

കുന്നത്ത് ജനാർദ്ദനമേനോൻ

പ്രതി മഹാഭാരതം

ഗദ്യവിവർത്തനം

ഒന്നാം ഭാഗം

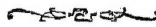

ശ്രീ മഹാ ഭാരതം .

ഗദ്യവിവർത്തനം:

ഒന്നാം ഭാഗം.

കുന്നത്തു് ജനാർദ്ദനമേനോൻ

എഴുതിയതു്.

പ്രസിദ്ധീകർത്താ:

കേ. കേ. തമ്പാൻ

ചുലാപ്പറ, ഒറ്റപ്പാലം.

വില്പന-ക. രൂ. ൩൦.

CALICUT.

Printed at the Vidya Vilasam Power Press.

1924.

സ്വന്തം പ്രസ്താവന.

ശ്രീമഹാഭാരതം ഗദ്യരൂപേണ പരാവർത്തനം ചെയ്ത് പ്രതിമാസം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുവരുന്നതിൽ, ഒന്നാം ഭാഗം ഇതാ ബഹുജനസമക്ഷം വെച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഓരോ ചെറു ചുസ്തകമായി തുണിക്കെട്ടി വെക്കുന്നതായാൽ, സാധാരണമായി എടുത്തുപയോഗിക്കുന്നതിന് അധികം സൗകര്യം കൂടുന്നതാണല്ലോ. ഫറൺ ചിങ്ങം മുതൽക്കാണ് ഈ പ്രസിദ്ധീകരണം ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇക്കഴിഞ്ഞ അഞ്ചു ലക്കങ്ങൾ ഈ ഒന്നാം ഭാഗത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടാം ഭാഗം മകരം മുതൽ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്.

മൂലകൃതിയിൽ നാന്നൂറ്, ചുരുക്ക ചില ഖണ്ഡികകൾ മാത്രം ഈ ഗദ്യവിവർത്തനത്തിൽ പകർന്നിട്ടില്ല. കഥയുടേ ഗതിക്കും സ്ഥിതിക്കും കോട്ടമോ കുറവോ പറയാത്ത ഭാഗങ്ങൾ മാത്രമേ ഒഴിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അതായത്, ആരംഭത്തിലേ കഥാ കഥന സന്നാഹം, കഥാ സംഗ്രഹം, കഥാ സൂചനം എന്നിവയും, ആവർത്തനങ്ങളും തീരെ വിട്ടുകളകയും, ദീർഘസ്തോത്രങ്ങൾ ഒഴിക്കുകയും, ദീർഘവർണ്ണനകൾ സംക്ഷേപിക്കുകയും മാത്രമാണ് ഇതിൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. മറ്റു ഭാഗങ്ങളെല്ലാം ശരിക്കുതന്നെ പകർത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചുരുതായി വല്ലതും കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയോ, വല്ല സംഭവങ്ങളും രൂപഭേദപ്പെടുത്തുകയോ ഈ വിവർത്തനത്തിൽ ചെയ്തിട്ടില്ല. ഈ പരിഭാഷയിൽ കാണുന്നതു മുഴുവൻ പ്രാചീന മൂലകൃതിയിലുള്ളതു തന്നെ; എന്നാൽ, അതിലുള്ള ഏതൊരു വാക്കും അതേപടി ഇതിൽ പകർത്തുവെച്ചിട്ടില്ലെന്നുണ്ടുളള. സംഭവങ്ങളേ, കഴിയുന്നേടത്തോളം വഴിപ്പെട്ട വഴിയായ് അടുക്കി വെക്കുവാനായി, മൂലകൃതിയിലേ ചില അദ്ധ്യായങ്ങളേ ഇതിൽ മാറ്റി മറിച്ചു വെക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നും ബഹുജനങ്ങളേ അറിയിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ശ്രീമഹാഭാരതം സരസമോഹനമെന്നപോലേ, പ്രൗഢഗംഭീരവുമായ ഒരു മഹാ ഗ്രന്ഥമാണ്. ആരേയും ആകർഷിക്കുമാറ് അത്രയും അഴകുവഴിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അതിനോടു ബന്ധം. എന്നാൽ, ആർക്കും അടുക്കുവാൻ പറ്റാത്തവണ്ണം അത്രയും തേജോമയമാണ് അന്തരഭാഗം. ചിലെടത്തു, രൂപഭേദവനം വന്നതും കേളിവിചാസലോലുപയുമായ കാന്തയേപോലേ അതു രമിച്ചിരിക്കുന്നു. ചിലെടത്തു,

ഗുണൈകദിക്ഷം, സമ്പൂർണ്ണവത്സലയുമായ മാതാവിനേപ്പോലേ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു. ചിലെടത്ത്, സുഹൃണ്ണുണിയായ മിത്രത്തേപ്പോലേ സഹകരിച്ചു സഹായിക്കുന്നു. മറ്റു ചിലെടത്ത്, ഗംഭീരാശയനും മഹാപ്രാജ്ഞനുമായ ഗുരുവിനേപ്പോലേ ശാസിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ഈ സരസകഥാരാമത്തേ— ഈ വിവിധാഭാവ ഭണ്ഡാരത്തേ— ഈ സുഖദുഃഖ ഭീചികയേ— ഈ ലോകതത്വ നിക്ഷേപത്തേ, അജ്ഞാതയുടേ താൽക്കാലിക രസത്തിന്നു വേണ്ടി വെറും നാടൻ ഭാഷയിൽ പകർത്തിയവാനും അങ്ങിനേ വികൃതമാക്കുവാനും നിശ്ചയമായും എനിക്കു വയ്യ. വിഷയത്തിന് അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കും എപ്പോഴും ഭാഷയുടേ ഗതി. വിഷയത്തിന് പ്രൗഢിമ കൂട്ടുമ്പോൾ ഭാഷയും അതുവണ്ണം തന്നേയാകും. ആ ഘട്ടങ്ങളിൽ സാധാരണന്മാർ അല്പമൊന്നു വിഷമിക്കേണ്ടി വന്നാൽ, അത്, ആ അവസ്ഥയിൽ നിന്ന് നല്ലൊരു ഫലം നേടാമെന്ന് കരുതീട്ടെങ്കിലും, സഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ ഗദ്യവിവർത്തനത്തിലേ ഭാഷയേപ്പറ്റി ഇത്ര മാത്രമേ എനിക്ക് പ്രസ്താവിക്കുവാനുള്ളൂ.

അശ്രദ്ധകൊണ്ടും അജ്ഞതകൊണ്ടും എനിക്ക് പല അബദ്ധങ്ങളും പറ്റിപ്പോയേക്കാം. ആ വക അബദ്ധങ്ങൾ എന്തെന്തെങ്കിലും സൂക്ഷ്മജ്ഞാനം അപ്പോഴപ്പോൾ സന്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു തരണമെന്ന് പ്രത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കോഴിക്കോട്, }
 ൧൯൩൯ മകരം ൧൦-നു- } കുന്നത്ത് ജനാർദ്ദനമേനോൻ.

വിഷയസൂചിക.

അദ്ധ്യായം.

പുറം.

൧. അമൃതമഥനം	൪
൨. കുറ്റവും വിനതയും	൧൧
൩. ഗതഡവിക്രമം	൧൧
൪. ആസ്തികോൽപത്തി	൧൧
൫. പരീക്ഷിതത്വ്	൧൧
൬. ഉത്തരുകൾ	൧൧
൭. സപ്തസത്രം	൧൧
൮. ഭൂപ്രവേശം	൧൧
൯. പ്രാസോപ്തത്തി	൧൧
൧൦. ദേവയാനി	൧൧
൧൧. യയാതി	൧൧
൧൨. ഉത്തരയായാതം	൧൧
൧൩. ശാകുന്തളം	൧൧
൧൪. സംവരണൻ	൧൧
൧൫. ശാന്തന	൧൧
൧൬. ഭീഷ്മൻ	൧൧
൧൭. രാമഭീഷ്മ യുദ്ധം	൧൧
൧൮. കലരക്ഷണം	൧൧
൧൯. മൃന്ന കമാരന്മാർ	൧൧
൨൦. നൂറുപേർ	൧൧
൨൧. പാണ്ഡുശാപം	൧൧
൨൨. സന്താനചിന്ത	൧൧
൨൩. പാണ്ഡുവേൽപത്തി	൧൧
൨൪. പാണ്ഡുചരമം	൧൧
൨൫. ബാലവിക്രമം	൧൧
൨൬. കൃപനം ദ്രോണനം	൧൧
൨൭. ഗുരുശിഷ്യന്മാർ	൧൧
൨൮. അസ്രദശനം	൧൧
൨൯. ഗുരുദക്ഷിണ	൧൧

ശ്രദ്ധി പത്രം .

ഭാഗം.	വരി.	അബദ്ധം.	സുബദ്ധം.
5	33	വഞ്ചനയല്ലാതെ	വഞ്ചനയാലല്ലാതെ
6	23-24	പ്രതിജ്ഞതയുടേ	പ്രതിജ്ഞയുടേ
30	31	പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും	പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും
36	32-33	വിളിക്കുകയും	വിളിച്ച്,
43	23	അടഞ്ഞുരുണ്ടും	അലഞ്ഞുരുണ്ടും
„	24	പൊരിഞ്ഞു.	പൊരിഞ്ഞു്,
92	16	എന്നിങ്ങിനേ	പ്രേമം എന്നിങ്ങിനേ
102	10	ധർമ്മത്തെയും	ധർമ്മവും
„	11	കർമ്മങ്ങളേയും	കർമ്മങ്ങളേ
126	4	ധർമ്മവായ	ധർമ്മത്ഥവായ
130	23	ശല്യനും	സാലപനും
„	25	ശല്യൻ	സാലപൻ
„	26	ശല്യനേ	സാലപനേ
132	23	ഭവാനൊഴികേ	ഭവാനെയൊഴികേ
141	24	വിശ്വാമിത്രൻ	പരശുരാമൻ
145	6	കുരു	കുരു
160	29	മഹാൻ	ഭവാൻ
162	10	ഈ തത്ത്വൻ	തേതത്ത്വൻ
167	5	സപ്തങ്ങൾ	ആനകൾ
171	33-34	ഭീഷ്മനേ	വിദ്വരനേ
174	28	പാർത്ഥഹിതത്തിന്നു്	കുറേ കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ പാർത്ഥഹിതത്തിന്നു
„	30	യാചിച്ചു	യാചിക്കയ്യുണ്ടായി
187	9	ധൃതരാഷ്ട്രൻ	ധർണ്ഡു
228	25	അജ്ഞനന്നു്	അജ്ഞനനും

ശ്രീ മഹാഭാരതം.

പ്രാരംഭം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം. അമൃതമഥനം.

മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന വൻകൊടുമുകിളാൽ അലംകൃതമായി, സുവണ്ണമയമായി, പ്രഖ്യാതമായ മഹാമേരു പർവ്വതം ആദിത്യ ഭീഷിഷ് കൂടി അപകഷം ചേർത്തുകൊണ്ട് മംഗളാലയമായി വിളങ്ങുന്നു. സ്വർഗ്ഗത്തേ വഹിച്ചുകൊണ്ട് ദേവഗന്ധർവാദികളാൽ പരിസേവിതമായി നില്ക്കുന്ന ആ മാമല പാചികൾക്ക് അപ്രമേയവും, അദമ്യവും അഗമ്യവുമാണ്. അത് പ്രാളാഭിഹിംസ്രമൃഗങ്ങളുടേ ചാപ്പിടമെന്നപോലെ, കണ്ണാനന്ദം ചുവത്തുമാറ് കളമോഹന നിസ്ഥനം നിരന്തരം ചൊഴിക്കുന്ന വിഹംഗ കുലത്തിന്റെ ലീലാരംഗവുമാണ്. ദിവ്യപുഷ്പധികളുടേയും ദീപുരണങ്ങളുടേയും വിളനിലമായി, വൃക്ഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞും, നദികൾ ചുഴന്നും ആ മഹാഗുരി ശോഭിക്കുന്നു. അതിൽ അററം കാണാത്ത നെടിയ രത്നഗിരങ്ങളിലാണ് ദേവന്മാർ നവസിക്കുന്നത്. ആ ദേവന്മാർ, ഒരു നാൾ, അമൃത സിദ്ധിക്കുള്ള വഴി ഏതെന്ന് ആലോചിക്കുകയുണ്ടായത്. അതിനേപ്പറ്റി അവർ ഓരോന്ന് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, മഹാവിഷ്ണു ബ്രഹ്മാവിനേ വിളിച്ച്, “സുരന്മാരും അസുരന്മാരും കൂടിച്ചേന്ന്, വിവിധോഷധിജാലവും നാനാ രത്നസഞ്ചയവും നിറയേ നിക്ഷേപിച്ച് ക്ഷീരാബ്ധിയേ മഥിക്കുന്നതായാൽ, അതിൽ നിന്ന് അമൃതം കിട്ടുന്നതാണ്” എന്ന് അരുളിച്ചെയ്തു.

അതിനുള്ള പാലാഴി കടയുവാൻ ദേവന്മാർ ഒരുങ്ങി. ആ മഹാസാഗരത്തേ ഏതൊരു കടകോൽ കൊണ്ടാണ് മഥിക്കേണ്ടത്? പതിനോരായിരം യോജന മേല്പോട്ടും അത്രയും യോജന കഴിപ്പോട്ടുമായി നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന മന്ദര പർവ്വതത്തോളം അത്രയും പറ്റിയ കടകോൽ മറ്റൊന്നില്ല. ആ വലിയമല മേലുത്സാഹംപോലെ, പെ.

രിയ, നെടിയ കൊടുമുടികൾ ഉയർന്നി, വിവിധ വൃക്ഷലതാദികളാൽ നിബിഡമായി, ഹിംസ്രമൃഗങ്ങളാൽ ആക്രമമായി, പക്ഷികൾ വർഷാൽ ആഹ്ലാദകമായി, ദേവഗന്ധർവ്വ കിന്നരവർഗ്ഗങ്ങളാൽ സേവിതമായി ശോഭിക്കുന്നു. ഈ മഹാമഹീധരന്തേ എങ്ങിനേയാണ് പൊക്കിയെടുക്കുകയെന്നറിയാതേ ദേവന്മാർ സംഭ്രമിച്ചുപോയി. ഇതുകണ്ടു്, വിപ്ലവം ബ്രഹ്മാവും കൂടി, മലപുഴക്കിയെടുക്കുന്ന ജോലി വീശുശാലിയായ അനന്തനേ ഏല്പിച്ചു. ആ നാഗേശ്വരൻ തന്നെ തന്നെ ചെന്ന് മന്ദരഗിരിയെ പൂഴ്ക്കിയെടുത്തുയർത്തി. ദേവന്മാർ അർത്ഥിക്കുവാൻ, ആ പവ്തത്തിന്ന് താങ്ങായി നിന്നതു് ആദികർമ്മമാണ്. ഇങ്ങിനേ, മന്ദരപവ്തം കടകോലായപ്പോൾ വാസുകി, അതിന്നുതക്ക കയറായിത്തീർന്നു. ആ നാഗപാശത്തിന്റേറ ഇരുതലകളും പിടിച്ച് ദേവന്മാരും ദൈത്യന്മാരും കൂടി മാമലക്കടകോൽകൊണ്ടു് ഉത്സാഹപൂർണ്ണരായി പാലാഴി കടയുവാൻ തുടങ്ങി. ഈ മഹോദ്യമത്തിൽ തളന്ന് വലഞ്ഞു തുടങ്ങിയ വാനവന്മാരേ കളിപ്പിച്ചാശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ വാസുകിയേത്തന്നേ മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചു. ആ നാഗേശ്വരൻ ശിഷ്ണത്തെ അലച്ചുലച്ചുകൊണ്ടു് വക്ത്രത്തിൽ നിന്ന് പുകഞ്ഞെരിഞ്ഞുകൊണ്ടുള്ള കാരറ്റ് ഉഴക്കോടിച്ചു പരക്കയും, അപ്പോഴുണ്ടായ ധൂമപടലം തിങ്ങിവിങ്ങിപ്പൊങ്ങി വാനെങ്ങും നിറഞ്ഞു്, തുടരേത്തുടരേ മിന്നൽപ്പിണർ ചിതറുന്ന കരിങ്കറായിച്ചു മഞ്ഞു് കുളിർമഴ പൊഴിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ മഴയേറ്റു തളച്ചു തീർന്നു സുരാസുരന്മാർ മന്ദരഗിരിയിൽ നിന്നു വഷിക്കുന്ന നറുംമലർ നന്ദിയിൽ നിമഗ്നരായി ആശ്വാസമുറക്കേണ്ടവരായിത്തീർന്നു. പിന്നീടു, പൂർവ്വാധികം ഉത്സാഹത്തോടു കൂടി അവർ പാൽക്കടൽ കടഞ്ഞു തുടങ്ങി. ആ മഹാശൈലത്തിന്റേറ ചുഴറ്റലിൽ നിന്നു മേഘഗജജനമൊത്ത മേഘാധിപനി മുഴങ്ങി. കടലിൽ കുടികൊള്ളുന്ന വിവിധജീവജാലങ്ങൾ ആ മഹനത്തിലുറപ്പെടു ചത്തത്തരഞ്ഞു ഉപ്പുവെള്ളത്തിൽ അലിഞ്ഞുപോയി. പാതാളത്തിൽ പാർക്കുന്ന ജലസാഞ്ചസികളായ ഭൂതഗണങ്ങൾക്കും മേല്പടിതന്നെയായി അനുഭവം. ആ മാമലയുടേ വേഗം കൂടിയ ചുറ്റിത്തിരിച്ചിലാൽ, അതിനേലുള്ള വന്മരങ്ങൾ കൂട്ടിമുട്ടിപ്പൊട്ടിത്തരിക്കുകയും, ആ മുട്ടലിൽ നിന്നുണ്ടായ തീപ്പൊരികൾ പരപ്പിൽ പറന്നു പടന്ന്, വായുവിൽ വിദ്രവിക്കുന്നപോലെ ആ മാമലയിൽ പരന്നെരിയുകയും ചെയ്തു. സിംഹഗജാദി മൃഗങ്ങളേ ദഹിപ്പിച്ചു തുടങ്ങിയ ആ കാട്ടു തീ ദേവേശ്വരൻ ഉടൻ തന്നെ മഴ പെയ്യിച്ചുകെടുത്തി. വൃക്ഷ ലതാദികൾ ഒന്നോടൊന്ന് മുട്ടിച്ചുതഞ്ഞു

തിൽ നിന്ന ഓഷധീരസം വാണൊഴുകി, കടൽനിരിൽ കലണം. അന്നുതന്നെ ആ കടൽവെള്ളമുഴുവൻ തനിപ്പാലായിച്ചു. ആ പാലിൽ പലതരം പദാർത്ഥങ്ങൾ കലരുകയാൽ അതു വെണ്ണയായിത്തുടങ്ങി. എന്നിട്ടും, അമൃതോദയം കാണായ്കയാൽ, മനസ്സു മടുത്ത് വാനവന്മാർ തളൻപോകുന്നതു കണ്ട്, സ്വപ്രഭാവത്താൽ മഹാവിഷ്ണു അവരേയെല്ലാം പൂർണ്ണാധികം ഉത്സാഹഭരിതരാക്കിവിട്ടു. വീണ്ടും അവർ ശക്തി മുഴുവൻ ചെലുത്തിക്കൊണ്ട് കടലു കടയുവാൻ മുതിർന്നു. അപ്പോൾ അതിൽ നിന്നു തെളിഞ്ഞു തിളങ്ങുന്ന ക്ഷിരോലം കിരണങ്ങൾ നൂറായിരമാണ് സൂര്യംതൂ സമുത്ഭവിച്ചു. വഴിയേ തന്നെ, കടൽ കടഞ്ഞുണ്ടായ വെണ്ണയിൽ നിന്ന് ശുക്ലാംബരധാരിണിയായ ലക്ഷ്മിയും, സുരാഭേവിയും സംജാതരായി. അതിൽപ്പിന്നിടുണ്ടായത് ശുഭ്രാശ്വപീരനായ ഉച്ചൈഃ ശ്രവസ്സാണ്. അതിനേതടന്ന്, കതിർ നിരചിതരുന്ന മഹാരത്നമായ കൌസ്തുഭവും, സർവാഭിഷ്ടപ്രദങ്ങളായ പാരിജാതം, കാമധേനു എന്നിവയും ആ കടലിൽ നിന്നു ഉയർന്നുവന്നു. ഈ വക സിദ്ധികളാൽ ദേവന്മാർ സന്തുഷ്ടരായിനില്ക്കുമ്പോൾ, ധനപന്തരി ഭഗവാൻ അമൃതം നിറച്ച വെള്ളക്കിണ്ടിയോടുകൂടി ആവിർഭവിച്ചു. ഇതുകണ്ട്, അതുല്യതപരവശരായ അസുരന്മാർ ആ അമൃതം എനിക്കെന്നിക്കൊന്ന് നിലവിളിച്ചു കലശൽകൂട്ടി. ഐരാവതമെന്ന നാൽക്കൊമ്പൻ വെള്ളാനയാണ് അമൃതാനന്തരം ജനിച്ചതു. ഭേദവിൽ, ലോകമെല്ലാം ദഹിക്കുമ്പോൾ ഘോരാഗ്നിതൂല്യം ധൂമ്രമിരിക്കുന്ന കാലത്തുണ്ടായി. അതിനേറ തീക്ഷ്ണഗന്ധംകൊണ്ടു തന്നെ, മൃഗലകും മയങ്ങിപ്പോയി. ലോകസംരക്ഷണാർത്ഥം ആ വിഷത്തേ പരമേശ്വരൻ ഭജിക്കയും, സ്വന്തം മന്ത്രശക്തിയാൽ അതു കണ്ണത്തിൽത്തന്നെ നിർത്തുകയും, അന്നു മുതൽ ആ മഹാദേവൻ നീലകണ്ഠനാകയും ചെയ്തു. ക്ഷീരാബ്ജമഥനത്തിൽ നിന്നു സിദ്ധിച്ച ദിവ്യവസ്തുക്കൾ കണ്ട് വിസ്മയാകുലരായി നിന്ന ദൈത്യന്മാർ ആ വസ്തുക്കളെല്ലാം ദേവപക്ഷത്തേ പ്രാപിച്ചപ്പോൾ നിരാശരും വിദ്വേഷപൂർണ്ണരുമായിത്തീർന്നു. അവരാൽ അപഹൃതമായ അമൃതത്തേ, മഹാവിഷ്ണു, ദിവ്യസൗന്ദര്യവിഭാസം തികഞ്ഞ മായാമോഹിനിയായിച്ചു. ആ അസുരന്മാരുടേ മുമ്പിൽചെന്ന് അവരേ വശീകരിച്ച് തിരിയെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നു. അങ്ങിനെ വഞ്ചിതരായ ദാനവന്മാർ സത്യാ ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ ക്രുദ്ധരായിത്തീർന്ന് പോക്കോപ്പണിഞ്ഞു ദേവന്മാരോടേതിരിട്ടു. ഈ ഖണ്ഡത്തിനിടയിൽത്തന്നെ, മഹാവിഷ്ണു ദേവന്മാരെല്ലാം അമൃതം വിളമ്പിക്കൊടുത്തു. ദൈത്യകുലത്തിൽപ്പെട്ട രാഹു, ദേവരൂപം ധരിച്ച് അമൃതം

തിൽ തനിക്കുമൊരുപങ്കുനേടി, മററുള്ളവരോടൊപ്പം പാറം ചെല്ല. അത് അവന്റെ കണ്ണത്തോളമെത്തുമ്പോഴേക്കും സൂര്യചന്ദ്രന്മാർ അവൻ ദാനവനാണെന്നറിഞ്ഞു, ദേവന്മാരേ വാസ്തവം ഗ്രഹിപ്പിക്കയാൽ, മഹാവിഷ്ണു അവന്റെ ശിരസ്സ് ചതും പ്രയോഗിച്ചു മുറിച്ചു വേർ പെടുത്തിവിട്ടു. പർവ്വതശിഖരമൊത്ത ആ ദൈത്യമസ്കം ആകാശത്തേക്കയന്ന് ഘോരഘോരം ശബ്ദിച്ചു. തലയറ്റ ശരീരമാവട്ടേ, പിടച്ചടിച്ചുകൊണ്ടു പതിച്ചപ്പോൾ, കാടുമലത്തുരുത്തെന്നിവ ചേർന്നുനീടം വല്ലാതെയൊന്നു കലുങ്ങിപ്പോയി. ഈ സംഭവത്തിനുശേഷം വൈരം നിറഞ്ഞ ആ രാഹുവക്ത്രം പ്രതികീര്യയായി സൂര്യചന്ദ്രന്മാരേ ഇന്നും ഭക്ഷിക്കാറുണ്ട്.

അമൃതം കിട്ടാതേ തൃഷ്ണയായിത്തീർന്നു പട്ടെടുവാൻ തുടങ്ങിയ അസുരന്മാരോടു ദേവന്മാർ ഇടഞ്ഞെത്തിത്തു. ഭീകരമായ ഘോരസമരമാണ് അന്ന് നടന്നത്. സുരന്മാർ പ്രയോഗിച്ച ദിവ്യശസ്ത്രാസൂത്രങ്ങളേറ്റ് പൊന്നണി മുടികൾ അററുതെറിച്ച ദൈത്യശരീരങ്ങൾ പർവ്വതശൃംഗങ്ങൾപോലെ അടക്കമെങ്ങും നിറന്നു നിറഞ്ഞു. കരിക്കാർ നിറംപൂണ്ട ദൈത്യവീരന്മാർ ഘോരാരവത്തോടും മഹാബലത്തോടുംകൂടി വലിയ വലിയ മലകൾകൊണ്ട് സുരപ്പുറത്തേ തല്ലിത്തല്ലിച്ചതച്ചുവിട്ടു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ നരനാരായണന്മാർ പ്രവേശിക്കുകയും നരൻ ചൊരിഞ്ഞ ശരങ്ങളും നാരായണൻ പ്രയോഗിച്ച ചക്രവുരോട് അസുരശക്തി നിശ്ശേഷം നശിച്ചുപോകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ ദൈത്യബാധയൊഴിഞ്ഞ ദേവന്മാർ, മന്ദഗിരിയേ സ്വസ്ഥാനത്തിൽ ചേർത്തിരുന്ന്, അമൃതത്തേ നരനാൽ സംരക്ഷിതമാക്കി, സമാധാനമുറക്കൊണ്ടു വിജയിച്ചു.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം. കുദ്രവും വിനതയും.

അമൃതമഹനത്തിൽനിന്നുണ്ടായ ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിനേക്കുറിച്ച് കുദ്രവും വിനതയും തമ്മിൽ സ്ത്രീസഹജമായുണ്ടായ ഒരു നിസ്സാരവാദം മറ്റൊരു മഹാ സംഭവത്തിനു ഹേതുവായിത്തീർന്നു. കൃത്യംകാലത്ത് ദക്ഷനുണ്ടായ പുത്രികളാണ് കുദ്രവും വിനതയും. ഈ ലാവണ്യവതികളെ കശ്യപൻ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ആ സഹധർമ്മചാരിണികളുടെ ശുശ്രൂഷയാൽ പരിതൃപ്തി പൂണ്ട് അവർക്കിരുവക്കും സന്താനലാഭത്തേ സംബന്ധിച്ച് ഓരോ വരം നന്ദിപൂർവ്വം നൽകി. കുദ്ര വാങ്ങിയ വരം, തനിക്ക് പുത്രന്മാരായി ഓരായിരം നാഗ

ങ്ങൾ ജനിക്കേണമെന്നാണ്. കടുതനയരേക്കാൾ ഓജസ്സും, തേജസ്സും വീർപ്പും ശൈത്യവും വളർന്ന രണ്ടു പുത്രന്മാർക്കായിട്ടാണ് വിനത വരപ്രാർത്ഥന ചെയ്തത്. അഭീഷ്ടസിദ്ധിയുണ്ടാകുമാറ് അനുഗ്രഹിച്ചു ആ ധർമ്മപത്നികളേ സന്തുഷ്ടരാക്കി കശ്യപൻ തപോവനത്തിലേക്കു പോയി. കുറേ കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കടു ഭാരായിരവും വിനത രണ്ടും അന്ധങ്ങൾ പ്രസവിച്ചു. അവയേ പരിചരിക്കുമാർ ജാഗരൂകരായി പരിരക്ഷിച്ചുവന്നു. തപഃകുടുംബങ്ങളിൽ അത്തുറുവെക്കു കിടന്നതിൽ പിന്നെ, കടു ചെററുമുട്ടകളെല്ലാം വിരിഞ്ഞു നാഗകുമാരന്മാർ ഭാരായിരം ചേർ ആവിർവിച്ചു. ഇത്രയും കാലമായിട്ടും വിനതയുടേ മുട്ടകൾ രണ്ടും വിരിയുകയുണ്ടായില്ല. കുമാരദർശനത്തിൽ കൊതി വളർന്ന ആ ദേവി അക്ഷമയായിത്തീർന്നു മുട്ടകളിൽ ഒന്ന് ഉടച്ചുനോക്കി. അപ്പോൾ കണ്ടതു, ശരീരത്തിൽ അർദ്ധഭാഗം പൂർണ്ണമായും, അന്ധാർദ്ധം അപൂർണ്ണമായുമുള്ള പുത്രനേയാണ്. വെറും കൊതികൊണ്ട് തന്റെ ശരീരത്തെ ഇങ്ങനെ അപൂർണ്ണമാക്കിത്തീർത്ത മാതാവിനേ അത്തുറാണ്ടു കാലം ദാസിയായിത്തീരുമാറ് ആ പുത്രൻ ശപിച്ചു. ആ ദാസ്യത്തിൽ നിന്നു ഇളയമകൻ മോചിപ്പിക്കുമെന്നും, തന്നെയെന്നപോലെ ആ മകനേ അംഗഭംഗമല്ലിക്കരുതെന്നും, തന്നേത്താൻ മുട്ട വിരിയുന്നതു വരെ ക്ഷമാപൂർവ്വം കാത്തിരിക്കേണമെന്നും അമ്മയേ അറിയിച്ചിട്ട് ആ അർദ്ധശരീരിയായ നന്ദനൻ ആകാശത്തേക്കുയർന്നു മറഞ്ഞു.

ഇക്കാലത്താണ് ദേവന്മാർ പാൽക്കുടൽ കടഞ്ഞു അമൃതം നേടിയത്. അപ്പോൾ ഉത്ഭവിച്ച ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സെന്ന വീരശപത്തേക്കുറിച്ച് ഈ ദക്ഷകുമാരികൾ കേട്ടു ആ ദിവ്യമൃഗത്തിന്റെ നിറം ഏതെതാണെന്ന് ഇരുവരും തമ്മിൽ തർക്കിച്ചു. കുതിരയുടേ നിറം തനിവെള്ളയാണെന്ന് വിനത പറഞ്ഞു. അല്ല, അതിന്റെ പാൽ കറുപ്പാണ് എന്നായി കടുവിന്റെ വാദം. ഈ തർക്കത്തിൽ ജയം നേടുന്നവർക്ക് അപജയപ്പെട്ടവർ ദാസിയായി കീഴടങ്ങേണമെന്ന് അവർ തമ്മിൽ ഒരു പ്രതിജ്ഞയുണ്ടായി. ഈ പ്രതിജ്ഞയുടെ അനന്തര ഫലം എത്ര ചോരമാണെന്നതിനേപ്പറ്റി ഓർത്തപ്പോൾ കടുവിന്റെ മനസ്സ് വിറച്ചുപോയി. ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിന്റെ നിറം തുവെള്ളതന്നെയാണെന്ന് കടുവിന്നറിയാം. അതു വിനത പറഞ്ഞപ്പോൾ അതിനോടിയ്ക്കുവാൻ സഹജസ്പർദ്ധാശീലം കടുവിനേ പ്രേരിപ്പിച്ചുവെന്നുവെള്ള. അടുത്ത നാളാണ് ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിനേ അവരിരുവരും കൂടി ചെന്നു നോക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇതിൽ വഞ്ചനയല്ലാതെ വിജയം നേടുവാൻ ആവതല്ലെന്നു കണ്ടു തന്റെ ഭാരായിരം മക്കളേയും

വിളിച്ച് തന്നെ ദാസ്യത്തിൽ പെടുത്താതെ രക്ഷിക്കേണ്ടതിന്ന്, ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിന്റെ വാലിൽ നീലരോമങ്ങളായി പ്രവേശിച്ച് കുറുപ്പു നിറം ചേർക്കാൻ കൂട്ടു ആജ്ഞാപിച്ചു. ഈ ചതിപ്പണിയിൽ നാഗങ്ങളെല്ലാം മടിച്ചുനില്ക്കുകയാണുണ്ടായത്. അപ്പോൾ കോപാസയായിത്തീർന്ന കൂട്ടു, ഭാവിയിൽ പാണ്ഡവേയനായ ജനമേജയൻ സപ്തസത്രം അനുഷ്ഠിക്കുമെന്നും അതിൽ തന്റെ ഈ മക്കൾ അഗ്നിക്കിരയായി നശിക്കുമെന്നും ശപിച്ചു. ഈ ശാപവൃത്താന്തം അറിഞ്ഞ് പിതാമഹനായ വിധാതാവ് സന്തുഷ്ടനാകയാണ് ചെയ്തത്. ഉഗ്രവിഷ്ണുൽക്കടന്മാരും പരവീഡാകരന്മാരുമായ കൂട്ടുസുതന്മാർക്ക് ദൈവഗത്യാ നേരിട്ട ഈ ശാപം ലോകക്ഷേമത്തിന് ഒത്തതു തന്നെയെന്ന് നിശ്ചയിച്ച ബ്രഹ്മാവ് കൂട്ടുവിനേ മനസാ മാനിക്കുകയും നാഗകുലജനയിതാവായ കാശ്യപനെ കൂട്ടുവിന്റെ ഈ ക്രൂരകൃത്യത്താൽ വിദ്വേഷാക്ഷുഭനാകരുതെന്ന് സമാധാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

നേരം ചുവന്ന് ഉടനെ കൂട്ടുവും വിനതയും ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിനെ കാണുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. നകുളമർത്തിമിംഗലാദി വിവിധ ജന്തുക്കൾക്ക് പാപ്പിടമായി, രത്നങ്ങൾക്ക് വിളനിലമായി, നദികൾക്കെല്ലാം സങ്കേതമായി, ഭീകരസത്വങ്ങളുടെ വിഹാരരംഗമായി, ബലവാഗ്നിയെ യെന്നപോലെ പീയൂഷരസവും ഉറക്കൊണ്ടു നിരന്നുപരന്നു ഗംഭീരമായി, ജലചരവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഘോരാരവത്താൽ ആകുലമായി, കോളിളകിയും തിരതല്ലിയാൽതും ക്രീഡിക്കുന്ന അഗാധവും അപാരവുമായ മഹാസാഗരത്തേ ആ ദക്ഷനന്ദിനികൾ ആകാശമാറ്റേണ തരണം ചെയ്തു അക്കരയിലെത്തി. അവിടെയാണ് ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സ് നില്ക്കുന്നത്. കുതിരയെ കണ്ട് നിറമേതെന്നറിയുവാൻ അമ്മ പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ പ്രതിജ്ഞതയുടേ കറോരതയും, ശാപത്തിന്റെ ക്രൂരതയും ഓർത്ത് നാഗങ്ങളെല്ലാം ചേന്ന് അമ്മയുടേ ഹിതംപോലെതന്നെ പ്രവർത്തിക്കുകയാണ് ഉചിതമെന്നു തീർമാനിച്ചു. അവർ നീലരോമങ്ങളായി പരിണമിച്ച് ഉച്ചൈഃശ്രവസ്സിന്റെ വാലിൽ കൃത്രിമമായി കുറുപ്പുനിറം കലർത്തി. അതിൽപ്പിന്നേയാണ് കൂട്ടുവും വിനതയും ആ കുതിരയേകണ്ടത്. തന്റെ വാദം പിഴയ്ക്കുകയാൽ സന്തപ്തയായിത്തീർന്ന ആ വഞ്ചിതയായ വിനത പുച്ഛപ്രതിജ്ഞ പ്രകാരം കൂട്ടുവിന്റെ ദാസിയാക്കിത്തീരുകതന്നെ ചെയ്തു. ചുത്രശാപത്തിന്റെ ഫലമായി അഞ്ഞൂറു വർഷം മുഴുവൻ വിനതയ്ക്കു ദാസ്യവൃത്തി അവലംബിക്കേണ്ടി വന്നു. അത്രയും കാലം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ ആ രണ്ടാമത്തേ അണ്ഡം തനിയെ വിരിഞ്ഞ് അതിൽനിന്ന് ഖഗേന്ദ്രനായ ഗരുഡൻ ജനിച്ചു. ദിക്ഷൈ

ഞം കാന്തിചിതറുന്ന കാമരൂപനും, വിജ്ഞിയിലുമായ ആ തേജസ്വിജനിച്ച ഉടനേതന്നേ സുരലോകത്തേ അഭിമുഖീകരിച്ച് ആകാശത്തേ പിടൻകൊണ്ട് പറന്നുചെല്ലുകയാണുണ്ടായത്. ബാലവാഗ്നിപോലെ പ്രോജ്വലിക്കുന്ന മഹാകായത്തോടും, വിദ്യയ്ക്ക് പോലേ തിളങ്ങുന്ന മിഴികളോടും കൂടിയ ആ മഹാബലിഷ്ടൻ അത്യുഗ്രരൂപം മുഴക്കി ഉയർന്നുവരുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ, ദൈവന്മാരെല്ലാം സംഭ്രമിച്ചു പോയി. ക്രോധാവേശത്താൽ അതിശോഭനം വിജ്വലിച്ചു പരന്നുയരുന്ന അഗ്നിയാണു് ഇക്കാരണത്താൽ ധരിച്ച് ദേവന്മാർ വഹ്നിദേവനെ ശരണം പ്രാപിച്ച് പ്രസാദത്തിനായി പ്രാർത്ഥിച്ചു. ഗരുഡനാണു് ആ തേജോരാശിയെന്ന് വഹ്നിയിൽ നിന്നാണു് ദേവന്മാർ അറിഞ്ഞതു്. പ്രളയമഹാഗ്നിപോലേ ഉജ്വലിച്ചു് ലോകത്തേ മുഴുവൻ ചേടിപ്പിക്കുന്ന അജയ്യവീര്യനായ ആ പക്ഷിഗ്രന്ഥേ പ്രസാദിപ്പിക്കുവാൻ ദേവന്മാർ സ്മരിച്ചു തുടങ്ങി. സ്തോത്രശ്രവണത്താൽ തൃപ്തനായ ഗരുഡൻ സ്വതേജസ്സിനേ ഉപസംഹരിച്ച് ദേവന്മാർക്കു് സമാശ്വാസം നൽകി.

അതിൽപ്പിന്നേ, ആ വൈനതേയൻ സൂര്യമന്ദിരത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന സ്വന്തം അഗ്രജനേ ഏകാന്ത ചുറ്റത്തു കയറി മാതൃസന്നിധിയിൽ തിരിച്ചെത്തി. അക്കാലത്തൊരുനാൾ, രാഹുബാധകൊണ്ടു് സൂര്യൻ ക്രുദ്ധനായിത്തീർന്നു. രാഹു അമൃതം ഭുജിക്കുന്നത് ദേവന്മാരേ അറിയിക്കുകൊണ്ടാണല്ലോ സൂര്യനു് ഇങ്ങിനെയൊരു ബാധയ്ക്കു് ഇടയായതു്. ദേവന്മാരുടേ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടിയാണ് സൂര്യചന്ദ്രന്മാർ രാഹുചെങ്കുഴലിൽ വെളിപ്പെടുത്തിയതു്. പരോപകാരത്തിന്റേറ ഫലമായി താൻ ദ്രോഹമേല്ക്കുന്നത് സൂര്യനു് സമ്മിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പ്രതികൂലാ നിരതനായ രാഹു നിർബാധം പാഞ്ഞുവന്നു് തന്റേറ ശരീരത്തേ ഗ്രസിക്കുമ്പോൾ ദേവന്മാർ ഒന്നും ചെയ്യാതേ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത് സൂര്യനേ കോപനിമഗ്നനാക്കുക തന്നേ ചെയ്തു. താൻ നന്മ ചെയ്യുമ്പോൾ അതു് അനുഭവിക്കുവാൻ പലരും മുന്നിട്ടതും, എന്നാൽ തനിക്കു തിന്മനേരിടുമ്പോൾ സഹായാർത്ഥം ആരുമില്ലാതിരിക്കുന്നതും ഓർത്തോത്തു് രോഷാധികൃത്താൽ മതിമറന്ന സൂര്യൻ സ്വതേജസ്സാൽ ലോകത്തേ മുഴുവൻ നശിപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ച് അസ്സാധ്യത്തേ പ്രാപിച്ചു. സൂര്യകോപത്താൽ ലോകം തപിച്ചു തുടങ്ങി. അസ്സമയ കാലത്തുതന്നേ ഇത്രയും ചൂടു് കുമ്പ്രപ്രളയമായി സംഭവിച്ചാൽ അധ്വരാത്രിയാകുമ്പോഴേക്കും ലോകമെല്ലാം വെന്തു വെണ്ണീറാകുമെന്നു് ഭയപ്പെട്ട ദേവജീവികൾ, ഉടൻതന്നേ ബ്രഹ്മാവിനേ ചെന്നു കണ്ടു് ഇതു്

ഘോരദാഹത്തിന് ഫേതുവെന്തെന്ന് അന്വേഷിച്ചു. സൂര്യന്റെ ചുറ്റപ്പാട് ശരിക്കറിഞ്ഞിട്ടുള്ള പിതാമഹൻ, ആ ഭാഷ്യരന്റെ ഉഗ്രതേജോഭരത്തേ സംഹരിക്കുവാൻ വൈനതേയനായ അരുണനേയാണ് നിയോഗിച്ചത്. സമുത്തെയുംഭസ്മീകരിക്കുമാറ് ഉദിച്ചുയരുന്ന സൂര്യന്റെ മുമ്പിൽ ഗരുഡാഗ്രജനും മഹാകായനുമായ അരുണൻ ചെന്നു നില്ക്കയാൽ ലോകത്തിന് താപമേകുകായി വന്നില്ല. അന്നു മുതൽ അരുണൻ സൂര്യസാരഥിയായി ശോഭിച്ചു. ഗരുഡനാവട്ടേ ജനയിത്രീയോടൊന്നിച്ച് സാഗരതീരത്തിൽ നവസിക്കുകയും ചെയ്തു.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം. ഗരുഡ വിക്രമം.

വാദത്തിൽ പരാജിതയാകയാൽ കടുവിന്റെ ഭാസിയായിത്തന്നെയാണ് വിനത വർത്തിക്കുന്നത്. തന്റെ മുമ്പിൽ കൈകൂപ്പിവണങ്ങി നില്ക്കുന്ന വിനതയേ നോക്കി ഒരുനാൾ കടു, സാഗരാന്തരത്തിൽ എങ്ങാങ്ങൊരിടത്തുള്ള കമനീയവും രമണീയവുമായ നാഗാലയത്തിലേക്ക് തന്നെയും തന്റെ ചുത്രന്മാരേയും എടുത്തുകൊണ്ടു പോകേണമെന്ന് ആജ്ഞാപിച്ചു. കല്പനപ്രകാരം കടുവിനേ വിനതയും, സുപ്തങ്ങളേ ഗരുഡനും മുതുകിലേറിക്കൊണ്ടു ചുറപ്പെട്ടു. സൂര്യന് അഭിമുഖമായി വഹംഗവയ്ക്കുന്ന ഗരുഡൻ സതപരഗമനം തുടർന്നപ്പോൾ പണ്ഡകിരണങ്ങളേറ്റ് നാഗങ്ങൾ തുടർന്നുഴന്നുടങ്ങി. ചുത്രന്മാരുടേ ഈ ദുരവസ്ഥ കണ്ട് മനസ്സുഴറിയ കടു താപഗാന്തിക്കായി ദേവേന്ദ്രനെ സ്തോത്രം ചെയ്തു. അതിൽ ഇന്ദ്രൻ പ്രസാദിച്ച് ആകാശം പരക്കേ കരിശാർ നിരത്തി വിരിച്ച് മഴ പെയ്യിച്ചു. ഘോരഘോരം ഗജ്ജിച്ചും, മിന്നൽ പിണർ ഇളക്കിയും പ്രളയകാലത്തെപ്പോലെ വാനിടമെങ്ങും കാർമ്മേഘങ്ങൾ കളിയാടി. അവയിൽനിന്ന് ചേരൊലിയാൻ ചൊരിഞ്ഞ പേമഴയാൽ ഭൂതലമാകേ ശീതളമാകയും നാഗങ്ങളെല്ലാം പ്രാപ്തശ്ചരാകയും ചെയ്തു. അതിൽപ്പിന്നെ, നാഗങ്ങളേയും നാഗമാതാവിനേയും വഹിച്ചുകൊണ്ട് യാത്രതുടന്ന ഗരുഡനും വിനതയും ഒരു രമണീയ ദ്വീപിൽ ചെന്നിറങ്ങി. അവിടേയുള്ള അരണ്യം, കളുജജനരസം നിരന്തരം പൊഴിക്കുന്ന ശുകകുലത്താൽ ആകുലമായും, സുരഭിലസുമങ്ങളും മധുരഫലങ്ങളും വഹിച്ചു നിൽക്കുന്ന വിചിത്രതരുകുളാൽ പൂരിതമായും, രമ്യഹർമ്യങ്ങളാൽ അലംകൃതമായും, പുണ്യസരോവരങ്ങളാൽ ശോഭിതമായും, ദിവ്യസൗന്ദര്യമണിഞ്ഞ ശീതളസമീരണനാൽ വിലോളിതമായും, വിണ്ണിലേക്ക് ഉയർന്നു

ന്നു ചെല്ലുന്ന ചന്ദനാദിതരങ്ങളിൽനിന്ന് കാരോറു ചൊഴിയുന്ന മലർ നിരയാൽ വിലസിതമായും, വണ്ടിനങ്ങളുടേ സംകാര ഘോഷത്താൽ മുഖരിതമായും, ഗന്ധർവാപ്സരോ വർഗ്ഗങ്ങളാൽ പരിലാളിതമായും വർത്തിക്കുന്നു. ഈ മനോജ്ഞ കാണുന്നതിൽ കടുപുത്രന്മാർ സന്തുഷ്ടരായി ക്രീഡിക്കുന്നതിന്നിടയ്ക്കും, ഇത്തരത്തിലുള്ള മറ്റു ദേശങ്ങളിലേക്കും തങ്ങളേ നയിക്കേണമെന്ന് ഗരുഡനോടാവശ്യപ്പെട്ടു. ഈ നാഗങ്ങളേ ഇങ്ങിനെ ചുമന്നു നടക്കത്തക്കവണ്ണം തനിക്ക് ഏതൊരു ഭൂതൃംഗമാണുണ്ടായിരിക്കുന്നതെന്ന്, അപ്പോഴാണ് ഗരുഡൻ ആലോചിച്ചത്. ഭുജംഗങ്ങളുടേ ഈ വക കല്പനകൾ നിറവേറുന്നതിന്ന് തനിക്ക് ഏതൊരു കടപ്പാടാണുള്ളതെന്ന് ആ വിഹംഗമേന്ദ്രൻ അമ്മയോടു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ, ദാസ്യവൃത്താന്തം ഗ്രഹിച്ച് ഭൂഖിതനായിത്തീർന്ന ഗരുഡൻ, സ്വാതന്ത്ര്യസിദ്ധിക്ക് താൻ ഏതു കർമ്മമാണ് ആചരിക്കേണ്ടതെന്ന് ആ നാഗങ്ങളോടുതന്നെ അന്വേഷിച്ചു. അവർ ആവശ്യപ്പെട്ടത് അമൃതം കൊണ്ടുവന്നു തരുവാനാണ്.

ഉടൻതന്നെ, അമൃതാഹരണത്തിനായി ഗരുഡൻ ചുറ്റപ്പെട്ടു. വാത്സല്യപൂർണ്ണമായ മാതാവിന്റെ ഉപദേശത്തേയും അഭീർവ്വാദത്തേയും കൈക്കൊണ്ട് ആ വൈനതേയൻ ആഭ്യമായി വിശപ്പടക്കുന്നതിന്ന് കടലിൻ നടുവിൽ കിടക്കുന്ന നിഷാദമന്ദിരത്തിലേക്കാണ് ചെന്നത്. ചിറകടിച്ച് ആ പ്രദേശമാകെ ധൂളിപടലം പരത്തുകയും കടൽ വെള്ളം ഇളക്കിമാിച്ചു വാറിക്കയും, തന്മൂലം കുലുക്കുകയും ചെയ്ത് ആ വീയ്യാൻ നിഷാദവർഗ്ഗത്തെ പേടിപ്പെടുത്തി ഇളക്കിവിട്ടു. അതിൽ പിന്നെ, തന്റെ വശത്തേ വളർത്തിവിടുത്തിവെച്ച് നിഷാദന്മാരെ വഴിതടഞ്ഞു നിർത്തി. അവർ ഗത്യന്തരമില്ലാതെ, ആ മഹാകായന്റെ വിസ്മൃത വശത്തിൽത്തന്നെ പതിച്ചു തുടങ്ങി. അങ്ങിനെ അസംഖ്യം നിഷാദന്മാർ ബുദ്ധക്ഷുദ്ധായ ഗരുഡന് അഹാരമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഇത്രയുമായിട്ടും ആ മഹാബലന് വിശപ്പടങ്ങിയില്ല. ആ നിഷാദാലയത്തിൽനിന്ന് ഗരുഡൻ, പിന്നീട്, ചെന്നത് പിതൃസന്ധിയിലേക്കാണ്. കശ്യപമഹർഷി തന്റെ മകനെ കണ്ട് കുശലപ്രശ്നം ചെയ്തു. മാതാവിനേ ദാസ്യത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കുന്നതിന്ന് നാഗങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്രകാരം അമൃതം ആഹരിക്കുവാനാണ് താൻ ചുറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നും, തനിക്ക് വേണ്ടുന്നേടത്തോളം ആ ഹാരം കിട്ടാതെ ഒട്ടാതെന്നേ സുഖമില്ലെന്നും, അമ്മ പറഞ്ഞവണ്ണം നിഷാദന്മാരെ കൂട്ടത്തോടെ പിടിച്ചു തിന്നിട്ടും വിശപ്പടങ്ങിയില്ലെന്നും, അമൃത് ഏടുത്തുകൊണ്ടു പോകുവാൻ ശക്തി തികയുന്നതിന്ന് തനിക്ക്

മതിയാകുവോളം തീറ്റി തരേണമെന്നും വൈനതേയൻ പിതാവിനേ അറിയിച്ചു. മകൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം കേട്ട് കശ്യപൻ അതളിയതാവിതു്:—

‘വേസു, ഇക്കാരണ സരസ്സ് വിശുദ്ധവും വിശുതവുമെന്ന് സുരലോകത്തിൽപോലും പ്രശസ്തമായിട്ടുള്ളതാണ്. ഇതിൽ അഗ്രജനായ കൂർമ്മത്തെ അവരജനായ ഗജം എന്നും വലിച്ചിഴച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു. ഈ ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാർ തമ്മിൽ അവരുടെ പൂർവ്വജന്മത്തിൽത്തന്നേ പിണക്കം നേരിട്ടിരിക്കുന്നു. മകനേ, ആ സംഭവം എങ്ങിനെയെന്നു കേട്ടാലും! വിഭാവസുവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹജനായ സുപ്രതീകനും പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന രണ്ടു മുനിമാരാണ്. അവരുടെ കുടുംബസ്വപത്ത് അവിഭക്തമായിട്ടാണിരുന്നത്. ആ സ്വപത്തിൽ തന്റെ അവകാശപ്രകാരമുള്ളത് ഭാഗിച്ചു കിട്ടേണമെന്ന് സുപ്രതീകൻ ജ്യേഷ്ഠനോടു് എപ്പോഴും ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. വിഭാവസുവിന് അത് സമ്മതമായി വന്നില്ല. സ്വപത്ത് ഭാഗിക്കുന്നത് അനന്തർവ്വേതമാണെന്ന് അദ്ദേഹം അനുജനോടു ഉപദേശിച്ചു. എന്നും എങ്ങും ഭാഗത്തിന്നായി പലരും ആഗ്രഹിക്കാറുണ്ട്. ഭാഗം കഴിഞ്ഞാൽ ലോഭമോഹങ്ങൾകൊണ്ട് കുടുംബാംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ നിശ്ചയമായും കലഹം നേരിടും. കൂടുമുതലിൽനിന്ന് തന്റേറതു തന്റേറതു പകുത്തെടുക്കുന്ന സ്വാർത്ഥപരന്മാരേ, തരംനോക്കി നിന്ന്, മിത്രഭാവേന വർത്തിക്കുന്ന അമിത്രന്മാർ ഛിദ്രിപ്പിച്ചു തുടങ്ങും. ആ ഛിദ്രത്തെ അതിന്നിടയിൽ ചാടിനിന്നുകൊണ്ട് വേറെ ചിലർ അധികമധികം വർദ്ധിപ്പിക്കും. ഭാഗിച്ചുകുന്നവരുടെ മുതൽ ഇങ്ങിനേ പല മട്ടു നശിച്ചു പോകുന്നു. അതുകൊണ്ട്, ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാർ തമ്മിൽ അവർക്കുള്ള മുതൽ പങ്കിട്ടെടുത്തു പിരിയുന്നത് നന്മയാണെന്ന് സജ്ജനം ആദരിക്കുന്നില്ല. ഇപ്രകാരമായിരുന്നു വിഭാവസുവിന്റെ ഉപദേശം. ഇതിൽ സുപ്രതീകൻ സമാധാനിക്കാതെ വീണ്ടും വഴക്കിൽത്തന്നേ ഏപ്പെട്ടപ്പോൾ മുൻകോപം വളന്ന് വിഭാവസു തന്റേ അനുജനെ ദുഷ്ടഗജമായി ജനിക്കുകയെന്ന് ശപിച്ചു. അപ്പോൾ സുപ്രതീകൻ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനേയും ശപിക്കാതിരുന്നില്ല. അതിനുള്ള വിഭാവസു ആമയായും സുപ്രതീകൻ ആനയായും പിറന്നു. അവരാണ് ഇപ്പോൾ ഈ സരസ്സിൽവെച്ച് പിണങ്ങിക്കഴിയുന്നത്. കോപദോഷംകൊണ്ടു അവർ ഇങ്ങിനെ അധഃപതിച്ചുപോയി. പൂർവ്വദേഷം ഇന്നും അവരിൽ കടികൊള്ളുകത്തന്നെ ചെയ്യുന്നു. അവരിരുവരും മഹത്തായ ബലവും ഗർവ്വവും തികഞ്ഞവരാണ്. ആറു യോജന ഉയരവും പന്ത്രണ്ടു യോജന നീളവും ആ ആ

നയ്ക്കുണ്ട്. ആമയുടേത്, മൂന്നു യോജന ഉയരവും പത്തു യോജന വിസ്താരവുമാണ് ആ മഹാദന്തി തടാകതീരത്തുനിന്ന് പോരിന്നു വിളിച്ചു അലറുമ്പോൾ, മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ആ മഹാ കഷ്ടപ്പാട് വെള്ളമെല്ലാം ഇളക്കി മറിച്ച് വെളിക്കയരുന്നു. അതിനോടൊത്ത് കൂടി, തുറന്നിരിക്കുന്ന ചുരുട്ടി, കൈകാലുകളും കൊമ്പും വാലും ആഞ്ഞിളക്കിക്കൊണ്ട് ആനയെക്കുറ്റം കുതിച്ചുപാടി സരസ്സു മുഴുവൻ കലക്കിവിടുന്നു. വീയത്തികവോടെ തല നീട്ടി ആമ ആനയോടു് പൊരുതുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വിധം പരസ്പരം പടവെട്ടിക്കൊണ്ടാണ് ഇരുവരും നാൾ പോക്കുന്നത്. മകനേ, നീ ചെന്നു കരിക്കാരൊടൊക്കുന്ന ആ ആമയേയും മഹാശൈലം കണക്കുനിൽക്കുന്ന ആ ആനയേയും പിടിച്ചതിന് സംഗ്രഹനായിക്കൊള്ളുക. അപ്പോൾ അമൃതാഹരണത്തിന് നീ ശക്തനാകും.”

ഇത്രയും വിസ്തരിച്ചറിയിച്ച് തന്റേറ ചുരുനേ കശ്യപൻ ആശീർവ്വദിച്ചയച്ചു. പിതൃനിയോഗപ്രകാരം ഗരുഡൻ ചെന്നു ആ ആമയെയും ആനയേയും ഓരോ നാലത്താൽ നാഞ്ചിക്കൊണ്ടു ആകാശത്തിലേക്കയന്നു. ഈ തീറ്റിവെച്ച് തനിക്കു് ഇരുന്നു തിന്നുവാൻ തക്ക ഉറപ്പുകൂടിയ പ്രകുഷം ഏതാണെന്നും എവിടെയാണെന്നും ഗരുഡൻ അന്വേഷിച്ചു തുടങ്ങി. സുരതരുക്കൾ കൂടിയും ആവഗേശപരന്റേറ ചിറകുകിടന്നുറേററു് വിറകൊള്ളുകയാണുണ്ടായത്. ഒടുവിൽ, ഒരു നൂറു യോജനപ്പരപ്പിൽ വളന്നുയന്നു നിൽക്കുന്ന ഒരു മഹാ വടവൃക്ഷം ഗരുഡനെ കണ്ടു. ആ മഹാകായൻ ആ വനമരത്തിന്റേൽ കാൽവെച്ചു പോഴെക്കു അതിന്റേറ കൊമ്പു അടിയോടിടിഞ്ഞുപോയി. അതിന്റേൽ തല കീഴായിത്തുങ്ങുന്ന തപോവ്രതസ്ഥിതരായ ബാലഖിലപ്രമഹേഷികളേ കണ്ടു, അവർക്കു് അപായമുണ്ടാകരുതെന്നു കരുതി ആ കൊമ്പു് താഴെ വീഴുവാൻ വിടാതെ ഗരുഡൻ അതു കൊത്തിയെടുത്തു കൊണ്ടു് വീണ്ടും പറന്നു. ആമ, ആന, വൃക്ഷശിഖരം ഇവ മൂന്നും എടുത്തുകൊണ്ടുള്ള ഗരുഡന്റേറ ആ ഗതികണ്ടു് മഹേഷികൾ വിസ്മയാകുലരായി. കൊമ്പിന്റേൽ തുങ്ങുന്ന ബാലഖിലപ്രമഹേഷികൾക്കുവാൻ തക്കസ്ഥലം പലെടത്തും തെരഞ്ഞുനോക്കിട്ടും ആ പക്ഷിഗ്രന്ഥം കണ്ടില്ല. ഗന്ധമാദന പവ്വതത്തിൽ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന ചിതാവിനേതന്നേ ഗരുഡൻ വീണ്ടും ചെന്നു കണ്ടു. മകന്റേറ ആ വരവു് കണ്ടപ്പോൾ കാൽമെന്തെന്നറിഞ്ഞ കശ്യപൻ, ബാലഖിലപ്രമഹേഷികളെ ഇത്ര വലിയ സഹാസത്തിൽ ഏല്പെടുത്തെന്നും, അവരേപ്പറ്റി ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ലെന്നും പറഞ്ഞു് മകനേ സമാധാനിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ലോക

ഹിതാർത്ഥം ഗരുഡൻ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മഹാ കർമ്മത്തിൽ അതിന് അനുമതി കൊടുക്കുവാൻ ആ മൂനികളോട് അപേക്ഷിച്ചു. ഉടനേതന്നെ ബാലവിപ്രൻ ആ കൊമ്പിൽ നിന്നിറങ്ങി, തപസ്സു തുടരുവാനായി ഹിമാലയത്തിലേക്കു പോയി. അതിൽപ്പിന്നെ, പിതൃ വാക്യപ്രകാരം, ആ തരുശിഖരത്തെ വെക്കുന്നതിനും, തനിക്ക് ഇരുന്ന് തിന്നുന്നതിനും വേണ്ടി, മനസ്സിനുപോലും അഗമ്യമായ മഹാ ക്ഷുധപൂർവ്വതത്തിലേക്കു പറന്നു. അവിടേയെത്തി ആ മാമരക്കൊമ്പ് താഴേയിട്ടപ്പോൾ, കൊടുമുടികൾ ഉടഞ്ഞുതകുകയും, പക്ഷങ്ങൾ ഓടിഞ്ഞുചിതറുകയും ചെയ്തു. ആ പർവ്വതത്തിൽ വെച്ചാണ് തന്റേറ തീറ്റിയായ ആമയേയും ആനയേയും ഗരുഡൻ തിന്നത്.

ക്ഷേണം കഴിഞ്ഞ് സമുപുനായ പക്ഷിന്ദ്രൻ അമൃതെടുക്കുവാനായി ഇന്ദ്രമന്ദിരത്തിലേക്ക് ചുരപ്പെട്ടു. ആ ഘട്ടത്തിൽ ദേവന്മാർക്ക് പല ദുശ്ശങ്കനങ്ങളും കാണായി വന്നു. ഇന്ദ്രന്റെ വജ്രായുധം പേടിപൂണ്ടിളകി; സുരാസുരസൈന്യത്തേ ഇടിയും മിന്നലും ഇടകലന്ന് കൊടുങ്കാറ്റ് അതുഗ്രമയടിച്ച് നിലകെടുത്തി; ആ കാശം കാരകുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ ചോരഗജജനം ചെയ്തു. ദേവഗണങ്ങളുടേ ആയുധങ്ങൾ തനിയേതന്നെ തമ്മിലിടഞ്ഞു; മേഘങ്ങൾ ചെന്നിണം ചൊരിഞ്ഞു; ദേവന്മാർ അണിഞ്ഞിരുന്ന പൂമാലകൾ വാടിയുലർന്നു. പൊങ്ങിപ്പരന്ന ധൂളിപടലത്താൽ ശിരോഭൂഷണങ്ങൾ നിശ്ശേഷങ്ങളായി. ഇത്തരം ചോരദുശ്ശങ്കനങ്ങൾ കണ്ട് ഭയം വളന്ന് ദേവേന്ദ്രൻ ബ്രഹ്മസ്വതിയേ കണ്ട് വസ്തുതയെന്തെന്നുപോയി. ഇന്ദ്രൻ ദുർമ്മർത്താൽ മുന്യാരിക്കൽ ചെയ്ത അപരാധവും, അതിൽ കുചിതരായിത്തീർന്ന ബാലവിപ്ര മഹാക്ഷികൾ മരണാരിത്രന്നേ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ മുതിർന്നതും, ആ ഉദ്യമം ഗരുഡോപത്തിയായി പരിണമിച്ചതും, ഇപ്പോൾ ഗരുഡൻ അമൃതാഹാരണത്തിനായി പറഞ്ഞു വരുന്നതും, ഈ മഹാ കർമ്മം വിജയവത്തായി അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന് ആ വീര്യശാലിയായ ഖഗേന്ദ്രൻ സമർത്ഥനാണെന്നുള്ളതും വഴിക്കുവഴിയായി ആ ദേവാചാര്യൻ ഓർത്തു കാണുകയും അതെല്ലാം അഭിധ്യം തന്നെ ഇന്ദ്രനേ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇന്ദ്രൻ ചെയ്ത ആ അപരാധമെന്താണ്? അതിന്റേറ പരിണത ഏന്തിന്റേ? അക്ഷമയാണ് താഴെ പറയുന്നത്:— കശ്യപപ്രജാപതി മുന്യാരിക്കൽ, ചുരളാഭത്തിനായി ഒരു മഹായജ്ഞം ആരംഭിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തെ ആ യാഗത്തിൽ ഋഷികളും, ദേവഗന്ധർവ്വ

ദികളും യഥാശക്തി സഹചരിച്ചു. ഇന്ദ്രനാഥപ്രഭുക്കളുടെ സുരന്മാരേയും ബാലവിദ്യമുനികളേയുമാണ് മേലേരി സംഭരിക്കുവാൻ എല്ലിച്ചത്. വജ്രപാണിയായ ചുരന്ദരൻ തനിക്കെഴുന്ന മഹാശക്തിക്കൊത്തണ്ണം മേലേരി ശേഖരിച്ചു കുന്നുക്കുന്നായി കൂട്ടിത്തുടങ്ങി. ഇതിന്നിടയ്ക്ക്, ആ അംഗുഷ്ഠപ്രായരായ ബാലവിദ്യർ ഭാരോ ചെത്തുപുറം മാത്രം കിണഞ്ഞു ചുമന്നു വരുന്നതുകണ്ട് മദാസനായ ദേവേന്ദ്രൻ പരിഹസിച്ചു. അതിൽ ക്രുദ്ധരായിത്തീർന്ന ബാലവിദ്യർ, ഈ ഇന്ദ്രനേക്കാൾ നൂറിരട്ടി വീഴ്ചയും ശൌര്യ്യവും വളർന്ന മരൊരിന്ദ്രനെ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ ആ ക്ഷണം തന്നെ ഹോമം തുടങ്ങി. ആ തപോനിധികൾ തനിക്കെതിരായി ചെയ്യുന്ന ഈ കഠിനക്രിയ കണ്ടപ്പോൾ ദുഃഖവിവശനായിത്തീർന്ന ഇന്ദ്രൻ കശ്യപനേ ശരണം പ്രാപിച്ചു. അപ്പോൾ, ബാലവിദ്യരേ പ്രസാദിപ്പിച്ചിട്ട് ഇന്ദ്രനെ രക്ഷിക്കുവാൻ കശ്യപൻ ഭരണി. പിതാമഹഭഗവാൻ താൻ തന്നെ നിയമിച്ചിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രനേ നിലകെടുത്തു വിടുവാനായി മരൊരിന്ദ്രനെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതായാൽ, ആ കർമ്മം ബ്രഹ്മവിധിയേ മിഥ്യയാക്കുന്നതായിത്തീരുമെന്നും, എന്നാൽ, തപസ്വികളുടേ സങ്കല്പം നിഷ്പലമാകുന്നതല്ലായ്കയാൽ, മരൊരിന്ദ്രനായി ഇപ്പോൾ ആരംഭിച്ച കർമ്മം ഖഗോളോല്പത്തിക്ക് ഹേതുവായാൽ മതിയെന്നും, അഭയാർത്ഥിയായ ഇന്ദ്രനിൽ കാരുണ്യമുണ്ടാകേണമെന്നും കശ്യപൻ പറകയാൽ അങ്ങിനെ തന്നെയാവട്ടേയെന്ന് ബാലവിദ്യർ തെളിഞ്ഞു സമ്മതിക്കയും, അവർ തുടങ്ങിയ കർമ്മത്തേ ഫലോദയം വരേക്കും നിർവ്വഹിക്കുവാൻ കശ്യപനേ ഏല്പിക്കയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ ബാലവിദ്യരുടേ തപോബലവും കശ്യപന്റെ യജ്ഞഫലവും കൂടിച്ചേന്നിട്ടാണ് വിനതയിൽ അരുണനും ഗരുഡനും സംജാതരായത്. ഈ ഇരുവരും സോദരന്മാരാണെന്നും, ഇവരിൽ നിന്ന് നിനക്ക് ഗുണമല്ലാതെ ദോഷമുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്നും, നിശ്ചയമായും നീ തന്നെയാണ് ദേവേന്ദ്രനെന്നും, മേലിൽ വാഗ്വജ്രന്മാരായ മുനികളേ പരിഹസിക്കരുതെന്നും ചുരന്ദരനേ കശ്യപൻ അറിയിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

ആ ഗരുഡൻതന്നെയാണ് ഇപ്പോഴിങ്ങു വരുന്നതെന്ന് ബ്രഹ്മസ്തതിയിൽ നിന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടും, ഘോരദുശ്ശങ്കനങ്ങൾ പലതും നേരിൽ തന്നെ കണ്ടിട്ടും, അടങ്ങിയിരിക്കുവാനല്ലാ ദേവേന്ദ്രൻ നിശ്ചയിച്ചത്. അമൃതത്തേ സംരക്ഷിക്കുവാൻ ഇന്ദ്രാജ്ഞപ്രകാരം സുരന്മാരെല്ലാം സന്നദ്ധരായി നിന്നു. കർത്തൃമുക്ത ശരങ്ങളും, തെളുത്തേപ്പോകുന്ന വാളുകളും പേടികൂടുന്ന ഉരക്കൻ ഗദകളും തീപ്പൊരി ചിതറുന്ന മറുപ

പലതരം വരായുധങ്ങളും ധരിച്ച് പൊൻചട്ടയണിഞ്ഞ് ഓജസ്സേജോ
നിധികളായ ദേവന്മാർ പോരിന്നൊരുങ്ങി വിളങ്ങി. ഈ ഘട്ടത്തി
ലാണ് അമിതബലാവ്യനായ ഗരുഡൻ അവയ്ക്കെതിരെ ആവിർഭവി
ച്ചത്. ആ പക്ഷിഗ്രന്ഥേ ഒന്നോക്കിയപ്പോഴേക്കു തന്നെ ദേവലോ
കം പേടിച്ചു വിറച്ചുപോയി. ആദ്യമായി ഗരുഡനോട് എതിർത്തതു
അമേയവിക്രമനായ വിശ്വകർമ്മാവാണു്. ആ ദേവൻ വൈനതേയ
ന്റേറ കൊക്കും ചിറകും കൊണ്ടുള്ള അടിയേററ് മുറിപ്പെട്ട് ഒരേമുഹൂ
ർത്തംകൊണ്ടുതന്നെ തളൻ വീണുപോയി. ഗരുഡന്റേ ചിറകടിയാൽ
ഉന്മൂലപ്പെട്ടുകിടന്ന കാരാൽ ഉയർന്നു പരന്ന ധൂളിപടലംകൊണ്ട്
ലോകമെങ്ങും ഇരുളടയുകയും, ആ പൊടിപ്പരപ്പിൽപ്പെട്ടതന്നെ ദേവ
ന്മാർ മൂർച്ഛിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്ദ്രാജിതപ്രകാരം ആ പൊടി മുഴുവൻ
മാരുതൻ പ്രവേശിച്ച് നീക്കിക്കളഞ്ഞു. ദിങ്മുഖം തെളിഞ്ഞപ്പോൾ
ദേവന്മാർ എതിർത്തുകയറി നിരന്ന ചുഴൽ ഗരുഡനേ മട്ടിച്ചു തുട
ങ്ങി. ഇങ്ങിനെ ദണ്ഡിതനായ ഗരുഡൻ പെട്ടെന്ന് കരിങ്കാറുപോലേ
ഭയംകരമായി ഗൗജിച്ചുകൊണ്ട് ആകാശത്തേക്കുയർന്നു. അപ്പോൾ
ദേവന്മാർ പലതരം നിശിതായുധങ്ങൾ തെരുതെരേ പ്രയോഗിച്ചു തു
ടങ്ങി. ഇതുകൊണ്ടൊന്നും കലുങ്ങാതെ ആ വിഹഗേശപരൻ കൊ
ക്കും ചിറകും നഖങ്ങളുംകൊണ്ട് ദേവന്മാരേ മുഴുവൻ മുറിപ്പെടുത്തി
വിട്ടു. ഒടുക്കം, ഗരുഡനോട് എതിർത്തുനില്ക്കുവാൻ ആവാതെ സുരസഞ്ച
യം ഓരോ വഴിക്ക് ഓടിയൊളിച്ചു. പോക്കും ഒഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അ
മൃതത്തേ ചുഴന്നെറിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന അഗ്നിയുടേ നേരേ ഗരുഡൻ പാ
ഞ്ഞുചെന്നു. ആകാശത്തോളമുയർന്ന് ഘോരതരം ജ്വലിക്കുന്ന ആ
അഗ്നിയേ നദീജലം കൊണ്ടുവന്നൊഴിച്ച് ശക്തി കെടുത്തിയതിൽ
പ്പിന്നെ ആ വരപ്രഭാവൻ ഹൃസ്വകായനായി, കടലിൽ മീന്നെന്ന
പോലെ, ആ അഗ്നിയിൽ കൂടി അകത്തേക്കു കടന്നു. അപ്പോൾ, അ
വിടേ, അരികേ ചെല്ലുന്നവരേ അറുത്തുകളയുമാറ് നിശിതാഗ്രങ്ങളോ
ടുകൂടി ഒരു കാരിരുമ്പുയന്ത്രം തീക്കുരുജ്വാലാമാലയാൻ ചുറ്റിത്തിരിയു
ന്നതു കണ്ടു. പഴുതു നോക്കിനിന്ന്, അരങ്ങാക്കിടയിൽ കൂടി, ത
ന്റേറ അപ്പോഴത്തേ ഹൃസ്വശരീരത്തേ ഗരുഡൻ സാമന്തപുഷ്പം പ്ര
വേശിപ്പിച്ചിട്ടു, ആ ചക്രത്തിന്നപ്പുറം കണ്ടത് ഘോരരൂപന്മാരും ഉഗ്ര
വിഷോൽക്കന്മാരുമായ രണ്ടു ദാരുണ സപ്പ്തങ്ങളേയാണു്. അവയ്ക്ക് ദൃ
ഢിവിഷയമാകുന്ന ഏതൊന്നും തൽക്ഷണം ഭസ്മീകൃതമായിപ്പോകു
മെന്നറിഞ്ഞ ഗരുഡൻ ആദ്യമായി അവയുടെ ദൃഢികളേ പൊടിക
ൾകൊണ്ട് മുടുകയും, പിന്നീട്, അവയുടെ ശരീരത്തേ കൊത്തിമുറിച്ച്

ടകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട്, അമൃതം എടുത്തുകൊണ്ട് യന്ത്രപ്പുഴുതിൽ കൂടി ചുറ്റത്തു വന്ന്, മുൻപോലെ മഹാകായനായിത്തീർന്ന് ആകാശ മാറ്റേണപറന്നു. ഈ അതുലവിക്രമം കണ്ട് സന്തുഷ്ടനായ മഹാ വിഷ്ണു ഗരുഡൻ അമൃത ഭക്തി കൂടാതെ തന്നെ അജരാമരനാകുവാൻ വരാനാൽകി. വിഷ്ണുവിന്റേറ വാഹനമായിരുന്നുകൊള്ളാമെന്നു ഗരുഡൻ സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്രയും കഴിഞ്ഞ് മാതൃസന്നിധിയിലേക്കു അമൃതത്തോടു കൂടി ചെല്ലുന്ന ഗരുഡനേ ദേവേന്ദ്രൻ വീണ്ടും ചെന്നെത്തിർത്തു. ശക്തി വളം പ്രയോഗിച്ചപ്പോൾ, ആ വളം, ലോകക്ഷേമത്തിനായി സ്വദേശത്തേ പരിത്യജിച്ച് സ്വന്തം അസ്ഥി കുറ കൊടുത്ത് നിർമ്മിച്ച ആ മഹഷിയേ ദാർത്ത്യം, അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടി ആ ആയുധത്തേയും അത് ധരിക്കുന്നവനേയും മാനിക്കേണ്ടത് തന്റേറ കടമയാണെന്നു നിശ്ചയിച്ച്, വജ്രപ്രയോഗം താൻ ഏറ്റിരിക്കുന്നുവെന്നു വരുത്തുവാൻ മാത്രം തന്റേറ ചിറകിൽ നിന്ന് ഒരേ തുവൽ കൊഴിച്ചിട്ട് ഗരുഡൻ തന്റേറ വഴിക്കുതന്നെ പറന്നു പോയി. വരായുധമായ വജ്രത്തേ കൂടിയും വകവെക്കാത്ത അത്രയും കരുത്ത് ആ പക്ഷിഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടുണ്ട്, മേലിൽ പരസ്പരം മിത്രങ്ങളായി വർത്തിക്കുകയാണ് നല്ലതെന്ന് ഇന്ദ്രൻ കരുതി, അതിലേക്കു അപ്പോൾ തന്നെ തുനിഞ്ഞു. സ്വന്തം ബലത്തേയും സ്വന്തം ഗുണത്തേയും പററി തന്നെത്താൻ പണ്ണിക്കുക സജ്ജനോചിതമല്ലെങ്കിലും ഒരു സഖാവിന്റേറ നിലയ്ക്ക് ഇന്ദ്രൻ ചോദിക്കുകകൊണ്ട്, കാടും മലയും, മണ്ണും കടലുമെല്ലാം തന്റേറ ഒരേ ചിറകിൽ വഹിക്കുന്നതിനും, സർവ്വചരാചരങ്ങളും ഉൾപ്പെടേയുള്ള ലോകത്തേ മുഴുവൻ തന്നിൽ ഏറ്റുന്നതിനും തന്നിക്ക് ശക്തിയുണ്ടെന്ന് ഗരുഡൻ അറിയിച്ചു. വിഷ്ണുവിൽ നിന്നുണ്ടായ വരസിദ്ധിയാൽ അമരതപത്തിന്ന് ഇനി അമൃതം ഉജ്ജിക്കേണ്ടതില്ലായ്കയാൽ, ആ അമൃതം തിരികെ തരുവാനാണ്, പിന്നീട്, ഇന്ദ്രൻ ആവശ്യപ്പെട്ടത്. അതിന്ന് ഗരുഡൻ പറഞ്ഞത് ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു:—ഞാൻ ഈ അമൃത് ആർക്കും തന്നെ കൊടുക്കുകയില്ല. പ്രത്യേക മൊരു കാര്യത്തിനായി മാത്രമാണ് ഞാൻ ഇതുകൊണ്ടുപോകുന്നത്. ഇത് ഞാൻ ഏതൊരാളെ വെക്കുന്നുവോ അവിടേ നിന്ന് വോൻ നിർവാധം അപഹരിച്ചുകൊണ്ട് പോയാലും!”

അവർ തമ്മിൽ ഇത്രയും സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, സപ്തർഷി തന്റേറ ഭക്ത്യപരാമർശങ്ങളാവേണമെന്ന് ഇന്ദ്രനിൽ നിന്ന് വരും വാങ്ങി ആ വൈനതേയൻ മാതൃസന്നിധിയേ പ്രാപിച്ചു. താൻ കൊണ്ടുവന്ന അമൃതം ദർശിച്ച് അതിന്മേൽ വെച്ച്, അമൃത് കുടിക്കുകയും ചെയ്തു.

വാനായി കളിച്ചു വരുന്നതിന് ഗതഡൻ സപ്പ്തളോട്ട് പറഞ്ഞു. അവർ ആവശ്യപ്പെട്ട അമൃതം അവർക്ക് കിട്ടിയതുകൊണ്ട്, അപ്പോൾ തന്നെ വിനതയേ ദാസ്യത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കി വിട്ടു. അതിൽപ്പിന്നേയാണ് ആ നാഗങ്ങൾ കളിക്കുവാൻ പോയത്. കളിച്ചു വന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അമൃത് അവിടേ കാണാനില്ല. മുന്നേപ്പാട്ടു പ്രകാരം അത് ഇന്ദ്രൻ എടുത്തു കൊണ്ടുപോയിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വഞ്ചിതരായ നാഗങ്ങൾ, അമൃതം വെച്ചിരിക്കുന്ന ദർഭകളെയെങ്കിലും നക്കിനോക്കുവാൻ കൊതിച്ച് അങ്ങിനേ ചെയ്യുകയാൽ അവരുടേനാവ് രണ്ടായി കീറിപ്പോയി. അന്നതൊട്ടാണ് സപ്പ്തളം ദപിജിഹപരയത്.

നാലാം അദ്ധ്യായം. ആസ്മികോൽപ്പത്തി.

കുടുംബനാശമായ നാഗങ്ങളിൽ ശേഷൻ, വാസുകി, ഐരാവതൻ, തക്ഷകൻ, കാക്കോടകൻ, ധനഞ്ജയൻ, കാളിയൻ, മണിനാഗൻ, പൂരണൻ, വിഞ്ജരകൻ, ഏലാചത്രൻ, വാമനൻ മുതലായവരാണ് മുഖ്യന്മാർ. ഇവരിൽ ശേഷൻ മാതൃനിവയനത്തിൽനിന്നുവിട്ട് വായു മാത്രം ഭക്ഷിച്ച് ഉഗ്രതപോനിഷ്ഠയോടെ ഗന്ധമാദനഗിരി, ബദശ്ശാഗ്രമം, ഗോകർണ്ണം, ചുഷ്കരാരണ്യം, ഹിമാലയം എന്നീ പണ്യപ്രദേശങ്ങളിൽ വിജിതേന്ദ്രിയനും നിയതവ്രതനുമായി തനിയേതന്നെ നാൾ കഴിച്ചു വന്നു. ഒരു നാൾ ചിതാമഹൻ ശേഷനോടു ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:—“നീ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഈ ഘോരകർമ്മത്തിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്താണ്? ജനക്ഷേമാർത്ഥം പ്രവർത്തിക്കേണ്ടവനായ നീ ഘോരതപോബലത്താൽ ലോകത്തേ പീഡിപ്പിക്കുന്നതെന്തിന്? നിന്റെ അഭീഷ്ടമെന്താണ്?”

ശേഷൻ:—“എന്റെ സഹോദരന്മാരെല്ലാം മനുഷ്യലോകമാണ്. അവരോടൊന്നിച്ചു പാക്കുവാൻ എനിക്കു വയ്യ. പരസ്പരം ശത്രുക്കളെപ്പോലെ അസുയയും വിദ്വേഷവും കലർന്നു പിണങ്ങിക്കൊണ്ടാണ് അവരുടേ ജീവിതം. അതൊന്നും കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ കഴികയില്ലെന്നു വെച്ചാണ് ഞാൻ അവരെല്ലാംവിട്ട് ഇങ്ങിനെ തപസ്സു ചെയ്തു കഴിയുന്നത്. എന്റെ ആ സഹോദരന്മാർ വിനതയേയും മക്കളേയും സ്നേഹിക്കുന്നില്ല. സ്വന്തം സഹജൻ തന്നെയായിരുന്നിട്ടും അവർ ആ മഹാബലനായ ഗതഡനേയും ദേവിക്കുന്നു. ഇക്കൂട്ടരുമായുള്ള ചേർച്ച എനിക്ക് ഏതൊരുജന്മത്തിലും വേണ്ട. ഞാൻ ഘോരതപസ്സുകൊണ്ട് ഈ ശരീരത്തെ പരിശുദ്ധീകരിക്കുവാനാണ് നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്.”

പിതാമഹൻ:—ഏടോ, ശേഷം, നിന്റെ സഹോദരന്മാരുടെ സ്ഥിതി മുഴുവൻ എനിക്കറിയാം. അവരെ മാതൃശാപത്താൽ ലക്ഷികരിച്ചിരിക്കുന്ന ആപത്തും ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ, ആ ആപത്തിന് പ്രതിവിധിയില്ലായേയില്ല. ആ സഹോദരന്മാരെയോത്ത് നീ ഒട്ടുംതന്നെ ടുഃഖിക്കേണ്ട. നിന്റെ ബുദ്ധി ധർമ്മത്തിൽ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്നതു കണ്ട് ഞാൻ സംപ്രീതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. മേന്മേലും നീ ധർമ്മിച്ചുനായിത്തന്നെ ഭവിക്കട്ടെ. നിനക്ക് എന്തു വരമാണ് വേണ്ടതെന്നു പറയുക. അതു ഞാൻ തരാം.—”

ശേഷൻ:—ഏന്റെ മനസ്സ് ധർമ്മത്തിലും ശമത്തിലും, തപസ്സിലും സദാ രമിക്കമാറ് അനുഗ്രഹിച്ചാലും! അതു തന്നെയാണ് എനിക്കു വേണ്ട വരം.”

ശേഷനിൽ സമൃദ്ധമായിരിക്കുന്ന ഈ ശമമസമ്പത്തുകണ്ട് സന്തുഷ്ടനായ വിധാതാവു, ഗ്രാമം, ആശ്രമം, നഗരം, കാണനം, സാഗരം എന്നീ വിവിധ ഭാഗങ്ങളോടുകൂടിയ ഭൂമിയേ, അതിനുള്ള ചലനത്തെ നിർത്തുവാൻ താങ്ങിയെടുത്തു നിന്നുകൊണ്ട് ലോകഹരികാരിയായി പ്രശോഭിക്കുവാൻ ആ നാഗോത്തമനോട് ആജ്ഞാപിച്ചു. പിതാമഹൻ അരുളിയപോലെ ശേഷൻ, ഭൂമിതന്നെ കാണിച്ചുകൊടുത്ത ദ്വാരത്തിൽ കൂടി അടിയിൽ ചെന്നു ധരാമണ്ഡലത്തെ ശിരസ്സിൽ ധരിച്ച് അതിനുള്ള ഇളക്കം തീർത്തു. ഈ മഹാ കർമ്മത്തിൽ ഭൂജഗാഗ്രജനേ സഹായിക്കുവാൻ പിതാമഹൻ ഗരുഡനെ ഏല്പിക്കുകയുണ്ടായി.

വാസുകി തുടങ്ങിയ പന്നഗങ്ങളാവട്ടേ, മാതൃശാപത്തിൽനിന്ന് ഭൂതയുവാൻ ഏതൊരു മാറ്റമാണുള്ളതെന്ന് ആലോചന തുടങ്ങി. ഒരു നാൾ, വാസുകി, സഹോദരന്മാരേയല്ലാം വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ അറിയിച്ചു:—മാതൃശാപം നിമിത്തം നമ്മേ ബാധിക്കുവാൻ പോകുന്ന ആപത്തു് എത്ര ഘോരമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും അറിയാമല്ലോ. ഏതൊരു ശാപത്തിന്നും വല്ലതുമാരു പ്രതിവിധി കണ്ടേക്കാം; മാതൃശാപത്തിൽനിന്നു മാത്രം ആർക്കും വല്ലാ മോചിക്കുവാൻ. സത്യലോകേടനായ വധാതാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ വെച്ചാണ് അമ്മ നമ്മേ രക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ഓർമ്മുവാൻ ഞാൻ യോധിക്രന്താൽ വിറച്ചുപോകുന്നു. നമ്മേ രക്ഷിക്കുന്ന അമ്മയേ ആകൃത്യത്തിൽനിന്ന് പിതാമഹൻ വിലക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഇനി നാം എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതു്? ആപത്തൊഴിയുവാനുള്ള മാറ്റം ഏതാണെന്ന് നിങ്ങളെല്ലാവരും കൂടി ആലോചിച്ചു പറയേണ്ടതാണ്. നാമെ

ല്ലാവരും ബുദ്ധിഗുണത്തിൽ മികച്ചവരും കായുനിവ്വഹണത്തിൽ കൈ തെളിഞ്ഞവരുമാണ്. അങ്ങിനേയുള്ള നാം വേണ്ടുംവണ്ണം ആലോചന ചെയ്താൽ രക്ഷാമാർഗ്ഗം കാണാതെയൊക്കുമോ? ജനമേജയൻ സപ്തസത്രത്തിന്ന് ഭരണാതാവാണ്; അതിന്നു നാം ചെയ്യേണ്ടതെന്താണ്.”

അഗ്രജനായ വാസുകി പറഞ്ഞതു കേട്ട് നാഗങ്ങൾ രക്ഷാമാർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കയും അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തതുകൊണ്ട്, “നാം ചെന്ന് ജനമേജയന്റെ മന്ത്രിമാരായിത്തീരണം. കൃത്യാകൃത്യങ്ങളെപ്പറ്റി ആ രാജാവു നമ്മോടന്വേഷിക്കും. അപ്പോൾ, നാം ആ സത്രം നടക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കണം. അങ്ങിനെയാരു യജ്ഞത്തിൽ നിശ്ചയമായും ഏല്പെടരുതെന്നും അതു ബാഹ്യധിദോഷങ്ങൾക്ക് ഹേതുമാണെന്നും, പല പല യുക്തി ന്യായങ്ങളെക്കൊണ്ട് രാജാവിനെ നാം വിശ്വസിക്കണം,” എന്ന് ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. “രാജാവിന്റെ ആചാര്യനെ വിഷമേല്പിച്ചു കൊല്ലുകയാണ് നാം ചെയ്യേണ്ടതു. ആചാര്യൻ നശിക്കുമ്പോൾ യജ്ഞ വിധാനത്തേപ്പറ്റി ശരിക്കറിയുന്നവരായി ആരുമില്ലാതെ രാജാവു ആ കർമ്മത്തിൽ പ്രവേശിക്കാതാകും. സപ്തസത്രജ്ഞരും ഋതവിക്കുകളുമായി രാജപാർവത്തിലുള്ള മറുവരെയും നാം കടിച്ചുകൊന്നേക്കാം. പിന്നെ, നമുക്കു ആരെ ചേടിക്കണം?” എന്നു ചില നാഗങ്ങൾ പറഞ്ഞു. “അത്തരം അധർമ്മത്തിൽ നാം ഒരിക്കലും പ്രവേശിക്കരുത്. ഈ വഴി പിഴച്ചു അഭിപ്രായം ആപൽകരമാണ്. ബ്രഹ്മഹത്യപോലെ ഭംഗാരതരമായ മഹാ പാപം മരണാനില്ല. ധർമ്മത്തിന്നാധാരം ശമമാണ്. അതാണ് ആപത്തിൽ സമാശ്വാസം നൽകുക. അധർമ്മത്തിൽ കയ്യിട്ടാൽ അതു പെരുക്കിപ്പെരുക്കി ലോകത്തെ നശിപ്പിക്കും” എന്നിങ്ങിനെ ധാർമികന്മാരും കൃപാശീലന്മാരുമായ ചില നാഗങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചു. മരണാഭ വഴിയാണ് വേദേ ചില സപ്തങ്ങൾ കണ്ടത്. “ഹോമകണ്ഡത്തിൽ ജ്വലിക്കുന്ന അഗ്നിയേ ഇടിമുഴക്കുന്ന കരിക്കാറായി മഴപെയ്തു നമുക്കു കെടുത്തേക്കാം. യജ്ഞ സാമഗ്രികളെയെല്ലാം നാം ഭളിച്ചുചെന്നു അപഹരിച്ചാൽ രാജാവിന്ന് പിന്തിരിയുകതന്നെ വേണ്ടിവരും. ആ യജ്ഞാരംഭകാലത്ത് നമ്മുടെ കൂട്ടർ പരന്തം ആറും ആയിരവുമായി ചെന്ന് അവിടെ എത്തുപെടുന്നവരെയെല്ലാം വിഷമേല്പിച്ചുകൊന്നൊടുക്കിയാൽ, അതോടുകൂടി നമുക്കുള്ള ആപത്ത് അകന്നുപോകും. യജ്ഞത്തിലേക്കായി സംഭരിക്കുന്ന ഭോജ്യപദാർത്ഥങ്ങളെയെല്ലാം മലമൂത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു ദൂഷിപ്പിച്ച് അങ്ങിനേയും നമുക്ക് മുടക്കമുണ്ടാക്കാം.” ഈ അഭിപ്രായവും പരക്കേ സമ്മതമായി വന്നി

ല്ല. “നമ്മൾ പ്രതാപിക്കുകയായിരുന്നെന്ന് ഭക്ഷണ തരുവാൻ പറഞ്ഞത് ആ വഴിക്ക് വിപ്ലവമുണ്ടാക്കാം” എന്നായി ചിലർ. ജപക്രീഡാകാലത്തു രാജാവിനേ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന് ബന്ധിപ്പിച്ചേക്കാമെന്നും അപ്പോൾ സത്രം മുടങ്ങുമെന്നും വേറെ ചിലർ പറഞ്ഞു. ആ രാജാവിനേതന്നെ കടിച്ചുകൊല്ലുകയാണ് ഏറ്റവും ശരിയായവഴിയെന്നും ചിലർ തോന്നാതിരുന്നില്ല. ഈ അഭിപ്രായങ്ങളെല്ലാം കേട്ടതിൽ ചിന്നെ വാസുകി പറഞ്ഞു:—“സപിക്തമായ അഭിപ്രായം നിങ്ങളിൽ ആരിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ടിട്ടില്ല. നിങ്ങൾ മൂണ്ടിക്കാണിച്ച ഭിന്നഭിന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ എന്തൊന്നിൽ പ്രവേശിച്ചാലും നന്മ കാണുകയില്ല. നമ്മുടെ രക്ഷയ്ക്ക് നാം എന്നാണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് കരുതുന്നോടത്തന്നെ നാം ചെന്നു ചോദിച്ചേക്കാം. നിങ്ങളുടെ ഹിതംപോലെ പ്രവർത്തിക്കുകയാണ് എന്റെ കടമയെങ്കിലും, ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളവയിൽ ഒന്നിലും തന്നെ പ്രവേശിക്കുവാൻ, നിങ്ങളിലുള്ള സ്നേഹം കൊണ്ട്, എനിക്ക് കഴികയില്ല”

തന്റെ സഹോദരന്മാർ പുറപ്പെടുവിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളും, അവർക്ക് അഗ്രജൻ കൊടുത്ത മറുപടിയും ക്ഷമയോടെ കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ഏലാചത്രൻ മറെറല്ലാവരും നിശ്ശബ്ദരായതിൽ ചിന്നെ താൻ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള വിധിമതത്തെപ്പറ്റി താഴെ കാണിച്ച പ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു:—

“ജനമേജയൻ സപ്തസത്രം വിശ്വയമായും നടത്തും. അത് മുടക്കുവാൻ നമ്മളിൽ ആർക്കും തന്നെ ശക്തിയില്ല. നിങ്ങൾ കരുതുവോലെയുള്ള ആളല്ലാ ജനമേജയൻ. ദൈവദോഷം പറ്റിയവനുള്ള ദേവ അവലംബം ദൈവമാണെന്ന് നിങ്ങൾ അറിയണം. ഘോരഭയത്താൽ ഗ്രസ്തരായായിരിക്കുന്ന നാം ദൈവത്തേതെന്നു വേണം ആശ്രയിക്കുവാൻ. അന്നുണ്ടായ ആ അത്യുഗ്രമായ മാതൃശാപത്താൽ പേടിച്ചുവിറച്ച ഞാൻ അപ്പോൾതന്നെ ചെയ്തത് അമ്മയുടെ മടിയിൽചെന്ന് പൂണ്ടടങ്ങിക്കിടക്കുകയാണ്. അപ്പോൾ, ദേവന്മാരും ബ്രഹ്മാവും തമ്മിൽനടന്ന ഒരു സംഭാഷണം ഞാൻ കേട്ടു. “സ്രീകർ ഘോരചിത്തകളാണ്” എന്ന് ദുഃഖവൈവശ്രത്തോടെ ദേവന്മാർ പിതാമഹനോട് ഉണർത്തിച്ചുകൊണ്ട് സംഭാഷണം ആരംഭിച്ചപ്പോൾ അതിൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുവാൻ എനിക്ക് കരുതുകയുണ്ടായി. “പ്രിയമേറിയ ചുത്രന്മാരേ തനിക്കു ലഭിച്ചിരിക്കേ അവരെ ഈ ക്രൂരയായ കുറ്റവല്ലാതെ മറന്നാണ് ഇങ്ങിനെ ശപിക്കുക! ആ നിഷ്ഠൂരകൃത്യം തന്നെ ഭവാന്റെ സന്നിധിയിൽവെച്ചു ചെയ്യുവാൻ അവർ ധൈര്യപ്പെടുവല്ലോ! ആ കൃത്യം

ത്തേ എന്തുകൊണ്ടാണ് ഭവൻ തടയാതെ ശരിവെച്ചുടങ്ങിയിരുന്നതു? എന്ന് ദേവന്മാർ ചോദിച്ചു. അതിന്ന് പത്മസംഭവൻ പറഞ്ഞതാവിതു:—“വിഷകൃരന്മാരായ ദുഷ്ടനാഗങ്ങൾ അസംഖ്യങ്ങളായി വർദ്ധിച്ചിരിക്കയാണിപ്പോൾ. അവരുടെ നാശം ജനക്ഷേമത്തിന് ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതാകയാൽ കൂടു ചെയ്ത് ഘോരശാപത്തെ ഞാൻ തടഞ്ഞില്ല. ക്ഷുദ്രതം പദപാതമാക്കളം വിഷോൽക്കടന്മാരുമായ സപ്പങ്ങൾ മുഴുവൻ ഈ ശാപാഗ്നിയിൽ ദഹിച്ചുപോകയും, ധർമ്മപുരായ ചുണ്ഡശീലന്മാർ മാത്രം ശേഷിക്കയും ചെയ്യും. നാഗോത്തമന്മാർക്ക് ഈ മഹാഭയത്തിൽനിന്ന് മോചനംകിട്ടുവാൻ വഴിയൊന്നുണ്ട്. യായാവരവംശത്തിൽ മഹായോഗിയും, ജിതേന്ദ്രിയനുമായ ജരൽക്കാരുമുറി സംജാതനാകും. ആ ജരൽക്കാരുവിന്റെ ചുത്രനായ ആസ്ത്രിക മഹഷി, ജനമേജയൻ തുടങ്ങിയ സപ്പസത്രത്തെ നിന്തൽ ചെയ്യും. അപ്പോൾ, ധർമ്മനിരതന്മാരായ നാഗശ്രേഷ്ഠന്മാർ സുരക്ഷിതരായിത്തീരും.” വിധാതാവ് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതുകേട്ടപ്പോൾ ആ ജരൽക്കാരു മുനിക്ക് ഏതൊരു സ്ത്രീയിലാണ് ചുത്രൻ ജനിക്കുക എന്ന് ദേവന്മാർക്ക് ഒരു സംശയമുണ്ടായി. ആ സംശയത്തേ നിവർത്തിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വിധിവാക്യവും നമുക്ക് ഹിതകരമായിട്ടുള്ളതാണ്. “തന്റെ പേരേതോ ആ പേരോടുകൂടിയ കന്യകയെ പരിണയിച്ചു അവളിൽ ആ വീർച്ചവാൻ വീർച്ചശാലിയായ ചുത്രനെ ഉണ്ടാക്കും. വാസുകിയുടെ സഹോദരിയായ ജരൽക്കാരു കുമാരിയാണ് ആ മുനിയുടെ പത്നിയായിത്തീരുക” എന്നാണ് വിരിഞ്ചൻ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞത്. ദേവന്മാർ ഇത്രയും കേട്ട് സന്തോഷമായി പിരിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ട് ശാപമോചനത്തിന് ഇനി നാം ചെയ്യേണ്ടത് ജരൽക്കാരു സോദരിയെ, ജരൽക്കാരുമുനിനേ അന്വേഷിച്ചുകണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന് ഭിക്ഷയായി കൊടുക്കലാണ്.

ഇങ്ങിനെ ഏലാചുത്രൻ പറഞ്ഞതെല്ലാംകേട്ട് ഹർഷപുണ്ണരായിത്തീർന്ന നാഗങ്ങൾ ശരിശരിയെന്നു ഘോഷിച്ചു. അവരെല്ലാം ഭയമകന്ന് സമ്പൂണ്ണമനസാസ്ത്രത്തോടു കൂടിയാണ് അന്ന് ആ സഭയിൽ നിന്ന് പിരിഞ്ഞുപോയത്. അതിൽപ്പിന്നെ, ജരൽക്കാരുവെന്ന കന്യകയെ പുഷ്പാധിക സ്നേഹത്തോടുകൂടി രക്ഷിച്ചുവന്നു. ജരൽക്കാരുമുനിയെ കണ്ടുപിടിച്ച്, അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുടന്നുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിഗതികളെപ്പറ്റി അപ്പഴപ്പോൾ തനിക്ക് അറിവുതരുന്നതിന് വാസുകി തന്റെ സഹജന്മാരേ നിയോഗിക്കയും ചെയ്തു.

ജരൽക്കാരു മുനിയെക്കൂടി, ഭായ്യാകാമം തെല്ലമില്ലാതെ, ദുഃഖപ്രത

നും, തപസ്വിതനും, ആത്മനിഷ്ഠനുമായി മന്നിമെങ്ങും സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. അന്നന്നു രാത്രിയകുന്ദോരും താൻ ഏതൊരിടത്തു ചെന്നെത്തുന്നവോ അവിടം തന്നേയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്. ചോരപ്രതാപനാശനംകൊണ്ടും, നിരോധാരതപംകൊണ്ടും മെലിവേറിയ മെയ്യാൻ ആ തപോനിധി പലപല തീർത്ഥങ്ങൾ തോറും ക്ഷേത്രങ്ങൾതോറും ചുറ്റി നടക്കുമ്പോൾ, ഒരു നാൾ ഒരിടത്ത്, ആഴം കാണാത്ത ഒരു കുഴിയിൽ, ഒരേ വേർ മാത്രം ശേഷിച്ച ഒരു ചുൽക്കൊടിയെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ട് വില പിതൃക്കൾ തല കീഴായി തുങ്ങുന്നതുകണ്ടു. ആ ചുൽക്കൊടിയുടെ ആ ഒരേ വേരു കൂടിയും, അതിന്നരികെ പാകുന്ന എലി മിക്കവാറും തിന്നു തീർത്തു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇടുങ്ങിക്കടുങ്ങിക്കിടന്നും, ആഹാരമില്ലാതെയും മെലിഞ്ഞു തളന്ന് ആ ദീനന്മാരേക്കുണ്ട് അനുതാപം വളന്ന് ജരൽകാരു അവരുടെ ആ സ്ഥിതിക്ക് ഹേതുവെന്തെന്ന് അന്വേഷിച്ചു.

ജരൽകാരു:—നിങ്ങൾ ആരാങ്ങ്? ഈ ചുൽക്കൊടി പിടിച്ചു തല കീഴായി തുങ്ങുമാറായത് എന്തുകൊണ്ടാങ്ങ്? ഈ പല്ലിന് ഒരേ വേർ മാത്രം ശേഷിച്ചിട്ടുള്ളതു തന്നെയും എലി തിന്നുതിന്ന് നശിക്കാറായിരിക്കുന്നുവല്ലോ! അത് അററുപോയാൽ നിങ്ങൾ ഈ കുണ്ടിന് ഉള്ളിൽ തല കീഴായി വീണുപോകും. നിങ്ങൾ ഇത്ര ചോരമായ ആപത്തിൽ കുടുങ്ങിയിരിക്കുന്നതുകണ്ട് എനിക്ക് ദുസ്സഹമായ ദുഃഖമുണ്ടാകുന്നു. നിങ്ങളുടേ രക്ഷയ്ക്ക് വേണ്ടി ഞാൻ വല്ലതും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടോ? എന്റെ തപശ്ശക്തിയിൽ നാലിലൊന്നൊ, മൂന്നിലൊന്നൊ, പകുതി തന്നെയൊ, അഥവാ മുഴുവനുമോ വിനിയോഗിച്ചാൽ നിങ്ങളെ ഈ ആപത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കുവാൻ എനിക്ക് കഴിയുമോ? ഇവിടെ ഞാൻ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നു പറഞ്ഞാലും!

പിതൃക്കൾ:—പ്രഭുലനും ബ്രഹ്മചാരിയുമായ ഭവാനാണോ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്! തപശ്ശക്തികൊണ്ട് അകറ്റാവുന്ന ആപത്തല്ലാ ഞങ്ങളെ പിടികൂട്യിരിക്കുന്നത്. അപൂത്രതപംകൊണ്ട് ഇതാ, ഞങ്ങൾ നരകദുഃഖത്തിൽ പതിക്കുന്നു. സചുത്രതയാണ് ധർമ്മാന്തരം എന്നാണല്ലോ പിതാമഹൻ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. അല്ലയോ, ബ്രാഹ്മണ, പല കാലമായി തുങ്ങിക്കിടന്നു കഴിയുന്ന ഞങ്ങൾക്ക് ഗ്രഹണശക്തി, വേണ്ടെന്നുടത്തോളം ഇല്ലാതായിരിക്കുന്നു. ഭവാൻ ആരാണെന്നറിയുവാൻ ഞങ്ങൾക്ക് വയ്യ. ആപത്തിൽപ്പെട്ട ഞങ്ങളേ യഥാശക്തി രക്ഷിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ദയാർദ്രനും പ്രഭുലനുമായ ഭവാൻ പുജാർഹനാകയാൽ

ഞങ്ങളുടേ ഈ ആവത്തിനുള്ള ഫേതു ജിജ്ഞാസുവായ ഭവാനേ ധരിപ്പിക്കാം. യായാവരമുനികളാണ് ഈ ഞങ്ങൾ. ദൃഢപ്രതനം തപോനിഷ്ഠമായ ഞങ്ങൾ സന്താനക്ഷതികൊണ്ട് പുണ്യലോകത്തിൽനിന്ന് ഇതാ, അധഃപതിക്കുന്നു. സന്താനമില്ലായ്മയാൽ ഞങ്ങളുടേ തപോധനം പാഴിലായിപ്പോയി. എന്നാൽ, ഞങ്ങൾ തീരേ സന്താനഹീനരാണെന്ന് പറഞ്ഞുകൂടാ. ഞങ്ങൾക്ക് ഒരു ചുത്രൻ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവൻ ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതും ഞങ്ങളേ സംബന്ധിച്ചെത്തോളം ഒരുപോലേയാണ്. ആ ചുത്രൻ വേദവേദാംഗവിത്തും, ജിതേന്ദ്രിയനും, ഉഗ്രപ്രതനം, തപോരാശിയുമായി ശോഭിക്കുന്നുവെങ്കിലും, അവൻ ചുത്രനോ ഭായ്യയോ, ബന്ധുക്കളോ ഇല്ലാത്ത വെറും ബ്രഹ്മചാരിയായി വർത്തിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾക്ക് ഇതാ, ഈ ദുഃഖം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. മഹാമതിയായ ജരൽകാരുവാണ് ഞങ്ങളുടെ ആ ചുത്രൻ. ഭവാനു ഈയുള്ളവരിൽ കനിഞ്ഞു് ആ ജരൽകാരുവിനേ കാണുമ്പോൾ, ഞങ്ങൾ അധോമുഖരായി ഗർത്തത്തിൽ തുങ്ങിക്കിടക്കുന്നുവെന്ന് അറിയിക്കുകയും, സഭായ്ക്കും സചുത്രനുമായിത്തീർന്ന് പിതൃരക്ഷണത്തിനായി ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യുമാറാവണം. ഞങ്ങൾ പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ചുൽക്കൊടിയാണ് ഞങ്ങളുടെ വംശവല്ലി. ഇതൊന്നു മാത്രമാണ് ഞങ്ങൾക്ക് വംശവൃദ്ധിക്കായുള്ളത്. ആ മുറിഞ്ഞുപോയ വേതകളെല്ലാം കാലഗ്രസ്തമായ വംശതന്തുക്കളാണ്. മിക്കവാറും അററുകഴിഞ്ഞ ഈ ചുൽക്കൊടിയാണ് ജരൽകാരു പിടിച്ചു തുങ്ങുന്ന അവശിഷ്ട വംശതന്തു. കാലമാണ് ഈ എലി, തന്റേറ ഏകാവലംബനമായ തന്തുവിനേ കടിച്ചുറക്കുന്ന എലിയേപ്പറ്റി പാഷാണോഗ്രനായ ജരൽകാരു ചിന്തിക്കുന്നതേയില്ല. അവന്റെ ആ ചേഷര തപസ്സാവട്ടേ, ഈയുളളാക്ക് ഒരു ഗുണവും ചെയ്യയില്ല. വംശനാശത്താൽ, കാലൻ നരകത്തിലേക്ക് തള്ളിവിട്ടതുപോലെ ഞങ്ങൾ ഇതാ അധഃപതിക്കുന്നു. പാപികളായ ഞങ്ങൾ ബന്ധുക്കളോടുകൂടി വീണുപോകുന്ന ഈ വഴിക്ക് തന്നെ, ഇപ്പോഴുള്ള ഈ ഒരേ അവലംബവും കാലബാധയാൽ അററു് ജഗൽകാരുവും അധഃപതിക്കും. തപസ്സാവട്ടേ, യജ്ഞമാവട്ടേ, മററു പരിപാവന ക്രിയകളാവട്ടേ സന്താനലാഭത്തോളം ശ്രേഷ്ഠമല്ല. ഈ വസ്തുത ഭവാനു ജരൽകാരുവിനേ അറിയിക്കണം. ഇവിടേ ഭവാനു കണ്ടതും കേട്ടതുമെല്ലാം അവനോടുപറഞ്ഞു്, വിവാഹംചെയ്തു് സന്താനമുണ്ടാക്കുവാൻ അവനേ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിന്നും കനിവുണ്ടാകണം. ഇനി, ഞങ്ങൾക്ക് ഒന്നു ചോദിക്കുവാനുള്ളതു് ഉത്തമബന്ധുവിനേപ്പോലെ അനു

താപവും കരുണാർദ്രതയും തികഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന ഭവാൻ ആരാണെന്നാണ്.”

ജഗൽകാരുവാകട്ടേ, തന്റെ പിതൃക്കൾ പറഞ്ഞതെല്ലാം ഭൂഖ വിവരനായി കേട്ടതിൽ പിന്നേ തൊണ്ടയിടറിക്കൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:— “നിങ്ങൾ എന്റെ പുവ്വീകന്മാരായ പിതൃപിതാമഹന്മാരാണ്. നിങ്ങളുടേ ആജ്ഞ എന്താണെന്ന് കേൾക്കുവാൻ ഞാൻ ഇതാ, സന്നദ്ധനായി നിൽക്കുന്നു. ഞാൻ തന്നേയാണ് ആ ദ്രോഹിയായ ജരൽകാരു. അജ്ഞതകൊണ്ട് പാപിഷ്ഠനായിത്തീർന്നു എന്നേ നിങ്ങൾ ദണ്ഡിച്ചുകൊള്ളുക.”

യാദൃച്ഛികമായുണ്ടായ ഈ ഭാഗ്യത്താൽ പിതൃക്കൾ സന്തുഷ്ടരായും, എന്തുകൊണ്ടാണ് ഭാഷാപരിഗ്രഹം ചെയ്യാത്തതെന്ന് ചുരു നോട്ട് ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു.

ജരൽകാരു:— “ഉന്മൂലപരേതസ്സായിത്തീർന്നു എന്റെ ശരീരത്തേ ഉന്മൂലപലോകത്തേക്കയ്ക്കണം എന്ന ദുഃഖാഭിലാഷംകൊണ്ടാണ് ഞാൻ സഭായ്നാകയില്ലെന്ന് ഉറപ്പായി നിശ്ചയിച്ചത്. പക്ഷികളേപ്പോലേ തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന നിങ്ങളേ കണ്ടതോടുകൂടി, ഞാൻ കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മചര്യത്തേ പിൻവലിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ ആഗ്രഹംപോലേ, ഇനി ഞാൻ തീർച്ചയായും വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ്. എന്നാൽ, എന്റെ പേർ തന്നെയുള്ള കന്യകയേ മാത്രമേ ഞാൻ വേറാക്കുകയുള്ളൂ. അവളേ ഭരിക്കുവാനുള്ള കടമ എനിക്കുണ്ടായിരിക്കരുത്. അവളെ എനിക്ക് ഭിക്ഷയായി കിട്ടുകയും വേണം. ഇങ്ങിനെയൊക്കെക്കിൽ ഞാൻ സഭായ്നായിക്കൊള്ളാം. അവളിലുണ്ടാകുന്ന സന്താനം നിങ്ങളേ രക്ഷിക്കും. നിങ്ങളെല്ലാവരും നാശമറിഞ്ഞായി വന്തിക്കട്ടേ.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ട് ജരൽകാരു ആ സ്ഥലം വിട്ട് ദേശാടനം തുടങ്ങി. ആ പൂലൂന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിശ്ചയപ്രകാരമുള്ള ഒരു പത്നിയേ എണ്ണം കിട്ടിയില്ല. അദ്ദേഹം പിതൃവാക്കോർത്ത് അസപ്തസ്ഥനായും, കാൽസിദ്ധി കാണായ്ക്കയാൽ ആധിഗ്രസ്തനായും ഭവിച്ചു. ഒരുനാൾ ആ മഹാമുനി ഒരു കാട്ടിൽ ചെന്നു നിന്ന് പിതൃഹിതത്തിനായി കന്യകാഭിക്ഷയ്ക്ക് മൂന്നുവട്ടം കരഞ്ഞിരുന്നു. അത് ഇങ്ങിനെയെന്ന്:— “പരങ്ങളും അപരങ്ങളുമായി വെളിവില്ലും ഭൂമിയില്ലും നിൽക്കുന്ന സമുദ്രത്തങ്ങളും എന്റെ പ്രാർത്ഥന കേൾക്കേണമേ! ഘോരവിപത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്ന എന്റെ പിതൃക്കൾ ശോകാന്തരായി, സന്തതിക്കു വേണ്ടി വിവാഹം ചെയ്യുവാൻ എന്നോടു കല്പിക്കുന്നു. അവരു

ടെ പ്രേരണയാൽ, കന്യാകാദിക്ഷ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട്, ദാരിദ്ര്യഭംഗത്തിലാണ്ട ഞാൻ ഇതാ, നാട്ടു നാടായി ചുറ്റിനടക്കുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ ഭൂതങ്ങൾക്കിടയിൽ ആക്കാനും കന്യകയുണ്ടെങ്കിൽ നാടോടിയായ ഈ എനിക്കായി അവളേ നൽകേണമേ! അവളുടെ ചേർ എന്റെ ചേർ തന്നെയായിരിക്കണം. ഭിക്ഷപോലേ അവളേ എനിക്കിങ്ങു നേരിട്ടുവന്നു തരണം. അവളേ ഭരിക്കേണ്ട ചുമതല എനിക്കുണ്ടാവരുത്. ഇപ്രകാരമുള്ള കന്യകയ്ക്കായി ഞാൻ ഇതാ യാചിക്കുന്നു.”

ഇങ്ങിനെ ജരൽകാരു വിളിച്ചു പറഞ്ഞതു കേട്ട ഉടനേ അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുടർന്നിരുന്ന നാഗങ്ങൾ, സത്വരം ചെന്ന് വാസുകിയെ വസ്തുതയെല്ലാം ധരിപ്പിച്ചു. ആനാഗാഗ്രജൻ തന്റെ ഭഗിനിയെ അലങ്കരിച്ച് മുമ്പാകെ നിൽക്കുമ്പോൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അവളേ ഭിക്ഷയെന്നപോലേ ആ മുമ്പാകെ കൊടുത്തപ്പോൾ, ചേർ നേരിയിരിക്കുകയും, അവൾ തനിക്ക് ഭാരമായിത്തീരുമെന്നും സംശയിച്ച്, ആ ദാനത്തേ മുമ്പാകെ, ബന്ധുബന്ധുവായ ആ തപസ്വി അംഗീകരിക്കാതെന്നിരുന്നു. അവളുടെ ചേർ ജരൽകാരുവെന്നതന്നെയാണെന്നും, അവളേ താൻ തന്നെ ഭരിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും വാസുകി അറിയിച്ചതിൽ പിന്നെയാണ് ദക്ഷിണാസപീകരണത്തിൽ ജരൽകാരു മുമ്പാകെ സമ്മതമുണ്ടായത്. അപ്രിയമായി ഇവർ എന്തെങ്കിലുമൊന്നു ചെയ്താൽ ആക്ഷണം താൻ ഇവളേ പരിശോധിക്കും എന്ന് മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ ആ യോഗിയുടെ വാസുകിയെ അറിയിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ, മന്ത്രവിത്തമനായ ജരൽകാരു പന്നഗേന്ദ്രമുഖരിത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ജരൽകാരുവിനെ വിധിപൂർവ്വം പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ശോഭനാലയത്തിൽത്തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം സഭാജനമായി നിവസിച്ചത്. നവമോഹനമായ മൂഴതല്പത്തിന്മേൽ സ്വപത്തിയുടെ കൈവിട്ടിട്ടുകൊണ്ട് കയറിയ ഉടനേ, “എപ്പോഴെങ്കിലും വിപ്രിയം പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുകയോ ചെയ്താൽ അപ്പോൾ തന്നെ നിന്നേയും ഈ ഘോരത്തേയും ഞാൻ കൈവിട്ടു പോകുമെന്ന നിശ്ചയത്തോടെ അവളെ ഭാജിപ്പിക്കുകയാണ് ജരൽകാരു ആദ്യമായി ചെയ്തത്. അങ്ങിനെയാവട്ടേയെന്നു ശോകഭരത്തോടുകൂടി അവൾ സമ്മതിച്ചു. ഏതാനും നാൾ ചെന്നപ്പോൾ, ഭക്തശ്രദ്ധാവിരതമായ ആ വാസുകിസോദരിക്ക് ഗർഭമുണ്ടായി. ആ ഗർഭം അഗ്നിയേക്കാൾ തേജസ്സുളളി ചേർന്ന സമുജ്ജ്വലിച്ചുകൊണ്ട് ശുക്ലപക്ഷത്തിലെ ശിവരേണുപോലേ വളർന്നുതുടങ്ങി. അന്നൊരുനാൾ, ജരൽകാരുമുമ്പാകെ തന്റെ പത്നിയുടെ മടിയിൽ തലവെച്ച് കരയുകയും നേരം ഉറങ്ങിപ്പോയി. സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുന്നതോ

വിളിച്ചും അദ്ദേഹം ഉണർന്നില്ല. സന്ധ്യാവന്ദനം തെറ്റിയാൽ നേരിടാവുന്ന ധർമ്മലോപത്തെപ്പറ്റിയോർത്ത് ഭയം വളർന്ന ആ മനസ്സിനി ഭർത്താവിനെ വിളിച്ചുണർത്തുന്നത് ചുണ്മുഖോ പാപമോ എന്ന് ചിന്തയുടഞ്ഞി. ധർമ്മശീലനങ്ങളേന്ന കോപത്തെക്കാൾ ധർമ്മത്തിന്റേണ്ടാകുന്ന ലോപമാണ് അധികം ആപൽകരമെന്ന് നിശ്ചയിച്ച് ആ വാസുകിഭഗിനി കളമധുരോക്തികളാൽ ഭർത്താവിനെ ഉണർത്തി. 'സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു തുടങ്ങിയിരിക്കയാൽ സന്ധ്യാകാലത്തിലേ കർമ്മാൻഷ്ഠാനന്ദരംകൊണ്ട് ഉണർന്നെഴുന്നേറ്റാലും' എന്ന് ആ സുചരിത ഉണർത്തിച്ചത് ജരൽകാരുവിന് അപ്രിയമായിട്ടാണ് ഭവിച്ചത്. ക്രോധാധിക്യത്താൽ ചുണ്ടുവാറിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:—

‘എന്നേ നീ അവമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി ഞാൻ നിന്നോടു കൂടി നിശ്ചയമായും പാക്കുകയില്ല. ഞാൻ ഇതാ പോകുകയായി. ഞാൻ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുവാൻ ധൈര്യമുണ്ടോ? അസ്തമയകാലമായാൽത്തന്നെ ഞാൻ ഉണരുംവരെ സൂര്യൻ കാത്തു നിൽക്കുകയല്ലേ ചെയ്യേണ്ടൂ. സന്ധ്യയായെന്നു വെച്ച് വിളിച്ചുണർത്തിയതുകൊണ്ട് എന്നേ നീ അവമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. മാനഹാനി പറ്റിയേടത്തു വീണ്ടും പാക്കുവാൻ ആർക്കു ഇഷ്ടമുണ്ടാകയില്ല. എന്നേപ്പോലേയുള്ള ധർമ്മനിഷ്ഠന്മാർ ധീകൃതരായാലുള്ള സ്ഥിതി ഞാൻ പ്രത്യേകം പറയേണ്ടമോ?’

അവമാനിക്കേണമെന്നുവെച്ചല്ല, ധർമ്മത്തിന് ലോപമുണ്ടാകരുതെന്ന് കരുതിയാണ് താൻ വിളിച്ചുണർത്തിയതെന്ന് ആ നാഗേന്ദ്രസോദരി കേണതാണു പറഞ്ഞത് ജരൽകാരുമുനി ആദരിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം അവളെ, പൂർണ്ണനിശ്ചയപ്രകാരം, പാത്രമിരിക്കുക തന്നെയല്ല.

ജരൽകരുമുനി:— ‘ഞാൻ ഇവിടെ പൂർണ്ണസുഖത്തോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് ഇതുവരേയും പാർത്തത്. പറഞ്ഞ വാക്ക് ഞാൻ പിൻവലിക്കണമെന്നല്ലായ്കയാൽ, വിപ്രിയം പ്രവർത്തിച്ചു നിന്നേ എന്നിക്കകെവിടെണ്ട! വന്നിരിക്കുന്നു. ഞാൻ പോയിരുന്നത് അഗ്രജനെ അറിയിക്കുക. എന്റെ വേർപാടിൽ നീ വ്യസനിക്കരുത്.’

ഇങ്ങിനെ, യാത്ര പറഞ്ഞു നിൽക്കുന്ന മഹാക്ഷിയോട്, ധാരധാരയായി ഭേദിക്കുന്ന കണ്ണീരോടും, വിളറിവ മുചത്തോടും കൂടി, ഇടറിയ സ്വരത്തിൽ രോകാൽത്തയായ ജരൽകാരു കൈകൂപ്പി നിന്ന് ഇങ്ങിനെ പ്രതേമിച്ചു:—

‘കേരളമാനന്ദം ചെയ്യാത്ത ഏതെന്ന കൈവിടാതിരിക്കേണമേ! അവിടുത്തെ ധർമ്മനിഷ്ഠന്മാർ ഹാനിയുണ്ടാവാതിരിക്കുവാൻ ഞാൻ പ്രിയം

തന്നെയല്ലയോ ചെയ്തത്. അവിടുന്ന് എന്നെ പരിശുദ്ധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, അവിടുത്തേക്ക് എന്നെ ഏതൊരു ഫലത്തെ ആഗ്രഹിച്ചു നൽകിയോ, ആ ഫലം നേടാൻ വാസുകിക്കുണ്ടാകാവുന്ന ആധി അവിടുന്ന് അറിയുന്നില്ലല്ലോ! മാതൃശാപത്താൽ ആർത്തരായ എന്റെ ജ്ഞാതികൾക്ക് ഒരേ രക്ഷയായ അവിടുത്തേ സന്താനം ഇനിയും ജനിച്ചിട്ടില്ല. നാം തമ്മിലുണ്ടായ ബന്ധം അവിടുന്ന് നിഷ്പലമാക്കാതിരിക്കേണമേ! ജ്ഞാതിക്ഷേമത്തിനായി ആഗ്രഹിക്കുന്ന നിരപരാധിയായ എന്നെ ഈ അച്ഛന്റെ ഗർഭിണിയുടേ നിലയിൽ, കൈവിട്ടുപോകാതിരിക്കുവാൻ കനിവുണ്ടാകേണമേ!”

ഗർഭത്തേപ്പറ്റി ഇപ്രകാരം നാഗാംഗന പറഞ്ഞപ്പോൾ “അസ്തി” എന്ന് ജരൽകാരു ഉച്ചരിച്ചു. “നീ ഗർഭിണി തന്നെയാണ്. വഹ്നിപോലേ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന ഈ ഗർഭത്തിൽ നിന്ന് മഹാഷിയും ധർമ്മാത്മാവും വേദവേദാംഗപാരഗന്ധമായ കുമാരൻ ജനിക്കും” എന്ന് അദ്ദേഹം അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. ജരൽകാരുമുനി പോയതിൽപിന്നെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേർപാടിനെപ്പറ്റി ജരൽകാരു ചെന്ന് വാസുകിയെ അറിയിച്ചു. ആ നാഗാഗ്രജൻ ഈ അപ്രിയപ്പെത്താനും കേട്ടു ചിന്നുന്നായിത്തീർന്നു. തന്റെ മുമ്പിൽ, ഭർത്തവിയോഗത്താൽ ദീനയായി നിൽക്കുന്ന സോദരിയെ നോക്കി ദീനതയോടുകൂടി വാസുകി പറഞ്ഞതാവിതു:—

“ഭദ്ര, നിന്നെ ആ മഹാഷിക്ക് നൽകിയതു എന്തു് ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണെന്ന് നീ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതു തന്നെയാണല്ലോ. സപ്തങ്ങളുടെ രക്ഷയ്ക്ക് നിന്നിൽ സന്താനമുണ്ടാകുക എന്നതാണ് ആ ഉദ്ദേശം. സർപ്പസത്രത്തിൽ നിന്ന് അവനാണ് നമ്മെ മോചിപ്പിക്കേണ്ടതവൻ. ഇങ്ങിനേയാണ് വിധിമതം. നിനക്ക് ആ ചുണ്ഡാരമാവിൽനിന്ന് ഗർഭമുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ? ആ മഹാഗന്ധന്റെ ദാവത്വവൃത്തി നിശ്ചയമായും നിശ്ചയോജനമായി വരികയില്ല. ഈ വക കായ്ക്കങ്ങളേപ്പറ്റി ഞാൻ നിന്നോടു് സംസാരിക്കുന്നത് ശരിയല്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം. എന്നാൽ, കായ്ക്കഗൗരവം ഭാഷ്വരേവം, നിന്നോടു് ഇതു് ചോദിക്കാതിരിക്കുവാൻ ക്ഷമയുണ്ടാകുന്നില്ല. നിന്റെ ഭർത്താവായ ആ മഹാമുനിക്കുള്ള തപഃപ്രഭാവത്തെപ്പറ്റി വിചാരിക്കുമ്പോൾ, വാസുദേവം ചോദിച്ചറിയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിന്നാലെ ചെന്നാൽ എന്നെ ശപിച്ചേക്കുമോ എന്ന് പേടിയുണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ടു് അങ്ങിനെ എനിക്കു് ചെയ്യുവാൻ വയ്യ. നിന്റെ ഭർത്തൃശ്രേഷ്ഠയിൽ നിന്ന് എന്തു ഫലമാണ് നേടിയതെന്ന് നീ തന്നെ എന്നോടു് പറയുക. പല കാല

മായി പിടികൂടി നില്ക്കുന്ന ഈ ഏകദേശമേ അതിൽ നിന്ന് അക
 റുവാൻ നിന്നെക്കൊണ്ട് കഴിവുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ?

ജരൽകാരു:— ചേരുകയുണ്ടാകുന്നില്ല എന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു
 ചോദിക്കാതിരുന്നില്ല. അതിന്ന് 'അസ്തി' എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തി
 ൽ നിന്ന് ചുരുക്കമുണ്ടായി. വിനോദത്തിൽ കൂടിയും അദ്ദേഹം അ
 സത്വം പറയുക പതിവില്ല. ആ സ്ഥിതിക്ക് സപ്തകലത്തിന്റെ ഈ
 ആപത്തിൽ അദ്ദേഹം കള്ളമാണ് പറഞ്ഞതെന്ന് വരുണതല്ലല്ലോ.
 'സന്തതി വിഷയത്തിൽ സന്തപിക്കേണ്ടതില്ല. അഗ്നിയേപ്പോലെ
 യും സൂര്യനേപ്പോലേയും പ്രകാശിക്കുന്ന ചുരുന്ന് നിന്നിൽ ജനിക്കും'
 എന്ന് എന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടാണ് അദ്ദേഹം പോയത്. അതുകൊണ്ട്,
 ജ്യേഷ്ഠൻ ഇനിമേൽ ഭൂമിക്കേണ്ടതില്ല.

സോദരിവാക്യം കേട്ട് സമാശ്വാസംപൂർണ്ണമായി ആ സമയ
 യേ യഥാർത്ഥം ആദരിച്ചു. ഗർഭം പൂർണ്ണമായപ്പോൾ, ജരൽകാരു നാ
 ഗകലത്തിന്ന് ആപന്നിവാദകനായ ഒരു ചുരുന്ന് പ്രസവിച്ചു. ചു
 രുന്ന് ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുമ്പോൾ അച്ഛൻ അമ്മയോടു 'അസ്തി' എന്ന്
 പറയുകയാൽ 'അസ്തികൻ' എന്ന് ആ കുട്ടിക്ക് പേർകൊടുത്തു. സർപ്പ
 ങ്ങൾക്കെല്ലാം ഹംസം വളർത്തിക്കൊണ്ട് ഭീഷ്മനായ ആസ്തികൻ
 സാംഗവേദങ്ങൾ അധ്യയനം ചെയ്ത് നാഗാലയത്തിൽ പാർത്തുവന്നു.

അഞ്ചാം അധ്യായം. പരീക്ഷിതത്വം.

—:0:—

അജ്ഞാനാത്മജനായ അഭിമന്യുവിന്ന് വിരാടപുത്രിയായ ഉത്ത
 രയിൽ സംജാതനായ പരീക്ഷിതത്വം കരുവംശത്തിന്ന് അലങ്കാരഭൂത
 നായ ഭാരതചക്രവർത്തിയായി ശോഭിച്ചു. പ്രപിതാമഹനായ പാണ്ഡു
 വിനേപ്പോലെ വില്ലാളിയായ പരീക്ഷിതത്വം മൃഗയാവിനോദത്തിൽ
 അത്യധികം തൽപരനാണ്. ഒരുനാൾ ആ ഭൂപതി കാട്ടിൽ ചെന്ന് വ
 ന്വമൃഗങ്ങളെ നായാടിക്കൊണ്ട് ചുറ്റുന്നതിനിടയ്ക്ക് ഒരു മാനിനെ അ
 വെയ്ക്കുകയുണ്ടായി. അമ്പോടുകൂടിത്തന്നെ മാൻ ഓടി മറയുകയാൽ,
 അദ്ദേഹം അതിനെ പിന്തുടന്ന് ഗഹനമായ കാമ്പനാത്തരത്തിൽ ക
 ടന്നു. വില്ലാളിയായ അദ്ദേഹം ആ മൃഗത്തെ പലടത്തും തെ
 രഞ്ഞുനോക്കിട്ടും കണ്ടു കിട്ടിയില്ല. പരീക്ഷിതത്തിന്റെ ശരത്തിന്ന് ല
 ക്ഷിതമാകുന്ന എന്തൊരു ജീവിയും പിന്നീട് ജീവിക്കുക പതിവില്ലാ
 തിരിക്കും, ഈ മാൻ മാത്രം പിഴച്ചത്, അദ്ദേഹത്തെ ബാധിക്കുവാൻ
 പോകുന്ന ഭാവി വിചാത്തിന്റെ പൂർവ്വരൂപമാവാം. മാനിനെ അന്വേ

ഷിച്ച് കാക്കയും ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു നടക്കുകയാൽ ക്ഷീണവും ദാഹവും പിടിപെട്ട ആ രാജാവ് ഒരു മഹഷിയുടെ സന്നിധിയിൽ ചെന്നു ചേർന്നു. പത്തുക്കുറേ നടക്കുന്ന വഴിയിൽ ചെന്നിരുന്ന്, പത്തുക്കുറേയുടെ വായയിൽ നിന്ന് പുറപ്പെടുന്ന പാലോടികകൾ ഉമിനിർന്നു മാത്രം ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ട്, അത്തരം കഠിനവ്രതത്തോടു കൂടി തപസ്സുചെയ്യുന്ന മഹാത്മാവാണ് ആ മുനി. അദ്ദേഹത്തോടു പരീക്ഷിച്ച് താൻ രാജാവെന്നെന്ന് പറഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, തന്റെ അന്വേദന ആ മാനിനെ ഇങ്ങങ്ങാറും കണ്ടുവോ എന്നു ചോദിച്ചു. അതിന്ന്, മെന്തവ്രതസ്ഥനായ ആ മുനിയിൽ നിന്ന് മറുപടിയൊന്നും പുറപ്പെട്ടില്ല. താൻ കരു വംശജനായ റൂപേന്ദ്രനായിരുന്നിട്ടും തന്റെ ചോദ്യം കേട്ടു എന്നു മിണ്ടാതെയിരിക്കുന്നത് കണ്ടു കോപാസന്നനായിത്തീർന്ന പരീക്ഷിച്ച് ഒരു ഊതസർപ്പത്തോടു തന്റെ വില്ലിൻ തലകൊണ്ടെടുത്ത് ആ മുനിയുടെ കഴുത്തിൽ ഇട്ടു. അപ്പോഴും ആ മുനി നിശ്ശബ്ദനായിരുന്നതേയുള്ളൂ. ഇതിൽ, പ്രിയമോ, അപ്രിയമോ, രണ്ടും ആ മുനി ഭാവിച്ചില്ല. മുനിയുടെ ഈ ശാന്തി കണ്ടു രാജാവിന്റെ കോപം താപമായി പരിണമിച്ചു. പരീക്ഷിച്ച് വിജയമായി രാജധാനിയിലേക്ക് പോകയും, മഹഷി സ്വസ്ഥനായി മുൻനില്ക്കിയിരുന്നെന്നു ഇരിക്കുകയും ചെയ്തു. തന്നെ ആ ക്ഷമാനാഥനായ പരീക്ഷിച്ച് ദ്രോഹിച്ചതിൽ ക്ഷമാനിധിയായ മഹഷി ഒട്ടും കോപിച്ചില്ല. പരീക്ഷിച്ച് വാസ്തവത്തിൽ, ധർമ്മമാവായ റൂപേന്ദ്രനാണ്. മുനിയുടേ മെന്തവ്രതം അറിയാതെ ഇങ്ങിനെയാരു തെറ്റു് ചെയ്യേണ്ടതല്ലെന്നായിരുന്നേയുള്ളൂ. ആ മുനിയുടെ ചുറ്റനായ ശ്രാഗി തപോബലവും, മഹാതേജസ്വിയുമായ ഒരു യുവാവാണ്. ഉഗ്രകോപവും ഭീരുത്വവും കൂടിയാണ് ആ മുനി ചുരുന്ന്. അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മാവിനേ ദിനംതോറും ചെന്ന് കാണാറുണ്ട്. അങ്ങിനെ, സത്യലോകത്തിൽനിന്ന് തിരിച്ചു വരുമ്പോഴാണ്, പരീക്ഷിച്ച് തന്റെ പിതാവിനെ നിന്ദിച്ചു വർത്തമാനം ശ്രാഗി അറിഞ്ഞത്. മാറ്റമില്ലേകണ്ട മുനി ക്ഷമാനായ കൃശൻ ശ്രാഗിയോടു നേരമ്പോക്കായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“എടോ, ശ്രാഗി, ബ്രഹ്മബോധത്താൽ കർമ്മസിദ്ധമായ ഞങ്ങളേപ്പോലേയുള്ള മുനിചുരുന്മാർ ചോദിക്കുമ്പോൾ നിനക്ക് ഇന്നിനാവില്ല. മഹാതേജസ്വിയും തപോബലവുമായ നിന്റെ അച്ഛൻ ഇപ്പോഴിതാ, ശവം ചുമക്കുന്നു. ഇനി നീ ഒട്ടും ശല്യിക്കേണ്ട. ശവം ചുമക്കുന്നവന്റെ മകനാണ് നീയെന്ന് നിന്റെ അച്ഛനേ കാണുമ്പോൾ നിനക്കറിയുവാൻ കഴിയും. ഇപ്പോൾ നിന്റെ ചെന്തരുഷ

മെല്ലാം ഏവിക്കേ? ആ മതമൂലം ഏവിക്കേ പോയി? ഈ തൊഴിൽ നിന്റെ അച്ഛന്റെ സ്ഥിതിക്ക് ഒട്ടേറെ പറ്റിയതല്ല. അദ്ദേഹത്തെ ആ നിലയിൽ കണ്ടെന്നതിൽ എനിക്ക് തന്നെ വിഷാദമുണ്ടാകുന്നു.”

ഈ പരിഹാസോക്തികേട്ട് കോപവും താപവും വളന്ന്, തന്റെ അച്ഛൻ ഗവമെടുക്കുമാറായത് ഏങ്ങിനെയെന്ന് ശ്രംഗി ചോദിച്ചു.

കൃശൻ:—പരിക്ഷിത്ത് രാജാവ് വേട്ടയ്ക്കായി കാട്ടിൽ വന്നിരുന്നപ്പോൾ മുതൽപ്പത്തേ നിന്റെ അച്ഛന്റെ കഴുത്തിൽ ഇട്ടുവത്രേ.”

ശ്രംഗി:—ആ ദുരന്താവായ രാജാവിന്ന് ഇങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ ചെയ്യുമുണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം എന്റെ അച്ഛൻ എന്ത് തെറ്റാണ് ചെയ്തത്? ”

പരിക്ഷിത്ത് നാശാളിനായി വന്നതും, താൻ ഏതു മാനിനെ തെരഞ്ഞുനടന്നതും, അതിനേപ്പറ്റി മുനിയോട് ചോദിച്ചതും, ആ മെന്തമ്പ്രതസ്ഥനിൽ നിന്ന് മറുപടി കേൾക്കായ്ക്കായ് കോപസ്ഥനായി, ചത്ത പാമ്പിനെക്കൊണ്ടു മുനിയോടേ കഴുത്തിൽ ഇട്ടുവെല്ലാം കൃശൻ ശ്രംഗിയോട് വിവരിച്ചു പറഞ്ഞു. തന്റെ പിതാവ് നിന്ദിതനായതറിഞ്ഞു കോപം മുഴുത്ത് കണ്ണു ചുകന്ന്, തീപ്പോലെ എരിഞ്ഞുതുടങ്ങിയ മുനിക്കുമാരൻ, ഏഴു ദിവസത്തിനകം പരിക്ഷിത്ത് തക്ഷകവിഷമേറു് മരിക്കട്ടേ” എന്നു ശപിച്ചു. ശ്രംഗിയോടേ പിതാവിന്ന് ശമീകൻ എന്നാണ് പേര്. മുനിച്ചുതൻ ശാപാനന്തരം പിതൃസ്ഥാനിയിൽ ചെന്നു. മുതൽപ്പത്തേ ചുമന്നുകൊണ്ടുള്ള അച്ഛന്റെ ആ സ്ഥിതി കണ്ടപ്പോൾ ശ്രംഗി പൂർണ്ണാധികം കോപിക്കുകയും ശോകാന്തനായി കണ്ണീർ വാർക്കുകയും ചെയ്തു. പരിക്ഷിത്ത് ചെയ്ത ധർമ്മം താൻ അറിഞ്ഞതും ആ കരുവംശാധമനേ താൻ ശപിച്ചതും ശ്രംഗി തന്റെ അച്ഛനേ അറിയിച്ചു.

ശമീകൻ:—എനി എനിക്ക് ഹിതമല്ലാ ചെയ്തത്. നിന്റെ കൃത്യം ഞ്ചിധർമ്മാചിതവുമല്ല. ആ രാജാവിന്റെ ഭൂമിയിലാണ് നാം പാർക്കുന്നത്. നമ്മെ ശരിയായി രക്ഷിച്ചു വരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ നീ ചഴിച്ചത് യോഗ്യമായില്ല. രാജാവ് എന്തുതന്നെ ചെയ്താലും കൂട്ടുകാരായ നാം ക്ഷമിക്കേണ്ടുന്നവരാണ്. ധർമ്മലോപത്താൽ ആർക്കും നാശമേ വരികയുള്ളൂ. നമ്മെ രാജാവു രക്ഷിക്കാതിരുന്നാൽ നാമാണ് ക്ലേശം അനുഭവിക്കേണ്ടി വരിക. മകനേ, തെറ്റു് അല്ലെ പോലും പറയാതെ ധർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ആർക്കും കഴികയില്ലെന്ന് നീ അറിയണം. ധർമ്മദാളികളായ രാജാക്കന്മാർ നമ്മെ പരിപാലിച്ചു കൊണ്ടിരിക്ക

ശമീകൻ:—“നീ ഉഗ്രതപോബലനാണെന്നും, ഭരിക്കലും നീ അനൂതം പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും, നിന്റേ ഈ വാക്ക് കള്ളമാകയില്ലെന്നും എനിക്കറിയാം. മകൻ വയോധികനായിത്തന്നാലും നന്മയും നല്ല പേരുമുണ്ടാകേണ്ടതിന് വേണ്ടുന്നതൊക്കെയും അവൻ അച്ഛനാണല്ലോ പറഞ്ഞു കൊടുക്കേണ്ടത്. ഇങ്ങിനെയിരിക്കേ, തപോവൃത്തി

യിലേക്ക് കാൽ വെച്ചിരിക്കുന്ന ബാലകനായ നിന്റെ സ്ഥിതി ഞാൻ പ്രത്യേകിച്ച് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. പ്രഭാവയുക്തരായ ശ്രേഷ്ഠന്മാർക്കു കൂടിയും കോപമുണ്ടാകാതെത്തീർന്നിട്ടു. എന്നാലും, ചുരുതപത്തേയും ബാല്യത്തേയും സാഹസത്തേയും ഓർത്തിട്ടാണ് നിന്നേ ഞാൻ ഈ കോപത്തിൽ ശാസിക്കുന്നത്. നീ ശമം ശീലിച്ച് വന്ദ്യപദാർത്ഥങ്ങൾ മാത്രം ഭക്ഷിച്ച് കോപം പരിത്യജിച്ച്, ധർമ്മം നശിപ്പിക്കാതെ വർത്തിക്കുക. നാം ക്ലേശിച്ച് നേടിയ ധർമ്മത്തേ കോപം നശിപ്പിച്ചു കളയും. ധർമ്മം കെട്ടുപോയാൽ സൽഗതി കാണുകയില്ല. ക്ഷമാശീലന്മാരായ യോഗികൾക്ക് ശമമാണ് സിദ്ധിക്കുള്ള സാധനം. നീ ഇന്ദ്രിയങ്ങളേ നിഗ്രഹിച്ച് ക്ഷമ ശീലിക്കുക. ആ ക്ഷമയിൽ നിന്ന് നിനക്ക് ബ്രഹ്മസാമ്രാജ്യം നേടാം. ഇത്രമാത്രമേ എനിക്ക് ഇപ്പോൾ നിന്നോടു പറയുവാനുള്ളൂ. ശമത്തികളോടു കൂടി എനിക്ക് ഇനി മറ്റൊന്നു ചെയ്യുവാനുണ്ട്. “എന്നേ പോൻ ധർമ്മിച്ചതിൽ കോപാധനായിത്തീർന്നു എന്റെ മകൻ അല്പബുദ്ധിയും ബാലകനമാകുകൊണ്ട് ഭവാനേ ശപിച്ചിരിക്കുന്നു” എന്ന് പരീക്ഷിത്തിനേ ഇപ്പോൾ തന്നെ അറിയിച്ചേക്കാം.”

ശമീകൻ അപ്രകാരം തന്നെ പ്രവർത്തിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായ ഗൗരമുഖൻ വർത്തമാനം അറിയിക്കുവാൻ രാജധാനിയിലേക്ക് പോയി. സൽകാരമേറു് വിശ്രമിച്ചതിൽപിന്നെ, മന്ത്രമധ്യത്തിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന രാജാവിനോടു് ഗൗരമുഖൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

മഹാരാജാവേ, അവിടുത്തേ രാജ്യത്തു് ശമീകൻ എന്ന ഒരു മുനി ശാന്തനും ഭാഗ്യാനുമായിത്തപസ്സ് ചെയ്തു പാർക്കുന്നുണ്ട്. ആ മൗനവ്രതിയുടേ കഴുത്തിലാണ് അവിടുന്ന് ദൈവത്തോടുകൂടി മൃതസമുപത്തേ എടുത്തിട്ടതു്. അദ്ദേഹം അതു് ക്ഷമിച്ചുവെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുറ്റുന്ന് പൊറുക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആ മുനികുമാരൻ അച്ഛൻ അറിയാതെ അവിടുത്തേ ശപിച്ചിരിക്കുന്നു. എടു ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തക്ഷകൻ കുടിച്ച് അവിടുത്തേ കൊല്ലുമെന്നാണ് ശാപം. ഈ ശാപത്തേ അകറ്റുന്നതിന്നു് മറ്റൊക്കും തന്നെ ശക്തിയില്ല. അവിടുന്ന് തന്നെ രക്ഷാ മാർഗ്ഗം അന്വേഷിക്കേണ്ടതെന്ന് ശമീകമുനി പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.”

ഈ ഘോരവർത്തമാനം കേട്ടു്, താൻ ചെയ്ത പാപത്തെയോർത്തു് പരീക്ഷിത്തു് ദുഃഖനിമഗ്നനായി. ആ മുനി തന്റെ ചോദ്യത്തിന്നു് മറുപടി പറയാതിരുന്നതു് മൗനവ്രതം കൊണ്ടാണെന്ന വാസ്തവം ഓ

ത്തപ്പോൾ പാപഭയവും താപ ഭരവും ഭിന്നമായിത്തീർന്നു. ശമീക
 നുള്ള കാതമ്പവും വാത്സല്യവും രാജാവിന്റെ സന്തോഷത്തോടു വേറി
 പ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ആസന്നമരണത്തോടു തൊട്ടടുത്തു, താൻ ചെ
 യ്ത പാപത്തോടു തൊട്ടായിരുന്നു രാജാവിന്റെ ദുഃഖം. തന്നിൽ പ്രസാ
 ദിക്കേണമെന്ന് തനിക്കുള്ള പ്രാർത്ഥന ശമീക മഹർഷിയേ അറിയി
 ക്കേണമെന്ന സന്ദേശത്തോടു കൂടി ഗൗരവമുഖനേ അയച്ചതിൽപ്പി
 ന്നേ, പരീക്ഷിത്ത്, മേലിൽ ചെയ്യേണ്ടതെന്തെന്ന് മന്ത്രിമാരുമായി
 ആലോചന തുടങ്ങി. ആ ആലോചനയുടേ ഫലമായി, ദാറത്തുണി
 ന്നേ ഒരു സൗന്ദര്യം നിർമ്മിച്ചു, വേണ്ടുന്ന രക്ഷയെല്ലാം ഉറപ്പിച്ചു
 അതിന്മേലായി രാജാവിന്റെ വാസം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുറ്റും മ
 ന്ത്സാധനമായ ബ്രാഹ്മണരും, തയ്യാറാക്കിയ ശേഷധനങ്ങളോടു
 കൂടി വൈദ്യന്മാരും പാപ്പിച്ചു. സർവ്വത ക്വലാളികളേ നിന്തി
 കാറ്റിന് പോലും അകത്തു കടക്കുവാൻ കഴിയാതാക്കി. ഗ്രന്ഥവും
 സംരക്ഷിതവുമായ ആ സ്ഥലത്ത് വസിച്ചുകൊണ്ടാണ് പരീക്ഷിത്ത്
 രാജ്യകാലങ്ങളിൽ ചിരപ്പെട്ടത്. ഇങ്ങിനേ ആദ്യ ദിവസവും കഴിഞ്ഞു.
 ഈ വർത്തമാനം കേട്ടു കേട്ടറിഞ്ഞ് രാജാവിനേ വിഷബാധയിൽ നി
 ന്ൻ രക്ഷിക്കുവാനായി, ഏഴാം നാൾ, കാശ്ചപൻ എന്ന പേരായ ഒ
 രു ഭിഷഗ്വരൻ ചുരുപ്പെട്ടു. തക്ഷകൻ കടിക്കുന്നതായാൽ, അപ്പോ
 ടെ രാജാവിനേ ജീവിപ്പിച്ചു തന്നിച്ച് ധാരാളം പണവും ഗുണവും നേ
 ടാമെന്നാണ് കാശ്ചപന്റെ ആഗ്രഹം. തക്ഷകൻ ഒരു വൃദ്ധബ്രാഹ്മ
 ണന്റെ വേഷത്തിൽ മാർദ്ദമധ്യ കാശ്ചപന്റെ മുഖിൽ ചെന്നു. “അവി
 ടുന്ന് എവിടേക്കാണ് പോകുന്നത്? എന്നു ചോദിച്ചു.

കാശ്ചപൻ:— “കൗതുമവേഗനായ പരീക്ഷിത്ത് രാജാവിനേ
 തേജോരൂക്ഷനായ തക്ഷകൻ വിഷമേല്പിച്ചു ഭിന്നിപ്പിക്കുമത്രെ. പാ
 ണ്ഡവന്മാരുടെ വംശക്കുറനായ ആ ഭൂപാലരത്നത്തെ, ഹോര സർപ്പം
 കടിച്ചു വിഷാഗ്നി കത്തിയെരിയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഒരു പീഡ നിക്കി
 രക്ഷിക്കുവാനാണ് ഞാൻ ചെയ്യുന്നത്.”

വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ:— “അല്ലയോ ബ്രാഹ്മണ, ഞാനാണ് ആ ത
 ക്ഷകൻ. പരീക്ഷിത്തിനെ ഞാൻ ഉത്തമ കടിക്കുവാൻ പോകുന്നു. ഞാ
 ന് വിഷമേല്പിക്കുന്നവനെ ചികിത്സിക്കുവാൻ വേറൊരു ശക്തനല്ല. അതു
 കൊണ്ട് തിരിയേതന്നെ പോയേക്കൂ.”

കാശ്ചപൻ:— “നീ രാജാവിനെ കടിച്ചാൽ, അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടാ
 കുന്ന പീഡ എന്നുള്ള വിദ്വാബലംകൊണ്ട് ഞാൻ നിശ്ചയമായും
 അകറ്റാം.”

തക്ഷകൻ:—“എന്റെ കടിയേറാവനെ ചികിത്സിക്കുവാൻ ഭവാനു് ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ, ഞാൻ വിഷമേല്പിക്കുന്ന പക്ഷത്തെ ഭവാനു് ജീവിപ്പിക്കുന്നതു കാണട്ടേ. ഭവാനു് കാണവേ തന്നെ ഞാൻ ഈ ആൽ ഭ്രമിക്കുകയും. മന്ത്രശക്തികൊണ്ടു് അതിന്നേ രക്ഷിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചാലും!”

കാശ്യപൻ:—“എന്റെ ശക്തി നിനക്കു് കാണേണമെങ്കിൽ, നീ ഈ മരം കടിച്ചു ചുട്ടെരിച്ചാൽ, അപ്പോൾ, അതു ഞാൻ ജീവിപ്പിക്കാം.”

ഇതു കേട്ടു്, ആ ഉദ്ധതനായ തക്ഷകൻ ഉടൻ തന്നെ ചെന്നു് ആ ആലിനെ കടിച്ചു. കടിയേറാ നിമിഷത്തിൽതന്നെ ഉഗ്രവിഷ പ്രാപ്തിയാൽ അതു് കത്തിയെരിഞ്ഞുപോയി. “ഇനി ഭവാനെൻ്റെ സാമർത്ഥ്യം കാണട്ടോ എന്നായി തക്ഷകൻ.

വിഷവീര്യത്താൽ ആ പക്ഷം വെറും ചാവലായി കിടന്നിരുന്നു. ആ ഭ്രമമെല്ലാം കൂടിച്ചേർത്തുവെച്ചു്, “എങ്കോ, തക്ഷക, എന്റെ വിദ്യാവൈഭവം ഈ പക്ഷത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതു് നോക്കുക” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് കാശ്യപൻ അതിന്നേ ചുനജ്ജീവിപ്പിച്ചു. ആ മരം മുളച്ചുയന്നു്, അതിൽ മുൻപോലെ കൊമ്പുകളും ചില്ലുകളും ഇലകളും നിറഞ്ഞു. ഇതുകണ്ടു്, തക്ഷകൻ ആ ബ്രാഹ്മണനെൻ്റെ വിദ്യാശക്തിയെ അഭിനന്ദിക്കുതന്നെ ചെയ്തു.

തക്ഷകൻ:—ഭവാനെൻ്റെ സ്ഥിതിക്കു് ഈ ക്രിയ അത്ഭുതകരമല്ല. എന്തേറയും എന്നേപ്പോലെയുള്ളവരുടെയും വിഷത്തെ നിശ്ശേഷം ഹരിക്കുവാൻ ഭവാനു് ശക്തൻ തന്നേയാണു്. ഇപ്പോൾ, ഭവാനു് രാജസന്നിധിയിലേക്കു ചെല്ലുന്നതു് ഏതൊരു ലാഭത്തെ ആഗ്രഹിച്ചാണു്? രാജാവിൽനിന്നു് കിട്ടുമെന്നു് ഭവാനു് വിചാരിക്കുന്നതു് ഞാൻ തന്നെ തന്നേക്കാം. മനിക്കമാരനെൻ്റെ ശാപത്താൽ ആയുസ്സു നശിച്ച ആ രാജാവിനെ ഇനീജീവിപ്പിക്കുവാൻ, ഭവാനു് തന്നെ ശ്രമിച്ചാലും സാധിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ശ്രമം വിഫലമായാൽ, ത്രിലോകങ്ങളിലും പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഭവാനെൻ്റെ കീർത്തി മാഞ്ഞു മറഞ്ഞു പോകും.”

കാശ്യപൻ:—“പണത്തിനുവേണ്ടിയാണു് ഞാൻ രാജസന്നിധിയിൽ ചെല്ലുന്നതു്. അതു് നീ തരുന്നതായാൽ, ഞാൻ തൃപ്തിപ്പെട്ടു് തിരിച്ചു പോയ്ക്കൊള്ളാം.”

“ആ രാജാവിൽ നിന്നു് കിട്ടാവുന്നതിനേക്കാൾ അധികം ധനം ഞാൻ തരാം. ഭവാനു് പോയേക്കുക” എന്നു പറഞ്ഞു് തക്ഷകൻ

വളരെ വളരെ ഭൂപ്രം കൊടുത്തു തൃപ്തനാക്കി ആ ബ്രാഹ്മണനെ തിരിച്ചയച്ചു. മുനിശാപത്താൽ ആയുസ്സുറ്റുപോയ രാജാവിനേ ജീവിപ്പിക്കുക അസാധ്യമെന്നറിഞ്ഞ് കാശ്യപൻ വന്ന വഴിക്കു തന്നെ മടങ്ങിപ്പോയി. തക്ഷകൻ ഹസ്തിന ചുരത്തെത്തിയപ്പോൾ, അവിടെ ചെത്തിരിക്കുന്ന ഏല്പാടുകളെല്ലാം കണ്ടു, മായകൊണ്ടല്ലാതെ രാജസന്നിധിയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴികയില്ലെന്നറിഞ്ഞു. ഉടനേ തന്നെ ചില സപ്പുങ്ങളെ വിളിച്ച് അവരോടു, ജലവും ദർശനം ഫലങ്ങളും കൊണ്ട്, മുനിവേഷത്തിൽ രാജാവിനേ ചെന്നു കാണുവാൻ പറകയും, തക്ഷകാഭിമതംപോലെ ആ നാഗങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. മുനിരൂപികളായ സപ്പുങ്ങൾ നൽകിയ ഉപഹാരമെല്ലാം രാജാവ് സസന്തോഷം അംഗീകരിച്ച് അവരേ സമ്മാനിച്ചയച്ചു. ആ ഫലങ്ങളിൽ ഒന്നു മാത്രം താൻ എടുത്തു മറതെല്ലാം അദ്ദേഹം മന്ത്രിമാർക്കു മറ്റും പങ്കിട്ടു കൊടുത്തു തിന്നുകൊള്ളുവാൻ പറഞ്ഞു. മുനിശാപംകൊണ്ടും ദുർച്ചിധികൊണ്ടും പരീക്ഷിച്ച് എടുത്ത പഴമേതോ, അതിൽത്തന്നെയാണു് തക്ഷകൻ മായാരുപിയായി മറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. കറുത്ത കണ്ണോടുകൂടി നിളം കുറഞ്ഞ ഒരു ചെറുകുതി ആ പഴത്തിന്മേൽ പററിക്കിടക്കുന്നതു് രാജാവുകണ്ടു. അതു് കൈയിലെടുത്തു് രാജാവ് മന്ത്രിമാരോടു് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“സൂര്യൻ അസ്തമിക്കാറായി, ഇനി എനിക്ക് വിഷയേമില്ല. എന്നാൽ, മുനിവാക്യമേ സത്യമാക്കുന്നതിന്നു് തക്ഷകന്റെ പേരിൽ ഈ കൃതി എന്നേ കടിക്കട്ടേ. എനിക്ക് ദോഷമില്ലാത്ത വിധം മുനിശാപം മിഥ്യയാക്കാതിരിപ്പാൻ ഇതുതന്നെ വഴി.”

കാലപ്രേരണയാൽ മന്ത്രിമാരെല്ലാം അതു സമ്മതിച്ചു. മരണം സമീപിച്ചു പരീക്ഷിച്ച് ആ കൃതിയേ തന്റെ കഴുത്തിൽവെച്ച് വിജയോന്മാദത്തോടേ ഉറക്കേ ചിരിച്ചുഴക്കി. അങ്ങിനേ ചിരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേ തന്നെ, തക്ഷകൻ സ്വന്തം രൂപത്തിൽ വെളിപ്പെട്ടു് രാജാവിനേ വരിഞ്ഞു ചുറ്റുകയും, ചോരമായി ചീറിക്കൊണ്ടു് കടിച്ചു വിഷമേല്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

രാജാവിന്റെ ഈ സ്ഥിതികണ്ടു് സചിവന്മാർ ശോകാതിരേകത്താൽ വാവിട്ടു കരഞ്ഞുപോയി. പാണ്ഡിന്റെ ചീറൽ കേട്ടു്, ചേദിച്ചോടിപ്പോയ അവർ, പത്മവസ്ത്രനായി, സീമന്തരേഖയോടുകൂടിയ തക്ഷകൻ ആകാശമാഗ്നേ ചെല്ലുന്നതു കണ്ടു.

ഉഗ്രവിഷാഗ്നിയാൽ പരീക്ഷിത്ത്, ഇടിയേററ മരംപോലെ വെന്തെരിഞ്ഞു. അതിൽപ്പിന്നെ ചുരോഹിതൻ മന്ത്രികളോടും പുരവാ

സികളോടുകൂടി പരേതകൃത്യങ്ങളെല്ലാം യഥാവിധി നിർവ്വഹിച്ചു. പരിക്ഷിത്തിന്റെ ചുറ്റുമായ ജനമേജയനേ മുറപ്രകാരം രാജാവായി വാഴിക്കുകയും ചെയ്തു.

ജനമേജയൻ അന്ന് ചെറുപ്പമായിരുന്നുവെങ്കിലും പൂർവ്വികന്മാരേപ്പോലെ പ്രശസ്തമായിത്തന്നെ രാജ്യഭരണം നിർവ്വഹിച്ചുവന്നു. അദ്ദേഹം കാശി രാജാവിന്റെ ചുറ്റിയായ വചുഷുമയേ വിവാഹം ചെയ്തു. പരസ്പര വിവാഹം കൂടാതെ ജനമേജയൻ വചുഷുമയോടുകൂടി ഉദ്യാനങ്ങളിലും സരസ്സുകളിലും ക്രീഡിച്ചുകൊണ്ട് സസുഖം നിവസിച്ചു. എന്നാൽ, ആ സുഖത്തിനിടയിൽ പ്രതികാരമേൽക്കുകയുണ്ടായ ഒരു വക അസാധാരണ അദ്ദേഹത്തിൽ വളരെ വന്നിട്ടുണ്ട്. തന്റെ പിതാവിന്റെ ദുർമ്മരണത്താൽ, അദ്ദേഹത്തിന് സപ്തകലത്തോടുള്ള വിദ്വേഷം വയസ്സ് ചെല്ലത്തോറും വർദ്ധിച്ചു വളർന്നു തുടങ്ങി.

അതരം അഭ്യൂഹം. ഉത്തരകൻ.

വേദൻ എന്ന വിപ്രവർണ്ണൻ ശിഷ്യഗണത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു ക്ഷത്രിയനാണ് ഉത്തരകൻ. വേദൻ ഒരിക്കൽ, ധർമ്മോപദേശാർത്ഥം ചുറ്റപ്പെട്ടപ്പോൾ തന്റെ വേർപാടുകാലത്ത് കുടുംബത്തിൽ വല്ല ബൃന്തതയും നേരിട്ടാൽ അത് പരിഹരിക്കേണ്ട ഭാരം ഉത്തരകനേയാണ് ഏല്പിച്ചത്. ഗുരുക്കന്മാരായ ഉത്തരകൻ സ്വന്തം ചുമതലയിൽ സശ്രദ്ധനായിത്തന്നെ ഗുരുക്ഷേത്രത്തിൽ പാർത്തുവന്നു. ആയിരയ്ക്ക് ഗുരുപത്രികകളിൽ ഒരുവൾ പ്രതാപത്തോടെ പ്രാപിക്കുകയുണ്ടായി. മറ്റുള്ള ഗുരുപത്രികകളെല്ലാംകൂടി, ഉത്തരകനേ വിളിച്ച് “ഗുരു ഇപ്പോൾ ഇവിടെ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഇവളുടേ പ്രതു ഫലവത്താക്കേണ്ടത് നിന്റെ ഭാരമാണ്; തന്റെ പ്രതു നിഷ്ഫലമായേക്കുമോ എന്നോത്ത നിന്റെ ഈ ഗുരുപത്രി ദുഃഖിക്കുന്നു” എന്ന് അറിയിച്ചു.

“സ്രീകുടുംബോപദേശപ്രകാരം നിശ്ചയമായും ഞാൻ ഈ അകൃത്യം ചെയ്യുകയില്ല. ഈ അകൃത്യത്തിൽ ഏപ്പെടേണമെന്ന് ഗുരു എന്നോട് കല്പിച്ചിട്ടില്ല” എന്ന് ഉത്തരകൻ നിഷേധിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്.

കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, വേദൻ സ്വഹൃദത്തിൽ തിരിച്ചെത്തി. ഗുരുപത്രികൾ നേരിട്ടുവന്ന് തന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടിടം, അത് ഹൃദയസ്ഥൈർയ്വത്തോടെ നിഷേധിച്ചതിൽ ഉത്തരകൻ പ്രകടിപ്പിച്ച കൃത്യാകൃത്യബോധം വേദനേ അത്യാധികം സന്തോഷനാക്കി. അദ്ദേഹം

ആശിഷ്യനേ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു:—“വത്സ, നിനക്ക് ഞാൻ എന്തൊരു അഭിഷ്ടമാണ് സാധിച്ചിട്ടു തരേണ്ടതെന്നു പറയുക. നീ എന്നേയുമാധമം ശുശ്രൂഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ വഴിക്ക് നാം പരസ്പരം സംപ്രീതരായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. നിനക്ക് സർവ്വാഭിഷ്ട സിദ്ധിയുണ്ടാകും എന്ന് ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇനി, നിനക്ക് നിന്റേറ വീട്ടിലേക്ക് പോകാം.” ഇതിന്ന്, “അവിടുത്തെ പ്രീതിക്കായി ഞാൻ എന്താണ് ആചരിക്കേണ്ടത്? യഥാശക്തി ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യുന്നതിന്ന് അവിടുത്തെ അനുമതി വേണം.” എന്ന് ചോദിക്കുകയാണ് ഉത്തങ്കൻ ചെയ്തത്. അപ്പോൾ വേദൻ ആ ശിഷ്യനോട്, ചീണ്ടും കുറേനാൾ ഗുരുക്ഷേത്രത്തിൽത്തന്നെ പാർക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ചിലനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, “ഞാൻ എന്തു ഗുരുദക്ഷിണയാണ് ചെയ്യേണ്ടത്? അവിടുത്തെക്ക് ഇഷ്ടമേതാണ്? എന്ന് ഗുരുവിനോട് ഉത്തങ്കൻ ചോദിച്ചു. ഈ അനേചക്ഷണ മുറുകിത്തുടങ്ങുകയാൽ, ആവശ്യമെന്തെന്ന് അകത്തുചെന്ന് തന്റേറ പത്നിയോട് ചോദിക്കുവാൻ ഗുരു ഉത്തങ്കനോടു പറഞ്ഞു. അപ്രകാരംതന്നെ ആ ശിഷ്യൻ ഗുരുപത്നിയേ കണ്ട് ഇങ്ങിനെ ഉണർത്തിച്ചു:—“ദേവി, എന്റേറ വീട്ടിലേക്ക് പോകുന്നതിന്ന് ഗുരു എനിക്ക് അനുമതി തന്നിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ അഭിമതംപോലെ ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്ത് എന്റേറ കടപ്പാട് ഒഴിച്ചിട്ടു വേണം വീട്ടിലേക്ക് പോകുവാൻ എന്ന് എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ട്.”

“നീ പോയി പൗരജ്ഞാപിനേ കണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റേറ ഭാര്യ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്ന കുണ്ഡലങ്ങൾക്കായി യാചിക്കുക. അത് നീ ഇങ്ങ് കൊണ്ടുവരണം. നാലാന്നാൾ ഇവിടേ ഒരു ചുണ്ഡകമ്മു മുണ്ട്. അതിൽ ആ കുണ്ഡലങ്ങൾ അണിഞ്ഞുകൊണ്ടുവേണം ബ്രാഹ്മണരേ ഉരട്ടുവാൻ എന്ന് എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ട്. അത് നീ സാധിച്ചാലേ നിനക്ക് ശ്രേയസ്സുണ്ടാകുമുള്ളൂ.” എന്നാണ് ഗുരുപത്നിയുടേ മറുപടി.

ഉത്തങ്കൻ ആ കുണ്ഡലങ്ങൾ യാചിച്ചു മേടിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാനായി ഉടൻതന്നെ പുറപ്പെട്ടുപോയി. മാറ്റുമധ്യേ ഒരു വലിയ കാളയേയും, അതിന്റേൽ കയറിയിരിക്കുന്ന മഹാകായനായ ഒരു ചുരുഷനേയും അദ്ദേഹം കണ്ടു. “എടോ ഉത്തങ്ക, നീ ഈ കാളയുടേ ചാണകം തിന്നേക്കുക” എന്ന് ആ ചുരുഷൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞതിൽ ഉത്തങ്കൻ വകവെച്ചില്ല. വീണ്ടും ആ ചുരുഷൻ ഉത്തങ്കനേ വിളിക്കുകയും, ഈ ചാണകം ഭുജിക്കുവാൻ സംശയിക്കേണ്ടെന്നും ഗുരുതന്നെ ഇത് തിന്നിട്ടുണ്ടെന്നും പറയുവാൻ, അദ്ദേഹം ചെന്ന് ആ കാള

യുടേ മൃതവുമാണെന്നും ഭജിക്കുകയും, സാമ്രാജ്യം നിമിത്തം നിന്നു കൊണ്ട് ആചരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ട് വീണ്ടും യാത്രയിലേക്കുപോയി.

ചിന്തിച്ച് എങ്ങും താമസിക്കാതെ, ഉത്തരകൻ പെരുഷ്യരാജസന്നിധിയിൽ ചെന്നു. അദ്ദേഹത്തോടു ആശീർവ്വദിക്കുകയും സ്തുതിക്കുകയും ചെയ്തു. തൃപ്തനായിത്തീർന്നപ്പോൾ, താൻ ഒരു യാചകന്റെ നിലയ്ക്കാണ് ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന് അറിയിച്ചപ്പോൾ, രാജാവ് ഉത്തരകനേ യഥാവിധി സൽക്കരിച്ചിരുന്നതിന്, “അവിടുത്തെക്കുറിച്ച് എന്തായിപ്പോയി?” എന്നു ചോദിച്ചു.

ഉത്തരകൻ:—“ഗുരുഭക്ഷണ ചെയ്യുവാനായി രാജനിയുടേ കണ്ഡലങ്ങൾ യാചിക്കുവാനാണ് ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്. അവിടുത്തെ പത്നിയായ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ആ കണ്ഡലങ്ങൾ എനിക്ക് തരണമെന്നാണ് എന്റെ അർത്ഥം.”

രാജാവ്:—“അവിടുന്ന് അന്തഃപുരത്തിൽ ചെന്നു ആ കണ്ഡലങ്ങൾ രാജനിയോടുതന്നെ ചോദിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്.”

ഉത്തരകൻ അന്തഃപുരത്തിൽപോയി നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ ആരേയും കണ്ടില്ല. വിഷണ്ണനായ ഉത്തരകൻ വീണ്ടും രാജാവിന്റെ മുഖിൽ ചെന്നു, “അവിടുന്ന് എന്നോട് അസത്യാപരത്തെ യോഗ്യമായില്ല. അന്തഃപുരത്തിൽ രാജനിയേ ഞാൻ കണ്ടില്ല; രാജനി അവിടെയില്ല” എന്നു പറഞ്ഞു.

പെരുഷ്യൻ ഒട്ടൊന്ന് ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിൽപ്പിന്നെ, “ഉച്ഛിഷ്ടംകൊണ്ട് അവിടുന്ന് അശുഭപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന് നിശ്ചയമാണ്. അങ്ങനെയല്ലയോ എന്ന് ഓർത്തുനോക്കുക. ഉച്ഛിഷ്ടത്താൽ ശുചിയില്ലാത്തവയ്ക്ക് പതിവുപ്രകാരമായ അവധി അടുത്താണ്” എന്നു ഘോഷിച്ചു. മാറ്റമില്ലാത്ത, നിന്നുകൊണ്ട് ആചരിക്കുവാൻ താൻ അശുഭപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് ഉത്തരകൻ ഓർത്തു കാണുകയും, അത് രാജാവിനേ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ട്, നിന്നുകൊണ്ടുള്ള ആചരണത്തിൽ അശുചി വീണ്ടുനില്പാത്തതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം അവിടെ വെച്ചുതന്നെ യഥാവിധി ആചരണം ചെയ്തു. അതിൽപ്പിന്നെ അന്തഃപുരത്തിൽ ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയെ അവിടെ കണ്ടു. ആ രാജനി ഉത്തരകനേ അഭിവാദ്യം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമമെന്തെന്ന് അന്വേഷിച്ചു. ഗുരുഭക്ഷണയ്ക്കായി തന്റെ കണ്ഡലങ്ങൾ അർത്ഥിക്കുവാനാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവഗുണം കണ്ട് സന്തുഷ്ടയായ രാജനി ആസത്യാപരത്തോടെ കൈ വിടരുതെന്ന് നിശ്ചയിച്ച് തന്റെ കണ്ഡലങ്ങൾ

അഴിച്ച് കൊടുത്തു. ഈ കണ്ഡലങ്ങളേ നാഗേന്ദ്രനായ തക്ഷകൻ ആശിച്ചുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നതെന്നും, കൈവിട്ടുകുളയാതേ സൂക്ഷിക്കണമെന്നും ആ രാജ്ഞിയിൽ നിന്ന് അപ്പോൾ ഒരു മുന്നറിയിപ്പ് പുറപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഇതിൽ അസഹ്യവും അരുതെന്നും, തന്നേ ധർമ്മം ചെയ്യുവാൻ തക്ഷകൻ ശക്തനല്ലെന്നുമായിരുന്നു അതിന് ഉത്തരമുണ്ടായത്. കണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടി ഉത്തരൻ രാജസന്നിധിയിൽ ചെന്ന് തന്നിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന സന്തുഷ്ടിയേപ്പറ്റി അറിയിച്ചപ്പോൾ, അദ്ദേഹം സൽഗുണാലയമായ ഒരു അതിഥിയാകുകൊണ്ടും, പല കാലത്തിലൊരിക്കൽ മാത്രമേ സൽപാത്രം സിദ്ധിക്കുകയുള്ളുവെന്നതുകൊണ്ടും പെരുഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തേ ശ്രാദ്ധത്തിന് ക്ഷണിച്ചു. ആ ക്ഷണത്തേ ഉത്തരൻ സ്വീകരിച്ച്, ഉണിന്നിരുന്നപ്പോൾ, ചോറ് തണുത്തിരിക്കുന്നതും അതിൽ ഒരു തലനാട് കിടക്കുന്നതും കണ്ട് ഈ അശുഭാന്നദാനത്താൽ ക്രുദ്ധനായി, “അന്ധനായിത്തീരുക” എന്ന് രാജാവിനേ ശപിച്ചു.

പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഈ ശാപത്താൽ രാജാവിനും കോപമുണ്ടായി. “ദോഷം തെല്ലമില്ലാത്ത ആഹാരം തന്നിരിക്കേ അതിനേ ദൂഷിക്കാൻ അനപത്യനായി ഭവിക്കട്ടേ” എന്ന് പെരുഷ്യൻ പ്രതിശാപം കൊടുത്തു.

ഉത്തരൻ:—അശുഭാന്നദാതാവായ അവിടുത്തെന്നേ എനിക്ക് പ്രതിശാപം തരുന്നതു ധർമ്മമല്ല. അവിടുന്ന് ഈ അന്നം എടുത്തു നോക്കുക.”

പെരുഷ്യൻ ചോര പരിശോധിച്ചപ്പോൾ, ഉത്തരൻ പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെയെന്നറിഞ്ഞു.

“അവിടുത്തേക്ക് ഈ അശുഭാഹാരം തന്നത് ഞാൻ അറിയാതേയാണ്, ഇതിൽ അവിടുന്ന് ക്ഷമിക്കണം. എന്നേ അന്ധനാക്കാതാരിക്കുവാൻ ദയയുണ്ടാകയും വേണം.”

“എന്റേ വാക്ക് ഒരിക്കലും സത്യമല്ലാതായി വരികയില്ല. ശാപപ്രകാരം അവിടുന്ന് അന്ധനായിത്തീർന്നാലും, ഉടൻതന്നെ കാഴ്ചയുണ്ടാകും. ഞാൻ ഈച്ചെയ്യതുപോലെ, അവിടുന്ന് എനിക്ക് തന്ന ശാപത്തേയും പിൻവലിക്കണം.”

അതിന് പെരുഷ്യന്റെ മറുപടി ഇങ്ങിനെയാണ്:—“ശാപം പിൻവലിക്കുവാൻ എനിക്ക് കഴിവില്ല. എനിക്കുണ്ടായ കോപം ഇപ്പോഴും അടങ്ങാതെയായിരിക്കുന്നത്. ബ്രാഹ്മണന് ഹൃദയം വെണ്ണുപോലേയും, വാക്ക് മൂർച്ഛയേറിയ കത്ത് പോലെയുമുണ്ടെന്നും, ക്ഷത്രി

യന്ന്, നേരേ മരിച്ച്, വാക്ക് വെണ്ണുപോലെയും, മനസ്സ് നിശ്ചിതാ യുധംപോലെയുമാണെന്നും അവിടുത്തേക്കു തന്നെ അറിയാമല്ലോ. എനി കുള്ള ഏഴുകാറിനുംകൊണ്ട് ശാപം പിൻവലിക്കുവാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല.”

ഉത്തരം:—“അന്നും അശുഭം തന്നെയെന്നറിഞ്ഞിട്ട് അവി ടുന്ന് എന്നേ സമാധാനിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനുവാണ് ശാപം. ആ ശാപംതന്നെ അടുപ്പാനത്തേ ദുഷിച്ചുവെന്നതിനാണ്. അന്നും ഓപ്പുതന്നെയെന്ന് തീച്ചപ്പെടുകകൊണ്ട് ആ ശാപം എന്നിൽ ഫലി ക്കയില്ല.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞു ഉത്തരം ആ കണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടി ഗുരുക്കുല ണ്തിലേക്ക് നടന്നു. വഴിയിൽ ഏതോ ഒരു ഭിക്ഷു ഇടയ്ക്കിടേ വെളി പ്പെട്ടും ഇടയ്ക്കിടേ മറഞ്ഞുപോയും, തന്നെ പിന്തുടരുന്നുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം കണ്ടു. കറേ ദൂരം ചെന്നതിൽപ്പിന്നെ, ഉത്തരൻ ആ ക ണ്ടലങ്ങി അവിടേയൊരിടത്തുവെച്ച് ജലസ്വർത്തിനാരംഭിച്ചു. അതു കഴിഞ്ഞ് തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോഴേക്കും, ആ ഭിക്ഷു ആ കണ്ഡ ലങ്ങി എടുത്ത് ഓടി മറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. ജലസ്വർവും ഗുരുദേവാ ദിനമണ്ണാരവും കഴിച്ച് ഉത്തരൻ ഭിക്ഷുവിനേ അതിവേഗം പിന്തുടർന്നു പാഞ്ഞു. ഒടുവിൽ, പിടികൂടുക തന്നെ ചെയ്തു. അപ്പോൾ, തക്ഷനാ യ ആ ഭിക്ഷു, സ്വന്തം രൂപം ധരിച്ച് ഉത്തരന്റെ പിടിയിൽ നി ന്നു മോചിച്ച്, ഒരു വലിയ ഗുഹയിൽ കടന്ന് മറഞ്ഞു, ആ വഴിക്ക്, നാഗലോകത്തുള്ള സ്വർഗ്ഗത്തേ പ്രാപിച്ചു. ഉത്തരൻ ആ ദ്വാര ത്തേ ഒരു വിറകുകൊണ്ട് കുഴിച്ചുനോക്കിയതിൽ ഫലമൊന്നും ഉണ്ടാ യില്ല. ആ ഗുരുഭക്തന്റെ ഈ കഷ്ടപ്പാട് കണ്ട് അദ്ദേഹത്തേ സ ഫായിക്കുവാൻ ദേവേന്ദ്രൻ തന്റെ വജ്രായുധത്തേ നിയോഗിച്ചു. വജ്രം ആ വിറകിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ, പഴുതു തുറക്കുവാൻ പ്രയാ സമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം ആ ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി ഇറങ്ങിച്ചെന്ന് അററ മില്ലാതേ പരന്നു കിടക്കുന്ന നാഗലോകത്തെത്തി. അവിടേ വെച്ച് അദ്ദേഹം സ്തുതികൊണ്ട് നാഗങ്ങളേ പ്രസാദിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു നോക്കി. ആ യത്നം വിഫലമാകയാൽ വിഷാദിച്ചു നില്ക്കുമ്പോൾ, നല്ലൊരു യന്ത്രത്തിൽ രണ്ടു സ്ത്രീകൾ വസ്ത്രംനെയുന്നതു കണ്ടു. ആ യന്ത്രത്തിൽ കുറുത്തു വെളുത്തുമുള്ള നൂലുകളാണ് ചേർത്തിരിക്കുന്ന ത്ത്. ആറു കുമ്പാരന്മാർക്കൂടി ചുഴറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പന്ത്രണ്ട് അര ങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു ചക്രവും അതിലുണ്ട്. അവിടേത്തന്നെ, ഒരു കതിരയോടുകൂടി ഒരു ചുരുക്കൻ നിൽക്കുന്നതും അദ്ദേഹം കണ്ടു. അ

പരേയെല്ലാം ഉത്തകൻ സ്തുതിച്ചപ്പോൾ, സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന് ആ ചുരുഷൻ, 'നിന്റെ അഭിഷ്ടമെന്താണ്?' എന്ന് അന്വേഷിച്ചു. അതിന്നു്, "നാഗങ്ങൾ എനിക്ക് വശപ്പെടണം" എന്ന് ഉത്തകൻ മറുപടികൊടുത്തു. 'എന്നാൽ, നീ ഈ കുതിരയുടേ ഗുദഭാഗത്തിൽ ഉരുക്കു' എന്നായി ആ ചുരുഷൻ. അതിനുമുന്നേ തന്നെ ഉത്തകൻ ചെല്ലപ്പോൾ, ആ കുതിരയുടേ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും അഗ്നിജ്വാലകളുവിടുകയാൽ, നാഗലോകം തപിച്ചു തുടങ്ങി. ഇതു കണ്ടു് ഭയവും ദുഃഖവും വളർന്നു തക്ഷകൻ, ഉടൻതന്നെ, ആ കണ്ഡലങ്ങൾ എടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു് ഉത്തകനെ കൊടുത്തു.

അന്നാണ് ഗുരുപത്നി പറഞ്ഞ ആ ചുണ്യകഥ. ഇത്രയേറെ അക്ഷേപ നിന്ന് എങ്ങിനെയോണ് അന്നുതന്നെ ഗുരുക്ഷേത്രത്തിൽ എത്തുകയെന്നറിയാതെ ദുഃഖം പൂണ്ടു നിന്ന ഉത്തകനേ ആ ചുരുഷൻ തന്റെ കുതിരപ്പുറത്തു് കയറ്റി ഗുരുഗൃഹത്തിലേക്കയച്ചു. ഗുരുപത്നി സ്നാനം കഴിഞ്ഞു്, തലമുടി വേർപെടുത്തിക്കൊണ്ടു്, കാലമായിട്ടും വന്നുചേരാതിരിക്കുന്ന ഉത്തകനേ ശപിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചു. നിൽക്കുമ്പോഴാണ് ആ ശിഷ്യൻ കണ്ഡലങ്ങളോടുകൂടി തന്റെ മുമ്പിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നതു് കണ്ടതു്. ആ ഗുരുപത്നി സംതൃപ്തയായി ഉത്തകനേ അഭിനന്ദിക്കുകയും അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽപ്പിന്നെ ആ ശിഷ്യോത്തമൻ ഗുരുവരനേ ചെന്നുകണ്ടു് നമസ്കരിച്ചു. ഇത്രയും കാലവിളംബമുണ്ടാകുവാൻ കാരണമെന്തെന്ന് ഗുരു ചെയ്ത ചോദ്യത്തിന്നു് മറുപടിയായി നടന്നെടുത്തോളം സംഭവങ്ങൾ മുഴുവൻ സവിസ്തരം പറഞ്ഞു. ഉത്തകനുണ്ടായ അതുതകരങ്ങളായ ദർശനങ്ങൾ ഇന്നയിന്നവയെന്ന് ആ ഗുരു ഇങ്ങിനേ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു:—

'ഘോരവും, വിധാതാവുമാണ് ആ സ്ത്രീകൾ. കറുത്ത നെല്കൾ രാവും പെട്ടെത്ത നെല്കൾ പകലുമാണ്. ആ ചക്രം പന്ത്രണ്ടു മാസങ്ങളോടുകൂടിയ സംവത്സരവും, അതു് തിരിക്കുന്ന കമാരന്മാർ ആറ് ഋതുക്കളുമാണെന്നു് നീ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക. ആ ചുരുഷൻ മേഘവും, ആ കുതിര അഗ്നിയും, മാർഗ്ഗമധ്യേ നീ കണ്ട കാള ഐരാവതവും ആ ചുരുഷൻ ഏതേൻ സലാവായ ഇന്ദ്രനുമാണ്. നീ ഭജിച്ച ചാണകം അമൃതായതു് കൊണ്ടാണ്, നാഗലോകത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ടും നീ മരിക്കാതിരുന്നതു്.''

ഇങ്ങിനേ സന്ദേശഹറിവൃത്തിയുണ്ടായതിൽപ്പിന്നെ, ഗുരുവിന്റെ സമ്മതത്തോടും അനുഗ്രഹത്തോടുംകൂടി ഉത്തകൻ ഗുരുക്ഷേത്രം വിട്ടു ചുറ്റുപറ്റു് തക്ഷകൻ അകാരണം ചതിച്ചതു്, തന്നെ ഇത്രയധികം

കഷ്ടപ്പെടുത്തിയതോർത്ത് ക്ഷപിതനായിത്തീരുകയാൽ, പ്രതികരിയ്ക്കുവഴി തേടുവാൻ അദ്ദേഹം റോഡേ ഹസ്തിനാപുരത്തേക്കാണ് ചെന്നത്. ജനമേജയൻ സർപ്പകലാനിലയനായ തക്ഷശിലയേ കീഴടക്കി ആ വിജയത്താൽ ഹഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഫലഭൂതിലാണ് ഉത്തരന്റെ വരവ്. അഭിവാദ്യം ചെയ്തപ്പോൾ യഥാക്രമം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, ഉത്തരൻ പറഞ്ഞു:—

“അല്ലയോ, മഹാരാജാവേ, ഉടൻ ചെയ്തേ കഴിയൂ എന്ന കാര്യം മൊന്നുള്ളപ്പോൾ, അവിടുന്ന് വെറും ബാലനോപ്പോലേ മറ്റു കാര്യങ്ങളിൽ ഏല്പിച്ച്, അങ്ങിനെ കാലം കഴിക്കുന്നത് എന്താണ്?”

ജനമേജയൻ:— “ഞാൻ ഈ പ്രജകളേയെല്ലാം ഭരിച്ച് ക്ഷത്രിയധർമ്മം ശരിയായി നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. ഞാൻ ഇനി എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്? അവിടേക്ക് എന്താണ് ചേണ്ടത്?”

ഉത്തരൻ:— “മഹാരാജാവേ, അവിടുത്തെ പിതാവിനോ ആരാണു് കൊണ്ടത്? ആ ദുഷ്ടസർപ്പമായ തക്ഷകനോ വെറുതേ വിടാമോ? അവിടുന്ന്, ഊർത്തനേ, പ്രതികരിയ്ക്കായി ഉദ്ദേശിച്ചാലും! അതിന്ന്, വിധിമതപ്രകാരമുള്ള കാര്യം ഇപ്പോൾ ഒത്തുചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അവിടുത്തെ പ്രിയപിതാവായ ആ ദ്രോണൻ, അദ്ദേഹം തികച്ചും നിദ്രാശ്യിതായിരുന്നിട്ടും, ആ ശൂരസർപ്പം നിദ്രയും കഷ്ടിച്ചതുകൊണ്ട് ഇടിയേറ്റു മരംപോലേ നശിച്ചപ്പോയി. താൻ ശക്തനാണെന്നുള്ള അഹങ്കാരത്താൽ, ആ ദുഷ്ടതക്ഷകൻ നിദ്രയും നെറിയുമില്ലാതെ അവിടുത്തെ പിതാവിനേ കുടിച്ചുകൊന്നു. രാജ്ഞി കലത്തേ പരിരക്ഷിച്ചു വന്ന ദേവോപമനായ ആ മാനവേന്ദ്രനെ വിഷബാധയിൽ നിന്ന് മോചിപ്പിക്കുവാൻ സന്നദ്ധനായി വന്ന കാശ്യപനേ ആ ശരൻ തിരിച്ചയയ്ക്കുകകൂടിയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതിന്ന് ആ ദുഷ്ടനെ കത്തിക്കുളന്ന അഗ്നിയിലിട്ട് ദഹിപ്പിക്കുക തന്നേവേണം. അവിടുന്ന് ഇനി വേഗം സർപ്പസത്രത്തിന്ന് ആരംഭിച്ചാലും! പിതാവിനേ ദ്രോഹിച്ചതിന്ന് അവിടുന്ന് പക വീട്ടേണ്ടത് അങ്ങിനെയാണ്. ഗുരുഭക്ഷണയേ ഉദ്ദേശിച്ച് ഞാൻ ചെയ്ത കർമ്മത്തേ ആ തക്ഷകൻതന്നെ മുടക്കുവാൻ ശ്രമിച്ച്, ഏതേ ക്ലേശിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അവിടുന്ന് ചെയ്യുന്ന ഈ പ്രതികരണത്തിന് എനിക്ക് ചെയ്യുന്ന ഹിതമായി വരികയും ചെയ്യും.”

ബാല്യം മുതൽക്കേ, ജനമേജയനിൽ നീറി നീറി വളന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തക്ഷകദേവൻ, ഉത്തരൻ വാക്യത്താൽ, പുറൊരിക്കലും യോടുത്തിട്ടു ഉജ്ജ്വലിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സർപ്പസംഹാരകൃത്യത്തിൽ പ്ര

വേദശിക്ഷക തന്നെയാണ് ഉടനേ ചെയ്യേണ്ടതായുള്ളതെന്ന് അദ്ദേഹം തീർമാനിച്ചു.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം. സപ്തസത്രം.

ജനമേജയനിൽ സുചിരം കുടികൊള്ളുന്ന പ്രതികൃതാ വിചാരത്തോടു ഉത്തരകൻ ഇളക്കി വിട്ടപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായ കോപതാപങ്ങൾ അടക്കുവാൻ വയ്യാത്ത നിലയിലായി. അമച്ഛത്തിന്റെ തളൽകൊണ്ട് കൈ തെരിച്ച് പല്ലിറുത്തുകയും, ശോകാധിക്യത്താൽ, കണ്ണിരിൽ കുളിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഉടനേ തന്നേ തന്റെ മന്ത്രിമാരെല്ലാം വിളിച്ചിരുത്തി, അനന്തര കൃത്യത്തോപ്പറി ആലോചന തുടങ്ങി.

ഏന്റേൻ അച്ഛൻ നിശ്ചിതം പ്രാപിച്ചത് എങ്ങിനെയെന്ന് നിങ്ങൾക്കെല്ലാം അറിയാമല്ലോ. ആ ദുഷ്ടസപ്തമായ തക്ഷകൻ എന്റേൻ അച്ഛനേ കുടിച്ചു കൊന്നതിന്ന് പ്രതികൃത ചെയ്തേ കഴിയൂ എന്ന് ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ശ്രംഗിയേ വൃഥാമോളഭൂതനാക്കി ആ ദുരാത്മാവ് എന്റേൻ പിതാവിനേ നശിപ്പിച്ചത് എനിക്ക് പൊറുക്കുവാൻ വയ്യ. അച്ഛനേ രക്ഷിക്കുവാൻ വന്ന കാശ്വചനേ പിന്തിരിപ്പിച്ചയച്ചതിൽ ആ തക്ഷകന്റെ ദുഷ്ടത മുഴുവൻ വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്. കാശ്വചന്റെ ഭയംകൊണ്ടും, സചിവന്മാരുടേ നയംകൊണ്ടും എന്റേൻ അച്ഛൻ ജീവിച്ചാൽ, ആ പാപിക്ക് എന്തു നഷ്ടമാണ് ഉണ്ടാകുക! ശ്രംഗിയുടേ ശാപമല്ലാ എന്റേൻ അച്ഛന്റെ ദുർമൃതിക്ക് ഫേതു. ആ ശാപത്തേ നിഷ്ഠുലമാക്കുവാൻ തക്ക ശക്തി തികഞ്ഞ ആ കാശ്വചബ്രാഹ്മണന്, അക്രമമായി പണം കൊടുത്ത് ശശപ്പെടുത്തി ദുഷ്ടതയോടേ മടക്കിയയച്ചു തക്ഷകൻ തന്നെയാണ് എന്റേൻ പിതാവിന്റെ ദുർമൃതിക്ക് ഉത്തരവാദി. ആ ദുഷ്ടിയയ്ക്ക് ഉടൻ തന്നേ പ്രതികൃത ചെയ്യാതേ അടങ്ങിയിരിക്കുവാൻ എനിക്ക് വയ്യ.‘

ജനമേജയന്റെ ഈ മനോഹരീയേ മന്ത്രിമാർ അനുകൂലിക്കയാൽ അദ്ദേഹം സപ്തസത്രം നടത്തുവാൻ കാപ്പു കെട്ടുകയും കോപ്പുക്കുട്ടിയും ചെയ്തു. യജ്ഞകർമ്മനിർവാഹകന്മാരായ ഋതവിക്ഷകളേയും ചുരോഹിതന്മാരേയും ഉടനേതന്നേ വരുത്തി, അവരോട് ആ ഭൂപാലോത്തമൻ ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:— ‘ദുഷ്ടാഗ്രന്യായ തക്ഷകൻ എന്റേൻ അച്ഛനേ കൊന്നതിന്ന് ഞാൻ പ്രതികൃത ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അത് എങ്ങിനെയെന്ന് വേണ്ടതെന്ന് നിങ്ങൾ തന്നേ വിധിക്കണം. ആ

തക്ഷകനേ അവന്റെ പലത്തോളം കൂടി അഗ്നിയിൽ ഹോമിക്കേണ്ട സമ്പ്രദായം നിങ്ങൾക്ക് അറിയാമെങ്കിൽ, അതാണ് ഇവിടേ ചെയ്യേണ്ടത്. എന്നേ അച്ഛനേ വിഷാഗ്നിയിൽ ദഹിപ്പിച്ചതിന് പകരമായി അവനേയും അതുപോലെ തന്നെ തീയിലിട്ടു ചൂട്ടു പൊരിക്കണം.”

ജനമേജയന്റെ ഈ ആഗ്രഹം സപ്തസത്രംകൊണ്ട് സാധിപ്പിക്കാം എന്ന് ഋഗ്വേദം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പിന്നീട്, സത്രം തുടങ്ങുവാൻ ഒട്ടും തന്നെ താമസിച്ചില്ല. ശാസ്ത്രോക്തപ്രകാരം, ആ യജ്ഞത്തിന് വേണ്ടുന്നതൊക്കെയും തയ്യാറാക്കി. സത്രശാല വിധിപോലെ അളന്നൊപ്പിച്ച് നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, ശാലാ നിർമ്മാണ ഘട്ടത്തിൽ അല്പമൊരു ദുർന്നിമിത്തമുണ്ടാകുകയാൽ, ആ യജ്ഞത്തിലെ സൂത്രധാരനായ സുതൻ, പ്രസ്തുതസപ്തസത്രം സമ്പൂർണ്ണമാകുന്നതിന് മുമ്പ് മുടങ്ങിപ്പോകുമെന്ന് ദീപ്തദർശനം ചെയ്യുന്നുണ്ടായി. ഇതറിഞ്ഞ് ജനമേജയൻ, ശാലയ്ക്കുള്ളിൽ ആരേയും കടത്തി വിടരുതെന്ന് ആജ്ഞാപിച്ചു, ചുറ്റും കാവലാളികളേ നിർത്തി.

ഇങ്ങിനേ, സപ്തസത്രം യഥാവിധി ആരംഭിച്ചു. യാജകന്മാർ അവരുടേ കമ്മം മുറുപോലെ അനുഷ്ഠിച്ചു. കത്തിക്കാളുന്ന തീയിൽ മന്ത്രപൂർവ്വകം ഹോമം തുടങ്ങി. അതോടുകൂടി ആ ഘോരാഗ്നിയിൽ, പലേടത്തു നിന്നും പാഞ്ഞെത്തിയ പല തരം പാമ്പുകൾ കൂട്ടം കൂട്ടമായി പതിക്കുമായി. വിവിധവസ്തുക്കളോടും വിവിധരൂപങ്ങളോടും കൂടിയ നാഗങ്ങൾ ബാലപുരുഷന്മാരോടും കൂടാതെ ആയിരവും പതിനായിരവുമായി ചീററിയും, കൂകിയും പലമട്ടു ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ട് തീയിൽ വീണ് ചാമ്പലായി. അടഞ്ഞുരുണ്ടും, ചുറ്റിപ്പിരിഞ്ഞും, വളഞ്ഞു തിരിഞ്ഞും, കെട്ടിമറിഞ്ഞും അഗ്നിയിൽ പതിച്ച് ഏറിഞ്ഞു പൊരിഞ്ഞു. തീയ്ക്കു വിഷധാരികളും, ഭയങ്കരരൂപികളും, ഭീമകായന്മാരുമായ ഘോരസപ്തങ്ങൾ എണ്ണമില്ലാതെ ദഹിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോൾ അവയുടേ മേടസ്സ് പഴുപോലേ ഒഴുകുകയും, അവയിൽ നിന്നുള്ള ഗന്ധം സർവ്വത്ര പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ആകാശത്തിൽ അവശരായി മണേഭീതി പൂണ്ട് നില്ക്കുന്നവയുടേയും, അഗ്നിയിൽ വീഴുന്നവയുടേയും, ആ അഗ്നിയിൽ കിടന്ന് പൊരിയുന്നവയുടേയും ദീന നാദം എങ്ങും മുഴങ്ങി. സപ്തസത്രത്തിന് ഫേതുഭൂതനും അപരാധിയുമായ തക്ഷകൻ പുരന്ദരനേ വിവരമെല്ലാം ഗ്രഹിപ്പിച്ച് രക്ഷയ്ക്കായി പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ, സംപ്രീതനായിത്തീർന്ന ഇന്ദ്രൻ, ഭയം വേണ്ടെന്ന് ധൈര്യപ്പെടുത്തുകയും, ഇതിനുമുമ്പുതന്നെ ബ്രഹ്മാവിനേ പ്രസാദിപ്പിച്ച്, സപ്തോ

തമിഴ്നാട് ആചാര്യന്മാർക്കുവേണ്ടി താൻ മുൻകരുതൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന് സമാധാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇന്ദ്രവാക്യത്താൽ മനസ്സാസ്യം സിദ്ധിച്ച തക്ഷകൻ ഇന്ദ്രപത്തനത്തിൽ തന്നെ പാർത്തുവന്നു. നാഗാഗ്രജനായ വാസുകിയാണ് അത്യാധികമായ സങ്കടത്തിൽപ്പെട്ട്, നിലകൊണ്ടാതെ ക്ലേശിച്ചത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിവാരസംഘത്തിൽ ചുരുക്കം ചിലർ മാത്രമേ അവശേഷിച്ചുള്ളൂ. അഗ്നിയിൽ ദുഃഖവിവശരായി ഇടവിടാതെ വീണ് നശിക്കുന്ന സപ്പങ്ങളേയോർത്തു വാസുകിയുടെ മനസ്സ് ഉഴറുവാൻ തുടങ്ങി. അദ്ദേഹം തന്റെ സഹോദരിയേ വിളിച്ചു ഭീനനായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ഭദ്രേ, എന്റെ ശരീരം മുഴുവൻ ചുട്ടു നീറുന്നു. ഒട്ടും തന്നെ കഷ്ടയില്ലാതായിരിക്കുന്നു. പരിഭ്രമംകൊണ്ട് ഞാൻ വലയുന്നു. മനസ്സ് ഇതാ, വല്ലാതെ ഉഴലുന്നു. കണ്മിഴികൾ നിലയ്ക്കു നില്ക്കാതെ ചുഴലുന്നു. മനസ്സ് ചൊട്ടിപ്പിളയുമ്പോലേ തോന്നുന്നു. പരവശനായ ഞാനും ഈ അഗ്നിയിൽ വീഴുക തന്നെ ചെയ്യും. നമ്മെ മുഴുവൻ ദഹിപ്പിച്ചു കളയാനാണ് ജനമേജയൻ ഉത്തരം നൽകുന്നത്. ഇതിൽ ഏനിക്കു മരിക്കുകതന്നെ വേണ്ടിവരും. ഞാൻ നിന്നെ ജരൽകാരുവിനാകൊടുത്തത് എന്തു ഉദ്ദേശത്തോടു കൂടിയാണെന്ന് നിനക്ക് അറിയാമല്ലോ. ഇപ്പോൾ നീ ആ ഉദ്ദേശത്തേ സാധിപ്പിക്കേണ്ട കാലമായിരിക്കുന്നു. നീ തന്നെ വേണം ഇപ്പോൾ ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കുവാൻ. ജനമേജയൻ സപ്പസത്രം ആരാദിച്ചാലും ആസ്തികൻ ചെന്ന് അതു നിർത്തുമെന്ന് പിതാമഹൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നീ ചെന്ന് വേദജ്ഞാർത്ഥനായ നിന്റെ മകനെ ഞങ്ങളുടെ രക്ഷയ്ക്കായി, ഉടനെ തന്നെ പറഞ്ഞയയ്ക്കുക.”

വാസുകി പറഞ്ഞപ്രകാരം ജരൽകാരു തന്റെ ചുറ്റുനോ വിളിച്ചു വിവരമെല്ലാം അറിയിച്ചു. സപ്പരാചവും, വിധിമതവും, ജരൽകാരു ചരിത്രവും സപ്പസത്രവും വഴിപോലെ ഗ്രഹിച്ച ആസ്തികൻ, തന്റെ ജനമേജയൻ സപ്പസംരക്ഷണത്തിന്നാണെന്നും, തന്റെ ധർമ്മം നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതിനുള്ള കാലം ഇതുതന്നെയാണെന്നും മറുത്ത് അമ്മയുടെ അഭിമാനപോലെ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ തീർമാനിച്ചു. അദ്ദേഹം തന്റെ അമ്മാമനായ വാസുകിയേ സമാശ്വാസിപ്പിക്കുകയാണ് ആദ്യമായി ചെയ്തത്.

“അല്ലയോ, നാഗേന്ദ്ര, ആ മാതൃശാപത്തിൽനിന്ന് അവിടുത്തെ ഞാൻ മോചിപ്പിക്കാം. ഞാൻ ഈ പറഞ്ഞത് സത്യമാണെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു. ഒട്ടുംതന്നെ ആപത്തു് നേരിടുകയില്ലെന്ന് ധൈര്യത്തോടു

കൂടി അവിടുന്ന് സപസ്ഥനായി വാണുകൊള്ളുക. അവിടുത്തെ നന്മയ്ക്കുവേണ്ടി ഈ ഞാൻ ശ്രമിച്ചുകൊള്ളാം. വിനോദത്തിൽ കൂടിയും അസത്യാചാരങ്ങൾ എന്തെങ്കിലും വാക്ക് ഈ ഗൗരവമേറിയ വിഷയത്തിലോ പിഴച്ചുപോകുക! ഞാൻ ജനമേജയനോ ചെന്നു കണ്ട് സ്മൃതി വചനങ്ങളെക്കൊണ്ട് പ്രീണിപ്പിച്ചു യജ്ഞം നിർത്തുമാറാക്കാം. ഈ ക്ഷാത്രിയർ നിവൃത്തിക്കുവാൻ ഞാൻ ശക്തനാണെന്നറിഞ്ഞ് സമാധാനിക്കുമല്ലോ, എന്നേപ്പറ്റി സംശയിച്ചു അവിടുന്ന് പൂർവ്വം മനോഹര കലത ഏകദേശം.

“അയ്യോ, ആസ്തിക, എനിക്ക് തല ചുറ്റുന്നു. മനസ്സ് പിളരുന്നു, നോക്കുന്നതെന്തെന്ന് എനിക്ക് കാണാൻ വയ്യ. ബ്രഹ്മദണ്ഡഭയം എന്നേ വല്ലാതെ പീഡിപ്പിക്കുന്നു” എന്നിങ്ങിനെ വാസുകി ദീനദീനം വിലപിച്ചു തുടങ്ങി.

“അവിടുന്ന് ദുഃഖിക്കരുത്. ഹോരാഗ്നിയും ഞാൻ തീർത്തതാ. കാലാഗ്നിപോലേ ഉഗ്രതേജസ്സേറുന്ന ആ ബ്രഹ്മദണ്ഡത്തേ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിക്കുവാനും എനിക്ക് കഴിവുണ്ട്” എന്നു പറഞ്ഞ് ആസ്തികൻ വാസുകിയെ വീണ്ടും വീണ്ടും ആശ്വസിപ്പിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ, അദ്ദേഹം സപ്തസ്വരൂപാലയിലേക്ക് അതിവേഗം പാഞ്ഞുചെന്നു. അവിടെ, അഗ്നിയേപ്പോലെയും സൂര്യനേപ്പോലെയും പ്രകാശിക്കുന്ന സദസ്വർ നിറഞ്ഞിരുന്നതുകണ്ട്, അകത്തേക്ക് കടക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്, ദ്വാരാപാലകന്മാർ തടയുന്നതുകൊണ്ട്, കഴിഞ്ഞില്ല. അപ്പോൾ, ആസ്തികൻ വെളിയിൽത്തന്നെ നിന്നുകൊണ്ട് ജനമേജയനെയും ഋതപിക്കുകയേയും മംഗളോക്തികളാൽ കീർത്തനം ചെയ്തുതുടങ്ങി.

കേവലം ബാലനായിരുന്നിട്ടും, പരിപക്വാശയനായ പൂർവ്വനേപ്പോലേ അത്ര പാണ്ഡിത്യം തികഞ്ഞ നിലയിൽ സുമധുരം സ്മൃതി ചെയ്യുന്ന ആസ്തികനേ കണ്ട് അദ്ദേഹത്തോടു വരദാനന്താൽ തൃപ്തനാക്കുവാൻ ജനമേജയൻ നിശ്ചയിച്ചു സദസ്വരൂപേ അനുമതി ചോദിച്ചു. അത് അവർക്കും സമ്മതമായിത്തന്നെ തീരുകയാൽ, ആസ്തികനേ അകത്തു വിളിച്ച് അഭിഷേകം ഇന്നതെന്നറിയിച്ചാൽ അത് സാധിപ്പിക്കാമെന്ന് ആ പ്രാചീൻ വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. അതിന് ആസ്തികനിൽ നിന്ന് മറുപടി ചുരുക്കെടുത്തു. മുമ്പേ, തക്ഷകന്റേ വരവ് കാണാതെ അക്ഷമനായിത്തീർന്ന ഹോതാവ്, അതിനുള്ള ഫേതു അന്വേഷിക്കുകയാൽ, രാജാവിന്റേയും സദസ്വരൂപയേയും ശ്രദ്ധ അങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞു.

“ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ക്രിയ പൂർത്തിയാവേണ്ടതിലേക്ക്, ഉടനേതന്നെ തക്ഷകനേ വരുത്തുമാറ് ദൂതശക്തിയോടുകൂടി നിങ്ങൾ

ശ്രമിക്കുക. ആ ഭിക്ഷുനാണല്ലോ നമ്മുടെ ശത്രു" എന്ന് ജനമേജയൻ ഋതപിക്കുകളേ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ഋതപിക്കുകൾ, ആ തക്ഷകൻ ഇപ്പോൾ ദേവേന്ദ്രാശ്വമേധത്തിൽ ഭയത്താൽ ഭിക്ഷുപാഷ്കയാണെന്ന് രാജാവിനേ അറിയിക്കുകയാൽ, അതിനെപ്പറ്റി ശരിയായി അറിയുവാൻ അദ്ദേഹം ഉൾക്കണ്ടിതനായി. രാജാവിന്റെ ചോദ്യത്തിന് മറുപടിയിൽ, തക്ഷകൻ ഇന്നുതന്നെ അഭയം പ്രാപിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നും, ആ സപ്പത്തേ അഗ്നിബാധയിൽനിന്ന് രക്ഷിക്കാമെന്ന് ഇന്നുതന്നെ ധൈര്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടെന്നും സൂതൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ, രാജാവ് ആവശ്യപ്പെട്ട പ്രകാരം ഹോതാവ് ചേരമന്ത്രത്തോടുകൂടി ആഹുതി തുടങ്ങുകയാൽ, തക്ഷകനോടുകൂടി ഇന്നുതന്നെ ആകാശത്തിൽ വന്നുനിന്നു. മേഘവൃന്ദത്തോടുകൂടി വിമാനത്തിൽ കയറിവന്ന ദേവേന്ദ്രന്റെ ഉത്തരീയത്തിൽ ഭയാങ്കലനായ തക്ഷകൻ ദുഃഖത്തിലാണ്ട് മറഞ്ഞു കിടന്നിരുന്നു. തന്റെ ശത്രു ഇന്നുതന്നെ അഭയം പ്രാപിച്ചിരിക്കുകൊണ്ട് അവൻ ആ ഇന്നുതന്നോടുകൂടിത്തന്നെ അഗ്നിയിൽ വീഴട്ടേ എന്ന് ജനമേജയൻ പറയുകയാൽ, അപ്രകാരമാണ് ഹോമം തുടങ്ങിയത്. മന്ത്രശക്തിയാൽ, ഇന്നുതന്നെ നിലയില്ലാതായി. മരണഭയം കൊണ്ട് ആത്മനായി നില്ക്കുന്ന തക്ഷകനോടുകൂടി, അഭയദാതാവായ ശക്രനും അഗ്നിയിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഭയവിഹ്വലനായിത്തീർന്ന ഇന്നുതന്നെ, സ്വരക്ഷയ്ക്കായി തക്ഷകനേ കൈവിട്ട്, അങ്ങിനേ, മന്ത്രശക്തിയിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞു സ്വന്തം പത്തനത്തിലേക്കു തിരിച്ചു പോയി. അതോടുകൂടി, തക്ഷകൻ ശരണമെടുത്തില്ലാതായി. മന്ത്രശക്തിയാവട്ടേ, ആ വിരസപ്പത്തേ വഹ്നിയിലേക്ക് ഉൾക്കൊണ്ടു വലിച്ചു. അതിലോരമായി ചീറുകളും, നിലവിട്ടു തളരുകയും, മരണഭീതിയാൽ പിടയുകയും, മനസ്സെരിഞ്ഞു ബോധം കെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് തക്ഷകൻ അഗ്നിയിൽ വീഴുവാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോഴാണ് ആസ്തികൻ വരപ്രാത്ഥന ചെയ്തത്. ഇപ്പോൾ എന്താണെന്നറിയിച്ചാൽ അത് സാധിക്കാമെന്ന് രാജാവ് വാശാനം ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ട്, ഈ സത്രം ഉടൻതന്നെ നിർത്തണമെന്നാണ് തന്റെ അഭിപ്രായം എന്ന് ആസ്തികൻ അറിയിച്ചു. അവിചാരിതമായ ഈ വരപ്രാത്ഥനയാൽ ജനമേജയൻ വല്ലാതെ വിഷമിച്ചുപോയി. എത്രയെത്ര വിലയേറിയ വസ്തുക്കൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നതായാലും അതെല്ലാം തന്നുകൊള്ളാമെന്നും ഈ വരപ്രാത്ഥന മററാണായി മാറേണമെന്നും രാജാവ് വീണ്ടും വീണ്ടും പറഞ്ഞുനോക്കിട്ടും, ആസ്തികൻ ആ നിന്നനിലയിൽനിന്ന് ഇളകിയതേയില്ല. ഗത്യന്തരമില്ലാതായതുകൊണ്ട്, വാശാനം

സാരക്ഷണത്തിന്, സദസ്വരൂപം അഭിമതംപോലെയും, ആസ്തികന്ദർ അഭിഷ്ഠം പോലെയും ആ സപ്തസത്രം ആ അപൂർണ്ണ സ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ നിർത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ആസ്തികൻ അങ്ങിനേ വിജയിച്ചു. തക്ഷകൻ സുരക്ഷിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. യജ്ഞം നിർത്തിയതിൽപ്പിന്നെ, ആ കർമ്മത്തിൽ ഏല്പിച്ചിരുന്നവരെയെല്ലാം ജനമേജയൻ യഥായോഗ്യം സമ്മാനിച്ചു. അദ്ദേഹം ആസ്തികനേ പ്രത്യേകം സൽക്കരിക്കുകയുണ്ടായി. തന്റേറ ഭാഗിനേയന്റേറ മഹത്വത്താൽ തനിക്കും തന്റേറ കുലത്തിന്നും ശാപഭയം തീർന്നു. രക്ഷകിട്ടിയതറിഞ്ഞ് നാഗേന്ദ്രനായ വാസുകി സന്തോഷനിമിത്തമായി.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം. ഭൂഗുഹാംശം.

ജനമേജയനു പുറമേ, സപ്തസംഹാരപ്രകാരം കൈക്കൊണ്ട മറ്റൊരാളാണ് തദ്ദ. ഭൂഗുഹത്തിലാണ് തദ്ദവിന്റേറ ജനനം. പരിപാവനവും പ്രശസ്തവുമായ പ്രസ്തുതപുരാതന കുലത്തിന്റേറ ആഗമമാണ് താഴെ പറയുന്നത്:—

ബ്രഹ്മാത്മജനായ ഭൂഗുഹാക്ഷി ചുലോമയേ വേദിക്കുകയും ആ ദേവി യഥാകാലം ഗർഭിണിയായിച്ചമയുകയും ചെയ്തു. അന്നൊരു നാൾ ഭൂഗുഹനി കുളിക്കുവാൻ പോയിരുന്നപ്പോൾ ചുലോമൻ എന്ന ഒരു രാക്ഷസൻ ആശ്രമത്തിൽ വന്നു കയറി, അവിടേ അവൻ ചുലോമയേ കണ്ട് കാമാന്തനായിത്തീർന്നു. മദനപീഡ ദുസ്സഹമായി വർദ്ധിച്ച് വലഞ്ഞപ്പോൾ തുടങ്ങിയ ആ ചുലോമൻ ഭൂഗുഹയിലേ അവഹരിക്കുക തന്നെയെന്ന് തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഇതിനുമുമ്പ് ചുലോമയേ ഈ രാക്ഷസൻ വരികയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. വിധിപോലെയുള്ള വിവാഹമായിരുന്നില്ല അത്. പിന്നീട്, ചുലോമയുടേ അച്ഛൻ ആ ദേവിയെ ശരിയായ ചടങ്ങുകളോടു കൂടി ഭൂഗുഹയിനേക്കൊണ്ട് പരിഗ്രഹിപ്പിച്ചു. തന്റേറ കാമിനി കൈവിട്ടു പോയതിൽ കലശലായ പകയോടു കൂടിയാണ് ചുലോമൻ നാൾ പോക്കി വരുന്നത്. ഇപ്പോൾ ആ ദേവിയെ തനിക്കു കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിയുകയും, അവിടേ മറ്റൊരുമില്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്തയാൽ രാക്ഷസന് സന്തുഷ്ടിയുണ്ടായി. തരംഗോക്കിക്കൊണ്ട്, ചുലോമഹരണത്തിനായി മുതിർന്നപ്പോൾ അവൻ ആ ആശ്രമശാലയിൽ ആളിയെമിയുന്ന അഗ്നിയേ കണ്ട് തന്റേറ സംശയം തീർക്കുന്നതിലേക്ക്, ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

ഭേദമുപമായി ശോഭിക്കുന്നു, അല്ലയോ, അഗ്നേ, ഇവിടെ മറവിൽ നില്ക്കുന്ന സ്രീ ഭൂതവിന്റെ പത്നിയായെന്നെങ്കിൽ, ആ സത്യം എന്നോട് പറഞ്ഞാലും! ഇവളേ എന്നോട് ഭാര്യയാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചു, ആദ്യം ഞാൻ വരികയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതിൽപ്പിന്നേയാണ് ഇവളേ ഇവളുടേ അച്ഛൻ അന്യായമായി ഭൂതവിന് നൽകിയത്. എന്നോട് പൂർണ്ണപത്നിയേ ഭൂത കൈക്കലാക്കിയതോളം എന്റെ മനസ്സിൽ വിദ്വേഷം നീറി നീറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്.”

ആ ദേവി ആരെന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന് മറുപടി കൊടുക്കുവാൻ അഗ്നി മടിച്ചു. സത്യം തുറന്നു പറഞ്ഞാൽ, രാക്ഷസൻ ചുലോമയേ അപഹരിക്കും. എന്നാൽ, അസത്യം പറയുവാൻ അഗ്നിക്ക് കഴികയില്ല. അതുകൊണ്ട് ഒന്നോ മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്ന അഗ്നിയോട് ചുലോമൻ അവൾ ആരെന്നു വീണ്ടും വീണ്ടും ചോദിച്ചുതുടങ്ങി.

“അല്ലയോ, അഗ്നേ, ഭവാനു സർവ്വാനുജ്ഞാമിത്യം, ചണ്ഡപാപങ്ങൾക്കെല്ലാം സാക്ഷിയുമാണല്ലോ. എന്നോട് പൂർണ്ണഭാര്യയേ ഭൂത അന്യായമായി കൈക്കൊണ്ടുപടന്താക്കിയിട്ടുണ്ട്. അവളാണ് മറവിൽ നില്ക്കുന്ന ഇവളെങ്കിൽ, അതു ഭവാനു സത്യം മാത്രമേ പറഞ്ഞാലും! ഭവാനിൽനിന്ന് വസൂത അറിഞ്ഞാൽ, ഇവൾ ഭൂതപത്നിയായെന്നെങ്കിൽ, ഞാൻ ഇവളേ ഈ ആശ്രമത്തിൽനിന്ന് ഭവാനു കാഞ്ചവേതനെ ഏടുത്തുകൊണ്ടു പോകും.”

അഗ്നി വലിയ വിഷമതയിലായി. ഭൂതകോപഭയത്തേക്കാൾ അസത്യവാദഭയം ഉയർന്നുനിന്നുകൊണ്ട് ദേവിൽ അഗ്നി സത്യപ്രസ്താവം തന്നെ ചെയ്തു.

“എടോ, ദാനവ, നീ മുന്പു വരിച്ച ചുലോമ തന്നേയാണിവൾ. എന്നാൽ, വധിപ്രകാരം മന്ത്രപുച്ഛം ഇവളേ നീ വേട്ടിട്ടില്ല. ഇവളുടേ അച്ഛൻ നിനക്കല്ല, ഭൂതവിനാണ് ഇവളേ നൽകിയിരിക്കുന്നത്. ഭൂത എന്നേ സാക്ഷികരിച്ചു വേദവിധിപ്രകാരം ഇവളേ പരിഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ചുലോമ തന്നേയാണിവൾ. ഞാൻ അസത്യം പറയുകല്ല. അസത്യം മരിക്കല്ല മരടത്തും ശോഭിക്കുകയില്ല.”

അഗ്നിയിൽ നിന്നു സത്യംഗ്രഹിച്ചു കഴിഞ്ഞ ആ നിമിഷത്തിൽ അന്നേ, വരാഹാകാരനായ ആ രാക്ഷസൻ ചുലോമയേ അപഹരിച്ചു വായുവേഗത്തിൽ പാഞ്ഞു പോയി. അപ്പോൾ ദേവിയുടേ ഉദരത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ഗർഭം, ഈ ഭിഷ്ണുത്വം കണ്ടതിലുണ്ടായ രോഷം കൊണ്ട് ചലിക്കുവാൻ ചുവന്നു (സ്ഥാനഭ്രംശനം) ചെയ്തു. അങ്ങിനേ ഉണ്ടായ ചുലോമാത്മജനാണ് ചുവന്നൻ. മാതൃകക്ഷിയിൽ നിന്നു വെ

ഉപേക്ഷ സുതൃസങ്കാശ പ്രകാരമായ ശിശുവിന്റെ ഉഗ്രതേജസ്സാൽ ആ രാക്ഷസൻ ഉടൻതന്നെ ദഹിച്ചു ചാമ്പലായിത്തീർന്നു. ചുലോമ യാവദേ, ആ കുട്ടിയേ എടുത്ത് വഴിനിളേ കണ്ണീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ട് ആശ്രമത്തിലേക്കു നടന്നു. ആ നിലയിൽ ആ ദേവിയേ പിതാമഹൻ കണ്ട് സമാശ്വസിപ്പിക്കുകയും, ചുലോമയിൽനിന്ന് വാണൊഴുകിയ കണ്ണീർ ഒരു പുഴയായിത്തീരുകയാൽ അതിന്ന് വധുസരാ എന്നു പേരിടുകയും ചെയ്തു. തന്റെ പത്നിയേയും ചുത്രനേയുംകണ്ട് അർദ്ധ ഹരണവൃത്താന്തം അറിഞ്ഞ ഭൂത കോപം കലന്ന്, “ആരാണു് ആ രാക്ഷസന്ന് നീ എന്റെ ഭായ്യയാണെന്ന് അറിവുകൊടുത്തത്?” എന്നു ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം തുടന്ന് പറഞ്ഞു:— “അവൻ ആരായാലും ഈ കോപം ശമിക്കുമുവേ ഞാൻ അവനേ ശപിക്കും. എന്റെ ശാപത്തേ ഭയപ്പെടാത്തവർ ആത്മച്ഛിന്നരായിത്തീർക്കും, ഈ അപകൃത്യം ചെയ്യുവാൻ ധൈര്യമുണ്ടായവർ ആരാണു്?”

തന്നെ ആരെന്ന് പറഞ്ഞുകൊടുത്തത് അഗ്നിയാണു് എന്ന വാസ്തവം ചുലോമ ഭൂതവാനേ ഗ്രഹിച്ചു. ആ രാക്ഷസൻ, തന്നെ എടുത്തുകൊണ്ട് ഓടിയതും, താൻ ദുഃഖാധിക്യത്താൽ ധാരധാരയായി കണ്ണീർ വാർത്തു കരഞ്ഞതും, ചുത്രന്റെ തേജസ്സുകൊണ്ട് രാക്ഷസൻ ദഹിച്ചതും, താൻ രക്ഷപ്പെട്ടതുമെല്ലാം ചുലോമ വിസ്മരിച്ചു പറകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം കേട്ടു്, അഭവുകടന്നുവളന്ന് ദേഷ്യത്തോടുകൂടി അഗ്നിയേ സമ്യക്ഭക്ഷകനാകുകയെന്നു് ഭൂത ശപിച്ചു.

ഈ ശാപത്താൽ അഗ്നിയും കൃദ്ധനാകുകയാണു് ചെയ്തതു്. “ഭവൻ എന്തുകൊണ്ടാണു് ഇത്ര വലിയ സാഹസം ചെയ്തു് ചോയ്തു്?” എന്നു് അഗ്നി ചൊടിച്ചുകൊണ്ടു് ചോദിച്ചു.

“ധർമ്മത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവനും സത്യം പറയുന്നവനും സമന്മാർ തന്നെയാണു്. ചോദിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ സത്യം പറഞ്ഞതിൽ എന്താണു് തെറ്റു്? സത്യം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നിട്ടും, അതിനേപ്പറ്റി ചോദിക്കുന്മാരും മറിച്ചുപറയുന്നവനും ഒന്നും പറയാതിരിക്കുന്നവനും തന്റെ കലത്തിൽ മേലും കീഴുമുള്ള ഏഴേഴു പേരേ നശിപ്പിക്കുന്നതായ ആ ഘോരപാപത്തിന്നു് ഉത്തരവാദിയായിത്തീരും. ഇതു് ഭവൻ അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, സത്യം പറഞ്ഞ എന്നേ ശപിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. ഈ ശാപശക്തി എന്നിങ്ങും വേണ്ടുവോളമുണ്ടു്. ഭവൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണോത്തമനാണല്ലോ എന്നു കരുതി, ഞാൻ ആ ശക്തി പ്രയോഗിക്കുന്നില്ലെന്നു് ഉള്ള. ഞാൻ ദേവന്മാരുടേയും പിതൃക്കളുടേയും മുഖമാണു്. എന്നിൽക്കൂടിയാണു് അവർക്കു് ആഹാരം കിട്ടുന്നത്. എന്നിൽ ഹോമി

കണ്ടു ഫവിസ്സാണല്ലോ അവരുടെ ആഹാരം. ഇങ്ങിനേ ദേവമുഖമായ ഞാൻ സർവ്വഭക്ഷകനാകുന്നതെങ്ങിനേ?”

ഭൂമിയിനോട് അഗ്നി ഇത്രയും പരാഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, താൻ ആരെ നാം തന്റെ ശക്തി എന്തെന്നും ലോകത്തേ ഓർമ്മിപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ച്, തന്റെ തേജസ്സ് തന്നെത്താൻ പിൻവലിച്ചു. തന്നിമിത്തം, അഗ്നിമോത്രം, യജ്ഞം, സത്രം മുതലായ ക്രിയകളെല്ലാം മുടങ്ങിപ്പോയി. തീയില്ലാതേ ജനങ്ങളെല്ലാം വിഷമിച്ചു. സർവ്വഭൂതങ്ങളും നിഷ്ക്രിയങ്ങളായ് തീരുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ, മഹാഷിരം ആവലാതിപ്പെടുകയാൽ പിതാമഹൻ അഗ്നിയേ വിളിച്ച് സാന്തപനോക്തികളാൽ കോപം ശമിപ്പിച്ച് ഇങ്ങിനേ പരാഞ്ഞു:—

“നീയാണു് ലോകത്തേ സൃഷ്ടിക്കുകയും, രക്ഷിക്കുകയും സംഹരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്. ക്രിയാകർത്താവും നീ തന്നേ. നീ ഈ ലോകത്തേ ക്രിയാഹീനമാക്കരുത്. ലോകേശൻതന്നെയായ നിനക്കു് ഇത്ര മെന്യ്യമുണ്ടായത് എന്തുകൊണ്ടാണു്? നീ സർവ്വത്തെയും ശുദ്ധീകരിക്കുന്നവനും, സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവനുമാണു്. നിനക്കുള്ള വിവിധഭാവങ്ങൾവഴിക്ക് നീ നിശ്ചയമായും സർവ്വഭക്ഷകനായില്ല. എന്നാൽ, നിന്റെ ശിഖകൾ സർവ്വത്തേയും ഭക്ഷിക്കുന്നതായി വരും. ഇതിൽ നീ സമാധാനിച്ച് മുനിവാക്കു് സത്യമാക്കുക.”

അഗ്നി അങ്ങിനേതന്നേ സമ്മതിച്ചു. അപ്പോൾ ഋഷികൾ സന്തുഷ്ടരായി; ലോകം ക്രിയാപൂർണ്ണമായി; ഭൂമിയിന്റെ ശാപം നിഷ്ഫലമാകാതെയുമായി.

ഭൂമിപത്രനായ ചുവന്നൻ നമ്മുടേതീരത്തു ചെന്നു് അതിലോരമായ തപസ്സിൽ ഏല്പട്ടു. വിരാസനത്തിൽ സ്തംഭംപോലെ നിശ്ചലനായി, ഏകാഗ്രചിത്തനായി, ധ്യാനനിമഗ്നനായി അദ്ദേഹം സ്ഥിതി ചെയ്തു. ഇങ്ങിനേ, പലനാൾ ചെന്നപ്പോൾ, ചുറ്റും മുളച്ചുപടന്നു വളളികൾ ആ യോഗിയേ ചുറ്റിവളഞ്ഞു് വളന്നുയന്നു. ക്രമേണ, ആ യോഗിയുടേ ഘോര മുഴുവൻ, ചുറ്റിനിടയിലാകയും, ചുറ്റും ചിതൽ പിടിക്കുകയും ചെയ്തു് വെറും മൺകട്ടയായിത്തീന്നു. ഇക്കാലത്തൊരു നാൾ ശത്രുതി രാജാവു് നമ്മുടേയിൽ കുളിക്കുവാനായി സപരിവാരം വന്നു ചേന്നു. നാലായിരം ഭായുമാരോടുകൂടിയ ആ രാജാവിന്നു് സുകന്യ എന്നു പേരായി ഒരു മകൾ മാത്രമേ ഉള്ളു. ആ രാജകുമാരി ദിവ്യാഭരണ വിഭൂഷിതയായി, തോഴിമാരോടുകൂടി, രമണീയമായ പ്രകൃതിവിലാസം കണ്ടു് രസിച്ചുകൊണ്ടു് ചുറ്റി നടന്നു. യൗവനത്തികവും, സൌന്ദര്യത്തിലുപും, കാമത്തുള്ളലും തികഞ്ഞ ആ മാനിനി പുകുക്കു

ഉൾ ചുറ്റും നിറഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന ചെറുചില്ലുകൾ ഒടിച്ച് ആ നദീതീരത്തിൽ കീഴിയിച്ചു. തോഴിമാരിൽനിന്ന് അകന്ന്, ഒരേ പുറുകിൽ മാത്രം അണിഞ്ഞു, ചന്തം ചിത്രമാറ്റു ചമഞ്ഞു, അങ്ങിനേ ഏകയായി വിജന പ്രദേശത്ത് മിന്നൽക്കൊടിപോലെ വിളങ്ങുന്ന അവളേ തപസ്വിയും തേജസ്വിയുമായ പ്രവനൻ കണ്ടു. ആരെന്നറിയുവാൻ വിളിച്ചു ചോദിച്ചു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റേ ശബ്ദം തീരെ മന്ദിച്ചിരുന്നതിനാൽ അവൾ അതു കേട്ടില്ല. അവൾ അവിടേയെല്ലാം ചുറ്റി നടക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക്, ആ ചുറ്റിനിടയിൽക്കൂടി പ്രവന മഹഷിയുടേ നേത്രങ്ങൾ ഉജ്ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടു. കെന്തുകും വളന്ന് “ഇതെന്തൊരു സാധനം!” എന്നു അതുതാഡികൃത്താൽ തന്നെത്താൻ ശബ്ദിച്ചു, ആ രണ്ടു കണ്ണുകളേയും ഒരു മുളളുടുത്തു കത്തിത്തളച്ചു നോക്കി. എന്നിട്ടും, എന്താണതെന്ന് അറിയുവാൻ കഴിയാതെയായാൽ, സുകന്യ ആ സ്ഥലം വിട്ടു ആജീവന മധ്യത്തിലേക്ക് പോകയും ചെയ്തു. തന്റേ കണ്ണിൽ മുളളുകൊണ്ടു കത്തുകയാൽ ദേഷ്യം കൂടിയ പ്രവനൻ ശയ്യാതിയുടേ സൈന്യത്തിന് മലമൂത്രങ്ങൾ അടഞ്ഞുപോകട്ടേ എന്നു ശപിച്ചു. ഇതു ശാപത്താൽ ഭടന്മാരെല്ലാം മൂത്രവും മലവും അടഞ്ഞു വയർ വീർത്ത് കഷ്ടപ്പെട്ടു തുടങ്ങി. ഇതു പ്രകൃതി കോപത്താലുണ്ടായ രോഗമല്ലോ, മഹഷി കോപത്താലുണ്ടായ ശാപമാണെന്ന് നിണ്ണയിച്ചു, പ്രവന മുമ്പേ ആരാണ് ഉപദ്രവിച്ചതെന്ന് ശയ്യാതി അന്വേഷിച്ചു. ഭടന്മാരിൽ ആരും അപരാധിയല്ലെന്ന് അറിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ അദ്ദേഹം ബന്ധുജനമധ്യത്തിൽ കടന്ന് ആ കുറ്റക്കാരനേ തേടിത്തുടങ്ങി. സൈന്യത്തിനുണ്ടായിരിക്കുന്ന സങ്കടം കണ്ടു വിഷണ്ണയായിത്തീർന്ന സുകന്യ അച്ഛന്റേ മുഖിൽ ചെന്ന് അപരാധിനി താനാണെന്ന് ഏറ്റുപറഞ്ഞു:— “ഞാൻ നദീതീരത്തിൽ ചുറ്റി നടക്കുമ്പോൾ, ഒരു ചുറ്റിൽ ഏതോ രണ്ടെണ്ണം മിന്നിത്തളങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടു. അത് മിന്നാമിനങ്ങായിരിക്കുമോ എന്നു സംശയിച്ചു ഞാൻ ഒരു മുളളുകൊണ്ടു കത്തി നോക്കുകയുണ്ടായി.”

മകൾ പറഞ്ഞതു കേട്ടു, ശയ്യാതി ഉടനേതന്നെ ആ ചുറ്റിന്നരികിലേക്കു പോയി. അവിടേ, തപോവൃദ്ധനും വയോവൃദ്ധനുമായ പ്രവനനേ കണ്ടു, തന്റേ മകൾ ചെറുപ്പമാകയാൽ അറിവില്ലായ്മ കൊണ്ടു ചെയ്തപോയ കുറ്റം ക്ഷമിക്കേണമെന്ന് രാജാവു പ്രാർത്ഥിച്ചു.

“അവിടുത്തെ മകൾ അഴകിന്റേയും അന്തസ്സിന്റേയും തളളിച്ചയാൽ മതിമറന്ന് താന്തോന്നിത്തം വളരുകയാൽ ഏന്റേ കണ്ണിൽ

മുള്ളുകൊണ്ടു കുത്തി എന്നേ അവമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇത് ഞാൻ ക്ഷമിക്കേണമെങ്കിൽ, ഇവളേ എനിക്കു തരണം" എന്നാണ് ചുവന്നൻ മറുപടി കൊടുത്തത്. ശയ്യാതി ഭട്ടം ശങ്കിച്ചുനില്ക്കാനേ ആ മഹാക്ഷിയുടേ ഹിതംപോലേതന്നെ പ്രവർത്തിച്ചു. സുകന്യയേ വരിച്ച് ചുവന്നൻ സംഗ്രഹിച്ചു. ഋഷിയാൽ അനുഗൃഹീതരായ ശയ്യാതിയും സൈന്യവും സ്വന്തംപുരത്തിലേക്കു പോയി. തപസ്വിയായ ഭർത്താവിനേ പ്രതനിയമത്തോടുകൂടി ശുശ്രൂഷിച്ചും, പാണ്ഡനാരേ സൽക്കരിച്ചുകൊണ്ട് സുകന്യ സന്തുഷ്ടയായി ആ കാട്ടിൽത്തന്നെ പാർക്കുകയും ചെയ്തു.

അങ്ങിനേ, കരകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ഒരു നാൾ സുകന്യ കുളി കഴിഞ്ഞ് വെളിവായി നിൽക്കുന്നത് അശപിനികൾ കണ്ടു. ദേവാംഗനയെപ്പോലേ സൗന്ദര്യസമൃദ്ധി ചേർന്ന ആ ഋഷിപത്നിയുടേ മുഖപിൻചെന്ന്, അവൾ ആരെന്നും ഈ കാട്ടിൽ വരുവാൻ കാരണമെന്തെന്നും അവർ ചോദിച്ചു. തന്റേറ ആ നിലയിൽ അശപിനികളേ കണ്ടപ്പോഴുണ്ടായ ലജ്ജയോടുകൂടി, സുകന്യ തന്റേറ വാസ്തവസ്ഥിതി അവരോടു പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടപ്പോൾ, അശപിനികൾ ചിരിക്കുകയുണ്ടായത്. അവർപറഞ്ഞു:—

“ഭദ്രേ, നിന്നേ നിന്റേറ അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെയൊരു കീഴ്വന്നാണോ പിടിച്ചുകൊടുത്തത്! നീയാവട്ടേ, വിദ്യുച്ഛതപോലെ ഈ വനത്തിൽ ശോഭിക്കുന്നു. നന്നേപ്പോലേ ഇത്രയും ദർശനീയയായി ദേവാംഗനകളിൽ കൂടിയും ആരുമില്ല. അഭരണങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ അണിയരുതേയും, നല്ലൊരു വസ്ത്രംപോലും ഉടുക്കാതേയും തീരേ അലങ്കാരംഹീനയായിരുന്നിട്ടും നീ ഈ കാട്ടു മുഴുവൻ കാത്തിരിക്കുന്നു. നീ ദിവ്യാഭരണങ്ങൾ ചാർത്തി, വിചിത്ര വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചാൽ, നിന്നെപ്പോലേ ആരുണ്ട് അത്ര ശോഭിക്കുവാൻ! ആ നീ എന്തിനാണ് ഈ മാലിന്യത്തിൽ കിടക്കുന്നത്? ഈ നരച്ച പട്ടുകീഴ്വന്നേയോണോ ശോഭനാംഗിയായ നീ സേവിക്കുന്നത്! ചോറുവാനും ചുലത്തുവാനും കഴിവില്ലാത്ത ആ മുനിയേ കൈവാട്ട് നീ ഞങ്ങളിൽ ഒരാളേ ഭർത്താവായി വരിക്കുക. ദിവ്യമായി വിലസുന്ന ഈ കമനീയ യൗവനത്തേ നീ പഴുതേ കളയരുത്.”

അശപിനികളുടേ ഈ വാക്കുകളൊന്നും സുകന്യ വകവെച്ചില്ല. തനിക്ക് ചുവന്ന മഹാക്ഷിയിലുള്ള പ്രേമം സമ്പൂർണ്ണവും സുദൃഢവുമാണെന്ന് ആ പതിവ്രത തീർത്തു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അശപിനികൾ മറ്റൊരു മാറ്റത്തിൽകൂടി കായ്ക്കുനില്ക്കുകയും ചെയ്തു. “ഞങ്ങൾ

ദേവവൈദ്യനാമാണ്. നിന്റേ ഭർത്താവിന് ചുണ്യം വേണവും ദിവ്യ സൗന്ദര്യവും ഞങ്ങൾ കൊടുക്കാം. അതിൽപ്പിന്നെ, അദ്ദേഹവും ഞങ്ങളിരുവരും നിന്റേ മുമ്പിൽ വന്നു നിൽക്കുമ്പോൾ അതിലൊരാളേ നീ നിന്റേ ഭർത്താവായി വരിക്കണം. ഈ നിശ്ചയം നിനക്ക് സമ്മതമാണെങ്കിൽ ആ മഹഷിയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരിക.” ഇങ്ങിനെ അവർ പറഞ്ഞതു കേട്ട്, സുകന്യ ഭർതൃസന്നിധിയിൽ ചെന്നു വൃത്താന്തമെല്ലാം അറിയിച്ചു. രൂപഗുണേച്ഛയാൽ ചുവന്നൻ തന്റേ പത്നിയുടേകൂടേ അശപിനികളുടേ മുമ്പിൽ ചെന്നു. അവർ പറഞ്ഞ പ്രകാരം, ആ മഹഷി അടുത്തുള്ള സരസ്സിൽ ഇറങ്ങി മുങ്ങി; അതിൽത്തന്നെ അശപിനികളും ആ മുമ്പിലോടൊപ്പം മുങ്ങി. ഒരു മുളുത്തം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ദിവ്യകളേബരനാരായ യവാക്കനാരായി മൂവരും പൊങ്ങി ആ ചൊയ്ക്കുവാൽനിന്ന് കര കയറിനാനു. തിരിച്ചറിയുവാൻ വയ്യാത്ത ഒരേ രൂപത്തിലാണ് അവരേ കണ്ടത്. തങ്ങളിൽ ഒരാളേ വരിക്കുകയെന്ന് ആ മനോജ്ഞ രൂപന്മാർ സുകന്യയോടു പറഞ്ഞു. “നീ ഞങ്ങളിൽ ആരേ കാമക്കുന്നുവോ, ആയാളേ ഇഷ്ടംപോലെ വരിച്ചുകൊള്ളുക” എന്ന് അവർ സമ്മതിച്ചപ്പോൾ, ആ പതിവ്രത ഉൾക്കണ്ണുകൊണ്ടു, സ്വന്തം ഭർത്താവിനേ അറിഞ്ഞ് ചുവന്നനേത്തന്നെ വരണം ചെയ്തു. രൂപഗുണവും യൌവനപ്രൌഢിയും നേടിയതിന്നു പുറമേ സ്വപത്നി കൈവിട്ടു പോകാതിരിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ, സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന ചുവന്നൻ, തന്റേ ഈ നവസമ്പത്തിന്റേ ദാതാക്കളായ അശപിനികളേ ദേവേന്ദ്രൻ കാണേത്തന്നെ സോമചായികളാക്കാമെന്ന് നന്ദിപൂർവ്വം ശപഥം ചെയ്തു. അശപിനികൾക്ക് അതുവരേയും സോമചാനത്തിന്ന് അർഹതയില്ലെന്നാണ് വിധി. ചുവന്നന്റേ ഈ ശപഥത്താൽ കൃതാത്മരായിത്തീർന്ന അശപിനീ ദേവന്മാർ സുരലോകത്തേക്കു പോയി. ചുവന്നനും സുകന്യയും ദേവദമ്പതികളേപ്പോലെ ആ വനത്തിൽ വിഹരിച്ചു.

ചുവന്നൻ യുവാവായിച്ചമഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നു കേട്ട്, ശയ്യാതി സൈന്യസമനപിതം ആശ്രമത്തിൽ വന്നു. അവിടേ, സുകന്യയും ചുവന്നനും ദേവതനയരെപ്പോലെ, വിളങ്ങുന്നത് കണ്ടപ്പോൾ, ലോകം മുഴുവൻ തന്റേതായതുപോലേയുള്ള സന്തോഷം ആ രാജാവിന്നുണ്ടായി. അത്രയും ആമോദം തന്നെ രാജ്ഞിയും അനുഭവിച്ചു. ആ ദമ്പതികളേ ചുവന്നൻ യഥോചിതം സൽക്കരിച്ച് പ്രിയോക്തികളാൽ സമാശ്വസിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, അശപിനികൾക്ക് താൻ കൊടുത്ത വാക്ക് സഫലമാക്കുവാനായി, ആ രാജാവിനേക്കൊണ്ടു യജ്ഞി

പിഴവാൻ തീർമാനിച്ചു. മുനിഹിതംപോലെ ശയ്യാതി യജ്ഞസാ മഗ്നികളെല്ലാം തേക്കയും നിശ്ചിതശുഭദിനത്തിൽ തന്നെ യാഗം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽ വെച്ച് സോമരസം ഭാഗിച്ചപ്പോൾ, അതിൽ ഒരു പങ്ക് അശ്വപിനികൾക്കായി ചുവന്നൻ കൈക്കൊള്ളുവാൻ മുതിരുകയാൽ, ദേവേന്ദ്രൻ അതു അരുതെന്ന് നിരോധിച്ചു. അശ്വപിനികൾ ദേവന്മാരുടെ വൈദ്യന്മാർ മാത്രമാണെന്നും ദേവന്മാർക്കുള്ള യോഗ്യത അവർക്കില്ലെന്നും, അതുകൊണ്ട് അവർ സോമപാനത്തിന് അർഹരല്ലെന്നും ഇന്ദ്രൻ ശഠിച്ചത് ചുവന്നൻ ശരിവെച്ചില്ല. “മഹാശയന്മാരും മഹോത്സാഹികളും, സുന്ദരകളേവരന്മാരുമാണ് അശ്വപിനികൾ. അവർ എന്നേ ദേവന്മാരേപ്പോലെ നാജ്ജരനാക്കിയിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തേക്കും മറ്റു ദേവന്മാർക്കും ഇല്ലാത്തതായ എന്തൊരു അനർത്ഥമാണ് അശ്വപിനികൾക്കുള്ളത്? അവരും ദേവന്മാർ തന്നെയാണ്” എന്ന് ചുവന്നൻ വാദിച്ചു. കമനീയരൂപികൾ തന്നെയാണ് അശ്വപിനികളെങ്കിലും, അവർ ചികിത്സകന്മാരായ വെറും തൊഴിലാളികളാണെന്നും, അവർ മനുഷ്യലോകത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചു കഴിയുന്നവരാണെന്നും അതുകൊണ്ട് സോമത്തിന് അർഹരല്ലെന്നും ദേവേന്ദ്രൻ വീണ്ടും വീണ്ടും തടുത്തു പറയുകതന്നെ ചെയ്താൽ, വാദിക്കൊണ്ടു നേരം കളയുവാൻ നിൽക്കാതെ, ഇന്ദ്ര വിരോധത്തെ വിഗണിച്ചു, ആ ദൃഢപ്രതനായ മഹർഷി അശ്വപിനികൾക്കായി സോമമെടുക്കുവാൻ ഭരഞ്ഞി. അതു ചെയ്യരുതെന്നും, തന്റേറ വിരോധത്തേ വക വെക്കാതേ സോമത്തിൽ കൈവെക്കുന്നതായാൽ തന്റേറ അതിച്ഛോരമായ വജ്രംകൊണ്ട് താൻ നിശ്ചയമായും പ്രഹരിക്കുമെന്നും ഇന്ദ്രൻ പേടിപ്പിച്ചതു കേട്ട് ചുവന്നൻ ചുഞ്ചിരി കൊള്ളുകയാണ് ചെയ്തത്. ഇത്രയും കണ്ടപ്പോൾ, കോപം വളർന്ന ഇന്ദ്രൻ തന്റേറ അത്യാഗ്രമായ വജ്രായുധമെടുത്ത് ചുവന്നന്റേറ നേക്ക് ഏഞ്ഞു വീശി. എന്നാൽ, ആ ഏയുധം ഹസ്തമുക്തമാകുമുമ്പേ ഇന്ദ്ര കരങ്ങളേ ആ മഹർഷി മന്ദ്രശക്തിയാൽ സ്തംഭിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു. അതുകൊണ്ടടങ്ങാത്ത ആ തപോനിധി, പിന്നിട്ട് ചെയ്തത്, ദേവധർമ്മസന്നത്തിനായി കൃത്യയേ ജനിപ്പിക്കുന്നതിന് അഗ്നിയിൽ ഹോമിക്കുകയാണ്. അതിൽനിന്ന്, ആ ക്ഷണംതന്നെ മഹാവീര്യവും, മഹാകായനുമായ മരണേണ രാക്ഷസൻ ഭൂവിർഭവിച്ചു. അവന്റേറ ആ ഭീഷണാകാരം സുരന്മാർക്കും അസുരന്മാർക്കും ഒരുപോലെ ഭയം നൽകി. ഒരു കാൽ മണ്ണിലും മറ്റൊരു കാൽ മണ്ണിലും വെച്ചുകൊണ്ട്, ശുദ്ധശ്രം പോലേ കൂത്തുമുത്ത്, ശോചുരംപോലേ തടിച്ചുയർന്നു ഐഹ്യേഭ്യേന

നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം, മഹാശൈലമൊത്ത കൈകൾ നീട്ടി, കല്ലാ
ത്തകാലാഗ്നിപോലെ ജ്വലിക്കുന്ന വക്ത്രം തുറന്ന്, സൂര്യചന്ദ്രോപമങ്ങ
ളായ നേത്രങ്ങൾ അത്യഗ്രം തുറച്ച്, ഇടിമിന്നൽപോലെ തിളങ്ങുന്ന
ജിഹ്വയാൽ മുഖം നക്കിക്കൊണ്ട്, വിശ്വപത്ത മുഴുവൻ വിഴുങ്ങുവാൻ
പുറപ്പെട്ടവനെപ്പോലെ ഭിക്കുന്നായി, ഘോരരൂപിയായി, ലോകമാകേ
മുഴുങ്ങുവാൻ ഭാരണമായി ഗർജ്ജിച്ച് അവൻ കോപോൽക്കടനായി ഇ
ന്ദ്രന്റേ നേരേ പാഞ്ഞു. തന്നെ വിഴുങ്ങുവാൻ അന്തകനെപ്പോലെ
യോജനമായി വരുന്ന മദനേ കണ്ട്, മുന്പുതന്നെ ഭുജനംനേത്താൽ
വിവരനായ ദേവേന്ദ്രൻ നിലവിട്ട് പേടിച്ചുഴറി, വരണ്ടുപോയി നക്കി
നനച്ചുകൊണ്ട് ചുവന്നതന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചു.

“ഇന്ന് മുതൽ അശ്വിനീദേവന്മാർ സോമാർഹർത്തനേയാവട്ടേ.
ഞാൻ അത് സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി, അവിടുന്ന് എന്നിൽ പ്രസാ
ദിച്ചാലും! അവിടുത്തെ ഏതൊരു ഉദ്യമവും നിഷ്ഫലമായിപ്പോകയി
ല്ലെന്ന് എന്നിക്കറിയാം. അവിടുന്ന് തുടങ്ങിയ കർമ്മം മിഥ്യയാകയി
ല്ലെന്ന് അറിയാതേയല്ലാ ഞാൻ എതിർത്തു നിന്നത്. അശ്വിനികളേ
സോമാർഹരാക്കി, ആ വഴിക്ക് അവിടുത്തെ പ്രാഭവം കീർത്തിവിഷയ
മാവേണമെന്നു കരുതി, ഞാൻ അവിടുത്തെ വീഴ്ചയ്ക്കു നേർ ജ്വലിപ്പി
ച്ചുവിട്ടുവെന്നേയുള്ളൂ.”

ഇങ്ങിനേ, കേണു താണു പറഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന ഇന്ദ്രനേ, ദേഷ്യമക
ന്ന ചുവന്നൻ കൃത്യയുടേ ബാധയിൽനിന്ന് മുക്തനാക്കി വാട്ടു. അതി
ൽപ്പിന്നേ, അദ്ദേഹം സ്വന്തം സൃഷ്ടിയായ ആ മദനേ സുരാചാന
ത്തിലും, സ്ത്രീയിലും, നായാട്ടിലും, മൃതിലും മദമായി ഭാഗിച്ചുകി
വെച്ചു. എന്നിട്ട്, ശത്രുതിയെക്കൊണ്ട് യജിപ്പിക്കയും, ദേവന്മാർക്കു
ന്നപോലേ അശ്വിനികൾക്കും സോമം നൽകുകയും ചെയ്തു. അതിൽ,
ശത്രുതിയും കീർത്തിയചരിതനായിത്തീർന്നു.

ഈ ചുവന്നമഹഷിയുടേ ചെറുതനാണു് രുദ്ര. ഭരണാധി
ഈ മുനികമാരൻ സ്വർഗ്ഗലോകമുനിയുടേ ആശ്രമഭാഗത്തു വെച്ച്,
രൂപലാവണ്യത്താൽ പ്രമദാത്മയായി വിളങ്ങുന്ന പ്രമദപരയേ
കണ്ട് കാമാതുരനായിത്തീർന്നു. ഈ പ്രമദപരയാവട്ടേ, വിദ്യാതഗ
സ്തോജ്ഞമനായ വിശ്വവസുവിന് മേനകയിലുണ്ടായ ചുത്രി
യാണു്. ഗർഭിണിയായിച്ചമഞ്ഞ മേനക തന്റേ ഗർഭത്തേ സ്വർഗ്ഗ
ലോകാശ്രമത്തിന്നരികേയുള്ള നദീതീരത്തു് കൃപയോ, രൂപയോ കൂ
ടാതേ കൈവിട്ടു് തന്റേ പാട്ടിന്നങ്ങുപോയി. ആ കുട്ടിയേ ചുണ്ഡശീ
ലനായ സ്വർഗ്ഗലോക മഹഷി കണ്ട് ഉള്ളിലിവാൻ ആശ്രമത്തി

ലേക്ക് ഏതത്തുകൊണ്ടു വന്ന് സ്നേഹപൂർവ്വം പോറിച്ചുപറഞ്ഞു. ആ ആശ്രമത്തിൽത്തന്നെ ആ ചെൺപൈതൽ വളന്നുവന്നു. ജാതകർമ്മാദികളെല്ലാം സൂലകേശൻ വിധിപോലെ നാശിച്ചുപോയി. അവർക്കു പ്രമദപര എന്ന് പേർ കൊടുത്തു. ഈ കന്യകയേ കണ്ടു രാഗവിവശനായിത്തീർന്നു. തന്റെ അന്തസ്സത്തേ മിത്രങ്ങൾ വഴിക്ക് പിതാവനേ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടും, അദ്ദേഹം സ്വപുത്രനാഭവണ്ടി പ്രമദപരയേ അത്മിക്കയാൽ സൂലകേശൻ അതിന്നു വഴിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. നല്ലൊരു ശുഭദിനത്തിൽ വിവാഹകൃത്യങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ തീർമാനിച്ചു. പാണിഗ്രഹണ മുഹൂർത്തം സമീപിച്ചു തുടങ്ങിയ ഒരുനാൾ, ആ സാധുപിരണമായ പ്രമദപര തന്റെ തോഴികളോടുകൂടി അങ്ങിങ്ങു കളിച്ചു രസിച്ചുനടക്കുമ്പോൾ, ആ വഴിക്ക് വിലങ്ങനേ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഒരു സപ്തത്തേ ചെട്ടെന്ന് ചെന്നു ചവിട്ടിപ്പോയി. ഭുക്താലശക്തിയാൽ മൃത്യുവന്ന് ലാക്കായിത്തീർന്ന ആ കന്യകയ്ക്ക് പാമ്പിന്റെ ആ കിടപ്പ് കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ചവിട്ടുകൊണ്ടു ഉടനേ, ആ സപ്തം വലക്കു കിനിയുന്ന തന്റെ ചലക്കൾ, അമ്പാനു നില്ക്കുന്ന ആ കന്യകയുടെ ശരീരത്തിൽ കുത്തിയിറക്കി. ആ നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ ആ കമനീയാംഗി ബോധം വിട്ടു വീണുപോയി. മെഴുവാളി കെട്ടു കരിവാളിച്ചു, ഭൂഷണങ്ങളെല്ലാം ചിന്നിച്ചുതറി, പൂങ്കുഴൽക്കെട്ടു അഴിഞ്ഞുപോയ്ക്കു, ബന്ധുജനത്തേ ദുഃഖനിമഗ്നരാക്കി, നിശ്ചിതമായി കിടക്കുന്ന ആ കന്യകയുടേ ആ നില, കാണുന്നവരെല്ലാം കരയിപ്പിക്കുമെങ്കിലും, ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്നവളെന്നുപോലെ, ആ നിലയിലും ആകാരസ്യമയാൽ അവൾ ആർക്കും ദർശനീയ തന്നെയായിരുന്നു. വെറും നിലത്തു വീണുരുണ്ടു കിടക്കുന്ന ആ മൃതകന്യകയേ കണ്ടു സൂലകേശനും മറ്റു മഹഷികളും അല്പൽക്കളലാൽ കണ്ണീർ വാർത്തു. തുരു മാത്രം ആ സംഘത്തിൽനിന്ന് ഒന്നും മിണ്ടാതെ അകലേയെങ്ങോ പോകുവാൻ ചെയ്തു.

പ്രമദപര വിധോഗത്താൽ ആ മൃതികുമാരൻ കര കാണാത്ത ശോകത്തിൽ ആണ്ടുപോയി. വിജനപ്രദേശത്തു ചെന്നിരുന്ന് വാവിട്ടു കരയുവാനാണ് തുരു പോയത്. ആ ദുഃഖാർത്തൻ കാട്ടിനുള്ളിൽ കടന്ന് തന്റെ കാമിനിയേ ഓത്തോർത്ത് ചലതും കേണു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു തുടങ്ങി.

ഏനേയും ബന്ധുജനത്തേയും ദുഃഖത്തിലാഴ്ത്തി, അയ്യോ, എന്റെ ജീവനാഥ വെറും മണ്ണിൽ വീണു കിടക്കുന്നു! ഇതിലധികം എന്തൊരു ഘോരദുഃഖമാണു ഉണ്ടാകുവാനുള്ളത്! ഞാൻ തപസ്സും ദാന

വും ഗുരുപൂജയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്റേ ഫലമായി എന്റേ പ്രണയിനി ജീവിക്കട്ടേ. ജനിച്ച നാൾ മുതൽ മനസ്സെപ്പോഴോടുകൂടി ഞാൻ ദൃഢപ്രതാപരണം ചെയ്തു വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, തൽഫലമായി എന്റേ വല്ലഭ എഴുന്നേറ്റു വരട്ടെ.”

ഇങ്ങിനേ, തന്റേ കാമിനിയേ ഭാരത്ത് തുരു വിലപിക്കുന്നതു കേട്ട് അനുതാപം പൂണ്ട ദേവദൂതൻ ആ കാട്ടിൽ വന്ന് ആ ശോകാന്തനേ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു.

ദേവദൂതൻ:—“എടോ, മുനിക്കുമാര, നിന്റേ ഈ വിലാപം മുഴുവൻ നിഷ്ഫലമാണ്. ഗന്ധർവ്വന് അച്ഛൻ സ്രീധീലുണ്ടായ ഈ കന്യകയുടേ ആയുസ്സാലം ഇപ്പോൾ അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു. മരിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, ആരും പിന്നീട് ജീവിക്കുക പതിവില്ല. പിന്നേ, എന്തിനാണ് നീ ഇങ്ങിനേ വെറുതേ കരയുന്നത്? എന്നാൽ, പ്രമദപരയേ തിരിയേ കിട്ടുന്നതിന് ഉപായമൊന്നും ഇല്ലാതെയില്ല. പണ്ടു ദേവന്മാർ കണ്ടുവെച്ച ഒരുപായം എനിക്കറിയാം. അതു നി ചെയ്താൽ നിന്റേ ഈ ദുഃഖം ശമിക്കും.”

തരു:—“ദേവകല്പിതമായ ആ ഉപായം ഏതാണ്? അത് ഞാൻ അനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളാം. ഭവാനു എന്നേ ഈ ഘോരദുഃഖത്തിൽ നിന്ന് കരകയറിയാലും!”

ദേവദൂതൻ:—“നിന്റേ ആയുസ്സിൽ പക്ഷി ആ കന്യകയ്ക്കായി കൊടുക്കുക; അപ്പോൾ നിന്റേ കാമിനി ജീവിക്കും.”

തരു:—“ഞാൻ അങ്ങിനേതന്നെ ചെയ്യാം. എന്റേ ആയുസ്സിൽ പക്ഷി ഞാൻ ഇതാ അവതരിപ്പിച്ച് കൊടുക്കുന്നു. ആ സൗന്ദര്യവതി എഴുന്നേൽക്കട്ടേ.”

തരു ഇങ്ങിനേ സമ്മതിച്ചപ്പോൾ ആ ദേവദൂതനും പ്രമദപരാജനകനായ വിശ്വാസ്യവുമായി ധർമ്മരാജാവിനേ ചെന്നുകണ്ടു, തരുവിന്റേ അഡ്വക്കേറ്റു പ്രമദപര ജീവിക്കുവാൻ സമ്മതിക്കേണമെന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചു. തരുവിന്റേ പത്നിയാണ് പ്രമദപരയെങ്കിൽ, ആ മുനിക്കുമാരന്റേ ആയുസ്സിൽ പക്ഷിയാൽ ആ കന്യക ജീവിക്കുമെന്ന് ധർമ്മരാജാവ് സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഉടനേതന്നേ, പ്രമദപര ജീവിച്ച്, ഉറങ്ങിയുണരുംപോലേ എഴുന്നേറ്റു. തരുവിന്റേ ജാതകത്തിൽ, ദീർഘായുസ്സിൽ പക്ഷി മറഞ്ഞു പോയതായി അപ്പോൾതന്നേ കണ്ടു. അനന്തരം ഒരു ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ തരുവും പ്രമദപരയും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം അവരുടേ ചിത്രജനം വിധിപോലേ കഴിച്ചു. സുദർശനയും, മൃദു മോഹനകളേബരയും

മായ പ്രഭരയും തുടർച്ച പരസ്പരം ഹിതാനുവർത്തികളായി രമിച്ചു സുഖിക്കയും ചെയ്തു.

വിവാഹം കഴിഞ്ഞ ഉടനേതന്നെ, തുരു സപ്തസംഹാര വ്രതം കൈക്കൊണ്ട് വലിയൊരു ഗഭയേന്തി, എത്തുചെട്ട പാമ്പുകളെയെല്ലാം തുഷ്ടനായി തല്പിക്കൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങി. അക്കാലത്തൊരിക്കൽ, ആ മുനിക്കുമാരൻ ഒരു ഘോരാരണ്യത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അങ്ങാരിടത്തു കിടക്കുന്ന ഒരു മുതുകൻ ചേരയേ കണ്ട്, പകുപ്പുണ്ട് അതിന്റേ നേരേ കാലദണ്ഡത്തോടൊത്ത തന്റേ ദണ്ഡായുധം ഓങ്ങി. ആ അടി തടഞ്ഞുകൊണ്ട് ആ ചേര തുരുവിനോടു് ഇങ്ങിനേ ചോദിച്ചു:—

“അവിടുത്തേക്ക് യാതൊരു തെറ്റും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത എന്നേ എന്തിന്നാണ് അവിടുന്ന് ഇത്ര ദേഷ്യപ്പെട്ട് കൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നത്?”

തുരു:—“എന്റേ പ്രാണപ്രിയയേ മുന്മാരിക്കൽ പാമ്പു കടിക്കുകയുണ്ടായി. അന്നു മുതൽ സപ്തകുലത്തോടു് എനിക്ക് ഘോരവിദ്വേഷമുണ്ട്. എത്തുചെട്ടന്ന പാമ്പിനേയെല്ലാം തല്പിക്കൊല്ലുമെന്നാണ് എന്റേ ദൃഢവ്രതം. അതുകൊണ്ട്, നിന്നേ എനിക്ക് കൊല്ലാതേ കഴികയില്ല. നിന്റേ കഥ ഇതാ അവസാനിച്ചു.”

ചേര:—അല്ലയോ വിപ്രോത്തമ, മനുഷ്യരേ കടിക്കുന്ന സപ്തങ്ങൾ വേറേ വർഗ്ഗത്തിൽ പെട്ടവയാണ്. ഞാനോ, ഒരു ചേരപ്പാമ്പു്. ആകൃതി പാമ്പിന്റേതുപോലേയിരിക്കുന്നതു കണ്ട് ഈ ചേരയേ അവിടുന്ന് കൊല്ലരുത്. ലാഭനഷ്ടങ്ങളേയും, സുഖദുഃഖങ്ങളേയും ഒരേ കണക്കിൽ ഗണിക്കുന്നവയാണ് ചേരകൾ. അങ്ങിനെയുള്ള ഈ ഏന്നേ ധർമ്മജ്ഞനായ അവിടുന്ന് കൊല്ലരുത്.”

ഈ ചേരപ്പാമ്പു ഏതോ ഒരു ഭീരു മുനിയായിരിക്കാമെന്നു സംശയിച്ചു് തുരു അതിനേ കൊല്ലാതേ വിട്ടു. കോപം വെടിഞ്ഞു് പ്രശാന്തനായിത്തീർന്ന തുരു ആ ചേരയുടേ ജന്മത്തേപ്പറ്റി ജിജ്ഞാസയോടേ ചോദിക്കയാൽ, ആ ജീവി തന്റേ ചരിത്രത്തേ ഇങ്ങിനേ കേൾപ്പിച്ചു:—

“ഞാൻ മുമ്പ് സഹസ്രാചാത്ത് എന്നു ചേരായ മുനിയായിരുന്നു. ബ്രാഹ്മണശാപത്താലാണ് ഞാൻ ഈ സ്ഥിതിയിലായതു്. എനിക്ക് ലഗമനെെന്നൊരു തോഴനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തീക്ഷ്ണവാഗ്ദാനം തീവ്രതപോവ്രതനുമായിരുന്നു. കുട്ടിക്കാലത്തു് ഞാൻ ചുല്ലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരു പാമ്പിനെക്കൊണ്ട് അഗ്നിഹോത്രാവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തേ കളിയായി പേടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഭയാധിക്യത്താൽ, അദ്ദേഹം കുറേ നേരത്തേക്ക് മുർച്ഛിതനായിത്തീർന്നുപോയി. ബേദം

തെളിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, ആ തപസ്വി കോപാവേശത്താൽ, സമ്യ
 ന്നേയും ഭവിപ്പിക്കുമാറ് അത്രയും ക്രൂരദൃഷ്ടിയായിച്ചമഞ്ഞു എന്നേ
 ശ്വപിച്ചു. “വീര്യമില്ലാത്ത പാണ്ഡുണ്ടാക്കി നീ എന്നേ പേരിട്ടിട്ടുള്ള
 കൊണ്ട് നീ വിഷഹീനമായ ഉരഗമായിത്തീരും” എന്നാണ് ആ
 ശാപം. ശാപം കേട്ട് സംഭ്രാന്തനായിത്തീന്ന ഞാൻ ഉദ്ദേശത്തോ
 ടേ അദ്ദേഹത്തിന്റേറ മുമ്പിൽ ചെന്നു കൈകൂപ്പി നിന്ന്, ചങ്ങാതി
 യെന്ന നിലയ്ക്ക് നേരമ്പോക്കായി ഇങ്ങിനെ ചെയ്തപ്പോഴാണെന്നും,
 ഇതിൽ ക്ഷമിച്ചു ശാപത്തേ പിൻവലിക്കേണമെന്നും പ്രാർത്ഥിച്ചു.
 എന്റേറ കലശലായ സംഭ്രമം കണ്ട് വാഷണ്ണനായിത്തീർന്ന ഖഗമൻ
 ചുറ്റുംനോട്ടുവീർപ്പിട്ട് ഏനോട്ട് പറഞ്ഞത് ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു:— ഭവാൻ
 തീരേ നിരപരാധിയാണെന്ന വാസ്തവം ഞാൻ ഇപ്പോൾ അറിഞ്ഞു.
 എന്നാൽ, എന്റേറ വാക്ക് ഒരിക്കലും പഴുതേ പോകയില്ല. ഈ ശാപ
 ത്തിൽ നിന്ന് മോചിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരു വഴി പറഞ്ഞുതരാം. പ്രമ
 തിമഹഷിക്ക് തുരുവെന്നൊരു പുത്രൻ ജനിക്കും. ആ പുണ്യശിഖനേ
 കാണുമ്പോൾ ഭവാൻ ഈ ശാപത്തിൽ നിന്ന് മൂക്തനാകും.”

തന്റേറ കഥയേപ്പറ്റി ഇത്രയും പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞ ഉടനേ ആ
 ബ്രാഹ്മണൻ ധൂമ്രശ്ലോകത്തിൽ കൈവിട്ട് സ്വന്തം രൂപം കൈക്കൊണ്ടു.
 എന്നിട്ട്, ആ വിപ്രോത്തമൻ തുടന്നു പറഞ്ഞു:— “അഹിംസയാണ്
 ധർമ്മത്തിൽ വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളത്. പ്രത്യേകിച്ചു, ബ്രാഹ്മണൻ
 യാതൊരു ജീവിയെയും ഹിംസിക്കരുത്. വേദവേദാംഗജ്ഞനും, സമ്യ
 ഭൂതജ്ഞനും അഭയപ്രദനമായ ബ്രാഹ്മണൻ ലോകത്തിൽ കേവലം
 സൗമ്യനാണെന്നാണ് ശ്രുതി. സത്യം, ക്ഷമ, അഹിംസ, വേദജ്ഞത
 ഇത്രയുമാണ് ബ്രാഹ്മണധർമ്മം. ഉഗ്രത, ദണ്ഡധാരണം, പ്രജാപാല
 നം എന്നിവ ക്ഷത്രിയ ധർമ്മമാണ്. അതു അവിടേക്ക് ചേരുകയില്ല.”

ഇങ്ങിനെ തുരുവിനോട് ഉപദേശിച്ചതിൽപ്പിന്നെ ആ ബ്രാഹ്മ
 ണൻ മറഞ്ഞുപോയി. തുരു അന്നുതന്നെ സപ്തഹിംസയിൽ നിന്ന് വി
 രമിക്കുകയും ചെയ്തു.

൯-ാം അദ്ധ്യായം. പാണ്ഡവസോൽപത്തി.

പണ്ട്, പെരുമവയംശത്തിൽ വസുവെന്നൊരു മന്നവൻ സംജാത
 നായി. അദ്ദേഹം അസ്രം കൈവിട്ട്, ആശ്രമത്തിൽ വാണു് തപോ
 നിഷ്ഠനായിവിളങ്ങി. വസുവിന്റേറ ഒരു തപസ്സുകണ്ടപ്പോൾ ദേവന്മാർ
 അസപസ്ഥരായിത്തീർന്നു. തപഃപ്രഭാവത്താൽ അദ്ദേഹം ഇന്ദ്രപദത്തേ

കൈക്കലാക്കിയേക്കുമോ എന്ന് ശങ്കിച്ചു. ദേവന്മാർ സാമദാനോപായങ്ങളാൽ അദ്ദേഹത്തേ വശീകരിച്ചു തപസ്സ് നിർത്തുവാൻ ഒരുങ്ങിവന്നു.

“അല്ലയോ, ഭൂപാലരത്നമേ, ഭവാനേറ ഈ തപസ്സ് ക്ഷത്രിയധർമ്മാചിതമല്ല. ഭവാനു തന്നെ ധർമ്മം വിട്ടു നടന്നാൽ, അത് ലോകവാസികളെല്ലാം പിന്തുടരും. അപ്പോൾ, ഈ ഭൂമിയിൽ ധർമ്മം കലങ്ങിമറിഞ്ഞുപോകും; അതിന്ന് ഭവാനു ഇടയുണ്ടാക്കരുത്” എന്ന് ദേവന്മാർ വസുവിനേ വിളിച്ചു ഉപദേശിക്കുകയും, അതിനേതുടന്ന് ദേവേന്ദ്രൻ താഴേ കാണിച്ച ഭാനപുരുഷമായ ഹിതോക്തികളാൽ ആ രാജാവിനേ തപസ്സിൽ നിന്ന് പിന്തിരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു:—

“നിരാകലനം സശ്രദ്ധനുമായി ലോകധർമ്മത്തേ പരിരക്ഷിക്കുകയാണ് ഭവാനു ചെയ്യേണ്ടത്. ആ ധർമ്മംകൊണ്ടു തന്നെ ഭവാനു ശരപത്തായ പുണ്യലോകത്തേ പ്രാപിക്കാം. മനവനായ ഭവാനു വിണ്ണവനായ എന്റേറ ഇഷ്ടമിത്രമാണ്. നല്ലൊരു രാജ്യം തെരഞ്ഞെടുത്ത് ഭവാനു അത് ഭരിക്കുക. ചുണ്യോത്തമവും, ധനധാന്യസമൃദ്ധവും, സുഖാനുഭവപൂർണ്ണവും ഗോകുലപ്രിയവും സൗമ്യവുമായി, ചേദിരാജ്യം സ്വർഗ്ഗപോലേ പരിലസിക്കുന്നു. വിവിധ സമ്പന്നിയനമാണ് ആ ദേശം. അവിടുത്തേ നിവാസികളാവട്ടേ, ധർമ്മശീലന്മാരും സദാ സന്തുഷ്ടന്മാരുമാണ്. അവർ വിനോദത്തിൽകൂടിയും നണപറകയില്ല. ഭാഗിച്ചുകല്പുവാൻ ആഗ്രഹിക്കാതേ മക്കളെല്ലാം പിതൃജനനിതത്തേ ആദരിച്ചു വർത്തിക്കുന്നു. പശുക്കളിൽ ചുമടേറാതേ ആ ദുർബ്ബല ജീവികളേ വേണ്ടുവണ്ണം പോറ്റിവളർത്തുന്നു. അവരവരുടേ ധർമ്മം യഥാക്രമം നിർവ്വഹിക്കുന്നവരാണ് ആ നാടുകാരെല്ലാം. ആ അത്ഥാലയമായ രാജ്യത്തേ ഭവാനു ആണ്ടുകൊള്ളുക. അതിന്ന് പുറമേ, ഞാൻ തരുന്ന ദിവ്യവും, സ്താടികവും, ദേവഭോഗ്യവുമായ ഈ വിമാനത്താൽ ഭവാനു ആകാശഗമനത്തിന്ന് സമർത്ഥനായിവരും. മനുഷ്യലോകത്തിൽ ഭവാനു മാത്രമേ ഈ സിദ്ധി ഉണ്ടാകയുള്ളൂ. ഉടലോടുകൂടി വാനേറിയപോലേ ഭവാനു ഈ വിമാനത്തിൽ ദേവസമന്തം ശോഭിക്കും. എന്നും വാടാത്ത ദേവമാലയായ വൈജയന്തിയേയും ഞാൻ ഭവാനു തരുന്നുണ്ട്. യുദ്ധത്തിൽ ആയുധത്താൽ മുറിവേല്ക്കാതേ ഭവാനേ ഇത് രക്ഷിക്കും. ഈ ദേവമാലയും ധന്യവും നിരുപമവുമെന്ന് ലോകം ചുകഴ്ത്തുന്ന ചിഹ്നമായി ഭവാനിൽ ഇനിയെന്നും വിളങ്ങും.”

ഇപ്രകാരം വസുവിന് ദേവേന്ദ്രൻ ചേദിരാജ്യവും മുൻപറഞ്ഞ ദിവ്യവസ്തുക്കളും നൽകിയതിന്നു പുറമേ, മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ കൂ

ടിയും അനുഗ്രഹിക്കുകയുണ്ടായി. അഭിഷ്ഠപ്രദവും ശിഷ്ടരക്ഷാ സാധനവുംമായ വേണദണ്ഡം വസുവിന് ഇന്ദ്രനിൽ നിന്ന് സിദ്ധിച്ചു. അദ്ദേഹം സിംഹാസനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ഒരു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ ആ വേണദണ്ഡത്തേ ഇന്ദ്രപുരുഷനായി ഭൂമിയിൽ നട്ടു. ഇങ്ങിനെ അന്ന് ആ രാജാവു ചെയ്തതുപോലെ, ഭൂമിയിൽ യാട്ടി നട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന കൃിയ ഇന്നും രാജാക്കന്മാർ അനുഷ്ഠിക്കാറുണ്ട്. പിറൊന്നൊരൊന്നു ആ യാട്ടി ചുഴുകിയെടുക്കുന്നു. ചുഴുപ്പവനവസ്ത്രാദികൾ ചാർത്തി വിധിപൂർവ്വകം ആ യാട്ടി ഉയർത്തിയതിൽപ്പിന്നെ, അതിൽ ഹംസരൂപിയായ ദേവനേ ആരാധിക്കുന്നു. വസുവിന്റെ സംപ്രീതിക്കു വേണ്ടിയാണ് ദേവേന്ദ്രൻ ആ രൂപം കൈക്കൊണ്ടത്. വസുഭൂചരിച്ചിട്ട് ചെയ്ത ഈ ഇന്ദ്രപുരുഷയേ അതേ പടി അനുസരിക്കുന്ന മന്നവന്റെ നാട്ടിൽ വിജയവും ലക്ഷ്യവും കേളിയാടുമെന്നാണ് ഇന്ദ്രവിധി.

വരസിദ്ധി പ്രദാവത്താൽ വിജയശ്വനായിത്തീർന്ന വസുരാജാക്കന്മാരുടെയെല്ലാം വഴിപോലെ ആചരിച്ച് ചേദിരാജ്യം പരിപാലിച്ചുവന്നു. ഇന്ദ്രദത്തമായ സ്തൂതികവിമാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തേ ഇഹോപരിചരനായ രാജാവെന്ന് ഗഗനചരന്മാരായ ഗന്ധർവാപ്സരന്മാർ കീർത്തനം ചെയ്തു. ദേവകൾ, ആ ചേദിരാജ്യത്തുകിടക്കുന്ന ശുക്തിമതിനദിയേ കോലാഹലപാതം കാമാതുരന്മാരായി ചാടിച്ചുനടക്കുകയുണ്ടായി. ഇതു കണ്ടു വസു ചെന്നു ആ ശൈലത്തിന് ഒരു ചവിട്ടു കൊടുത്തു. ചവിട്ടേറ പഴുതിൽക്കൂടി അപ്പോൾ തന്നെ ആ നദി വെളിക്കൊഴുകിത്തുടങ്ങി. കോലാഹലഗിരിക്ക് ശുക്തിമതിയിൽ അന്ന് രണ്ടു സന്താനങ്ങൾ ജനിച്ചു. തനിക്കുണ്ടായ മോചനത്താൽ സന്തുഷ്ടനായ ആ നദി ആ മക്കളേ കൃതജ്ഞന്മാരോടെ വസുവിന്നുകൊടുത്തു. അവരിൽ പുരുഷനേ ആ നയജ്ഞനായ നൃപശ്രേഷ്ഠൻ തന്റെ സൈന്യാധിപനായി നിയമിക്കുകയും, സ്ത്രീയേ തന്റെ പത്നിയായി പരിഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നൊരു നാൾ ആ ഗിരികളുത്തസ്താനം കഴിഞ്ഞ് ശുക്തിമതിയായി ഞോടിക്കുവേ, ആ കാമിനിയുമായി കൂടിക്കൂടുന്നതിന്നൊരുങ്ങിയ വസുവിന് പിതൃകല്പനപ്രകാരം അപ്പോൾതന്നെ നായാട്ടിനായി വനത്തിലേക്കു പോകേണ്ടതായിട്ടാണ് വന്നത്. അദ്ദേഹം കാടകം ചുക്ക് നായാട്ടു കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, സൗന്ദര്യ സമൃദ്ധിയായ ശ്രീദേവിപോലെ വിളങ്ങുന്ന ഗിരികയേ രാഗപാരമ്പര്യത്തോടെ ഓർത്തു. ആ വനമാവട്ടേ, മണമേറിയ ചുഷ്പങ്ങളും, സുഗന്ധരീയ ഫലങ്ങളും കുനക്കു വെച്ചിട്ടു നിരക്കു നില്ക്കുന്ന വിവിധ പക്ഷികളാൽ വിഖ്യാതമാണ്. ദുംഗന്ധംകാരവും കോകിലനാദവുംകൊ

ണ്ടു് ആ വന്നു കണ്ണിനന്ദം വളർത്തുന്നതുണ്ടു്. ഈ വസന്ത വിഭാസത്താൽ കാമാന്ധത വളർന്നു രാജാവു് ഗിരികയേയോത്തു് മനസ്സിലകിക്കൊണ്ടു് ആ കാട്ടിൽ ചുറ്റിനടന്നു. നാനും മലർനിരമുടി, ഇളംതളിരുകളണിഞ്ഞു്, മണമോലും ചിലകളിലുക്കി, അഴകു വഴിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന ഒരു അശോകത്തേ കണ്ടു് ആ കാമാന്തൻ അതിന്റേറ ഛായയിൽ ചെന്നിരുന്നു. അപ്പോഴത്തേ ആ ഇളംതെന്നലും പുതുമലർമണവും ഏറ്റത്തോടു കൂടി വസുവിനു് കരൾ കവിഞ്ഞു വളർന്നു ആനന്ദത്താൽ രേതസ്സ് പലനമുണ്ടായി. സ്വപത്തിയുടേ പ്രതാപം സ്വന്തം രേതസ്സും നിഷ്ഫലമാക്കുതെന്ന് ആ ധർമ്മജ്ഞൻ നിശ്ചയിച്ചു. പരമവും ഫലോൽപാദകവുമാണല്ലോ രേതസ്സ്. അതുകൊണ്ടു് അതിനേ അഭേദം അഭിമന്ത്രിച്ചു്, അരികേ നാൽക്കുന്നതായി കണ്ട ഒരു പരുന്തിനോടു് തന്റേറ ആ രേതസ്സ് രാജധാനിയിൽ എത്തിച്ചു് ഗിരികയ്ക്കു് കൊടുക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അതിനർണ്ണം ആ പരുന്തു് വസുവീതു് ത്തേ എടുത്തു് ആകാശത്തേക്കുയർന്നു പറന്നു. ആ പക്ഷി റാഞ്ചിക്കൊണ്ടു പോകുന്ന പൂക്കുപത്രത്തിലേ സാധനം മാംസഖണ്ഡമായിരിക്കാമെന്നു ശങ്കിച്ചു് അതിനേ മറ്റൊരു പരുന്തു വന്നു് ആക്രമിക്കയാൽ, ഇരുവരും തമ്മിൽ പൊരുതുകയും, അതിൽവെച്ചു് ആ വസുവീതു് പരുന്തിൻ കാലിൽനിന്നു് യമുനാനദിയിൽ വീഴുകയും ചെയ്തു. അന്നു് ആ നദിയിൽ അഗ്രികയെന്ന ഒരു അപ്സരസ്സ് ബ്രഹ്മശാപത്താൽ മത്സ്യമായി കിടന്നിരുന്നു. ആ മീൻ, വെള്ളത്തിൽ വീണ വസുരേതസ്സ് എത്തിപ്പിടിച്ചു് അകത്താക്കി. പത്തുമാസം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നേ, ആ മത്സ്യം മുക്കുവന്മാരുടേ വലയിൽ കുടുങ്ങുകയാൽ, അവർ അതിനേ, പാടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി അറുത്തു. അപ്പോൾ, അതിന്റേറ വയറ്റിൽ രണ്ടു മനുഷ്യ ശിശുക്കളേ കാണുകയാൽ, ഈ അത്ഭുത സംഭവം അവർ രാജാവിനേ ഉണർത്തിച്ചു. ഉപരിചരനായ വസുഭൂപാലൻ ആ ശിശുക്കളിൽ പുരുഷനേ കൈക്കൊള്ളുകയും സ്ത്രീയേ മുക്കുവത്തലവന്നു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ആ പുരുഷനുണ് മത്സ്യനെന്ന പേരിൽ സത്യനിഷ്ഠനും ധർമ്മാത്മാവുമായ രാജാവായി പ്രശോഭിച്ചതു്. മുക്കുവന്നു കിട്ടിയ മത്സ്യഗന്ധിനിയാലു കുമ്മാരി സത്യവതിയെന്ന നാമം ധരിച്ചു് സൗന്ദര്യവും സൗന്ദര്യലഭ്യവും തികഞ്ഞു് വളർന്നു വന്നു. പിതൃനിധോഗപ്രകാരം ആ കന്യക പഥികന്മാരേ തോണിയിൽ പുഴ കടത്തുന്ന ജോലിയിൽ ഏല്പിട്ടു. അക്കാലത്തൊരുനാൾ ആ വഴിക്കു വന്ന പരാശര മഹർഷി, സിദ്ധന്മാരേക്കൂടിയും കൊതിപ്പിക്കുമാറു് അത്രയും സൗന്ദര്യം വിളഞ്ഞു തിളങ്ങുന്ന കുമ്മാരിയാംഗിയായ സത്യവ

തിയേ കണ്ട് കാമമോഹിതനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ അഭിലാഷം തുറന്നറിയിച്ചപ്പോൾ, ആറ്റിൻകരയിൽ നിൽക്കുന്ന ജനങ്ങളേ മുന്നടിക്കാണിച്ച്, അവരെല്ലാം കാണേ താൻ എങ്ങിനെയോണ് ഈ അഭിഷ്ടത്തെ സാധിപ്പിക്കുവാൻ ശക്തയാകുകയെന്ന് ആ കന്യക ചോദിച്ചു. പരാശരൻ, തപഃപ്രഭാവത്താൽ, ഉടൻതന്നെ ഘോര ഹിമചാതമുണ്ടാക്കി ചുറ്റും അന്ധകാരമയമാക്കി. സത്യവതിയാവട്ടേ, ഈ അത്ഭുതക്രിയയാലുണ്ടായ വിസ്മയത്താലും, താൻ ഏല്പിട്ടു വാൻപോകുന്നതിനെപ്പറ്റിയോർത്തുണ്ടായ ലജ്ജയാലും ആകുലയായിത്തീർന്നു.

“അല്ലയോ, മഹാമുനേ, ഞാൻ കേവലമൊരു കന്യകയാണ്. എന്റെ ജീവിതം എന്റെ പിതാവാനധീനമാണ്. അവിടുനായുള്ള ചേട്ടയാൽ എന്റെ കന്യകാത്വം ദുഷിച്ചുപോകും. അങ്ങിനെയായാൽ, പിന്നേ ഞാൻ വീട്ടിൽ ചെല്ലുന്നതെങ്ങിനേ? ജീവിതംതന്നെ എനിക്ക് ദുഷ്ടമാകയില്ലയോ? ഇതെല്ലാം ചിന്തിച്ച് ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതെന്തെന്ന് അവിടുന്ന് വിധിച്ചാലും!”

ഇങ്ങിനെ സത്യവതി പറഞ്ഞപ്പോൾ, തന്റെ ഇഷ്ടംപോലേ പ്രവർത്തിക്കുന്നതുകൊണ്ട് കന്യകാത്വം ദുഷ്ടമാകയില്ലെന്ന് പരാശരൻ സമാധാനിപ്പിച്ചു. എന്നുതന്നെയല്ല, ആ മത്സ്യഗന്ധിയേ അദ്ദേഹം ഗന്ധവതിയാക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ മുതൽ സത്യവതിയിൽനിന്നുള്ള സൗമ്യരൂപം ഒരു യോജന ദൂരംവരെ പ്രാപിച്ചു തുടങ്ങി. വരസിദ്ധിയാൽ സന്തുഷ്ടയായിത്തീർന്ന ആ കന്യക, അത്ഭുതകർമ്മാവായ പരാശരനായുണ്ടായ ചേട്ടയിൽനിന്ന് ഗർഭം ധരിക്കുകയും, ആ യമുനാദീപിൽത്തന്നെ പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. ദൈവപായനനായ ആ കുട്ടിയാണ് മഹാഭാരത കർത്താവായ വ്യാസൻ. തന്നേ കാണേണമെന്ന് വിചാരിക്കുമ്പോഴെല്ലാം വന്നു കൊള്ളുമെന്ന് വാക്കു കൊടുത്ത്, അമ്മയേ സമാശ്വസിപ്പിച്ച് അമ്മയുടേ അനുമതിയോടുകൂടിത്തന്നേ വ്യാസൻ തപസ്സിനായി കാട്ടപുകി. കന്യകാത്വത്തിന് ലോപമുണ്ടാകാതെതന്നെ സത്യവതി ആറ്റിൻകരയിൽ ചെന്നു ചേരുകയും ചെയ്തു.

പത്താം അദ്ധ്യായം. ദേവയാനി.

സുരന്മാരും അസുരന്മാരും തമ്മിൽ ലോകാധിപത്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് പണ്ടൊരു മഹാസമരം നടക്കുകയുണ്ടായി. അതിൽ, ബൃഹസ്പതിയേ സുരന്മാരും തൂകുനെഅസുരന്മാരും ആചാര്യന്മാരായി അംഗീക

രിച്ചു. എപ്പോഴും പരസ്പരം മത്സരിച്ചുകൊണ്ടു കഴിയുന്ന ഈ ആചാര്യന്മാർ ഭിന്ന ഭിന്ന കക്ഷികളിൽചേർന്ന് താന്താന്റെ വിദ്യാബലംകൊണ്ട് എതിർത്തു തുടങ്ങി. യുദ്ധത്തിൽ സുരന്മാരാൽ മൃതരാകുന്ന അസുരന്മാരെയെല്ലാം ശൂകൻ മന്ത്രശക്തികൊണ്ട് ജീവിപ്പിച്ചു. അതുകൊണ്ട്, അസുരസൈന്യം എപ്പോഴും അക്ഷയമായിത്തന്നെ നില്ക്കുമായി. എന്നാൽ അസുരന്മാർ കൊല്ലുന്ന സുരന്മാരെ ബൃഹസ്പതിക്ക് ജീവിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ശൂകൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള സഞ്ജീവിനിമന്ത്രം ബൃഹസ്പതിക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടായ്കയാൽ ദേവന്മാർ വിഷാദിക്കുകയും അവർ ശൂകൻവലത്തേ ഓത്ത് ഭയാങ്കലരായും ചെയ്തു. എങ്ങിനെയെങ്കിലും ആ സഞ്ജീവിനിമന്ത്രം ഗ്രഹിച്ചാൽ മാത്രമേ രക്ഷയ്ക്ക് വഴിയുള്ളൂവെന്ന് നിശ്ചയിച്ച് ദേവന്മാർ ബൃഹസ്പതിച്ചത്രനായ കചനേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ഭവാനേ ആശ്രയിക്കുന്ന ഈ ഞങ്ങളേ അനുകമ്പയോടെ സഹായിക്കുക. മഹാതപസ്വിയായ ശൂകബ്രാഹ്മണൻ അറിഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ള ആ മന്ത്രം ഭവാനു ചെന്നു കൈക്കലാക്കണം. എന്നാൽ ഞങ്ങൾ ആചാര്യത്വത്തിൽ ഒരു പങ്ക് ഭവാനു തരാം. വൃഷപർവ്വരാജധാനിയിൽ ചെന്നു നോക്കിയാൽ ശൂകനേ അവിടേ കാണാം. അദ്ദേഹം അവിടേ പാർത്തുകൊണ്ട് ദൈത്യന്മാരേ രക്ഷിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം ഒരു തുണയും ചെയ്യുന്നില്ല. ആ അസുരാചാര്യനേ ആരാധിച്ച് തൃപ്തനാക്കുവാൻ ഭവാനു ശക്തനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയചുറ്റിയായ ദേവയാനിയേ സേവിച്ച് വശീകരിക്കുന്നതിന് ഭവാനു സമർത്ഥനാണ്. ഇത്രയും സാധിക്കുന്നതിന് യുദ്ധവായ ഭവാനൊഴികേ മറ്റൊരുമില്ല. ശമം, ദമം, സുശീലം, സദാചാരം, ദാക്ഷിണ്യം എന്നിവയാൽ ദേവയാനിയേ പ്രസാദിപ്പിച്ചാൽ മൃതസഞ്ജീവിനിവിദ്യ ഭവാനു കരസ്ഥമാകും.”

ഇതു കേട്ട് കചൻ ദേവഹിതപോലേ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കൈയേറ്റു. അദ്ദേഹം അപ്പോഹതന്നെ വൃഷപർവ്വരാജധാനിയിൽ ചെന്ന്, ശൂകനേ കണ്ടു വന്ദിച്ചു, താൻ അംഗിരസ്സിന്റെ പൈതൃകം, ബൃഹസ്പതിയുടേ പുത്രനാണെന്നും, തന്റെ പേർ കചൻ എന്നാണെന്നും, തന്നെ ശിഷ്യനായി അംഗീകരിക്കേണമെന്ന് പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടിയാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്നും, താൻ ബ്രഹ്മചര്യം ആചരിച്ചുകൊണ്ട് ഗുരുസേവചെയ്തുകൊള്ളാമെന്നും ഉണർത്തിച്ചു. ആ പ്രാർത്ഥനപോലേ ശൂകൻ കചനേ ശിഷ്യനായി കൈക്കൊണ്ടു. നീ പറഞ്ഞതെല്ലാം വിശ്വസിച്ചു, നിന്നേ ഞാൻ ആദരിക്കുന്നു. ആ ആദരം ബൃഹസ്പതി

യേയും സംബന്ധിക്കുമല്ലോ” എന്നിങ്ങിനെയൊണ് ശുക്രൻ കൈകൂത്ത മറുപടി.

കുചൻ ശുക്രനിയോഗപ്രകാരം ശിഷ്യോചിതമായ മഹാപ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചുതുടങ്ങി. ഗുരു പറയുംപോലേയെല്ലാം അദ്ദേഹം ശരിക്കു ചെയ്തുവന്നു. ശ്രദ്ധയും ബുദ്ധിയും ചെലുത്തിക്കൊണ്ടു് കുചൻചെയ്ത ആരോഗ്യനയാൽ ഗുരുവും ഗുരുപുത്രിയും സന്തുഷ്ടരായി. ആടുവാനും പാടുവാനും അറിവുള്ള കുചൻ ആ വഴിക്ക് ദേവയാനിയേ വശീകരിക്കുവാൻ ആയാസം വേണ്ടിവന്നില്ല. ചുഷ്പങ്ങളും ഫലങ്ങളും ആ തരുണിയായ ദേവയാനിക്ക് ആവശ്യംപോലെ നൽകി നൽകി കുചൻ സന്തോഷിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു. ഇങ്ങിനേ വശീകൃതയായ ആ കന്യക കുചന്റെ രൂപിക്കായി, മറ്റൊരുമില്ലാത്തപ്പോൾ, പാടിയാടുകയും, ആ യുവാവിനേ ഗാഢപ്രേമത്തോടേ പരിചരിക്കുകയും ചെയ്തു തുടങ്ങി. ഈ ക്രമത്തിൽ ഒരഞ്ഞുറാണ്ടു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ധൃതവ്രതനായി ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്യുന്ന കുചനേ അസുരന്മാർ അറിഞ്ഞു. ഒരുനാൾ കുചൻ കാട്ടിൽ തനിയേ നടന്ന് ചൈക്കളേ മേക്കുമ്പോൾ, മന്ത്രസംരക്ഷണത്തിലുള്ള അഭിനിവേശംകൊണ്ടും, ബുദ്ധിമുട്ടിയോടുള്ള വിദ്വേഷംകൊണ്ടും അമ്മഷം ചേർന്ന ദാനവന്മാർ കുചനേ ഭുജിച്ചുചെന്നു പിടിച്ച് അടുത്തുകൊണ്ട് തുണ്ടുതുണ്ടാക്കി ചെന്നായ്ക്കൾക്ക് തിന്നുവാൻ കൊടുത്തു. സന്ധ്യയായപ്പോൾ പശുക്കളെല്ലാം അവയുടേ പാലകന്റേക്കുടാതേ കാട്ടിൽനിന്നു മടങ്ങിവന്ന് തൊഴുത്തിൽ കടന്നു. പശുക്കളുടേ ഈ വരുവും അതുവരേയും കുചൻ വന്നിട്ടില്ലാത്തതും കണ്ടു ദേവലാറി ഉടൻ തന്നെ ചെന്ന് അച്ഛനോടു് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“അച്ഛ, അവിടുത്തെ അഗ്നിഹോത്രം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു. പശുക്കളെല്ലാം തൊഴുത്തിലായി. എന്നാൽ, കുചൻ ഇനിയും വന്നു കാണുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തേ ആരാനം കൊന്നുകളഞ്ഞുവോ! അഥവാ അദ്ദേഹം മരിച്ചുപോയോ! എന്നോ ആപത്തു് അദ്ദേഹത്തേ നിശ്ചയമായും ബാധിച്ചിരിക്കണം. അങ്ങിനെയൊക്കെ ക്കിൽ, കുചനേക്കുടാതേ ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതല്ലെന്ന് തീർത്തുപറഞ്ഞേക്കാം.”

കുചൻ മരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ജീവിപ്പിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു മകളേ സമാധാനിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ശുക്രൻ മുതസഞ്ജീവിനി മന്ത്രം പ്രയോഗിച്ച് കുചനേ വിളിച്ചു. ഉടനേ, ചെന്നായ്ക്കളുടേ വയററിൽ നിന്ന് മാംസഖണ്ഡങ്ങൾ വെളിക്കുചോടുകയും അതെല്ലാംകൂടിച്ചേർന്ന്, കുചൻ ജീവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗുരുവിന്റെ വിളി കേട്ടു് സസന്തോഷം വന്നു

ചേൻ കചനോട് ഇത്രയും താമസിക്കുവാനുള്ള കാരണമെന്തെന്ന് ദേവയാനി അന്വേഷിച്ചു.

കചൻ:— “ഞാൻ ചമതപ്പല്ലം വിറകും ശേഖരിച്ച്, അതെല്ലാം കെട്ടിയെടുത്ത് ആശ്രമത്തിന്നരികേയുള്ള ആൽച്ചവട്ടിൽ വന്നുചേർന്നു. ആ വൃക്ഷത്തിന്റേറ നിഴലിൽത്തന്നെ പശുക്കളും നിന്നിരുന്നു. അവിടെവെച്ച് അസുരന്മാർ എന്നേ കണ്ട് ആരെന്ന് ചോദിച്ചതിന്ന് ഞാൻ സത്യം പറഞ്ഞു. ഉടനേ അവർ എന്നേ കൊന്ന് ചെന്നായ്ക്കൾക്ക് തിന്നുവാൻ പങ്കിട്ടു കൊടുത്തു. മഹാത്മാവായ ശുക്രമുനി മന്ത്രബലം പ്രയോഗിച്ച് എന്നെ വിളിക്കുവാൻ ഞാൻ ഇതാ ജീവിച്ച് നിന്റേറ മുമ്പിൽ വന്നിരിക്കുന്നു.

ഈ സംഭവത്തിന്നു ശേഷം കുറേനാൾ കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ ദേവയാനിക്കുവേണ്ടി പൂവരക്കുവാനായി കചൻ കാട്ടിലേക്കുചോയി. അന്നും അസുരന്മാർ കചനേ കൊല്ലുകയും, ആ മൃതശരീരത്തേ ചതച്ചുരച്ച് വെള്ളത്തിൽ കലക്കി വിടുകയും, കചവിയോഗത്താൽ ആത്മയായ ദേവയാനി ആവലാതിപ്പെടുകയാൽ ശുക്രൻ ആ ശിഷ്യനേ മന്ത്രശക്തിയാൽ ജീവിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടായി. മൂന്നാമതും അസുരന്മാർ കചനേ നിഗ്രഹിച്ചു. അക്കുറി ആ മൃതശരീരത്തേ ചുട്ടുകരിച്ച് ചൂണ്ണമാക്കി മദ്യത്തിൽ കലക്കി അത് ശുക്രാചാര്യന് കടിക്കുവാൻ കൊടുത്തു. കചനേ കാണാതായപ്പോൾ ദേവയാനി ചെന്ന് അപ്പുനോട് ആവലാതിപ്പെട്ടു തുടങ്ങി:—

“പൂവരക്കുവാൻ പോയ അവിടുത്തെ ശിഷ്യനായ കചൻ ഇനിയും മടങ്ങിവന്നു കാണുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തേ ആരാധനം കൊണ്ടുകൂടി ഞ്ഞിരിക്കുമോ! അഥവാ അദ്ദേഹം മരിച്ചുപോയിരിക്കുമോ! എന്തോ ദുരൂഹം നിശ്ചയമായും അദ്ദേഹത്തേ ബാധിച്ചിരിക്കണം. അങ്ങിനെയൊക്കെ കിട്ടാതെ എന്നിക്ക് ജീവിച്ചിരിക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്ന് ഞാൻ തീർച്ചപറഞ്ഞേക്കാം.”

ശുക്രൻ:— “ബൃഹസ്പതിപുത്രനായ ആ കചൻ തീർച്ചയായും മൃതനായിപ്പോയി. മന്ത്രശക്തികൊണ്ട്, അവനേ ജീവിപ്പിച്ചാലും, വീണ്ടും അസുരന്മാർ കൊണ്ടുകൂടിയും. ഇനി ഞാൻ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്! മകളേ, കചനേയോത്ത് നീ ഇങ്ങിനേ ടുടിച്ചു കരയരുത്. ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാർ, ഇന്ദ്രാദി ദേവന്മാർ, ദൈത്യന്മാർ, അശ്വിനി കുമാര, വസുക്കൾ എന്നിവരേ മാത്രമല്ല, ത്രൈലോക്യത്തെത്തന്നെയും കീഴടക്കുവാൻ തക്ക പ്രഭാവം നിനക്കുണ്ടായിരിക്കേ, ഒരു വെറും മനുഷ്യനുവേണ്ടി നീയോ നിന്നേപ്പോലേയുള്ളവരോ ടുടിക്കുന്നത് ശരി

യല്ല. ഏതായാലും, ഇനി ആ ബ്രാഹ്മണ യുവാവിനെ ജീവിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. ജീവിപ്പിച്ചാൽ തന്നെ അസുരന്മാർ ചിന്നേയും കൊല്ലും.”

ദേവയാനി:— “അച്ഛേ, ക്ഷന്ദൻ പിതാമഹൻ വന്ദ്യവൃദ്ധനായ അംഗിരസ്സാണ്. പിതാവകളേ, ഋഷിവർണ്ണനായ ബൃഹസ്പതിയുമാണ്. ഋഷിയുടേ പൗത്രനും ഋഷിയുടേ തന്നെ ചുത്രനായ അദ്വേഹത്തേ ഞാൻ സ്നേഹിക്കുന്നതിൽ എന്താണൊരുതൊറ്റു? അദ്വേഹത്തിന്റേ വി യോഗത്തിൽ ഞാൻ ഭുഷിക്കാതിരിക്കുന്നതെങ്ങിനേ? ബ്രഹ്മചര്യം, തപസ്സ്, ഉത്സാഹം, കർമ്മകുശലത മുതലായവ തികഞ്ഞ ക്ഷന്ദൻ എനിക്ക് പ്രിയദർശനനായിത്തീർന്നിരിക്കുകൊണ്ട് അദ്വേഹത്തേ ഞാൻ പിന്തുടരാതിരിക്കയില്ല. ക്ഷന്ദനില്ലാത്ത ഈ ജീവിതം എനിക്കുവേണ്ട.”

മകളുടേ വിലാപം കേട്ട് അതിന് ഹേതുഭൂതരായ അസുരന്മാരിൽ ശൂകന് കോപം വളർന്നു. തന്നെ ആശ്രയിക്കുന്ന ശിഷ്യന്മാരേ കൊന്ന്, തന്നെ ദേവഷിഷ്യരും, തനിക്ക് അപ്രിയമായി ബ്രാഹ്മണരേ ഫിംസിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ദൈത്യരേ അദ്വേഹം വെറുത്തു. ചുട്ടിക്കുവേണ്ടി ക്ഷന്ദനെ ചുനജ്ജീവിപ്പിക്കുവാൻ മന്ത്രം പ്രയോഗിച്ച് അദ്വേഹം വിളിച്ചപ്പോൾ, ഉദരത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ക്ഷന്ദൻ, തന്റേ ഗുരുവിന് വല്ല ആപത്തും നേരിട്ടേക്കുമോ എന്നു ഭയപ്പെട്ട് പതുക്കേ വിളിക്കേട്ടു. “നീ ഏതു വഴിക്കാണ് എന്റേ വയറിൽ വന്നത്?” എന്ന്, അപ്പോൾ, ശൂകൻ ചോദിച്ചു.

ക്ഷന്ദൻ:— “അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ട് എനിക്ക് ദാമ്യം ലഭിച്ചതായിട്ടില്ല. കഴിഞ്ഞ കാൽമൊക്കെയും ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്. എന്റേ തപസ്സിന് ഹാനി പറ്റാതിരിക്കുവാൻ ഈ ഫോരക്ലേശങ്ങളുള്ള ലോം ഞാൻ സഹിച്ചേക്കാം. അസുരന്മാർ എന്നേ കൊന്ന് ചുട്ടു പൊടിയാക്കി മദ്യത്തിൽ കലക്കി അവിടുത്തേക്ക് തരികയാണുണ്ടായത്. അവിടുന്ന്, സുരാസുരന്മാരുടേ മായാക്രമം മാത്രമല്ല, ബ്രഹ്മസംബന്ധമായ മായയേകൂടിയും ശരിയായി അറിയുന്നുണ്ടെന്നും, അവിടുത്തെ വെല്ലുവാൻ ആർക്കു കഴികയില്ലെന്നും ആ ദൈത്യന്മാർ ഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല.”

ശൂകൻ:— “മകളേ, നിന്റേ പ്രിയത്തിനു വേണ്ടി ഞാൻ എന്താണ് ഇവിടേ ചെയ്യേണ്ടത്? ഞാൻ മരിച്ചാലല്ലാതെ ക്ഷന്ദൻ ജീവിക്കയില്ല. എന്റേ വയർ കീറിട്ടുവേണം അതിന്നുള്ളിലുള്ള ക്ഷന്ദൻ ചുറത്തേക്കു വരുവാൻ.”

ദേവയാനി:— “ക്ഷന്ദൻ നാശവും അവിടുത്തെ നാശവും ഈ

രണ്ടു ദിവസവും എന്നേ അഗ്നിപോലേ ദഹിപ്പിക്കുന്നു. കചൻ ഭരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതോടുകൂടി എന്റേ സർവ്വസ്വവും അസ്തമിക്കും. അവിടുന്ന് നാശിക്കുകയാണെങ്കിൽ, പിന്നെ എനിക്ക് ആയുസ്സില്ല.”

ശൂക്രൻ:—“എടോ, ബൃഹസ്പതിപുത്ര, നീ ദേവയാനിയുടേ ആരാധന പാരമ്യമാകുകൊണ്ടും, എന്റേ ഭക്തനായതുകൊണ്ടും ഇതാ, നിനക്ക് വിജയമുണ്ടായിരിക്കുന്നു. കചാകൃതിയിൽ വന്നിരിക്കുന്ന ഇന്ദ്രനല്ലാ നീയെങ്കിൽ, ഞാൻ തന്നെ സഞ്ജീവിനീ വിദ്യ ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളുക. ബ്രാഹ്മണനെന്നാഴികേ, എന്റേ വയറിൽ കുടുങ്ങിയ മററാക്കും തന്നെ പിന്നീട് ജീവിക്കുവാൻ കഴികയില്ല. നീ ബ്രാഹ്മണനാണെങ്കിൽ, എന്റേ ഈ വിദ്യ വാങ്ങിക്കൊള്ളുക. എന്റേ വയറു പിളർന്ന് നീ വെളിയിൽ വന്നാൽ, നീ എന്റേ പുത്രനാണെന്നും, ഞാൻ നിന്റേ അച്ഛനാണെന്നും ഓർത്തുകൊള്ളണം. ഗുരുവിൽ നിന്ന് വിദ്യനേടിയ ബുദ്ധിമാൻ ധർമ്മമുഷ്ടിയോടുകൂടി വേണം കാര്യങ്ങൾ കാണുവാനെന്ന് നീ അറിയുകയും വേണം.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞു മൃതസഞ്ജീവിനി മന്ത്രം ശൂക്രൻ കചന് ഉപദേശിക്കുകയും, ഉടനേതന്നെ ശൂക്രകുക്ഷി തുറന്ന് കചൻ പുറത്തുവരികയും ചെയ്തു. ശൂക്രോദരത്തിൽ നിന്ന്, വെളുത്ത വാവിൽ മുഴുത്തികളെന്ന് പോലേ അഭിപ്രായമായി വെളിപ്പെട്ട കചൻ, ചത്തവീണകിടക്കുന്ന ശൂക്രനേ ഉടൻതന്നെ ജീവിപ്പിച്ചു. മന്ത്രസിദ്ധിയാൽ കൃതാർത്ഥനായിത്തീർന്ന കചൻ ഗുരുവിനേ അഭിവാദ്യം ചെയ്ത് ഇങ്ങിനെ ബോധിപ്പിച്ചു:—

“വിദ്യാഹീനനായ എനിക്ക്, അവിടുത്തേപ്പോലേ തത്വപര്യായം കണ്ണങ്ങളിൽ ചൊരിഞ്ഞു തന്നെ ഗുരുവിനേ ഞാൻ എന്റേ അച്ഛനായും അമ്മയായും ഗണിച്ചു വന്ദിക്കും. കൃതജ്ഞതയുള്ളവരായും അദ്ദേഹത്തേ ദ്രോഹിക്കയില്ല. സർവ്വോത്തമങ്ങളായ നിധികൾക്കെല്ലാം ഇരിപ്പിടവും, തത്വദാതാവും, പൂജനീയനുമായ ആചാര്യനേ വിദ്യനേടിയവർ നിന്ദിച്ചാൽ, അവർ ലോകത്തിൽ നിലകാണാതേ, നരകത്തിൽ വീഴും.”

കചനുള്ള ധർമ്മബോധം കണ്ട് സന്തുഷ്ടിപൂർവ്വം അതേ സമയത്തുതന്നെ ശൂക്രൻ മദ്യപാനത്താൽ വഞ്ചിതനായതോർത്ത് കുപിതനാകുകയും ചെയ്തു. ധർമ്മജ്ഞനായ കചനേ തനിക്ക് ഭക്ഷിക്കേണ്ടിവന്നതും, ആ വഴിക്ക് തന്റേ മന്ത്രം ഘോരതരം നഷ്ടപ്പെടുപോയതും മദ്യപാനം കൊണ്ടാകയാൽ ആ മദ്യത്തേ അദ്ദേഹം രീരേ വെറുത്തു. ബ്രാഹ്മണഹിതത്തിന്നു വേണ്ടി ശൂക്രൻ അപ്പോൾ തന്നെ, താഴെ കാണിച്ചവിധം പ്രതിജ്ഞചെയ്തു:—

“ഇന്നു മുതൽ ഏതൊരു ബ്രാഹ്മണൻ മദ്യം സേവിക്കുന്നുവോ, ആ മനുഷ്യൻ ധർമ്മത്തിൽ നിന്നു പതിച്ചു, ബ്രഹ്മഹത്യാ പാപമേന്ദ്യം ഇഹത്തിലും പരത്തിലും നിന്ദ്യനായിത്തീരും. ഞാൻ വിധിച്ച ഈ ബ്രാഹ്മണധർമ്മം സഭ്യന്മാരും ഗുരുശുശ്രൂഷാ തൽപരന്മാരുമായ ബ്രാഹ്മണരും ദേവന്മാരും എല്ലാ ലോകവാസികളും കേട്ടുകൊള്ളട്ടേ.”

ഇങ്ങിനെ പ്രഖ്യാപിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, മഹാൻഭാവനും തപസ്സുവൽസഞ്ചയത്തിന്നെല്ലാം നിധാനവുമായ ശുക്രൻ ദൈവയോഗത്താൽ ബുദ്ധിമുട്ടുകയാൽ അസുരന്മാരേ വിളിച്ചു ശാസിച്ചു.

“ദൈത്യന്മാരായ നിങ്ങളെല്ലാം വെറും മൃഗന്മാരാണ്. എന്റേറ സന്നിധിയിൽ പാർക്കുന്ന ക്ഷണാവട്ടേ, സിദ്ധനും സഞ്ജീവിനീവിദ്യ നേടിയവനും എന്നേപ്പോലേ തന്നെ ആരാധ്യ ബ്രാഹ്മണനാണെന്ന് നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക.”

ആചാര്യന്റേറ ഈ ഭാവപ്പകർച്ച കണ്ടു അസുരന്മാർ അത്ഭുതികൾ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു അവരവതടേവഴിക്ക് ചിരിഞ്ഞുപോയി. ക്ഷണം, പിന്നെയും പലകാലം ഗുരുശുശ്രൂഷചെയ്ത് പാർത്തിൽപ്പിന്നെ, വ്രതകാലംകഴികയാൽ, സുരലോകത്തിലേക്കു പോകുവാൻ ശുക്രനിൽനിന്ന് അനുമതിവാങ്ങി. അപ്പോൾ, ദേവയാനി ക്ഷണേന്ദുമുനിൽ ചെന്ന് തന്റേറ വാഞ്ചരിതം ഇങ്ങിനെ അറിയിച്ചു:—

“അംഗിരസ്സിന്റേറ ചെന്തനായ ഭവൻ ശിലം, കലം, വിദ്യ, തപം, ദമം എന്നിവയെല്ലാം തികഞ്ഞു വിളങ്ങുന്ന മാനന്യനാണല്ലോ. അംഗിരസ്സാവട്ടേ, എന്റേറ അച്ഛൻ പുഷ്കനീയനും കീർത്തിമാനമാണ്. ഭവന്റേറ പിതാവായ ബൃഹസ്പതി എനിക്ക് മാനന്യനും വന്ദ്യനുമായൊന്നും ഭവൻ അറിയണം. ഇങ്ങിനെ, ഭവന്റേറ കലം ഈയുള്ളവരുടേ ബഹുമാനാദരങ്ങൾക്ക് വിഷയമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഞാൻ പറയുന്നത് കേട്ടുകൊണ്ടാലും! ധൃതപ്രതനായ ഭവന്റേറ ഞാൻ ഇതേവരേ ഏതു രീതിയിലാണ് പെരുമാറി വന്നിട്ടുള്ളതെന്ന് ഭവൻ ഇപ്പോഴൊന്ന് ഓർമ്മനോക്കേണ്ടതാണ്. വിദ്യാസമ്പന്നനായ ഭവൻ ഈ ഭക്തയേ അഭരിച്ച് ഉപാവിധി മനുഷ്യകുലം എന്നേ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്താലും!”

ക്ഷൻ.—“നിന്റേറ അച്ഛൻ ഏതു നിലയ്ക്കു” എനിക്ക് മാനന്യനും വന്ദ്യനുമായിരിക്കുന്നുവോ, അതേ നിലയ്ക്കുതന്നെ ശോഭനാംഗിയായ നീയും വന്ദ്യയാണ്. ശുക്രൻ സ്വന്തം പ്രാണനേക്കാൾ പ്രിയം കൂടിയ മകളാണു നീ. ഗുരുപുത്രിയുടേ നിലയ്ക്കു” എനിക്ക് നീ പുഷ്കനീയയുമാണ്. നിന്റേറ പിതാവും എന്റേറ ഗുരുവുമായ ശുക്രമുനി എനിക്ക്

എങ്ങിനെയോ അങ്ങിനെ വന്ദ്യയായിരിക്കുന്ന നീ ഇനിമേൽ എന്തോട് ഇത്തരത്തിൽ സംസാരിക്കരുത്.”

ദേവയാനി:—“ബ്രഹ്മസ്മൃതിയുടേ ചുരുനായ ഭവാനു ഏന്റേ അച്ഛന്റേ മകനാകയില്ല. അംഗിരസ്സിന്റേ പെരുനാണെന്ന നിലയിൽ ഭവാനു ഏന്റേ അച്ഛനും, പ്രത്യേകിച്ചു എനിക്കും മാനുനും പൂജ്യനാ മാണ്. ഇതിന്നു ചുറ്റമേ, ഭവാനേ അസുരന്മാർ പിന്നേയും പിന്നേയും കൊന്നപ്പോൾ, അപ്പോഴെല്ലാം വെളിപ്പെട്ട എന്റേ ആ പ്രേമത്തേ ഇപ്പോൾ ഓർക്കുന്നില്ലയോ? സൗഹൃദത്തിലും അനുരാഗത്തിലും എനിക്കുള്ള വിശിഷ്ടഭക്തി ഭവാനു അറിയുന്നില്ലയോ? തെറ്റൊന്നും ചെയ്യാത്ത ഈ ഭക്തയേ ഭവാനു കൈവിട്ടു പോകരുത്.”

കുചൻ:—“തൂടപ്രതയായ നീ അയ്യക്ക കർമ്മത്തിലേക്കാണ് എന്നേ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്? നീ എന്റേ ഗുരുവിന്റേയും ഗുരുവായിരിക്കാൻ, എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചാലും! മുമ്പ് നീ ഏതൊരു സ്ഥാനത്തു വാണിരുന്നുവോ, ആ തൂട്ടോദരത്തിൽത്തന്നെ ഞാനും കിടക്കുകയുണ്ടായി. ആ സ്ഥിതിക്ക് എന്റേ ധർമ്മസോദരിയായിത്തീർന്ന നീ എന്തോട് ഈ വിധം സംസാരിക്കരുത്. വല്ലായ്മയൊന്നും നേരിടാതെ ഇത്രയുംകാലം ഞാൻ ഇവിടേ സുഖമായിത്തന്നെ ചാർത്തു വന്നിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ യാത്ര പറഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന എന്നെയ്ക്ക് മാറ്റത്തിൽ തൂടം ആശംസിക്കുകയാണ് നീ ചെയ്യേണ്ടത്. ധർമ്മവിരോധമല്ലാത്ത വിധം നീ എന്നേ ഇടയ്ക്കിടയെങ്കിലും ഓർമ്മിക്കേണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുന്നു. തെറ്റൊന്നും പറയാതെ എന്റേ ഗുരുവിനേ നീ ആരാധിക്കുകയും ചെയ്യുക.”

ദേവയാനി:—“ധർമ്മകാമത്തിനായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ഈ എന്നേ ഭവാനു പരിത്യജിച്ചു പോകയാണെങ്കിൽ, ഭവാനു കിട്ടിയ ഈ വിദ്യാമലിക്കാത്തേയാകും.”

കുചൻ:—“ഗുരുചൂടിയായതുകൊണ്ടും ഗുരുസമ്മതമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമാണ്, എന്റേ പിഴികൊണ്ടല്ല, ഞാൻ നിന്നെ വെടിഞ്ഞു പോകുന്നത്. ഇതിൽ നീ എന്നേ തോന്നുംപടി ശപിച്ചുകൊള്ളുക. ഋഷിധർമ്മം എങ്ങിനെയെന്നു പറഞ്ഞു തന്ന എന്നേ നീ ധർമ്മബോധം കണ്ടെല്ലോ, കാമാന്ധാതകൊണ്ടാണ് വെറുതേ ശപിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് ആ ശാപം നീ കരുതുംപോലേ, ഫലവത്താകയില്ല. മുനിക്കുമാരൻ നിന്നേ വേറാക്കുകയില്ലെന്നും, ഞാൻ നേടിയ വിദ്യ നിഷ്ഫലമാകുമെന്ന് നീ ശപിച്ചത് മിഥ്യയായിട്ടേ രീതകയുള്ളവെന്നും നീ അറിഞ്ഞുകൊള്ളുക.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞു ക്വൻ ഭേവലോകത്തേക്കു പോയി. ഇന്ദ്രാഭി
 ഭേവന്മാർ വിദ്യ നേടിവന്ന ക്വന്നേക്കുണ്ട് സന്തുഷ്ടരായും തങ്ങൾ
 ക്വവേണ്ടി ആചാര്യകർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ അനന്തരയശസ്സുണ്ടാക
 മാറ് ആ വിപ്രോത്തമനേ അനുഗ്രഹിക്കയും ചെയ്തു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം. യയാതി.

കൂതപുത്രിയായ ദേവയാനിയും വൃഷപർവ്വനെന്ന അസുരരാ
 ജാവിന്റെ പുത്രിയായ ശർമ്മിഷ്ടയും അവരുടെ ഭാസികളും കൂടി,
 ഒരുനാൾ, കാട്ടിൽ കടന്ന് കേളിയാടിത്തുടങ്ങി. അവർ തങ്ങളുടേ
 ഉടുപ്പുവകൾ കരയിൽ അഴിച്ചുവെച്ച് സരസ്സിലിറങ്ങി, മുങ്ങിയും
 നീന്തിയും കളിക്കുമ്പോൾ, സഞ്ജീവനി മന്ത്രസിദ്ധിയാൽ കൃതാത്മ
 നായി, അസുരന്മാരുമായി സമരം തുടരേണ്ടതിലേക്ക് തരം നോക്കി
 നടക്കുന്ന ദേവേന്ദ്രൻ ആ വഴിക്കു വരികയും, ജലക്രിഡ ചെയ്യുന്ന ആ
 വിലാസിനികളേ ഒന്ന് സാദ്രമുപിച്ചു വിട്ട് രസിക്കുവാനായി, കാ
 റായിത്തീന്ന് അവരുടേ ചേലകളെല്ലാം അടിച്ചു പറപ്പിച്ചു കൂട്ടിമ
 റിക്കയും ചെയ്തു. തങ്ങളുടേ വസ്ത്രങ്ങൾ കാരാടിയേററ് ചുരുണ്ടുരുണ്ട്
 തിരിഞ്ഞു മാഞ്ഞു പോകുന്നതു കണ്ട് ആവേശത്തോടേ കര കയറിവ
 ന്ന ആ വധുക്കൾ അവരവർക്കു കിട്ടിയ വസ്ത്രം ചെട്ടെന്നോരോന്ന് വ
 ലിച്ചെടുത്തു നഗ്നത മറച്ചു നിന്നു. ആ സാദ്രമത്തിൽ ദേവയാനിയു
 ടേ ചേലയാണു ശർമ്മിഷ്ട എടുത്തുടുത്തത്. അതിൽനിന്ന് അവർ തമ്മി
 ൽ വല്ലാത്തൊരു വഴക്കുണ്ടായി.

ദേവയാനി:—എടീ, അസുരപ്പെണ്ണേ, എന്തേ, തൂണിയാണോ
 നിനക്കുടക്കാൻ! ശിഷ്യയായ നിനക്ക് ഇത്ര ഏറിപ്പോയോ ധിക്കാരം!
 ഇത് നിനക്ക് നല്ലതിനായി വരില്ലെന്ന് ഓത്തോ!

ശർമ്മിഷ്ട:—മതി മതി നിന്റേ തുളളിച്ചാട്ടം! നിന്റേ അ
 ക്കൻ എന്റേ അച്ഛനേ ഇരിക്കുമ്പോഴും കിടക്കുമ്പോഴുമെല്ലാം കീഴെ
 വണങ്ങിയൊതുങ്ങി നിന്ന് വന്ദിയേപ്പോലേ സ്തുതിക്കുന്നത് നീ കാണ
 ന്നില്ലേ! അന്യരോടൊന്നും, അന്യരേ തൊഴുതു ചുകഴ്ത്തിയും വല്ലഭം
 കിട്ടിയത് വാങ്ങിത്തന്നുവന്നവന്റേ മകളല്ലയോ നീ! എന്റേ അച്ഛൻ
 സ്തുത്രം ദാതാവും, ആരോടൊന്നും വാങ്ങാത്തവനുമാണ്. എടീ,
 പിടിച്ചുക്കൊരിപ്പെണ്ണേ, നീ മാറത്തടിച്ചു കിടന്നുരുണ്ട് ചീത്ത പറഞ്ഞു
 നിലവിളിച്ചാൽ എനിക്ക്ക്കൊതു വേണം! നിരായുധനാണോ സായുധ

നോക്കേതിൽവാൻ! നീ ചെന്ന് നിന്റെ തരക്കാരോടു് എതിർക്കുക. നിന്നേയുണ്ടോ ഞാൻ വക വെക്കുന്നു!

ഇതിന്ന് ഇതുപോലേയുള്ള മറുവടി ദേവയാനിയിൽ നിന്നും പുറപ്പെടാതിരുന്നില്ല. ആ ശുക്രചന്ദ്രി, ശർമ്മിച്ചു മാറിയെടുത്തു തന്നെ വസ്ത്രത്തേ പിടിച്ചുവലിച്ചു. അപ്പോൾ ആ കന്യകയേ ശർമ്മിച്ചു ഒരു പൊട്ടക്കിണറിൽ പിടിച്ചു തള്ളി. അതോടുകൂടി തന്നെ കൂട്ടുകാരിയുടെ കഥ അവസാനിച്ചുവെന്നു നിശ്ചയിച്ച് ആ കോപാസയായ ഫോരകർമ്മിണി തിരിഞ്ഞു നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതേ വീട്ടിലേക്കു പോകയും ചെയ്തു.

അന്ന് നഹുഷാത്മജനായ യയാതി ആ വനത്തിൽത്തന്നെ വേട്ടയാടുവാൻ വന്നിരുന്നു. താനും കുതിരയും നായാട്ടിൽക്കുഴിഞ്ഞിച്ച് ഓഹിച്ചു തളരുതയാൽ അദ്ദേഹം വെള്ളം തേടിക്കൊണ്ട് വന്നു ചേർന്ന് ഈ പൊട്ടക്കിണറിന്നരികേയാണ്. അതിനുള്ളിലേക്ക് അദ്ദേഹം നോക്കിയപ്പോൾ അഗ്നിശിഖപോലെ തിളങ്ങുന്ന ഒരു ചെൺ കൊടിയേ കണ്ടു്, സാന്തപനപൂർവ്വകം സാമഭാവത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:—

‘സുന്ദരീരത്നമായ നീ ആരാണു്? താമ്രനഖം ചേർന്നു് മണികണ്ഡലം ധരിക്കയാൽ ഗൃഹസ്ഥ കന്യകയായിരിക്കാവുന്ന നീ ഇവിടെ ഇങ്ങിനെ ദീർഘധ്യാനത്തിൽ ഏപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു എന്തുകൊണ്ടാണു്? നീ ഭുജിച്ചു കരയുകയാണല്ലോ ചെയ്യുന്നതു്! അതു് എന്തുകൊണ്ടു്? വള്ളിപ്പടപ്പുകൊണ്ടു മുടിയ ഈ പൊട്ടക്കിണറിൽ നീ എങ്ങിനേയാണു് ഉൾപ്പെട്ടതു്? നീ ആരുടേ മകളാണു്? എന്നോടു് സത്യമെല്ലാം പറയുക.’

ദേവയാനി:—‘സുരന്മാരാൽ മൃതരാകുന്ന അസുരന്മാരേ മന്ത്രശക്തികൊണ്ടു് ചുനജ്ജീവിപ്പിക്കുന്ന ആ ശുക്രമോഷ്ടിയാണു് എന്റെ അച്ഛൻ. അദ്ദേഹം എന്റെ ഈ ദുരവസ്ഥ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഭവാനു് കല്പിനനും ശാന്തനമാണെന്നു മാത്രമല്ല, വീര്യശാലിയും യശസ്വിയും കൂടിയാണെന്നു്, കണ്ടപ്പോഴേ ഞാൻ അറിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു. താമ്രനഖാംഗുലിയോടു കൂടിയ എന്റെ വലതു കൈ ഇതാ നീട്ടുന്നു. ഈ കൈ പിടിച്ചു്, എന്നേ ഈ കിണറിൽനിന്നു് ഭവാനു് കരകയററിയാലും!’

‘ആ കന്യക ഒരു ബ്രാഹ്മണിയാണെന്നറിഞ്ഞ യയാതി അവളേ വലതു കൈപിടിച്ചു് കരയിൽ കയററി വിട്ടതിൽപ്പിന്നേ, യാത്ര പറഞ്ഞു് രാജധാനിയിലേക്കു പോയി. അദ്ദേഹം മറഞ്ഞതിനുശേഷം, ദേവയാനിയേ തിരഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഏഷ്വതി അവിടെവന്നു. തന്നെ വീട്ടി

ലേക്കു വിളിച്ചു അവളോട് ദേവയാനി പറഞ്ഞത്, “ഞാൻ ഇനി പൂജപവ്വന്റേ രാജധാനിയിൽ നിശ്ചയമായും കടക്കുകയില്ലെന്ന് നീ വേഗം ചെന്ന് എന്റേ അച്ഛനേ അറിയിക്കുക” എന്നാണ്.

ഇതു കേട്ട് പൂജ്ഞിക സംഭ്രമവേഗത്തോടുകൂടി ദൈത്യരാജമന്ദിരത്തിലേക്ക് ഓടിച്ചെന്ന് ശുക്രമുനിയേ കണ്ട്, പൂജപവ്വരാജാവിന്റേ മകളായ ശർമ്മിഷ്ട, കാട്ടിൽ വെച്ച് ദേവയാനിയേ ഫിംസിച്ച് റിക്കുനുവെന്ന് അറിയിച്ചു. ഈ അശുഭോദനം കേട്ട് ചിന്നനായിത്തീർന്ന ശുക്രൻ കാട്ടിലേക്കു പാഞ്ഞു മകളേ തിരഞ്ഞ് കണ്ടു പിടിക്കുകയും അവളേ രണ്ടു കൈകൾകൊണ്ടും കൂട്ടിച്ചേർത്തു ചുണക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—മകളേ, അവനാവനുളള ഗുണദോഷങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ഏതൊരാൾക്കും സുഖദുഃഖങ്ങൾ നേരിടുന്നത്. നീ ഏതോ ദുഷ്ടർമ്മം ചെയ്തിരിക്കണം. അതിന്റേ ഫലമായിരിക്കണം ഈ അനുഭവം.”

ദേവയാനി:—ഈ അനുഭവം ഏതു കർമ്മത്തിന്റേ ഫലമോ ആവട്ടേ. പൂജപവ്വപുത്രിയായ ശർമ്മിഷ്ട എന്നോടു പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ അവിടുന്ന് മനസ്സു വെച്ച് കേട്ടാലും. അവിടുന്ന് അസുരന്മാരുടേ സൂതിപാഠകനാണെന്ന് അവൾ പറഞ്ഞത് സത്യമാണോ? ആ ശർമ്മിഷ്ട—ആ പൂജപവ്വന്റേ മകൾ അങ്ങിനെയൊണ് എന്നോടു പറഞ്ഞത്. ദേഷ്യം വളന്ന് കണ്ണുകൾ തുടർത്ത്, തീക്ഷ്ണചരച്ചമായി, ആ പൂജപവ്വനു പിറന്ന ശർമ്മിഷ്ട എന്നേ നോക്കി, ഞാൻ, അന്യരോടൊന്നും, അന്യരേ തൊഴുതു ചുകഴ്ത്തിയും, വല്ലതും കിട്ടിയത് വാങ്ങിത്തന്നുവന്റേ മകളാണെന്നും, അവളുടേ അച്ഛൻ സൂത്രനും ദാതാവും ആരോടുമൊന്നും വാങ്ങാത്തവനുമാണെന്നും പറഞ്ഞു. ക്രോധരക്താക്ഷിയായി, ഗർവ്വം വളന്ന്, ഇതുതന്നെ അവൾ വീണ്ടും വീണ്ടും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. “സൂതിക്കയും യാചിക്കുകയും പ്രതിഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവന്റേ മകളാണ് ഞാനെങ്കിൽ നിന്നേ ഞാൻ പൂജിച്ചുകൊള്ളാംമെന്നാണ് എന്റേ ആ സഖിക്കു മറുപടി ഞാൻ കൊടുത്തത്”;

ശുക്രൻ:—സൂതിക്കയും യാചിക്കുകയും പ്രതിഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവന്റേ മകളല്ലാ നി. നിന്റേ അച്ഛൻ ആരെയും സൂതിക്കാത്തവനും എല്ലാവരാരും സൂതിക്കപ്പെടുന്നവനുമാണ്. ഈ വാസ്തവം പൂജപവ്വന്നറിയാം. ആ ദേവേന്ദ്രനും, നിന്നേ രക്ഷിച്ച ആ യയാതിയും ഇതരിയും. അചിന്ത്യവും, ബ്രഹ്മവും, നിർദ്വന്ദ്വവും, ഐശ്വര്യമത്രേ എന്റേ ബലം. ഭൂമിയിലാവട്ടേ, സ്വർഗ്ഗത്തിലാവട്ടേ, ഏവിയേയെല്ലാം ഏതെല്ലാമുണ്ടോ അവയുടേയെല്ലാം ഈശ്വരനാണ് ഞാനെന്ന് സ്വ

യംഭു പഠത്തിട്ടുണ്ട്. ലോകമിതത്തിനുവേണ്ടി ഞാനാണ് ജലം വിട്ടുകൊടുക്കുന്നത്. ഓഷധികളേ മുഴുവൻ പോഷിപ്പിക്കുന്നതും ഞാനാണ് ”

വിഷാദിച്ചും ക്രോധിച്ചും ഓടുന്ന മകളേ ഇപ്രകാരം സരസമധുര വാക്കുകളാൽ അച്ഛൻ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നേ ആ മഹാഷി തന്റേറ മകളോടായി ഇങ്ങിനെ ഉപദേശിച്ചു:—

“മകളേ, മററുള്ളവർ അതിർക്കടന്നു പറയുന്ന വാക്കുകളെല്ലാം എപ്പോഴും ക്ഷമിച്ചടങ്ങിയിരിക്കുന്നവൻ സർവ്വത്തേയും ജയിച്ചുവന്നാണെന്ന് നീ അറിയണം. ഉയന്നു വരുന്ന കോപത്തേ, കുതിരയേയെന്നപോലെ പിടിച്ചടക്കുന്ന നിയന്താവാനോ സജ്ജനം മാനിക്കുന്നു. ഓടുന്ന കുതിരയുടേ കടിഞ്ഞാണിന്മേൽ തുങ്ങിയാടുകയല്ല സാരമായി ചെയ്യേണ്ടത്. തന്നിലുണ്ടാകുന്ന ക്രോധത്തേ അക്രോധംകൊണ്ടു അകറ്റുന്നവൻ ഇക്കാര്യമായ സർവ്വത്തേയും ജയിച്ചുവന്നാണെന്ന് നീ അറിയുക. പാമ്പ് തന്റേറ ശരീരത്തിലുണ്ടാകുന്ന ജിണ്ണുതപക്കിനേയെന്നപോലെ, ഉല്പന്നമായ കോപത്തേ ക്ഷമകൊണ്ട് നിക്ഷിപ്തമെന്നുവന്നാണ് യഥാർത്ഥ പുരുഷൻ. ക്രോധത്തേ സഹിക്കയും, നിന്ദയിൽ മനസ്സിലകാതിരിക്കയും, അന്യൻ സന്തപിപ്പിച്ചാൽകൂടിയും, താൻ സന്തപിക്കാതിരിക്കയും ചെയ്യുന്നവൻ പുരുഷാർത്ഥജ്ഞാക്കെല്ലാം പാത്രമാണ്. മാസംതോറുമായി ഒരു നൂററാണ്ടുകാലം ഒട്ടും തളരാതേ യാഗം ചെയ്യുന്നവനേക്കാൾ ആരോടും പിണങ്ങാത്ത അക്രോധനനാണ് ഉയന്നവൻ. കലഹശീലം മനസ്സുറപ്പില്ലാത്ത ബാലികാബാലന്മാർക്കേ ചേരുകയുള്ളൂ. അവർക്ക് ബലാബലത്തേപ്പറ്റി അറിഞ്ഞുകൂടാ. അവരേപ്പോലേയല്ലാ പണ്ഡിതൻ.”

ദേവയാനി:—“അച്ഛ, ഞാൻ ഒരു ബാലികതന്നെയെങ്കിലും ധർമ്മഭേദത്തേപ്പറ്റി എനിക്കു ഒട്ടൊന്നറിയാം. അക്രോധത്തിന്റേറയും അതിർക്കടന്ന വാക്കിന്റേറയും ബലാബലത്തേപ്പറ്റിയും ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്. ശിഷ്യൻ ശിഷ്ടാചാരത്തിൽനിന്ന് പിഴച്ചുപോയാൽ അതിൽ ക്ഷമിക്കുന്നത് ഭൂഷണമല്ല. അതുകൊണ്ട് മിനച്ചത്താമരൊന്നിച്ചു പാക്കുവാൻ എനിക്ക് ഇഷ്ടമില്ല. ആചാരത്തിന്റേറയോ ആഭിജാത്യത്തിന്റേറയോ തള്ളൽകൊണ്ട് പരനിന്ദ ചെയ്യുന്ന പാപശീലന്മാരോടൊന്നിച്ച് ശ്രേയസ്സ് കാംക്ഷിക്കുന്ന ഏതൊരാളും പാക്കുകയില്ല. ക്ഷപത്രപുതാകാണ്ടാപട്ടേ, വൃത്തിഗുണാകൊണ്ടാവട്ടെ സജ്ജനത്തേ അറിയുന്ന സാധുജനത്തോടു കൂടിയാണ് പാക്കേണ്ടത്; ആ പാപ്പാണ് ശ്രേയസ്സും. എന്നോട്, ആ വൃഷപച്ചന്റേറ മകൾ

പറഞ്ഞ തെറിവാക്കുകൾ, അഗ്നിക്കായി ആഗ്രഹിക്കുന്നവൻ അരണി* യേയെന്നപോലെ ഏന്റേ മനസ്സിനേ വല്ലാതേ കടയുന്നു. ഇതിലധികമായ വല്ലായ്മ ത്രിലോകങ്ങളിലെങ്ങും വേരേയില്ല. ദരിദ്രനായിത്തീർന്നവൻ, അവന്റേ ശത്രുവിനുള്ള ധനത്തേ ആശ്രയിച്ചു ജീവിക്കുന്നതിനോക്കാൻ, മരണമാണ് ശോഭനമായിട്ടുള്ളത്.”

ദേവയാനിയുടേ ഈ വാക്കുകൾ കേൾക്കുകൊള്ളുക തന്നേ ചെയ്തു. മകൾ പറഞ്ഞതെല്ലാം കേട്ട് മറെറേന്നും വിചാരിക്കുവാൻ കഴിവില്ലാതായ ശുക്രൻ ശ്രേയത്തോടുകൂടി വൃഷപർവ്വന്റേ മുഖിൽ ചെന്നു.

ശുക്രൻ:— “വൃഷപർവ്വരാജാവേ, അധർമ്മത്തിന്റേ ഫലം ഉടൻ തന്നേ അനുഭവപ്പെടുകയില്ലെങ്കിലും, ക്രമേണ അത് തൽകണ്ഠാവിനേ ക്ഷലത്തോടേ നശിപ്പിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. തന്നിൽത്തന്നെയോ, തന്റേ ഭാര്യാപുത്രാദികളിലോ, ഏതൊരാൾ ചെയ്ത അധർമ്മവും ഫലിക്കുന്നതന്നേ ചെയ്യും. ഏന്റേ ശിഷ്യനായി എന്നേ ശുശ്രൂഷിച്ചു പാർത്തവനെ ആ പുണ്യശാലനും ധർമ്മജ്ഞനുമായ കചനേ ദൈത്യന്മാരായ നിങ്ങൾ കൊന്നല്ലയോ? ആ നാശപരമായേ ഫിംസിക്കുകയും ഏന്റേ മകളേ ഉപദ്രവിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുകൊണ്ടു ഞാൻ ഭവാനേ ബന്ധുവർഗ്ഗത്തോടു കൂടിത്തന്നേ ഇതാ, വെടിഞ്ഞു പോകുന്നു. ഈ നാട്ടിലാവട്ടേ, ഭവാനോടൊന്നിച്ചാവട്ടേ ഞാൻ ഇനിയൊരിക്കലും പാർക്കുകയില്ല. ഞാൻ ഒരു മിഥ്യവാദിയാണെന്ന് ഭവൻ കരുതരുത്.”

വൃഷപർവ്വൻ:— “അധർമ്മമോ, മിഥ്യാപ്രലാപമോ അവിടേയുള്ളതായി ഞാൻ ഇതുവരേ കരുതിട്ടില്ല. ധർമ്മത്തിന്റേയും സത്യത്തിന്റേയും ഇരിപ്പിടമായ അവിടുന്ന് ഈയുള്ളവനിൽ പ്രസാദിച്ചാലും! ഞങ്ങളേ കൈവാട്ടു പോകരുത്. അങ്ങിനേ അവിടുന്ന് ചെയ്യുന്നതായാൽ ഞങ്ങൾക്ക് സമുദ്രത്തിൽ ചെന്നു വീഴുകയേ മറെറാരു ഗതിയുള്ളൂ.”

ശുക്രൻ:— “നിങ്ങളെല്ലാംചെന്ന് സമുദ്രത്തിൽ വീണാലും, മറെറവിടേക്കെങ്കിലും ഓടിപ്പോയാലും അത് തടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി, ഏന്റേ വാത്സല്യഭാജനമായ മകൾക്കു അപ്രിയം ചെയ്യുവാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. ഏന്റേ ജീവിതം അവളിലാണ് കൂടിക്കൊള്ളുന്നത്. ആ ദേവയാനിയേ നീ പ്രസാദിപ്പിക്കുക. എന്നാൽ, ഇന്നുന്ന് ബൃഹസ്പതിയെന്നപോലെ, ഞാൻ നാനാക്ക് യോഗക്ഷേമകരനായി ഇവിടേ പാർത്തുകൊള്ളാം.”

* അരണി=ശമീപ്രകുന്തന്റേൻ വിറക്. രീമമേണ് ശമി. ഇത് വൃക്ഷത്തിന്റേ കെട്ടി നല്ലവണ്ണം മറ്റിച്ചിട്ടാണ് പണ്ട് അഗ്നിയുണ്ടാക്കിയിരുന്നതു്.

വൃഷപർവ്വൻ:—“അസുരേന്ദ്രനായ എനിക്ക് ഭൂമിയിൽ എത്രമാത്രം ധനമുണ്ടോ, ആന, കരിര, പശു മുതലായവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആ ധനം മുഴുവൻ അവിടുത്തെ വക തന്നേയാണ്.”

ശൂകൻ:—“ദൈത്യേന്ദ്രന്റെ ധനത്തിനെല്ലാം ഞാനാണ് അധിപനെങ്കിൽ, ആ ഞാൻ തന്നെ, ഭവാനു ചെന്ന് ദേവയാനിയേ പ്രശ്നം ചിപ്പിക്കുകയെന്ന് കല്പിക്കുന്നു.”

അങ്ങിനേ ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്ന് വൃഷപർവ്വൻ സമ്മതിച്ചു. ആ അസുരേന്ദ്രനോടു കൂടി ശൂകൻ ദേവയാനിയേ ചെന്നു കണ്ട് വിവരമെല്ലാം അറിയിച്ചപ്പോൾ അവർ പറഞ്ഞത് ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു:—“അച്ഛ, രാജാവിന്റെ ധനത്തിനെല്ലാം അവിടുന്ന് അധിപതിയാണെന്ന് എനിക്ക് നേരിട്ടറിവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അതു രാജാവുതന്നെ എന്നോട് പറയട്ടേ.”

വൃഷപർവ്വൻ:— അല്ലയോ ദേവയാനി, ഭവതിയുടേ ആഗ്രഹം ഏതൊന്നായാലും, അത് എത്ര ദുർല്ലഭമായിരുന്നാലും, ഞാൻ നിവർത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

ദേവയാനി:— “ആയിരം കന്യകമാരോടു കൂടി ശമ്ലിഷ്ടയേ ഭാസിയായി കിട്ടേണമെന്നാണ് ഏന്റെ ആഗ്രഹം. അവർ ഏന്റെ അച്ഛൻ പറയുന്നിടത്തു എന്നോടൊന്നിച്ചു വരണം.”

ഇതു കേട്ട ഉടനേ, വൃഷപർവ്വരാജാവു ധാത്രിയേ വിളിച്ച് ശമ്ലിഷ്ടയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നതിനും, അവർ ദേവയാനിയുടേ ഇഷ്ടംപോലെ പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നതിനും ആജ്ഞാപിച്ചു. ധാത്രി ചെന്ന് ശമ്ലിഷ്ടയോട് പറഞ്ഞതാവിതു:—

“ശമ്ലിഷ്ടേ, നീ നിന്റെ ബന്ധുജനത്തിന് സുഖം വരുത്തുക. ദേവയാനിയുടേ പ്രേരണയാൽ ശൂകമഹർഷി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ശിഷ്യരേയെല്ലാം വെടിഞ്ഞു പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഏകോ, പുണ്യശിലേ, നീ ചെന്ന് ആ ദേവയാനിയുടേ അഭിമതമേതോ, അതിനുണ്ണം പ്രവർത്തിക്കുക.”

ശമ്ലിഷ്ട:— “അവളുടേ ഇഷ്ടമേങ്ങിനെയോ, അങ്ങിനെ ഞാൻ ചെയ്തുകൊള്ളാം. ദേവയാനി പറഞ്ഞിട്ട് ശൂകൻ എന്നേ വിളിക്കുന്നു വെങ്കിൽ, ഞാൻ ഇതാ, പറയട്ടെ. ഏന്റെ ദോഷംകൊണ്ട് അവർ നാടുവിട്ടു പോകേണ്ട.”

ശമ്ലിഷ്ട, അപ്പോൾതന്നെ, റോയിരം കന്യകമാരോടു കൂടി, പല്ലക്കിൽ കയറി, ദേവയാനിയുടേ മുമ്പിൽ ചെന്നു.

ശമ്ലിഷ്ട:— “ആയിരം കന്യകകളോടു കൂടി ഞാൻ ഇതാ, ഭവ

തിയ്യടേ ദാസിയും പരിചാരികയുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഭവതിയ്യടേ അച്ഛൻ നിയോഗിക്കുന്നേടത്തു് ഞാൻ ഭവതിയ്യടേ കൂടേ വന്നുകൊള്ളാം.”

ദേവയാനി:—“അന്യരോടു് ഇരുന്നും, അന്യരേ ചുകുത്തിയും, വല്ലതും കിട്ടിയതു് വാങ്ങിത്തന്നവന്റെ മകളാണ് ഞാൻ എങ്കിൽ, സ്വർഗ്ഗവും സ്തുതിക്കപ്പെടുന്നവന്റെ മകളായ നീ എന്റെ ദാസിയായെന്നതു് എങ്ങിനെയൊണ്?”

ശർമ്മിഷ്ട:—“അഗ്തരായിത്തീർന്ന ബന്ധുജനത്തിന്നു് എങ്ങിനെയെങ്കിലും സുഖം നൽകിയേ കഴിയൂ. അതുകൊണ്ടു്, ഭവതിയ്യടേ പിതാവു് കല്പിക്കുന്നേടത്തു് ഭവതിയ്യോടൊന്നിച്ചു വന്നു കൊള്ളാം.”

ഇങ്ങിനേ, വൃഷപർവ്വപുത്രിയായ ശർമ്മിഷ്ട തന്റെ ദാസിയായിത്തീർന്നപ്പോൾ, ഇനി രാജധാനിയിലേക്കു് താൻ വന്നു കൊള്ളാമെന്നു് ദേവയാനി അച്ഛനേ അറിയിച്ചു. തന്റെ അച്ഛന്നു് മഹത്തായ ജ്ഞാനവും വിദ്യാബലവുമുണ്ടെന്നു് അവൾ സമ്മതിക്കയും ചെയ്തു. മകളുടേ വാക്കു കേട്ടു് സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന ദാനവ പൂജിതനായ ശുക്രൻ മകളോടു കൂടി നഗരത്തിലേക്കു പോയി.

പിന്നീടു് വളരേനാൾ കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ, ഒരുനാൾ ദേവയാനി ഓരായിരം ദാസികളോടും ശർമ്മിഷ്ടയോടുംകൂടി ക്രീഡാവിനോദത്തിനായി മുൻപാഞ്ഞ വനത്തിൽ തന്നേ പ്രവേശിച്ചു. സപാദേറിയ ഫലങ്ങൾ ഭക്ഷിച്ചും മധുരസം കുടിച്ചും അവരെല്ലാവരും ചേർന്നു് ആകാട്ടിൽ കളിച്ചു രസിച്ചു നടന്നു. അന്നും, യയാതി രാജാവു് വേട്ടയാടിത്തളന്നു്, ദാഹം വളന്നു, വെള്ളം തേടിക്കൊണ്ടു് ആ സ്ഥലത്തു തന്നേ വന്നുചേർന്നു. ദേവയാനിയേയും ശർമ്മിഷ്ടയേയും ആ കന്യകാ സഹസ്രത്തേയും ദിവ്യാരോണ വിഭൂഷിതകളായി, കടിച്ചു രസിച്ചു കളിക്കുന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം അവിടേ കണ്ടു. സ്പ്രീകൾക്കിടയിൽ, ശർമ്മിഷ്ടയാൽ പരിസേവിതയായി, അവളെക്കൊണ്ടു് കാൽ തലോടിച്ചു കൊണ്ടു്, രൂപഗുണത്താൽ അസമുദയമായ ദേവയാനി ചുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചലാളായി വിളങ്ങുന്നു. യയാതി അവരുടേ അടുത്തുചെന്ന് ഇങ്ങിനേ ചോദിച്ചു:—

“ഓരായിരം വീതം കന്യകകളാൽ പരിചാരിതരായ നിങ്ങളിരുവരും ആരാണു്? നിങ്ങളുടേ കുലവും പേരും അറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടു്.”

ദേവയാനി:— അല്പയോ, രാജാവേ, ഞാൻ പറയാം, കേട്ടാലും! അസുരാചാതുനായ ശുക്രനേ അവിടുന്ന് അറിഞ്ഞിരിക്കുമല്ലോ. അദ്ദേ

ഫത്തിനേറ മകളാണ് ഞാൻ. ഇവളാവട്ടേ, അസുരരാജാവായ വൃഷ പവ്യന്റേറ മകൾ, ശമിഷ്ടയാണ്. ഇവൾ, ഞാൻ ചെല്ലുന്നെടത്തെല്ലാം എന്റേറ കൂടെ വരുന്ന ദാസിയുമാണ്.”

യയാതി:- “ദൈത്യേന്ദ്ര ചുത്രിയും വരവണ്ണിനിയുമായ ഈ കന്യക ഭവതിയുടേ ദാസിയായത് ച്ചിങ്ങിനേ? അത് അറിയുവാൻ എനിക്കു അത്യാധികം കൌതുകമുണ്ട്.”

ദേവയാനി:- “അല്ലയോ രാജാവേ, വിധിയേ പിന്തുടരാതെ ആക്കം അതിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞു നില്ക്കുവാൻ കഴികയില്ല. ഈ അനുഭവവും വിധി വിഹിതം തന്നെ. ഏന്തിന്നാണ് ഞാൻ അത് വിസ്തരിക്കുന്നത്! രൂപാലങ്കാരഭംഗികൊണ്ടും, വാണീപ്രസാദം കലന്ന് വാഗ്ഗൈപഭവംകൊണ്ടും രാജാവിനേപ്പോലേ ശോഭിപ്പിക്കുന്ന അവിടുന്ന് ആരാണു? അവിടുത്തേ പേര് എന്താണെന്നും, കുലം ഏതാണെന്നും, അവിടുന്ന് ആരുടേ ചുത്രനാണെന്നും പറയാമോ?”

യയാതി:- “ബ്രഹ്മചര്യം ശരിയായി അനുഷ്ഠിച്ചു, വേദം മുഴുവൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള രാജചുത്രനായ യയാതി രാജാവാണ് ഞാൻ.”

ദേവയാനി:- “അവിടുന്ന് ഈ സ്ഥലത്തു ഏതു കാര്യത്തിനായിട്ടാണ് വന്നിരിക്കുന്നത്. താമരപ്പു അറക്കുവാനോ, വേട്ടയാടുവാനോ?”

യയാതി:- “നോയാട്ടിന്നാണ് ഞാൻ ഈ വനത്തിൽ വന്നത്. ദാഹശമനത്തിന് വെള്ളം തിരഞ്ഞുകൊണ്ട് നടക്കുകയാണ് ഞാൻ. ഇവിടേയിരുന്ന്, തളച്ചു തീർത്ത് വിശ്രമിക്കുവാൻ ഭവതി സമ്മതിച്ചാലും!”

ദേവയാനി:- “ദാസിയായ ശമിഷ്ടയോടും രോയിരം കന്യകമാരോടുംകൂടിയ ഞാൻ അവിടുത്തേക്ക് അധീനനാണ്. അവിടുന്ന് എന്റേറ ഭർത്താവായി ഭവിച്ചാലും!”

യയാതി:- “അല്ലയോ, ദേവയാനി, ഭവതിയുടേ ഭർത്താവായ വാൻ ഞാൻ അഹ്നല്ല. രജേഷുനാൻ ഭവതിയുടേ പിതാവുമായുള്ള ചാച്ചയ്ക്ക് ചേർന്നവരല്ല.”

ദേവയാനി:- “ബ്രാഹ്മണത്വം ക്ഷത്രിയത്വത്തോടും, ക്ഷത്രിയത്വം ബ്രാഹ്മണത്വത്തോടും യോജിക്കും. അവിടുന്ന് ഋഷിച്ചുത്രനായ ഋഷിയാണ്. അതുകൊണ്ട് ഏന്നേ പരിഗ്രഹിച്ചാലും!”

യയാതി:- “നോലുവണ്ണങ്ങളും ഒരേ ദേഹത്തിൽ നിന്നു തന്നെയാണ് ഉണ്ടായതെങ്കിലും ഓരോ വണ്ണത്തിനുമുള്ള ധർമ്മവും ശുദ്ധിയും വേറേ വേറേയാണ്. അവയിൽ ബ്രാഹ്മണ്യം ഉൽകൃഷ്ടമാണ്.”

ദേവയാനി:- ഐന്റ കൈ ഇന്നേവരേ മറേതൊരു പുരുഷനും തൊട്ടിട്ടില്ല. ആദ്യമായി അവിടന്നാണ് ഏന്റ കൈ പിടിച്ചത്. അതുകൊണ്ട്, അവിടുത്തെ ഞാൻ വരിച്ചിരിക്കുന്നു. ജ്ഞിച്ചത്രയും ജ്ഞിയുമായ അവിടുന്ന് പിടിച്ചു കഴിഞ്ഞ ഏന്റ ഈ കൈ വേറൊരു പുരുഷൻ തൊടുന്നതാണോ?”

യയാതി:- “തീക്ഷ്ണവിഷവും കുടുംകോപവുമുള്ള സപ്പ്തേക്കാളും സമൃത്ഥ പടന്നെയെന്ന അഗ്നിയേക്കാളും അടുത്ത കൂടാത്തവനാണ് ബ്രാഹ്മണനെന്ന് വിജ്ഞാൻ എപ്പോഴും ഓക്കേണ്ടതാണ്.”

ദേവയാനി:- “എന്തുകൊണ്ടാണത്?”

യയാതി:- “സപ്പവും ആയുധവും ഒരേ പ്രയോഗത്തിൽ ഒരാളേ മാത്രമേ കൊല്ലുന്നുള്ളൂ. കൃദ്ധനായ ബ്രാഹ്മണൻ സമൃത്തേയും നശിപ്പിക്കും. അതുകൊണ്ടാണ്, അടുത്ത കൂടാത്തവനാണ് ബ്രാഹ്മണൻ എന്നു പറഞ്ഞത്. ഈ സ്ഥിതിക്ക്, ഭവതിയേ അച്ഛന്റേ സമ്മതം കൂടാതെ എനിക്ക് പരിഗ്രഹിച്ചുകൂടാ.”

ദേവയാനി:- “ഞാൻ ഇതിൻമുമ്പുതന്നെ വരിച്ചുകഴിഞ്ഞ അവിടുത്തെക്ക് ഏന്നേ അച്ഛൻ തരുന്നുണ്ട്; ഇവളേ കൈക്കൊണ്ടാലും! ഏന്നേ ഏന്റേ അച്ഛനോടു യാചിക്കുവാൻ അവിടുന്ന് ഭയപ്പെടേണ്ട. അച്ഛൻ തരുമ്പോൾ ഇയ്യള്ളവളേ പ്രതിഗ്രഹിക്കുവാൻ അവിടുന്ന് മടിക്കുമരുത്.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞ് ദേവയാനി അച്ഛനേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാനായി ധാത്രിയേ അയച്ചു. വർത്തമാനമെല്ലാം അറിഞ്ഞ് ശുക്രൻ ഉടനേതന്നെ അവിടേ എത്തി. ആ മഹഷിയേ യയാതി നമസ്കരിച്ച് കൈകൂപ്പിനിന്നു.

ദേവയാനി:- “അച്ഛ, നഹുഷപുത്രനായ ഈ രാജാവ്, ആപൽപ്പെട്ടത്തിൽ ഏന്റ കൈ പിടിക്കുകയുണ്ടായി. ഇനി, ഞാൻ മറ്റൊരാളേ വരികയില്ല. ഏന്നേ ഇദ്ദേഹത്തിന്നു കൊടുക്കേണമെന്ന് ഞാൻ ഇതാ തൊഴുതുകൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.”

ശുക്രൻ:- “അല്ലയോ, നഹുഷാത്മജ, ഏന്റേ പ്രിയപുത്രി ഭവാനേ ഭർത്താവായി വരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ തരുന്ന ഇവളേ ഭാര്യയായി ഭവൻ കൈക്കൊള്ളുക.”

യയാതി:- “ഈ കൃത്യത്താൽ ജാതിധർമ്മം കൂടിക്കലന്ന് മറിഞ്ഞ് വല്ല അധർമ്മവും നേരിടമെങ്കിൽ, അത് ഏന്നേ ബാധിക്കരുത്.”

ശുക്രൻ:- “ആ അധർമ്മത്തേ ഞാൻ അകറ്റിക്കൊള്ളാം. ഈ വിവാഹത്തിൽ ഭവാണ് അസപാസ്ഥ്യമുണ്ടാകേണ്ട. പാപമേക്കൂതേ

ഭവാനേ ഞാൻ രക്ഷിക്കാം. ദേവയാനിയേ യഥാധർമ്മം പരിഗ്രഹിച്ച് അവളോടൊന്നിച്ച് അഭിപ്രായ സുഖം അനുഭവിക്കുക. വൃഷപർവ്വപുത്രിയായ ശർമ്മിയേയേവോൻ എപ്പോഴും ആദരിക്കണം. എന്നാൽ, ഒരിക്കലും, അവളേ കൂടെക്കിടത്തരുത്.”

ഇത്രയും കേട്ട് സംതൃപ്തനായ യയാതി ശുക്രനേ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്ത്, ദേവയാനിയേ ശാസ്ത്രോക്ത വിധിപ്രകാരം പരിണയിച്ചു. ആ മഹാഷിയാൽ ദത്തമായ വിത്തുത്താടും ദേവയാനിയോടുകൂടി, ശർമ്മിയേയും ഒരായിരം കന്യകകളേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ട്, യയാതി സ്വന്തം രാജധാനിയിലേക്ക് പോകയും ചെയ്തു.

മഹേന്ദ്രപുരംപോലേ പ്രശോഭിക്കുന്ന തന്റെ നഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് യയാതി ദേവയാനിയേ അന്ത്യപുരത്തിലേക്കുയച്ചു. അവളേ അനുമാതിയോടുകൂടിത്തന്ന, ശർമ്മിയേ പ്രത്യേകമായി മന്ദിരം നിർമ്മിച്ച് അതിൽ പാർപ്പിച്ചു. അവളേ, ആ വൃഷപർവ്വപുത്രിയും, ആ കന്യകയുടേ കൂടേയുള്ള ഒരായിരം ദാസികൾക്കു അന്നപാനങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങളും വേണ്ടുംപോലേ നൽകി ആദരിച്ചുവന്നു. ദേവയാനിയും യയാതിയും ചേർന്ന് പരമാനന്ദം പൂണ്ടു് ദേവതുല്യം ഖഹുകാലം വിഹരിച്ചു. അതിൽ, ദേവയാനി ഗർഭം ധരിക്കുകയും ഒരു കുമാരനെ പ്രസവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു കണ്ടപ്പോൾ, ശർമ്മിയു തന്റെ സ്ഥിതിയോർത്ത് വിഷാദിച്ചു തുടങ്ങി.

“ഞാൻ ഋതുകാലത്തേയും യൌവനത്തേയും പ്രാപിച്ചിട്ടും എനിക്ക് ഭർത്താവുണ്ടായിട്ടില്ല. എന്റെ സ്ഥിതി എന്താണ്! ഞാൻ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതു്! എന്തു ചെയ്യാലാണ് എന്റെ അഭിലാഷം സാധിക്കുക! ദേവയാനി പ്രസവിച്ചു കഴിഞ്ഞു. കാഴ്ച! എന്റെ ഈ യൌവനം വെറുതേ തന്നെ. ആ ദേവയാനി അന്ന് എങ്ങിനേ ചെയ്തുവോ, അതേവിധം ഞാനും അദ്ദേഹത്തേ വരിച്ചാലെന്താണ്? എന്തായാലും, രാജാവിൽനിന്ന് ചുരുക്കം നേടേണമെന്നുതന്നെ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ആ ധർമ്മാത്മാവിനേ ഇങ്ങങ്ങാനും രഹസ്സിൽ കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ എന്റെ ആഗ്രഹം നിവർത്തിപ്പിക്കാം.”

ശർമ്മിയു ഇപ്രകാരം വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ യദുശയം യയാതി അശോക വനത്തിൽ ചെല്ലുകയും, അവിടെ ശർമ്മിയേ കാണുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തേ ഏകനായി രഹസ്സിൽത്തന്നെ കണ്ടെത്തിയ ചാരുമാസിനിയായ ശർമ്മിയു ആ രാജാവിനേ കൈതൊഴുത്ത് തന്റെ പ്രാർത്ഥനയേ അറിയിച്ചു.

ശർമ്മിയു:— “ഇന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, വിഷ്ണു, യമൻ, വരുണൻ എന്നി

വരുടേയെന്നപോലെ അവിടുത്തേയും ഗൃഹത്തിൽ സ്ത്രീകളേ വന്നു കാണുവാൻ ആർക്കാണ് കഴിയുക! അതുകൊണ്ട് എന്റേ പരിശുദ്ധിയേപ്പറ്റി അവിടുത്തേക്ക് സംശയമുണ്ടാകുന്നതല്ല. എന്നിങ്ങുള്ള ശീലം, കലം, രൂപം എന്നിവ അവിടുന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവ തന്നേയാണ്. ആ ഞാൻ അവിടുന്ന് എന്റേ ജ്ഞാതാവത്തേ സഫലമാക്കിത്തരണമെന്ന് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.”

യയാതി:—“ഭവതി സൗന്ദര്യം തികഞ്ഞവളും അനിനിതയും ദൈത്യരാജകുമാരിയുമാണെന്ന് എന്നിരിക്കയാം. ഭവതിയുടെ സൗന്ദര്യത്തിൽ സൂചിത്തുപോലും പോലും കുറവുള്ളതായി ഞാൻ കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ, ദേവയാനിയേ ഞാൻ വരിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, ഭവതിയേ മരിക്കലും, കൂടെക്കിടത്തരുതെന്ന് ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.”

ശർമ്മിഷ്ട:—“കുളിവാക്കുകളിലും, സ്ത്രീകളിലും, വിവാഹകാലത്തിലും, പ്രാണാപായത്തിലും, സർവ്വധനാപഹാരത്തിലും അസത്യാപരയുണയ്ക്കുവാൻ പാപമാകയില്ല.”

യയാതി:—“സർവ്വഭൂതങ്ങളെപ്പോലും പ്രമാണമായ രാജാവ് അസത്യാപരന്മാരെ നശിച്ചുപോകും. അത്ഭുതം നോക്കിത്തീർത്താലും ഞാൻ മിഥ്യവാക്ക് പറയുകയില്ല.”

ശർമ്മിഷ്ട:—“സപതം ഭർത്താവും സഖിയുടേ ഭർത്താവും ഒരുപോലെ തന്നെയാണു്. അവിടുന്ന് എന്റേ സഖിയേ വിവാഹം ചെയ്തതോടു കൂടി എന്നേയും പരിഗ്രഹിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.”

യയാതി:—“ഈ വക വാദമെല്ലാം എന്തിനു്? വൃഥാ ചുറ്റപ്പെട്ടു വരികുന്നു! എന്നോട് ആത്മം എന്തു് ചോദിച്ചാലും അത് കൊടുക്കേണ്ടെന്നുള്ളതു് എന്റേ പ്രതമാണു്. ഞാൻ ഭവതിക്ക് ഏതൊരു അഭീഷ്ടം സാധിപ്പിച്ചുതരണമെന്നാണു് ഭവതി ചോദിക്കുന്നതു്?”

ശർമ്മിഷ്ട:—“അല്ലയോ, രാജാവേ, ഭായു, ദാസൻ, ചന്ദ്രൻ എന്നീ മൂവർ അടിമകളാണു്. അവർക്കുള്ള ധനം അവരേ ഭരിക്കുന്നവന്റേ വകയത്രേ. ഞാൻ ദേവയാനിയുടേ ദാസിയാണല്ലോ. അവളേ അവിടുന്ന് വിവാഹം ചെയ്തിരിക്കയാൽ, ഞാൻ അവിടുത്തേ അടിമയായിത്തീർന്നു. ഇനി, അവളേയെന്നപോലെ എന്നേയും കൈക്കൊള്ളണം. അധർമ്മത്തിൽനിന്ന് എന്നേ രക്ഷിച്ചു് ധർമ്മത്തിൽ നിർത്തിയാലും! അവിടുത്തേക്കൊണ്ടു് ഞാൻ സന്താനവതിയായിത്തീർന്നു് ധർമ്മനിവൃത്തിയെത്തിന്നു് അർഹയാവട്ടേ.”

അങ്ങിനെയോടുകൂടെയെന്നു് യയാതി സമ്മതിച്ചു; ശർമ്മിഷ്ടയുടേ അഭിലാഷപ്രകാരം ധർമ്മസിദ്ധിക്കൊത്തവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കയും ചെയ്തു.

യയാതിയുമായി അന്നുണ്ടായ ചേച്ചുയാൽ ശർമ്മിഷ്ട ശഠിണിയായി. ആ രാജകുമാരിയിൽനിന്ന് ജനിച്ച കുമാരൻ ദേവതുല്യനും രാജീവ ലോചനനുമായി വിളങ്ങി.

ഈ വർത്തമാനം കേട്ടപ്പോൾ ദേവയാനി ശർമ്മിഷ്ടയേക്കുറിച്ചു തന്നെ വിചാരിച്ച് ടുഃഖാൽനായിത്തീർന്നു. ആ ശുക്രാപുത്രി ശർമ്മിഷ്ടയേ പെന്നു കണ്ടു് “കോമതൃഷ്ണയാൽ നീ എന്തിനാണ് ഈ പാപത്തിൽ കൈയിട്ടതു്?” എന്ന് ചോദിച്ചു.

ശർമ്മിഷ്ട:—“ധർമ്മാത്മാവും വേദജ്ഞനുമായ ഒരു മഹർഷി ഇവിടെ വരികയുണ്ടായി. ധർമ്മഹിതമായ എന്റേറ ആഗ്രഹത്തേ നിവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ ആ വരദനോടു് പ്രാർത്ഥിച്ചു. അങ്ങിനെയല്ലാതെ ഞാൻ അന്ത്യായമായ കാമത്തിൽ ഏപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഈ കുട്ടിയേ ആ ഋഷിയാണ് നൽകിയതു്.”

ദേവയാനി:— ഇതു് നീ പറഞ്ഞപോലേയാണെങ്കിൽ, വളരേ നന്നായി. ആ ബ്രാഹ്മണൻ ഇപ്പോൾ എവിടെയാണെന്നറിയാമോ? അദ്ദേഹത്തിന്റേറ പേരെന്തെന്നും ഗോത്രമേതെന്നും പറയാമോ?”

ശർമ്മിഷ്ട:— “തപസ്സുകൊണ്ടും തേജസ്സുകൊണ്ടും സൂര്യനേപോലേ ശോഭിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തേ കണ്ടപ്പോൾ, ഒന്നുംതന്നെ ചോദിക്കുവാൻ ഞാൻ ശക്തയായില്ല.”

ദേവയാനി:—“ഇതാണ് വാസുവമെങ്കിൽ, എനിക്ക് നിന്നിൽ ഒട്ടും ദേഷ്യമില്ല. ഉത്തമോത്തമനായ ബ്രാഹ്മണനിൽ നിന്നാണല്ലോ നിനക്ക് സന്താനമുണ്ടായതു്.”

ഇങ്ങിനേ അവരിരുവരും സംസാരിച്ച് സസന്തോഷം പിരിഞ്ഞു. ശർമ്മിഷ്ട പറഞ്ഞതു് ശരിതന്നെയെന്ന് ദേവയാനി വിശ്വസിച്ചു. യയാതിക്ക് ദേവയാനിയിൽ ഇന്ദ്രനേയും വിഷ്ണുവിനേയും പോലേ പ്രകാശിക്കുന്നവരായി യദുവെന്നും തുർവ്വസുവെന്നും പേരോടു കൂടിയ രണ്ടു പുത്രന്മാർ ജനിച്ചു. ശർമ്മിഷ്ടയിലാവട്ടേ, യയാതിക്ക് ദ്രഷ്ട, അനു, പുരു എന്നിങ്ങിനേ മൂന്നു കുമാരന്മാരുണ്ടായി. അന്നൊരു നാൾ ദേവയാനി യയാതിയോടു കൂടി ആ ഉദ്യാനത്തിൽ ചെല്ലുകയുണ്ടായി. അപ്പോൾ, അവിടെ സസന്തോഷം കളിച്ചു നടക്കുന്ന ദേവതുല്യനായ കുട്ടികളേ കണ്ടു് “രൂപതേജസ്സുകൊണ്ടു് അവിടുത്തോടു് സമുദരമായി ദേവകുമാരന്മാരേപ്പോലേ ശോഭിക്കുന്ന ഇവർ ആരുടേ മക്കളാണ്?” എന്ന് യയാതിയോടും, “നിങ്ങളുടേ പേരെന്തെന്നും, അച്ഛനാണെന്നും, കുലമേതെന്നും സത്യാ പറയാമെങ്കിൽ അതു കേൾക്കുവാൻ എനിക്ക് കൌതുകമുണ്ടു്” എന്ന് ആ കുട്ടികളോടും ദേവയാനി പ്ര

ത്രേകം പ്രത്യേകം ചോദിച്ചു. അച്ഛൻ ആരെന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന് ആ കുട്ടികൾ യയാതിയേ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും, ശർമ്മിഷ്ടയാണ് അമ്മയെന്ന് പറയും ചെയ്തുകൊണ്ട് ആ രാജാവിന്റെ സമീപത്തു വന്നു നിന്നു. ദേവയാനിയുടേ മുഖിൽ വെച്ച്, തന്റെ ആ മക്കളേ ലാളിക്കുവാൻ യയാതിക്ക് ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. അച്ഛന്റെ ഈ ഭാവപ്പകർച്ചകണ്ട്, ആ കുട്ടികൾ കരഞ്ഞുകൊണ്ട് അമ്മയുടേ അടുക്കലേക്കു പോയി. കുട്ടികൾ സത്യം തുറന്നു പറകയാൽ യയാതി ലജ്ജിതനായിത്തീർന്നു. രാജാവിന് ആ കഥാരഹസ്യമുള്ള വാത്സല്യം ഭാവംകൊണ്ടറിഞ്ഞു. സത്യം ഗ്രഹിച്ച ദേവയാനി ശർമ്മിഷ്ടയേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:—

ഐനിക്കു അധീനയായി പാക്കുന്ന നീ ഇങ്ങിനെ ഏനിക്കു അപ്രിയം ചെയ്തത് എന്തുകൊണ്ട്? എന്റെ മുഖിൽ ആ ആസുരധർമ്മം ആചരിക്കുവാൻ നിനക്കു ഭയമില്ലെന്നോ?

ശർമ്മിഷ്ട:—ഐനേ സന്താനവതിയാക്കിയത് മഹഷിയാണെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞത് സത്യമാണ്. രാജഷിയാണല്ലോ ഇദ്ദേഹം. ഞാൻ ന്യായത്തിലും സത്യത്തിലും തന്നെയാണ് നില്ക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് എനിക്ക് ഭയത്തിന് അവകാശമില്ല. നിഭന്താവിനേ എപ്പോൾ വരിച്ചുവോ അപ്പോൾ തന്നെ ഞാനും അത് ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു. എന്റെ സഖിയുടേ ഭന്താവ് എന്റെ ഭന്താവു തന്നെയെന്നുള്ളത് ധർമ്മസമ്മതമാണ്. എന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തിയും ബ്രാഹ്മണ കുമാരിയുമായ നീ എനിക്ക് പുഷ്പയും മാന്യയുമാണ്. എന്നാൽ നിന്നേക്കാൾ അധികം പുഷ്പനാണ് നിന്നേയെന്നപോലെ എന്നേയും ഭരിക്കുന്ന ഈ രാജഷി.

ഇത്രയും കേട്ടതിൽപ്പിന്നേ, ശർമ്മിഷ്ടയുമായി വാദം തുടരുകയാവട്ടേ, രാജാവിനോടു ആവലാതിപ്പെടുകയാവട്ടേ ചെയ്യുന്നതിന് ദേവയാനിക്കു ക്ഷമയുണ്ടായില്ല. ഐനിക്കു അപ്രിയം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഇനിമേൽ ഞാൻ ഈ നാട്ടിൽ പാക്കുകയില്ല, എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞ്, ദുഃഖത്താൽ കണ്ണിരിൽ കുളിച്ച ആ വരാഹി ചിത്രസന്നിധിയിലേക്കു യാത്രയായി. ഇതു കണ്ട്, സംഭ്രാന്തനായിത്തീർന്ന രാജാവ് സാന്ത്വനം ചെയ്തുകൊണ്ട് ദേവയാനിയേ പിന്തുടന്നു. ക്രോധരക്തേക്ഷണയായും അശ്രുനിമഗ്നയായും ചെല്ലുന്ന ആ ശുക്രിപുത്രി സാന്ത്വനോക്തികളോടുകൂടി അനുഗമിക്കുന്ന രാജാവിനോടു മുമ്പടി വല്ലതും പറകയോ, പിന്തിരിഞ്ഞു നോക്കുക പോലുമോ ചെയ്തില്ല. ദേവയാനി നേരേ ശുക്രിന്റെ മുഖിൽ ചെന്നു വന്നിട്ടുനിന്നു. അപ്പോഴേക്കു യയാതിയും അവിടേ എത്തി ആ മഹഷിയേ നമസ്കരിച്ചു.

ദേവയാനി:—“അച്ഛേ, ധർമ്മത്തേ അധർമ്മം ജയിച്ചിരിക്കുന്നു. കാര്യമെല്ലാം കീഴ്മേലായി മറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വൃഷപർവ്വചുത്രിയായ ശർമ്മിഷ്ട എന്നേക്കാൾ മിത്രേയായി. ഈ നിഷ്കൂന്നയയാതിരാജാവിൽ നിന്ന് അവൾക്ക് മൂന്നു പുത്രന്മാർ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ദുർഗായായ എനിക്ക് അവളേ, രണ്ടു പുത്രന്മാരാണ് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്. ധർമ്മജനനെന്നു വിഖ്യാതനായ ഈ രാജാവു്, ഇങ്ങിനെ, മയ്യാദയേ അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. അച്ഛേ, ഞാൻ അവിടുത്തെ സത്യം ധരിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു.”

ശുക്രൻ:—“രാജാവേ, ധർമ്മജനനായ ഭവാനു അധർമ്മം ചെയ്ത രസിക്കുകകൊണ്ട് ദുഃഖമയമായ ജര ഭവാനേ ബാധിക്കട്ടേ.”

യയാതി:—“അല്ലയോ, മഹാഷേ, ദൈത്യേന്ദ്രചുത്രി സന്താന പ്രാപ്തനായ ചെയ്തുകൊണ്ട്, ഞാൻ മരണാനന്ദം കരുതാതേ, എന്റേ ധർമ്മത്തോ, അത് ചെയ്തയാണുണ്ടായത്. സന്താന പ്രാപ്തനായ ചെയ്യുന്ന സ്ത്രീക്ക് അത് സാധിച്ചിട്ടു കൊടുക്കാത്ത ചുരുഷൻ ഭൂണഹത്യാ പാപത്തിൽ പതിക്കുമെന്ന് ബ്രഹ്മവാദികൾ പറയുന്നു. പ്രാപിക്കുവാൻ യോഗ്യമായ സ്ത്രീ, രഹസ്സിൽ കാമാതുരയായി പ്രാർത്ഥിക്കുമ്പോൾ അവളേ കൈക്കൊള്ളാത്തവർ പാപികളാണ്. ഈ ബുധമതത്തേ ഭാർത്ത്യ, അധർമ്മത്തേ ഭയപ്പെട്ട് ഞാൻ ശർമ്മിഷ്ടയേ പ്രാപിച്ചത് ശരിയാണ്.”

ശുക്രൻ:—“ഭവാനു എനിക്ക് അധീനനായിരിക്കേ എന്തുകൊണ്ടാണ് എന്നേ ഭാഷ്യാതിരുനത്ത്? എടോ, രാജാവേ, ധർമ്മത്തേ വഞ്ചിക്കുന്നവൻ വെറും കള്ളനാണ്.”

ഇങ്ങിനെ, ശുക്രന്റെ ശാപമേറ യയാതി, അദ്ദേഹത്തിനുള്ള യൗവനം കൈവിട്ടുപോയി, ജരയാൽ ചീഡിതനായിത്തീർന്നു.

യയാതി:—അവിടുന്ന് എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചാലും! യൗവനത്തിലാവട്ടേ ദേവയാനിയിലാവട്ടേ എനിക്ക് തൃപ്തിയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ ജര എന്നേ ബാധിക്കാതേ, രക്ഷിക്കേണമേ!

ശുക്രൻ:—“എന്റേ വാക്ക് അസത്യമാകയില്ല. ഭവാനേ ഇപ്പോൾ ജര ബാധിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഇനി, ഈ ജര ഭവാനേറ ഇഷ്ടംപോലേ മരണരാളിൽ മാറാവുന്നതാണ്.”

യയാതി:—“രാജാവകാശിയും, ചണ്ഡത്തിനും കീർത്തിക്കും ഭാജനവുമായ എന്റേ മകൻ എനിക്ക് യൗവനം തരുന്നതായാൽ അതിൽ അവിടുത്തെ അനുമതിയുണ്ടാവണം.”

ശുക്രൻ:—“ഭവാനേറ ഇഷ്ടംപോലേ ഈ ജരയേ മരണരാളിൽ പകർത്തുകൊള്ളുക. എന്നേ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ട് അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ,

അതിൽ പാപമുണ്ടാകയില്ല. ഭവാനു് യൌവനം തരുന്ന മകൻ രാജാ വായും ആയുഷ്മാനും, കീർത്തിമാനമായും ഭവിക്കും.”

ഈ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടു് സമാധാനിച്ച യയാതി രാജധാനിയിൽ വന്നു് ചുറ്റുമാരേയെല്ലാം വിളിച്ചു്, ജ്യേഷ്ഠപുത്രനായ യദുവിനോടു് പറഞ്ഞതാവിതു്:—

“വത്സ, ശുക്രശാപംകൊണ്ടു് ജരയും നരയും പിടിച്ചു് എന്റേറ ശരീരം ഇതാ, ചൂക്കിച്ചുളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനിയും യൌവനത്തിൽ തുപ്തിയുണ്ടായിട്ടില്ലാത്തവനാണു് ഞാൻ. എന്റേറ പാപത്തേ ജര യോടുകൂടി നീ ഏറുവാങ്ങി, നിന്റേറ യൌവനം എനിക്കുതരിക. ഞാൻ കറേ കാലംകൂടി വിഷയസുഖം അനുഭവിക്കട്ടേ. ദാരായിരം കൊല്ലം കഴിഞ്ഞിട്ടു് നിന്റേറ യൌവനം തിരിച്ചുതന്നു്, പാപവും ജരയും ഞാൻ കൈക്കൊണ്ടേക്കാം.”

യദു:—“അച്ച, ജരയ്ക്കു് എത്രയെത്രയോ ദോഷങ്ങളുണ്ടു്. ദോജ നപാന സുഖങ്ങളേ അതു് കെടുകും. അങ്ങിനേയുള്ള ജര എനിക്കു വേണ്ട. ജര പിടിപെട്ടവൻ, മീശ നരച്ചു്, ദേഹം ചുളിഞ്ഞു്, കൃശ നും, ദുർബ്ബലനുമായി, നിരാനന്ദനായിത്തീരും. അവൻ കായ്തൂനിപ്പു ണത്തിൽ അശക്തനും യുവതികൾക്കു് അപഹാസ്യനുമാണു്. അതു കൊണ്ടു് ജര എനിക്കു വേണ്ട. എന്നേക്കാൾ പ്രിയമേറിയ വേദേ മക്കൾ അവിടുത്തേക്കു് പലരുമുണ്ടല്ലോ; ഈ ജര കൈക്കൊള്ളുവാൻ അവരോടു് പറകയാണു് നല്ലതു്.”

യയാതി:—“നീ എന്റേറ ഔരസപുത്രനായിരുന്നിട്ടും നിന്റേറ യൌവനം എനിക്ക് തരാതിരുന്നതുകൊണ്ടു് നിന്റേറ മക്കൾ രാജ്യത്തിന്നു് അവകാശികളല്ലാതാവട്ടേ.”

പിന്നീടു്, യയാതി തുവ്വസുചിനോടു്, തന്റേറ ജര വാങ്ങി, യൌവനം തരുന്നതിന്നു് ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ ആ മകൻ പറഞ്ഞതു് ഇങ്ങിനേയുണ്ടാ:—

“കാമസുഖത്തേയും രൂപഗുണത്തേയും, ബുദ്ധിശക്തിയേയും നശിപ്പിക്കുന്ന ജര എനിക്കു വേണ്ട.”

യയാതി:—“നീ എന്റേറ ഹിതംപോലേ പ്രവർത്തിക്കായ്ക്കയാൽ നിന്റേറ സന്താനങ്ങൾ ഒന്നൊഴിയാതേ നശിച്ചുപോകും. ധർമ്മാചാരങ്ങൾ ദുഷിച്ചവരും, താദുമാറായി നടക്കുന്നവരും, മാംസഭക്ഷകളുമായ നീചന്മാരും, ഗുരുദാരങ്ങളേ കാമിക്കുകയും മൃഗപക്ഷികളേ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പശുപ്രായന്മാരായ ഭൃച്ശന്മാരും പാർക്കുന്ന രാജ്യത്തേ നീ ഭരിക്കുമാറാവട്ടേ.”

ഇതു ശാഖം കഴിഞ്ഞിട്ട്, യയാതി ശർമ്മിഷ്ഠാത്മജനായ ദ്രൗപദി നോട്ട് തന്റെ ജര കൈക്കൊള്ളുവാൻ പറഞ്ഞു.

ദ്രൗപദി:—“ജര ബാധിച്ചാൽ ഗജാശ്വരന്മാരേയും സ്രീകളേയും സംബന്ധിച്ച സുഖാനുഭവത്തിന് കഴിയാതാകും; വാക്കിടതുകയും ചെയ്യും; ആ ജര എന്നിങ്ങനെ വേണ്ട.”

യയാതി:—എന്നാൽ, നിന്റേ ആ ആഗ്രഹംപോലേ സാധിക്കുകയില്ല. പല്ലക്ക്, തേത് മുതലായ വാഹനങ്ങളോ, ആന, കുതിര, ആട്, മാട് മുതലായ മൃഗങ്ങളോ ഇല്ലാതെ, വെള്ളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുവാൻ വെറും പൊങ്ങുതടി മാത്രമുള്ള നാട്ടിൽ നീയും നിന്റേ സന്താനങ്ങളും പാർക്കുമാറാവട്ടേ.”

ശർമ്മിഷ്ഠയുടേ രണ്ടാമത്തെ മകനായ അനുവും യയാതിയുടേ ജര കൈക്കൊണ്ടില്ല. ശിശുക്കളേപ്പോലെ അശുഭമായി ഉണ്ണുന്നതിനും, അഗ്നിഹോമാദി ക്രിയകൾ മുടങ്ങുന്നതിനും ഫേതുവാകുന്ന ജര തനിക്കുവശ്യമില്ലെന്ന് ആ മകൻ പറഞ്ഞു.

യയാതി:—“നിന്റേ സന്താനം യൌവനത്തേ പ്രാപിച്ച ഉടൻ മരിച്ചുപോകട്ടേ. ശ്രൗതസ്മാർത്താദി കർമ്മങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ നീ ഉഴുന്ന നടക്കുമാറുകയും ചെയ്യട്ടേ.”

ഇപ്രകാരം അനുവിനേയും ശപിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, യയാതി, തന്റെ ഇളയമകനായ പുരുവിനോട്, ജരയേററ് യൌവനം തരാമോ എന്ന് ചോദിച്ചു.

പുരു:—“അച്ഛ, അവിടുന്ന് പറയുമ്പോലേ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണ്. അവിടുത്തെ പാപത്തെ ജരയോടുകൂടി ഞാൻ ഏറ്റുവാങ്ങിക്കൊള്ളാം. അവിടുന്ന് ഏന്റേ യൌവനത്തേ ഏടുത്ത് കാമസുഖങ്ങളെല്ലാം അനുഭവിച്ചാലും! ജര ബാധിച്ചു വാർദ്ധക്യം കൈക്കൊണ്ട് ഞാൻ അവിടുത്തെ ആജ്ഞപോലേ നടന്നുകൊള്ളാം.”

ഇതു കേട്ട്, യയാതി അത്ഭുധികം സംപ്രീതനായി. “നിന്റേ രാജ്യത്തിലേ ജനങ്ങൾ സർവ്വസുഖസമ്പന്നന്മാരവട്ടേ” എന്ന് അദ്ദേഹം പുരുവിനേ അനുഗ്രഹിച്ചു. എന്നിട്ട്, ശുക്രനേ ധ്യാനിച്ചു, അദ്ദേഹം തന്റെ ജര പുരുവിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

പുരുവിന്റേ യൌവനത്തേക്കൊണ്ട് പ്രീതിചേർന്ന യയാതി, കാമപോലേയും കാലപോലേയും വിഷയസുഖങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ട് ധർമ്മവിഴയ്ക്കാതെ സോത്സാഹനായി വർത്തിച്ചു. യജ്ഞം കൊണ്ട് ദേവന്മാരേയും, ശ്രാദ്ധത്താൽ പിതൃക്കളേയും, അനുഗ്രഹത്താൽ ഭീനരേയും, അഭീഷ്ടദാനത്താൽ ബ്രാഹ്മണരേയും, അന്നപാന

ങ്ങളാൽ പാമ്പരേയും, ധർമ്മത്താൽ പ്രജകളേയും അദ്ദേഹം സന്തോഷിപ്പിച്ചു വന്നു. ഭരായിരം കൊല്ലം മുഴുവൻ വിവിധങ്ങളായ വിഷയസുഖങ്ങൾ ധർമ്മം പിഴയ്ക്കാതെ അദ്ദേഹം അനുഭവിച്ച് ആനന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു. കാലമായപ്പോൾ യയാതി പുരുവിനേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“നിന്റേ യൗവനത്തേക്കൊണ്ട് ഞാൻ ഇന്നോളം കാമസുഖം അഭവങ്ങൾ നേടി വന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ, കാമാനുഭവംകൊണ്ട് ഒരിക്കലും കാമം അടങ്ങുകയില്ലെന്ന് ഞാൻ ഇപ്പോൾ അറിഞ്ഞു. ഹവിസ്സുകൊണ്ട് അഗ്നിയെന്നപോലെ കാമം കാമോപഭോഗംകൊണ്ട് വർധിക്കുകയും ചെയ്യുകയുള്ളു. രത്നഗർഭമായ ഭൂമി, കാഞ്ചനം, കാമിനി, പശു എന്നിവ എത്രയെത്ര കിട്ടിയാലും മനുഷ്യൻ തൃപ്തികൊള്ളുകയില്ല. അതുകൊണ്ട്, ആ തൃഷ്ണയേയാണ് ആദ്യമായി അടക്കേണ്ടത്. ദുഷ്ടലോകങ്ങൾക്ക് ഈ കാമം കൈവിടാൻ കഴിയുന്നില്ല; അവർ നശിപ്പിച്ചാലും നശിക്കാത്തതാണ് കാമം. ശരിയായ സുഖം, തൃഷ്ണയേ അകറ്റിയാൽ മാത്രമേ കിട്ടുകയുള്ളൂ. ഭരായിരം സംവത്സരം ഞാൻ വിഷയസുഖം അനുഭവിച്ചുവന്നിട്ടും, അത്രയും കാമം വർധിക്കുകയാണ് ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഈ കാമത്തെ പരിത്യജിക്കുന്നു. ഇനി, പരബ്രഹ്മത്തിൽ മനസ്സു ചെലുത്തി നിർവ്വചനം നിർമ്മനമായി കാട്ടിൽചെന്നു പാർക്കുവാനാണ് ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചത്. ഏതൊരു ജീവിയേയും മനസ്സുകൊണ്ടോ, വാക്കുകൊണ്ടോ, കർമ്മംകൊണ്ടോ ഹിംസിക്കാത്തേയും, കാമദോഷങ്ങളാൽ പിടിതന്നാകാതേയും വർത്തിച്ചാൽ, അതുതന്നെയാണ് ബ്രഹ്മസിദ്ധി. മകനേ, നിന്റേ അനുസരണ ശീലത്താൽ ഞാൻ ഏറെയും സന്തുഷ്ടനായി. നിനക്ക് മേന്മേൽ നന്മയുണ്ടാവട്ടേ. നിന്റേ യൗവനം ഇതാ, തിരിച്ചുവാങ്ങിക്കൊള്ളുക. ഈ രാജ്യത്തിന്റേ അവകാശി നീയാണ്.”

യയാതി രാജ്യത്തേയും യൗവനത്തേയും പുരുവിന്നു കൊടുത്ത്, ജരയേ മടക്കിവാങ്ങി തപസ്സിനായി കാട്ടിലേക്കു ചുറ്റപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ, നാട്ടുകാർ വന്ന്, ഇളയമകൻ രാജ്യം കൊടുക്കുവാൻ ഘോരവെന്തെന്ന് ചോദിച്ചു.

നാട്ടുകാർ:—“ശ്രുതപൌത്രനായി ദേവയാനിയ്ക്കുണ്ടായ അവിടുത്തെ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ ജീവിച്ചിരിക്കേ പുരുവിന്ന് രാജ്യം കൊടുത്തത് എന്തുകൊണ്ടാണ്? യദി, തുഷ്ട, ദുഷ്ട, അനു എന്നിത്രയും പേരുടെ താഴേയാണ് പുരു. ജ്യേഷ്ഠന്മാരിരിക്കേ, അനുജൻ രാജാവാകുന്നതെങ്ങിനേ?”

യയാതി:—“ജ്യേഷ്ഠപുത്രമാർക്ക് രാജ്യം കൊടുക്കാത്തത് എന്തു കൊണ്ടെന്ന് നിങ്ങളേ അറിയിക്കാം. യദി എന്റേ കല്പന അനുസരിക്കുകയുണ്ടായില്ല. അച്ഛനേ പ്രതികൂലിക്കുന്നവനാണോ അവൻ മകനല്ല. മാതാപിതാക്കൾക്ക് എപ്പോഴും ഹിതത്തേയും പശ്ചാത്തേയും ചെയ്യുന്നവൻ മാത്രമേ മകനാകുകയുള്ളൂ. ആദ്യം, യദിവും, അവനേ പിന്തുടന്ന് തുവ്വസു, ദൃഹ്യ, അന്ന എന്നിവരും എന്നേ നിന്ദിച്ചിരിക്കുന്നു. പുരുവാകട്ടേ, ഞാൻ പറഞ്ഞപോലെ നടക്കുകയുണ്ടായി. അവൻ, സ്നേഹത്തോടുകൂടി എന്റേ ജന ഏറ്റുവാങ്ങി എന്റേ കാമിതം നിറവേറ്റുമാറാക്കി. ഇതു മാത്രമല്ല, പുരുവിന് രാജ്യം കൊടുക്കുവാൻ മറ്റൊരു കാരണം കൂടിയുണ്ട്. എന്നിക്ക് പ്രിയം ചെയ്യുന്ന പുത്രനാണോ അവനാണ് രാജാവകാശിയെന്ന് ശുക്രമഹർഷി കല്പിക്കുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ട്, പുരുവിനേ രാജാവാക്കുവാൻ നിങ്ങളെല്ലാവരും സമ്മതിക്കേണ്ടതാണ്.”

നാട്ടുകാർ:—മാതാപിതാക്കൾക്കു മിതാപോലേ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഗുണസ്വപന്നനായ പുത്രൻ കനിഷ്ഠനായാൽത്തന്നെയും അവൻ ശുഭാനുഭവങ്ങൾക്ക് അർഹനാണ്. അവിടുത്തേക്ക് പ്രിയത്തേ ചെയ്ത പുരു തന്നെയാണ് രാജാവകാശി. ഇതിൽ, ശുക്രവാക്യം കൂടിയുള്ളതു കൊണ്ട്, ആർക്കൊന്നും വാദിക്കാവുന്നതല്ല.

പെരുന്മാരുടേയും ജാനപദന്മാരുടേയും സമ്മതപ്രകാരം യയാതി തന്റേറ ഇളയമകനായ പുരുവിനേത്തന്നെ കിരീടം ധരിപ്പിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ, യയാതി വിപ്രർഷികളോടുകൂടി വനത്തിലേക്ക് പോയി വാനപ്രസ്ഥവിധി പ്രകാരം ജീവിതധാരണം ചെയ്തു. പുരുവിൽനിന്ന് പെരുവന്മാരും, യദുവിൽനിന്ന് യാദവന്മാരും, തുവ്വസുവിൽനിന്ന് യവനന്മാരും, ദൃഹ്യവിൽനിന്ന് ഭോജന്മാരും, അന്നവിൽനിന്ന് ഭൃഷ്മന്മാരുമുണ്ടായി.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം. ഉത്തരയായാതം.

യയാതി, തന്റേറ കനിഷ്ഠപുത്രനായ പുരുവിന് രാജ്യം കൊടുക്കയും, ആ രാജ്യത്തിന്റേറ അതിർത്തിപ്രദേശങ്ങളിൽ മറ്റു പുത്രന്മാരേ പാർപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത് വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ഇന്ദ്രിയങ്ങളേ നിഗ്രഹിച്ച്, ഫലഭൂലങ്ങൾമാത്രം ഭക്ഷിച്ച് ഘോരതപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടു. ഫലഭൂലങ്ങൾ വിട്ട്, വെള്ളമാത്രവും, പിന്നീട്, വായുമാത്രവും ഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് അങ്ങിനെയും അദ്ദേഹം പലകാലം തപസ്സുചെയ്തു. ഒടു

വിൽ, ആ പുണ്യകീർത്തിമാൻ ഭൂവാസംവെടിഞ്ഞു് സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു
യന്നു. ദേവലോകത്തിൽ സുരന്മാർ, സാധുന്മാർ, മരുത്തക്കൾ, വസു
ക്കൾ എന്നിവരാൽ പുജിതനായി ആ രാജേന്ദ്രൻ ബഹുകാലം നിവ
സിച്ചു. സുരലോകം, സത്യലോകം, മഹേശലോകം എന്നിവിടങ്ങളി
ലെല്ലാം പൂർണ്ണസുഖത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം വാണു. ഒന്നുനാൾ, ദേവേന്ദ്ര
നും യയാതിയും തമ്മിൽ താഴേ കാണിച്ചുവീധം സംഭാഷണമു
ണ്ടായി:—

ദേവേന്ദ്രൻ:—“മുമ്പ് പുരു, വോന്റേ വാർദ്ധക്യത്തേ കൈ
ക്കൊണ്ടു് ജരയോടുകൂടി നിവസിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ആ ജര തിരിച്ചു
വാങ്ങി ആ മകനു് രാജ്യം നൽകുമ്പോൾ വോൻ ഉപദേശിച്ചതു്
എന്താണു്?”

യയാതി:—“ശമുനാനദിക്കും ഗംഗാനദിക്കും മധ്യത്തിലുള്ള ദേ
ശം മുഴുവൻ നിന്റെ രാജ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടും. അതിൽ നീയാണു്
രാജാവു്. അതിന്തിപ്രദേശങ്ങളിലേ ആധിപത്യമാണു് നിന്റെ അഗ്ര
ജനാക്കുള്ളതു്. ക്രോധം കൈവിട്ടു് ക്ഷമാശീലനായി നീ വർത്തിക്കുക;
അതാണു് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളതു്. ഇങ്ങോട്ടു് ശകാരിച്ചാലും,
അങ്ങോട്ടു് അതു് ചെയ്യരുതു്. ക്ഷാന്തനോടു് കോപിക്കുന്നവൻ തന്നെ
ത്താൻ നശിക്കും. പരസു് മർദ്ദിക്കേകമായ ശൂരവാക്കുകൾ നിന്നിൽ
നിന്നു് ചുരുപ്പെടരുതു്. ഭൂച്ചാക്കുകളാൽ അന്യനേ വെറുപ്പിക്കുന്നതു്
പാപമാണു്. തീക്ഷ്ണവും പരുഷവുമായ വാക്യശരംകൊണ്ടു് പരഹു
ദയത്തേ തുളക്കുന്നവൻ അവന്റെ മുഖത്തു് പിശാചിനേയാണു് കുടി
വെച്ചിരിക്കുന്നതു്. അവനേക്കാൾ അത്ര അശ്രീകരൻ വേറേയില്ല.
ഭൂഷ്ണൻ ചെയ്യുന്ന ശകാരത്തേ ക്ഷമയോടേ സഹിക്കുന്ന സുചരിതനേ
എല്ലാദന്തും സജ്ജനം പുജിക്കുന്നു. മുഖത്തുനിന്നു് ചുരുപ്പെടുന്ന വാക്യ
ശരം അന്യനിൽ താഴ്മയോടും അവൻ രാപ്പകൾമാഴിയാതേ ഭൂഷി
ക്കും. അതുകൊണ്ടു്, മർദ്ദം തുളയ്ക്കുന്ന ഭൂച്ചാക്കുകൾ ഒരിക്കലും ചുരുപ്പെ
ടുകതരതു്. ദയ, സ്നേഹം, ദാനം, മധുരഭാഷണം എന്നിവപോലേ
ജീവലോകത്തേ വശീകരിക്കുവാൻ തക്കവ വേറേയില്ല. പ്രിയമായിട്ടു
ല്ലാതേ, പരുഷമായി ഒന്നുകൊണ്ടും സംസാരിക്കരുതു്. മാന്യന്മാരേ
ഹൃദയപൂർവ്വം പുജിക്കുക. ആരോടുമൊന്നും ഒന്നുകൊണ്ടും യാചിക്ക
രുതു്. എന്നിങ്ങിനേയാണു് ഞാൻ പുരുവിനോടു് ചെയ്ത ഉപദേശം.”

ഇന്ദ്രൻ:—“സപ്തകർമ്മങ്ങളിൽനിന്നും വിരമിച്ചു് വോൻ വീടു വിട്ടു്
കാട്ടിലേക്കു് പോകയുണ്ടായല്ലോ. അന്നു ചെയ്ത തപസ്സിൽ വോൻ
ആരോടു് തുല്യനാണെന്നു് ഞാൻ ചോദിച്ചുകേട്ടേളുന്നു.”

യയാതി:—ദേവന്മാർ, മനുഷ്യർ, ഗന്ധർവന്മാർ, ഋഷികൾ എന്നിവരിലാരുതന്നെ തപസ്സുകൊണ്ട് ഏനോട്ട് തൃപ്തരല്ല.”

ഇന്ദ്രൻ:—സമന്വാരേയും ഉയന്നവരേയും താണവരേയും, അവരുടേ പ്രഭാവത്തേ ഓർക്കാതെ ചുറ്റിക്കുകൊണ്ട്, ഭവാനു് ഇവിടേയുള്ള ജീവിതം അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ നിന്ദയോടുകൂടി പുണ്യം ഭേദപ്പെടുകയാൽ, ഇനി ഭവാനു് താഴേ വീഴുക.”

യയാതി:—“സുരന്മാർ, മഹാഷികൾ മുതലായവരേ അവമാനിച്ചു തുകൊണ്ട് സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽനിന്നു് ഞാൻ പതിക്കേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, ഞാൻ ചെന്നു വീഴുന്നതു് സജ്ജനമധ്യത്തിലായിരിക്കേണമെന്നു് എന്നിക്കൊരാഗ്രഹമുണ്ട്.”

ഇന്ദ്രൻ:—ഭവാനു് സത്തുകൾക്കിടയിൽത്തന്നെയാണു് ചെന്നു വീഴുക. അവിടേനിന്നു് ഭവാനു് വീണ്ടും പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടുകയും ചെയ്യും. ഇപ്പോഴത്തേ അനുഭവത്തേ ഓർത്തിട്ടെങ്കിലും മേലിൽ ഭവാനു് സമന്വാരേയും ഉൽകൃഷ്ടന്മാരേയും അവമാനിക്കരുതു്.”

ഇത്രയും സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ, അമരേശ്വരൻ ഇരുന്നതുകുന്ന പുണ്യലോകത്തുനിന്നു് യയാതി വീണുതടങ്ങി. ആ വീഴ്ച ധർമ്മ സംരക്ഷകനായ അഷ്ടകരാജപ്പി കണ്ട് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“സ്വതന്ത്രജ്ഞസ്സുകൊണ്ട് അഗ്നിയേപ്പോലേ വിളങ്ങുന്ന യുവാവും ഇന്ദ്രതുല്യാകാരനുമായ ഭവാനു് ആരാണു്? നിണ്ടു പറന്നു കരിക്കാറുകൊണ്ട് ഇരുളടഞ്ഞ ആകാശത്തിൽനിന്നു് നഭശ്വരവരനായ സൂര്യന്റേപ്പോലേ ഭവാനു് വീഴുന്നുവല്ലോ. അഗ്നിയേപ്പോലേയും അർക്കന്റേപ്പോലേയും പ്രകാശിക്കുന്ന അപ്രമേയ പ്രഭാവനായ ഭവാനു് സൂര്യപഥത്തിൽനിന്നു് പതിക്കുന്നതു കണ്ട്, എന്താണിതു് വീഴുന്നതെന്നറിയാതേ ഞങ്ങളെല്ലാവരും സമ്മോഹിതരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഭവാനു് ഈ പതനത്തിന്നു് ഫേതുവെന്തെന്നു് ഞങ്ങൾ ജിജ്ഞാസയോടേ ചോദിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഭവാനോട്ടു്, മുൻകടന്നു് ചോദ്യം ചെയ്യാൻ ഞങ്ങൾ ശക്തരല്ല. എന്നാൽ, ഭവാനു് ഞങ്ങളോടൊന്നും മിണ്ടാത്തതുകൊണ്ടാണു് ഇത്രയുംചോദിക്കുന്നതു്. കമനീയരൂപനായ ഭവാനു് ആരാണു്? ഈ വീഴ്ചയുള്ള കാരണമെന്താണു്? ഇന്ദ്രതുല്യനായ ഭവാനു് പേടിക്കേണ്ട. വിഷാദ മോഹങ്ങൾ കൈവിടുക. സജ്ജനമധ്യത്തേ പ്രാപിച്ച ഭവാനോട്ടു് വലവൈരിയായ ദേവേന്ദ്രനുചോലും കയർക്കാൻ കഴികയില്ല. സുഖം ക്ഷയിച്ച സത്തുകൾക്കു് സത്തുകളെക്കൊണ്ട് പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടുന്നു. സ്ഥാവരജംഗമേശ്വരന്മാരാണ് സജ്ജനങ്ങൾ. അങ്ങിനെയുള്ള സത്തുകൾക്കിടയിലാണ് ഭവാനു് ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്നതു്. തപി

പിടിക്കുന്നതിൽ അഗ്നിയും, വഹിക്കുന്നതിൽ ഭൂമിയും, പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിൽ സൂര്യനും പ്രഭുവായിരിക്കുന്നതുപോലെ സത്തുകളിൽ അതിഥിയും പ്രഭുവാണ്.”

യയാതി:—“നഹുഷന്റെ ചുത്രനും, പൃഥുവിന്റെ പിതാവുമായ യയാതിയാണ് ഞാൻ. സവ്യഭൂതങ്ങളേയും ഞാൻ അവമാനിക്കുക കൊണ്ട്, പുണ്യം ക്ഷയിച്ച്, സ്വർഗ്ഗലോകത്തിൽനിന്ന് ഭ്രമിച്ച് ഇതാ, താഴേ വീഴുന്നു. നിങ്ങളേക്കാൾ എനിക്ക് വയസ്സ് കൂടുന്നതു കൊണ്ട് ഞാൻ നിങ്ങളേ വന്ദിക്കുന്നില്ല. വിദ്വകൊണ്ടോ, തപസ്സ് കൊണ്ടോ, ജനംകൊണ്ടോ വൃദ്ധനായിട്ടുള്ളവൻ ബ്രാഹ്മണക്ക് പൂജനാണ്.”

അഷ്ടകൻ:—“വയസ്സുകൊണ്ട് വൃദ്ധനായുള്ളവൻ ഉൽകൃഷ്ടനാണെന്ന് ഭവാനു പറയുന്നുവല്ലോ. എന്നാൽ, വിദ്വകൊണ്ടോ, തപസ്സുകൊണ്ടോ മാത്രം പ്രവൃദ്ധനായവനാണ് പണ്ഡിതനാക്ക് പൂജനാണ്.”

യയാതി:—“പുണ്യകർമ്മങ്ങൾക്ക് പ്രതികൂലമായിട്ടുള്ളത് പാപമാണ്. വണക്കമില്ലാത്തവൻ പാപലോകത്തിൽ പതിക്കുന്നു. സജ്ജനങ്ങൾ, പാപം ഏകാന്തിരിക്കുവാൻ കർമ്മാനുലികളായി വർത്തിക്കുന്നു. നമുക്ക് വളരേ വളരേ ധനമുണ്ടായേക്കാം. അതെല്ലാം വിക്രിയകൾകൊണ്ട് കൈവിട്ടു പോയെന്നും വരാം. ഇതറിഞ്ഞു, ആത്മഹിതത്തിൽത്തന്നെ വർത്തിക്കുന്നവനാകുമ്പോൾ, അവനാണ് ധീരൻ. തനിക്കുള്ള ധനംകൊണ്ട് യജ്ഞം ചെയ്യുകയും, വിദ്വയും വിനയവും ചേർന്ന ബുദ്ധിമാനായിരിക്കുകയും, വേദം ഗ്രഹിച്ച് തപസ്സിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നവൻ മോഹഹീനനായി സ്വർഗ്ഗത്തേ പ്രാപിക്കും. വലുതായ ധനം കണ്ട് ഹർഷിക്കരുത്. വേദജ്ഞനും അനഹങ്കാരിയുമായി ഭവിക്കുക. എത്രയെത്രയോ വിവിധ ഭാവങ്ങളോടുകൂടിയതാണ് ജീവലോകം. നഷ്ടപേഷാധികാരം ദൈവാധീനമാണ്. ദൈവയോഗം ബലവത്താണെന്ന് ബുദ്ധിയാൽ ഗ്രഹിച്ച ധീരൻ, ആ വക വിവിധ ഭാവങ്ങളേ പ്രാപിക്കുവാൻ മോഹിച്ച് നശിക്കുന്നില്ല. ജനങ്ങളിൽ സുഖമോ ദുഃഖമോ നാമല്ല, ദൈവമാണുണ്ടാക്കുന്നത്. ആ ദൈവയോഗത്തേ അറിയുന്നവൻ സുഖത്തിൽ ഹർഷിക്കയാവട്ടേ, ദുഃഖത്തിൽ സന്താപിക്കയാവട്ടേ ചെയ്യുകയില്ല. ഈ ഞാനാവട്ടേ, അതൊന്നിലും മോദിക്കയോ, വേദിക്കയോ, ഭയത്താൽ മോഹിതനാകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. ദൈവം നമ്മെ ഏതേതു ഭാവത്തിലാക്കുന്നുവോ അത് നാം ആകുകതന്നെ വേണം. സുഖദുഃഖങ്ങൾ അനിവൃത്തമാണെന്നറിഞ്ഞ്

ടുള്ള എനിക്ക്, അല്ലയോ, അപ്പോ, എങ്ങിനെയോ വിഷാദമുണ്ടാകുക!

അപ്പോകൻ:—“ദേവൻ സുരലോകത്തുനിന്ന് ഭൂമിയിൽ പതിക്കുവാൻ എന്താണ് കാരണം?”

യയാതി:—“ദരിദ്രനേ അവന്റെ ചാർച്ചക്കാരും വേഴ്ത്തോരും ചങ്ങാതികളും കൈവിട്ടുകളയുന്നതുപോലേ, ചുണ്ണാ ക്ഷയിച്ചവനെ ദേവനെന്നും ദേവന്മാരും പരിത്യജിക്കുന്നു.”

അപ്പോകൻ:—“സുരലോകത്തിൽ എങ്ങിനെയോ ചുണ്ണാക്ഷയമുണ്ടാകുന്നത്?”

യയാതി:—“ഭൂഷ്ടവും നിന്ദ്രവുമായ കർമ്മങ്ങൾ ആരും വെള്ളിക്കേണ്ടതാണ്. അങ്ങിനേ ചെയ്യാത്തവൻ, ഈ ഭൂനരകത്തിൽ വീണുകേണ് കഴുകുവാക്കും കുടുകുമാക്കും തീറ്റിയാടിത്തീരും.”

അപ്പോകൻ:—“തപസ്സോ, ജ്ഞാനമോ ഏതുകൊണ്ടാണ് മനുഷ്യൻ ചുണ്ണലോകത്തേ പ്രാപിക്കുക?”

യയാതി:—“തപം, ദമം, ശമം, ദാനം, വിനയം, ദാക്ഷിണ്യം എന്നിങ്ങിനേ ഏഴു പാരങ്ങളാണ് സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കുള്ളത്. അഭിമാനശിമിരംകൊണ്ട് മറ്റൊന്നും കാണാതാകുന്നവൻ നിശ്ചയമായും നശിക്കും. താനൊരു പണ്ഡിതനാണെന്നു തന്നെത്താൻ മാനിച്ചു തന്റെ വിദ്യകൊണ്ട് അന്യരുടേ യശസ്സ് കെടുകുന്നവൻ ചുണ്ണലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ കിട്ടുകയില്ല. തന്റെ ആ വിദ്വേഷംകൊണ്ട് അവൻ ബ്രഹ്മലോകത്തേ പ്രാപിക്കുകയില്ല. അഗ്നിഹോത്രം, മെനനം, അഗ്രയനം, യജ്ഞം എന്നീ നാലും ശരിയായി അനുഷ്ഠിച്ചാൽ അവ ഭയമില്ലാതാകും. എന്നാൽ, അവ അഭിമാനത്തിന്നുവേണ്ടി ആചരിക്കയാണെങ്കിൽ, ഭയം ഉളവാക്കുകയും ചെയ്യും. മാനത്താൽ മത്തനാകയോ, അവമാനത്താൽ തപനാകയോ ചെയ്യരുത്. അങ്ങിനെയുള്ളവൻ ആരാലും പൂജ്യനാണ്. മറസ്സിന് അപ്രാപ്യവും ചുരാതനവുമായ ആശ്രയമാണ് ബ്രഹ്മം. ആ ബ്രഹ്മത്തേ പണ്ഡിതന്മാർ അറിയുന്നു. അതിലാണ് നിങ്ങളുടേ ശ്രേയസ്സ്. അതിനേ പ്രാപിച്ചാൽ ഇഹത്തിലും പരത്തിലും ശാന്തി കിട്ടും.”

അപ്പോകൻ:—“ധർമ്മം, മനുഷ്യരുടേ ഓരോ നിലയിൽ ഓരോ മട്ടിലാണല്ലോ. ബ്രഹ്മചാരിയുടേയും, ഗൃഹസ്ഥന്റെയും, വാനപ്രസ്ഥന്റെയും, സന്ന്യാസിയുടേയും ധർമ്മം ഏതെതാണ്?”

യയാതി:—“ഇരു ചൊല്ലിക്കൊടുക്കുന്നത് അങ്ങിനേ തന്നെ ധരിക്കുക, ഇരുവിനായി കർമ്മം ചെയ്യുക, ഇരു ഉണരും മുമ്പേ ഉണർന്നു

ശ്ലീനീകൃക്ക, ഗുരു കിടന്നതിൽപ്പിന്നെ കിടന്നുറങ്ങുക, അടങ്ങിയും തേങ്ങിയും വർത്തിക്കുക, വിനയവും വിവേകവും വെടിപ്പിക്കുക, ഏ.നീ കൃമത്തിൽ സപാശ്വായശീലനായുള്ളവനാണ് ബ്രഹ്മചാരി. ധർമ്മകൃത്യങ്ങളാൽ നേടുന്ന ധനംകൊണ്ട് യോഗവും ദാനവും ചെയ്യുക, അതിഥികളേ ഉൾക്കൊള്ളുക, പര്യേനത്തിൽ ബലാൽ കൈ കടത്താതിരിക്കുക— ഇതെല്ലാമാണ് ഹൃദസ്ഥധർമ്മം. ചരാശ്രയം കൂടാതെ സ്വന്തം വീഴ്ച കൊണ്ടുതന്നെ ജീവിക്കുക, പാപങ്ങളിൽ നിന്ന് നിവർത്തിക്കുക, അന്യർക്ക് ദാതാവായിരിക്കുക, അന്യരേ പീഡിപ്പിക്കാതിരിക്കുക, അഹംഭാവത്തെയും ആചാരത്തെയും നിയന്ത്രിക്കുക—എന്നിവ വാനപ്രസ്ഥധർമ്മമാണ്. സൽഗുണങ്ങൾ നേടി, ഇന്ദ്രിയങ്ങളേ നിഗ്രഹിച്ചു, സമ്യക്തെയും വിദ്വാഴിഞ്ഞു, വീടുകളിൽ പാർക്കാതെ, എങ്ങാനും ചെന്നുകിടന്നു, ദോഷം നടന്നു നാട്ടു ചുറ്റി നാറും കഴിക്കുന്നവനാണ് ഭിക്ഷു.

അപ്പുകൻ:—“എത്രവിധം മുനിമാരുണ്ട്? അവരുടേ ജീവിതക്രമം എങ്ങനെയൊണ്?”

യയാതി:—“മുനിമാരിൽ അരണ്യവാസികളും ഗ്രാമവാസികളുമുണ്ട്. ഗ്രാമവാസിയായ മുനി അരണ്യത്തേയും, അരണ്യവാസി ഗ്രാമത്തേയും ചിന്തിക്കുക വിടുന്നു. ഗ്രാമോചിതമായ ഏതൊരു വസ്തുവും അംഗീകരിക്കാത്തവനാണ് കാട്ടിൽ പാർക്കുന്ന മുനി. നാട്ടിൽ വാഴുന്ന മുനിയാവട്ടേ, കൈയ്യിനം മാത്രം ധരിച്ചു വീടും കുലവുമില്ലാതെ, അഗ്നിയേ ആശ്രയിക്കാതെ, ജീവധാരണത്തിന്നു വേണ്ടുന്നേടത്തോളം മാത്രം ആഹാരം കഴിച്ചു ജീവിക്കുന്നു. ഇന്ദ്രിയലോകത്തേ കീഴാക്കി, കാമസുഖങ്ങളേ വെന്ന് മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന മുനി സിദ്ധിയേ പ്രാപിക്കും. തപസ്സുകൊണ്ട് ഉയർന്ന മെലിഞ്ഞു അസ്ഥിയും മാംസവും രക്തവും ക്ഷയിച്ചു മുനി ഇഹലോകത്തെയെന്നപോലെ പരലോകത്തേയും വെല്ലുവാൻ ശക്തനാണ്. കാമവൃത്തന്മാരായ ഹൃദസ്ഥന്മാർക്കിടയിൽ ഗ്രാമത്തിൽത്തന്നെ, വീടില്ലാതെ നിയതേന്ദ്രിയനായി വാഴുന്ന മുനി അരണ്യവാസിയേക്കാൾ മിതേയാണ്.”

ഈ മുമ്പടിക്കു ശേഷം, അപ്പുകൻ യയാതിയോടു ചോദിച്ചതു് തനിക്ക് പരലോകത്തിൽ വല്ല സ്ഥാനവുമുണ്ടാ എന്നാണ്. അതേ ചോദ്യം തന്നെ, പ്രതാപൻ, വസുമാൻ, ശിഖി എന്നിവരിൽനിന്നും ചുരുക്കെടുത്തു. ആ നാലുപേർക്കും പരലോകത്തിൽ പല പല സ്ഥാനങ്ങളുണ്ടെന്ന് യയാതി പറഞ്ഞപ്പോൾ, തങ്ങൾക്കുള്ള ആ വക സ്ഥാനമെല്ലാം സ്വീകരിക്കുകയെന്നും, ഭൂമിയിൽ വീഴാതെ ദേവലോകത്തിലേക്കു തന്നെ പോകുകയെന്നും അവർ അദ്ദേഹത്തോടു് അപേക്ഷി

ച്ചു. പ്രതിഗ്രഹം ബ്രാഹ്മണവൃത്തിയാണെന്നും, താൻ ദാനം സ്വീകരിക്കയില്ലെന്നും, അന്യർക്ക് കൊടുക്കുകയല്ലാതെ, അന്യരോട് യാചിക്കുകയല്ലാതെ തന്റെ ധർമ്മമെന്നും, തന്റെ ഈ ചതനം ദൈവയോഗത്താൽ നേരിട്ടതായാൽ, ഇത് താൻ സ്ഥിച്ചുകൊള്ളുമെന്നും യയാതി വാദിക്കയാൽ, തങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥാനങ്ങൾ ഓരോരുത്തരായിട്ടല്ലാതെ എല്ലാവരും ചേർന്നു തന്നെ തങ്ങൾ നരകത്തിൽ വീണുകൊള്ളാമെന്ന് അവർ പറഞ്ഞു. ഉടനേ തന്നെ, ആകാശത്തിൽ അഞ്ചു ചൊൽത്തേക്കുകൾ വന്നു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ആ രഥങ്ങൾ ധർമ്മത്താക്കളായ ആ അഞ്ചു പേരേയും വഹിച്ചുകൊണ്ട് മേല്പോട്ടുയരുകയും അവർ പുണ്യലോകത്തേ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം. ശാകന്തളം.

ദക്ഷപ്രജാപതിയുടെ പുത്രപരമ്പരയിൽ പത്താമനാണ് യയാതി. യയാതിക്ക് ദേവയനയിൽ ജനിച്ച യദുവിൽനിന്ന് യാദവന്മാരും, ശർമ്മിഷ്ടയിൽ ജനിച്ച പുരുവിൽനിന്ന് ചെന്തരവന്മാരുമുണ്ടായി. ചെന്തരവകുലത്തിൽ പുരുവിനേ പിന്തുടർന്നുണ്ടായ പതിനാറാമത്തേ രാജാവായ ഈളിദാസ് അഞ്ചു മക്കൾ ജനിച്ചതിൽ അഗ്രജനാണ് ധൃഷ്ണന്തൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്ത് വണ്ണാശ്രമധർമ്മങ്ങൾ ഒട്ടും ചിട്ടയോടെ മുറയ്ക്കു നടന്നുവന്നു. രോഗങ്ങളേക്കൊണ്ടോ, ദാരിദ്ര്യത്തേക്കൊണ്ടോ കള്ളന്മാരേക്കൊണ്ടോ ജനങ്ങൾക്കൊക്കെ ഭയപ്പെടേണ്ടി വന്നില്ല. രാജ്യമെങ്ങും സന്ധർസമൃദ്ധമായിത്തന്നെ വിളങ്ങി.

തേനാൾ അദ്ദേഹം നായാട്ടിനായി പുറപ്പെട്ടു. വാളു്, വേലു്, കുന്തം, ഗദ മുതലായ ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചുകൊണ്ട് വീരഭടന്മാർ രാജാവിനേ പിന്തുടർന്നു. യോധാക്കളുടേ സിംഹനാദംകൊണ്ടും, ശംഖഭേരിസ്വനങ്ങൾകൊണ്ടും തേരൊലികൊണ്ടും, ഗജവീരധ്വനികൊണ്ടും സമ്പൂർണ്ണ ശബ്ദമായമാനമായി. നാനാവേഷധരന്മാരും നാനായുധധാരികളുമായ ഭടന്മാർ അശ്വാരോഹത്തോടു് ഇടകലന്ന് ആത്മം കൂക്കി വിളിച്ചുകൊണ്ട് യാത്രയായി. ഏഴുനളത്തു നോക്കിക്കൊണ്ട് മാളികമുകളേറി നിരക്കേ നില്ക്കുന്ന അംഗനാജനം ധൃഷ്ണന്തന്റെ വീഴ്ചരാക്രമങ്ങളേ ചുക്കഴ്ത്തിക്കൊണ്ട് ചുപ്പുവെപ്പം ചെയ്തു. ഇങ്ങിനേ, കോലാഹലം കരളാഹലത്തോടുകൂടി, ഗതലവേഗംചേർന്ന മഹാരഥത്തിൽ കയറി രാജാവു് വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. പലതരം വൻമരങ്ങൾ ഇട

തിങ്ങിയും ചോരകളുടെ നിറത്തും കിടക്കുന്ന ആ പെരുങ്കാട് രാജ സൈന്യം ചുഴന്ന് മുഴുവനുമൊന്നിടക്കി വിട്ടു. അതോടുകൂടി, മൃഗ വധം കൂട്ടത്തോടെ ആരംഭിച്ചു. സിംഹവ്യാഘ്രാദി ദുഷ്ടമൃഗങ്ങളേ കണക്കില്ലാതെ കൊന്നൊടുക്കിയതിൽപ്പിന്നേ വേട്ടനിർത്തി, വിശുദ്ധമാനം അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് രാജാവ് മറ്റൊരു വനത്തിൽക്കൂടി നടന്നു. ആ വഴിക്ക് അദ്ദേഹം ചെന്നു ചേർന്ന് ഒരു പുണ്യാശ്രമസ്ഥലത്താണ്. ആ പ്രദേശം കമനീയവും രമണീയവുമായി ശോഭിക്കുന്നതുകണ്ടു. പച്ചപ്പല്ലു നിറന്നും, പൂവണി മരങ്ങൾ നിറഞ്ഞും, പക്ഷികളിൽനിന്ന് മധുരാരവം ഉയന്നും ആ സ്ഥലം പരന്നു കിടക്കുന്നു. ഇളംതെന്തലും തരുക്കായയ്ക്കുകൊണ്ട് സർവ്വത്ര കുളിർമകൊള്ളുന്നു. പുഷ്പാലംകൃതവും ഫലപൂർണ്ണവുമല്ലാത്ത വൃക്ഷം അവിടേയില്ല. ദ്രുഗന്ധം കാരത്താൽ മുഖരിതമായും, മന്ദമാരുതനാൽ ശീതളമായും, തൂകുകലങ്ങളാൽ സേവിതമായും നില്ക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങൾ ദുഷ്പ്രകൃതിയിൽ വീണ്ടും വീണ്ടും ചുറ്റുവട്ടം ചെയ്തു. ആ മനോഹര പ്രദേശത്തേ നോക്കി രസിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പിന്നെയും മുമ്പോട്ടു കടന്നപ്പോൾ മനോരമായ ഒരു വരാശ്രമം ശോഭിക്കുന്നതുകണ്ടു. അതിനേ ചുഴന്ന് ചുറ്റുവട്ടം വലിച്ചുകൊണ്ട് മാലിനീ നദി ഒഴുകുന്നു. അതിലേ മണൽപ്പറങ്ങളിൽ ഇരുന്നു കൊണ്ട് മുനികൾ അധ്യയനം ചെയ്യുന്ന ശബ്ദം ദൂരേ ദൂരേ കേൾക്കാം. അഗ്നിശാലകളും ദേവാലയങ്ങളും ഉൾക്കൊണ്ട് വേദോച്ചാരണത്താൽ ശബ്ദാലമാനമായി, മുനികലസരവകുന്താൽ പരിചാവനമായി ശോഭിക്കുന്ന ആ തപോവനത്തിൽ, തന്റേറ രാജചിഹ്നങ്ങളെല്ലാം അഴിച്ചു മന്ത്രിമാരേ ഏല്പിച്ചു ദുഷ്പ്രകൃതി തനിയേ തന്നെ ചെന്നു.

അദ്ദേഹം ആ ആശ്രമപാരത്തിൽ ചെന്നു അകത്തേക്കു നോക്കിയതിൽ ആരേയും കാണാത്തതാൽ “ആരവിടേ?” എന്ന് വിളിച്ചു ചോദിച്ചു. വനമെങ്ങും മാറൊലിക്കൊണ്ട ആ ഗംഭീരശബ്ദം കേട്ടു, താപസവേഷധാരിണിയെങ്കിലും ശ്രീസന്നിഭരൂപിണിയായ ഒരു കുന്ദക ആശ്രമത്തിൽനിന്നു പുറത്ത് വരികയും, രാജാവിനേക്കണ്ട് ആ അതിഥിയേ സ്വാഗതപൂർവ്വകം സൽക്കരിക്കുകയും ചെയ്തു. കുശലപ്രശ്നം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ, സൽക്കാരമേറു സന്തുഷ്ടി പൂണ്ട ദുഷ്പ്രകൃതിനോടു “ഇനി, ഇവിടേ എന്താണ് അവിടേക്ക് വേണ്ടത്?” എന്നിങ്ങിനെ ആ മഞ്ജുഭാഷിണി ചുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ട് ചോദിച്ചു.

ദുഷ്പ്രകൃതി:—“മഹാത്മാവായ കണപമഹഷിയേ വന്ദിക്കുവാനാണ് ഞാൻ ഇവിടേ വന്നത്. അദ്ദേഹം എവിടേക്കാണ് പോയത്?”

കന്യക:—“അച്ഛൻ ചലച്ചിത്രങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുവാനായി പുറത്തേക്കു പോയിരിക്കുന്നു. ഒരു മുഹൂർത്തകാലം ഇവിടെ വിശ്രമിക്കാമെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ അവിടേക്ക് ക്ഷണാവസരമാണ്.”

തപശ്വരസമ്പത്തും രൂപയെഴുതുന്നവർക്കായി തികഞ്ഞ ഒരു ചാരുമാസിനിയായ ശ്രീമതിയേ കണ്ട് ഭക്ഷ്യന്തൻ ഇങ്ങിനേ ചോദിച്ചു:—

“എങ്ങോ സുന്ദരി, നീ ആരാണു്? ആരുടേയാണു് നീ. എന്തിനാണു് ഈ കാട്ടിൽ വന്നിരിക്കുന്നതു്? ഇത്രയും രൂപമാണു് തികഞ്ഞ ശോഭനയായ നീ എങ്ങുളളവളാണു്? കണ്ട ഉടനേ തന്നേ നീ എന്റേ മനസ്സ് അപഹരിച്ചു കഴിഞ്ഞു്. നീ ആരെന്നറിവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.” “ധർമ്മജനനം മഹാത്മാവു തപസ്യയുമായ കണ്വദേശവാന്റെ മകളാണു് ഞാൻ” എന്ന് ആ കന്യക മന്ദഹാസാഞ്ചിതയായി സമധാരാക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി മറുപടി കൊടുത്തു.

ഭക്ഷ്യന്തൻ:—ലോകപുജിതനായ കണ്വദേശവാൻ ഉത്തമപരതസ്സാണല്ലോ. ആ ദൃഢപ്രതിജ്ഞയ്ക്കൊണ്ടു ധർമ്മത്തിൽനിന്നു് ഇളകുന്നതല്ല. ചിന്നേ, എങ്ങിനെയൊണ് നീ ആ മഹാഭാഗന്റെ മകളായതു്?

വിശ്വപാമിത്രനു് മേനകയിലുണ്ടായ ശകുന്തളാണു് ഈ കന്യക. ഈ ശുഭാംഗിയുടേ ജനനാവൃത്താന്തമാണു് താഴെ കൊടുക്കുന്നതു്:—

മുമ്പൊരുതാൾ, അതുഗ്രതപസ്സിൽ എഴുപ്പട്ടിരിക്കുന്ന വിശ്വപാമിത്രനേ കണ്ടു്, ആ ദീപ്തവിഷ്ണു തപസ്സുകൊണ്ടു് തന്റെ സ്ഥാനത്തേ ഇല്ലാതാക്കിയേക്കുമോ എന്ന് ഭേദപ്രഭാവം ഭയപ്പെട്ടു് മേനകയേ വിളിച്ചു് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“അപ്സരസ്ത്രീകളിൽവെച്ചു് ദിവ്യമാണൊക്കൊണ്ടു് നിനക്കാണു് വൈശിഷ്ട്യം. നീ എന്നിക്ക് വേണ്ടി ഒരു നന്മ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടു്. മഹാ തപസ്യയായി സൂര്യനേപ്പോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന വിശ്വപാമിത്രൻ ലോകതപസ്സുകൊണ്ടു് ഏതനേ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. ആർക്കും അടുക്കുവാൻ വയ്യാത്ത അത്ര ഉഗ്രതയോടുകൂടി ദൃഢപ്രതിജ്ഞയായി തപസ്സിൽ വർത്തിക്കുന്ന ആ മുമ്പെന്റേ സ്ഥാനത്തു പ്രവേശിച്ചു് എന്നേ ഇറക്കിയ യക്കാതിരിക്കേണ്ടതിലേക്കു് വേഗം ചെന്നു് ആ മഹഷിയേ മോഹിപ്പിക്കുവാണു് നിന്റെ ഭാരം. വിശ്വപാമിത്രന്റെ ഈ തപസ്സ് നീ മുടക്കണം. നീ രൂപയെഴുതുന്നവരോടൊക്കൊണ്ടും, മധുരചേഷ്ടിതങ്ങൾക്കൊണ്ടും, സ്ത്രീതലാക്ഷിതങ്ങൾക്കൊണ്ടും, ആ തപസ്യയേ മോഹിപ്പിച്ചു് തപസ്സിൽനിന്നു് പിന്തിരിപ്പിക്കണം.”

മേനക:—“പ്രഭോ, വിശ്വാമിത്രൻ മഹാ തപസ്വിയും, മഹാ തേജസ്വിയും മാത്രമല്ലാ കോപനൻ കൂടിയാണ്. ആ തപസ്സും തേജസ്സും; കോപവും അവിടുത്തെയെന്നപോലെ എന്നേയും വേടിപ്പിക്കയില്ലയോ? മഹാത്മാവായ വസിഷ്ഠനിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റേ ഇഷ്ട ചുരുമ്പാരേ അകറ്റിയവൻ; ക്ഷത്രിയനായി ജനിച്ചിട്ടും സ്വബലം കൊണ്ട് ബ്രാഹ്മണ്യം നേടിയവൻ; തന്റേ ശൗചത്തിനായി കൈ ശിക്ഷി എന്ന ആഴം കൂടിയ മഹാനദി നിമ്മിച്ചവൻ; ക്രോധാവേശത്താൽ പ്രതിശ്രവണാദിയായ വേദേ നക്ഷത്രങ്ങളേ ചമച്ചവൻ; ചണ്ഡാല രാജാവിനേക്കൊണ്ട് യാഗം ചെയ്യിച്ച് അതിൽ അവിടുത്തേക്കുടിയും വേടിപ്പിച്ചു സംബന്ധിപ്പിച്ചവൻ; ഗുരുശാപഹതനായ ത്രിശങ്കുവിന് ശരണം നൽകിയവൻ—ഇങ്ങനെയെല്ലാമിരിക്കുന്ന ആ മഹഷിയേ ഞാൻ എങ്ങനേ ഭയപ്പെടാതിരിക്കും! അദ്ദേഹം ക്രോധത്താൽ എന്നേ ദഹിപ്പിക്കാത്തവിധം ഞാൻ വേദേയെന്നാണ് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതെന്ന് കല്പിച്ചാലും! തേജസ്സുകൊണ്ട് ലോകങ്ങളേ ദഹിപ്പിക്കുവാനും, കാലുകൊണ്ട് ഭൂമൗസ്വലം കലുക്കുവാനും, മഹാമേരുവിനെ അടിച്ചമർത്തുവാനും, ദിക്കുകളെയെല്ലാം മാറിക്കൊടുക്കുവാനും ശക്തനാണദ്ദേഹം. അത്രയും തപോയുക്തനും അഗ്നിയേപ്പോലെ പ്രഭീപുനും, ജിതേന്ദ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തേ എന്നേപ്പോലേയുള്ള ഒരു സ്ത്രീക്ക് എങ്ങനെയൊണ് ചെന്നു തൊടുവാൻ കഴിയുക? അഗ്നിമുഖത്തോടും, സൂര്യചന്ദ്രാക്ഷികളോടും, കാലജിഹ്വയോടുംകൂടിയ അദ്ദേഹത്തേ ഇത്തരത്തിലൊരു ചെണ്ണിന് സ്പർശിക്കാവതാണോ? യമൻ, സോമൻ, മഹഷികൾ, സാധ്വനാർ മുതലായവർ കൂടിയും അദ്ദേഹത്തേ ഭയപ്പെടുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്ക് ഈ ഞാനാണോ വേടിക്കാതിരിക്കുക! എങ്കിലും, അവിടുന്ന് കല്പിക്കുന്നതായാൽ എനിക്ക് അത് അനുസരിക്കാതിരിക്കുവാൻ വയ്യ. ഞാനിതാ, ആ മഹഷിയുടേ മുമ്പിലേക്ക് പോകുന്നു. അവിടുന്നുതന്നെ വേണം എന്നേ ഇതിൽ രക്ഷിക്കുവാൻ. അവിടുത്തേ രക്ഷയോടുകൂടി ഞാൻ ഈ കർമ്മത്തിൽ ഏർപ്പെടാം. അവിടുത്തേ പ്രസാദത്താൽ മന്ദഗൻ എന്നേ സഹായിക്കട്ടേ. ഞാൻ അവിടേ ചെന്നു ക്രീഡിക്കുമ്പോൾ, മാദസമീരണൻ വന്ന് എന്റേ ഉടുപ്പുവ നീക്കണം. ആ വായു അവിടേ സൗരമൂലം പരത്തി വിളയാടട്ടേ. അപ്പോൾ ഞാൻ ആ മുമ്പിലേ മലക്കിവിടാം.”

ഇങ്ങിനേ വേണ്ടത്തക്ക ഏർപ്പാടുകളെല്ലാം ചെയ്ത് ഇന്ദ്രാജിതപ്രകാരം മേനക കൈരുകാശ്രമത്തിലേക്കു പോയി. ആ സുന്ദരിയോടൊന്നിച്ച് വായുവും ചുറ്റപ്പെട്ടു. അവിടെ ചെന്നു, തപഃപ്രഭാവം

കൊണ്ട് കന്മഷമെല്ലാം അകന്ന വിശ്വാമിത്രനേ തപോനിമന്നെന്ന നിലയിൽ ആ വരാംഗി കണ്ടു. അദ്ദേഹത്തേ അഭിവാദനം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ, മേനക അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൺമുമ്പിൽതന്നെ ക്രീഡിച്ചു തുടങ്ങി. ആ ഘട്ടത്തിൽ, അവർ അണിഞ്ഞിരുന്ന നിലാവൊളിച്ചിതരുന്ന പുന്തകിൽ, മുന്നേപ്പാടുപ്രകാരം, മാതന്തൻ അകറ്റിക്കളഞ്ഞു. ഉടനേതന്നെ, ലജ്ജവഴിഞ്ഞ് പുഞ്ചിരിചൊഴിഞ്ഞ് ആ വരവണ്ണിനി തന്റെ വസ്ത്രമെടുക്കുവാനായി ഭൂമിയിലേക്കിറങ്ങി. സംഭ്രമത്തോടുകൂടി തന്റെ പുഞ്ചലയെടുക്കുവാൻ വരുന്ന മാനുഷീലയായ മേനകയെ തേജസ്സേറുന്ന വിശ്വാമിത്രൻ കണ്ടു. അവളുടേ ആ നിരുപമമായ രൂപലാവണ്യം ഒറ്റ മാവില്ലാതേ കണ്ടുതോടുകൂടി കാമബാണങ്ങളുറുത്ത് അദ്ദേഹം തളൻ പോയി. ഇങ്ങിനെ മേനകയായ് വശികൃതനായ വിശ്വാമിത്രൻ ആ മോഹനാംഗിയോടുകൂടി പലകാലം വിഹരിച്ചു. അന്ന് മേനകയ്ക്കുണ്ടായ മകളാണ് ശകുന്തള. ഹിമവൽ പ്രദേശത്ത് മാലിനീതീരത്തിൽ ആ കുഞ്ഞിനെ കൈവിട്ട് കാൽസിലിയാൽ കൃതാത്മ്യമായ മേനക ഇന്ദ്രസന്നിധിയിലേക്കു പോയി. സിംഹവ്യാഘ്രങ്ങൾ നിറഞ്ഞ വിജന വനത്തിൽ കിടക്കുന്ന ആ കുട്ടിയെ കണ്ട് ശകുന്തൾ ചുറ്റുംകൂടി ആപത്തണയാതേ രക്ഷിച്ചു വന്നു. ഒരു നാൾ കണപമംഗി ആ വഴിക്കു ചെന്നപ്പോൾ, ശകുന്തളയ്ക്കു രക്ഷയിൽ വളരുന്ന കുട്ടിയെ കണ്ട് ആശ്രമത്തിലേക്ക് എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി. ശരീരമുത്തണപോലേ പ്രാണദാതാവും അന്നദായകനും ധർമ്മശാസന പ്രകാരം അച്ഛനാണല്ലോ. ആ നിലയിൽ കണപമംഗി ശകുന്തളയ്ക്കു അച്ഛനായി. കാട്ടിൽ ശകുന്തൾ വളർത്തുകൊണ്ട് തന്റെ മകൾക്ക് അദ്ദേഹം ശകുന്തള എന്ന് പേർ കൊടുത്തു.

രാജഷിയായ വിശ്വാമിത്രന്റെ മകളാണ് തന്റെ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നതെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ശരിയായ സ്ഥാനത്തുതന്നെയാണ് തന്റെ മനസ്സ് ചെന്നിരിക്കുന്നതെന്നു കണ്ട് സന്തുഷ്ടനായ ദുഷ്യന്തൻ ശകുന്തളയോടു് തന്റെ അഭീഷ്ടം തുറന്നു പറഞ്ഞു:—

ദുഷ്യന്തൻ:—നീ രാജപുത്രിയാകയാൽ, എന്റെ ഭാര്യയായി വന്നാലും! ഞാൻ നിനക്കുവേണ്ടി എന്തെല്ലാമാണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് പറയുക. നാഗരികങ്ങളായ പൊന്മാലകളും, പുഞ്ചലകളും, കണ്ഡലകടകങ്ങളും, പതക്കങ്ങളും, രത്നങ്ങളും ഞാൻ നിനക്കു തരാം. എന്റെ രാജ്യം മുഴുവൻ നിന്റെതു തന്നെയാണ്. നീ എന്റെ ഭാര്യയായി വരിക. ഗാന്ധർവ്വിധിപ്രകാരം നീ എന്നേ വേറൊരാൾക്കും വിവാഹങ്ങളിൽവെച്ച് ശ്രേഷ്ഠമാണ് ഗാന്ധർവ്വം.

ശകുന്തള:—“എന്റർ അച്ഛൻ ഫലങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുവാനായി ആശ്രമത്തിൽനിന്ന് പുറത്തേക്ക് പോയിരിക്കുകയാണിപ്പോൾ. ഒരു മുഹൂർത്തം മാത്രം കാത്തിരിക്കാമെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം വന്ന് എന്നേ അവിടുത്തെക്കായി തരും.”

ദുഷ്യന്തൻ:—എടോ, രോഭനേ, ഞാൻ നിന്നേ ആശയിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. നിനക്കു വേണ്ടിയാണ് എന്റർ ജീവിതം. എന്റർ മനസ്സ് നിന്നിലാണ് നില്ക്കുന്നത്. എന്തിനാണ് അച്ഛൻ വരുന്നതുവരെ താമസിക്കുന്നത്? താൻതന്നെയാണ് തന്റേറ ഖഡ്ഡ; താൻതന്നെയാണ് തനിക്ക് ആശ്രയം. അതുകൊണ്ട്, യഥാധർമ്മം നീതന്നേ നിന്നേ എനിക്ക് തരിക. ധർമ്മവിധിപ്രകാരം; ചുരുക്കത്തിൽ, എടുത്തും വിവാഹങ്ങളാണുള്ളത്. ബ്രാഹ്മം, വൈഷം, ആർയം, പ്രാജാപത്യം, ആസുരം, ഗാസ്യവും, രാക്ഷസം, ചൈശ്വം എന്നിവയാണവ. ഇതിൽ ചൈശ്വവും ആസുരവും ക്ഷത്രിയന്മാർക്ക് അധർമ്മമാണ്. ഗാസ്യവും രാക്ഷസവും ധർമ്മവിതരണേ. അതുകൊണ്ട്, കാമുകനായ എനിക്ക് കാമിനിയാൽ നീ ഗാസ്യ വിവാഹപ്രകാരം ഭാര്യയാകുവാൻ അർഹാണ്.”

ശകുന്തള:—“ഇങ്ങിനെയൊരു ധർമ്മമാഴ്ചമെങ്കിൽ—തനിക്ക് താൻതന്നെയാണ് പ്രഭുവെങ്കിൽ, ഞാൻതന്നെ എന്നേ അവിടുത്തേക്ക് തന്നേക്കാം. എന്നാൽ, അത് പ്രത്യേകമൊരു നിശ്ചയത്തോടുകൂടിയാണ്. എനിക്കുണ്ടാകുന്ന മകൻ യുഗരാജാവായിരിക്കണം. അങ്ങിനേ ആവാമെന്ന് സത്യം ചെയ്യാമെങ്കിൽ ഞാൻ അവിടുത്തോട് ചേർന്നുകൊള്ളാം.”

ശകുന്തളയുടേ ഈ നിശ്ചയപ്രകാരത്തന്നെ ചെയ്യാമെന്ന് ദുഷ്യന്തൻ സമ്മതിച്ച് അവളുടേ കൈകളേ ഗ്രഹിച്ചു. അവളേ രാജധാനിയിലേക്ക് ഉടനേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാമെന്നും, അതിലേക്ക് ചതുരംഗസേനയേ അയയ്ക്കുമെന്നും വീണ്ടും വീണ്ടും പറഞ്ഞു വിശ്വസിച്ചിച്ച് രാജാവ് ആശ്രമത്തിൽനിന്ന് പോകയും ചെയ്തു. ഇക്കഥയറിഞ്ഞാൽ തപോധനനായ കണപൻ എന്തു ചെയ്തേക്കുമോ എന്ന വിചാരത്തോടുകൂടിയാണ് ദുഷ്യന്തൻ രാജധാനിയിലേക്ക് ചെന്നത്.

രാജാവ് പോയിട്ട് ഒരു മുഹൂർത്തം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കണപമുനി ആശ്രമത്തിൽ എത്തി. ലജ്ജകൊണ്ട് അച്ഛന്റെ മുഖിൽ ചെല്ലുവാൻ ശകുന്തളയ്ക്ക് കഴിയാതായി. മഹാ തപസ്വിയും ജ്ഞാനിയുമായ കണപൻ ദിവ്യചക്ഷുസ്സുകൊണ്ട്, അങ്ങു നടന്നതെല്ലാം അറിഞ്ഞ് സമപ്രീതി ചേന്ന് മുകളേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

ഭേദം, എന്നേ അനുഭവിച്ച് നീ ഗ്രന്ഥമായി ചുരുക്കുന്നോടേ ചേർന്നു് ധർമ്മവിരുദ്ധമല്ല. ക്ഷത്രിയൻ്റെ ഗംഭീര വിവാഹം ശ്രേഷ്ഠമാണ്. പരസ്പരം അനുരാഗത്തോടുകൂടിയ കാമിനീകാമുകന്മാർ, തമ്മിൽ ചെയ്യുന്ന ഗ്രന്ഥസമ്പർക്കം മന്ത്രതന്ത്രങ്ങൾ കൂടാതെയായിരുന്നാലും സൂതിവിഹിതമായ വിവാഹം തന്നെയാണ്. ധർമ്മത്താലും മഹാത്മാവുമാണ് പുരുഷോത്തമനായ ഭൂഷണൻ. ആ ആരാധ്യനായ ഭർത്താവിനേതന്നെ നീ പ്രാപിച്ചതു് യോഗ്യമായി. മഹാത്മാവും മഹാബലനുമായ ചന്ദ്രൻ നിനക്കുണ്ടാകും. അവൻ ഭൂമി മുഴുവൻ ഭരിച്ചുകൊണ്ടു് ചക്രവർത്തിയായി ശോഭിക്കും.”

ഇങ്ങിനെ അനുഗ്രഹിച്ചു് കണപമുനി, താൻ കൊണ്ടുവന്ന ഫലഭാരത്തേ താഴേ വെച്ചു് വിശ്രമിക്കുമ്പോൾ ശകുന്തള അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്ന് ഇങ്ങിനെ പ്രാർത്ഥിച്ചു:—

“ഞാൻ പുരുഷോത്തമനായ ഭൂഷണ രാജാവിനെ ഭർത്താവായി വരിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ അവിടുന്ന് പ്രസാദിക്കണം.”

കണപൻ:—“നിനക്കുവേണ്ടി ആ രാജാവിനെ സംബന്ധിച്ചു് ഞാൻ പ്രസന്നൻ തന്നെയാണ്. നിനക്കു് വേണ്ടുന്ന വരം വാങ്ങിക്കൊള്ളുക.”

ഭൂഷണഹിതത്തിനുവേണ്ടി പെരുവനാട് ധർമ്മീയുരയും രാജ്യസ്ഥൈര്യവും ഉണ്ടാകുവാൻ തക്ക വരമാണ് ശകുന്തള വാങ്ങിയതു്.

ഭൂഷണനാൽ ഗഭീണിയായിത്തീർന്ന ശകുന്തള കാലം തികഞ്ഞപ്പോൾ അതി തേജസ്വിയായ ഒരു കുമാരനെ പ്രസവിച്ചു. ദീപ്കാഗ്നി കൈപ്പം പ്രഭുക്കളെ ആ നന്ദനൻ രൂപമെടുത്തു് ഗുണങ്ങളാൽ മൂന്നു ലോകങ്ങളിലും പേരു് പരത്തി. പുണ്യവാനായ കണപൻ ആ കുട്ടിയുടേ വളർച്ചപോലേ ജാതകമാർഗ്ഗം സംസ്കാരങ്ങൾ യഥാവിധി നിർവ്വഹിച്ചു. മഹാനും ശ്രീമാനും മഹാബലനും ചക്രാങ്കിതകരനും, സിംഹവിക്രമനുമായ ആ ബാലൻ ദേവകുമാരനെപ്പോലേ വളർന്നു വന്നു. ആറു വയസ്സായപ്പോൾ ആ കുട്ടി കണപശ്രമ പ്രദേശത്തിലേ സിംഹം, വൃശാഭ്രം, വരാഹം, മഹിഷം, ഗജം എന്നീ മൃഗങ്ങളേ ചെന്നു പിടിച്ചു് വൃക്ഷങ്ങളിൽ കെട്ടിയിടുകയും, അവയേ ഇണക്കി, അവയിൽ കയറി ആശ്രമ സമീപത്തു് ഓടിക്കളിക്കുകയും ചെയ്തു തുടങ്ങി. സർവ്വരേയും കീഴടക്കുന്ന ഈ കുട്ടിക്ക് അന്ന് ആ ആശ്രമവാസികൾ സർവ്വദമനൻ എന്നു് പേർ കൊടുത്തു. ബാലന്റെ ആകാരഭംഗിയും അതിമാനുഷകത്വങ്ങളും കണ്ടു്, കണപമുനി, ഈ കുട്ടി യൗവനരാജ്യത്തിന്നു് അർഹൻ തന്നെയെന്ന് ശകുന്തളയോടു് പറഞ്ഞു. എന്നിട്ടു്, അദ്ദേഹം തന്റെ

ശിഷ്യന്മാരേ വിളിച്ച്, ബന്ധുക്കളിൽ സ്ത്രീകൾ അധികം നൽകി പാക്കുന്നത് കിത്തിക്കും ചാരിത്രത്തിനും ധർമ്മത്തിനും ചേർത്തല്ലായ്മയാൽ സർവ്വലക്ഷണസമ്പന്നനായ ശങ്കരനുള്ള ചുരുനോട്ടത്തിൽ ആഗ്രഹത്തിൽ കൊണ്ടുപോയാക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. അതിനുള്ളും, ശങ്കരനുള്ളും മകനും മുനിശിഷ്യന്മാരോടുകൂടി ഹസ്തിനാപുരത്തിലേക്കു പോയി. ആ സുബ്രതയേയും ബാലാർക്കപ്രഭുനായ ചുരുനേയും രാജസന്നിധിയിൽ ചേർത്തതിൽപ്പിന്നെ മുനിശിഷ്യന്മാർ ആശ്രമത്തിലേക്ക് മടങ്ങി. ശങ്കരനുള്ള രാജാവിനേ യഥാക്രമം പൂജിച്ച് ഇങ്ങിനെ അറിയിച്ചു:—

“അവിടുത്തേക്ക് എന്നിലുണ്ടായിരിക്കുന്ന ദേവതുല്യനായ ചുരുനാണ് ഈ കുട്ടി. ഇവനേ യുവരാജാവായി അഭിഷേകം ചെയ്യാലും! കണപാശ്രമത്തിൽ വെച്ച് എന്നോട് ചേരുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അവിടുന്ന് ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞ ഇപ്പോഴും ഭാർക്കുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ.”

രാജാവ്:—അങ്ങിനെയൊരു പ്രതിജ്ഞയേപ്പറ്റി ഞാൻ ഭാർക്കുനില്ല. നീ ഏതോ ഒരു ദുഷ്ടതാപസിയാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. എന്നിക്കും നിനക്കും തമ്മിൽ യാതൊരു സംബന്ധവുമില്ല; അങ്ങിനെ, മുന്മുഖപ്പോഴെങ്കിലും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ ഭാർക്കുന്നതുമില്ല. നീ ഇവടെ നിന്നു പോകയോ, ഇങ്ങങ്ങാനും നില്ക്കയോ, എന്നോ ചെയ്തുകൊള്ളുക.”

ഇങ്ങിനെ രാജാവ് പറഞ്ഞതു കേട്ടപ്പോൾ ആ മനോഹരാംഗിയായ തപസ്വിനി വല്ലാതെ നാണിച്ചുപോയി. തുടർന്നുണ്ടായ ദുഃഖം വളന്ന്, ബോധം വെടിഞ്ഞു ഭട്ടനേരത്തേക്ക് ഒരു തുണണപോലേ നിശ്ചലയായി നില്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഉടനേതന്നെ, അമച്ഛത്താൽ കണ്ണുകൾ ചുക്കന്ന്, ചുണ്ടു വിറച്ച്, കുടിലകടാക്ഷങ്ങളാൽ ദുഷ്ടനനേ ദഹിപ്പിക്കുമാറ് നോക്കി. കോപാകുലതയോടും ദുഃഖാമച്ഛത്തോടും കൂടിയ അവൾ ശരീരം മാച്ച്, തപസ്സാൽ നേടിയ തേജസ്സ് അടക്കി, ഒരു മുഹൂർത്തം ധ്യാനമഗ്നയായി നിന്നതിൽപ്പിന്നെ, ഭർത്താവിനേ നോക്കി പാരുഷ്യത്തോടേ പറഞ്ഞതാവിതു:—

“അല്ലയോ, മഹാരാജാവേ, എല്ലാം അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, ഒന്നും അറികയില്ലെന്നു നടിച്ചു വെറും പ്രാകൃതന്മാരേപ്പോലേ എന്നാണിങ്ങിനെ പറയുന്നത്? സത്യവും അസത്യവും അവിടുത്തേ ഹൃദയത്തിന്ന് തന്നെ അറിയാം. സാക്ഷിയായി നിന്ന് ഹൃദം പറയുന്ന ആത്മാവിനേ അവിടുന്ന് തന്നെത്താൻ അവമാനിക്കരുത്. സ്വന്തം ആത്മാവിനേ സത്യത്തിൽനിന്ന് മറററാണാക്കിക്കാണിക്കുന്ന ആ ആത്മദ്രോഹി

യായ കള്ളൻ, ഏതൊരു ഘോരക്രത്യമാണ് ചെയ്യാതിരിക്കുക! ഞാൻ ഇവിടെ നില്ക്കുന്നത് ആരും സഹായമില്ലാതെ ഏകാകിനിയായിട്ടല്ല. എന്റേറ ഹൃദയത്തിൽ ആ പുരാണനായ മഹാഷി കുടികൊള്ളുന്നുണ്ട്. അവിടുന്ന് ചെയ്യുന്ന പാപം അദ്ദേഹം കാണുന്നതുമുണ്ട്. ആ മഹാഷിയുടേ മുമ്പിൽ വെച്ചാണ് അവിടുന്ന് ഈ പാപകർമ്മം ചെയ്യുന്നതെന്ന് ഓർത്തുകൊള്ളുക. പാപത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ട്, അത് ആരും കാണുന്നില്ലെന്നു കരുതേണ്ട. ദേവന്മാരും ഹൃദയത്തിൽ വാഴുന്ന പുരുഷനും ഏതൊരു കർമ്മവും എപ്പോഴും കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ആദിത്യ ചന്ദ്രന്മാരും, അനിലാമ്പലന്മാരും, ആകാശ ഭൂമികളും, വരുണയമനാതും, ഹൃദയവും അഹോരാത്രികളും, ഇരുസന്ധ്യകളും ധർമ്മത്തേയും മനുഷ്യന്റേറ കർമ്മങ്ങളേയും ശരിക്കറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്. അന്തരംഗത്തിൽ വാഴുന്ന കർമ്മസാക്ഷിയായ ആത്മാവ് സന്തോഷിച്ചാൽ അങ്ങിനെയുള്ളവന്റേറ പാപത്തേ സൂയ്യാത്മജനായ യമൻ കെടുത്തു കളയും. ആ ആത്മാവിനേ സന്തോഷിപ്പിക്കാത്ത ഭൂഷണേ അവന്റേറ പാപകർമ്മങ്ങൾക്കായി യമൻ നരകത്തിൽ തള്ളും. തന്നെത്താൻ ആത്മവഞ്ചന ചെയ്യുന്നവന് ദേവന്മാർ ഒരിക്കലും നന്മ നൽകുകയില്ല. ഞാൻ അവിടുത്തെ മുമ്പിൽ അഹർതക്ഷാതേ വലയേ കേറിവന്നവളല്ല. അവിടുത്തെ ചരിത്രധാരായ ഭായ്ക്കും പതിവ്രതയും ആദരണീയയുമാണ് ഞാൻ. ഈ എന്നേ അവിടുന്ന് വെറും പ്രാകൃതനേപ്പോലേ, സദസ്സിൽവെച്ച് അനാദരിക്കയും നിന്ദിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ഞാൻ ചെയ്യുന്ന വിലാപം ഫലശൂന്യമാണോ? അവിടുന്ന് ഇത് കേൾക്കുന്നതുതന്നെയില്ലയോ? ഞാൻ കേണ താണ ചെയ്യുന്ന ഈ പ്രാർത്ഥന അവിടുന്ന് കൈക്കൊള്ളാതിരുന്നാൽ അവിടുത്തെ ശിരസ്സ് നൂറുനൂറായി പൊട്ടിത്തെറിച്ചു പോകും. ഭർത്സാവ് ഭായ്ക്കയിൽ ചേരുമ്പോൾ അവന്ന് വീണ്ടും ജനമുണ്ടാകുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് ഭായ്ക്കയ്ക്ക് ജായ എന്ന പേരുണ്ടായത്. ആഗമജ്ഞനായ പുരുഷന് സംജാതനാകുന്ന ചുത്രൻ മുന്പു മരിച്ച പിതാമഹന്മാരേ കരകുററുന്നു. ചു എന്ന നരകത്തിൽനിന്ന് പിതാവിനേ ഉയർത്തുന്നതുകൊണ്ടാണ് മകനേ ചുത്രൻ എന്ന് വിളിക്കുന്നത്. ചുത്രനേക്കൊണ്ടാണ് സ്വർഗ്ഗത്തേ പ്രാപിക്കുന്നത്. പെരേത്രനേക്കേണ്ടത് നിത്യത്വം നേടുന്നു. പെരത്രന്റേറ ചുത്രനാൽ പ്രപിതാമഹന്മാർ സന്തുഷ്ടരായിത്തീരും. ഭായ്ക്കയാവട്ടേ, ഗൃഹകായ്ക്കത്തിൽ അനലസയാണ്. ചുത്രവതിയാരോ അവളാണ് ഭായ്ക്ക. ഭായ്ക്ക ഭർത്തൃപ്രാണയായി വർത്തിക്കുന്നു. അവൾ പതിവ്രതയായും വിളങ്ങുന്നു. മനുഷ്യന് ഭായ്ക്കയാണ് ജീവിതാർത്ഥം. അവൾ അവന്ന് ശ്രേ

പുതയേറിയ ചങ്ങാതിയുമാണ്. ധർമ്മം, അർത്ഥം, കാമം എന്നിവ മൂന്നിന്നും ആധാരം ഭായ്യയാണ്. ചുരോഗതിക്ക് അവലംബവും ഭായ്യ തന്നെ. ഭായ്യാവാനാണ് ക്രിയാവാൻ. സഭായ്ക്കൻ മാത്രമേ ഹൃദസ്ഥനാകരുള്ളൂ. ഭായ്യയോടു കൂടിയവൻ പ്രമോദിക്കുന്നു; അവൻതന്നെയാണ് ശ്രീമാൻ. വിജനപ്രദേശത്ത് പ്രിയം പറയുന്ന സഖിയാണ് ഭായ്യ. അവൾ ഭർത്താവിന് ധർമ്മകാര്യത്തിൽ പിതാവും, ദുഃഖകാലത്തിൽ അമ്മയുമാണ്. ജീവിതമാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നവനേ ഘോരപത്തുകളിൽ ഭായ്യയാണ് സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നത്. ഭായ്യയുള്ളവൻ മാത്രമേ വിശ്വാസ്യനാകരുള്ളൂ. ഇങ്ങിനെയെല്ലാംകൊണ്ടും ഭായ്യയാണ് പുരുഷന് പരമമായ ഗതി. മൃതനായ ഭർത്താവ് നരകത്തിൽത്തന്നെ താഴുന്നതായാലും പതിവ്രതയായ ഭായ്യ അവിടേയും ചെന്ന് അവനേ രക്ഷിക്കും. താനാണ് മുമ്പിൽ മരിച്ചതെങ്കിൽ അവൾ ഭർത്താവിന്റെ വരവ് കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കും. ഭർത്താവ് ആദ്യം മരിച്ചുപോയാൽ അവനേ അവൾ പിന്തുടരും. അതുകൊണ്ടാണ് പാണ്ഡിഗ്രഹണക്രമം ഏല്പിട്ടത്. ഇഹപരലോകങ്ങളിൽ ഭായ്യയും ഭർത്താവും കൈയോടു കൈ ചേർത്തു നില്ക്കുന്നവരാണ്. താൻ ജനിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള താൻ തന്നെയാണ് പുരുഷന് പുത്രൻ. ആ നിലയ്ക്ക് മകന്റെ അമ്മയായ ഭായ്യയേ പുരുഷൻ തന്റെ അമ്മയേപ്പോലെ മാനിക്കണം. ഭായ്യയിൽ ജനിച്ച പുത്രനേ, കണ്ണാടിയിൽ നിഴലിച്ച തന്റെ മുഖമെന്നപോലെ കണ്ട് പുണ്യവാനായ പിതാവ്, സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചതുപോലെ ആ ഏദിക്കുന്നു. മനോദുഃഖത്താൽ തപ്തരായും, വ്രാധിയാൽ ആതുരരായും ചെയ്യുന്നവർ അവരുടേ ദാരങ്ങളാൽ, വെയിലേററു തളിർവർ വെള്ളത്താലെന്നപോലെ സന്തുഷ്ടരായിത്തീരും. സ്ത്രീകൾ കോപിച്ചാൽത്തന്നെയും അവരേ പുരുഷന്മാർ ദേക്ഷിക്കരുത്. അവരിൽ നിന്നാണല്ലോ പുരുഷന്മാർ സുഖവും പ്രീതിയും ധർമ്മവും നേടുന്നത്. പുരുഷന് സ്വന്തം ആത്മാവിനേത്തന്നെ ജനിപ്പിക്കുന്ന സനാതനമായ പുണ്യക്ഷേത്രമാണ് സ്ത്രീ. മഹഷികൾക്കുകൂടിയും സ്ത്രീയേക്കാൾതേ പ്രജാസ്രഷ്ടിക്ക് ശക്തിയില്ല. ഓടിച്ചാടി നടന്ന് മെഞ്ചെല്ലാം മൺ പൊടികൊണ്ടു മുടിയ മകൻ അച്ഛനേ ചെന്നു ചൂണരുമ്പോൾ ആ അച്ഛന് അതിലധികം ആനന്ദം മറററുള്ളത്! അവിടുത്തെ മകൻ ഇതാ, തന്നെത്താൻ വന്ന് അവിടുത്തെ മുമ്പിൽനിന്ന് ആഗ്രഹത്തോടേ കടക്കുണ്ണിട്ടു നോക്കുമ്പോൾ ആ മകനെ അവിടുന്ന് അനാദരിക്കുന്നത് എന്തുകൊണ്ട്? വെറും ഉറുമ്പുകൾ കൂടിയും അവരുടേ മുട്ടുകൾ അവതന്നെ എടുത്തു നടക്കുന്നതല്ലാതെ ഉടച്ചുകുളയുന്നില്ല. ധ

മുതലായ അവിടുന്ന് എന്തുകൊണ്ടാണ് സ്വന്തം ആത്മജനേ കൈക്കൊള്ളാത്തത്? മകനേ എടുത്ത് കുട്ടിക്കേ ആശ്ശേഷിക്കുമ്പോഴുള്ള ആ സ്വർസുഖത്തോട്, വസുസ്വർഗ്ഗംകൊണ്ടോ വയുസ്വർഗ്ഗംകൊണ്ടോ ജലസ്വർഗ്ഗംകൊണ്ടോ ഉണ്ടാകുന്ന സുഖം കിടനില്ലയില്ല. ഇതുകാലികളിൽ ബ്രാഹ്മണന്മാരും, നാൽക്കാലികളിൽ പശുവും, ഉൽകൃഷ്ടന്മാരിൽ ഗുരുവെന്നുപോലേ സ്വർഗ്ഗാർഹങ്ങളായവയിൽ ചുരുക്കം ശ്രേഷ്ഠത്വം ചേർന്നു ശോഭിക്കുന്നു. ചുരുസ്വർഗ്ഗംപോലേ അത്രയും സ്വർസുഖം മറ്റൊന്നിലുമില്ലാത്തതുകൊണ്ട്, ഈ പ്രിയദർശനമായ കുമാരൻ അവിടുത്തെ ആശ്ശേഷിച്ചു സ്വർഗ്ഗിക്കട്ടേ. അവിടുത്തേക്ക് ടുടലവിനാശകനായ ഈ കുമാരനെത്താൻ പ്രസവിച്ചപ്പോൾ, ഒരു ആദ്യ അശ്വമേധം ചെയ്യുന്നവനാണ് ഇവനെന്ന് ആകാശത്തിൽനിന്ന് അശരീരിവാക്ക് ചുറപ്പെടുകയുണ്ടായി. അപ്പോഴുണ്ടായ ഈ വീരനന്ദനനേ അവിടുന്ന് കൈക്കൊള്ളുകയില്ലയോ? വിദേശവാസം കഴിഞ്ഞുവീട്ടിൽ വന്നെത്തുന്നവർ ആദ്യംതന്നെ മക്കളേ എടുത്ത് മടിയിൽവെച്ച് വാത്സല്യത്തോടെ മകന്മാർ ലാളിക്കുന്നത് അവിടുന്ന് അറിയാത്തതാണോ? ചുരുന്മാരുടെ ജാതകമുണ്ടാകുമ്പോൾ ബ്രാഹ്മണർ ഉച്ചരിക്കുന്ന വേദമന്ത്രം അവിടുന്ന് ഓർത്ത് നോക്കുക. ഏന്റെ ഓരോ അംഗത്തിൽനിന്നും ഏന്റെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നും നീ സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. ചുരുനായ നീ ഏന്റെ ആത്മാവുതന്നെയാണ്. നീ ഒരു ആറാണ്ടുകാലം വാണാലും! ഏന്റെ ജീവിതവും എനിക്കുള്ള അക്ഷയമായ സന്താനപരമ്പരയും നിനക്കുവീനമാണ്. അതുകൊണ്ട് അല്ലയോ മകനേ, നീ ഒരു ആറാണ്ടുകാലം സസുഖം വാണാലും!—' എന്നിങ്ങനെയാണല്ലോ ആ വേദമന്ത്രം. അവിടുത്തെ ശരീരത്തിൽനിന്നാണ് ഇവൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്. സരസ്സിൽ സ്വന്തം ഹായപോലേയാണ് അച്ഛൻ മകനേ കാണുന്നത്. ആ രീതിയിൽത്തന്നെ ഇവനേ അവിടുന്ന് നോക്കിയാലും! (വൈദിക വിധിപ്രകാരം ഹൃദസ്സൻ സദാ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതായ ചുണ്ഡാഗികളിൽ ഒന്നായ ഗാർഹപത്യത്തിൽനിന്ന് ആഹുതിക്കായുള്ള അഗ്നിയേപ്പോലെയാണ് അവിടുത്തെ ശരീരത്തിൽനിന്ന് ഇവൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്; അവിടുത്തെന്നേ ഇവന്റെ രൂപത്തിൽ മറ്റൊരാളായി നില്ക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ. വേട്ടയാടിക്കൊണ്ട് മൃഗത്തിന്റെ പിന്നാലേ ഓടിത്തളന്ന് അവിടുന്ന് ഏന്റെ അച്ഛന്റെ ആശ്രമത്തിൽ വരികയും അപ്പോൾ എന്നേ പരിഗ്രഹിക്കുമെന്നല്ലോ ഉണ്ടായത്. ഉച്ഛി, പൂച്ഛി, സഹജന്യ, മേനക, വിശ്വാചി, പൂർവാചി എന്നീ ആറുപേരാണ് അപ്സരസ്സുകളിൽ ശ്രേഷ്ഠകൾ. അവരിൽ ബ്രഹ്മസംഭവയാ

യ മേനകയ്ക്ക് വിശ്വാമിത്രനിൽനിന്നുണ്ടായ മകളാണ് ഞാൻ. സ്വപ്നത്തിൽനിന്ന് ഭൂമിയിൽ വന്ന് ഗർഭം ധരിച്ച് ആ അപ്സരരോത്തനം ആ ഗർഭമായ എന്നേ, അന്യനാലുണ്ടായ സന്താനത്തേ കലടയെന്നു പോലേ, ഹിമവൽപ്രദേശത്ത് കൈവിട്ടുകളഞ്ഞു. പൂർവ്വജന്മത്തിൽ ഞാൻ ചെറു പാപത്തിന്റേറ ഫലമായി എന്നേ ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ എന്റേറ ബന്ധുക്കൾ പരിത്യജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതാ, ഇപ്പോൾ അവിടുന്നും അതുതന്നെ ചെയ്തു. അവിടുത്തേക്ക് നിരാകൃതയായ ഞാൻ എന്റേറ ആശ്രമത്തിലേക്കുതന്നെ പോയിക്കൊള്ളാം. എന്നാൽ, അവിടുത്തേ ഈ സ്വന്തം മകനേ അവിടുന്ന് കൈവിടരുത്.”

ദുഷ്യന്തൻ:—“എടോ, ശങ്കന്തളേ, നിന്നിൽ എനിക്ക് മകനുണ്ടായിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ അറികയില്ല. സ്ത്രീകൾ അസത്യം പറയുക സാധാരണമാണ്; അതിൽ ആരാണ് ശ്രദ്ധ കൊടുക്കുക! നിത്യവും കലടയുമായ മേനകയാണത്രേ നിന്റേറ അമ്മ! അവൾ നിന്നേ ഹിമവൽഗിരിമേൽ നിർമ്മാല്യത്തേപ്പോലേ തള്ളിക്കളഞ്ഞു പോയിയെന്നോ! നിന്റേറ അച്ഛനാവട്ടേ, ക്ഷത്രിയനായി ജനിച്ചിട്ടും ബ്രാഹ്മണത്വത്തിന്നായി മോഹിച്ച് കാമത്തിന്നടിമപ്പെട്ട ആ നിത്യനായ വിശ്വാമിത്രനാണത്രേ! അഥവാ നിന്റേറ അമ്മയായ മേനക അസ്പരോത്തനവും, അച്ഛനായ വിശ്വാമിത്രൻ മഹർഷിവർണ്ണനാണെന്നുതന്നെയിരിക്കട്ടേ. അവരുടെ സന്താനമായ നീ എന്താണിങ്ങിനേ വേഗ്രയേപ്പോലേ ചുലവുന്നതു്? ശ്രദ്ധേയമല്ലാത്ത വാക്കുകൾ പറയുന്നതിൽ നിനക്ക് ഒട്ടും ലജ്ജയുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. പ്രത്യേകിച്ച് അത്തരം വാക്കുകൾ ഈ എന്റേറ സന്നിധിയിൽവെച്ച് നീ കൂസലില്ലാതേ വർഷിക്കുന്നു. എടോ, ദുഷ്ടതാചരി, പോ, ചെളിയിൽ! ആ ശ്രേഷ്ഠനായ മഹർഷിയെവിടേ! ആ അപ്സരോവരയായ മേനകയെവിടേ! താചസീവേഷം ധരിച്ചു കൃപണയായ നിയെവിടേ! ബാലനൊങ്കിലും, അതികായനും അതിബലനുമായ നിന്റേറ ചന്ദ്രൻ ഈ പുരുഷിയ കാലംകൊണ്ട് ഇങ്ങിനേ നിണ്ട തുണപോലേ വളർന്നുവന്നുവെന്നോ! നിന്റേറ നികൃഷ്ടജനനത്തേ നീതന്നേ കലടയേപ്പോലേ വളിച്ചു പറയുന്നു. കാമാതുരയായ മേനകയ്ക്ക് എങ്ങിനെയോ പിറന്നവളാണത്രേ ഇവൾ! എന്തെല്ലാമാണ് നീ പറയുന്നതെന്ന് എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ഞാൻ നിന്നേ നിശ്ചയമായും, അറികയില്ല. അതുകൊണ്ട് നീ ഇവിടേനിന്ന് എങ്ങോ പോയേക്കുക.”

ശങ്കന്തള:—“അന്യനിൽ കടുകോളമുള്ള പഴുതു് കൂടിയും അവിടുന്ന് കാണുന്നു. എന്നാൽ തന്നിൽ വിലപഫലത്തോളമുള്ള ആ പ

ശ്ലത്ത് അവിടുന്ന് നോക്കുന്നില്ല. സുരന്മാർ മേനകയിലും, മേനക സുര
 ന്മാരിലും വർത്തിക്കുന്നുവെന്ന് പറയത്തക്കവണ്ണം എന്റേറ അമ്മയായ
 മേനക അത്രയും മഹതിയാണ്. അല്ലയോ, രാജാവേ, അവിടുത്തെജന
 ന്തേക്കാൾ എത്രയോ അധികം ശ്രേഷ്ഠമാണ് എന്റേറ ജനം. അവിടു
 ന്ന് ഈ ഭൂമിയിൽ മാത്രം പൂറിക്കഴിയുന്നു. എന്നിക്കാവട്ടെ, ആകാശ
 വീഥിയിൽപോലും സഞ്ചരിക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ട്. നാം തമ്മിലുള്ള വൃ
 ത്യാസം മഹാമേരുവും കടകിൻ മണിയും പോലെ അത്ര വമ്പിച്ചതാ
 ണ്. ഇന്ദ്രൻ, കുംഭരൻ, വരുണൻ, യക്ഷന്മാർ മുതലായവരുടേ മന്ദി
 രങ്ങളിൽ കൂടിയും ചെല്ലുവാൻതക്ക പ്രഭാവം എന്നിക്കണ്ടെന്ന് ഞാൻ
 അവിടുത്തേക്ക് കാണിച്ചുതരാം. ഞാൻ ഇത് സത്യമാണ് പറയുന്നത്.
 അസത്യം ഒരിക്കലും പറയുന്നവളല്ല ഞാൻ. എന്നാൽ അവിടുത്തോ
 ളുള്ള വിദ്വേഷത്താൽ ഞാൻ അഹംകരിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നതെന്ന്
 അവിടുന്ന് കരുതാതിരിക്കേണമേ! അവിടുന്ന് കരുതുംപോലെ ഞാൻ
 ഒരു പുഞ്ചലിയും, അസത്യവാദിനിയുമല്ലെന്ന് തെളിയിക്കുവാനായി
 ഞാൻ പറയുന്നത് അതിൽ കടക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് അവിടുന്ന്
 ക്ഷമിച്ചാലും! കുറുമേതും പറയാത്തവനാണ് താനെന്ന് അവിടുന്ന്
 ഓർമ്മപ്പെടുത്തണം. തീരെ വിരൂപനായവൻതന്നെ, തന്റേറ മുഖം കണ്ണാ
 ടയിൽ കാണുന്നതുവരെക്കും, താൻ മറുക്കുവരേക്കാൾ സുന്ദരനാണെ
 ന്ന് സങ്കല്പിക്കുക പതിവാണ്. തന്റേറ മുഖ വൈകൃതം കണ്ണാടിയിൽ
 പ്രതിബിംബിച്ച് കാണുമ്പോഴാണ് തനിക്കും അന്യർക്കും തമ്മിൽ രൂപ
 ഭേദം വന്നിരിക്കുക എന്നതും അവൻ അറിയുന്നത്. എന്നാൽ, പ്രകൃത്യാ
 അതിസുന്ദരനായുള്ളവനാവട്ടെ, രൂപഗുണത്തേ സംബന്ധിച്ച് അന്യ
 രേ അവമതിക്കുകയല്ല. ദുഷ്ടാക്കൾ അധികമായി ജ്വലിക്കുന്നവൻ
 എപ്പോഴും അന്യരേ കുറ്റപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കും. മൂഢന്മാർ, അന്യൻ
 പറയുന്ന ശുഭാശുഭവാക്കുകളിൽനിന്ന്, സൂക്ഷ്മം ചുരിച്ചമനസ്സോടെ
 അശുഭത്തേമാത്രമേ ഗ്രഹിക്കുകയുള്ളൂ. പ്രാജ്ഞനാവട്ടെ, അന്യനിൽനിന്നു
 പുറപ്പെടുന്ന ശുഭാശുഭ സമ്മിശ്രമായ വാക്കുകളിൽനിന്ന്, ഹംസം ജ
 ലത്തിൽ കലർന്നു ക്ഷീരത്തെയെന്നപോലെ, ശുഭത്തേമാത്രം കൈക്കൊ
 ള്ളുന്നു. പരാപവാദത്തിൽ സജ്ജനം വേദിക്കുകയും ദുഷ്ടനും മോദിക്കു
 യും ചെയ്യുന്നു. ശിഷ്ടന്മാർ പൃഥ്വീനത്തേ വന്ദിച്ചു സന്തോഷിക്കു
 മ്പോൾ, ദുഷ്ടന്മാർ അവരേ ശകാരിച്ച് രസിക്കുന്നു. സത്തക്കൾ ഗുണ
 ദർശികളാണ്. ദോഷദർശികളാണ് മൂഢന്മാർ. സജ്ജനത്തേ ദുഷ്ടനി
 മാണെന്ന് ദുഷ്ടനും പറയുന്നതുപോലെ അത്രയും ഹാസ്യതരമായി
 ലോകത്തിൽ മററാണില്ല. സത്യധർമ്മങ്ങളിൽനിന്ന് തെറ്റിയവനെ

കൃദ്ധസപ്തമെന്നപോലെ നാസ്തികന്മാർപോലും ഭയപ്പെടുന്നു; പിന്നെ ആസ്തികന്മാർക്ക് അവനേയുള്ള ഭയം എത്രയെന്ന് പറയേണ്ടതുണ്ടോ! താൻതന്നെ ജനിപ്പിച്ച തന്റെ മകനേതന്നെ നിരാകരിക്കുന്നവൻ നിശ്ചയമായും പുരോഗതിയില്ല. അവനുള്ള സമ്പത്ത് ദേവന്മാർ നശിപ്പിക്കും. ക്ഷവംശപ്രതിഷ്ഠയാവിട്ടാണ് പിതൃക്കൾ പുത്രനേ ഗണിക്കുന്നത്. സർവ്വ ധർമ്മങ്ങൾക്കും ആധാരമായ പുത്രനേ ആരും പരിത്യജിക്കരുത്. ധർമ്മം കീർത്തിയും മനസ്സംപ്രീതിയും ഉണ്ടാക്കുന്നവരാണ് മക്കൾ. അവരാണ് പിതൃക്കളേ നരകത്തിൽനിന്ന് കരകയറുന്നത്. അങ്ങിനെയുള്ള പുത്രനേ, അല്ലയോ, രാജേന്ദ്ര, അവിടുന്ന് തനിക്കുവേണ്ടിയും സത്യധർമ്മങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയും കൈവിടാതിരിക്കണം. മഹാരാജാവായ അവിടുത്തേക്ക് കപടത അരുത്. നൂറു കിണറുകളേക്കാൾ ഒരു കുളവും, നൂറു കുളങ്ങളേക്കാൾ ഒരു യാഗവും, നൂറു യാഗങ്ങളേക്കാൾ ഒരു മകനും ശ്രേഷ്ഠതയേ അർഹിക്കുന്നു. അതുപോലെതന്നെ, നൂറു പുത്രന്മാരേക്കാൾ സത്യമാണ് ഉയന്നു നില്ക്കുന്നത്. ഓരായിരം അശ്വമേധത്തേക്കാളും സത്യത്തിന് മെച്ചം കൂടും. സത്യംപോലേ മരണാത ധർമ്മമില്ല. സത്യംപോലേ വിശിഷ്ടമായി മരണാനം തന്നെയില്ല. അസത്യംപോലേ അത്ര ഉഗ്രമായിട്ടും പേരൊന്നില്ല. സത്യമാണ് പരമായ ബ്രഹ്മം. സത്യംതന്നെയാണ് ഉൽകൃഷ്ടധർമ്മം. അവിടുന്ന് ധർമ്മം വെടിയരുത്; സത്യത്തിൽനിന്ന് മാറുകയുമരുത്. ഇനി എനിക്ക് അവിടുത്തേ ഒന്നും തന്നെ അറിയിക്കേണ്ടതായില്ല. ഞാൻ ഇതാ, പോകുന്നു. അസത്യവാദിയായ അവിടുത്തോടു് ഏനിക്കൊരു ചേച്ചിയും വേണ്ട. അവിടുന്ന് തള്ളിക്കളഞ്ഞാലുമില്ലെങ്കിലും, നാലരങ്ങൾക്കുള്ളിൽ, മേരുമാമല മൃടിനില്ക്കുന്ന ഈ ഭൂമിയേ ഏന്റെ ഈ മകൻ ഭരിക്കാതിരിക്കയില്ല.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞു് ശകുന്തള അവിടേനിന്ന് പുറപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ ജഗദിക്ഷകളും പുരോഹിതന്മാരും, ആചാര്യന്മാരും മന്ത്രിമാരും ചുഴ്ന്ന ആ സദസ്സിലേക്ക്, താഴേ കാണിച്ച പടി അശരീരിവാക്ക് ആ കാശത്തിൽനിന്ന് പുറപ്പെട്ടുവന്നു:—

“അച്ഛന്റെ ഉലയാണ് അമ്മ. അതിൽനിന്ന്, താൻതന്നെ മരണാത രൂപത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് മകൻ. എങ്കോ, ദുഷ്ടന്ത, മകനേ ഭരിക്കുകയും ഭാര്യയേ മാനിക്കുകയും ചെയ്യുക. സ്വന്തം ബീജത്തിൽനിന്ന് ഉത്ഭവിച്ച പുത്രൻ പിതാവിനെ നരകത്തിൽനിന്ന് രക്ഷിക്കും. ഇവളിൽ ഈ കുട്ടിയേ ജനിപ്പിച്ചത് ഭവൻ തന്നെയാണ്. ശകുന്തള പറഞ്ഞതെല്ലാം സത്യം തന്നെ. ഭർത്താവിന്റെ സ്വന്തം ശരീരത്തേ മരണാത രൂപത്തിൽ ഭാര്യ പ്രസവിക്കുന്നതാണ് മകൻ. അതുകൊണ്ടും

ശങ്കന്തളയുടെ മകനേ ഭവാനു ഭരിക്കുക. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പുത്രനേ വെടിഞ്ഞു ജീവിക്കേണ്ടി വരുന്നത് വലിയൊരു വിപത്തുതന്നെ. അല്ലയോ, രാജാവേ, ശങ്കന്തളനായ ഈ ദൈവശൂന്തിയേ കൈക്കൊണ്ടു ഭരിക്കുക. ഞങ്ങൾ പറഞ്ഞതു കേട്ടു ഭവാനു ഭരിക്കുകൊണ്ടു ഈ പുത്രനു ഭരതൻ എന്നുവളേ പേർ.”

ആകാശത്തിൽ നിന്നുണ്ടായ ഈ ദേവോക്തി കേട്ടു സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന രാജാവു, പുരോഹിതന്മാർ, മന്ത്രിമാർ മുതലായവർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആ സദസ്യരോടു ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ദേവമൂർത്തൻ പറഞ്ഞതു നിങ്ങളെല്ലാവരും കേട്ടുവല്ലോ. ഇവൻ എന്റേ മകനാണെന്നു എനിക്ക് മുമ്പുതന്നെ അറിയാം. ശങ്കന്തളവന്നു പറഞ്ഞ ഉടനെ ഞാൻ ഈ കുട്ടിയേ ആദരിച്ചാൽ, ജനങ്ങൾക്കുണ്ടാകാവുന്ന ശങ്ക ഇവന്റേ ശുദ്ധിയേ കളങ്കിതമാക്കിയേക്കും. അതുകരുതിയാണ് ഇത്രയും നേരം എന്റേ മകന്റേ മുമ്പിൽ അന്യനെന്ന പോലെ ഞാൻ വർത്തിച്ചതു.”

അശരീരിവാക്യത്തേക്കൊണ്ടു, സ്വന്തം പുത്രനുള്ള ചരിത്രശുദ്ധി വെളിപ്പെടുത്തിയതിൽപ്പിന്നെ, ദൃഷ്ടാന്തൻ ആ കുട്ടിയേ കൈക്കൊണ്ടു സമുചിതകർമ്മങ്ങളെല്ലാം വാത്സല്യപൂർവ്വം നടത്തി. മകനേ എടുത്തു ചെന്നുകയും മകൾക്കും ചെയ്തു, അദ്ദേഹം സന്തുഷ്ടിക്കുള്ള കയ്യും, ബ്രാഹ്മണപുജയേറും, വന്ദിസ്തുതികൾ കേട്ടും, പുത്രസ്തംഭം സുഖം വേണം വിജയിക്കയും ചെയ്തു. ശങ്കന്തളയേ യഥാധർമ്മം ആദരിച്ചതിൽപ്പിന്നെ അവളേ അദ്ദേഹം സമാശ്വസിപ്പിച്ചതു ഇങ്ങിനെയാണ്:—

“ദേവീ, നാം തമ്മിലുണ്ടായ ചേർച്ച നാട്ടുകാർ അറികയില്ല. അവരേ അറിയിക്കുവാനും നിന്റേ പരിശുദ്ധിക്കുവേണ്ടിയുമാണ് ഞാൻ നിന്നോടു അന്യന്റേ നിലയിൽ പെരുമാറിയതു. നിന്നേപ്പറ്റി നാട്ടുകാർ സംശയിക്കാതിരിക്കുന്നതിനും, പുത്രനു രാജ്യം കൊടുക്കുന്നതിനും ഞാൻ ഇങ്ങിനെയൊരു പരീക്ഷണം ചെയ്തുവെന്നുള്ളതു പ്രിയേ, നിന്നേ ഞാൻ ക്രോധിപ്പിച്ചപ്പോൾ നീ പറഞ്ഞ അപ്രിയമെല്ലാം സ്നേഹത്തോടുകൂടി ഞാൻ ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നു.”

ഇങ്ങിനെ, സാന്ത്വനോക്തികളാൽ പ്രിയതമയേ പ്രസാദിപ്പിക്കയും, വസ്ത്രാണുപാദികൾ നൽകി സജ്ജരിക്കയും ചെയ്തു. ശങ്കന്തളാത്മജനേ ഭരതനെന്ന പേരോടുകൂടി ദൃഷ്ടാന്തരാജാവി യുവരാജാവാക്കി. ആ ക്ഷമാരൻ രാജാക്കന്മാരെയെല്ലാംവെന്ന് ചക്രവർത്തിയായി ശോഭിച്ചു. അന്നു മുതൽക്കാണ് ഈ ഭൂഖണ്ഡലത്തിനു ഭാരതം എന്ന് പേരുണ്ടായതു. അതിനു പിമ്പും, അതിനു മുമ്പുമുള്ള രാജാക്കന്മാരെല്ലാം ഭരത സാമ്രാജ്യമെന്നാൽ ഭാരതന്മാരായി.

പതിനാലാം അദ്ധ്യായം. സംവരണൻ.

ഭരതന്റെ പ്രപഞ്ചതൃണായി ഹസ്തിയെന്നൊരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് ഹാസ്തിനപുരം നിർമ്മിച്ചത്. ഹസ്തിയുടേ പേരത്രനായ അജമീഡന് കൈകേയി, ഗാസ്ഥാരി, വിശാല, ഋക്ഷ എന്നീ നാലു പത്നികളിൽ കൂടി രണ്ടായിരത്തിനാനൂറു മക്കളുണ്ടായി. അവരിൽ സംവരണനാണ് വംശധരനായി ശോഭിച്ചത്.

അക്കാലത്ത് സൂര്യൻ തപതിയെന്നു പേരായി തേജോമയിയായ ഒരു കുമാരിയുണ്ടായി. സൂർയാത്മജനായ സാവിത്രിയുടേ ഇളയസഹോദരിയും തപസ്വിനിയുമായ തപതി മുപ്പാറെണ്ണം വിശ്രുതയായി. ദേവാസുരന്മാരിലാവട്ടേ, യക്ഷരാക്ഷസന്മാരിലാവട്ടേ, ഗന്ധർവാസ്തസ്യകളിലാവട്ടേ തപതിയേപ്പോലേ അത്രയും രൂപഗുണം തികഞ്ഞ മറെറൊരുവരും ഇല്ലെന്നുവന്നു. കോട്ടുമാ കുറവോ തെല്ലമില്ലാതെ, ചേർന്നിണങ്ങിയ മെയ്യഴുകാൻ ആ സുവേഷയും നീലായതലോചനയുമായ ഭാമിനി സാധപിതും സുവൃത്തയുമായി ശോഭിച്ചു. രൂപശീല ഗുണങ്ങളാൽ അവൾക്കു സദൃശനായ വരനേ ലോകമൊന്നിലും കണ്ടില്ല. യേശുവനും തികഞ്ഞ മകളേ നോക്കി, അവൾക്കു ചേർന്ന വരൻ ആരെണം എവിടേയെന്നുമുള്ള വിചാരത്തിൽ സൂര്യൻ നിമഗ്നനായി. ഒടുവിൽ, ആ ദേവൻ തീർത്ഥാടിച്ചത് തന്റെ മകളേ സംവരണൻ കൊടുക്കുവാനാണ്.

സംവരണൻ കിരീട ധാരണംകഴിഞ്ഞ ഉടനെ സൂർയാരാധനയിൽ ഏർപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം നിയതപ്രതനം നിരഹങ്കാരനും തപോനിഷ്ഠനുമായി അഹ്വ്യാമാലാദികളേക്കൊണ്ടു ഉദയഭാസ്കരനേ ഭക്തിപൂർവ്വം പൂജിച്ചുവന്നു. ആ കാശത്തിൽ ദീപ്യാശ്രവണപോലേ ഭൂമിയിൽ സംവരണൻ സ്വതേജസ്സാൽ ശോഭിച്ചു. ഉദിച്ചയരുന്ന സൂര്യനേ ബ്രഹ്മാദികളെന്നപോലേ സംവരണനേ ബ്രാഹ്മണാദി പ്രജകൾ ആരാധിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ആ രാജാവ് കാന്തികൊണ്ട് ചന്ദ്രനേയും, തേജസ്സുകൊണ്ട് സൂര്യനേയും അതിക്രമിച്ചു വിളങ്ങുന്നതായി ശിഷ്ടന്മാരെന്ന് പോലേ ദുഷ്ടന്മാരും കണ്ടു. ഒരുനാൾ, ആ അമിതവിക്രമനായ സംവരണൻ പവ്വതപ്രദേശത്ത് വേട്ടയാടുവാൻ പോയി. നായാട്ടിൽ, ക്ഷീണം പെരുത്ത് ദാഹിച്ചു തളൻ കുതിര ആ മലയിൽത്തന്നെ ചത്തു വീഴുകയാൽ, രാജാവിന് അവിടേ ഏകനായി, കാൽനടയായി ചുറ്റേണ്ടി വന്നു. അപ്പോൾ, അവിടേ, നിസ്തലസൗന്ദര്യവതിയായ ഒരു കന്യക ഏകയായി നില്ക്കുന്നതു കണ്ട്, അവളേ അദ്ദേഹം അത്ഭു

താകൊണ്ടും ആഗ്രഹംകൊണ്ടും നിന്നിമേഷനായി നോക്കി നിന്നു. ആരായിരിക്കാം അവർ എന്ന് സംവരണൻ സംശയിച്ചു തുടങ്ങി. രൂപഗുണംകൊണ്ട് അവർ ശ്രീഭേവിയേപ്പോലേ വിളങ്ങുന്നു. സൂര്യനിൽനിന്നു പതിച്ച പ്രഭയാണോ! ഇക്കാരണത്താൽ! ആകാശവും തേജസ്സും നോക്കിയാൽ അഗ്നിശിഖയാണ് ഈ നില്ക്കുന്നതെന്ന് തോന്നിപ്പോകും. കാന്തിയും പ്രസന്നതയുംകൊണ്ട്, ചന്ദ്രലേഖയായിരിക്കുമോ തന്റേറ മുഖിൽ കാണുന്നത് എന്നും ആ രാജാവ് ശങ്കിക്കുകയുണ്ടായി. ആ നീലവിലോചന ഹിരണ്യമായ പ്രതിമപോലേ ആ പവ്യാഗ്രത്തിൽ ശോഭിച്ചു. അവളുടേ രൂപവേഷങ്ങളാൽ പുകഴലതാസസ്സുണ്ണമായ ആ ഗിരികൂടിയും ഹിരണ്യമായി തിളങ്ങിത്തുടങ്ങി. ആ കന്യാകയേ കണ്ടപ്പോൾ, ലോകത്തിലേ മറ്റൊരാൾ വനിതകളും രാജാവിന് ഗണ്യരല്ലാതായി. തന്റേറ ദൃഷ്ടിക്ക് ഇപ്പോഴേ സാഹചര്യമുണ്ടായുള്ളവെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി. ജനിച്ച നാൾ മുതൽ അതേവരേ ആ രാജാവ് കണ്ടിട്ടുള്ള ഏതൊരു വസ്തുവും ദർശനീയത്വം കൊണ്ട് അവളോടു സമശമല്ലെന്നുനിശ്ചയിച്ചു. ദേവാസുര മനുഷ്യന്മാരുടങ്ങിയ ലോകത്തെ മുഴുവൻ കടഞ്ഞു കടഞ്ഞു സന്തെടുത്തു വിധിയാൽ നിർമ്മിതമായതാണ് ഇവളുടേ രൂപമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. രൂപസൗന്ദര്യംകൊണ്ട് ലോകത്തിൽ അസമശയായ ആ കന്യാകയേ, ഇങ്ങിനെയോരോന്ന് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് സംവരണൻ നോക്കിനോക്കി നിന്നു. ആ കല്യാണാംഗിയാൽ കാമബാണ പീഡിതനായ രാജാവ് കുറേനേരം ചിന്തയിൽ മുങ്ങിക്കിടന്നതിൽപ്പിന്നേ, മനസ്സിൽ മന്മഥാഗ്നിതീവ്രതരം കത്തിക്കാളിത്തുടങ്ങുകയാൽ, താൻ ബലാശ്വ്യനായിരുന്നിട്ടും ആ അബലയുടേ മുഖിൽ ചെന്ന് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:— “നീ ആരാണു്? എന്തിന്നാണ് ഇവിടേ വന്നു നില്ക്കുന്നത്? എടോ, ശുചിസ്ഥിതേ, സർവ്വാംഗ സുന്ദരിയും സർവാഭരണഭൂഷിതയുമായ നീ ഈ നിജ്ജനമായ കാട്ടിൽ ഏകയായി നടക്കുന്നത് എന്തുകൊണ്ട്? ഈ ആഭരണങ്ങളാൽ നീയല്ല, നിന്നാൽ ഈ ആഭരണങ്ങളാണ് ശോഭിക്കുന്നത്. സുരാസുരവനിതകളിലോ, യക്ഷരാക്ഷസ വധുക്കളിലോ, നാഗാംഗനകളിലോ, ഗന്ധർവ്വമാനുഷ സ്ത്രീകളിലോ നിന്നേപ്പോലേ രൂപവതിയായി ആരുമില്ല. ഞാൻ കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള വരാംഗനകളിൽ ആരുത്തന്നേ നിന്നോടൊക്കുകയില്ലെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പൂണ്ണേന്ദ്രപോലേ കാന്തി പൊഴിയുന്ന നിന്റേറ മുഖവും കമലദളംപോലേ ചന്തം ചിന്തുന്ന മിഴികളും കണ്ടതു മുതൽ മന്മഥൻ എന്നേ മമിച്ചു തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.”

ആ നിജ്ജനാരണ്യത്തിൽ കാമാർത്ഥനായി നിന്നുകൊണ്ട് രാജാവ് ഇത്രയും പറഞ്ഞതിന് മറുപടിയായി അവരും ഒന്നുതന്നെ മിണ്ടിയില്ല. കാമപ്രഭാപം ചെയ്യുന്ന സംവരണൻ നോക്കിനിൽക്കുവേണ്ടതന്നെ, അവരും, മേലത്തിൽ മിന്നലെന്നപോലെ പെട്ടെന്നു മറഞ്ഞു പോയി. ഉന്മത്തനേപ്പോലെ സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ആ സുന്ദരിയേ തിരഞ്ഞ് തിരഞ്ഞ് ആ കാട്ടിലെങ്ങും ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു. അവളേ അവിടെ ഒരിടത്തും കാണാത്തതായാൽ ആ പാർത്ഥിവൻ വിലപിക്കുകയും, ഒരു മുഹൂർത്തം നിശ്ചേഷ്ടനായി നിന്നുപോകുകയും ചെയ്തു.

ശത്രുവീരന്മാരേ വെട്ടി വീഴ്ത്തുന്ന ആ നൂപതി, തന്റെ കാമിനിയേ കാണാത്തതായാൽ കാമമോഹിതനായിത്തീർന്ന് ആ വെറും നിലത്തു വീണു. രാജാവിന്റെ ആ സ്ഥിതികണ്ട് പിന്നായത ശ്രോണിയായ ആ ചാരുമാസിനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തുചെന്ന് തേന്മൊഴി പൊഴിച്ചു വിളിച്ചുണർത്തി. എന്നിട്ട്, ആ കാമചീഡിതനേ നോക്കി, അവരും ചുറ്റുപുറത്തു തൂക്കി, കൊഞ്ചിക്കഴഞ്ഞു ചില മധുരോക്തികൾ പറച്ചെടുത്തിട്ട്.

“എഴുന്നേറ്റാലും, എഴുന്നേറ്റാലും! അവിടുത്തേക്ക് മേന്മേൽ മംഗളമുണ്ടാകട്ടേ. നൂപതി വ്യാപ്രനും അരിന്ദമനമായ അവിടുത്തേക്ക് മോഹത്താലുള്ള ഈ കിടപ്പ് ചേരുകയില്ല.”

ഈ കണ്ണു പീഡയുടമയായ വാക്കുകൾ കേട്ട് രാജാവ് കണ്ണു തുറന്നപ്പോൾ, തന്റെ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്ന ആ സുന്ദരിയേ കണ്ട്, മന്ദമാഗ്നിയിൽ ദഹിക്കുന്ന അദ്ദേഹം തളന്നിടറി സപരത്തിൽ അവളോടായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“എടോ, വിശാലാക്ഷി, കാമാർത്ഥനായ ഞാൻ വരണിയനാണെന്നറിഞ്ഞ് എന്നേ നീ വരികുക. ഞാൻ ഇതാ പ്രാണൻവിടാറായി. നീ നിമിത്തം മന്ദമനം എന്നിൽ നിശിതങ്ങളായ ശരങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നു. അത് ശമിപ്പിക്കുവാൻ തക്ക പ്രതിവിധി വേറേയില്ല. കാമഘോരസ്പർശത്തിന്റെ കടിയേറ്റു നിലവിട്ടുഴുന്ന എന്നേ, എടോ, ഭദ്രേ, നീ പ്രാപിച്ചു ആശ്വസിപ്പിച്ചാലും. കിന്നരഗീതംപോലെ മൊഴി തൂക്കി, തിങ്കളൊളിച്ചുണ്ട പത്മാനനയായി വിളങ്ങുന്ന സുന്ദരീരത്നമേ, എന്റെജീവിതം നിനക്കധീനമാണ്. നിന്നേക്കൂടാതെ എനിക്ക് ജീവിക്കുവാൻശക്തിയില്ല. കാമശരങ്ങളേറ്റു ഉള്ളും തുളഞ്ഞ് വലയുന്ന എന്നിൽ അംഗനാമണിയായ നിനക്ക് തെല്ലൊന്ന് കനിഞ്ഞുകൂടെയോ? നിന്റെ ഭക്തനാണ് ഞാൻ. എന്നേ നീ കൈവിടരുത്. പ്രീതിയോടുകൂടി എന്നേ രക്ഷിക്കുവാനാണ് നീ ചെയ്യേണ്ടത്. നിന്നേ കണ്ടിട്ടുണ്ടായ

രാജാത്താൽ എന്റേ മനസ്സ് ഇളകിയവയെന്നു, നിന്നേ കണ്ടതോടുകൂടി, ഇനി മറ്റൊരുവളേ നോക്കുവാൻ എനിക്ക് ഇഷ്ടമില്ലെന്നായി. നിനക്ക് അധീനനും നിന്റേ ഭക്തനുമായ എന്നേ പ്രസാദിച്ചാടരിച്ചാലും! നിന്നേ ഞാൻ കണ്ടതുമുതൽ മന്ദഗന്ധം ചേർന്നുവന്നു കൈകൾ എന്റേ മനസ്സ് തുളയ്ക്കുന്നു. മന്ദഗന്ധം എനിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന ഈ കടുംകൂട്ട് അനുരാഗപ്രീതികളേക്കൊണ്ട് നീ ആറ്റിക്കളഞ്ഞത് എന്നേ കളിപ്പിക്കുക. മഹാപോരണം പ്രചണ്ഡശരണമായ പുഷ്പായുധൻ എന്നേ ഭൃംശമായി പ്രണപ്പെടുത്തുന്നു. കല്യാണാശ്വിയായ നീ ആത്മഭാവംകൊണ്ട് ആ മന്ദഗന്ധം അടക്കിയാലും! പിതൃജനം സമ്മതിച്ചിട്ടുവേണം എന്നേ അംഗീകരിക്കുവാനെന്നു വിചാരിച്ചു നീ മടിച്ചു നില്ക്കേണ്ട. ഗാഢവ്യവിവാഹം വഴിക്ക് എന്നേ നിനക്ക് പ്രാപിക്കാം. വിവാഹങ്ങളിൽ വെച്ചു 'ശ്രേഷ്ഠമാണ് ഗാഢവ്യം.'"

തപതി:—അച്ഛന്റേ രക്ഷയിൽ നില്ക്കുന്ന കന്യകയായ ഞാൻ ഒട്ടുംതന്നെ സ്വതന്ത്രയല്ല. എന്നിൽ അവിടുത്തേക്ക് പ്രേമമുണ്ടെങ്കിൽ എന്നേ എന്റേ അച്ഛനോടു ചെന്നു ചോദിക്കുവാൻ വേണ്ടതു്. അവിടുത്തെ പ്രാണൻ എനിക്ക് അധീനമായിരിക്കുന്നുവെന്നാണല്ലോ പറഞ്ഞതു്. ദർശനമാത്രത്തിൽത്തന്നെ, എന്റേ ജീവൻ അവിടുത്തേക്ക് അധീനമായിട്ടുണ്ട്. എന്റേ ശരീരത്തിന്മേൽ എനിക്ക് അധികാരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ അവിടുത്തെ അരികേ വരാതെ, അകന്നു നില്ക്കുന്നതു്. അസ്വതന്ത്രകുളാണല്ലോ സ്ത്രീകൾ. കുലീനനും ഭക്തവത്സലനും സർവ്വഭാവ വിശുദ്ധനുമായ രാജാവിനേ ഭർത്താവായി കിട്ടുവാൻ ഏതോരു കന്യകയാണ് ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുക! പിതൃസമ്മതം മാത്രമേ ഇതിൽ വേണ്ടുള്ളൂ. അവിടുന്ന് എന്റേ പിതാവായ സൂര്യനേ തപോ പ്രണാമപ്രതങ്ങളാൽ പ്രസാദിപ്പിച്ചു എന്നേ തരുവാനായി പ്രാർത്ഥിക്കുക. എന്നേ അവിടുത്തേക്ക് നൽകുവാൻ അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടാൽ ഞാൻ എപ്പോഴും അവിടുത്തെ വശവത്തിനായിത്തീർന്നുകൊള്ളാം. ലോകപ്രദീപനായ സൂര്യന്റേ മകളും സാവിത്രിയുടേ അനുജത്തിയുമാണ് ഞാൻ."

ഇത്രയും പറഞ്ഞ ഉടനേ, ആ ശുഭാംഗി ആകാശത്തേക്കുയർന്നു മറയുകയും, രാജാവു് വിണ്ടു ആ വെറും മണ്ണിൽത്തന്നെ മൂർച്ഛിച്ചു വീഴുകയും ചെയ്തു. രാജാവിനേ കാണാതെ സൈന്യത്തോടൊന്നിച്ചു് അന്വേഷിച്ചു നടന്ന മന്ത്രി, ആ രാജാവു് മഹാരണ്യത്തിൽ നിശ്ചേഷ്ടനായി വീണു കിടക്കുന്നതു കണ്ടു് തീ പിടിപെട്ടുപോലെ എരിച്ചൊരിച്ചൊണ്ടുപോയി. ഉടനേ തന്നെ, കാമമോഹിതനായ രാജാവിനേ,

ബുദ്ധികൊണ്ടും വയസ്സുകൊണ്ടും കീർത്തിനയങ്ങൾകൊണ്ടും മാനു-
വൃദ്ധനായ മന്ത്രി, അച്ഛൻ മകനേയെന്നപോലെ എടുത്തെഴുന്നേല്പിച്ചു.
ശത്രുക്കളേ എതിർത്തു വീഴ്ത്തുന്ന ആ നൃപകേസരി ഇങ്ങിനെ വെറും
മണ്ണിൽ വീണുപോയത് വിശപ്പും ദാഹവും വർധിക്കുകൊണ്ടായിരിക്കാ-
മെന്നു വിചാരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിൽ മന്ത്രി ശീതളജലം
കോരിക്കോരിയൊഴിച്ചു. അതിൽ രാജാവിന്റെ താമരപ്പൂമണം ചേർന്ന്
മകൾ പൊട്ടിപ്പോയി. ഭയം വേണ്ടെന്നും ശുഭമുണ്ടാകട്ടേയെന്നും ആ
മന്ത്രി രാജാവിനോടു സമധൂര സ്വരത്തിൽ മംഗളവാക്കുകൾ പറക്കയും
ചെയ്തു. ബോധം തെളിഞ്ഞു എഴുന്നേറ്റ രാജാവ് തന്റെ സൈ-
ന്യത്തേ മുഴുവൻ നഗരത്തിലേക്ക് തിരിച്ചയക്കുകയാണ്. ആദ്യമായി ചെ-
യ്ക്കത്. മന്ത്രിമാത്രം രാജാവിനേ വിട്ടുകുന്നില്ല. അന്നു തന്നെ സംവ-
രണൻ ആ പർവ്വതാഗ്രത്തിൽ ഉന്മൂലം മുഖനായി കൈ കൂപ്പി നിന്നു
കൊണ്ട് സൂര്യനേ ആരാധിച്ചു തുടങ്ങി. അദ്ദേഹം ശത്രുനാശകനും
ചരോഹിതനും മുനിസത്തമനുമായ വസിഷ്ഠനേ ധ്യാനിച്ചു. രാവുപ-
കലം ഒരുപോലെ ആ ദേശ നില്പിൽത്തന്നെ കഴിയുന്ന രാജാവിന്റെ
മുഖിൽ പന്ത്രണ്ടാം ദിവസം വസിഷ്ഠൻ വന്നു ചേർന്നു. സംവരണൻ
തപതിയാൽ വശികൃതനായിരിക്കുന്നുവെന്ന് ദിവ്യജ്ഞാനത്താൽ ആ
മഹാത്മാവായ മഹർഷി അറിഞ്ഞു, നിയതപ്രതനായ ആ രാജാവിന്
മംഗളാശംസ ചെയ്തു, അദ്ദേഹം കണ്ടുനില്ക്കുവേതന്നെ, സൂര്യനേ
കാണുവാനായി സൂര്യപ്രകാശത്തോടുകൂടി മേഘോദ്ഭവനം. അങ്ങി-
നേ, ആദിത്യന്റെ മുഖിൽ ചെന്നു വന്നിച്ച് താൻ വസിഷ്ഠനാണെ-
ന്ന് അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു.

സൂര്യൻ:—“മഹർഷേ, ഭവാനു സ്വാഗതം! ഭവാനു്റെ ആഗ്രഹമെ-
ന്തെന്ന് പറഞ്ഞാലും! എത്രതന്നെ ഭക്തിരമായിരുന്നാലും ഭവാനു്റെ
അഭിലാഷം ഞാൻ സാധിപ്പിക്കാം.”

വസിഷ്ഠൻ:—“ഭവാനു്റെ പുത്രിയും, സാവിത്രിയുടേ അനുജത്തി-
യുമായ തപതിയേ സംവരണനുവേണ്ടി ഞാൻ വരികുന്നു. ആ രാജാ-
വു മഹാ കീർത്തിമാനും, ധർമ്മാത്മജ്ഞനും, ഉദാരബുദ്ധിയുമാണ്. അ-
ദ്ദേഹം ഭവാനു്റെ പുത്രിക്ക് യുക്തനായ ഭർത്താവാണ്.”

വസിഷ്ഠന്റെ ഈ അഭിമതപ്രകാരം തപതിയേ സംവരണനു
കൊടുക്കുവാൻതന്നെ സൂര്യൻ നിശ്ചയിച്ചു. “സംവരണൻ രാജാക്ക-
ന്മാരിൽ വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠനാണ്. ഭവാനു മഹർഷികളിൽ പ്രവരനാ-
ണ്. തപതിയാവട്ടേ, വധുജനരത്നവുമാണ്; ഈ സ്ഥിതിക്ക് ഈ
ബന്ധത്തിൽ എന്തൊരു കുറവാണുള്ളത്—” എന്നിങ്ങിനെയൊണ്
സൂര്യൻ വസിഷ്ഠനു കൊടുത്ത മറുപടി.

സംവരണനുവേണ്ടി സൂര്യനാൽ ദത്തമായ തപതിയോടുകൂടി വസിച്ചുൻ ഭൂമിയിലേക്കിറങ്ങി. തപതിയിൽത്തന്നെ മനസ്സു ചേർന്ന് മനുഷ്യാവിഷ്ണുനായി നില്ക്കുന്ന ആ വിശ്രുതനായ രാജാവ്, ആ സർപ്പാഗ സുന്ദരിയായ കന്യകയോടുകൂടി വസിച്ചുൻ വരുന്നത് കണ്ട്, ആ പാരുഷാസിനിയായ ദേവകുമാരിയേ നോക്കി നോക്കി അത്ഭുതികൾ പ്രകാശിച്ചു. ആ സൂര്യപുത്രി ആകാശത്തിൽ നിന്നിറങ്ങുമ്പോൾ, മിക്കെല്ലാം പ്രശോഭിപ്പിക്കുന്ന സൈന്യാഭിമാനിയെന്നപോലെ, ഏറ്റവും വിളങ്ങി. വളരെ വളരെ ക്ലേശിച്ചു പന്ത്രണ്ടു രാത്രികൾ കഴികവേ രാജാവിന് ഇങ്ങിനെ അഭീഷ്ടസിദ്ധിയുണ്ടായി. തപോനിഷ്ഠയാൽ സൂര്യനേ പ്രസാദിപ്പിക്കുകകൊണ്ടും വസിച്ചുന്റ മാഹാത്മ്യംകൊണ്ടും സംവരണൻ തപതിയേ കിട്ടി. ദേവഗന്ധർവാദികൾ നിവസിക്കുന്ന ആ പർവ്വതത്തിൽ വെച്ചുതന്നെ, വസിച്ചാനുമതിയോടുകൂടി രാജാവ് ആ കന്യകയേ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു. പിന്നീട്, രാജ്യം, നഗരം, ഉദ്യാനം, കാട് എന്നിവയെയെല്ലാം ശരിക്കു ഭരിക്കുവാൻ മന്ത്രിയേ നിയോഗിച്ചു സംവരണൻ ആ മലയിൽത്തന്നെ ഭായ്യയോടൊന്നിച്ചു രമിച്ചു തുടങ്ങി. ഒരു പന്തീരാണ്ടു കാലം അവർ കാടുകളിലും നദികളിലും ക്രീഡിച്ചു രസിച്ചു. അത്രയും കാലം മുഴുവൻ സംവരണന്റെ രാജ്യത്ത് മഴ പെയ്യുകയുണ്ടായില്ല. മഴയില്ലാതെ ചരങ്ങളും അചരങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ സർപ്പജീവികളും ക്ഷയിച്ചുപോയി. മഞ്ഞുപോലും പൊഴിയാത്ത ആ അത്യുഗ്ര ഭൂതകാലം മൂത്ത് സസ്യമൊന്നുംതന്നെ ഭൂമിയിൽ ഇല്ലാതായി. വിശപ്പു വളന്ന് ഉഴന്നുഴറിയ ജനങ്ങൾ വീടും നാടും വിട്ട് അങ്ങമിങ്ങമായി ചുറ്റിനടന്നു. കളത്രപുത്രാദികളേ കൈവിട്ട്, വിശപ്പടക്കുവാൻ തമ്മിൽത്തമ്മിൽത്തന്നെ നാടുകാർ കൊന്നുതിന്നുവാൻ തുടങ്ങി. നിരാഹാരരായി ശവപ്രായന്മാരായ മനുഷ്യരേക്കൊണ്ട് ആ നാട് ഒരു പ്രേതരാജ്യം പോലെയായി; ഇത്രയും മെല്ലാം ആപത്ത് നേരിട്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, മഹാക്ഷിപ്തനായ വസിച്ച ഭഗവാൻ സ്വശക്തികൊണ്ട് മഴ പെയ്യിപ്പിച്ചു. വളരെ കാലമായി നാടുവിട്ട് അകലേ പാർന്ന രാജാവിനേ തപതിയോടുകൂടി രാജധാനിയിലേക്കു വിളിച്ചുവരുത്തുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ മുതൽ ക്രമപ്രകാരം മഴ പെയ്തു തുടങ്ങി. അപ്പോൾ സസ്യങ്ങളെല്ലാം സമൃദ്ധമായി വളർന്നു. അതിൽപ്പിന്നെ നാടും നഗരവുമെല്ലാം തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങി. ശചിയോടുകൂടി ഇന്ദ്രനെന്നതുപോലെ തപതിയൊന്നിച്ചു സംവരണൻ പലകാലം സസുഖം വാണു. അവരിലുണ്ടായ സന്താനമാണ് കേരളവംശത്തേ ഉത്ഭവിപ്പിച്ചു കരുതുന്നത്.

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം. ശാന്തനം.

ഇക്ഷ്വാകുവംശത്തിൽ മഹാഭിഷന് എന്ന് പ്രഖ്യാതനായി സത്യാദിയും മഹാ പരാക്രമിയുമായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. ഓരോ യുദ്ധം അശ്വമേധയ്ക്കൊണ്ടും ഒരുനൂറു രാജസുയ്യംകൊണ്ടും അദ്ദേഹം ദേവേന്ദ്രനേ സന്തോഷിപ്പിച്ചു സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചു. ഒരിക്കൽ ബ്രഹ്മാവിനേ ഉപാസിക്കുവാനായി ദേവേന്ദ്രനുമിപ്പോഴുള്ള സുരന്മാരും മഹാഭിഷന് തുടങ്ങിയ രാജാക്കളും സത്യലോകത്തിൽ ചെന്നു. ആ സഭയിൽ സരിൽപ്രവരയായ ഗംഗയും സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. ആ സന്ദർഭത്തിൽ ഗംഗാദേവി ധരിച്ചിരുന്ന ശശിപ്രഭമായവസ്ത്രം കാറേററു് അകന്നു പോയി. ഉടനേ, ദേവന്മാരെല്ലാം തല താഴ്ത്തിനിന്നു. മഹാഭിഷന് മാത്രം ആ ദേവിയെ ആ നിലയിൽ ഒന്നുനോക്കി. ഇതു കണ്ടു്, മനുഷ്യനായി ജനിച്ചു് കുറേനാൾ ഭൂവാസം ചെയ്തിട്ടേ ഇനി സുരലോകത്തിൽ സ്ഥാനം കിട്ടുകയുള്ളുവെന്ന് മഹാഭിഷനെ ബ്രഹ്മാവു് ശപിച്ചു.

ആ രാജാക്കി അന്നത്തേ മന്നവന്മാരേയും മഹാക്ഷിമാരേയുമെല്ലാം ഭാരതൂനോക്കിയതിൽ തനിക്ക് പിതാവായി കൈക്കൊള്ളുവാൻ യോഗ്യൻ പ്രതീപനാണെന്നറിഞ്ഞു. ഗംഗയാവട്ടേ, തന്നേകണ്ടു് മനസ്സിലാക്കിയ മഹാഭിഷനെത്തന്നേ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു് ആ സഭസ്സിൽനിന്നു പോയി. മാഗ്മലേ, ശരീരം തകന്നു് കശുലം പിടിപ്പെട്ട നിലയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ദേവന്മാരായ വസുക്കളേ ആ സരിൽപ്രവര കണ്ടു.

ഗംഗ:—“നിങ്ങൾക്കു് ഇങ്ങിനെ ശരീരനാശമുണ്ടായതു് എങ്ങിനേ? ദേവന്മാരെല്ലാം ക്ഷേമം തന്നെയല്ലയോ?”

വസുക്കൾ:—“ഏററവും ചെറിയൊരു തെറ്റു ചെയ്തതിന്നു് വസിഷ്ഠമഹാക്ഷി ഞങ്ങളേ ശപിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സന്ധ്യാവന്ദനത്തിൽ ഏല്പിട്ടിരിക്കുമ്പോൾ മൃഗരായ ഞങ്ങൾ ഒളിച്ചുചെന്ന് കുററുചെയ്തുപോയി. അതിൽ ആ മഹാക്ഷി കോപിച്ചു് മനുഷ്യരായി ജനിക്കുന്നതിന്നു് ഞങ്ങളേ ശപിച്ചു. ബ്രഹ്മവാദിയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ശാപം നിഷ്ഫലമാകയില്ല. വല്ല മനുഷ്യസ്ത്രീയുടേയും ഗർഭത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാനിടയാക്കാതെ, ഭവതിതന്നെ മാനുഷിയായി പരിണമിച്ചു് ഞങ്ങളേ പ്രസവിക്കാമെന്നിൽ അതു് വലിയൊരു സമാധാനമായിത്തീരുന്നതാണ്.”

വസുക്കൾ വസിഷ്ഠശാപത്തിന്നു് ഇരയായതു് എങ്ങിനെയെന്നു് താഴേ വിവരിക്കാം:—

മുമ്പാരികൾ, പന്ത്രണ്ടാമത്തേക്കായി ഭവിച്ചു വസിഷ്ഠമുനി മേരുമാ

മലയുടേ താഴ്വരയിൽ തപോനിഷ്ഠനായി വസിച്ചു വന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റേറ ചുണ്ണാശ്രമം പക്ഷിമൃഗങ്ങൾ നിറഞ്ഞും ഏതു കാലത്തും പൂനിരച്ചുവന്നും, സ്വാദുള്ളിയ ജലഫലമൂലങ്ങൾ കലന്നും പരിശോഭിക്കുന്ന വനത്തിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ആ ധർമ്മവായ വസിഷ്ഠൻ അപ്പോഴപ്പോൾ വേണ്ടുന്ന ഹോമദ്രവ്യങ്ങളെല്ലാം നേടേണ്ടതിലേക്ക് സുരഭി എന്ന് വിഖ്യാതയായ ദക്ഷപുത്രിയേ ആ ആശ്രമപരിധിയിൽ വളർത്തിവന്നു. ലോകാനുഗ്രഹത്തിനുവേണ്ടി സർവ്വാഭിഷ്ടങ്ങളേയും ചുരത്തുന്നവളാണ് ആ ദേവി. ആ ശ്രേഷ്ഠയിൽ കശ്യപനുണ്ടായിട്ടുള്ള സന്താനങ്ങളാണ് ഗോക്കരം. ചുണ്ണവും രമ്യവും മുനിസേവിതവുമായ ആ തപോവനത്തിൽ ആ സുരഭി നിർത്തയായി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അന്നൊരുനാൾ, പൂശ്വ മുതലായ വസുക്കൾ അവരുടേ പത്നികളോടുകൂടി ആ വനത്തിൽ അവിടത്തേ രമണീയപ്രദേശങ്ങളിൽ ചുറ്റിനടന്ന് വിഹരിക്കുകയുണ്ടായി. അപ്പോൾ വസുപത്നികളിൽ ഒരുവൾ ആ കാട്ടിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന കാമധേനുവായ നന്ദിനിയേ കണ്ട് വിസ്മയാവാഷ്ടയായി. അകിട്ട് തുങ്ങി, പാൽചുരന്നും, ചന്തംകൂടിയ വാലും കുളമ്പും ചേന്നും ശുഭയും സുശീലയുമായി സർവ്വഗുണ സമ്പന്നയായ ആ നന്ദിനിയേ ആ വസുപത്നി ആശ്രമത്തോടേ തന്റേറ ഭർത്താവിന്ന് കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അതു കണ്ട് ദീപുതേജസ്വിയായ ആ വസു ശീലസൗഭാഗ്യസമ്പന്നയായ തന്റേറ പത്നിയോട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“പ്രിയേ, അസിതേക്ഷണയും സർവ്വാത്തമയുമായ ഈ പശുവാരുണിയായ വസിഷ്ഠന്റേറതാണ്. ഈ ശ്രേഷ്ഠവനവും ആ മഹഷിയുടെ വക തന്നെ. ഈ പശുവിനുള്ള മധുരക്ഷീരം കുടിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ പതിനായിരം വഷം സ്ഥിരയൗവനത്തോടുകൂടി ജീവിക്കും.”

വസുപത്നി.—എന്റേറ സഖിയായി മന്ത്രിലോകത്തിൽ ഒരു രാജകുമാരിയുണ്ട്. സത്യസന്ധനും ധീമാനമായ ഉരീനരന്റേറ പുത്രിയായ ജിതവതിയാണവൾ. എന്റേറ ആ തോഴി രൂപയൗവനസമ്പത്തുകൊണ്ട് മനുഷ്യലോകത്തിൽ പ്രഖ്യാതയായി വിളങ്ങുന്നു. അവൾക്കുവേണ്ടി ഈ പശുവിനെ അതിന്റേറ കുട്ടിയോടുകൂടി ഭവാനു ഇപ്പോൾ തന്നെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വന്നാലും! എന്റേറ തോഴി ഈ പശുവിന്റേറ പാൽ കുടിച്ചിട്ട് മനുഷ്യരിൽ ഒരേ ജരാഭാഗവിലുള്ളിതയായി ശോഭിക്കട്ടേ. ചുണ്ണവരും മഹാഭാഗനുമായ ഭവാനു എനിക്കായി ഇക്കാര്യം നിർവ്വഹിക്കണം. ഇതിനേക്കാൾ അധികമായ പ്രിയം ഭവാനു ചെയ്തതരണ്ടതായി എനിക്ക് ഒന്നുതന്നെയില്ല.”

ഇങ്ങിനേ ഭായ് പഠഞ്ഞതു കേട്ട് ആ ദേവിയുടേ ഹിതത്തിന്നു വേണ്ടി ദ്രോ എന്നു പേരായ ആ വസു തന്റേറ പൂമു മുതലായ സഹോദരന്മാരുടേ സഹായത്തോടുകൂടി ആ പശുവിനേ ചെന്നു പിടികൂടി. മഹഷിക്കുള്ള തപോബലത്തേപ്പറ്റി ഭാഷവാൻ അവർക്ക് അപ്പോൾ കഴിഞ്ഞില്ല. ആ പത്തിനേപ്പറ്റി ഒട്ടും തന്നെ ശങ്കിക്കാതെ അവർ ആ പശുവിനേ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുകതന്നെ ചെയ്തു. ആശ്രമത്തിൽ നിന്ന് അകലേ പോയിരുന്ന വരദണിമുനി ഫലങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു തിരിച്ചു വന്നു നോക്കിയപ്പോൾ സുരഭിയേയാകട്ടേ കുട്ടിയേയാകട്ടേ അവിടേയെങ്ങും കണ്ടില്ല. അദ്ദേഹം ആ കാടു മുഴുവൻ ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞ് തെരഞ്ഞു നടന്നത് നിഷ്പലമായതിൽപിന്നെ, ദിവ്യദൃഷ്ട്യ നോക്കുകയും വസുക്കളാണ് തന്റേറ പശുവിനേ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് അറിയുകയും ചെയ്തു. തൽക്ഷണം, ക്രുദ്ധനായിത്തീർന്ന ആ മഹഷി, മനുഷ്യരായി ജനിക്കട്ടേയെന്ന് വസുക്കളേ ശപിച്ചു. ബ്രഹ്മ ഷികളിലും ദേവന്മാരിലും വെച്ച്, കോപം കൂടിയ മഹാ പ്രഭാവനായ ആ തപസ്വി ഇപ്രകാരം ശപിച്ചതിൽപ്പിന്നെ സ്വന്തം ആശ്രമത്തിലേക്കു തന്നെ പോയി. തങ്ങളേ ശപിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞ് വസുക്കളെടുപേരും ആ മഹഷിയേ പ്രസാദിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റേറ സന്നിധിയേ പ്രാപിച്ചു. എന്നാൽ അവരുടെ ആ യത്നം ഫലിക്കുകയുണ്ടായില്ല. വസിഷ്ഠൻ പറഞ്ഞത് ഇങ്ങിനേയാണ്:—

“ഒരു വഷത്തേക്കു മാത്രമേ നിങ്ങൾക്ക് മാനുഷരപത്തേ കൈക്കൊള്ളേണ്ടി വരികയുള്ളൂ. അത്രയും കാലം കഴിഞ്ഞാൽ ഈ ശാപത്തിൽ നിന്ന് നിങ്ങൾ വിമുക്തരാകും. എന്നാൽ എന്റെ ഈ ശാപത്തിന്ന് നിങ്ങൾ ഇരയായിത്തീരുവാൻ ഫേതുഭൂതനായ ആ ദ്രോവസുവിന്ന് വളരേ കാലം മനുഷ്യലോകത്തിൽ പാക്കേണ്ടിവരുന്നതാണ്. അവിടേ മഹാശയനായ ആ വസു സന്താനോല്പത്തിയിൽ ഏല്പെട്ടുകയില്ല. അദ്ദേഹം ധർമ്മാത്മാവും സർവ്വശാസ്ത്രജ്ഞനും സ്വപിതാവിന്ന് ഹിതകരനും, സ്ത്രീവിഷയസുഖത്തിൽ വിരക്തനുമായി വർത്തിക്കുന്നതാണ്. തോഡവശനായി നിങ്ങളേക്കുറിച്ച് ഞാൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞത് ഒന്നുകൊണ്ടും അസത്യമാകയില്ല.”

ഇങ്ങിനേയാണ് വസുക്കൾ വസിഷ്ഠശാപം ഏറ്റത്. മാനുഷി ഗർഭത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ ഇടയാക്കാതെ മനുഷ്യസ്ത്രീയായിത്തീർന്ന് തങ്ങളേ പ്രസവിക്കേണമെന്ന് വസുക്കൾ പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ, “മനുഷ്യലോകത്തിൽ ഏതൊരു പുരുഷശ്രേഷ്ഠനാണ് ഞങ്ങളുടേ ജനകനാകേണ്ടത്?” എന്നു ഗംഗാ ചോദിച്ചു.

വസുക്കൾ:—“പ്രതീപചുരനും, ലോകവിശ്രുതനുമായ ശാന്ത രാജാവ് ഞങ്ങളുടേ അച്ഛനായി ഭവിക്കട്ടേ.”

ഗംഗ:—“നിങ്ങളുടേ ഈ ആഗ്രഹം തന്നെയാണ് എന്നിരിക്കട്ടെ. ആ രാജാവിന്റെ പ്രീതിക്കും നിങ്ങളുടേ അഭീഷ്ടത്തിനും ഞെവണ്ണം ഞാൻ പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളാം.”

വസുക്കൾ:—“ഓരോ മകനേയും പ്രസവിച്ച ഉടൻ തന്നെ ഭവതി വെള്ളത്തിൽ മുക്കി വിട്ടേക്കണം. അപ്പോൾ, ഞങ്ങൾക്ക് കാലവിളംബം കൂടാതെ മോചനം കിട്ടും.”

ഗംഗ:—“ഞാൻ അങ്ങിനേതന്നെ ചെയ്തുകൊള്ളാം. എന്നാൽ, ആ രാജാവിന്റെ ചുരനായി നിങ്ങളിലൊരാളെങ്കിലും മനുഷ്യലോകത്തിൽ വസിക്കണം. ചുരലാഭത്തിനായി അദ്ദേഹം എന്നോട് ചേരുന്നത് നിഷ്ഠുലമായി എന്നു വന്നുകൂടാ.”

വസുക്കൾ:—“ഞങ്ങളോരോരുത്തരും എട്ടിലൊരുഭാഗം വീതം ഭവതിക്കായി തന്നേക്കാം. ആ വീതം കൊണ്ട് ചുരനേ പ്രസവിച്ച് ആ രാജാവിന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിപ്പിക്കുക. എന്നാൽ, ഭവതിയുടേ ആ മകൻ മനുഷ്യലോകത്തിൽ സമ്പത്തോ സന്തതിയോ ഉണ്ടാകയില്ല. അചുരനായിട്ടാണ് ആ വീതുവാൻ ഭവിക്കുക.”

ഗംഗയും വസുക്കളും തമ്മിൽ ഇപ്രകാരം കരാറ് ചെയ്തതിൽ പിന്നെ, അവർ അവരവരുടേ വഴിക്ക് പിരിഞ്ഞുപോയി. ഈ സംഭവം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രതിശ്രവസ്സിന്റെ ചുരനായി സർവ്വഭൂതഹിതനായ പ്രതീപരാജാവ് ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം ഗംഗാതീരത്തിൽ ചെന്നു പാത്ത് ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്ത്, ഒരുനാൾ, ഗംഗാനദി, രൂപഗുണം തികഞ്ഞ സ്ത്രീരൂപം ധരിച്ച്, ദിവ്യമോഹനവിലാസിനിയായി വെള്ളത്തിൽ നിന്നുയർന്നു വന്ന് ആ രാജാവിന്റെ സാലസന്നിഭമായ വലതു തുടയിന്മേൽ കയറിയിരുന്നു. അപ്പോൾ ആ യശസ്വിനിയും മനസ്വിനിയും ശുഭാനന്ദമായ ഗംഗയോട്:— “അല്ലയോ, കല്യാണി, നിന്റെ ആഗ്രഹമെന്താണ്? ഞാൻ നിനക്ക് എന്തൊരു പ്രിയമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്?” എന്നു പ്രതീപരാജാവ് ചോദിച്ചു.

ഗംഗ:—“ഭവാനേ കാമിക്കുന്നവളാണ് ഞാൻ. കാമവതികളായ സ്ത്രീകളേ പരിത്യജിക്കുന്നവർ നിന്ദുരാണ്ല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഈ പ്രേമവതിയിൽ ഭവാനു പ്രേമമുണ്ടാകണമെന്നാണ് എന്റെ പ്രാർത്ഥന.”

പ്രതീപൻ:—“കാമത്തിന്നടിമപ്പെട്ട് പരസ്ത്രീകളേ പ്രാപിക്കുന്ന

പുനല്ലാ ഞാൻ. അസവണ്ണയേ പരിഗ്രഹിക്കുകയും ഞാൻ ചെയ്തയില്ല. ഇങ്ങിനെയൊണ് എന്റെ ധർമ്മപ്രകാരം.”

ഗംഗ:—ഞാൻ അശുഭയോ അഗാധയോ അല്ല. എനിക്ക് കുറവു മോ കുറവോ ഒന്നിലുമില്ല. ഞാൻ ഭവാനേ കാമിക്കുന്നു. ദിവ്യകന്യകയും വരാംഗനയുമായ എന്നേ ഭവാനു കൈക്കൊണ്ടാലും !”

പ്രതീപൻ:—നീ ആഗ്രഹിക്കുന്നതേതോ, അതിന്ന് എതിരായി ട്രാങ്ങ് നീ തന്നെ പ്രവർത്തിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആചാരഗതിയിൽ നിന്ന് തെറ്റിയാൽ അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ധർമ്മലോപം എന്നേ നശിപ്പിക്കും. എന്റെ വലതു തുടയേയാണല്ലോ നീ ആശ്ലേഷിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ സ്ഥാനം മക്കൾക്കും പുത്രപത്നി (സ്നേഹ)കൾക്കും ചേർന്നതാണ്. ഇടതു തുടയാണ് കാമനിയുടേ സ്ഥാനം; അതിലല്ലല്ലോ നീ പ്രവേശിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് കാമാത്മം നിന്നേ കൈക്കൊള്ളുവാൻ വയ്യ. എന്നാൽ, നീ സ്നേഹസ്ഥാനത്ത് കയറിയതുകൊണ്ട് നിന്നേ എന്റെ പുത്രപത്നിയായി ഞാൻ സ്വീകരിക്കാം.”

ഗംഗ:—അങ്ങിനെയൊക്കെങ്കിൽ, ഞാൻ ഭവാനേറു പുത്രനോടു തന്നെ ചേർന്നുകൊള്ളാം. ഭവാനിലുള്ള ഭക്തിയാൽ ഞാൻ പ്രപ്രാപ്തമായ ഭാരതവംശത്തേ മാനിക്കുന്നു. ഭൂമിയിലേ മറ്റൊരാൾ രാജാക്കന്മാർക്കും ഭാരതന്മാരായ നിങ്ങൾ കീർത്തിയന്മാരാണ്. നിങ്ങൾക്കുള്ള ഗുണങ്ങൾ ഞാൻ ഒരു നൂറ്റാണ്ടുകാലം ശ്രമിച്ചാലും പറഞ്ഞുതീർക്കാൻ ശക്തയാകയില്ല. ഭവാനാകട്ടേ, സ്വക്ഷമത്തിൽ സർവ്വോത്തമനായി രോദിക്കുന്നു. അല്ലയോ, ധർമ്മജ്ഞ, ഭവാനു വിധിച്ചപോലെ തന്നെ എന്നേ സംബന്ധിച്ച് ഒന്നുകൊണ്ടും സംശയിക്കാതെ ഭവാനേറു പുത്രൻ ആചരിക്കണം. എന്നാൽ, ആ മകനേ ഞാൻ അത്യാധികം രമിപ്പിക്കുന്നതാണ്. എന്നു തന്നെയല്ല, ഭവാനേറു ആ പുത്രൻ പുണ്യാത്മാക്കളായ പ്രിയപുത്രന്മാരേക്കൊണ്ട് സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യും.”

അങ്ങിനെയെന്നോടുകൂടെയെന്ന് പ്രതീപൻ സമ്മതിച്ചു ഉടനേ ഗംഗ അവിടേനിന്ന് മറഞ്ഞുപോയി. അതിൽപ്പിന്നെ ആ രാജാവു പുത്രജന്മത്തേ പ്രതീക്ഷിച്ചു തുടങ്ങി. അദ്ദേഹം സഭായ്ക്കനായി പുത്രാത്മം തപസ്സിൽ ഏല്പിട്ടു. തൽഫലമായി ആ പൃഥ്വിധിയിലുള്ള പുത്രനായി മഹാഭീഷൻ ജനിച്ചു. ശാന്തനായ പ്രതീപനുമായ സന്താനത്തിന് ശാന്തനാവെന്ന് ചേരുണ്ടായി. സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ട് അക്ഷയങ്ങളായ പുണ്യലോകങ്ങളേ പ്രാപിക്കുവാൻ കരുതി ശാന്തരാജകുമാരൻ ശുഭകേജങ്ങളിൽ നിരന്തരം ഏല്പിട്ടുകൊണ്ടി

തന്നു. യൗവനത്തിലെത്തിയ ആ പുത്രനേ വിളിച്ച്, ഭരണാധിപൻ, പ്രതീപൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—“മുമ്പാരികൾ നിന്റെ നന്മയ്ക്കായി കാമരൂപിണിയായ ഒരു ദിവ്യാംഗന എന്റെ മുമ്പിൽ വരികയുണ്ടായി. ആ വരാംഗി പുത്രാത്ഥം ഭളിവിൽ വന്ന് നിന്നേ വശീകരിക്കുന്നതായാൽ, ആരെന്നും ആരുടേതെന്നും കൂടി അവളോട് നീ ചോദിക്കരുത്. അവൾ എന്തൊന്ന് ചെയ്താലും അതിനേപ്പറ്റിയും നിന്നിൽ നിന്ന് ചോദ്യമൊന്നും ചുറപ്പെടരുത്. എന്റെ നിയോഗപ്രകാരം നിന്നേ ഭജിക്കുന്ന അവളേ നീ ആദരിക്കണം.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞെല്ലിച്ച്, ശാന്തസുവിനേ രാജാവായി അഭിഷേകം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ, പ്രതീപൻ വനത്തിലേക്കുപോയി. ധീമാനും ദേവേന്ദ്ര പ്രഭാവനമായ ശാന്തസു വേട്ടയാടുന്നതിൽ ഉത്സുകനായി എപ്പോഴും കാട്ടിൽ കടന്ന് സഞ്ചരിക്കുക പതിവായിത്തീർന്നു. ഒരു നാൾ, സിദ്ധചാരണന്മാരാൽ സേവിതമായ ഗംഗാതീരത്തിൽ അദ്ദേഹം സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ, ജാജപല്യമാനമായ ആകാരശ്രീയോടുകൂടി സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മീദേവിയേപ്പോലേ വിളങ്ങുന്ന ഒരു ഉൽകൃഷ്ടവധൂരണത്തേ, ദിവ്യഭരണങ്ങൾ ചാർത്തി, നേരിയ പൂന്തൂകിൽ അണിഞ്ഞു, പത്തോദരശോഭ പുലർന്ന്, അഴകു വഴിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. അവളുടേ ആ സൗന്ദര്യ സമ്പത്താൽ വിസ്മയം പൂണ്ടു ചുളകാഞ്ചിതനായിത്തീർന്ന രാജാവു അവളേ കണ്ണുകൾകൊണ്ട് വീണ്ടും വീണ്ടും നോക്കിപ്പോയി. ആ വിഭാസിനിയും മഹാകാന്തി കലർന്ന ആ രാജാവിനേ കണ്ട് തൃപ്തികൊള്ളുകയുണ്ടായില്ല. ഇങ്ങിനെ ഇരുവരും പരസ്പരം നോക്കി നിന്നതിൽപ്പിന്നെ, ശാന്തസു ആ സുന്ദരിയുടേ മുമ്പിൽ ചെന്ന്, കളിമ കോലുന്ന മൃദലമൊഴികൾ ഇരുവണ്ണം ചൊഴിഞ്ഞു:—

“നി ആരാണു? ദേവിയോ, ദാനവിയോ, ഗന്ധർവ്വിയോ, അപ്സരസ്സോ, യക്ഷിയോ, പന്നഗിയോ, അഥവാ മാനുഷി തന്നെയോ, ആരാണു? ദേവകന്ത്രകയേപ്പോലേ ശോഭിക്കുന്ന നീ എന്റെ ഭാര്യയായി ഭവിച്ചാലും!”

രാജാവിൽനിന്ന് മന്ദഹാസാഞ്ചിതമായി ചുറപ്പെട്ട ഈ മധുര മൃദുലോക്തി കേട്ടു, വസുക്കളും താനുമായി ചെയ്ത കരാറോർത്ത് ആ ശ്രദ്ധാംഗി രാജാവിനോടു ഹൃദയാഹ്ലാദകമാംവണ്ണം പറഞ്ഞതായിതു്:—

“ഞാൻ അവിടുത്തെ വശംവദയായ ഭാര്യയായിത്തന്നെക്കൊള്ളാം. എന്നാൽ, ഞാൻ ശുഭമാകട്ടേ, അശുഭമാകട്ടേ, എന്തൊന്ന് ചെയ്താലും അത് തടയുകയോ അപ്രിയം പറയുകയോ അവിടുന്ന് ചെയ്യരുത്.”

അങ്ങിനെയൊക്കെയായിട്ട് ഞാൻ അവിടുത്തോടൊന്നിച്ചു പാത്തുകൊള്ളാം. തടുക്കുകയോ വിപ്രിയം പറയുകയോ ചെയ്താൽ ഞാൻ അവിടുത്തെ നിശ്ചയമായും വെടിഞ്ഞുപോകാം.”

ഈ കരാറ് ശാന്തൻ സമ്മതിക്കയാൽ ഗംഗാദേവി ആ നരേന്ദ്രനെ പ്രാപിച്ചു് അതുലമായ ആനന്ദം അനുഭവിച്ചുവന്നു. അവളോട് ചോദ്യമൊന്നും ചെയ്യാതെ, ശാന്തൻ അവളിൽനിന്ന് കാമസുഖം നേടിരിമിച്ചു. അവളുടേ ശിഖപുത്തംകൊണ്ടും ത്രുപെന്ദ്രാർക്കുംകൊണ്ടും, ശ്രീശ്യാപചാരങ്ങൾകൊണ്ടും രാജാവു് അത്യാധികം സന്തുഷ്ടനായി. ത്രിപഥഗാമിനിയും, ദിവ്യരൂപിണിയുമായ ഗംഗാദേവി ഇങ്ങിനേ, ശ്രീമതിയും വരവണ്ണിയുമായ മാനുഷിയായിത്തീർന്നു്, ദേവേന്ദ്രനേപ്പോലേ വിദ്യോതിക്കുന്ന നൃപസിംഹമായ ശാന്തൻവിന്ദൻ ഹിതകാരിണിയായ ഭാര്യയായി ശോഭിച്ചു. അവളുടേ സ്നേഹപാത്രയ്ക്കുൾകൊണ്ടും കേളീവിലാസങ്ങൾകൊണ്ടും ആനന്ദത്തിൽ മുങ്ങി, മതിമാന്നു വാണ രാജാവു് മാസങ്ങളും, ഏതുക്കളും, വർഷങ്ങളും കഴിഞ്ഞുപോകുന്നത് അറിഞ്ഞതേയില്ല. ഇക്കാലത്ത് ദേവതൃപ്തനായ എട്ടു കുമാരന്മാർ ശാന്തൻവിന്ദൻ ഗംഗയിൽ ജനിച്ചു. ഭാരോകുട്ടിയേയും പ്രസവിച്ച ഉടനേ, “നിന്നേ ഞാൻ പ്രീതനാക്കാം” എന്ന് പറഞ്ഞ് അവർ ഗംഗാജലത്തിൽ മുക്കി വിടുകയാണ് ചെയ്തത്. ഈ കൃത്യം ശാന്തൻവിന്ദൻ ഒട്ടുംതന്നെ പ്രിയമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, തടുത്തു പറഞ്ഞാൽ അവർ വെടിഞ്ഞുപോയേക്കുമെന്ന് പേടിച്ച് അദ്ദേഹം ഒന്നും മിണ്ടാതെ അടങ്ങിയിരുന്നു. എട്ടാമത്തേ മകൻ ജനിച്ചപ്പോൾ പുത്രകാമത്തോടേ ദുഃഖാൽത്തനായ രാജാവു്, മരണാനന്ദം ഭാഷ്വാൻ ശക്തനാവാതെ, ചിരിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന ഗംഗയോടു് ഇങ്ങിനേ തടുത്തു പറഞ്ഞു:—

“അതരേ. ഈ കൂട്ടിയേ കൊല്ലരുതേ! നീ ആരാണു്? ആരുടേ മകളാണു് നീ? എന്തിന്നാണു് നീ മക്കളേ കൊല്ലുന്നത്? നീ പുത്രഹാതകിയായി ഈ ഘോരപാപം ചെയ്യുന്നത് എന്തു് കൊണ്ടു്?”

ഗംഗ:—“പുത്രകാമനായ അവിടുത്തേക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ഈ മകനേ കൊല്ലുന്നില്ല. അവിടുന്ന് പുത്രവാന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠനായി വർത്തിക്കട്ടേ. എന്നാൽ, മുൻകരാറിൽ നിന്ന് അവിടുന്ന് തെറ്റുകയാൽ എന്തെങ്കിലും ഇവിടുത്തേ വാസം ഇന്നോടേ അവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു. മഹാഷി ഗണത്താൽ ചരിസേവിതയായ ഗംഗയാണു് ഞാൻ. ദേവകാര്യം നിശ്ചയിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു് ഞാൻ അവിടുത്തോടൊന്നിച്ചു് ഇത്രയും നാൾ പാത്തത്. അവിടുത്തേ ഈ എട്ടു കുമാരന്മാർ മഹാതേജസ്വികളും ദേവന്മാരുമായ വസുക്കളാണു്. വസുഷ്ടരാകുകൊണ്ടു്

അവർ ഇങ്ങിനെ മനുഷ്യരായി ജനിക്കേണ്ടി വന്നു. അവരുടേ ജനക സ്ഥാനത്തേക്ക് അവിടുത്തെപ്പോലേയും, മാനുഷിയായ മാതാവാകുവാൻ എന്നേപ്പോലേയും വാശിച്ചുതകുകയായ മററാത്തതന്നെ ഈ ഭൂമിയിലില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഇങ്ങിനെ മാനുഷീരൂപം ധരിച്ച് അവരുടേ അമ്മയായത്. അപ്പുവസുക്കളേ ജനിപ്പിക്കയാൽ അവിടുന്ന് അക്ഷയചുണ്ഡലോകങ്ങൾ നേടിയിരിക്കുന്നു. ജനിച്ച ഉടനേ മനുഷ്യ ജന്മത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിക്കാമെന്ന് വസുക്കളോട് ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഓരോ കുട്ടിയേയും ഞാൻ വെള്ളത്തിൽ മുക്കി വിട്ടത്. ഇപ്പോൾ വസിച്ചുശാപത്തിൽനിന്ന് അവർ മുകതരായിരിക്കുന്നു. എന്നിൽ ജനിച്ച ഗാഗാദത്തനായ ഈ മകൻ ഷുന്ഭൻ ആഗ്രഹപ്രകാരം വസുക്കൾ സമ്മതിച്ചു നൽകിയവനാണ്. 1

ഇത്രയും പറഞ്ഞ്, ആ ചുത്രനോടുകൂടി ഗാഗാദേവി മറഞ്ഞു പോയി. ദ്രോവസു, ദേവവ്രതനെന്നും ഗാംഗായെന്തെന്നും പേരോടുകൂടി, ശാന്തനുചുത്രനായി ജനിച്ചു അച്ഛനോടൊരം ഗുണമേറിയവനായിത്തീർന്ന് ഗാഗായുടേ രക്ഷയിൽ വളർന്നു വന്നു. കാമിനീവിയോഗത്താൽ ശോകാന്തനായ ശാന്തനു രാജധാനിയിൽ ചെന്ന് ധർമ്മാചിത കർമ്മങ്ങളിൽ ഏല്പെട്ടുകയും ചെയ്തു.

ധീമാനും ധർമാന്മാരും ദേവരാജാക്കളാൽ സൽകൃതനുമായ ആ ശാന്തനു രാജാവ് സത്യവാദിയെന്ന് ലോകങ്ങളിലെങ്ങും വിശ്രുതനായി. ദമാ, ദാനം, ക്ഷമ, ധൈര്യം, പ്രതാപം എന്നീ ഉത്തമ ഗുണങ്ങൾ ആ മഹാ പുരുഷനിൽ സ്ഥായിയായി രോദിച്ചു. ഇങ്ങിനെ, ഗുണസമ്പന്നനും, ധർമ്മാർക്കശലനുമായ ശാന്തനു ഭാരതക്ഷേത്രത്തിന്റെ എന്നുപോലേ സർവ്വജനത്തിന്റെയും സംരക്ഷകനായി. ശംഖം പോലേയുള്ള കഴുത്ത്, തടിച്ചുയന്ന ചുമൽ, മത്തഗജവിക്രമം എന്നീ രാജലക്ഷണങ്ങൾ ഒന്നൊഴിയാതെ അദ്ദേഹത്തിൽ തെളിഞ്ഞു തികഞ്ഞു വിളങ്ങി. ആ കീർത്തിമാന്റെ ആചാരക്രമം കണ്ടു, കാമത്തേക്കാളും അത്ഥത്തേക്കാളും ധർമ്മമാണ് ശ്രേഷ്ഠമെന്ന് മനുഷ്യർ തീർമാനിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തേപ്പോലേ അത്രയും ധർമതൽപരനായ രാജാവ് അന്ന് മററാരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സർവ്വധർമ്മജ്ഞനായ ആ ധർമ്മിഷ്ഠനേ മറ്റു രാജാക്കന്മാരെല്ലാം ചേർന്ന് രജരാജാവായി അഭിഷേചനം ചെയ്തു. ഭാരതചക്രവർത്തിയായ അദ്ദേഹത്തേ നാഥനായി കൈക്കൊണ്ട രാജാക്കന്മാർ ശോകവും ഭയവും അകന്നു, ഉറക്കവും ഉണർച്ചയും നിർബാധം അനുഭവിച്ചും കഴിഞ്ഞു. ശാന്തനുവിന്റെ ഭരണകാലത്ത് യജ്ഞദാനകൃത്യകളും വസ്തുശ്രമ ധർമ്മങ്ങളും ശരിയായി നടന്നു

വന്നു. കുരുപത്തനമായ ഹസ്തിനാചരന്തേ രാജധാനിയാക്കി, കടൽ ചുഴുന്ന ഈ ഭൂമണ്ഡലം മുഴുവൻ അദ്ദേഹം ഭരിച്ചു. ധർമ്മജ്ഞനും സത്യ വാദിയുമായ ആ ദേവേന്ദ്ര വിക്രമൻ രാഗദോഷങ്ങൾ വെടിഞ്ഞു പ്രിയദർശനനായും, ദാനധർമ്മതപസ്സുകളിൽ ശ്രീമാനായും വിളങ്ങി. തേജസ്സിൽ സൂര്യനോടും, വേഗത്തിൽ വായുവിനോടും, കോപത്തിൽ അന്തകനോടും, ക്ഷമയിൽ ഭൂമിയോടും തുല്യനാണദ്ദേഹം. ദുരൂപക്ഷികൾ കൂടിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് പുണ്യരക്ഷയേറ്റു സുഖിച്ചു. അക്കാലത്ത്, വാക്ക് സത്യത്തേ മാത്രവും, ധർമ്മം മനസ്സിനേ മാത്രവും അവലംബിച്ചു കൊണ്ടാണ് വർത്തിച്ചത്. മുപ്പത്തിരണ്ടു വർഷം മുഴുവൻ കാമസുഖം കൈവിട്ട് ശാന്തനുരാജാവ് ചന്ദ്രപ്രദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയുണ്ടായി. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുറ്റനായ ഗാംഗേയൻ രൂപം, ആചാരം, വൃത്തം, അധ്യയനം എന്നിവയാൽ അച്ഛനേപ്പോലേ തന്നെ പ്രഗസ്തനായും സത്യാസ്രങ്ങളിലും സമർത്ഥനായും വളർന്നു വന്നു. ഒരുനാൾ ശാന്തനു ചേട്ടയായിക്കൊണ്ട് ഗംഗാതീരത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ, ആ നദിയിലേ വെള്ളം ഏറാവാൻ കാരണമിരിക്കുന്നതായിക്കണ്ട് അദ്ദേഹം അത്ഭുതപ്പെട്ടു. ഈ വരണദി മുൻപോലേ വഴിഞ്ഞൊഴുകാത്തത് എന്തു കാരണത്താലാണെന്ന് അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം നടക്കുമ്പോൾ, രൂപസ്വന്യനും ചാരുദർശനനുമായ ഒരു കുമാരൻ ദേവേന്ദ്രവിക്രമനായി നദീപ്രവാഹത്തേ ദിപ്താസ്രം കൊണ്ട് തടഞ്ഞു നാല്പതുകണ്ട്. തീക്കുടലായ ശരണിരകൾ ചെറുപ്പിച്ചു നദിയേ മുഴുവൻ മൂടിയില്ലെന്നു കേട്ടിടയ്ക്കേ ആ അതിമാനുഷ കർമ്മത്തേ ശാന്തനു വിസ്മയത്തോടേ നോക്കി നിന്നു. തന്റെ ചുറ്റൻ തന്നെയാണ് ആ കുമാരനെന്ന് ശാന്തനു അറിഞ്ഞില്ല. തന്റെ കൃത്യത്തേ നോക്കി നാല്പതെന്ന ശാന്തനുവിനേ കണ്ടപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തേ ആ ഗാംഗേയൻ മായുകൊണ്ട് മോഹിപ്പിച്ചു ഉടൻ തന്നെ മറഞ്ഞു കളഞ്ഞു. ആ അത്ഭുതകർമ്മം കണ്ടപ്പോൾ, ആ കുട്ടി തന്റെ മകനായിരിക്കുമോ എന്ന് ശങ്കിച്ച്, രാജാവ് ഗംഗയോടു തന്റെ മകനേ കാണിച്ചു തരുവാനായി അപ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ തന്നെ, അലങ്കാരഭംഗിത കണ്ഠ കുമാരനേ വലതു കൈയിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് രൂപഗുണത്താൽ പ്രശോഭിതയായ ഗംഗാ ശാന്തനുവന്റെ മുമ്പിൽ വെളിച്ചപ്പെട്ടു. പുഞ്ചേല ചാത്തി, ആഭരണങ്ങളെത്തു് തന്റെ മുമ്പിൽ വന്നു നിന്ന ആ സുന്ദരിയേ, ആഭ്യന്തര നോട്ടത്തിൽ, പൂർവ്വചരിചിതയായ ഗംഗയെന്നെന്നറിയുവാൻ ശാന്തനുവിന് കഴിഞ്ഞില്ല.

ഗംഗ:— “എട്ടാമത്തേ പുത്രനേ ഭവാനു എന്നേ എല്ലിക്കയുണ്ടോ യല്ലോ; അപനാണ് ഈ കുമാരൻ. ഇവൻ സർവ്വാസ്രങ്ങളിലും വിദഗ്ദ്ധനായ മഹാപുരുഷനാണ്. ഞാൻ വളർത്തി വന്ന ഈ മകനേ ഏറ്റുവാങ്ങി ഭവാനു രാജധാനിയിലേക്ക് പോയാലും! വസിഷ്ഠനിൽ നിന്ന് ഇവൻ വേദം മുഴുവൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. യുദ്ധത്തിൽ ദേവേന്ദ്ര തുല്യനായ വില്ലാളിയാണിവൻ. സുരന്മാർക്കെന്നപോലെ അസുരന്മാർക്കും ഈ വീര്യവാൻ സുസമ്മതനാണ്. ശുക്രാചാര്യനും, ബൃഹസ്പതിക്കും അറിയാവുന്ന ശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ഇവനും പഠിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രതാപവാനായ പരശുരാമൻ തനിക്കറിയാവുന്ന അസ്രങ്ങളെയെല്ലാം ഇവനേയും ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനേ വില്ലാളി വീരനും രാജധർമ്മാർത്ഥ നിപുണനുമായ ഈ പുത്രനേ ഭവാനു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയാലും!”

ഇങ്ങിനേ ഗംഗയാൽ ദത്തനായ ആദിത്യ പ്രഭുവേൻ മകനോടു കൂടി ശാന്തൻ രാജധാനിയിലേക്കു പോയി. പുത്രലാഭത്താൽ സന്തുഷ്ടനായ രാജാവ്, തനിക്ക് സർവ്വാഭിഷ്ടങ്ങളും സിദ്ധമായിരുന്നെന്ന് അഭിമാനിച്ചു. ഗുണശാലിയും മഹാത്മാവുമായ ആ പുത്രനേ അദ്ദേഹം യുവരാജാവായി വാഴിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗാംഗേയൻ സ്വകുലങ്ങൾക്കൊണ്ട് അച്ഛനേയും നാട്ടുകാരേയും ഒരുപോലെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു വന്നു. പുത്രനോടൊന്നിച്ച് നാലു കൊല്ലത്തോളം സാനന്ദം നിവസിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ഒരുനാൾ ശാന്തൻ നായാട്ടിനായി യമുനാതീരത്തിലേ വനപ്രദേശത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഇന്നത്തെ പരയുവാൻ വയ്യാത്ത ഒരു വക സുഗന്ധം അവിടെ മുഴുവൻ പ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നത് എങ്ങിനെയെന്ന് അദ്ദേഹം അന്വേഷിച്ചു തുടങ്ങി. അപ്പോൾ, ആ നദീതീരത്തായി ദേവരൂപിണിയായ ഒരു മുക്കുവപ്പെൺകിടാവിനേ കണ്ട്,— “നീ ആരാണു? ആരുടേ മകളാണു നീ? നീ ഇവിടെ എന്താണ് ചെയ്യുന്നത്?” എന്നു് അവളോടു് ശാന്തൻ ചോദിച്ചു.

“ഞാൻ ഒരു മുക്കുവപ്പെണ്ണാണ്. അച്ഛനേറ കല്പനപോലെ കുലധർമ്മപ്രകാരം തോണി കടത്തുകയാണ് എന്റേ ജോലി,—ഇതായിരുന്നു ആ കന്യകയുടേ മറുപടി.

സുരഭിലവും സുമധുരവുമായ രൂപഗുണം തികഞ്ഞു് ദേവവനിതയേപ്പോലെ ശോഭിക്കുന്ന ആ ദാശകന്യകയാൽ ശാന്തൻ കാമാർത്തനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം, അവളുടേ അച്ഛനേ നേരിൽ ചെന്നുകണ്ട്, അവളേ തനിക്കായി തരണമെന്ന് താൻ തന്നെ വലിയേ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അതിന്നു് ആ മുക്കുവത്തലവൻ പറഞ്ഞതു് ഇങ്ങിനേയാണ്:—

“എനിക്ക് ഇവർ ജനിച്ചപ്പോൾ തന്നെ അന്യന്നു നൽകേണ്ടുന്ന വളാണ്. അവിടുത്തേപ്പോലേ ഇത്രയും യോഗ്യനായ ഒരു വരൻ വേരേയില്ല. അതുകൊണ്ട്, അവിടുത്തെ ധർമ്മപത്നിയായി ഇവളേ സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടാലും. എന്നാൽ, എന്റേ നിശ്ചയം ഇന്നതെന്ന് അവിടുന്ന് കേൾക്കണം. സത്യവാദിയായ അവിടുന്ന് എന്റേ നിശ്ചയപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കാമെന്ന് വാശാനം ചെയ്തയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഇവളേ അവിടുത്തേക്കു തരാം.”

ശാന്തൻ:— “നിന്റേ ആഗ്രഹം ഇന്നതെന്ന് പറയുക. അത് സാധിച്ചുകൊടുക്കുന്നതാണെങ്കിൽ, അങ്ങിനെ ചെയ്യാം.”

ദാശൻ:— “ഇവളിലുണ്ടാകുന്ന ചുരുന്തെ അവിടുന്ന് രാജാവായി വാഴിക്കണം; രാജ്യം മററാക്കും കൊടുക്കരുത്.”

ഈ നിശ്ചയപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുവാൻ, മന്ദമന്ദേൻ തീവ്രശരങ്ങളേറ്റു ദഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടും, രാജാവിന് ഇഷ്ടമുണ്ടായില്ല. ആ ദാശകന്യകയേത്തന്നെ ഓത്തോത്തുകൊണ്ട് കാമപീഡിതനായ രാജാവ് ഹാസ്തിനപുരത്തിലേക്കു പോയി. ചിന്താമഗ്നനും ശോകാന്തനുമായിരിക്കുന്ന അച്ഛനേ കണ്ട്, ഒരുനാൾ ഗാംഗേയനായ ദേവപ്രതാപൻ ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:— “അവിടുത്തേക്ക് ചുറ്റും പ്രകൃതേയും ക്ഷേമം തന്നേയാണല്ലോ. സർവ്വരാജാക്കന്മാരും അവടുത്തേ കഴിവാൻ നില്ക്കുന്നത്. എന്നാൽ, അവിടുന്ന് ഇപ്പോൾ ഇത്രയും ദുഃഖവിവശനായി നാൾ ചോക്കുന്നത് എന്തുകൊണ്ടാണ്? അവിടുന്ന് ഒരു ധ്യാനിയേപ്പോലേ വളരെ ചുരുക്കത്തിൽ മാത്രമേ സംസാരിച്ചു കാണുന്നുള്ളൂ. കുതിരസവാരി മുതലായ വിനോദപ്രായാമങ്ങളിലൊന്നും അവിടുന്ന് ഏല്പെടുന്നില്ല. ശരീരം, വിളർച്ച മെലിഞ്ഞു വീഴുന്നതായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തേക്കുള്ള വ്യാധിഎന്താണെന്നറിഞ്ഞാൽ, അതിന് ശരിയായ പ്രതിവിധി ചെയ്യാമായിരുന്നു.”

ശാന്തൻ:— “മേകനേ, നീ ചറഞ്ഞതുപോലേ ഞാൻ ഇപ്പോൾ ധ്യാനപരനായിത്തന്നേയാണിരിക്കുന്നത്. അതിന്റേ ഫേതുവെന്തെന്ന് കേൾക്കുക. ഈ മഹാകുലത്തിൽ നിയൊഴികേ വേറേ സന്തതിയില്ല. സർവ്വശത്രുജ്ഞനും പൗരജ്ഞം തികഞ്ഞവനുമാണ് നീ. വത്സ, ഈ ലോകം തീരെ അനിവൃതമാണല്ലോ എന്നോർത്താണ് ഞാൻ ദുഃഖിക്കുന്നത്. ഒരു നൂറു മക്കളേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനാണ് നീയൊരുവൻ എന്നിരിക്കിലും, നിനക്ക് വല്ല വിപത്തുമുണ്ടായാൽ അന്നോടേ ഈ കുലം അവസാനിക്കും. എന്നാൽ, ചുരുലാഭത്തിന്നു വേണ്ടി മറ്റൊരു ഭാര്യയേ പൂമാ കൈക്കൊള്ളുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. സന്താനനാ

ശര സാജിവിഷാതിരിക്കേണമെന്ന മാത്രമേ ഞാൻ കരുതുന്നുള്ളൂ. ഏക ചുരുതപം അചുരുതപം തന്നേയാണെന്ന് ധർമ്മവാദികൾ പറയുന്നു. അഗ്നിഹോത്രം, വേദജ്ഞാനം, ശിഷ്യപരമ്പര തുടങ്ങിയ ഏതൊരു സിദ്ധിയും ചുരുനിൽ പതിനാറിലൊരംശംപോലും തുല്യമല്ല. മനുഷ്യക്ക് സർവ്വസ്വമായുള്ളതാണ് സന്താനം. ഇത്രയും മഹത്വം ചുരുനിൽ ഉണ്ടെന്നുള്ളത് നിസ്സംശയമാണ്. വേദപുരാണങ്ങളെല്ലാം ഇതു തന്നേയാണ് പറയുന്നത്. നീയാവട്ടേ, ശൂരനും വീരനും ശത്രുജ്ഞനും മാണ്. നിനക്ക് യുദ്ധത്തിലല്ലാതെ മരണം നേരിടുകയില്ല. നിന്റെ കാലത്തിനുശേഷം ഈ കുലത്തിന്റെ സ്ഥിതി എങ്ങിനെയൊക്കുമെന്ന് ചിന്തിച്ചാണ് ഞാൻ ഭുജിക്കുന്നത്.”

ഇങ്ങിനെ അച്ഛൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം കേട്ടതിൽപ്പിന്നെ, അതിന്നു പുററി ബുദ്ധിപൂർവ്വകം ആലോചിച്ച്, ദേവപ്രതൻ, ഉടൻ തന്നെ ചെന്ന്, പിതാവിന് ഹിതനായ പൂജാമാത്രന്നേ കണ്ടു, തന്റെ അച്ഛനെ ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു ഭുജത്തിന് എന്നതാണ് ഫേതുവെന്നു ചോദിച്ചു. ആ രാജകുമാരൻ നിർബ്ബന്ധിക്കുകകൊണ്ട് ദാശകന്യകയേ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായ വസ്തുതയെല്ലാം മന്ത്രിമുഖ്യൻ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അപ്പോൾ തന്നെ ദേവപ്രതൻ വൃദ്ധകുന്ത്രിയന്മാരോടുകൂടി ദാശനേ ചെന്നു കണ്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മകളേ തന്റെ അച്ഛനായി നൽകേണമെന്ന് തനിക്കുള്ള പ്രാർത്ഥനയേ അറിയിച്ചതിന്, ആ രാജകുമാരനെ യഥോചിതം സൽക്കരിച്ചതിൽപ്പിന്നെ ദാശൻ പറഞ്ഞ മറുപടി ഇങ്ങിനെയൊണ്:—“ശാന്തൻ രാജാവിന്റെ നാഥനും പ്രാപ്തനായ ചുരുനം വില്ലാളിവിരന്മാണല്ലോ അവിടുന്ന്. അവിടുത്തോടു ഞാൻ എങ്ങിനെയൊണ് മറിച്ചു പറയുക! എന്നു തന്നെയല്ല, ഇത്തരത്തിൽ ഛോച്ഛ്രവം സ്പഷ്ടമായിവുമായ സംബന്ധത്തേ, നേരേ വന്നിട്ട് ഒഴിച്ചു വിടുന്നതായാൽ ദേവേന്ദ്രൻ കൂടിയും പശ്ചാത്തപിക്കാതിരിക്കയില്ല. എന്നാൽ—ഞാൻ വളർന്നു ഈ സത്യവതിയേ ജനിപ്പിച്ചത് നിങ്ങളേപ്പോലേ ഗുണങ്ങൾ തികഞ്ഞ ഒരു മഹാനാണെന്ന് അവിടുന്ന് അറിയേണ്ടതാണ്. അവളുടേ അച്ഛൻ അവിടുത്തേ പിതാവിന്നുപുററി എന്നോടു പലപ്പോഴും പ്രശംസിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സത്യവതിയേ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുവാൻ അഹ്നാണ് ശാന്തൻരാജാവെന്ന് അവളുടേ അച്ഛൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ദേവഷിയായ അസിതനേ കൂടിയും സത്യവതിയേ കാമിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ മുഖം തിരിപ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. എന്നാൽ, അവിടുന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടപ്രകാരം അവിടുത്തേ അച്ഛനുവേണ്ടി ഏന്റെ മകളേ തന്നെ എനിക്ക് സന്തോ

ഷം തന്നെ. ആ കന്യകയുടേ അച്ഛനെന്ന നിലയ്ക്ക്, ഇവിടേ രണ്ടു വാക്ക് എനിക്ക് പറയേണ്ടതായുണ്ട്. സപത്നീചുത്രൻ ബലവാനായിരിക്കുന്നത് മാത്രമാണ് ഈ ദാമ്പത്യത്തിൽ കാണുന്ന ദോഷം. അവിടുത്തെ ശത്രു ശത്രുവെന്നോ ദാമ്പത്യം തന്നെയായാലും അവിടുന്ന് കോപിച്ചാൽ, പിന്നെ അവൻ ഏറെ നാൾ ജീവിക്കുകയില്ല; അത്രയും ശക്തനാണ് അവിടുന്ന്. ഇങ്ങിനെയൊരു ദോഷമല്ലാതെ, മറ്റെന്തെങ്കിലും ഇതിൽ ഇല്ല. ദാനാദാനങ്ങളിൽ ഇത്തരം ദോഷങ്ങൾ പ്രത്യേകം ഗണനീയമാണ്.”

ദേവപ്രതൻ:—എടോ, സത്യഗീല, ഇന്നുവരെ ജനിച്ചവരും ഇനിമേൽ ജനിക്കാവുന്നവരും ചെയ്തിട്ടുള്ളതോ ചെയ്യാവുന്നതോ അല്ലാത്ത എന്തെങ്കിലും സത്യപ്രതം ഭവാനെ അറിയിക്കേണ്ടതാണ്. എങ്ങിനെയോ വേണമെന്ന് ഭവാനെ പറയുന്നവോ അങ്ങിനെയോ തന്നെ ഞാൻ ചെയ്തുകൊള്ളാം. ഈ കന്യകയിൽ ജനിക്കുന്ന ചുത്രൻ ഞങ്ങളുടേയെല്ലാം രാജാവായിരിക്കട്ടെ എല്ലാവരും കേൾക്കേ ഇതാ പറഞ്ഞു കൊള്ളുന്നു.”

ദാശൻ:—“രാജ്യത്തിന്നുവേണ്ടി ശാന്തനായിത്തീരേണ്ടത് ഒക്കെയും കർമ്മംപോലും ചെയ്തിട്ടുവെന്ന് അവിടുന്ന് ശക്തനാണ്. അച്ഛൻ ഈ കന്യകയെ കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കുവാൻ അവിടുത്തേക്ക് കെൽപ്പുണ്ട്. എന്നാലും, ചുത്രിവാസല്യത്താൽ എനിക്ക് വീണ്ടും ചിലത് പറയേണ്ടിവരുന്നു. സത്യവതിയേ സംബന്ധിച്ച് സത്യധർമ്മപരനായ അവിടുന്ന് പരസ്യമായി ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞ അവിടുത്തേക്ക് ചേർന്നു തന്നെയാണ്. അവിടുത്തേ വാക്ക് ഒരിക്കലും മറിച്ചു വരികയില്ലെന്ന് എനിക്ക് വിശ്വാസമുണ്ട്. എന്നാൽ, അവിടുത്തേക്ക് സന്താനമുണ്ടാകുമ്പോൾ കാഴ്ച എങ്ങിനെയൊക്കെയെന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.”

ഇതു കേട്ട് ദേവപ്രതൻ, പിതൃപ്രിയത്തിന്നുവേണ്ടി മറ്റു രാജാക്കന്മാരും ആ മുക്കുവത്തലവനും കേൾക്കേ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തതായിട്ട്:—

“എനിക്ക് രാജ്യം വേണ്ടെന്നും ഞങ്ങളുടേയെല്ലാം രാജാവായി സത്യവതിചുത്രനാണെന്നും ഞാൻ ഇതിനുമുമ്പ് പറഞ്ഞുവല്ലോ. അപ്പോഴുതന്നെ സംബന്ധിച്ചും ഞാൻ ചെയ്യുന്ന പ്രതിജ്ഞ എല്ലാവരും കേൾക്കുവാൻ! ഇന്നു മുതൽ ഞാൻ ബ്രഹ്മചാരിയാണ്. എന്നാൽ, അപ്പോഴുതന്നെ കൊണ്ട്, സപത്നീയിൽ അക്ഷയസ്ഥാനങ്ങൾ എനിക്ക് കിട്ടാതെ വരികയില്ല.”

ഈ ശപഥം കേട്ടപ്പോൾ ആ ദാശനും കൂടിയും രോമാഞ്ചമു

ണ്ടായി. ആ ധർമ്മശീലൻ തന്റെ പുത്രിയേ ഞ്ഞുറവിന്നായി തന്നു കൊള്ളാമെന്ന് സമ്മതിച്ചു. ദേവപ്രതന്റേ ദീക്ഷപ്രതിജ്ഞ കേട്ട് ആ കാശത്തിൽ വന്നുകൂടിയ ദേവന്മാരും ഋഷികളും പുഷ്പവഷം ചെയ്ത് ആ രാജകുമാരനേ “ദീക്ഷൻ, ദീക്ഷൻ” എന്ന് ചുങ്കി. ആ ദീക്ഷൻ അതിൽ പിന്നേ, സത്യവതിയുടേ മുമ്പിൽ ചെന്ന് “അമ്മേ, കൊട്ടാരത്തിലേക്ക് പോകുവാനായി തേരിൽ കയറിയാലും” എന്ന് അറിയിച്ചു.

അപ്രകാരം, തേരിലേറിയ സത്യവതിയേ ദീക്ഷൻ രാജധാനിയിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി അച്ഛനേ എല്ലിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റേ ആ ദുഷ്കരകർമ്മം കണ്ട രാജാക്കന്മാർ, ററയ്ക്കം, ഒന്നിച്ചുകൂടിയും “ദീക്ഷൻ, ദീക്ഷ” എന്നെന്ന് അദ്ദേഹത്തേ സ്മരിച്ചു തുടങ്ങി. വൃത്താന്തമെല്ലാം അറിഞ്ഞ ശാന്തൻ അത്ഭുതം സഹിച്ചുവെച്ചു മകൻ ദേവരംകൊടുത്തു.

“നിനക്ക് ജീവിക്കേണമെന്ന് ആഗ്രഹമുള്ളതുവരേ നിന്നേ മരണം ബാധിക്കയില്ല. നിന്റേ സമ്മതത്തോടുകൂടി മാത്രമേ നിന്നേ മൃത്യു തൊടുകയുള്ളൂ. അങ്ങിനേ നീ സ്വച്ഛന്ദമരണനായി ഭവിക്കുക.”

തന്നത്തരം, ശാന്തൻ സുന്ദരിരത്നമായ സത്യവതിയേ വേളി കഴിച്ച് അന്തഃപുരത്തിൽ പാപ്പിച്ചു. ആ രാജ്ഞിയിൽ ചിത്രാംഗദനെന്നും വിചിത്രവീർയ്വനെന്നും പേരായി രണ്ടു വീരകുമാരന്മാർ ശാന്തനവിന്നുണ്ടായി. വിചിത്രവീർയ്വൻ ജനിച്ച് അധികം നാൾ കഴിയും മുമ്പെതന്നെ ശാന്തൻ കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ചു. സത്യവതിയുടേ ഹിതം പോലേ ചിത്രാംഗദനേത്തന്നേ ദീക്ഷൻ രാജാവാക്കി. ശൂരനായ ആ രാജാവ് മറ്റു രാജാക്കന്മാരേയെല്ലാം കീഴടക്കുകയും, തന്നോടു തുല്യനായി മനുഷ്യലോകത്തിൽ ആരുംതന്നെയില്ലെന്ന് അഭിമാനിച്ചു, മനുഷ്യരേയും ദേവാസുരന്മാരേക്കൂടിയും വകവെക്കാരേ നാടു വാഴുകയും ചെയ്തു. അന്ന് ചിത്രാംഗദൻ എന്നുതന്നേ പേരായ ഗന്ധർവ്വൻ ചിത്രാംഗദ രാജാവിനേ പോരിന്നു വിളിക്കുകയുണ്ടായി. കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ സരസ്വതീ തീരത്തുവെച്ച് മൂന്നു സംവത്സരം അതിഹോരമായ യുദ്ധം ഇവർ ചെയ്തു. ശരവഷാകുലമായ ആ പോർകളത്തിൽ വെച്ച് മായകൂടിയ ഗന്ധർവ്വൻ രാജാവിനേ കൊന്നു കളഞ്ഞു. മഹാ തേജസ്വിയായ ചിത്രാംഗദൻ മരിച്ചപ്പോൾ, ശേഷക്രിയയെല്ലാം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നേ, അന്ന് കേവലം ബാലനായിരുന്ന വിചിത്രവീർയ്വനേത്തന്നേ ഭീഷ്മൻ രാജാവായി അഭിഷേചനം ചെയ്തു. ധർമ്മശാസ്ത്രകുശലനായ ഭീഷ്മനേ യഥോചിതം പൂജിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റേ മതംപോലേ വിചിത്രവീർയ്വൻ നാടുവാണു വന്നു.

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം. ഭീഷ്മൻ.

വിചിത്ര വീഴ്ചയ്ക്കു വാല്യകാലം മുഴുവൻ, സത്യവതിയുടേ ഹിതപ്രകാരം ഭീഷ്മൻ തന്നെ രാജ്യം ഭരിച്ചുവന്നു. ആ സത്യവതി കർമ്മങ്ങൾ ധർമ്മവന്നും പ്രാപിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവാഹത്തേപ്പറ്റി ഭീഷ്മൻ ആലോചന തുടങ്ങി. അന്ന്, കാശി രാജാവിനുള്ള മൂന്നു പുത്രികളും ഒരേ സമയത്ത് സ്വയംവരണത്തിന്ന് സന്നാദ്ധകളായിരിക്കുന്നുവെന്ന് ഭീഷ്മൻ കേട്ടു. ഉടനേതന്നെ ആ മഹാരഥൻ ഒറ്റത്തേരിൽ കയറി ഒറ്റയ്ക്കു തന്നെ കാശിയിലേക്കു പോയി. അവിടേ, സ്വയംവരണ കാലത്ത്, ഓരോ രാജാവിന്റെയും പേരും പെരുമയും പറഞ്ഞു കേൾക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ധൃതരാഷ്ട്ര ഭീഷ്മനോ കണ്ടു ആ കന്യകകൾ മുഖം തിരിച്ചുകൊണ്ടു.

“ഈ മൂത്ത നരച്ച കിഴവൻ വലിയൊരു ധർമ്മാത്മാവാണുപോലും! പന്നേ, എന്തിനാണ് വിവാഹാത്മിയായി ഇദ്ദേഹം നാണമില്ലാതെ, ഇങ്ങു ചമഞ്ഞു വന്നിരിക്കുന്നത്? ഇദ്ദേഹം വെറും അസത്യവാദിയാണെന്നല്ലാതെ മറ്റൊന്നാണ് പറയേണ്ടത്! ഭീഷ്മൻ നിത്യബ്രഹ്മചാരിയാണെന്നു പറയുന്നത് വെറും വാക്കു തന്നെ!”— എന്നിങ്ങിനേ ചൂഷിച്ചു പറഞ്ഞു രാജാക്കന്മാർ ചിരിച്ചു തുടങ്ങി.

ഈ പരിഹാസം കണ്ടു കൃഷ്ണനായിത്തീർന്ന ഭീഷ്മൻ ആ മൂന്നു കന്യകകളേയും, ഉടൻതന്നെ, ഖലാൽ ഹരിച്ച് തേരിൽ കുളിർന്നിരുത്തി, മേഘരാജനുംപോലേ ഘോരശബ്ദം മുഴക്കിക്കൊണ്ടു അദ്ദേഹം രാജാക്കന്മാരേയല്ലാം പോക്കുവിളിച്ചു. ആ ധർമ്മജ്ഞൻ തന്റെ ഈ കൃത്യത്തേ സാധൂകരിച്ചുകൊണ്ടു ഇങ്ങിനേ പ്രസംഗിച്ചു:—

“ശക്തിക്കൊത്ത അലങ്കാരത്തോടും ധനത്തോടും പന്തളങ്ങളോടുംകൂടി ചിലർ കന്യകയേ ദാനം ചെയ്യുന്നു. വേറേ ചിലർ പിത്തം കൊണ്ടോ ഖലാകൊണ്ടോ, സമുത്തരംകൊണ്ടോ ആയിരിക്കും കന്യാദാനം ചെയ്യുന്നത്. വിസമ്മതമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും ചിലർ കന്യാവരണം ചെയ്യാറുണ്ട്. യജ്ഞകാലത്തു തന്നെയും ചിലർ കന്യകയേ കൊടുക്കുന്നു. മറ്റുള്ളവരേയല്ലാം ജയിച്ച് കന്യകയേ ഹരിക്കുന്നതും സജ്ജനസമ്മതം തന്നെയാണ്. അപ്രകാരമാണ് ഞാൻ ഇവിടേ ചെങ്കൂറിലിരുന്നത്. ഇനി, നിങ്ങൾ ജയത്തിനോ അപജയത്തിനോ ശ്രമിച്ചുകൊള്ളുക. ഞാൻ ഇതാ, നിങ്ങളേയല്ലാവരെയും പോക്കു വിളിക്കുന്നു. ഈ കന്യകകളേ എന്റെ പിടിയിൽ നിന്ന് വിടുവിക്കുവാൻ കഴിയ

മോ എന്ന് നിങ്ങൾ നോക്കുക. നിങ്ങളെല്ലാം നോക്കി നില്ക്കേതന്നെയാണ് ഞാൻ കന്യാഹരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്.''

ഇങ്ങിനെ, ഭീഷ്മൻ ചെയ്ത വീരാട്ടമാസം കേട്ട്, തൃഷ്ണയായിത്തീർന്ന രാജാക്കന്മാർ അമച്ഛത്തോടേ കൈതിരുമുകയും പല്ലിറുമുകയും ചെയ്തു. അവരെല്ലാവരും ഭൂഷണങ്ങൾ അഴിച്ചുവെച്ച് പോർക്കുപ്പണിഞ്ഞു നിന്നു. നിഷ്പരമുഷ്ടിയോടും ക്രോധത്താൽ വികടമായ ഭൂകുടിയോടും കൂടിയ ആ വീരന്മാർ ആയുധങ്ങളേന്തി ആയോധനത്തിന്ന് സന്നദ്ധരായി. കാശിരാജകന്യകകളേ തേരിലേറിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ഭീഷ്മനേ രാജാക്കന്മാർ വളഞ്ഞു. ഓറയ്ക്കു നിന്നുകൊണ്ടുതന്നെ ഭീഷ്മൻ ഇവരോടെല്ലാം എതിർത്തുതുടങ്ങി. രാജാക്കന്മാർ കൂട്ടത്തോടെ നിന്ന് ആയിരവും പതിനായിരവുമായി എയ്യുന്ന ശരങ്ങളേയെല്ലാം ഭീഷ്മൻ അറുത്തുതളുകളഞ്ഞു. ഒടുവിൽ ആ മഹാരഥനോട് എതിർത്തു നില്ക്കുവാൻ കഴിയാതെ, രാജാക്കന്മാരെല്ലാം തോറോടിപ്പോയി. ഭീഷ്മനാവട്ടേ, കന്യകകളോടുകൂടി ഹാസ്തിനപുരത്തിലേക്ക് നിർദ്വേഷം യാത്ര തുടന്നു. അപ്പോൾ, ഗദ്യോൽക്കടനായ സാലപ രാജാവ്, തേജസ്വിയായ ഭീഷ്മനോട് പടവെട്ടുന്നൊരുങ്ങി, 'എട, പെൺകൊതിയ, നില്ക്കൂ, നില്ക്കൂ!' എന്ന പോർവിളിയോടുകൂടിയാണ് സാലപൻ ഭീഷ്മന്റെ നേരേ പാഞ്ഞതു. മഹാ ബാഹുവായ സാലപന്റെ ഈ നിന്ദാവചനം കേട്ട് നരപ്രാപ്യനായ ഭീഷ്മൻ ക്രോധത്താൽ ഭീഷ്മാഗ്നിപോലേ ജ്വലിച്ച് സാലപന്റെ നേക്ക് രഥം നയിച്ചു. ഒരു പശുവിനുവേണ്ടി രണ്ടു കൂറൻ കാളകൾ തമ്മിൽ മുട്ടുയിട്ടു പൊരുതുന്നതുപോലേ, കാശിരാജപുത്രികൾക്കായി ഭീഷ്മനും ശല്യനും തമ്മിൽ ഘോരയുദ്ധം തുടങ്ങി. മറ്റു രാജാക്കന്മാരെല്ലാം സന്ദർശകന്മാരെന്ന നിലയ്ക്ക് അകന്നു നില്ക്കുയാണ് ചെയ്തത്. ആദ്യം തന്നെ, ശല്യൻ ആറുനൂറായിരം അമ്പെയ്ത് ഭീഷ്മനേ മൂടിയപ്പോൾ, ആ സാമന്ത്രി കണ്ട് രാജാക്കന്മാർ ശല്യനേ അഭിനന്ദിച്ച് വിജയാശംസ ചെയ്തു. ആ ഹഷാരവം കേട്ട്, ശത്രുമട്ടുനനായ ഭീഷ്മൻ ഉഗ്രകോപത്തോടുകൂടി സാലപനോടേറു് ആ രാജാവിന്റെ അശ്വത്തേയും സാരഥിയേയും കൊന്നു വീഴ്ത്തി. ഗതൃന്തരമില്ലാതെ, സാലപൻ പോക്കുളത്തിൽ നിന്ന് പിന്തിരിഞ്ഞോടി. ഇത്രയും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ഭീഷ്മനോട് ഇടയുവാൻ ആരും ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. ആ വീര്യവാൻ ആ കന്യകകളോടുകൂടി ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ എത്തി. ഗുണസമ്പൂർണ്ണരായ ആ കാശിരാജപുത്രികളേ സഹോദരികളെപ്പോലേയും, പുത്രികളെപ്പോലേയും, പുത്രഭാര്യാരേപ്പോലേയും ഗണിച്ചുകൊണ്ട്, തന്റെ

അനുജനു നൽകുവാനായി, വിക്രമംകൊണ്ട് ഹരിച്ച്, എതിരാളികളേ മുഴുവൻ വെന്ന്, മലകളും കാടുകളും ചുഴികളും കടന്ന്, ആപത്തേതും ചേരാതേയും കാലവിളംബം കൂടാതേയും ധർമ്മാത്മാവും അതുതകർമ്മാവുമായ ഭീഷ്മൻ സ്വന്തം പത്തനത്തേ പ്രവേശിച്ചതിൽ പിന്നേ, സത്യവതിയുടേ അനുമതിപ്രകാരം ആ കന്യകകളേ വിചിത്രവീര്യൻ വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കുവാൻ വളർത്തി. അംബ, അംബിക, അംബാലിക എന്നിങ്ങിനെയൊണ് ആ കന്യകമാരുടേ ചേരുമർ. വിവാഹസന്നാഹം കണ്ട് അംബ, ഭീഷ്മന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്ന്, ലജ്ജാകുലയായി നിന്നുകൊണ്ട് തന്റെ മനോരഥം തുറന്നറിയിച്ചു:—

“അവിടുന്ന് ധർമ്മാത്മാവും സർവ്വശാസ്ത്രജ്ഞനാണല്ലോ. ധർമ്മാചിതമായ എന്റെ പ്രാർത്ഥന അവിടുന്ന് കൈക്കൊണ്ടാലും! ഞാൻ സാലപ രാജാവിനേ ഇതിനുമുമ്പു തന്നെ വരനായി വരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എന്നേയും അന്തഃകരണത്താൽ വരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ രഹസ്യം എന്റെ അച്ഛൻ അറികയില്ല. പരകാമിനിയായ എന്നേ രാജധർമ്മം വെടിഞ്ഞു ഇവിടേ, ബലാൽഗൃഹിണിയാക്കുന്നത് യോഗ്യമാണോ? ഇതിനേപ്പറ്റി വേണ്ടുപോലേ ചിന്തിച്ച് ന്യായമേതോ, അതു് ചെയ്യാലും! സാലപരാജാവ് നിശ്ചയമായും എന്നേ കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടാവാം. ഇവിടേ നിന്ന് പോകുന്നതിന് അവിടുന്ന് എനിക്ക് അനുമതി തന്നാലും! ധർമ്മജ്ഞനായ അവിടുന്ന് സത്യവ്രതനെന്ന് പാരെങ്ങും വിഖ്യാതനാണല്ലോ. അവിടുത്തേക്ക് എന്നിൽ കാരുണ്യമുണ്ടാകേണമെന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.”

അംബയുടേ ഈ അഭിലാഷത്തേപ്പറ്റി ഊതപിക്കുക, ചുരോമിതന്മാർ, മന്ത്രികൾ എന്നിവരോട് ആലോചിച്ച്, അവരുടേയും സത്യവതിയുടേയും അനുമതി പ്രകാരം ആ കന്യകയേ ഭീഷ്മൻ വിട്ടയച്ചു. അംബികയേയും അംബാലികയേയും വിചിത്രവീര്യനെക്കൊണ്ട് വേളി കഴിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അംബ നേരേ തന്നെ സാലപരാജധാനിയിലേക്കു പോയി. അവിടേ, രാജാവിനേ കണ്ട് “ഭവാനിൽ അനുരക്തയായ ഞാൻ ഇതാ ഭവാനെ മുമ്പിൽ വന്നിരിക്കുന്നു” വെന്ന് ആ രാജകുമാരി അറിയിച്ചു. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ, നിന്ദാഭാവത്തോടേ ഒരു ചുഞ്ചിരിക്കൊള്ളുകയാണ് സാലപൻ ചെയ്തത്.

“അന്യൻ കൈക്കൊണ്ടു നിന്നെ ഞാൻ ഇനി ഭാര്യയായി വരിക്കയില്ല. ഭീഷ്മ സന്നിധിയിലേക്കു തന്നെ നീ വീണ്ടും ചെന്നുകൊള്ളുക. ഭീഷ്മൻ അപഹരിച്ചു നിന്നെ ഞാൻ ഒട്ടും തന്നെ കാമിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ ഭീഷ്മാധീനയാണ് നീ. മറ്റു രാജാക്കന്മാരെയെല്ലാം പരാ

ജിതരാക്കി ഭീഷ്മൻ നിന്നേ ഹരിക്കുമ്പോൾ നീ അതിൽ സംതൃപ്തയായിരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഇങ്ങിനെ അന്യന്റേ ഭാഗ്യമായിത്തീർന്നിന്നേ ഇനി ഞാൻ കൈക്കൊള്ളുകയില്ല. ശത്രുവിന് അധീനയായവളേ പുണേപ്പോലെയുള്ള രാജാക്കന്മാക്ക് വീട്ടിൽ കയറിക്കൂടാ. അതുകൊണ്ട് നീ ഇവിടേ നിന്ന് ഒട്ടും താമസിക്കാതെ തന്നേ പോയേക്കുക.”

അംബ:—ഭവാനു അങ്ങിനെ പറയരുത്. ഭവാനു ധരിച്ചതു പോലേയല്ലാ കാര്യങ്ങൾ നടന്നത്. എന്റേ പ്രീതിയോടു കൂടി ഭീഷ്മൻ എന്നേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയിട്ടില്ല. ഞാൻ കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ്, രാജാക്കന്മാരെയെല്ലാം ഭാടിച്ച് ഭീഷ്മൻ എന്നേ ഹരിച്ചത്. അതുകൊണ്ട് കുററം ചേരാത്ത ഈ ബാലിക ഭവാനുറ ഭക്തയാണെന്നറിഞ്ഞ് എന്നേ സ്നേഹിച്ചാലും! ഭക്തരേ പരിത്യജിക്കുന്നതു് ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളിൽ രിക്തം സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ളതല്ലല്ലോ. യുദ്ധത്തിൽ വിജയം നേടിയ ഭീഷ്മൻ, എന്റേ പ്രാർത്ഥനപ്രകാരം അനുജത്തിത്തന്നിൽപ്പിന്നേയാണ് ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടു് പോന്നതു്. മഹാബാഹുവായ ഭീഷ്മൻ എന്നേ ഒട്ടും തന്നേ കാമിച്ചിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം സ്വന്തം സഹോദരനേ വേണ്ടിയാണ് കന്യാഹരണം ചെയ്തതെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്റേ അനുജത്തികളായ അംബികയേയും അംബാലികയേയും ഭീഷ്മസഹജനായ വിചിത്രവീര്യനാണ് വിവാഹം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. ഭീഷ്മൻ എന്നേ ഹരിച്ച് തേരിലേറിക്കൊണ്ടുപോയിരുന്നല്ലാതെ, അദ്ദേഹത്തിന്നും എനിക്കും തമ്മിൽ യാതൊരു ഇടപാടുമില്ല. അദ്ദേഹം എന്നേയവളേ, ഞാൻ അദ്ദേഹത്തേയവളേ കാമിച്ചിട്ടുമില്ല. പുരുഷവ്രാഹ്മണായ ഭവാനൊഴികേ അന്യ പുരുഷനേ ഞാൻ സ്തുരിച്ചിട്ടേയില്ലെന്ന് ഇതാ മൂർദ്ധാവുതൊട്ടു് സത്യം ചെയ്യുന്നു. ഭവാനുറ മുഖിൽ വന്നിരിക്കുന്ന ഞാൻ ഇതിന്നു ന്യ് അന്യൻ വരിച്ചിട്ടുള്ളവളല്ല. എന്റേ ആത്മാവാനേ ഇതു് സത്യമാണ്. അതുകൊണ്ട് സ്വയമേവ മുഖിൽ വന്നിരിക്കുന്ന എന്നേ ഭവാനു കൈക്കൊണ്ടാലും.”

ഇങ്ങിനെ കാമചീഡിതയായി പ്രാർത്ഥിച്ചു നില്ക്കുന്ന അംബയേ, സ്വപ്ന അതിന്റേ ജിഹ്വതപക്കുന്നപോലേ സാലപൻ പരിത്യജിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ആ രാജപുത്രി വീണ്ടും വീണ്ടും പലതും പറഞ്ഞ് യാചിച്ചിട്ടും അതിലൊന്നിലും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയില്ല. ശോകകോപങ്ങളോടു കൂടി, കണ്ണിർ വാത്ത് തൊണ്ടയിടിക്കൊണ്ട്, “ഭവാനു കൈവിട്ടുകളഞ്ഞ ഞാൻ ഇനി എവിടേക്കാണ് പോകേണ്ടതു്?”

എന്നു ചോദിച്ചു. എന്നാൽ, ആ കന്യകയുടേ വാക്കുകളൊന്നും സാലപൻ വകവെച്ചില്ല. ദീനയായി വാവിട്ടു കരയുന്ന അംബയെ ആ രാജാവ് പരിശുദ്ധിക്കുന്നതന്നെ ചെയ്തു. “ഭീഷ്മാധീനയാണ് നീ. ഭീഷ്മനേ ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. അതുകൊണ്ട് നീ പോയേക്കുക. എന്നതന്നെ സാലപൻ വീണ്ടും വീണ്ടും പറഞ്ഞു. അംബയാവട്ടേ, ഉറക്കേ കരഞ്ഞുകൊണ്ട് അവിടേ നിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോകയും ചെയ്തു.

അങ്ങിനെ ശോകാന്തയായി പോകുമ്പോൾ ആ കാശീര പുത്രിയുടേ വിചാരഗതി ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു:—

“എന്നേപ്പോലേ ഇത്രയും സങ്കടത്തിൽപ്പെട്ട മരണാത പെൺകിടാവ് ഭൂമിയിലെങ്ങും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ബന്ധുക്കളായി എനിക്ക് ആരും തന്നെയില്ല. സാലപനാൽ ഞാൻ നിരാകൃതയുമായി. സാലപനേ കാമിച്ച് ഞാൻ ഭീഷ്മന്റേ അനുമതിയോടുകൂടി വെളിയിലിറങ്ങുക കൊണ്ട് ഇനി ഹസ്തിനാപുരത്തിലേക്കു പോകുവാൻ ഞാൻ ശക്തയല്ല. ഇവിടേ, ഞാൻ എന്നേത്തന്നെയോ, ആ അടുക്കുവാൻ വയ്യാത്ത ഭീഷ്മനേയോ, സ്വയംബരത്തിനായി എന്നേ നിയോഗിച്ച മൂലനായ അച്ഛനേയോ ആരേയാണ് പഴിക്കേണ്ടത്! വാസ്തവത്തിൽ, ഈ ദോഷം എനിക്ക് ഞാൻ തന്നെയാണ് വരുത്തിവെച്ചത്. ആ ഘോര യുദ്ധ ഘട്ടത്തിൽ, സാലപനു വേണ്ടി ഞാൻ എന്തുകൊണ്ട് രഥത്തിൽ നിന്ന് ചാടിയില്ല? മൂലനായാൽ, അങ്ങിനെ ചെയ്യാത്തതിന്റേ ഫലമായിത്തന്നെയാണ് ഇപ്പോൾ ഞാൻ ഈ ആപത്തിൽ പതിച്ചത്. ആ ഭീഷ്മൻ!— മോശം, മോശം! മൂലനാത്മാവായ എന്റേ ആ അച്ഛൻ!— വളരേ വളരേ മോശം! വീരബലത്തേ കന്യാധനമായി അവർ കൊടുക്കുകയും കൊള്ളുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടല്ലയോ വേഗ്രാംഗനയെ യെന്നപോലേ എന്നേ ഹരിച്ചതും അയച്ചതും! ആ സാലപനും മോശം! ദൈവം തന്നെയും മോശം! അവരുടേ ദുസ്സഹായം കൊണ്ടാണ് എനിക്ക് ഈ ആപത്തുണ്ടായിരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ, ആ ദുസ്സഹായത്തിന് മുമ്പായി നിൽക്കുന്നത് ഭീഷ്മനാണ്. ആ ഭീഷ്മൻ പ്രതികൂല ചെയ്യുകയാണ് ഇനി വേണ്ടത്. തപശ്ശുക്കിരിക്കോണ്ടോ, യുദ്ധസാമന്ത്രിയെ കൊണ്ടോ, എനിക്ക് ഈ ദുഃഖമുണ്ടാക്കിയ ഭീഷ്മനേ ഏതൊരു രാജാവിനാണ് വെല്ലുവാൻ ശക്തിയുള്ളത് എന്ന് ഞാൻ അന്വേഷിച്ചറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.”

ഇപ്രകാരം തീർമാനിച്ച് അംബ ആ നഗരത്തിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു. പുണ്യശീലന്മാരും മഹത്തമാക്കളുമായ താപസന്മാർ നിവസിക്കുന്ന ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ച്, അന്നു രാത്രി അവിടേ തന്നെ കഴി

ച്ചു. ആ അവസരത്തിൽ, മുനിമാക്കിടയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട്, തന്നെ ഭീഷ്മൻ ഹരിച്ചതും, സാലപൻ തൃജിച്ചതും മറ്റും—തന്നെ സംബന്ധിച്ച കഥ മുഴുവൻ ആ ശുചിസ്ഥിതമായ കാശിരാജചുത്രി വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞു. “ആ മുനിസംഘത്തിൽ വേദശാസ്ത്രപണ്ഡിതനും, തപോവൃദ്ധനും, ദൃഢവ്രതനുമായ ശൈലാചര്യൻ എന്നൊരു മഹാബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. ശോകാന്തയായി നെടുവീപ്പിട്ടുണ്ടു ആ സതിയോടു് ആ ബ്രാഹ്മണൻ—“ഭദ്രേ, ഈ സ്ഥിതിക്ക്, ആശ്രമവാസികളായ താപസന്മാർ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതു്?” എന്ന് ചോദിച്ചു.

അങ്ങ:— “ഏതെന്നു ഭവാന്മാർ അനുഗ്രഹിക്കയേ വേണ്ടതുളളു. എന്റേറ ആഗ്രഹം സന്തുസിക്കുവാനാണ്. ഞാൻ അത്യഗ്രമായി തപസ്സ് ചെയ്തുകൊള്ളാം. മൃഗയായ ഞാൻ പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ ചെയ്ത പാപകർമ്മങ്ങളുടേ ഫലമായിരിക്കാം ഇന്ന് അനുഭവിക്കുന്ന ഈ ദുഃഖം. നിരാകൃതയും, ശോകാന്തയും, സാലപനാൽ പരിത്യക്തയുമായ ഞാൻ ഇനി ഒരിക്കലും സ്വജനമധ്യത്തിൽ ചെല്ലുകയില്ല. നിമ്മലാശയന്മാരും ദേവസങ്കാശന്മാരുമായ നിങ്ങൾ തപോനിയമം എനിക്കു പദേശിച്ചു തരുവാൻ എന്നിൽ കനിഞ്ഞാലും ! ”

ഇതു കേട്ടു് താപസന്മാർ യുക്തിന്യായങ്ങളോടുകൂടിയ പ്രസ്താവങ്ങളാൽ ആ കന്യകയേ സമാശ്വസിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ഇനിയെന്തു ചെയ്യേണ്ടുവെന്ന് പരസ്പരം വിചാരം തുടങ്ങി. അവളേ അവളുടേ അഹന്റേറ ഗൃഹത്തിലേക്ക് അയച്ചേക്കാമെന്ന് ചിലർ പറഞ്ഞു. വേറേ ചിലർ ഭീഷ്മനേ കലശലായി ശകാരിച്ചു. സാലപനേ കണ്ട് അവളേ കൈക്കൊള്ളുവാൻ നിയോഗിക്കുയാണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് മറ്റു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ആ രാജാവിനാൽ ഇവർ നിരാകൃതയായിരിക്കേ, ഇനി അതു് ചെയ്തുകൂടെന്ന് ചിലർ എതിർക്കുകയുണ്ടായി. ഒടുവിൽ ഒന്നു തീർച്ചയാവാതേ, “ഈ സ്ഥിതിക്ക്, ഞങ്ങൾ എന്താണ് ഇവിടേ ചെയ്യേണ്ടതു്?” എന്ന ചോദ്യം തന്നെ ആ താപസന്മാർ അങ്ങയോടു തുടന്നു ചോദിക്കുയാണ് ചെയ്തതു്.

“ഭദ്രേ, നീ സന്തുസിക്കേണ്ടുന്നവളല്ലാ. ഞങ്ങളുടേ ഹിതോക്തി നീ കേൾക്കുക. അച്ഛന്റേറ ഗൃഹത്തിലേക്കുതന്നെ നീ പോകുയാണ് നല്ലതു്. മേലിൽ ചെയ്യേണ്ടതെന്തെന്ന് അദ്ദേഹം തീർമാനിക്കും. സർവ്വസുഖങ്ങളും തികഞ്ഞുകൊണ്ടു് നീ അവിടേത്തന്നെ പാർത്തുകൊള്ളുക. സ്ത്രീകൾക്ക് അച്ഛനേപ്പോലേ മറെറൊരു ഗതിയില്ല. പിതാവും ഭർത്താവും സ്ത്രീകൾക്ക് ശരണിയർതന്നെയെങ്കിലും, സുഖകാലത്തു് മാത്രമേ ഭർത്താവു് ഉപകരിക്കുകയുള്ളു; ദുഃഖകാലത്തു് പിതാവാണ്

സ്രീകൃഷ്ണേ അഭയസ്ഥാനം. സന്ന്യസിക്കയെന്നത്, പ്രത്യേകിച്ച് സുകുമാരികൾക്ക് ഏറ്റവും ദുഃഖകരമായുള്ളതാണ്. രാജപുത്രിയും പെൺപൈതലാളുമായ നിനക്ക് സന്ന്യാസം സുകരമല്ല. ആശ്രമവാസത്തിൽ പല പല ദോഷങ്ങളുണ്ട്; അതൊന്നും പിതൃഗൃഹത്തിലില്ല.”

മുനികളിൽ ചിലർ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞപ്പോൾ, അതിനെ തുടർന്ന് വേറേ ചിലർ പറഞ്ഞു:— “നിജ്ജനവും ഗർഹണവുമായ വനത്തിൽ നിന്നേപ്പോലേയുള്ള കാമിനികളേ കണ്ടാൽ, രാജാക്കന്മാർ അടുത്ത കൂടാതിരിക്കുകയില്ല; അതുകൊണ്ട് വനവാസത്തിന് അർഹ്യല്ലാ നി.”

ഇങ്ങിനെ ആ മുനികളിൽ നിന്ന് പല പല അഭിപ്രായങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഹോത്രവാഹനൻ എന്ന രാജാവിനെ ആ വനത്തിൽ വന്നെത്തി. അദ്ദേഹത്തേ താപസന്മാർ സ്വാഗതപൂർവ്വം കാൽ കഴുകിച്ച്, പീഠം കൊടുത്ത് യഥോചിതം പൂജിച്ചു. രാജാവ് ആസനസ്ഥനായി വിശ്രമിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, അദ്ദേഹത്തോടു ആ താപസന്മാർ കാശീര പുത്രിയായ അംബയേപ്പറിയുള്ള പൂത്താന്തമെല്ലാം അറിയിച്ചു. അതു കേട്ട ആ ക്ഷണത്തന്നെ മഹാതേജസ്വിയായ ആ രാജാവിനോടേ മനസ്സ് കോപതാപങ്ങളാൽ ഉദ്ദേഹം കൈക്കൊണ്ടു. അംബയോടേ ജനനീജനകനായ ആ മഹാത്മാവ്, ശരീരമാകേ വിറച്ചുകൊണ്ടുള്ള നിലയിൽ മകളേ വാത്സല്യപൂർവ്വം എടുത്ത് മടിയിൽവെച്ചു ആശ്വസിപ്പിച്ചു. അവളോട് ദുഃഖകാരണമായ സംഭവത്തേപ്പറ്റി ആദ്യമുതൽക്കു ഒട്ടൊഴിയാതെ അദ്ദേഹം ചോദിച്ചറിഞ്ഞു. നടന്നതു മുഴുവൻ കേട്ട്, ആ വിശുദ്ധാശയൻ ദുഃഖാക്ഷനായിത്തീർന്നു. മെയ്വിറകൊള്ളുന്ന അദ്ദേഹം അഴലേല്ക്കുന്ന ആ മൃദുസ്ഥിതയോട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

ഭദ്രേ, നിനക്ക് ഇഷ്ടമില്ലെങ്കിൽ, നീ അച്ഛന്റെ പാപ്പിടത്തിലേക്ക് പോകേണ്ട. ഞാൻ നിന്റെ അമ്മയോടേ അച്ഛനാണ്. മകളേ, നിന്റെ ദുഃഖം, ഞാൻ തീർത്തു തരാം. നീ എന്റെ ആധിപത്യത്തിൽ നിന്നുകൊള്ളുക. നീ ഇങ്ങിനെ ദുഃഖിക്കരുത്. നിന്റെ ശരീരം വല്ലാതെ മെലിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഞാൻ പറയുന്നത് അനുസരിച്ച്, നീ ജമുദഗ്നി പുത്രനായ പരശുരാമനെ ചെന്നു കാണുക. ആ രാമൻ നിന്റെ ഘോരദുഃഖം നിശ്ചയമായും നശിപ്പിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം പോലെ പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നാൽ ഭീഷ്മനെ വധിക്കുവാനും അദ്ദേഹം ശക്തനാണ്. തേജസ്സുകൊണ്ട് അഗ്നിയേപ്പോലെ ജ്വലിക്കുന്ന ആ ഭാഗ്യാവന്റെ സന്നിധിയിൽ നീ ഉടൻതന്നെ പെല്ലുക. ആ മഹാതപസ്വി നിനക്ക് സൽഗതി കാണിച്ചുതരും.”

ഇതു കേട്ട്, ആ കന്യക കണ്ണീർ വാർത്തുകൊണ്ടു, സുമധുരസ്വരത്തിൽ മാതാമഹനായ ഹോത്രവാഹനനെ അറിയിച്ചുതവിതു:—

“അവിടുത്തെ കാലടികളിൽ ഏന്റേറ ശിരസ്സുണ്ടു് യാത്രയ്ക്കായി ഇതാ അനുമതി ചോദിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ ആജ്ഞപോലേ ഞാൻ പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളാം. ലോകമെങ്ങും പ്രഖ്യാതനായ ആ മഹാനേ എനിക്ക് കാണുവാൻ കഴിയുമോ? ഏന്റേറ ഈ കഠിനദുഃഖം ഭാഗ്യവാൻ തീർത്തുതരുമോ? ഞാൻ എങ്ങിനെയൊണ് അവിടേ ചെല്ലേണ്ടതു്? ഇതെല്ലാം അറിയുവാൻ എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടു്.”

ഹോത്രവാഹനൻ:—“ദേവ, മഹാബലനും സത്യസന്ധനുമായ രാമനേ നിനക്ക് കാണുവാൻ കഴിയും. മഹേന്ദ്രപർവ്വതത്തിലാണു് ആ ഘോരതപസ്വി വസിക്കുന്നതു്. അവിടേ വേദജ്ഞനുമായ മഹർഷി കുളം ഗന്ധർവ്വന്മാരും അസ്സരസ്സുകളും അദ്ദേഹത്തെ ചൂഴ്ന്നു വാഴുന്നു. നീ അങ്ങു ചെന്നാൽ നിനക്ക് തുഭമുണ്ടാകും. ഏന്റേറ നിയോഗപ്രകാരമാണു് വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു് നീ ആ മുറിയേ അറിയിക്കുക. ഏന്റേറ പേരു് കേട്ടാൽ, നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന കാര്യം രാമൻ നിവർത്തിച്ചു തരാതിരിക്കുകയില്ല. ആ വില്ലാളിവിരൻ ഏന്റേറ പ്രിയസുഹൃത്താണു്.”

ഈ സംഭാഷണ പെട്ടത്തിൽത്തന്നേ, പരശുരാമന്റേറ ഇഷ്ടാനുവരനായ അകുതപ്രണൻ അവിടേ വന്നെത്തി. ഋഷികുളം ഹോത്രവാഹനനും അദ്ദേഹത്തെ സൽക്കരിച്ചു് തൃപ്തനാക്കിയതിൽപ്പിന്നേ, എല്ലാവരും ചുറ്റിക്കൂടിയിരുന്നു് ഓരോ വക ധന്യദിവ്യകഥകൾ പറഞ്ഞുതൂങ്ങി. ഒടുവിൽ വേദജ്ഞനായ ആ അകുതപ്രണനോടു് “ഇപ്പോൾ ജാമദഗ്ന്യമുനി എവിടേയുണ്ടു്? എന്ന് ഹോത്രവാഹനൻ ചോദിച്ചു.

അകുതപ്രണൻ:—“രാജർഷിയായ ഹോത്രവാഹനൻ തന്റേറ പ്രിയസുഹൃത്താണെന്നു് രാമൻ എപ്പോഴും ഭവാനേ കീർത്തിക്കാറുണ്ടു്. ഭവാനേ കാണുവാൻവേണ്ടി നാളേ കാലത്തു് അദ്ദേഹം ഇവിടേ വരുമെന്നു് എനിക്കറിയാം. ഇവിടേ, ഭവാനോടു് ഞാൻ ഒന്നു ചോദിക്കട്ടെയോ? ഈ കന്യക ആരുടേ മകളാണു്? ഇവൾ ഈ കാട്ടിൽ എന്തിന്നാണു് വന്നതു്?”

ഹോത്രവാഹനൻ:—“ഇവൾ ഏന്റേറ മകളുടേ മകളും കാശീരാജപുത്രിയുമാണു്. ഇവൾ, തന്റേറ രണ്ടു് അനുജത്തിമാരോടുകൂടി സ്വയംബരത്തിന്നായി ഒരുങ്ങുകയുണ്ടായി. കാശീശാപുത്രികളിൽ ജ്യേഷ്ഠയായ അംബയാണിവൾ. അംബികയും അംബാലികയുമാണു് ഇവളുടേ അനുജത്തികൾ. ഇവരുടേ സ്വയംബരത്തിൽ സംബന്ധിക്കുവാൻ ഭൂമിയിലേ രാജാക്കന്മാരെല്ലാം വന്നിരുന്നു. ആ മനവന്മാരെയെല്ലാം

ധിക്കരിച്ചു, മഹാവിരണം തേജസ്വിയുമായ ഭീഷ്മൻ ഈ മൂന്നു കന്യാകുളേയും ഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. യുദ്ധത്തിൽ വിജയം നേടിയ ഭീഷ്മൻ ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ ചെന്നു, സത്യവതിയുടേ അനുമതി പ്രകാരം, കന്യകകളേ വിചിത്രവീര്യനെക്കൊണ്ട് വിവാഹം ചെയ്തിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു, അതിലേക്ക് ഒരുക്കം തുടങ്ങി. അപ്പോൾ, ഈ അംബ ഭീഷ്മന്റെ മുമ്പാകെ ചെന്നു, താൻ അന്യനിൽ അന്തരക്കുതയാണെന്നും, അതുകൊണ്ട്, തന്നെ വിചിത്ര വീര്യൻ കൊടുക്കരുതെന്നും, ചരനായ സാലപനേ താൻ ഇതിനുവേണ്ടി തയ്യാറായി വരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നും അറിയിച്ചു. ഇതുകേട്ട്, ഭീഷ്മൻ മന്ത്രിമാരുമായി ആലോചിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, സത്യവതിയുടേ സമ്മതത്തോടു കൂടി ഇവളേ വിട്ടയച്ചു. ഇവൾ അപ്പോൾ തന്നെ സാലപനേ ചെന്നു കണ്ടു. “ഞാൻ അന്തഃകരണത്താൽ മുന്പുതന്നെ അവിടുത്തെ വരിച്ചിരിക്കുന്നു; ഇതറിഞ്ഞ് ഭീഷ്മൻ വിട്ടയക്കുകയാണെന്ന് ഞാൻ ഇങ്ങു വന്നിരിക്കുന്നത്; എന്റെ കാര്യത്തിൽ ധർമ്മപോലേ പ്രവർത്തിച്ചാലും” എന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചു. എന്നാൽ, ചാരിത്രശക്തിയാൽ സാലപൻ ഇവളേ നിരാകരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അതിൽപ്പിന്നെ, തപസ്സിനായി ആഗ്രഹിച്ചു ഇവൾ ഇവിടേ വന്നെത്തിയിരിക്കുന്നു. കലനാമാദികൾ കേട്ടു ഇവളാരെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞു. തന്റെ സങ്കടത്തിന് ഹേതു ഭൂതൻ ഭീഷ്മനാണെന്നാണ് ഇവൾ കരുതുന്നത്.”

അംബ:—ഭഗവാനേ, എന്റെ മാതാമഹൻ പറഞ്ഞതുപോലേ തന്നെയാണ് എല്ലാം നടന്നിരിക്കുന്നത്. അവമാനവും ലജ്ജയും കൊണ്ട് ഇനി, എനിക്ക് സ്വന്തം നാട്ടിലേക്ക് പോകുവാൻ ഇഷ്ടമില്ല. പരശുരാമഭഗവാൻ എന്നോട് എന്തായിരിക്കാം കല്പിക്കുക? അത് എന്തായാലും ഞാൻ നിവൃത്തിപ്പെടുകയുള്ളാം.”

അകൃതപ്രസാദം:—ബാലയും അബലയുമായ നീ ഈ ഭൂഖത്തിന് ആരോടാണ് പ്രതിഛിന്യ ചെയ്യുവാൻ കരുതുന്നത്? നീന്നേ പരാഗ്രഹിക്കുവാൻ സാലപനോട് കല്പിക്കണമെന്നാണ് നീന്റെ ആഗ്രഹമെങ്കിൽ, മഹാത്മാവായ രാമൻ അങ്ങിനേതന്നെ ചെയ്യും. അഥവാ, ഭീഷ്മനോട് എതിർത്ത് വിജയം നേടേണമെന്നാണ് നീ കരുതുന്നതെങ്കിൽ അതും ആ മഹാശയൻ ചെയ്യും. നിന്നിൽനിന്നും ഹോത്രവാഹനനിൽനിന്നും ഞാൻ ഇപ്പോൾ കഥ മുഴുവൻ ഗ്രഹിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഇനി ഇതിൽ ചെയ്യേണ്ടതെന്താണെന്ന് നീ തന്നെ ആലോചിച്ചുപറയുക.”

അംബ:—എന്റെ മനസ്സ് സാലപനിലാണെന്ന് ഭീഷ്മൻ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അത് അറിയാതെയാണ് അദ്ദേഹം എന്നേ ഹരിച്ചു

ത്ത്. ഈ വാസ്തവം കൂടിയും എന്റേ കഥയിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കേണ്ടതായുണ്ട്. ഇനി, ഭവാനുതന്നേ, ഇതിൽ ചെയ്യേണ്ടതെന്തെന്ന് ആലോചിച്ചു നിശ്ചയിച്ചാലും! സാലപനേയോ, ഭീഷ്മനേയോ, അവരിരുവരേയും തന്നെയോ സംബന്ധിച്ച് യുക്തമേതോ അത് ചെയ്യുക. നടന്നതു മുഴുവൻ അതേ വിധംതന്നെ ഞാൻ ഭവാനേ അറിയിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഇനി വേണ്ടുന്നത് ന്യായവും യുക്തിയുംപോലേ ഭവാനുതന്നേ വിധിക്കണം.”

അകൃതപ്രണവം:—“നിന്റേ മറുപടി ധർമ്മാചിതമായിരിക്കണം. വരാംഗിയായ നിനക്ക് ഇത് ചേർന്നുതന്നേ. ഭീഷ്മൻ നിന്നേ രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാതിരുന്നെങ്കിൽ, രാമനിയോഗപ്രകാരം സാലപൻ നിന്നേ ശിരസാവഹിക്കത്തന്നേ ചെയ്യും. ഭീഷ്മൻ നിന്നേ ജയിച്ചു ഹരിച്ച് സ്വപുരത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകയാൽ സാലപൻ നിന്നിൽ ശങ്കിയുണ്ട്. ആ ഭീഷ്മനാവട്ടേ, പെരുതഷോരത്തരം വിജയ ഗർവ്വിയുമാകയാൽ സാലപൻ അടങ്ങിയിരിക്കുവാനേ കഴികയുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട്, നിന്റേ ഭവത്തിന്റേ ഹേതുഭൂതൻ സാലപനല്ല, ഭീഷ്മനാണ്. ആ ഭീഷ്മനിൽത്തന്നേയാവണം നിന്റേ പ്രതികൂിയ ചെയ്യേണ്ടത്.”

അംബ:—“ഇതുതന്നേയാണു് എന്റേ മനസ്സിൽ എപ്പോഴുമുള്ള വിചാരം. യുദ്ധത്തിൽ ആ ഭീഷ്മനേ കൊന്നു വീഴ്ത്തേണമെന്ന് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഞാൻ ഈ വിധം ഭവിക്കുമാറായത് ഭീഷ്മന്റേയോ സാലപന്റേയോ, മറ്റു വല്ലവരുടേയോ, ആരുടേ ഭോഷം കൊണ്ടാണെന്ന് ഭവൻ കാണുന്നുവോ ആ ആളേ ശിക്ഷിക്കുന്നത് ഏനിക്ക് സമ്മതം തന്നേ.”

ഇത്രയും സംഭാഷണത്തോടു കൂടി അന്നത്തേ പകൽ അവസാനിച്ചു. ശീതോഷ്ണസമ്മിശ്രമായ സുഖവായു കലന്ന് ആ രാത്രിയും മറഞ്ഞുപോയി. നേരം ചുവന്ന് ഉടനേ, തേജസ്സുകൊണ്ട് ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന പരശുരാമ മഹർഷി വാളും മഴുവും വില്ലുമേന്തി, ജടാധരന്മാരായ ശിഷ്യമനികളോടു കൂടി അവിടേ എഴുന്നള്ളി. അദ്ദേഹത്തേ താപസന്മാരും ഹോത്രവാഹനരും ആ സാധു കന്യകയും നമസ്കരിച്ച് യഥാവിധി പൂജിച്ച് ആസനാസ്ഥനാക്കി. അതിൽപ്പിന്നേ, പരശുരാമനും ഹോത്രവാഹനരും തമ്മിൽ ഓരോ നാടുവത്തമാനങ്ങൾ പറഞ്ഞു തുടങ്ങി. അതെല്ലാം കഴിഞ്ഞിട്ട്, ഹോത്രവാഹനൻ അംബയേ ചുമക്കിക്കൊണ്ടിച്ച്, അവൾ തന്റേ മകളുടേ മകളും കാശിരാജ ചുത്രിയുമാണെന്നും അവൾക്ക് ചിലത് അറിയിക്കുവാനുണ്ടെന്നും മഹർഷി

യോട് പറഞ്ഞു. അവർ പറയുന്നത് കേൾക്കുവാൻ, ഉടനേ, രാമൻ സശ്രദ്ധനായി. ദീപ്യാഗ്നിപോലേ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന ആ മുനിയുടേ ചുണ്ഡപാദങ്ങളിൽ ശിരസ്സണച്ചും, കരപത്മങ്ങളേക്കൊണ്ട് സ്വർച്ചും നമസ്കരിച്ച് ശോകാവേശത്താൽ കണ്ണീർ വാർത്തു കരഞ്ഞ് ആ കന്യക ആ മഹഷിയേ ശരണം പ്രാപിച്ചു.

രാമൻ:—“എടോ, രാജകുമാരി, എനിക്ക് നീ ഈ ഹോത്രവാഹനനേപ്പോലേയാണ്. നിന്റേ ദുഃഖം എന്തെന്ന് എന്നേ അറിയിക്കുക. നീ പറയുമ്പോലേ ഞാൻ ചെയ്യാം.”

അംബ:—“ഭഗവാനേ, ഞാൻ മഹാപ്രതനായ അവിടുത്തെ ശരണം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ദുഃഖസാഗരത്തിൽ നിന്ന് എന്നേ അവിടുന്ന് കരകയററിയാലും!”

ആ സുകുമാരിയുടേ അഭിനവമായ ആകാരവും സൗന്ദര്യവും നോക്കിക്കൊണ്ട് അവർ ഇവിടെ എന്താണ് പറയുവാൻ പോകുന്നതെന്നോർത്ത് കൃപാശാലിയായ രാമൻ ചിന്താമഗ്നനായി. അദ്ദേഹത്തിന്റേ നിയോഗപ്രകാരം അംബ, തന്റേ കഥ മുഴുവൻ വിസ്മരിച്ചു പറഞ്ഞു.

രാമൻ:—“ഞാൻ നിന്നേ ഭീഷ്മന്റേ മുമ്പിലേക്കയയ്ക്കാം. എന്റേ വാക്കുപോലേ ഭീഷ്മൻ പ്രവർത്തിക്കും. ഞാൻ പറയുന്നത് അനുസരിക്കാതിരുന്നാൽ, ആ ഗാഢേയനേ മന്ത്രിമാരോട് കൂടി ശത്രുതേജസ്സുകൊണ്ട് യുദ്ധത്തിൽ ഞാൻ ഭസ്മീകരിച്ചു കളയും. ഭീഷ്മപ്രാപത്തിലേക്കല്ലാ നിന്റേ മനസ്സ് ചെല്ലുന്നതെങ്കിൽ, നിന്റേ ദുഃഖത്തിന് സാലപനേ ഉത്തരവാദിയാക്കുവാനും ഞാൻ തയ്യാറാണ്.”

അംബ:—“ഞാൻ മുൻപു തന്നെ സാലപരാജാവിനേ മനസാ വരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു കേട്ട ഉടനേ ഭീഷ്മൻ എന്നേ വെളിയിലാക്കി. ഞാൻ സാലപന്റേ മുമ്പിൽച്ചെന്ന്, എന്നാൽ കഴിയുന്നതിലധികം പറഞ്ഞുനോക്കിട്ടും, എന്റേ ചരിത്രത്തേപ്പറ്റി ശങ്കിച്ച്, ആ രാജാവ് എന്നേ നിരാകരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ഈ സംഭവം മുഴുവൻ അവിടുന്ന് നല്ലവണ്ണം ഓർത്ത്, അവിടുത്തെ ബുദ്ധിക്കൊണ്ട് തന്നെ, ഇവിടെ എന്തെന്തെന്ന് തീർമാനിക്കണം. എന്റേ ഈ ദുഃഖത്തിന് ഹേതുഭൂതൻ ആ മഹാപ്രതനായ ഭീഷ്മൻ തന്നെ. അദ്ദേഹമാണല്ലോ എന്നേ ബലാൽ പിടികൂടി, കൂടേക്കൊണ്ടുപോയത്. എനിക്ക് ഈ ദുഃഖമുണ്ടാക്കിയ ആ ഭീഷ്മനേ അവിടുന്ന് കൊല്ലണം. ലുബ്ധനും, നീചനും, വിജയോന്മത്തനാണ് ആ ഭീഷ്മൻ. അദ്ദേഹത്തോട്, എനിക്കുവേണ്ടി അവിടുന്ന് പ്രതികൂിയ ചെയ്യാലും! ഭീഷ്മൻ എന്നേ സംബന്ധിച്ചു ചെയ്തതിന് ആ മഹാപ്രതനേ കൊല്ലുകതന്നെ വേണ

മെന്നാണ് എന്റെ നിശ്ചയം. അവിടുന്ന് എന്റെ ഈ അഭീഷ്ടം സാധിപ്പിച്ചു തരിക. പൂത്രനേ ഇന്ദ്രനെന്നപോലെ ഭീഷ്മനേ അവിടുന്ന് കൊല്ലുക."

“ഭീഷ്മനേ കൊല്ലുക, ഭീഷ്മനേ കൊല്ലുക!” എന്നു തന്നെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന അംബയോടു പറഞ്ഞു:—

എടോ, സുന്ദരാംഗിയായ രാജപുത്രി, ബ്രാഹ്മണനു വേണ്ടിയല്ലാതെ ഞാൻ ആയുധം ധരിക്കയില്ലെന്ന് ശപഥം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ സ്ഥിതിക്ക് ഇതിൽ ഞാൻ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്? എന്നാൽ, വാക്കുമാത്രം കൊണ്ട് ഭീഷ്മനേയും സാലപനേയും ഞാൻ വശാനുഗമം രാക്കാം. അങ്ങിനേ, നിന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാം. ഇനി, നീ ദുഃഖിക്കേണ്ട. ബ്രാഹ്മണ കല്പന കൂടാതെ മരിക്കുകയും ആയുധത്തിൽ കൈവെക്കയില്ലെന്ന് ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകൊണ്ട്, ഭീഷ്മവധത്തിലേക്ക് നീ എന്നേ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതു നഷ്ടലാഭമാണ്."

അംബ:—“എന്റെ ഈ ദുഃഖത്തേ അവിടുന്ന് വേരറ്റതു കളയേണമേ! ഈ ദുഃഖത്തിന്റേ ഫേതുഭൂതനായ ആ ഭീഷ്മനേ അവിടുന്ന് കൊല്ലേണമേ!

രാമൻ:—“എന്റെ വാക്ക് നീ ചെന്ന് ഭീഷ്മനേ അറിയിക്കുക. അപ്പോൾ, ആ വന്ദ്യൻതന്നെ നിന്റെ കാലുരണ്ടുമെടുത്ത് തലയിൽ വെക്കും."

അംബ:—“രോക്ഷസനേപ്പോലേ ഗൗരവിക്കുന്ന ആ ഭീഷ്മനേ യുദ്ധത്തിൽ അവിടുന്ന് കൊല്ലണം. എന്നാൽ മാത്രമേ അവിടുന്ന് എനിക്ക് പ്രിയം ചെയ്തതായി വരികയുള്ളൂ. എന്റെ അഭീഷ്ടമേതോ അതു സാധിപ്പിച്ചു തരാമെന്ന് അവിടുന്ന് ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞയേ സത്യമാക്കിയാലും!"

അകൃതവ്രണൻ:—“അല്ലയോ, മഹാബാഹോ, ശരണാഗതയായ ഈ കന്യകയേ അവിടുന്ന് കൈവിടരുത്. ഭീഷ്മനേ പോരിനു വിളിച്ച് ആ യുദ്ധത്തിൽ അവിടുന്ന് ഭീഷ്മനെക്കൊണ്ട് “ഞാൻ തോറ്റുപോയി” എന്ന് തുറന്നു സമ്മതിപ്പിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ, അവിടുന്ന് പറയുംപോലെ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഭീഷ്മൻ നിബ്ബദ്ധനാകണം. അപ്പോൾ ഈ കന്യകയുടേ അഭീഷ്ടം സാധിക്കുകയും, അവിടുത്തെ വാക്ക് സത്യമാകുകയും ചെയ്യും. ക്ഷത്രിയവർഗ്ഗത്തേ മുഴുവൻ നശിപ്പിച്ചതിൽ പിന്നെ അവിടുന്ന് ബ്രാഹ്മണരോടു ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞ എന്താണെന്ന് ഞാൻ ഓർമ്മിപ്പിക്കാം. “എന്നോടു ചുതിരുന്നവൻ ബ്രാഹ്മണനോ,

ക്ഷത്രിയനോ, വൈശ്യനോ, ശൂദ്രനോ ആരായിരുന്നാലും ബ്രാഹ്മണഭാഷിയായ അവനെ ഞാൻ കൊല്ലും. ഭീതികൊണ്ടു് ശരണാർത്ഥികളായി വന്നു് എന്നേ അഭയം പ്രാപിക്കുന്നവരേ എന്നിൽ ജീവനുള്ളതുവരേക്കും ഞാൻ കൈവിടുകയില്ല. മേലുരണത്തിൽ ക്ഷത്രിയവർക്കു് വെല്ലുന്ന ദീപ്തമാവിനേക്കൂടിയും ഞാൻ കൊല്ലും’—എന്നിങ്ങിനെയല്ലയോ അന്നു് അവിടുന്ന് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തതു്. ക്ഷത്രിയന്മാരേ വെന്തിട്ടുള്ളവനാണു് കൌരവനായ ഭീഷ്മൻ. ആ ഭീഷ്മനേ യുദ്ധത്തിലിറക്കി അവിടുന്ന് പോരാടിയാലും!”

രാമൻ:—“മുമ്പു ചെയ്ത ഈ ശപഥം ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഓർക്കുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും, സാമംകൊണ്ടു് ആവുന്നെടത്തോളം പ്രവർത്തിക്കുവാണു് ആദ്യം വേണ്ടതു്. ഞാൻ ഈ കന്യകയോടുകൂടി ഭീഷ്മനേ കാണുവാൻ ഇതാ, പുറപ്പെടുകയായി. ആ യുദ്ധപ്രിയൻ എന്റേറ വാക്കു് അനുസരിക്കാതിരുന്നാൽ ആ ഗർവ്വിയേ ഞാൻ നിഗ്രഹിക്കുമെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഞാൻ പ്രയോഗിക്കുന്ന ബാണം ഏതൊരു ശരീരിക്കും താങ്ങാവതല്ലെന്ന് മുമ്പു്, ഞാൻ ക്ഷത്രിയന്മാരോടു് ഇടഞ്ഞ കാലത്തു് ഭവാനു് അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ.”

ഇപ്രകാരം, പരശുരാമൻ ഭീഷ്മനേ കാണുവാൻ പുറപ്പെടുന്നതിന്നു് നിശ്ചയിച്ചു. അന്നു രാത്രി അവിടേത്തന്നെ താമസിച്ച് ജപഹോമങ്ങളെല്ലാം നടത്തി, പിറേറന്നാൾ മറ്റു താപസന്മാരോടുകൂടി രാമൻ യാത്രയായി. അവർ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ എത്തി സരസ്വതീതീരത്തിൽ വിശ്രമിച്ചു.

പതിനേഴാം അദ്ധ്യായം. രാമ ഭീഷ്മ യുദ്ധം.

കാശിരാജ പുത്രിയായ അംബയോടും താപസന്മാരോടുംകൂടി വിശ്വാമിത്രൻ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിലേ സരസ്വതീതീരത്തു വന്നു പാത്തു് രണ്ടു ദിവസം മുഴുവൻ വിശ്രമിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, “ഞാൻ ഇതാ, വന്നിരിക്കുന്നു; എന്നേ പ്രീതിപ്പെടുത്തുക” എന്ന സന്ദേശം ഭീഷ്മന്നു് അയച്ചുകൊടുത്തു. മഹാബലനായ പരശുരാമന്റെ ആഗമനപ്രത്യാനന്ദം കേട്ടു്, ദേവതുല്യനായ ഗുരുപിതാക്കൾ, പുരോഹിതന്മാർ, ബ്രാഹ്മണർ എന്നിവർ ചുഴലവേ, ഭീഷ്മൻ, ഒരു പശുവിനേ ശുഭദർശനമെന്നു വണ്ണം മുന്നിൽ നീർത്തിക്കൊണ്ടു്, ഉടനേതന്നെ ചെന്നു് ആ തേജോനിധിയേ പ്രീതിയോടേ എതിരേറു. ഭീഷ്മൻ ചെയ്ത സൽകാരമെല്ലാം ഏറ്ററതിൽപ്പിന്നേ ആ പ്രതാപവാനായ രാമൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ഭീഷ്മ, നീ എന്തു കരുതിട്ടാണ് കാശിരാജ്യപുത്രിയേ, അവളുടേ ഇഷ്ടം കൂടാതെ ഇങ്ങുപിടിച്ചുകൊണ്ടു വന്നതും, ചിന്നിട്ട് തള്ളിവിട്ടതും? നീ നിമിത്തം ഈ യശസ്വിനി ധർമ്മത്തിൽനിന്ന് പതിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ ആകുമിട്ടു പിടിക്കിയവളേ ആർക്കും പ്രാപിക്കുവാൻ! ഇവളേ നീ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുകയാൽ സാലപൻ നിരാകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എന്റേ വാക്കനുസരിച്ച് നീ ഇവളേ കൈക്കൊള്ളണം. ഈ രാജ്യപുത്രി സ്വധർമ്മത്തിൽ വർത്തിക്കുമാറാവട്ടേ. അനഘനായ നീ രാജാക്കന്മാരേ അവമാനിച്ചത് ഒട്ടുംതന്നെ യുക്തമായിട്ടില്ലെന്നു കൂടിയും പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.”

ഭീഷ്മൻ:—മഹാത്മാവേ, ഞാൻ ഇനി ഇവളേ എന്റേ സഹോദരൻ് നിശ്ചയമായും കൊടുക്കുകയില്ല. താൻ സാലപനിൽ അനുരക്തയാണെന്ന് ഇവൾ എന്നോട് ചിരത്തിട്ടുണ്ട്. അതു കേട്ട് ഞാൻ വിട്ടയച്ചു ഇവൾ പരമഹത്തിലേക്ക് പോയി. ഇനി ഇവളേ ഞാൻ കൈക്കൊള്ളുകയില്ല. കാമക്രോധങ്ങളേക്കൊണ്ടോ, ഭ്രൂലോങ്ങളേക്കൊണ്ടോ ക്ഷത്രിയ ധർമ്മം കൈവിടാത്ത ദൃഢപ്രതനാണ് ഞാൻ.”

“എടോ, ഭീഷ്മ, ഈ ഞാൻ പറയുന്നതുപോലേ നീ ചെയ്യാതിരുന്നത്, നിന്നേയും നിന്റേ അമാത്യന്മാരേയും ഞാൻ കൊല്ലും.” എന്നിങ്ങിനേ, ക്രോധംകൊണ്ട് കലങ്ങിമറിഞ്ഞ നോട്ടത്തോടുകൂടി പരശുരാമൻ ഗൗളിച്ചു.

ക്രോധം സംഹരിക്കേണമെന്ന് ആ ഭാഗ്വതനോട് ഭീഷ്മൻ പ്രിയവാക്കുകൾകൊണ്ട് വീണ്ടും വീണ്ടും പ്രാർത്ഥിച്ചു; എന്നിട്ടും, അദ്ദേഹം അടങ്ങിയില്ല. അപ്പോൾ ഭീഷ്മൻ ആ ഭാഗ്വതരാമനേ നമസ്കരിച്ച് കൈകൂപ്പി നിന്ന്—“എന്തു കാരണംകൊണ്ടാണ് അവിടുന്ന് എന്നോട് എതിരിടുന്നത്? ഞാൻ അവിടുത്തേ ശിഷ്യനല്ലയോ? അവിടുത്തല്ലയോ എന്നേ എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും അമ്പും വില്ലും പ്രയോഗിക്കുവാൻ പഠിപ്പിച്ചത്?”—എന്ന് ഉണർത്തിച്ചു.

രാമൻ:—“ഞാൻ നിന്റേ ഗുരുവാനെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണോ, എന്റേ പ്രീതിക്കുവേണ്ടി കാശിരാജ്യപുത്രിയേ നീ കൈക്കൊള്ളാത്തത്? നീ ഇവളേ ഗ്രഹിച്ച് ക്ഷലത്തേ രക്ഷിക്കുക. എന്നാൽ മാത്രമേ ഞാൻ ശാന്തനാകയുള്ളൂ. നീ തള്ളിക്കളയുകകൊണ്ട് ഇവൾ ഭർത്താവിനേ പ്രാപിക്കുവാൻ അരുതാത്തവളായിട്ടുണ്ടെന്ന് നീ അറിയണം.”

ഭീഷ്മൻ:—“അല്ലയോ, ബ്രഹ്മക്ഷേ, ഇക്കാര്യം അവിടുന്ന് പറയും പോലെയൊന്നും നടക്കുകയില്ല. അവിടുന്ന് ധ്വനിനാണ് പഴുതേളിൽ ശ്രമിക്കുന്നത്? പൂർവ്വഗുരുതപത്തേയോർത്ത് അവിടുത്തോട്, എന്നിൽ

പ്രസാദിക്കേണമെന്ന് ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഞാൻ മുൻപുതന്നെ തള്ളിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ളവളാണ് ഇവൾ. അന്യനേ കാമിക്കുന്നവളേ, അവളുടേ ആ ഭാവം അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, ഒരു ചെൺ പാമ്പിനെയെന്നപോലെ സ്വഹൃദത്തിൽ പാപ്പിക്കുവാൻ ആരാണ് ഇഷ്ടപ്പെടുക! ദേവേന്ദ്രൻ വന്നു പേടിപ്പിച്ചാൽക്കൂടിയും ധർമ്മത്തിൽ നിന്ന് ഇളക്കുന്നവനല്ലാ ഞാൻ. ധർമ്മനിഷ്ഠനായ എന്നിൽ അവിടുന്ന് പ്രസാദിക്കയില്ലെന്നിരിക്കിൽ, അങ്ങിനേതന്നേയാവട്ടേ. അവിടുന്ന് കരുതുന്നതേതോ അത് ചെയ്തുകൊള്ളുക. ഗുരുതന്നേയായാലും, കായ്കാകായ്ബോധം കൂടാതെ ഗവ്വിച്ച് ദുർമ്മാർഗ്ഗത്തിൽ ചാടുന്നതായാൽ, അവനേ പരിത്യജിക്കാമെന്ന് പൂരാണത്തിൽ മഹാത്മാവായ മരുത്തൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവിടുന്ന് ഗുരുവാണെന്നോത്ത് അവിടുത്തേ ഞാൻ ഏറ്റവും മാനിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്നാൽ, ഗുരുവുത്തിയെന്തെന്ന് അവിടുന്ന് ഓർക്കുന്നില്ല. അങ്ങിനെയുള്ള അവിടുത്തോട് പൊരുതുവാൻ തന്നേയാണ് ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്. അവിടുന്ന് ഗുരുവാണെന്നും, പ്രത്യേകിച്ചു, ബ്രാഹ്മണനാണെന്നും, അതിന്നു പുറമേ, തപോവൃദ്ധനാണെന്നും ഓർത്ത്, അവിടുത്തേ യുദ്ധത്തിൽ കൊന്നുകൊടുത്ത് കരുതി ഞാൻ ഇതുവരേ ക്ഷമിച്ചു നിന്നിരിക്കുന്നു. ക്ഷത്രിയനെപ്പോലേ ആയുധം ധരിച്ച് തപ്പുനായി യുദ്ധത്തിന്നൊരുങ്ങി ഉറച്ചു നില്ക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണനെ പെരുതുകൊല്ലുന്നതായാൽ അതിൽ ബ്രാഹ്മഹത്യാപാപമില്ലെന്നാണ് ധർമ്മനിശ്ചയം. അല്ലയോ തപോധന, ക്ഷത്രിയ ധർമ്മത്തിൽ നിശ്ചലനായി നില്ക്കുന്ന ക്ഷത്രിയനാണ് ഞാൻ. ആരൊരുവൻ ഏതു വിധം എന്നോട് പെരുമാറുന്നുവോ, അവനേ സംബന്ധിച്ചുള്ള എന്റേ പെരുമാറ്റവും അതേവിധം തന്നേയായിരിക്കും, അതിൽ എന്നേ അധർമ്മമോ അകീർത്തിയോ പിടിച്ചെടുക്കുന്നതല്ല. അത്ഥധർമ്മകുലനും, ദേശകാലജ്ഞനുമായ മനുഷ്യൻ അത്ഥത്തിൽ സംശയം നേരിടുമ്പോൾ, ന്യായമേതെന്നു നോക്കി, അതിനുള്ള പ്രവർത്തിച്ചു കൊള്ളണം. ഗുരുപ്രീതി നേടുവാൻ വേണ്ടി, എന്റേ ധർമ്മം ഞാൻ കൈവിടുന്നത് ശ്രേയസ്കരമാണോ എന്ന് ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ഗുരുവിന്ന് അപ്രിയമുണ്ടായിരുന്നാലും, സ്വധർമ്മത്തിൽ സുസ്ഥിരം പ്രവർത്തിക്കുന്നത് ശ്രേയസ്കരമാണെന്നുള്ളതിൽ എനിക്ക് സംശയമില്ല. അതുകൊണ്ട്, സംശയിതമായ അത്ഥത്തേ കൈവിട്ട് നിസ്സംശയമായ ധർമ്മത്തേതന്നെ ഞാൻ കൈക്കൊണ്ട്, ഞാൻ അവിടുത്തോട് പൊരുതുവാനാണ് തീർമാനിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്റേ കൈയുടേ അതിമാനുഷമായ വിക്രമവും അവിടുന്ന് കണ്ടുകൊള്ളുക. ഇപ്പോഴത്തേ ഈ സ്ഥിതി

യിൽ എനിക്ക് കർത്തവ്യമായുള്ളത് ഏതോ അതുതന്നെയാണ് ഞാൻ ചെയ്യുന്നത്. എടോ, ബ്രാഹ്മണ, കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്ന് നമുക്കൊന്ന് പൊതു നോക്കാം. മഹാദ്വതിയായ ഭവാൻ ദണ്ഡപയുദ്ധത്തിന്നായി തയ്യാറായിക്കൊള്ളുക. എവിടേ വെച്ച് ഭവാൻ എന്റേ ശരശരങ്ങളേറ്റു കീറിപ്പിളിച്ച് മൃതനായിത്തീർന്ന് വീരസ്വർഗ്ഗം നേടുമോ, അവിടേക്ക്—ആ രണപ്രിയമായ കുരുക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് ഭവാൻ നടന്നുകൊള്ളുക. ഭവാനോട് യുദ്ധത്തിന്നായി അവിടേ ഞാൻ വന്നെത്തിക്കൊള്ളാം. ഭവാൻ പണ്ടു ഏതിടത്തുവെച്ച് പിതൃക്കൾക്കായി തൃധിരാജ്ഞലി ദാനം ചെയ്തപ്പോൾ, അവിടേവെച്ചുതന്നെ ഞാൻ ഭവാനേക്കൊന്ന് ശൗചക്രിയ നടത്തും. എടോ, യുദ്ധമുഖമനായ രാമ, ഭവാൻ ആ കുരുക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് വരിക. ബ്രാഹ്മണാധമനായ ഭവാൻ പണ്ടു പണ്ടെയുള്ള ഗർവ്വം അവിടേവെച്ച് ഞാൻ നിശ്ശേഷം തീർക്കും. ക്ഷത്രിയ വർഗ്ഗത്തേ ദരയ്ക്കു നിന്നെതിർത്ത് ഒട്ടൊഴിയാതെ മുട്ടിച്ചുവെന്ന് ഭവാൻ പലപ്പോഴും തന്നെത്താൻ ചുകഴ്ത്തിപ്പറയാറുണ്ട്. ഭവാൻ അങ്ങിനെ ചെയ്ത ആ കാലത്ത് ഈ ഭീഷ്മൻ ജനിച്ചിരുന്നില്ലെന്ന് ഓർത്തുകൊള്ളുക. അന്നത്തേ ആ ക്ഷത്രിയന്മാരിൽ എനോട് തുല്യനായിക്കൂടിയും ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട്, വെറും പുൽക്കൂട്ടത്തിലാണ് അന്ന് ഭവാൻ എരിഞ്ഞത്. ഭവാനിലുള്ള യുദ്ധമയമായ ഗർവ്വത്തേയും കാമത്തേയും നശിപ്പിക്കുന്നതിന് ശത്രുക്കളായനായ ഭീഷ്മൻ ഇതാ, ജനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭവാനേറ ഗർവ്വം ഈ ഞാൻ കെടുത്തുവിടും”

ഭീഷ്മന്റെ ഈ വീരവാദം കേട്ടു പരശുരാമൻ ഒന്നു ചൊട്ടിച്ചിരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:—

“എടോ, ഭീഷ്മ, നീ എനോട് പൊതുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത് വളരെ വളരെ നന്നായി! നീ ക്ഷണിക്കുന്ന ആ കുരുക്ഷേത്രത്തിൽത്തന്നെ ഞാൻ നിന്നോടൊന്നിച്ചു വന്നുകൊള്ളാം. നീ അവിടേ എന്നേ എന്തു ചെയ്യുവാൻ മോഹിക്കുന്നുവോ അത് നിന്നെ ഞാൻ തന്നെ ചെയ്യും. ഞാൻ കൊന്നു വീഴ്ത്തിയ നിന്നേ കഴുകിപ്പോക്കുകയും കുറുനരികളും കടിച്ചുവലിച്ചു തിന്നുന്നത് നിന്റേ അമ്മയായ ഗംഗാ കാണട്ടേ. എന്റേ ശരമേറ്റു ചത്തു കിടക്കുന്ന നിന്നേ നോക്കി, ആ സിദ്ധചാരണ സേവിതയായ ഗംഗാ ദേവി കണ്ണീർ വാത്ത് കരയട്ടേ. യുദ്ധമുഖമനായ നിന്നേ ഇങ്ങിനെ പ്രസവിച്ചുവിട്ട ആ ഭാഗീരഥി ഈ ദുഃഖത്തിന് അഹർതന്നെയാണ്. ദുരഹങ്കാരിയായി തലയേറേ വിളിച്ചുകൂട്ടുന്ന, എടോ, ഭീഷ്മ, ചോർക്കളത്തിൽ ഇറങ്ങി

എന്നോടൊന്ന് ഇടത്തു നോക്കുക. രഥം തുടങ്ങിയ യുദ്ധോപകരണങ്ങളെല്ലാം കൈക്കൊണ്ട് നീയിങ്ങ് ഒരുങ്ങി വരിക.”

ഭീഷ്മൻ ഈ പോർവിളി കേട്ട് “എന്നാൽ, ഇനി യുദ്ധം തന്നെയാവട്ടേ” എന്ന് സമ്മതിച്ച് പോക്കോപ്പണിയുവാനും, പിതൃജനത്തിൽ നിന്ന് യുദ്ധാനുമതി നേടുവാനും വേണ്ടി രാജധാനിയിലേക്ക് പോയി. പരശുരാമൻ അപ്പോൾ തന്നെ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെന്ന് പോരാട്ടവാൻ തയ്യാറായി നിന്നു. സത്യവതിയുടേയും ദിജന്മാരുടേയും മംഗളാചരണത്തോടുകൂടിയ വിജയാശംസകൾ ഏറ്റു ഭീഷ്മൻ പോക്കളത്തിലേക്ക് ചുരപ്പെട്ടു. ചുവിയത്തോൽകൊണ്ട് മൂടി, മേത്തരമായ അലങ്കാരവും അധിഷ്ഠാനവും ചേർന്ന്, ഉപകരണങ്ങളെല്ലാം തികഞ്ഞു, മഹാശസ്ത്രങ്ങളോടുകൂടി, വെള്ളക്കുതിര പൂട്ടിയ സുന്ദരമായ വെള്ളിത്തേരിൽ ഭീഷ്മൻ കയറി. യുദ്ധകർമ്മങ്ങളിൽ കണ്ണു തെളിഞ്ഞ വീരനും വിശിഷ്ടനും കുലീനനുമാണ് ഭീഷ്മസാരഥി. മെയ്യിലൊതുങ്ങിയ വെൺപട്ടയും വെൺപട്ടും, വെൺതലപ്പാവും, വെള്ളവിലും ധരിച്ച്, വെൺകടയും, വെഞ്ചാമരവും ഉയർത്തി, ഇങ്ങിനെ മുഴുവൻ ധവളരയമായ വിഭൂഷണങ്ങളോടുകൂടി ഭീഷ്മൻ ആ രഥത്തിൽ വിളങ്ങി. അദ്ദേഹം വിജയാശംസകൾ ഏറ്റുകൊണ്ട് ഹസ്തിനാപുരത്തിൽ നിന്ന് ചുരപ്പെട്ട് പോക്കളമായ കുരുക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് പോയി. ആ സൂതൻ തെളിച്ചു വിട്ട കുതിരകൾ മനോവേഗത്തിലും വായുവേഗത്തിലും പാഞ്ഞു രണ്ടുമിയിലെത്തി പരശുരാമനഭിമുഖമായി നിന്നു. ഉടൻ തന്നെ, ആ പരാക്രമശാലികളായ രാമനും ഭീഷ്മനും നേക്കുനേർ നിന്ന് പോരാട്ടവാൻ ഒരുങ്ങി. അപ്പോൾ, ഭീഷ്മൻ മുഴക്കിയ ശംഖനാദം സർവ്വത്ര മാരൊലിക്കൊണ്ടു. ഈ ഘോരസമരം കാണുവാനായി ബ്രാഹ്മണരും താപസന്മാരും, ഇന്ദ്രാദി ദേവന്മാരും വന്നു കിരന്നു. ദിവ്യമാലുങ്ങളും ദിവ്യവാദ്യങ്ങളും, ദിവ്യമേഘങ്ങളും അവിടവിടെ കാണായി വന്നു. പരശുരാമന്റെ അനുയായികളായ മൂനികളെല്ലാം പോക്കളത്തിന്റെ ചുറ്റും പ്രേക്ഷകന്മാരായിനിന്നു. സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും ഹിതത്തിനായി ആഗ്രഹിക്കുന്ന ആ ശംഗാദേവി ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഭീഷ്മന്റെ മുമ്പിൽ വന്ന്, “മകനേ, എന്തൊരു കടം കൈയാണ് നീ തുടങ്ങുന്നത്?” എന്ന് ചോദിച്ചു.

“ഉണ്ണീ, ശിഷ്യനായ ഭീഷ്മനോട് എതിർക്കരുതെന്ന് ഞാൻ ചെന്ന് പരശുരാമനോട് വീണ്ടും വീണ്ടും പ്രാർത്ഥിക്കാം. ആ ബ്രാഹ്മണനേ സംബന്ധിച്ച് ഇത്രയും നിബ്ബന്ധം നിനക്കുണ്ടാവരുത്. നീ പരശുരാമനെ നിന്ദിച്ചു ചോരിന്ന് വിളിച്ചത് ശരിയായില്ല. ക്ഷത്രി

യക്ഷകാലനും, തുളുല്പാദനമായ രാമനേ നീ അറിയില്ലെന്നോ! ആ മഹഷിയോടാണോ നീ പൊരുതുവാൻ മുതിരുന്നത്!"

ഇതു കേട്ട്, ഭീഷ്മൻ, തന്റെ അമ്മയ്ക്ക് കൈകൂപ്പി നമസ്കരിച്ച്, സ്വയംവര കാലത്തുണ്ടായ സംഭവങ്ങളും, കാശി രാജചൂതരിയ്ക്കേ ഗതിയും, പരശുരാമൻ താനുമായുണ്ടായ വാദവുമെല്ലാം വിസ്തരിച്ചു. അപ്പോൾ തന്നെ ആ മഹാനദി പരശുരാമന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു, ശിഷ്യനായ ഭീഷ്മനോടു പൊരുതരുതെന്നും ക്ഷമിക്കേണമെന്നും പ്രാർത്ഥിച്ചതിന്നു്, തന്റെ ഇഷ്ടപോലെ പ്രവർത്തിക്കാത്തതുകൊണ്ടു് തന്റെ അമ്മയ്ക്ക് കൈകൂപ്പി നമസ്കരിച്ചു.

യിൽ രാമൻ യുദ്ധ സന്നദ്ധനായി പോർവിളി തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഭീഷ്മൻ മനസ്സ് തിരഞ്ഞിരുന്നു. ഉഭയ ഭാഗങ്ങൾക്കുമിടയിൽ കാനി ചിതറുന്ന അഗ്രശ്ചന്ദ്രൻ, മഹാ ബലനും ക്ഷത്രിയാനുകൂലനുമായ രാമൻ റോയ്ക്കുനിന്ന് പിന്നെയും പിന്നെയും പോരിന്നു വിളിക്കുകയാൽ, അദ്ദേഹത്തോടു റോയ്ക്കുതന്നെ എതിർവാൻ ഭീഷ്മൻ സന്നദ്ധനായി. അദ്ദേഹം കുതിരകളേ നിൽക്കൂ, വീലു താഴേ വെച്ചു, തേരിൽ നിന്നിറങ്ങി, കാൽ നടയായിചെന്ന്, തന്റെ ഗുരുവായ ഭാഗ്യവനേ പൂജിക്കുകയാണ് ആദ്യമായി ചെയ്തത്.

“എന്നോട് ഇല്ലെന്നോ എന്നേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനോ അയ്യോ നോട് ചോരാത്തവൻ ഒരുങ്ങി നില്ക്കുന്ന എനിക്ക് ഗുരുവം ധർമ്മ ശീലനുമായ ഭവാൻ വിജയാശംസ ചെയ്യാലും!—” എന്നിങ്ങിനെ ഭീഷ്മൻ തൊഴുത് പ്രാർത്ഥിച്ചു.

പരശുരാമൻ:—“എടോ ഭീഷ്മ, ഐശ്വര്യത്തേ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഏതൊരാളും ഇങ്ങിനെ തന്നെയാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. വിശിഷ്ടന്മാരോട് എതിർവാൻ ചുറ്റപ്പെടുന്നവന്റെ ധർമ്മമാണിത്. നീ എന്റെ മുമ്പിൽ ഇപ്രകാരം ആചരിക്കാതിരുന്നാൽ ഞാൻ നിന്നെ നിശ്ചയമായും ശപിക്കുമായിരുന്നു. ഇനി, നീ ചെന്ന് ധൈര്യം തികഞ്ഞുനിന്ന് എന്നോട് എതിർത്തുകൊള്ളുക. ഞാൻ വിജയേച്ഛവാകയാൽ നിനക്ക് ഇവിടെ വിജയാശംസ ചെയ്യുവാൻ എനിക്കു വയ്യ. നിന്റെ ധർമ്മ ബുദ്ധിയിലൊട്ടും സദാചാരംകൊണ്ടും ഞാൻ പ്രീതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഇനി നീ ചെന്ന് എന്നോടൊരിക്കലും.”

ഭീഷ്മൻ പരശുരാമനെ നമസ്കരിച്ചു തിരിയേവന്ന് തേരിൽക്കയറി, പൊന്നണിഞ്ഞ ശംഖമെടുത്ത് ഉറക്കേ വിളിച്ചു. അപ്പോൾതന്നെ രാമ ഭീഷ്മന്മാർ തമ്മിൽ യുദ്ധംതുടങ്ങി. ആദ്യമായി പരശുരാമനാണ് ശരപ്രയോഗം ചെയ്തത്. ആ കൂർത്തുമുത്ത ശരങ്ങളാൽ സാരഥിയും അശ്വങ്ങളും തടഞ്ഞുനിന്നുപോയി. ചട്ടയിട്ട ഭീഷ്മൻ ഇതിൽ കലുഷാതേ തടന്നുനിന്നു. അദ്ദേഹം ദേവന്മാരേയും ബ്രാഹ്മണരേയും നമസ്കരിച്ചതിൽപിന്നെ, സുസ്ഥിതനോടുകൂടി പരശുരാമനെ നോക്കി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“നിമ്ന്യാഭമായിട്ടാണ് ഭവാന്റെ ചുറ്റപ്പാടെന്നിരുന്നിട്ടും, ഭവാനിലുള്ള ഗുരുത്വത്തേ ഞാൻ മാനിക്കുന്നു. ധർമ്മ സംഗ്രഹമായ സദാചാരം ഇന്നതെന്ന് ഭവാൻ വീണ്ടും കേട്ടുകൊള്ളുക. ഭവാനിൽ കുടികൊള്ളുന്ന വേദാഭ്യേന്ദ്രയോ, ബ്രഹ്മണത്തേയോ, തപോ മഹത്വത്തേയോ ഞാൻ പ്രഹരിക്കുകയില്ല. ക്ഷത്രിയ ധർമ്മാചിതമായ യുദ്ധം

ത്തിലാണ് ലോ ഭവൻ ഇപ്പോൾ ഏല്പിട്ടിരിക്കുന്നത്. ബ്രാഹ്മണനായ ഭവൻ ആയുധം ധരിക്കുകൊണ്ട് ക്ഷത്രിയനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആ നിലയിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടാണ് ഭവാനോട് ഞാൻ എതിരിടുന്നത്. എനിക്കുള്ള ധനവീര്യവും കൈയ്യുടക്കും ഭവൻ കണ്ടുകൊള്ളുക. നിശിത ശരംകൊണ്ട്, ഭവാനേറ വില്പ് ഇതാ ഞാൻ മുറിച്ചേക്കാം.

പറഞ്ഞതുപോലേതന്നെ ഭീഷ്മൻ പരശുരാമനേറ വില്പിൻ തല മുറിച്ചു വീഴ്ത്തി. അതിനേ തുടന്ന് ആ ആറായി ശരനിര വഷിക്കുവാൻ പാമ്പോടൊത്ത ആ അമ്പുകരം പറഞ്ഞു തറച്ച് രാമനേറ ശരീരത്തേ കുത്തിക്കീറി ചുട്ടുപോരയൊലിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനേ ശരീരമാകേ നിണമണിഞ്ഞ രാമൻ മനശ്ശിലമുതലായ ധാതുക്കൾ ഇളകിയ മഹാമേരുപോലേയും, വസന്ത കാലത്ത് തളിർത്തുനില്ക്കുന്ന അശോകം പോലേയും, നിറയേ പുത്തു നില്ക്കുന്ന പിലാത്ത് പോലേയും ശോഭിച്ചു. അദ്ദേഹം മർദ്ദം ഭേദിക്കുന്ന രഘുവർമ്മയായ നിശിതാസ്രങ്ങൾ വഷിച്ചുവെങ്കിലും ഭീഷ്മൻ ഒട്ടും തന്നെ ഇളകിയില്ല. എന്നാൽ ഭീഷ്മനേറ സപ്തവിഷോഗ്രങ്ങളായ തിണ്ണശരങ്ങൾ വീണ്ടും ഏറാപ്പോൾ പരശുരാമൻ മോഹിച്ചുപോയി. ആ നിലയിൽ തന്റെ ഗുരുവിനേ കണ്ട്, ഈ യുദ്ധവും ഈ ക്ഷത്രധർമ്മവും മോശം, മോശമെന്ന് ഭീഷ്മൻ തന്നെത്താൻ നിന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു. സ്വധർമ്മത്തിനു വേണ്ടി ഇങ്ങിനേയൊരു പാപം ചെയ്തപ്പോയല്ലോ എന്നോത്ത് ശോകാവേശത്താൽ ഭീഷ്മൻ പലതും പറഞ്ഞു വിലപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗുരുവും ബ്രാഹ്മണനും, ധർമ്മാത്മാവുമായ രാമനേ നിന്ദയും ശരങ്ങളാൽ പീഡിപ്പിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം വിഷാദമഗ്നനായി. പിന്നീട് അന്ന് അദ്ദേഹം ശരം പ്രയോഗിച്ചില്ല. അപ്പോഴേക്കു സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുവാൻ യുദ്ധവും നിലച്ചു.

പിറേന്നാൾ രാമഭീഷ്മന്മാർ തമ്മിൽ വീണ്ടും ഇടഞ്ഞേറു. ദിവ്യാസ്രങ്ങൾകൊണ്ട് മുറിച്ചെട്ട് ഒരിക്കൽ ഭീഷ്മനും, മറെറാരിക്കൽ രാമനും മോഹിച്ചു വീഴുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ, ഇത്തരം പീഡകളാൽ അവരിൽ യുദ്ധമദ്യവും ക്രോധാമഷ്ടവും വർദ്ധിക്കുകയേ ചെയ്തുള്ളൂ. മൂന്നാം നാളിലുണ്ടായ യുദ്ധവും ഘോരഘോരം തന്നെയായിരുന്നു. കൊള്ളിമീൻപോലേ കുത്തിയെരിയുന്ന അത്യാഗ്രങ്ങളായ വേലുകൾ, തുടന്ന്, തുടന്ന് പരശുരാമൻ പ്രയോഗിച്ചതൊക്കെയും ഭീഷ്മൻ വരാസ്രങ്ങളാൽ മുറിച്ചുകളഞ്ഞു. നാലാം ദിവസം രാവിലേ, പിന്നെയും യുദ്ധം തുടങ്ങിയ ഉടനേ, രാമശരങ്ങളേറു ഭീഷ്മസാരഥി തേരിൽ നിന്ന് തെറിച്ചു വീണു പോയി. ആ കിടപ്പിൽത്തന്നെ തന്റെ പ്രിയ സുതൻ

മരിച്ചതുകണ്ട് ഭീഷ്മൻ മനസ്സുഴറി നിശ്ചേഷ്ടനായി സ്ഥിതിചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തേ ലാക്കാക്കി രാമൻ ഭൃത്യതുല്യമായ ശരം തൊടുത്തു വിട്ടു. ആ ശരം ഭീഷ്മന്റെ മാർത്തികതയെ തുളച്ചു കയറി രക്തപാനം ചെയ്ത്, അദ്ദേഹത്തോടു കൂടിത്തന്നെ ഭൂമിയിൽ ചെന്നുവീണു. ഭീഷ്മൻ മരിച്ചുപോയിയെന്ന് വിചാരിച്ച് രാമൻ പ്രഭുഷ്ടനായി മേഘത്തേ പോലേ വീണ്ടും വീണ്ടും ഗജ്ജിച്ചു. രാമന്റെ പാശപവന്തികളും സന്തോഷാധികൃത്താൽ അതേവിധം തന്നെ ഘോരശബ്ദം മുഴക്കി. ഭീഷ്മന്റെ കൂട്ടുകാരാവട്ടെ ഈ ഘോരപത്തിൽ ദുഃഖവിവശരായി നിന്നു. മോഹിച്ചു വീണു കിടക്കുന്ന ഭീഷ്മൻ, സൂര്യനേയും അഗ്നിയേയും പോലേ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന ഏക വിപ്രോത്തമന്മാർ പോക്കളത്തിൽ വന്ന്, തന്നെ താങ്ങിയെടുത്ത് ചുഴന്നു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. ആ ബ്രാഹ്മണർ താങ്ങുകയാൽ ഭീഷ്മൻ നിലം തൊടേണ്ടി വന്നില്ല. അവർ അദ്ദേഹത്തേ ആകാശത്തിൽ ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചു. അവിടെ ഇളംകുളിർ തെന്നൽ അദ്ദേഹത്തേ വീശിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഭയം അരുതെന്നും, നന്മയുണ്ടാകുമെന്നും പറഞ്ഞ് ആ ബ്രാഹ്മണർ ഭീഷ്മനെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. ആ ഗാംഗേയൻ തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ, തന്റെ അമ്മത്തേരിൽ കയറിയിരുന്ന് കുതിരകളേ പിടിച്ചു നിർത്തിയിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. ആ ദേവിയേയും ആ ബ്രാഹ്മണരേയും വന്ദിച്ച് ഭീഷ്മൻ വീണ്ടും രഥത്തിലേറി യുദ്ധം തുടന്നു. താൻ തന്നെ തേർ തെളിച്ചു കൊണ്ടായിരുന്നു ഭീഷ്മൻ അപ്പോൾ പോരാടിയത്. വേഗവും ശക്തിയുംകൂടിയ ഒരു ഘോരാസ്രംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം രാമന്റെ വക്ഷസ്സ് കുത്തിത്തുളച്ചുവിട്ടു. അതിൽ ആ ഭാഗ്വൻ തേർത്തടത്തിൽ നിന്ന് ഭൂമിയിൽ മുട്ടുകുത്തി വീണുപോയി. അപ്പോൾ കാർമേഘങ്ങൾ രക്തവാഷ്പം ചെയ്തു തുടങ്ങി. ഇടിയും മിന്നലും ഭയങ്കരമായിത്തീർന്നു. കൊളുളിമീനുകൾ കൂട്ടം കൂട്ടമായി പൊഴിഞ്ഞു. ദീപുസൂര്യൻ രാഹുബാധയാൽ മറഞ്ഞു. കൊടുംകാറ്റിയാൽ ഭൂമണ്ഡലം കലുങ്ങി. കഴക്കൂർ, കുന്ദാരികൾ മുതലായവ സന്തോഷം വളന്ന് വന്നു നിറഞ്ഞു. ആ തെളിഞ്ഞ പകൽ നേരത്ത് കടക്കൻ ദാരുണമായി ശബ്ദിച്ചു. പെരുമ്പറകൾ തനിയേതന്നെ ഘോരനാദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. രാമൻ മോഹിച്ചു വീണതുകൊണ്ട് ഇത്തരം ഘോരഭീഷണ ഭൂനാമിത്തങ്ങൾ സമുദ്ര കാണായി വന്നു. രാമൻ ആ സ്ഥിതിയിൽ അധികനേരം കിടന്നില്ല. ഉടനേ, പിടഞ്ഞെഴുന്നേറ്റ്, ക്രോധാത്മനായി അദ്ദേഹം വീണ്ടും പോരിന്നൊരുങ്ങി, സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചതോടു കൂടി അന്നത്തേ യുദ്ധവും അവസാനിച്ചു. ഇങ്ങിനെ ഇരുപത്തിമൂന്നു ദിവസം ആ

പേപ്പറയുദ്ധം തുടന്നു നടന്നു. അന്നു രാത്രി ബ്രാഹ്മണരേയും, പിതൃക്കളേയും, ദേവന്മാരേയും, രാത്രിഞ്ചരന്മാരേയും നമ്മുരിച്ച് ഭീഷ്മൻ മെത്തയിൽ കയറിക്കിടന്നുകൊണ്ട് ചിന്തയിൽ മുങ്ങി.

പ്രേരണാമനോടുള്ള ഈ യുദ്ധം എനിക്ക് പരമദാരുണം തന്നെയായിരിക്കുന്നു. ഈ പേപ്പറയുദ്ധം തുടങ്ങിച്ച് ദിവസങ്ങൾ പലതു കഴിഞ്ഞു. മഹാബലനായ പരശുരാമ ദ്വിജനേ പോരിൽ വെല്ലുവാൻ ഞാൻ ശക്തനല്ല. മഹാവീര്യനും പ്രതാപവാനുമായ ഭാഗ്യവനോടെതിർത്ത് ജയം നേടുവാൻ എനിക്ക് കഴിയുമെങ്കിൽ, ദൈവതങ്ങൾ പ്രസാദിച്ചു ഇന്നു രാത്രി എനിക്ക് കാണുമാറാകണം.”

ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ച്, അമ്പേരൂ മുറിപ്പെട്ട തളിച്ച്യോടുകൂടി ഭീഷ്മൻ ഉറങ്ങി. പ്രഭാതകാലത്ത്, സ്വപ്നത്തിൽ എട്ട് ദ്വിജസത്തമന്മാർ തന്റേറ ചുറ്റും വന്നു നില്ക്കുന്നത് അദ്ദേഹം കണ്ടു. അന്നൊരിക്കൽ തേന്തടത്തിൽ നിന്ന് വീണപ്പോൾ, തന്നേ താങ്ങിയെടുത്ത് ആശ്വസിപ്പിച്ചവരാണ് ഈ ബ്രാഹ്മണരെന്ന് ഭീഷ്മൻ അറിഞ്ഞു.

ഐടോ, ഗാംഗേയ, ഭയം വിട്ട് ധൈര്യം കൈക്കൊള്ളുക. ഞങ്ങളുടേ അംശത്തിൽ നിന്ന് ജനിച്ച നിനക്ക് ഭയത്തിന് അവകാശമില്ല. നിന്നേ ഞങ്ങൾ രക്ഷിക്കും. നിന്നേ യുദ്ധത്തിൽ വെല്ലുവാൻ പരശുരാമന് കഴികയില്ല. നിശ്ചയമായും, നീ തന്നേ ജയം നേടും. പൂർവ്വജന്മത്തിൽ നീ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള പ്രസ്ഥാപമെന്ന ദിവ്യാസ്രത്തേ നീ ഓർത്തിരുക. ആ അസ്രം രാമനാവട്ടേ, മനുഷ്യ വഴുത്തിൽ ആക്കം തന്നേയാവട്ടേ അറിഞ്ഞുകൂടാ. നീ അത് വില്ലിൽ തൊടുത്താൽ നിനക്ക് ശുഭമുണ്ടാകും. ആ അസ്രംകൊണ്ട് വീര്യശാലികളേ മുഴുവൻ നിനക്ക് കീഴടക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. പരശുരാമൻ ഈ ദിവ്യാസ്രത്താൽ മൃതനാകയില്ല. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തേ നശിപ്പിച്ചുവെന്ന അപകീർത്തിക്ക് ഇരയാകാതെതന്നെ നിനക്ക് വിജയം നേടാവുന്നതാണ്. ശരശക്തികൊണ്ട് പരശുരാമൻ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോഴേ ചെമ്പുയുളള. സംബോധനാസ്രംകൊണ്ട്, വിജയിയായ നീ അദ്ദേഹത്തേ ഉണർത്തിക്കൊള്ളുക. മൃതനും സുപുനും യുദ്ധത്തിൽ സമന്മാരാണ്. രാമൻ സുപുനായിത്തീർന്നാൽ നീ വിജയിയാകും. ഇങ്ങിനെയല്ലാതെ, രാമനേ രിക്ഷലം കൊന്നുകൂടാ. ചുലച്ചു എഴുന്നേറ്റു തേരിൽ കയറി ഈ പ്രസ്ഥാപാസ്രം പ്രയോഗിക്കുന്നതോടുകൂടി നിനക്ക് ജയം കിട്ടും.” ഇങ്ങിനെ, തുല്യരൂപന്മാരും ഭാസ്വര മൂർത്തികളുമായ ആ ദ്വിജോത്തമന്മാർ ഭീഷ്മനേ അറിയിച്ചു, അപ്പോൾതന്നെ മറഞ്ഞു.

നേരം പൂലൻപോൾ, ഉണർന്നുനേരം ഭീഷ്മൻ സ്വപ്നത്തേയോത്ത് അത്യാധികം സന്തോഷിച്ചു. അന്നും മുൻപോലേ രാമനും ഭീഷ്മനും തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങി. സർവ്വഭൂതങ്ങളേയും കീഴുകീടേ വിറപ്പിക്കുമാറ്, അത്ര ഭീഷണമായിരുന്നു ആ യുദ്ധം. ഇടിത്തീപോലേ ഉജ്വലവും, കാലദണ്ഡംപോലേ ഘോരവുമായ ഒരു വേൽ പരശുരാമൻ പ്രയോഗിച്ചപ്പോൾ, അത് പോക്കളമാകേ അഗ്നിപോലേ എറിഞ്ഞു. ആ വേവ് ഭീഷ്മന്റെ കഴുത്തിൻ കീഴായുള്ള എല്ലിൽ കുത്തിക്കയറി. മലയിൽ നിന്ന് ചെറുവിട്ടു ധാതുക്കളേപ്പോലേ, ഭീഷ്മനിൽനിന്ന് അതിഘോരമായ രക്തപ്രവാഹമുണ്ടായി. ഇത്രയുമായിട്ടും ഭീഷ്മൻ നിലവിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം സപ്തവിഷ തുല്യവും മൃത്യുസമാനവുമായ ഒരു ദിവ്യാസ്ത്രംകൊണ്ട് രാമനേ പ്രഹരിച്ചു. ആ ശരം രാമന്റെ നെറ്റിയിൽച്ചെന്നു തറക്കയാൽ, അദ്ദേഹം കൊടുമുടിയോടു കൂടിയ പർവ്വതംപോലേ വിളങ്ങി. ഉടൻ തന്നെ, ഭാഗ്യവൻ കാലാനുകൂല്യവും ഘോരവും ശത്രുനാശകവുമായ ഒരു ഉഗ്രശരം ഏതും വിട്ടത് സപ്തംപോലേ ചീറിക്കൊണ്ട് ഭീഷ്മന്റെ വക്ഷസ്സിൽത്തന്നെ കൊണ്ടു. കുറച്ചു നേരത്തേക്ക് രക്തം വാന്ന് മുർച്ഛിച്ചുപോയ ഭീഷ്മൻ തളച്ച് തീർന്നെന്ന്, ഇടിത്തീപോലെ ഉജ്വലിക്കുന്ന ഒരു വേലെടുത്ത് രാമന്റെ മാന്തട്ടിൽ പ്രയോഗിച്ചു. ദേഹമാകേ വിറച്ചുകൊണ്ട് ആ ഭാഗ്യവൻ തളന്ന് വീണുപോയി. അപ്പോൾ, മഹാതപസ്വിയായ അകൃതപ്രണവൻ തന്റെ സഹാവിനേ തലോടി കൂടെ വാക്യങ്ങളാൽ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. ഒടുവിൽ, പരശുരാമൻ ഭീഷ്മന്റെ നേക്ക് ബ്രഹ്മാസ്ത്രം തന്നെ പ്രയോഗിക്കുകയും അതിന്നേ അതേ അസ്ത്രംകൊണ്ടുതന്നെ ഭീഷ്മൻ തടയുകയും ചെയ്തു. പ്രളയാഗ്നിപോലേ ജ്വലിക്കുന്ന അസ്ത്രങ്ങൾ രണ്ടും ഇടയിൽ വെച്ച് കൂട്ടിമുട്ടിയപ്പോൾ, ആകാശത്തിൽ മഹത്തായ തേജസ്സ് ആവിർഭവിച്ചു. അതിൽ സർവ്വഭൂതങ്ങളും സങ്കടപ്പെട്ടുഴറി. മഹഷികൾ, ഗന്ധവ്യാന്മാർ, ദേവന്മാർ എന്നിവരും ആ തേജസ്സാൽ പീഡിതരായിത്തീർന്നു. കാഴ്ച മലയും ചേൻ ഭൂമണ്ഡലം തന്നെ വിറച്ചുപോയി. ആകാശം ഉജ്വലിക്കയാൽ പതള ദിക്കും ചുകഞ്ഞു തുടങ്ങി. വ്യോമചരന്മാർക്ക് വാനിടത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുവാൻ കഴിയാതായി. ദേവാസുരരാക്ഷസന്മാരുൾപ്പെടെ ലോകവാസികളെല്ലാം “അയ്യോ!” എന്ന് നിലവിളിച്ചു. ഇതെല്ലാം കണ്ട്, ഇതാണ് ശരിയായ സന്ദർഭമെന്നു കരുതി, ഭീഷ്മൻ പ്രസാധാസ്ത്രത്തേ സുരിച്ച്, അത് വില്ലിൽ തൊടുത്തു. ആ ക്ഷണംതന്നെ അത്യന്തശക്തമായ ശബ്ദം വാനിലെങ്ങും മുഴങ്ങി. വി

ല്ലിൽ ശരം തൊടുത്തു നില്ക്കുന്ന ഭീഷ്മനേ നാരദൻ വന്നു തടുത്ത് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:-

“ഭീഷ്മ, ആകാശത്തിൽ ഇതാ, ദേവന്മാരെല്ലാം വന്നു നില്ക്കുന്നു. പ്രസാദപാത്രം പ്രയോഗിക്കരുതെന്ന് അവർ നിന്നേ തടുക്കുന്നത് നീ അനുസരിക്കണം. തപസ്വിയും ബ്രഹ്മജ്ഞനുമായ രാമൻ ബ്രാഹ്മണനും നിന്റെ ഗുരുവുമാണ്. ആ ഗുരുവിനേ നീ അവമാനിക്കരുത്.”

നാരദൻ ഇങ്ങിനെ പറയുമ്പോൾ, താൻ മുഖ്യ പരിചയിച്ചിട്ടുള്ള ആ എട്ട് ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാർ ആകാശത്തിൽ വന്നു നില്ക്കുന്നത് ഭീഷ്മൻ കണ്ടു. “നാരദൻ പറഞ്ഞത് ലോകർക്ക് ഏറ്റവും ശ്രേയസ്കരമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് അറിയുന്നതുകൊണ്ട്, നീ അപ്രകാരം തന്നെ പ്രവർത്തിക്കുക” എന്നിങ്ങിനെ അവർ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഭീഷ്മൻ താൻ തൊടുത്ത പ്രസാദപാത്രത്തേ പിൻ വലിക്കുവാൻ ഒട്ടും താമസിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം വീണ്ടും ബ്രഹ്മാസൂത്രേണേ യഥാവിധി ഉദ്ദിപിപ്പിച്ചു. ഭീഷ്മൻ അസ്രം പിൻവലിച്ചത് തട്ടുനായ രാമൻ കണ്ടു. “ഭീഷ്മനാൽ ഞാൻ തോറ്റു തളന്ന്പോയി”യെന്നു് തന്നെത്താൻ ഏറ്റു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾതന്നെ പരശുരാമൻ്റെ പിതൃപിതാമഹാമാർ അവിടേ വന്ന് ചൂഴ്ന്നുനിന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു യുദ്ധത്തിൽനിന്ന് പിന്മാറുവാൻ ഉപദേശിച്ചു.

പിതൃക്കൾ:-“മകനേ, ഇനിമേൽ, നീ ഈ സാഹസത്തിൽ ഏർപ്പെടരുത്. ഭീഷ്മനോടു്—പ്രത്യേകിച്ചു് ക്ഷത്രിയനോടു് പൊരുതുന്നത് നിനക്ക് യോഗ്യമല്ല. ക്ഷത്രിയധർമ്മമാണ് യുദ്ധം. സപാശ്വായവും, വ്രതചയ്യയുമാണ് ബ്രാഹ്മണൻ്റെ പരമമായ ധനം. മുന്യാരിക്കൽ ഇതുതന്നെ ഞങ്ങൾ നിന്നോടു് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആയുധ ധാരണം അതുഗ്രകർമ്മമായിരിക്കേ അത് നീ ഇപ്പോൾ ചെയ്തുപോയി. ഏതായാലും, ഇത്രയുകൊണ്ട്, ഇനി നീ പിന്മാറുക, ഭീഷ്മനോടുള്ള ഈ യുദ്ധം ഇവിടേനി നിർത്തണം. വില്ലെടുക്കുന്ന ഈ കർമ്മം ഇന്നോടേ കൈവിട്ടു് നീ ചെന്ന് തപസ്സു ചെയ്യുക. എന്നാൽ നിനക്ക് ശ്രേയസ്സുണ്ടാകും. ഗുരുവാണ് രാമനെന്നും അദ്ദേഹത്തോടു് പോരാടരുതെന്നും ആ രാമനെ തോല്പിക്കുന്നത് യോഗ്യമല്ലെന്നും, ആ ബ്രാഹ്മണനെ മാനിക്കുവാൻ ചെയ്യേണ്ടതെന്നും, അതുകൊണ്ട് ഈ യുദ്ധത്തിൽനിന്ന് ഒഴിയുകയെന്നും ഭീഷ്മനോടു് ദേവന്മാർ പറഞ്ഞു് സമാധാനിപ്പിക്കുകൊണ്ടാണ് ആ ഗാംഗേയൻ അസ്രം പിൻവലിച്ചത്. നിന്റെ ഗുരുഭൂതനായ ഞങ്ങൾ ഇതാ നിന്നേ തടുക്കുന്നു. അച്ഛാചസുക്കളിൽ ഒരാളാണ്

ഭീഷ്മൻ. ഈ യുദ്ധത്തിൽ നിന്റേ ഭാഗ്യംകൊണ്ടാണ് നീ ഇങ്ങിനേ ജീവിച്ചത്. ശാന്തനായ പുത്രനായ ഗാംഗേയൻ വസുവായിരിക്കയാൽ ആ യശോനിധിയേ വെല്ലുവാൻ നീ ശക്തനല്ല. അതുകൊണ്ട് പിന്മാറിയേക്കുക. വിധികല്പിതമായ കാലം വരുമ്പോൾ ഇന്ദ്രാത്മജനും പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠനുമായ അജ്ഞാൻ ഭീഷ്മന്റെ കാലനായിത്തീരും. ”

രാമൻ:—“യുദ്ധത്തിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും പിന്തിരിയുകയില്ലെന്നാണ് എന്റേ പ്രതം. പോർക്കളത്തിൽവെച്ച് ഇതിരുന്നൂണ് ഞാൻ പിന്മാറിയിട്ടില്ല. ഈ യുദ്ധം അതതെങ്കിൽ, നിങ്ങൾ ചെന്നു ഭീഷ്മനേയാണ് ഒഴിപ്പിക്കേണ്ടത്. ഞാൻ ഈ യുദ്ധത്തിൽനിന്ന് നിശ്ചയമായും നിവർത്തിക്കയില്ല”.

ഇതു കേട്ട് താപസന്മാർ നാരദനോടുകൂടി ഭീഷ്മന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു, യുദ്ധം നിർത്തുവാനും, ദ്വിജോത്തമനേ മാനിക്കുവാനും പറഞ്ഞു.

ഭീഷ്മൻ:—“പോർക്കളത്തിൽ മുഖം തിരിക്കുകയോ ചുറ്റും കാണിക്കുകയോ ചെയ്തയില്ലെന്ന് ക്ഷത്രിയർമ്മപ്രകാരം എന്നിക്ക് പ്രതമുണ്ട്. ലോഭംകൊണ്ടോ, ക്രുപണതകൊണ്ടോ, ഭയംകൊണ്ടോ, അത്ഭുതംകൊണ്ടോ ഞാൻ ശാശ്വതധർമ്മത്തേ വെടിയുകയില്ലെന്ന് ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.”

ഇങ്ങിനേ ഇരുവരും പിന്മാറാതേ, വീണ്ടും യുദ്ധം തുടരുവാൻ സന്നദ്ധരായി. അപ്പോൾ നാരദൻ തുടങ്ങിയ മഹഷികളും ഗംഗാദേവിയും അവർക്കിടയിൽ ചെന്നു നിരന്നു നിന്നു.

“ബ്രാഹ്മണന്റെ ഹൃദയം വെണ്ണപോലേയാണല്ലോ. ” അതുകൊണ്ട്, അല്ലയോ, ഭാഗ്യവ, ഭവാൻ പിന്മാറുക. ദ്വിജോത്തമനായ ഭവാൻ യുദ്ധത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിയണം. ഭവാൻ ഭീഷ്മനെപ്പോലേ, ഭവാൻ ഭീഷ്മനും വശ്യനാണെന്ന് അറിയണം.”

എല്ലാവരും ചേർന്ന് തടഞ്ഞു പറഞ്ഞു പറശ്ശരാമനേക്കൊണ്ടു തന്നെ ആയുധം താഴേ വെപ്പിച്ചു. ആ ഘട്ടത്തിലും, ആ എട്ടു ബ്രാഹ്മണരേ ഉദിച്ചു തിളങ്ങുന്ന അഷ്ടഗ്രഹങ്ങളേപ്പോലേ ഭീഷ്മൻ കണ്ടു. അവർ പറഞ്ഞ പ്രകാരം; ലോകഹിതത്തിനുവേണ്ടി, ആ മഹാബാഹുവായ ഭീഷ്മൻ, യുദ്ധത്തിൽ നിന്നു പിന്തിരിഞ്ഞിരിക്കുന്ന രാമന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നു വന്ദിച്ചു. ആ മഹാതപസ്വി ഈ കൃത്യം കണ്ട് പ്രേമപൂർവ്വം ചുഞ്ചിരിതുകി— “ഞാൻ നിന്നെക്കൊണ്ട് സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. നിന്നേപ്പോലേ ശ്രേഷ്ഠനായ ഒരു ക്ഷത്രിയൻ ലോകത്തിലില്ല.”— എന്ന് പ്രശംസിച്ചു. എന്നിട്ട് അംബയേ വിളിച്ചു

ഭീഷ്മനേറുമുമ്പിൽനിന്ന് മറു മഹാശയന്മാരെല്ലാം കേൾക്കേ ഭീനനായി നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ട് പരശുരാമൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“ഈ ലോകവാസികളുടേയെല്ലാം മുമ്പിൽ വെച്ച് ഞാൻ ഏറെ വം പെരുത്തുത്തോടുകൂടി, എന്റേ ശക്തി മുഴുവൻ ചെലുത്തി യുദ്ധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ദിവ്യാസൂങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിച്ചിട്ടും, ശത്രുജനന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠനായ ഭീഷ്മനേ രണ്ട് കവിഞ്ഞു നില്ക്കുവാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. എന്റേ പരമശക്തിയും, എന്റേ പരമബലവും ഇത്രമാത്രമേയുള്ളൂ. ഇനി നിന്റേ ഇഷ്ടംപോലെ പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളുക. നിനക്കുവേണ്ടി ഇതിലധികമായൊന്നും എനിക്ക് ചെയ്യുവാൻ വയ്യ. നീ ഭീഷ്മനേ തന്നെ ചെന്നാശ്രയിക്കുക. അതല്ലാതെ, നിനക്ക് മറ്റൊരു ഗതിയും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. മഹാസൂങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഭീഷ്മൻ എന്നേ ജയിച്ചിരിക്കുന്നു.”

അങ്ങ:— “പ്രഭോ, അവിടുന്ന് പറഞ്ഞത് സത്യം തന്നെയാണ്. ഈ മഹാശയനായ ഭീഷ്മനേ യുദ്ധത്തിൽ വെല്ലുവാൻ ദേവന്മാർക്കുകൂടിയും കഴികയില്ല. അവിടുന്ന് ശക്തിക്കൊത്തവണ്ണം എന്റേ കാര്യത്തിൽ ഉത്സാഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, ഭീഷ്മനുള്ള വീഴ്ചയും അസൂയയ്ക്കും ആർക്കു തടുക്കുവാൻ വയ്യ. അദ്ദേഹത്തോടു ചൊരുതു നില്ക്കുവാൻ തക്ക സാമർത്ഥ്യം ഏതൊരാൾക്കുമില്ല. എങ്കിലും, ഞാൻ ഭീഷ്മനേ ആശ്രയിക്കുന്നതുള്ളത് ഒരിക്കലും സംഭവിക്കാത്തതാണ്. ഈ ഭീഷ്മനേ എനിക്കു തന്നെ യുദ്ധത്തിൽ കൊന്നുവീഴ്ത്തുവാൻ എങ്ങു കഴിയുമോ അങ്ങോട്ടേക്കാണ് ഇനി ഞാൻ പോകുന്നത്.”

ദേവജനംകൊണ്ട് കലങ്ങി മറിഞ്ഞ കണ്ണുകളോടുകൂടി ഇത്രയും പറഞ്ഞു; ആ കന്യക ഭീഷ്മവധത്തേത്തന്നെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് തപസ്സു ചെയ്യുവാൻ ആഗ്രഹിച്ച് അവിടേ നിന്നു പോയി. രാമനും ഭീഷ്മനും മറുളളവരും പരസ്പരം യാത്ര പറഞ്ഞ്, അവരവരുടേ വഴിക്കു് ആ പോക്കളത്തിൽ നിന്ന് പിരിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു. ഭീഷ്മൻ വിജയിയായത് അറിഞ്ഞ് അദ്ദേഹത്തേ സത്യപതി അഭിനന്ദിച്ചു. തന്നെ കൊല്ലുവാൻ കരുതി തപസ്സിനായി വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച കന്യകയേയോർത്ത് ഭീഷ്മൻ ഭയം കൊള്ളുകയുണ്ടായി. ക്ഷത്രിയന്മാരിൽ ആർക്കും തന്നെ തന്നോടെതിർക്കുവാൻ കെല്പില്ലെന്ന് ഭീഷ്മൻ ധൈര്യമുണ്ടെങ്കിലും, തപോവ്രതനായ ബ്രഹ്മജനനേ അദ്ദേഹത്തിന് ഭയമുണ്ട്. തനിക്കുള്ള ഈ ഭയം ഭീഷ്മൻ നാരദനേയും വ്യാസനേയും ഉണർത്തിച്ചപ്പോൾ, കാശിരാജപുത്രിയെപ്പറ്റിയോർത്ത് പേടിക്കേണ്ടതില്ലെന്നും ദൈവവിധിയേ പെരുത്തുകൊണ്ട് ലംഘി

കുവാൻ നിശ്ചയമായും കഴികയില്ലെന്നും പറഞ്ഞ് അച്ഛൻ സമാധാനപ്പെട്ടു.

അഞ്ചുവയസ്സേ, യമുനാതീരത്തിലേ തപോവനത്തിൽ ചെന്നു് അമാനുഷമായിത്തന്നെ തപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടു. നിരാഹാരയായി ചായുമാത്രം ഭക്ഷിച്ചു് ശരീരം മെലിഞ്ഞും, അഴുക്കു കലർന്നും, തലമുടി ചെടിച്ചിടിച്ചുകൊണ്ടു് ത്രുകുശയാലി ഒരു തുണണന്നപോലേ ആറുമാസം മുഴുവൻ ആ തപസചിനി നിശ്ചലയായി നിന്നു. പിന്നീടു് ഒരു കൊല്ലം യമുനാജലത്തിൽ ഇറങ്ങിനിന്നു് നിരാഹാരയായി ഉപവസിച്ച് തപസ്സു ചെയ്തു. കൊഴിഞ്ഞു വീണ ഇലകൾ തിന്നു് വിരൽമാത്രം ഉരന്നി നിന്നുകൊണ്ടു് അങ്ങിനെയും ഒരു കൊല്ലം ആ രീതി പ്രകോപയായ രാജപുത്രി മഹാപ്രഭുതം അനുഷ്ഠിച്ചു. ഒരു പന്തിരാണ്ടു കാലം ആ കന്യക ഇങ്ങിനെ തപോനിഷ്ഠയായിത്തന്നെ വർത്തിച്ചു. അതിൽ നിന്നു് ആ ദുഃഖപ്രതയേ പിന്തിരിപ്പിക്കുവാൻ ബന്ധുജനം ചെയ്തു പരിശ്രമമൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. അതിൽപ്പിന്നേ, അഞ്ചു മഹാത്മാക്കളായ താപസന്മാരടേ ആശ്രമങ്ങളിലും പുണ്യതീർത്ഥങ്ങളിലും സദാ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞു. ഈ ചോരപ്രഭുതം അനുഷ്ഠിക്കുന്ന തുകണ്ടു് ഒരുനാൾ ഗംഗാദേവി അഞ്ചുയോട്ടു് എന്തിന്നാണു് ഇങ്ങിനേ ശ്ലേഷിക്കുന്നതെന്ന് ചോദിച്ചു.

അഞ്ചു: ദേവി, പരശുരാമനേ ഭീഷ്മൻ യുദ്ധത്തിൽ തോല്പിച്ചുയച്ചുവല്ലോ. ആ വില്ലാളിയായ ഭീഷ്മനേ പൊരുതു ജയിക്കുവാൻ ആർക്കു കഴിയുമോ ആ ഞാൻ ഭീഷ്മവധത്തിന്നു വേണ്ടി തപസ്സു ചെയ്യുന്നു. ആ ക്ഷത്രിയനേ കൊല്ലുവാൻ കരുതിത്തന്നേയാണു് ഞാൻ ഇങ്ങിനേ ഭൂമിയിലെങ്ങും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്. എന്തേ ഈ പ്രതത്തിന്നു് ഫലമുണ്ടാകുവാൻ അവിടുന്ന് അനുഗ്രഹിക്കണം.”

ഗംഗാ: വേദം മൂലതയാണ് നീ കാണിക്കുന്നതു്. അഞ്ചുവയസു നിന്റേറ ഈ ആശ ഫലിക്കുകയില്ല. ഭീഷ്മനാശത്തിന്നുവേണ്ടി നീ പ്രഭുതം അനുഷ്ഠിക്കയാണെങ്കിൽ, ഈ പ്രതത്തിൽ നിന്നു തന്നേ നിന്റേറ ശരീരം കൈവിട്ടുപോക്കും. എന്നിട്ടു്, മഴക്കാലത്തു മാത്രം വെള്ളമുള്ള ഒരു കുടിവനദിയായി നീ ഭവിക്കും. എട്ടുമാസം മുഴുവൻ വെള്ളമില്ലാതെ ആ നദി ആരും അറിയാതേ കിടക്കും. മഴക്കാലത്തു് വെള്ളം പൊങ്ങിക്കുവിഞ്ഞു്, മുതലകൾ നിറഞ്ഞു് ഘോരവും ഭയങ്കരവുമായി ഒഴുകും.”

അഞ്ചുയോട്ടു് ഇത്രയും പറഞ്ഞു് ഗംഗാദേവി അവിടേ മറഞ്ഞു. ഗംഗാ വാക്യപ്രകാരം വസഭൂമിയിൽ മഴക്കാലത്തു് മാത്രം ഭൂജലം

പഴിഞ്ഞു, മുതലകളേക്കൊണ്ട് ഭയങ്കരത ചേന്ന് വളഞ്ഞു തിരിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ഒരു ചുഴലുണ്ടായി വന്നു. താപപ്രഭാവംകൊണ്ട് അംബയുടെ ശരീരത്തിൽ അഡാംഗം മാത്രമേ അംബാനദിയായി സംഭവിച്ചുള്ളൂ. ശേഷംഭാഗം തപഃഫലം അനുഭവിക്കുവാൻ മനുഷ്യജന്മംതന്നെ ധരിച്ചുവാനും.

അംബാനദിയുടെ ആവിർഭാവത്തിന്നു മുമ്പ്, ദുഃഖനിശ്ചയത്തോടെ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന അംബയേ കണ്ടു്, താപസന്മാർ ആ കന്യകയേ അതിൽ നിന്ന് മാറിനിർത്തി, ഈ ഘോരകൃത്യത്തിൽ ഏല്പട്ടവാനു് കാരണമെന്തെന്ന് ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. തന്നേ ഭീഷ്മൻ നിരാകരിക്കുകയാൽ ഭർതൃധർമ്മത്തിൽ നിന്ന് താൻ ഭ്രംശിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നും, അതുകൊണ്ട് ആ ഭീഷ്മനേ കൊല്ലുവാനാണ് താൻ ഭീക്ഷകൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നും, വേറെ ലോക കാൽപ്പന്തകൊന്നിനുമല്ലാ തന്റെ ഈ കർമ്മമെന്നും ആ രാജപുത്രി ആ തപോപ്ലവനമാരേ അറിയിച്ചു.

“ഭീഷ്മനേ കൊന്നിട്ടു മാത്രമേ ഞാൻ അടങ്ങുകയുള്ളുവെന്നാണ് എന്റെ നിശ്ചയം. അദ്ദേഹം നിമിത്തമാണ് ഞാൻ ഈ നിത്യദുഃഖത്തിൽ പതിച്ചത്. ഭർതൃധർമ്മം വെടിഞ്ഞ ഞാൻ ആണു് പെണ്ണുമാല്ലാതേയായി. ഇനി ഭീഷ്മനേ കൊല്ലാതെ ഞാൻ അടങ്ങുകയില്ല. ഇതാണ് എന്റെ മനസ്സുകല്പം. സ്ത്രീ ഭാവത്തേ വെറുത്ത്, പുരുഷതപത്തേ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഞാൻ നിശ്ചയമായും ഭീഷ്മനിൽ പ്രതിക്രിയ ചെയ്യും. ഇതിൽ ഏതേ നിങ്ങൾ തടയരുത്.”

ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞ ഉടനേ, ആ മുനിജനമധ്യത്തിൽ പാശ്ചാത്യരീതിയായ ഇലപാണിയേ ആ കന്യക കണ്ടു. എന്തു വരമാണ് വേണ്ടതെന്ന് ആ മഹാദേവൻ ചോദിച്ചതിന്നു് ഭീഷ്മ പരാജയത്തിനായി അംബ പ്രാർത്ഥിച്ചു. “ഭീഷ്മനേ നീ കൊല്ലും.” എന്നു് തുദ്രൻ വരം കൊടുത്തപ്പോൾ, അംബ ചോദിച്ചു:—

“ഒരു സ്ത്രീയായ എനിക്ക് യുദ്ധത്തിൽ ജയമുണ്ടാകുന്നത് എങ്ങിനേയാണ്? സ്ത്രീ ഭാവത്താൽ ഏറവും അടക്കം കൂടിയതാണ് എന്റെ മനസ്സ്. അവിടുന്നാവട്ടേ, ഭീഷ്മൻ പരാജിതനാകുമെന്ന് തീർത്തു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ വാക്ക് സത്യമാകുവണ്ണം അവിടുന്ന് വേണ്ടുന്നതു ചെയ്യാലും! പൊരുതുകയറി ആ ഭീഷ്മനേ ഞാൻ കൊല്ലുമാറാകണം.”

ശിവൻ:—ഭദ്രേ, എന്റെ വാക്ക് എപ്പോഴും, സത്യമായിട്ടല്ലാതെ ഒരിക്കലും അസത്യമായി വരികയില്ല. നിനക്ക് പുരുഷതപം സിദ്ധിക്കു

യുഗം, നീ യുദ്ധത്തിൽ ഭീഷ്മനേ കൊല്ലുകയും ചെയ്യും. നീ അന്യദേഹം പ്രാപിച്ചാൽത്തന്നെയും ഈ സംഭവമെല്ലാം ഓർമ്മിക്കും. നീ ദുഷ്ടദൈവത്തിൽ ജനിച്ച് മഹാരഥനായിത്തീരും. അസുപ്രയോഗത്തിലുള്ള വേഗംകൊണ്ടും, യുദ്ധകൃത്യത്തിലുള്ള തീക്ഷ്ണതകൊണ്ടും നീ പരക്കേ കീർത്തിനേടും. ജനിക്കുമ്പോൾ പെണ്ണായിരുന്നാലും, നീ പിന്നീട് ആണായിത്തീരും. ഇങ്ങിനെ ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ തന്നെയാണ് നിശ്ചയമായും സംഭവിക്കുക.”

ഈ വരദാനന്തരം കൂടി, പൃഷ്ടഭൃപജനായ കപട്ടി ആ താപസന്മാർ നോക്കിനില്ക്കവേ, പെട്ടെന്ന് മറഞ്ഞുപോയി. അഞ്ചയാവട്ടേ ഉടനേതന്നേ, ആ കാട്ടിൽനിന്നു വിറകു ശേഖരിച്ച്, മഹത്തായ ചിരയുണ്ടാക്കി, അതിൽ തീകൊടുത്ത്, ആ ദീപ്കാഗ്നിയിൽ, ഭീഷ്മ വധത്തിനായി എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, രോഷദീപ്തമായ മനസ്സോടുകൂടി, കുതിച്ചുപാടി ദഹിച്ചു.

പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായം: കല രക്ഷണം.

അഞ്ചയേ അവളുടേ ഹിതംപോലേ വിട്ടയച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ഭീഷ്മൻ അംബികയേയും അംബാലികയേയും സത്യവതിയുടേ ഇളയ പുത്രനായ വിചിത്രവീർണ്ണ് ചിഡിപോലേ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തു. ആ കന്യകകളേ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്ത ധർമ്മാത്മാവായ വിചിത്രവീർണ്ണ് രൂപയനുവനത്തിലുപുകൊണ്ട് കാമാത്മാവായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം സൗന്ദര്യത്തികവും, ആരോഗ്യക്കൊഴുപ്പും ചേർന്ന ആ കാമിനികൾക്ക് മനസ്സിണങ്ങിയ കാന്തനായി ശോഭിച്ചു. അംബിനികളേപ്പോലേ സുന്ദരരൂപനും, ദേവേന്ദ്രനേപ്പോലേ പരാക്രമശീലനും, സ്ത്രീജനത്തിനെല്ലാം മനോമോഹനനുമായ ആ സത്യവതിപുത്രൻ ഏഴുസംവത്സരം മുഴുവൻ ആ സുന്ദരികളോടുകൂടി വിഹരിച്ചു. അങ്ങിനെ ക്രീഡിക്കുകൊണ്ട് ആ യുവാവ് ക്ഷയരോഗപീഡിതനായി. ബന്ധുജനം ചികിത്സകന്മാരോടുകൂടി പലമട്ട് യത്നിച്ചു നോക്കിയെങ്കിലും, സൂത്രാസ്തമയം പോലേ, ക്രമത്തിൽ ക്ഷയിച്ചുകൊണ്ട് വിചിത്രവീർണ്ണ് ഇഹലോകത്തിൽ നിന്ന് മറഞ്ഞുപോയി. ഈ നാശത്താൽ ധർമ്മാത്മാവായ ഭീഷ്മൻ ചിന്താശോകമഗ്നനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം സത്യവതിയുടേ ഹിതംപോലേ, ഋതപിക്കുകൾക്കും, കൗതവന്മാരോടും കൂടി, പരേതനായ വിചിത്രവീർണ്ണേ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രേതകാൽക്കളെല്ലാം വഴിപോലേ നിർമ്മിച്ചു. പുത്രവിയോഗത്താൽ ദീനയാ

മിത്തീൻ സത്യവതി, സ്നേഹമാരോടു കൂടി ശേഷകൃത്യകളെല്ലാം നൽകിത്തരി, ആ വിധവകളേ സമാശ്വസിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, ധർമ്മത്തെയും, പിതൃവംശത്തെയും മാതൃവംശത്തെയും ഓർത്ത് ഭീഷ്മനേ വിളിച്ച് പറഞ്ഞതാവിതു്:—

“കൌരവേന്ദ്രനും ധർമ്മിയുനും യശസ്വിയുമായ ആ ശാന്തനുവിന്റേറ പിണ്ഡവും കീർത്തിയും, സന്താനവും നിന്നിലാണ് പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നതു്. തുകേൽത്തിൽ സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിയും, സത്യത്തിൽ ദീർഘായുസ്സും എങ്ങിനെയോ അങ്ങിനേ തന്നെ നിന്നിൽ ധർമ്മ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. കൂടിയും പിരിഞ്ഞും കിടക്കുന്ന ധർമ്മ മുഴുവൻ നിറക്കുറിയാം. പലതരം ശ്രുതികളും വേദാംഗങ്ങളും മുഴുവൻ നീ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ധർമ്മവൃക്ഷവും കലാചാരങ്ങളും നീ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. വിഷമംപട്ടത്തിൽ, വേണ്ടതിന്നതെന്ന് തീർമാനിക്കുവാൻ തുകുനേയും ബൃഹസ്പതിയേയും പോലേ നീ സമർത്ഥനാണ്. അതുകൊണ്ടു്, ധർമ്മജ്ഞാത്തമനായ നിന്നെക്കൊണ്ടാണ്, ഞാൻ ആശ്വാസം കൊള്ളുന്നതു്. ഇവിടേ നമ്മുടേ കർത്തവ്യമെന്തെന്ന് ഞാൻ നിന്നോടു പറയാം. നീ അതു കേട്ടു് വേണ്ടുപോലേ പ്രവർത്തിക്കുക. എന്റേറ മകനും, നിന്റേറ സുപ്രിയനായ സഹോദരനും വീഴ്ചവാദനുമായ വിചിത്രവീർണ്ൻ ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ അചുതനായി സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ കാശിരാജ്യ ചക്രികൾ നിന്റേറ സഹോദരപതികളാണ്. രൂപയൗവനസമ്പന്നകളും ചുരുക്കമകളുമാണ് ഈ തുകാംഗനകൾ. കലരക്ഷയ്ക്കു വേണ്ടി, ഇവരിൽ നീ സന്താനത്തേ ഉല്പാദിപ്പിക്കണം. എന്റേറ നിയോഗപ്രകാരം ഈ ധർമ്മത്തിൽ നീ പ്രവേശിക്കേണ്ടതാണ്. കലധർമ്മപ്രകാരം ദാരങ്ങളേ പരിഗ്രഹിച്ച്, സിംഹാസനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തു് നീ ഭാരതീയരേ ഭരിക്കുക. അങ്ങിനേ ചെയ്യാതേ, നിന്റേറ പിതൃക്കളേ നീ അധഃപതിപ്പിക്കരുതു്.”

സത്യവതിയുടെ ഈ അഭിപ്രായത്തേ ബന്ധുവർഗ്ഗവും ശരിവെച്ചു. ഭീഷ്മൻ:—“അമ്മേ, അവിടുന്ന് പറഞ്ഞതു നിസ്സംശയം ധർമ്മാചിതം തന്നെ. എന്നാൽ, അചുതതപത്തേക്കുറിച്ച് ഞാൻ ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞ അവിടുന്ന് ഓർക്കുന്നില്ലയോ? അവിടുത്തേ വിവാഹകാലത്തുണ്ടായ ആ സത്യം അവിടുന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതല്ല. അമ്മേ, സത്യവതി, അന്നു ഞാൻ ചെയ്ത ആ സത്യത്തേത്തന്നെ ഇപ്പോഴും ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. ത്രൈലോക്യത്തേത്തന്നെയും ഞാൻ പരിത്യജിക്കാം; ദേവരാജ്യത്തേ ഞാൻ തള്ളിക്കളയാം; ഇതിലധികമായ മഹാത്യാഗത്തിനും ഞാൻ ശക്തനാണ്; എന്നാൽ, സത്യത്തേ ഞാൻ ഒരിക്കലും

കുടുംബം തൃപ്തിപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ഭൂമി ഗന്ധത്തേയും, ജലം രസത്തേയും, ജ്യോതിസ്സ് രൂപത്തേയും, വായു സ്വർഗ്ഗത്തേയും, സൂര്യൻ പ്രഭയേയും, അഗ്നി ഉഷ്ണത്തേയും, ചന്ദ്രൻ ശീതളകിരണങ്ങളേയും, ആകാശം ശബ്ദത്തേയും, ദേവേന്ദ്രൻ വിക്രമത്തേയും, യമൻ ധർമ്മത്തേയും കൈവിടുന്നതായാൽക്കൂടിയും ഞാൻ സത്യത്തേ വിട്ടുകൊണ്ടു് ഒരിക്കലും സംഭവിക്കുകയില്ല”.

സത്യവതി:—“സത്യവിക്രമനായ മകനേ, നിനക്കുള്ള സത്യനിഷ്ഠ എന്നിങ്ക് നല്ലവണ്ണം അറിയാം. വേണമെങ്കിൽ, നീ സ്വന്തം തേജസ്സുകൊണ്ടു് മറ്റൊരാൾ മുപ്പാരിടം തന്നെ സൃഷ്ടിക്കുവാൻ ശക്തനാണ്. അന്ന്, നീ എന്നിക്കു വേണ്ടി ചെയ്ത ആ പ്രതിജ്ഞ ഞാൻ ഇന്നും ഓർക്കുന്നുണ്ടു്. ആപൽക്കാലത്തിൽ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതു് ഇന്നതെന്നറിഞ്ഞു്, കുലവും ധർമ്മവും നശിക്കാതിരിക്കുമാറു്, പിതൃപ്രീതിക്കൊത്തവണ്ണം നീ പ്രവർത്തിക്കുക. നിന്റേ ആ കൃത്യത്താൽ ബന്ധുക്കൾ സന്തുഷ്ടരാവട്ടേ.”

ഭീഷ്മൻ:—“രാജ്ഞിയായ അവിടുന്ന് ധർമ്മഗതിയേ നോക്കുന്നതേ, സമുത്തീർന്നും നാശമുണ്ടാക്കരുതു്. സത്യഭംഗം ക്ഷത്രിയധർമ്മത്തിന്നു ചേർന്നതല്ല. ശാന്തനുകുലം ഭൂമിയിൽ അക്ഷയമായിത്തീർവാൻ ഉതകുന്ന സന്നാതനമായ ക്ഷാത്രധർമ്മം ഞാൻ അവിടുത്തേ അറിയിക്കാം. അതു കേട്ടു്, ആപൽക്കാലത്തേക്കു് യോഗ്യമായ ധർമ്മം അഭ്യർത്ഥിച്ചേപ്പറ്റി ശരിയായി അറിയുന്ന ചുരോഹിതന്മാരോടുകൂടി ലോകതന്ത്രഗതിനോക്കി അവിടുന്ന് വേണ്ടു് ചെയ്യാലും !”

ആരംഭിക്കുവാൻ പോകുന്ന പൂർവ്വികകഥാ പ്രസംഗത്തിലേക്കു് ഇങ്ങിനെ സത്യവതിയുടേ ശ്രദ്ധയേ ആകർഷിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, ഭീഷ്മൻ തുടൻ പറഞ്ഞു തുടങ്ങി:—

മുമ്പു്, പിതൃവധത്താൽ കൃദ്ധനായിത്തീർന്ന ജമദഗ്നി ചന്ദ്രനായ രാമൻ ആ ഘോരകൃത്യംചെയ്ത ഹേമയരാജാവായ കാന്തവീര്യാജ്ഞനന്നേ, അദ്ദേഹത്തിന്റേ ഓരായിരം കൈകളേയും പരശ്ശുകൊണ്ടു് മുറിച്ചു കളഞ്ഞു് കൊല്ലുകയുണ്ടായി. എന്നിട്ടും കോപം ശമിക്കാതേ പരശ്ശുരാമൻ വില്ലെടുത്തു് ചുറ്റിനടന്ന് മഹാസ്രുങ്ങർ പ്രയോഗിച്ചു് ക്ഷത്രിയ കുലത്തേ നശിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ, മൃവേഴുവട്ടും വിവിധാസ്രുങ്ങളേക്കൊണ്ടു് ക്ഷത്രിയ വർഗ്ഗത്തേ മട്ടിച്ചതോടുകൂടി ലോകം നിക്ഷത്രിയമായിത്തീർന്നു. അന്ന് ക്ഷത്രിയ സ്ത്രീകളെല്ലാം ചേർന്നു് ആലോചിച്ചു്, കലരക്ഷയ്ക്കു വേണ്ടി, ബ്രാഹ്മണരേക്കൊണ്ടാണ് ആ വിധവകളിൽ ചന്ദ്രന്മാരേ ഉല്പാദിപ്പിച്ചതു്. ഇപ്രകാരം വേദജ്ഞന്മാരായ

ബ്രഹ്മണരിൽ നിന്ന് ജനിക്കുന്ന പുത്രന്മാരേ, യഥാവിധി പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തവർക്കുണ്ടാകുന്ന മക്കളേപ്പോലെ തന്നെ പരിഗണിക്കേണമെന്നാണ് വേദനിചെയ്യം. ഈ ധർമ്മം ഗ്രഹിച്ചു, ക്ഷത്രിയ സ്ത്രീകൾ ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരിൽ നിന്ന് സന്താനം നേടുകയാൽ വീണ്ടും ക്ഷത്രിയകുലം ഉയർന്നുവന്നു. അമ്മേ, അന്ന് ആചരിച്ച ഈ ധർമ്മത്തേക്കൊണ്ടുതന്നെ, ഇവിടേ, ശാന്തനുകൂലത്തേ വളർത്താവുന്നതാണ്.”

ക്ഷത്രിയ സ്ത്രീകൾക്ക് പുത്രലാഭത്തിനു വേണ്ടി ബ്രാഹ്മണരേ ആശ്രയിക്കാമെന്നുള്ളതിന് പുരാതനമായ ഒരു ഇതിഹാസം ഭീഷ്മൻ സത്യവതിയോടു പറയുകയുണ്ടായി. ആ കഥയാണ് താഴെ ചേർന്നത്:—

പണ്ട് ഉതത്ഥൻ എന്ന പേരായി ഒരു മഹഷിയുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയ്ക്ക് മമത എന്നാണ് പേര്. ഉതത്ഥന്റെ സഹോദരൻ ദേവചുരോഹിതനായ ബൃഹസ്പതിയാണ്. മഹാതേജസ്വിയായ ബൃഹസ്പതി, ഒരുനാൾ, മമതയെ പ്രാപിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു ആ സ്ത്രീയുടേ സമീപം ചെന്നു. അപ്പോൾ മമത പറഞ്ഞു:—

“ഭവാനേറ ജ്യേഷ്ഠപതിയാണ് ഞാൻ. പ്രത്യേകിച്ചു, ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഗർഭിണിയുമായിരിക്കുന്നു. ഈ സ്ഥിതിക്ക് എന്നേ കാമിക്കുന്നത് ഭവാനു് യുക്തമല്ല. എന്റെ ഉദരത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്ന ഉതത്ഥ പുത്രനായ ശിശു ഷഡാഗന്ധ്യോടു കൂടിയ വേദം ഓതിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മഹത്തായ രേതസ്സോടു കൂടിയവനാണല്ലോ ഭവാനു്. എന്റെ ഈ ഗർഭത്തിൽ മറ്റൊരാൾ സന്താനം അടങ്ങുകയില്ല. അതുകൊണ്ട്, ഭവാനു് ഈ കാമത്തേ കൈവിടുകയാണ് വേണ്ടതു്.”

കാമാത്മാവായ ബൃഹസ്പതിക്ക് അടങ്ങിയിരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. തന്നെ കാമിക്കാത്ത ആ സുന്ദരാംഗനായേ കാമം പൂണ്ട ബൃഹസ്പതി ബലാൽ പ്രാപിക്കുതന്നെ ചെയ്തു. അപ്പോൾ, ഗർഭസ്ഥിതനായ ആ ശിശു ബൃഹസ്പതിയുടേ ഈ കൃത്യത്തേ തടഞ്ഞുകൊണ്ട്—

“ഭവാനു് കാമത്തിന് വശപ്പെടരുതു്. രണ്ടു പേർ ഇവിടേ തുണുകയില്ല. ഇടുങ്ങിയ ഈ സ്ഥലത്തു് ഞാൻ മുന്മേതന്നെ വന്നു ചേർന്നിരിക്കുന്നു. മഹത്തായ രേതസ്സോടു കൂടിയ മഹാനു് എന്നേ ചീംഡിപ്പിക്കരുതു്.” എന്നു പറഞ്ഞു.

അതൊന്നും ബൃഹസ്പതി കൈക്കൊണ്ടില്ല. ഗർഭസ്ഥനാവട്ടേ, ബൃഹസ്പതിയുടെ രേതസ്സിനേ കാലുകൊണ്ടു തടഞ്ഞു. അപ്പോൾ, അതു് വെറും നിലത്തു് വീഴുമാറായി. ഇതുകണ്ട് കോപം പെരുത്ത ദേവാചാർയൻ ആ ഗർഭസ്ഥിതനേ ദീപ്തമസ്സായി (അസ്സനായി)ത്തീരു

കയ്യെന്ന് ശപിച്ചു. ഈ ശാപത്താൽ ഉത്ഥിച്ച പുത്രൻ കുരുടനായി ട്രാൺ ജനിച്ചത്. ആ ഭരതത്വൻ പാണ്ഡിത്യം നേടി വളരുകയും, തരുണിമണിയും രൂപസമ്പന്നയുമായ പ്രദേപി എന്ന ബ്രാഹ്മണിയേ ചരിത്രഹിക്കയും, ഗൌതമൻ മുതലായ മഹാശയന്മാരുടേ പിതാവായും ചെയ്തു. ധർമ്മാത്മാവും മഹാത്മാവും വേദവേദാംഗ പണ്ഡിതനുമായ അദ്ദേഹം കുല സന്താന പൃഥ്വിക്ഷവേണ്ടി, ധേനു പുത്രനിൽ നിന്ന് താൻ പുണ്യമായി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള പശുധർമ്മത്തേ ആചരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മയൂരകൂടത്തെയുള്ള ഈ കൃത്യംകണ്ട് ക്ഷന്തവൃമല്ലാത്ത പാപമായി ധരിച്ച്, ആശ്രമവാസികളായ താപസന്മാരെല്ലാം കൂലരായിത്തീർന്നു. ഈ മയൂരകൂടവൻ ആശ്രമവാസത്തിന് അർഹനല്ലെന്നും, ഈ പാപാത്മാവിനേ എല്ലാവരും പരിത്യജിക്കേണമെന്നും അവർ തീർമാനിച്ചു. ഈ നിശ്ചയത്താൽ ആ ദീപ്തമസ്തിനേ, പുത്രന്മാരെ നേടിക്കഴിഞ്ഞ പ്രദേപിയും അന്നാദരിച്ചു കളഞ്ഞു. അപ്പോൾ “എന്നേ എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇങ്ങിനെ ദേപിക്കുന്നത്” എന്ന് അദ്ദേഹം ഭായ്യയോട് ചോദിച്ചു.

പ്രദേപി:—“ഭായ്യേ ഭരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് പുരുഷൻ ഭർത്താവായതും. അവളേ പാലിക്കുകകൊണ്ട് അവർ പതിയുമാണ്. ഞാനാവട്ടേ, ജാത്രസ്ഥനായ ഭവാനേയാണ് മക്കളോടുകൂടി ഭരിച്ചുവരുന്നത്. ഇങ്ങിനെ എന്നും ഭവാനേ കഷ്ടപ്പെട്ട് പോററുവാൻ എനിക്ക് ശക്തിയില്ല.”

“എന്നേ ഉരുട്ടുവാനും പോററുവാനും വേണ്ടുന്ന ധനധന്യ വിഭവങ്ങളെല്ലാം ക്ഷത്രിയ കുലത്തിൽനിന്ന് കൊണ്ടുവന്ന് ഞാൻ നിനക്ക് തരാം” എന്ന്, മക്കളോടുകൂടി നില്ക്കുന്ന തന്റേറ പത്നിയോട് ആ കൂലനായ മൂനി പറഞ്ഞു.

പ്രദേപി:—“എടോ, ബ്രാഹ്മണ, ഭവാനു തരുന്ന പണം എനിക്കു വേണ്ട. ആ പണം എനിക്ക് വലിയ ദുഃഖത്തിന്നാണ് കാരണമാകുക. ഭവാനു ഇഷ്ടംപോലേ എന്നോ ചെയ്തുകൊള്ളുക. എനിക്ക് ഭവാനേ ഇനി നിശ്ചയമായും ഭരിക്കുവാൻ വയ്യ.

ദീപ്തമസ്ത്:—“ഇന്നു മുതൽ ലോകത്തിൽ ആചരിച്ചുതുടങ്ങുവാൻ ഞാൻ പുതിയൊരു മയൂരയേ പ്രതിഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളുന്നു. മരണാവരേക്കും സ്ത്രീക്ക് ഭരേ പുരുഷൻ മാത്രമേ പത്നിയായിരിക്കാവൂ. ആ ഭർത്താവ് ജീവിച്ചിരുന്നാലും മരിച്ചുപോയാലും, സ്ത്രീ അന്യനേ പ്രാപിച്ചുകൂടാ. പരപുരുഷനോട് ചേരുന്നവൾ നിസ്സംശയം അധഃപരിക്കും. സ്ത്രീകൾ പതിയേക്കൂടാതെ ജീവിക്കുന്നത് ഇന്നു മുതൽ

ലോകത്തിൽ പാപമായിത്തീരും. ധാരാളം പണമുണ്ടെന്ന് ധൈര്യപ്പെട്ടിട്ടായാലും, അന്യനേ പ്രാപിക്കുന്നവരും അകീർത്തിയിലും അപവാദത്തിലും സ്ഥിരമായി പതിക്കും”.

ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ ഈ ശാസന കേട്ട് പ്രദേഷിച്ച് അത്ഭുതമായ കോപമുണ്ടായി. തന്റെ മക്കളേ വിളിച്ച് ഈ കരുടനേ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ഗാഗയിൽ ഒഴുക്കി വിടുവാൻ ആ ബ്രാഹ്മണി നിശ്ചയിച്ചു. അതിനുമുമ്പ്, ആ ദുഷ്ടലിംഗിയായ മക്കൾ അവരുടേ അച്ഛനേ ചൊങ്ങു തടിയിൽ പിടിച്ചു കെട്ടി പുഴയിൽതള്ളി. ഈ കണ്ണില്ലാത്ത കിഴവനേ നാം രക്ഷിക്കുന്നത് വെറുതേതന്നെയെന്ന് അവരും നിശ്ചയിച്ചു. ഈ തത്ത്വൻ ചൊങ്ങുതടിയിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് പല പല ദേശങ്ങളിൽ കൂടി ഒഴുകിപ്പോയി. ഒടുവിൽ, അദ്ദേഹത്തേ, ഗാഗയിൽ കൂട്ടിക്കുവാൻ വന്ന ധർമ്മാത്മാവും ഭൂപതിന്ദ്രനുമായ ബലിരാജാവ് കണ്ടു കരയ്ക്കു പിടിച്ചു കയറി. ആ ബ്രാഹ്മണൻ ആരെന്നറിഞ്ഞ ബലിരാജാവ് അദ്ദേഹത്തേ പുത്രലാഭത്തിനുവേണ്ടി രാജധാനിയിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. ധർമ്മാത്മ പണ്ഡിതന്മാരായ പുത്രന്മാരേ തന്റെ ഭാര്യമാരിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കേണമെന്ന് ബലി ചെറു പ്രാർത്ഥന ദീപ്തമണ്ഡ്യം കൈക്കൊണ്ടു. രാജാവ് തന്റെ പത്നിയായ സുഭദ്രയേ വിളിച്ച് പുത്രനുവേണ്ടി ആ ബ്രാഹ്മണനേ ആശ്രയിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ആ അന്ധനായ വൃദ്ധന്റെ മുമ്പിൽ ആ രാജാവിന് ചെല്ലുവാൻ ഇഷ്ടമുണ്ടായില്ല. ശുഭദ്രയായ ധാത്രേയികയേയാണു് സുഭദ്ര തന്റെ കൃത്യത്തിൽ ഏല്പെടുത്തിയതു്. ആ ശുഭ്രയിൽ ദീപ്തമണ്ഡിന് കാക്ഷീവൻ തുടങ്ങിയ പതിനൊന്നു മക്കളുണ്ടായി. ആ പുത്രന്മാരോടു കൂടി അദ്ദേഹത്തേ കണ്ടു, അവർ തന്റെ മക്കളാണെന്ന് ബലിരാജാവ് വാദിച്ചു.

“അല്ല, അല്ല; ഇവർ എന്റെ പുത്രന്മാരാണ്. ശുഭദ്രയായിലാണ് ഇവർ ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഞാൻ അന്ധനും വൃദ്ധനുമായെന്നുവെച്ച് ഭവാനെ പത്നിയായ സുഭദ്രയെ മെരുക്കുകൊണ്ട് എന്നേ അവമാനിച്ച്, ശുഭ്രയായ ധാത്രേയികയേയാണു് എന്റെ അടുക്കലേക്ക് അയച്ചതു്”.

ഇങ്ങിനെ ദീപ്തമണ്ഡ്യം പറഞ്ഞതുകേട്ടു, രാജാവ് അദ്ദേഹത്തേ പ്രസാദിപ്പിച്ച്, വീണ്ടും, തന്റെ മഹിഷിയായ സുഭദ്രയേ ആ ബ്രാഹ്മണന്റെ മുമ്പിലേക്ക് അയച്ചുകൊടുത്തു. അദ്ദേഹം ആ ദേവിയേ തഴുകി, “നിനക്ക് ആദിത്യനേപോലേ തേജസ്സേറിയ പുത്രന്മാർ ഉണ്ടാകും” എന്ന് അനുഗ്രഹിച്ചു. അപ്രകാരം ദീപ്തമണ്ഡ്യത്തിന് സുഭദ്ര

ജ്ഞയിലുണ്ടായ ചുരുന്മാരാലാണ്, അവരുടേ ചേരിൽത്തന്നെ അംഗം, വംഗം, കലിംഗം, ചുണ്ഡം, സുഷമം എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ പ്രകീർത്തി തങ്ങളായിത്തീർന്നത്. അവരെക്കൊണ്ട് ബലിവാദം വളർത്തുകയും ചെയ്തു.

ഈ ഇതിഹാസത്തേ തുടർന്നുകൊണ്ട് ഭീഷ്മൻ തന്റെ പ്രസംഗത്തേ ഇങ്ങിനെ അവസാനിപ്പിച്ചു:—

“ഇങ്ങിനെ പല ക്ഷത്രിയ വീരന്മാരും ധർമ്മജ്ഞരും വീയ് വരശ്ശകുമലിലരുമായി ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരിൽനിന്ന് ജനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഭാരതക്ഷപത്തിൽ സന്താനപുലിയുണ്ടാകുവാൻ അവിടുന്ന് വേറെ മാർഗ്ഗം തേടേണ്ടതില്ല. ഗുണവാറായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനേകൊണ്ട് വിവിത്രവീയ് പത്നികളിൽ പ്രജോല്പാദനത്തിനായി ശ്രമിക്കുകയാണ് അവിടുന്ന് ചെയ്യേണ്ടത്.”

ഭീഷ്മൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം കേട്ടതിൽപിന്നെ, ലഘുജയാൽ വാക്കിടറിയും, മന്ദമസിച്ചുകൊണ്ട് സത്യവതി പറഞ്ഞതാവിത്:—

“നീ പറഞ്ഞതെല്ലാം ശരിതന്നെയാണ്. എനിക്ക് നിന്നിലുള്ള വിശ്വാസംകൊണ്ട് ഒരു പുത്ര്യസംഭവം തുറന്നു പറയാം. ക്ഷപസന്താനപുലിക്കുവേണ്ടിയാണ് ഞാൻ അത് പറയുന്നത്. ഈ ക്ഷപത്തിൽ ധർമ്മവും സത്യവും ഗതിയും നീയാണ്. ആ നിന്നോടു് ഈ ക്ഷപത്തിന്റെ രക്ഷയ്ക്കായി പറയുന്ന എന്റെ സത്യക്രമ ശ്രദ്ധയോടുകേട്ട്, വേണ്ടതേതോ അത് ചെയ്യുക. ധർമ്മമാവായ എന്റെ അച്ഛൻ കാളിന്ദീനദിയിൽ ഒരു കടത്തുണ്ട്. ഞാൻ നവയൗവനത്തേ പ്രാപിച്ചകാലത്ത് ആ കടത്തിൽ തോണി കടത്തുകയായിരുന്നു എന്റെ ജോലി. അന്നൊരുനാൾ ധർമ്മവിത്തമനായ പരാശര മഹർഷി അക്കര കടക്കുവാനായി ആ വഴിക്കു വന്നു. തോണി കടത്തുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, കാമാർത്തനായ ആ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ എന്നേ സമീപിച്ചുകൊണ്ട് സാമപൂർവ്വകം മധുരോക്തികൾ ചൊരിഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹിതാപോലേ പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നാൽ നേരിടുന്ന ശാപത്തേയും, അങ്ങിനെ പ്രവർത്തിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന പിതൃകോപത്തേയും കുറച്ച് ചിന്തിച്ചതിൽ വരസിദ്ധിയിലുള്ള ആഗ്രഹത്താൽ മുനിയോടു് മറ്റുതു പറയുവാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം സ്വതേജസ്സാൽ ബാലയായ എന്നേ വശീകരിച്ചു. അപ്പോൾ, ആ മുനി തപശ്ശുകിയാൽ തോണിയുടേ ചുറ്റും ഹിമവഷാകൊണ്ട് മറച്ചിരുന്നു. അതുവരെ നിശ്ചയമായ മന്യഗന്ധിയായിരുന്നു ഞാൻ. അന്ന് ആ മുനിയാണ് എന്നിൽ ഈ സുഗന്ധമുണ്ടാക്കിയത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിര്യേഗപ്രകാരം, എന്നിലുണ്ടായ

ശക്തേയ ജനനാദിപിതാ ഉത്സജിക്കുകയും, ഞാൻ മുൻപോലേ കന്യകയായിത്തന്നെ തീരുകയും ചെയ്തു. എന്നിൽ പരാശരണമെന്നായ ആ ചുരുന്ന് ചൈവചായനൻ എന്ന പേരിൽ വിശ്രുതനും മഹാ യോഗിയുമായി വിളങ്ങുന്നു. വേദത്തേ നാലായി വിഭജിച്ചതുകൊണ്ട് പ്രാസനെന്നും, ഹൃദയപരനിൽനിന്ന് അന്യനല്ലായ്മയാൽ കൃഷ്ണനെന്നും ഏന്റേ ആ മകൻ പേരുകൾ ഉണ്ടായി. സത്യവാദിയും, നിർമ്മലനുമായ ആ മഹാൻ ജനിച്ച ഉടനേതന്നെ അച്ഛനോടൊന്നിച്ചു പോയി. ആ തേജസ്വിയോട് ഞാനും നീയും പരകയാണെങ്കിൽ സമോദര പത്നികളിൽ സന്താനങ്ങളേ ജനിപ്പിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. വിഷമഘട്ടങ്ങളിൽ, തന്നെ സ്മരിച്ചു ഉടനേ താൻ വന്നുകൊള്ളാമെന്ന് ആ മകൻ എന്നോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നിനക്ക് സമ്മതമാണെങ്കിൽ അവനേ ഞാൻ മനസ്സുകൊണ്ട് വിളിക്കാം. നിന്റേ അനുമതിയുണ്ടായാൽ ആ മഹാതപസ്വി വിചിത്രവീര്യക്ഷേത്രങ്ങളിൽ സന്താനങ്ങളേ ഉല്പാദിപ്പിക്കും”.

പ്രാസമഹഷിയുടേ ചേർ കേട്ടപ്പോൾ ഭീഷ്മൻ കൈകുപ്പിന്നിന്ന.

“അമ്മേ, അവിടുന്ന് പറഞ്ഞത് വളരെ ശരിയാണ്. അങ്ങിനേ തന്നെ ഞാൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ മഹാമുനി ധർമ്മത്തേയും അത്ഥത്തേയും കാമത്തേയും ശരിയായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അത്ഥവും അത്ഥഫലങ്ങളും, ധർമ്മവും ധർമ്മഫലങ്ങളും, കാമവും കാമഫലങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന് അറിയാം. അതേവിധം തന്നെ ധർമ്മാത്ഥങ്ങളുടേ നാശവും അപ്പോഴത്തെ പരിണാമവും ആ മഹാഷി ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടേ നമുക്ക് വേണ്ടുന്നത് അദ്ദേഹം ചെയ്തതതും.”

ഭീഷ്മന്റേ ഈ സമ്മതത്തോടുകൂടി സത്യവതി കൃഷ്ണചൈവചായനനേ സ്മരിച്ചു. ആ വേദപ്രാസൻ മാതൃചിന്തിതം അറിഞ്ഞ് ഉടനേ തന്നെ അവിടേ പ്രത്യക്ഷമായി. മകനേ ആ മാതാവു വിധിപൂർവ്വകം സൽകരിച്ച് കെട്ടിപ്പണന്ന്, ചുരുവാത്സല്യത്താൽ ചുരന്ന സ്തംഭം കൊണ്ട് അഭിഷേകം ചെയ്തു. പലകാലത്തിനശേഷം മകനേ കണ്ടപ്പോഴുണ്ടായ സന്തോഷാധികൃത്താൽ സത്യവതി കണ്ണിൽ വാർത്തു പോയി. പ്രാസൻ തന്റേ അമ്മയേ പഴിപോലെ അഭിവാദ്യം ചെയ്ത്, “അവിടുത്തേക്ക് ഹിതമേതോ അത് ചെയ്യുവാനാണ് ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്. ധർമ്മതപജ്ഞയായ അമ്മേ, ഏതു വേണമെന്ന് ആജ്ഞാപിച്ചാലും! അത് അനുസരിച്ച് അവിടുത്തേക്ക് ഞാൻ പ്രിയം ചെയ്തുകൊള്ളാം” എന്ന് അറിയിച്ചു.

ചുരോഹിതന്മാർ മന്ത്രപൂർവ്വകം വിധിപോലെ ചെയ്ത പൂജയേറു്

സംഗ്രീതനായി ആസന്നസ്ഥനായ മകനോടു് കൗശലപ്രശ്നം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ സത്യവതി തന്റെ അഭിലാഷം വിസ്തരിച്ചുപറഞ്ഞു്.

“മകനേ, പുത്രന്മാർ അച്ഛനും അമ്മയ്ക്കും ഒരുപോലേ അവകാശപ്പെട്ടവരാണ്. അവരുടെ സ്വാമിത്വം അച്ഛനെന്നപോലേ അമ്മയ്ക്കുമുണ്ട്. വിധിവിഹിതത്താൽ നീ എന്റെ പ്രഥമപുത്രനായി ജനിച്ചിരിക്കുന്നു. വിചിത്രവീര്യൻ എന്റെ ഇളയ മകനാണ്. ഭീഷ്മൻ അച്ഛൻ വഴിക്കെന്നപോലേ നീ അമ്മ വഴിക്ക് വിചിത്രവീര്യന്റെ ജ്യേഷ്ഠനല്ലയോ? ഈ ഭീഷ്മനാവട്ടേ, സത്യത്തേ പാലിക്കുന്ന സത്യവിക്രമനാണ്. അപത്യത്തേയോ രാജാധികാരത്തേയോ ഭീഷ്മൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. നിന്റെ സഹോദരനും ഈ കുലത്തിനും സന്താനമുണ്ടാക്കേണ്ടതിനേപ്പറ്റി നീതന്നേ വേണം ചിന്തിക്കുവാൻ. ഭീഷ്മവാക്യത്തേയും എന്റെ നിയോഗത്തേയും അനുസരിച്ച് സർവ്വജനരക്ഷയ്ക്കായി ഭൂതാനുകമ്പയോടെ പ്രശസ്തമായതേതോ അത് നീ ചെയ്യണം. ധർമ്മശീലകളും, പുത്രാത്മിനികളും, ദേവകുമാരികളേപ്പോലേ രൂപയെഴുവനസമ്പന്നകളുമായ രണ്ടു ഭായുമാർ നിന്റെ അനുജനാണ്. കലവുലിക്ക് അനുരൂപമായി ആ വരാംഗനകളിൽ നീ സന്താനത്തേ ഉല്പാദിപ്പിക്കുക; അതിന്ന് നീ സമന്തനാണ്.”

പ്രാസൻ:—“ഐഹികവും പാരത്രികവുമായ ധർമ്മമൊക്കേയും ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ദേവീയാണല്ലോ അവിടുന്ന്. മഹാപ്രാജ്ഞയായ അവിടുത്തെ മനസ്സാവട്ടേ, ധർമ്മത്തിൽത്തന്നേ ഉറച്ചു നില്ക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട്, അവിടുത്തെ നിയോഗപ്രകാരം ധർമ്മത്തിനുവേണ്ടി അവിടേയുള്ള അഭീഷ്ടംപോലേ ഞാൻ പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളാം. ഇങ്ങിനേ സംഭവിക്കുമെന്ന് ഞാൻ മുമ്പുതന്നേ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്റെ അനുജനാവേണ്ടി ദേവതുല്യന്മാരായ പുത്രന്മാരേ ഞാൻ ജനിപ്പിക്കാം. എന്നാൽ, ആ ദേവിമാർ ഞാൻ പറയുമ്പോലേയുള്ള പ്രതം ഒരു കൊല്ലം മുഴുവൻ ആചരിക്കണം. അപ്പോഴേ അവർ പരിശുദ്ധകളായിത്തീരുകയുള്ളു. പ്രതം തുടാതെ ഏതൊരു സ്ത്രീക്കും എന്നേ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴികയില്ല.”

സത്യവതി:—“ആ ദേവികൾ ഉടനേ തന്നേ ഗർഭം ധരിക്കുമാറ് നീ പ്രവർത്തിക്കണം. അരാജകമായ ദേശത്തു് പ്രജകൾ അനാഥരായി നശിച്ചുപോകും. അവിടേ, കർമ്മങ്ങൾ മുഴുവൻ ക്ഷയിക്കയും, വഷമില്ലാതാകയും, ദൈവാനുഗ്രഹം മറയുകയും ചെയ്യും. അരാജകമായ ദേശത്തിന്ന് നിലനില്ക്കുവാൻ ശക്തിയില്ല. അതുകൊണ്ട് ആ കന്യകകളിൽ ഉടനേ ഗർഭം ഉല്പാദിപ്പിക്കുക, ആ ഗർഭത്തേ ഭീഷ്മൻ വളർത്തിക്കൊള്ളും.”

പ്രാസൻ:—കോലവിളംബം കൂടാതെ എന്റേ അനുജനായി പുത്രാനം ചെയ്യേണമെന്നാണെങ്കിൽ ആ ദേവിമാർ എന്റേ വിരൂപതയേ സഹിക്കണം. അതു തന്നെയാണ് അവർക്കുള്ള പ്രതം. എന്റേ ശസ്ത്രവും, ത്രുപവും, വേഷവും, സഹിക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ, ഞാൻ ഇപ്പോൾ തന്നെ അംബികയായ കൌസല്യയ്ക്ക് വരഗർഭം നൽകാം. ആ ദേവി ശുദ്ധവസ്ത്രങ്ങളും സുന്ദര വിഭൂഷണങ്ങളും ചാത്തി എന്റേ വരവ് കാത്തിരുന്നുകൊള്ളട്ടേ.”

ഇത്രയും പറഞ്ഞ് മഹാതേജസ്വിയായ പ്രാസൻ അവിടേ മറഞ്ഞു. ഉടനേ തന്നെ സത്യവതി ചെന്നു അംബികയേ ഗ്രന്ഥമായി വിളിച്ചു. ധർമ്മവും അർത്ഥവും ചേർന്നു ഹിതവാക്യങ്ങൾകൊണ്ടു ഇണക്കി.

“കൌസല്യേ, ധർമ്മശ്രുതേച്ഛറി ഞാൻ റിന്നോട് പറയുന്നത് ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കുക. ഭാരതവംശം എന്റേ ഭാഗ്യക്ഷയം കൊണ്ടു ഇപ്പോൾ ഇങ്ങിനെ അററു കിടക്കുന്നു. എന്റേ ദുഃഖവും പിതൃവംശത്തിനാണ്ടായിരിക്കുന്ന ആപത്തും കണ്ടു ബുദ്ധിമാനായ ഭീഷ്മൻ കലവുദ്ധിക്കായി നല്ലൊരു വഴി കാണിച്ചു തന്നിരിക്കുന്നു. ആ വഴി യാവട്ടേ നിനക്ക് അധീനമായിട്ടാണിരിക്കുന്നത്. നീ തന്നെ എന്നേ രക്ഷിക്കണം. ഇപ്പോൾ നഷ്ടമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ഭാരത വംശത്തേ വീണ്ടും ഉദ്ധരിപ്പിക്കുവാൻ ഇന്ദ്രതുല്യപ്രഭനായ പുത്രനെ നീ ജനിപ്പിക്കുക. ആ പുത്രൻ നമ്മുടേ കലത്തേ രക്ഷിക്കയും, ഈ രാജ്യത്തേ ഭരിക്കുകയും ചെയ്യും.”

ഈ അഭിമതത്തേ അംബിക കൈക്കൊള്ളുകയുൾ, ആ സന്തോഷത്തോടുകൂടി സത്യവതി, വിപ്രന്മാക്കും ദേവഷികൾക്കും അതിഥികൾക്കും ഭോജനം നൽകി അവരേ സംതൃപ്തരാക്കി. ഋതുസ്നാനം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, അംബികയേ ശയനാഗ്രഹത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുവാനായി, ആ ദേവിയോട് സത്യവതി പറഞ്ഞു:—

കൌസല്യേ, നിന്റേ ദേവരൻ (ഭർതൃസഹോദരൻ) നിന്നെ പ്രാപിക്കുവാനായി ഇന്നു രാത്രി ഇവിടേ വരും. അടങ്ങിയൊതുങ്ങി, നീ അദ്ദേഹത്തേ കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുക.”

ശപശ്രുവിന്റേ നിയോഗപ്രകാരം അംബിക തലത്തിൽ കയറി, ഭീഷ്മനേയും മറ്റു കുരുചംഗവന്മാരേയും ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നു. വീക്ഷകളെല്ലാം തെളിഞ്ഞു കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ മുറിയിൽ, മുന്നേപ്പാടുപോലേ പ്രാസൻ പ്രവേശിച്ചു. ആ കൃഷ്ണന്റേ മഞ്ഞിച്ച ജടയും, മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന കണ്ണുകളും ചെമ്പിച്ച താടിയും കണ്ടു അംബി

ക കണ്ണടച്ചു പോയി. ഭയംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തേ നോക്കുവാൻ ആ ദേവിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല.

വെളിയിൽ വന്ന മകനോട്, 'ഇവളിൽ ഗുണവാനായ രാജപുത്രൻ ജനിക്കുമോ?' എന്ന് അമ്മ ചോദിച്ചു.

'ഇവളുടേ മകൻ പതിനായിരം സപ്തങ്ങൾക്കൊത്ത മഹാബലം തികഞ്ഞ മഹാവീര്യനും മഹാഭാഗനും മഹാബുദ്ധിയുമായ രാജാവിപ്രവരനായിവരും. ആ മഹാത്മാവിന് ഒരു നൂറു പുത്രന്മാരുണ്ടാകും. എന്നാൽ, അമ്മചെയ്ത ദോഷംകൊണ്ട് മകൻ അന്ധനായിട്ടാണ് ഭവിക്കുക.''

സത്യവതി:— 'അന്ധത്വമുള്ളവൻ കുരുരാജാവായിരിക്കുവാൻ യോഗ്യനല്ലല്ലോ. ബന്ധുവശ്ശരക്ഷകനും, പിതൃവംശവർധനനും, കുരു ക്ഷേത്രനുമായി ശോഭിക്കത്തക്കവണ്ണം രണ്ടാമതൊരു പുത്രനേ നീ തരണം.''

അങ്ങിനെയൊന്നു സമ്മതിച്ച് വ്യാസൻ പോയി. യഥാകാലം ഒരു അന്ധകുമാരനേ അംബിക പ്രസവിച്ചു. സത്യവതി പിന്നെയും വ്യാസനേ വിളിച്ച് ഉത്തമസന്താനത്തിനായി അംബാലികയുടേ ശയനഗൃഹത്തിലേക്കുവെച്ചു. ആ ദേവി ഈ മുനിയേ കണ്ടപ്പോൾ, ഭയംകൊണ്ട് വിറച്ച് വിളർത്തുപോയി. വിഷണ്ണയും ഭീതയും, പാണ്ഡുസങ്കാശയുമായ ആ ദേവിയോട്, 'വിരൂപനായ എന്നേ കണ്ട് നീ പാണ്ഡുതപം (വിളർച്ച) കൈക്കൊള്ളുകയാൽ നിന്റെ മകൻ പാണ്ഡുവായിത്തീരും' എന്ന് വ്യാസൻ പറഞ്ഞു. ഇത് അമ്മയേയും അറിയിച്ചതിൽപ്പിന്നേയാണ് അദ്ദേഹം പോയത്. മറ്റൊരു പുത്രനേ കൂടി നൽകേണമെന്ന് സത്യവതി ആവശ്യപ്പെട്ടത് അദ്ദേഹം അപ്പോൾ സമ്മതിക്കുകയുണ്ടായി. കാലമായപ്പോൾ അംബാലിക വരശ്ശി യോടുകൂടി വിളങ്ങുന്ന, ലക്ഷണം ചേർന്ന ഒരു പുത്രനേ പ്രസവിച്ചു. ആദ്യത്തേ പുത്രൻ അന്ധനും, രണ്ടാമത്തേ മകൻ പാണ്ഡുവുമാകയാൽ ഈ ലാഭത്തിൽ തൃപ്തയാകാതെ സത്യവതി വീണ്ടും അംബികയേ ഗർഭോല്പാദനത്തിനായി നിയോഗിച്ചു. ആ മഹഷിയുടേ രൂപശ്ചൈതര്യം ഓർത്തപ്പോൾ, ഭയംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തോട് ചേരുവാൻ അംബികയ്ക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. ആ ദേവി അപ്ലരോപമായ തന്റെ ദാസിയെ സ്വന്തം ഭക്ഷണങ്ങളെല്ലാം അലങ്കരിച്ച് മുനിസന്നിധിയിലേക്ക് വിടുകയാണ് ചെയ്തത്. ദാസിയാവട്ടേ, മഹഷിയേ എതിരേറാൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹിതത്തേ അനുവർത്തിച്ചു സംതൃപ്തനാക്കി. ദുഃഖപ്രതനായ വ്യാസൻ സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന് ആ സുന്ദരിയോട് പറഞ്ഞു:—

ഇനിമേൽ നീ ദാസിയല്ല. നിന്റെ ഉദരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്ന ഗർഭം ശ്രേയസ്സപിടിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ പുത്രൻ ധർമ്മാത്മാവു ഖണ്ഡിമാന്മാരിൽ വെച്ച് ഉത്തമനുമായി ലോകത്തിൽ ശോഭിക്കും. ഏന്റെ ഈ പുത്രൻ വിദൂരൻ എന്നു ചേരോടുകൂടി ധൃതരാഷ്ട്രന്റെയും പാണ്ഡുവിന്റെയും ഭ്രാതാവായി വർത്തിക്കും. മാധുവ്യമുനിയുടേ ശാപത്താൽ മനുഷ്യനായി ജനിച്ചിട്ടുള്ള ധർമ്മദേവനാണ് അർത്ഥതപജ്ഞാനം കാമക്രോധഹീനനുമായ വിദൂരൻ. ॥

ഈ പൂത്താനന്തം സത്യവതിയേയും അറിയിച്ച് വ്യാസൻ മറഞ്ഞു പോയി. യമൻ മാധുവ്യന്റെ ശാപമേറ കഥയാണ് താഴെ പറയുന്നത്:—

മുമ്പ്, മാധുവ്യൻ എന്ന് വിശ്രുതനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ധീരനും, സമൃദ്ധമജ്ഞനും, സത്യസ്ഥിതനും തപോനിഷ്ഠനുമായിരുന്നു. ആശ്രമപരിധിയിൽ മുൻപുറത്തായുള്ള മരച്ചുവട്ടിൽ കൈകൾ ഉയർത്തിക്കൊണ്ട് ആ മഹായോഗി മെന്തപ്രകാരത്തോടുകൂടി നിന്നു. ഇങ്ങനെ അദ്ദേഹം തപസ്സിൽ വർത്തിക്കുന്ന കാലത്ത്, ഒരുനാൾ ആ ആശ്രമത്തിൽ ഒരുക്കൂട്ടം കള്ളന്മാർ കളവു മുതലോടുകൂടി വന്നെത്തി. തങ്ങളേ പിന്തുടന്ന് പാഞ്ഞു വരുന്ന രക്ഷികളേ കണ്ട് ആ തസ്തരന്മാർ കളവു മുതൽ ആ ആശ്രമത്തിൽ വെച്ച് കാട്ടിനുള്ളിൽ മറഞ്ഞുകളഞ്ഞു. രക്ഷികൾ വന്ന് അവിടെയെല്ലാം തെരഞ്ഞപ്പോൾ ആ മുനിയേ മാത്രമേ കണ്ടുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തോടു അവർ ആ കള്ളന്മാർ ഏതു വഴിക്ക് പോയിയെന്നു ചോദിച്ചതിന് ആ മെന്തപ്രതസ്ഥൻ ഒന്നും തന്നെ മിണ്ടിയില്ല. ആ രാജപുരുഷന്മാർ, പിന്നീട്, ആശ്രമപരിധിയിലും ചുറ്റി നടന്ന് തസ്തരന്മാരേ പിടികൂടുകയും, കളവു മുതൽ കണ്ടെടുക്കുകയും ചെയ്തു. ആശ്രമത്തിൽ കളവു മുതൽ വെച്ചിരിക്കുന്നതും അവിടെ തന്നെ കള്ളന്മാർ ഒളിച്ചിരിക്കുന്നതും കണ്ടപ്പോൾ രക്ഷികൾക്ക് ആ തപസ്വിയെപ്പറ്റി സംശയമുണ്ടായി. അതുകൊണ്ട്, കള്ളന്മാരോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തേയും ഖണ്ഡിച്ചു അവർ ഈ സംഭവം രാജാവിനെ ഉണർത്തിച്ചു. തസ്തരന്മാരേ കൊല്ലുവാൻ രാജാവ് വിധിക്കയാൽ, സത്യം ഗ്രഹിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത ആ രക്ഷികൾ ആ മഹാ തപസ്വിയേയും ശൂലത്തിൽ കയറി വിട്ടു, മുതലോടുകൂടി രാജസന്നിധിയിലേക്കു പോയി. ശൂലം തറച്ച നിലയിൽത്തന്നെ ആ മഹായോഗി വളരെ നാൾ നിരാഹാരനായി നിന്നിട്ടും മരിക്കുകയുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം പ്രാണൻ വിടാതെ നില്ക്കവേ, അവിടെ വന്നു ചേർന്ന മഹാഷികൾ, തപസ്വിയും മ

ഹാത്മാവുമായ മാഡഡ്വൻ ശുഭാഗ്രത്തിൽ കിടന്നു താമസിക്കുന്നതു കണ്ടു് അത്യാധിതം ഭൂചിതരായി. രാത്രി നേരത്തു് ആ മുനികൾ പക്ഷികളായി വന്നു് അദ്ദേഹത്തേ കണ്ടു് “ശുഭാരോഹണത്തരൾ ഇത്രയും ഘോരഭൂഷം അനുഭവിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം ഭവാൻ എന്തൊരു പാപമാണു് ചെയ്തതു്?” എന്നു ചോദിച്ചു. “ഞാൻ ആർക്കും ഭോഷമൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല; എന്നേ ആതം ദ്രോഹിച്ചിട്ടുള്ളൂ” എന്നാണു് മാഡഡ്വൻ പറഞ്ഞതു്. പലനാൾ കഴിഞ്ഞിട്ടും ആ മുനി മരിക്കാതിരിക്കുന്നതു കണ്ടു്, ഈ അതൃപ്തം രക്ഷികൾ രാജാവിനേ അറിയിച്ചു. വൃത്താന്തം കേട്ടു്, മന്ത്രിമാരോടു കൂടി ആലോചിച്ചു്, രാജാവു് ഉടനേ തന്നെ ആ ശുഭസ്ഥനായ മുനിയേ പ്രസാദിച്ചുകൊണ്ടുവരായി അദ്ദേഹത്തിന്നു് മുമ്പിൽ ചെന്നു.

രാജാവു്:—“മഹേഷ, അജ്ഞാനം കൊണ്ടും ബുദ്ധിമാന്ദ്യംകൊണ്ടും ഞാൻ അപാകത്തേക്കു് ദ്രോഹം ചെയ്തപ്പോൾ. അവിടുന്ന് എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചാലും! എന്തേ ഈ അപകൃതിയേ കാത്തു് കോപിക്കാതിരിക്കേണമേ!”

രാജാവു് പറഞ്ഞതു് കേട്ടു് മാഡഡ്വൻ പ്രസാദിച്ചു. അദ്ദേഹത്തേ താഴത്തറക്കി ശുഭം വലിച്ചെടുക്കുവാനാണു്, പിന്നീടു, രാജാവു് ശ്രമിച്ചതു്. എന്നാൽ, ആ ശുഭം ഇളകിയതേയില്ല. അപ്പോൾ, അതിന്നു് അടിയും തലയും മാത്രം മുറിച്ചുകളഞ്ഞു. ആ മഹഷിയോ വട്ടേ, ശരീരത്തിനുള്ളിൽ ശേഷിച്ച ശുഭത്തോടു കൂടിത്തന്നെ സഞ്ചരിച്ചു. അത്തരം തപസ്സുകൊണ്ടു്, അന്യർ ഭയപ്രാപമായ പുണ്യലോകങ്ങളേ പ്രാപിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു് കഴിഞ്ഞു. അന്നു മുതൽ അണിമാഡഡ്വൻ എന്നു് ആ മുനി ലോകത്തിൽ കീർത്തിതനായി. ആ പരമാത്മജ്ഞാനി ധർമ്മലോകത്തിൽ ചെന്നു്, അവിടേ ഏതെന്നുള്ള നയമനോ കണ്ടു് നിന്ദിച്ചു.

“എന്തൊരു പാപമാണു് എന്തേ അറിവിൽ പെടാതെ ഞാൻ ചെയ്തപ്പോൾ ഉള്ളതു്? എന്നിക്കണ്ടായ ഈ അനുഭവത്തിന്നു് ഫലമെന്താണു്? എന്തേ ഈ ചോദ്യത്തിന്നു് ഉടനേ തന്നെ ഭവാൻ മറുപടി തരണം. എന്തേ തപശ്ശക്തി ഞാൻ ഇവിടേ കാണിച്ചുതരാം?”

ധർമ്മൻ:—“പക്ഷികളുടേ പൂജത്തിൽ ഭവാൻ കൂർത്ത ചല്ലകൾ കത്തിയിറക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്, അതിന്നു് ഫലമാണു് ഇപ്പോൾ ഭവാൻ അനുഭവിച്ചതു്. ദാനം അല്പമായിത്തന്നെ ചെയ്താലും ഗുണം അധികമായി ഉണ്ടാകുന്നതുപോലേ, അധർമ്മം ചെയ്തതായിത്തന്നാലും അതിൽ നിന്നു് ഘോരമായ ഭൂഷഫലം നേരിടാം.”

മാണ്ഡവ്യൻ:—“ഞാൻ ഏതുകാലത്താണ് ഇങ്ങിനേ ചെയ്തത്?”
 ധർമ്മൻ:—“ബ്രഹ്മകാലത്തിൽ.”

മാണ്ഡവ്യൻ:—“പന്ത്രണ്ടു വയസ്സിനുള്ളിൽ ബാലന്മാർ ചെയ്യുന്നതൊന്നും അധർമ്മമായി വരികയില്ല. ഏററവും നിസ്സാരമായ അപരാധത്തിന് എന്തേ ഭവൻ അത്യഗ്രം ദണ്ഡിച്ചിരിക്കുന്നു. ബ്രഹ്മണവധം സമുദ്രതവധത്തേക്കാൾ ക്രൂരമാണ്. അതുകൊണ്ട്, ഭവൻ മനുഷ്യലോകത്തിൽ ശുഭനായി ജനിക്കട്ടേ. അവിടേ, ഇന്നയിന്ന ധർമ്മങ്ങൾക്ക് ഇന്നയിന്ന ഫലമെന്നുള്ള നടപ്പ് ഭവൻ ഏർപ്പെടുത്തും. പതിനാലു വയസ്സിനുള്ളിൽ ബാലന്മാർ അറിയാതെ ചെയ്യുന്നതൊന്നും പാപമാകയില്ല.”

ഈ ശാപത്താൽ യമൻ വിഭരനായി ജനിച്ചു. വിചിത്രവീര്യക്ഷേത്രത്തിൽ വ്യാസൻ ജനിച്ചിട്ടു ഗുരുരാഷ്ട്രനും പാണ്ഡുവും, ശുഭസ്മിയിലുണ്ടായ വിഭരനും കുരുവംശരക്ഷകന്മാരായി വളർന്നു വന്നു.

പത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം. മൂന്നു കുമാരന്മാർ.

മാന്ധ്വനപുര രാജധാനിയിൽ, വ്യാസനിൽ നിന്നുണ്ടായ കുമാരന്മാർ മൂവരും കുരുക്കൾക്കും, കുരുക്ഷേത്രത്തിനും, കുരുരാജ്യത്തിനും സംവർധകന്മാരായി ശോഭിച്ചു. അന്ന്, ഭൂവിലാകേ പല തരം സസ്യങ്ങൾ രസം നിറഞ്ഞു സമൃദ്ധമായി വളർന്നു. കാലംപോലേ മഴ പെയ്യുകയും വൃക്ഷങ്ങൾ ഫലപുഷ്പബഹുലമാകയും ചെയ്തു. അന്ന് മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളും സന്തോഷിച്ചു കളിച്ചു. പുഷ്പങ്ങളിൽ മണവും, ഫലങ്ങളിൽ രസവും വളർന്നു. കുച്ചവടക്കാരും തൊഴിലാളികളും നഗരങ്ങളിൽ നിറഞ്ഞു. ശുരന്മാരും വിദഗ്ദ്ധന്മാരുമായി സജ്ജനം സുഖിച്ചു. തന്മൂലന്മാർ രാജ്യത്തെങ്ങും കാണാതേയായി. അധർമ്മം ഏതൊരാളേയും ഭട്ടം ബാധിച്ചില്ല. രാജ്യത്തിലേ ഉറനാടുകളിൽക്കൂടിയും കൃത്യയഗ്രം പിറന്നപോലേ ഐശ്വര്യം ചുവന്നു. പ്രജകൾ ധർമ്മക്രിയയും യജ്ഞശീലത്തുമായി അന്യോന്യ പ്രീതിയോടുകൂടി വാണു. അവർ ഗർവ്വവും ക്രോധവും അകറ്റി, ലോഭം വെടിഞ്ഞു പരസ്പരം നന്മ കണ്ടുകൊണ്ട് ധർമ്മത്തിൽത്തന്നെ പർത്തിച്ചു. ആ നഗരം സമുദ്രംപോലേ പരിപൂർണ്ണമായിട്ടാണ് അന്ന് ശോഭിച്ചത്. ദുഷ്ടപാരത്തിലേ തോരണാലങ്കാരങ്ങൾ കാർ നിരയോട് ചേർന്നു നിന്നു. കൊട്ടാരമാളികകളുടേ എണ്ണമില്ലായ്മയുകൊണ്ട് ആ നഗരം മഹേന്ദ്രപുരം പോലേയായി. നദികളിലും, പുഴകളിലും, തടാകങ്ങളിലും

മിഷ്യം, രത്നവനങ്ങളിലും ജനങ്ങൾ സാമോദം വിഹരിച്ചു. ഉത്തര കൗരവന്മാരും ദക്ഷിണ കൗരവന്മാരും തമ്മിലെന്നപോലെ ഐശ്വര്യത്തിൽ കൗരവക്ഷേപവും ദേവഗന്ധർവാദി വർഗ്ഗങ്ങളും തമ്മിൽ മത്സരിച്ചു. അന്ന് ആ രാജ്യത്ത് ആരുമെന്നേ കൃപണനായിത്തീർന്നില്ല. വൈധവ്യ ദുഃഖം സ്രീകർഷാർക്കും അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നതുമില്ല. ആ നാട്ടിൽ ജലാശയങ്ങളും, ഉദ്യാനങ്ങളും, സഭാസ്ഥാനങ്ങളും, ബ്രാഹ്മണാലയങ്ങളും വർദ്ധിച്ചു എങ്ങും അങ്ങ് മഹോത്സവം തന്നെയായി. ഇങ്ങിനേ, ഭീഷ്മന്റേ ധർമ്മാചിന്തയായ പരിരക്ഷയിൽ വളർന്നവന ആ നഗരം അന്യദേശീയരേക്കൂടിയും ആകർഷിച്ചു തുടങ്ങി. പ്രജകളിൽ പൗരന്മാരേപ്പോലെ ജാനപദന്മാരും ആറ്റോടും കൊള്ളമാറ്, രാജചക്രന്മാർക്കു വേണ്ടി ഭീഷ്മൻ രാജ്യഭരണം നിർവ്വഹിച്ചു. കൗരവമന്ദിരങ്ങളിലും പൗരമഹാമന്ദിരങ്ങളിലും “ഉണ്ണുക, ഉഴുകുക” എന്ന ശബ്ദം തന്നെ ഉയർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ധൃതരാഷ്ട്രൻ, പാണ്ഡു, വിദൂരൻ എന്നിവരേ സ്വന്തം മക്കളേപ്പോലേയാണ് ഭീഷ്മൻ വളർത്തിവന്നത്. വിധിവത്തൊരുള്ള സൽക്രിയകളാൽ പരിഷ്കൃതരും അധ്യയനം തികഞ്ഞവരും, ശ്രമമേറിയ പ്രായാമങ്ങളിൽ കശലായമായ ആ കുമാരന്മാർ യൗവനത്തേ പ്രാപിച്ചു. വേദം, ധനുർവേദം, നീതിശാസ്ത്രം, ഗദായുദ്ധം, വാഹുപ്രായ്, ശജശിക്ഷ എന്നിവയിലെല്ലാം അവർ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായി. ഇതിഹാസങ്ങളും പുരാണങ്ങളുമെല്ലാം അവർ ഗ്രഹിച്ചു. വേദതത്വങ്ങൾ മുഴുവൻ മനസ്സിലാക്കിയ അവർ എത്ര കർമ്മത്തിലും ദുഃഖനിശ്ചയന്മാരായിത്തീർന്നു. വില്ലെടുത്ത വിക്രാന്തന്മാരിൽ വെച്ച് പാണ്ഡു ഉൽകൃഷ്ടനായി. ധൃതരാഷ്ട്രൻ മരണല്ലാരിലും വെച്ച് ബലവാനായിത്തീർന്നു. ധർമ്മജ്ഞനും ധർമ്മസ്ഥിതനുമായ വിദൂരനേപ്പോലെ മരണാരാമം ഈ ത്രിലോകങ്ങളിലും ഇല്ലെന്നു വന്നു. നശിച്ചുപോയ ശാന്തനും കുലം വീണ്ടും ഇങ്ങിനേ ഉദ്ധരിച്ചു വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ, വീരമാതാക്കളിൽ വെച്ച് ആ കാശിനു പുത്രികളും, രാജ്യങ്ങളിൽ വെച്ച് കുരുരാജ്യവും, ധർമ്മാർക്കിൽ വെച്ച് ഭീഷ്മനും, നഗരങ്ങളിൽ വെച്ച് ഹാസ്തിനപുരവും ശ്രേഷ്ഠതപത്തേ അർഹിക്കുന്നുവെന്ന് എല്ലാ നാട്ടിലും പാടിത്തുടങ്ങി. അന്ധതപകൊണ്ട് ധൃതരാഷ്ട്രൻ രാജ്യഭരണം ഏറ്റിട്ടു. വിദൂരൻ ഹൃദയസ്രീയിൽ ബ്രാഹ്മണനുമായ പുത്രനാകയാൽ രാജതപത്തിന് അധികാരമുണ്ടായില്ലാത്തതായി. അതുകൊണ്ട് പാണ്ഡുവാണ് രാജാവായത്.

ഒരുനാൾ സർവ്വനീതിജ്ഞനായ ഭീഷ്മൻ ധർമ്മകശലനായ ഭീഷ്മനേ വിളിച്ച് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“സർവ്വഗുണങ്ങളും തികഞ്ഞു വിപ്രാതമായി ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ളതാണല്ലോ നമ്മുടെ ഈ ക്ഷണം. ഭൂമിയിലേ മറ്റൊരാൾ രാജാക്കന്മാരുടെയും മേൽക്കോയ്മയ്ക്ക് ഈ ക്ഷണം അവകാശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മുഖ്യ, ധർമ്മജ്ഞാനവും മഹാത്മാക്കളുമായ രാജാക്കന്മാർ രക്ഷിച്ചു വന്ന ഈ വംശത്തിന് ഒരിക്കലും ഒന്നുകൊണ്ടും ക്ഷയമുണ്ടായിട്ടില്ല. ഞാനും സത്യവതിയും പ്രാസനം ചേന്ന് ക്ഷയമുണ്ടായ നിങ്ങളേക്കൊണ്ട് ഈ ക്ഷണം വീണ്ടും സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി, സമുദ്രത്തേപ്പോലെ, നമ്മുടെ വംശം വർദ്ധിക്കുവാനായി ഞാനും നീയും ചേന്ന്, വേണ്ടുന്ന തേതോ അത് ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ക്ഷിപ്രകളും രൂപവതികളുമായ യാദവ പുത്രിയും, സുബല നന്ദിനിയും, മദ്രകുമാരിയും ഈ ക്ഷണത്തിന് യോഗ്യരായ കന്യകകളാണെന്ന് ഞാൻ കേട്ടു. ആ ക്ഷത്രിയ ശ്രേഷ്ഠകൾ നമ്മുടെ സംബന്ധത്തിന് ഉചിതകൾ തന്നെയാണ്. ക്ഷയസന്താനത്തിനു വേണ്ടി ആ മൃഗരേയും വരിക്കുവാൻ ഞാൻ ആശ്രയിക്കുന്നു. ഇതിൽ നിന്റേ അഭിപ്രായമെന്താണ്.”

വിദ്വരൻ:—“ഞങ്ങളുടെ അച്ഛനും അമ്മയും പതിയും ഗുരുവും അവിടുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ട്, ഈ ക്ഷണത്തിന് ഫലമേതോ അത് അവിടുന്നുതന്നെ വിചാരിച്ച് തീർമാനിച്ചാലും!”

സുബല പുത്രിയായ ഗാന്ധാരി, വരദനായ മഹാദേവനേ ആരാധിച്ച് നൂറു പുത്രന്മാരുണ്ടാകുവാൻ വരം നേടിക്കൊണ്ട് ബ്രാഹ്മണരിൽ നിന്ന് ഭീഷ്മൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ രാജപുത്രിയേ ധൃതരാഷ്ട്രനേക്കൊണ്ട് പരിഗ്രഹിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ച്, ഭീഷ്മൻ തന്റെ അഭിലാഷം ഗാന്ധാര രാജാവിനേ അറിയിച്ചു. അന്ധനാണ് ധൃതരാഷ്ട്രൻ എന്നറിഞ്ഞ് സുബലൻ വിഷാദിച്ചുവെങ്കിലും, ക്ഷണം, കീർത്തി, വൃത്തം എന്നിവയോർത്ത് ഭീഷ്മരെതന്നെ പോലേ ധർമ്മചാരിണിയായ ഗാന്ധാരിയേ അംബികാ പുത്രൻ കൊടുക്കുവാൻ തന്നെ ബലിപൂർവ്വകം നിശ്ചയിച്ചു. അച്ഛനും അമ്മയുമെങ്കിലും, കരുതനായ ധൃതരാഷ്ട്രനാണ് തന്നെ നൽകുവാൻ പോകുന്നതെന്ന് കേട്ട ഉടനേ ആ പതിവ്രതാരത്നമായ ഗാന്ധാരി, താൻ ഭർത്താവിനേക്കാൾ മികച്ചനിഷ്ഠയുള്ളതെന്നു കരുതി, തന്റെ കണ്ണുകൾ രണ്ടും വസ്ത്രംകൊണ്ട് മൂടിക്കെട്ടി. അതിൽപ്പിന്നെ, ഗാന്ധാരരാജപുത്രനായ ശകുനിയെ സഹോദരിയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ട് ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ ചെന്നു. അവിടെ വെച്ച്, ഗാന്ധാരിയേ ധൃതരാഷ്ട്രൻ പരിഗ്രഹിച്ചു. ഭീഷ്മ സമ്മതപ്രകാരം, വിവാഹം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ ശകുനിയെ സ്വന്തം പുരത്തിലേക്ക് പോയി. ഗാന്ധാരിയാവട്ടേ, ശീലംകൊണ്ടും ആ

ചാരംകൊണ്ടും, സുപോഷിതങ്ങൾകൊണ്ടും കർമ്മങ്ങൾക്കുപുറം സന്തുഷ്ടി ചേർത്തു. ആ സുപ്രത വൃത്തഗുണംകൊണ്ട് കർമ്മങ്ങളെയെല്ലാം ആരാധിച്ചു. പരചുരുക്കത്തോടു ആ വരാംഗി തന്റെ വാക്കുകൾക്കകത്തു വിഷയമാക്കിയില്ല.

ഭീഷ്മൻ പാണ്ഡുവിന്റെ പത്നിയായവന്റെ നിശ്ചയിച്ച നിസ്തല സുന്ദരിയായ, പൃഥ്വിയുടെ വസുദേവന്റെ പിതാവായ യമശാസനമായ ഹൃദയം ചുറ്റിയിരിക്കുന്നു. ഹൃദയം പിതൃഭാഗിനെയെന്നായി കർമ്മങ്ങളോടു എന്തൊരു രാജാവുണ്ട്. സന്താനമില്ലാത്തതായ കർമ്മങ്ങളോടു, തനിക്ക് ആദ്യമായുണ്ടാകുന്ന സന്താനത്തോടു കൊടുത്തുകൊള്ളാമെന്ന് ഹൃദയം പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ തന്റെ മകളായ പൃഥ്വിയേ അദ്ദേഹം സ്നേഹപൂർവ്വം തന്റെ വാസുവിന്നു നൽകി. കർമ്മങ്ങളോടു ആ മകളേ ബ്രാഹ്മണരേയും അതിഥികളേയും സൽക്കരിക്കുവാനായി നിയോഗിച്ചു. ചോരപ്രതാപം, ധർമ്മമുള്ളതായ ദുഷ്ടാസാവെന്ന ഉഗ്രബ്രാഹ്മണനേ ആ കന്യക പരിചരിച്ച് സന്തുഷ്ടനാക്കുകയാൽ, അദ്ദേഹം ആപലമത്തേ നോക്കി, ദേവതാകർമ്മത്തിന്നു യോജിച്ച ഒരു മന്ത്രം പൃഥ്വിയ്ക്ക് ഉപദേശിച്ചുകൊടുത്തു.

“ഈ മന്ത്രം ഉച്ചരിച്ച് നീ ഏതേതു ദേവനേ ആവാഹിക്കുന്നുവോ അതാത് ദേവന്റെ പ്രഭാവത്താൽ നിനക്ക് ഓരോ ചുറ്റുന്നണ്ടാകും.” എന്ന് പറഞ്ഞുപിച്ച് ദുഷ്ടാസാവ് പോയി.

മന്ത്രസിദ്ധിയാൽ കൈതുറന്നു ചേർന്ന കർമ്മകരമായിരിക്കുന്ന ആ സ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ സൂര്യദേവനേ മന്ത്രം ഉച്ചരിച്ചു വിളിച്ചു. ഉടനേ തന്നെ, ലോകപ്രദീപകനായ ഭാസ്കരൻ അവിടേ പ്രത്യക്ഷനായാൽ, ആ മഹാജ്ഞാൻ കണ്ട് ആ വരാംഗി വിസ്മയിച്ചു നിന്നു. സൂര്യനാവട്ടേ, അവളുടേ മുഖിൽ ചെന്ന്, “ഇതാ, ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു; നിനക്ക് ഞാൻ എന്താണ് ചെയ്തതെന്തെല്ലാം?” എന്ന് ചോദിച്ചു.

കുന്തി:—“ശത്രുനാശകനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ എനിക്ക് ഒരു മന്ത്രം തരികയുണ്ടായി. അത് ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചു നോക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ഞാൻ അവിടുത്തെ വിളിച്ചത്. എന്റെ ഈ അപരാധത്തിൽ അവിടുന്ന് പ്രസാദിക്കുന്നതിന്നു വേണ്ടി ഞാൻ ഇതാ, നമസ്കരിച്ചുകൊള്ളുന്നു. തെറ്റു ചെയ്താൽതന്നെയും സ്ത്രീകൾ രക്ഷണീയരല്ലയോ?”

സൂര്യൻ:—“ഇവിടേ നടന്നതു മുഴുവൻ എനിക്കറിയാം. ദുഷ്ടാ

സാക്ഷാത് നിന്നു വരും എന്നത്. ഇനി, നീ ഭയം കൈവിട്ട് ഏ നോട്ട് ചേരുക. എന്തെങ്കിലും നിന്നു ചുറ്റുപ്രദമാണ്. നീ വിളിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്. പൂർവ്വ വിളിച്ചു വരുത്തുന്നത് പാപമാണെന്ന് നീ അറിയണം.”

സൂര്യൻ ഇങ്ങിനെ സാന്ത്വപര്യം പലമട്ട് പറഞ്ഞു നോക്കിപ്പോ, താൻ കന്യകയാണെന്ന് പറഞ്ഞ് മാറി നിന്നതല്ലാതെ കുന്തി ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചു. ലജ്ജിച്ചും ബന്ധുക്കളേയോർത്ത് പേടിച്ചുകൊണ്ട് നില്ക്കുന്ന ആ കന്യകയെ “എന്തെങ്കിലും പ്രസാദത്താൽ നിന്നു ഭോഷമാണെന്നു നോക്കുകയില്ല.” എന്നു പറഞ്ഞ് ധൈര്യപ്പെടുത്തി സൂര്യൻ, ഭക്തി, വശീകരിക്കുന്നതല്ല. പ്രഭാകരനും തപനനുമായ ആ ദേവനിൽ നിന്ന് കുന്തിയിൽ, എല്ലാ വില്ലാളികളിലും വെച്ച് മികച്ചവനായ ഒരു പുത്രൻ അപ്പോൾത്തന്നെ ജനിച്ചു. സഹജമായി, കവചവും കണ്ഡലവുമുണ്ടായിട്ട് സൂര്യനിൽ നിന്നു ജനിച്ച ആ പുത്രൻ കണ്ണൻ എന്ന് ലോകമെങ്ങും വിശ്രുതനായി. കുന്തിക്ക് വീണ്ടും കന്യകാത്വം കൊടുത്ത് സൂര്യൻ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് പോയി. മകൻ ജനിച്ചതായി കണ്ട് ഭീനയായിത്തീർന്ന ആ യാദവി ഇനി ഇവിടെ എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് ഏകാഗ്രമായിത്തന്നെ ചിന്തിച്ചു നോക്കി. ബന്ധുവർഗ്ഗത്തേ ഭയപ്പെട്ട്, തന്റെ ഈ കൃത്യം മറച്ചു വെക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ച് കുന്തി ആ മഹാബലനായ കുമാരനെ വെള്ളത്തിൽ ഒഴുക്കിവിട്ടു. ഒരു സൂതൻ തന്റെ ഭാര്യയായ രാധയോടു കൂടി ഈ കുട്ടിയെ കണ്ടെടുത്ത് അവരുടെ മകനായി പോറ്റി വളർത്തി. കവച കണ്ഡലങ്ങൾ അണിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു കണ്ട്, ഈ വസുധ (ധനം) സഹജമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ആ കുട്ടിക്ക് ആ ദമ്പതികൾ വസുഷേണൻ എന്ന് പേർ കൊടുത്തു. ബലവാൻ സർവ്വാസൂജനനുമായി വളർന്നു വന്ന ആ കുമാരൻ മദ്ധ്യഹ്നം വരേക്കും സൂര്യോപാസന ചെയ്തു തുടങ്ങി. ആ പീരനായ ധീമാൻ ജപകാലത്തിൽ ബ്രാഹ്മണർക്കു ഭാഗം ചെയ്യുവാനായ ധനം ലോകത്തിൽ നേരില്ലെന്നായി. പാത്ഥമിതത്തിനു വേണ്ടി, ദേവേന്ദ്രൻ ഒരുങ്ങി, സൂതഹ്നത്തിൽ വളരുന്ന ഭാര്യവുമായ കണ്ണന്റെ മുമ്പിൽ ബ്രാഹ്മണ വേഷം ധരിച്ചു ചെന്ന് കവചത്തേ യാചിച്ചു. ജന്മസിദ്ധമായ ആ കവചത്തേ ആ വീരവാൻ ശരീരത്തിൽ നിന്ന് എടുത്ത് ആ വിപ്രൻ ഭാഗം ചെയ്യുവാൻ ഒട്ടും തന്നെ മടിച്ചില്ല. ഈ മഹാകർമ്മം കണ്ട് സന്തുഷ്ടനായ ദേവേന്ദ്രൻ ഒരു വേലു കണ്ണൻ സമ്മാനിച്ചു. ദേവന്ദ്രൻ, അസുരന്ദ്രൻ, ഗന്ധർവ്വന്ദ്രൻ, രാക്ഷസന്ദ്രൻ, ഉരഗന്ദ്രൻ, മനു

ഷ്യർ എന്നിവരിൽ ഏതൊരാളിൽ ഈ വേൽ പ്രയോഗിച്ചാലും അവൻ ആ ക്ഷണം മൃതനാകുമെന്ന് വരം കൊടുത്തിട്ടാണ് ഇന്ദ്രൻ പോയത്. ഈ വിശിഷ്ടകർമ്മംകൊണ്ടു കുണ്ഡൻ വൈകുന്തനൻ എന്നും പേരുണ്ടായി.

അംഗനാഗുണങ്ങൾ മുഴുവൻ തികഞ്ഞ രൂപയെഴുവനശാലിനിയും തേജസ്വിനിയായ കുന്ദകയും, ധർമ്മതയും, മഹാപ്രതയും കുന്തിഭോജ്യപുത്രിയുമായ കുന്തിയേ അനേകം രാജാക്കന്മാർ കാമിക്കുവാൻ, കുന്തിഭോജൻ പല രാജാക്കന്മാരേയും ക്ഷണിച്ചു വരുത്തി സ്വയംവരം ആഘോഷിച്ചു. ആ രംഗത്തിൽ മറ്റു ഭൂപാലന്മാർക്കിടയിൽ രാജശാസ്ത്രവും ഭരതസത്തമനുമായ പാണ്ഡുവിനേ ആ മനസ്സിനി കണ്ടു. സിംഹത്തിനൊത്ത ഗർജ്ജത്തോടും, മഹത്തായ വക്ഷസ്സോടും, വൃഷഭേരുമായ തോർത്തടത്തോടും മഹാബലനായി. ആദിത്യനോപ്പോലേ മാറ്റു രാജാക്കന്മാരേയെല്ലാം നിഷ്പ്രഭരാക്കിക്കൊണ്ടു ആ രാജസദസ്സിൽ ഭേദേന്ദ്രനോപ്പോലേ ശോഭിക്കുന്ന പാണ്ഡുവിനേ ആ ശുഭാംഗി ആഗ്രഹത്തോടെ നോക്കി. പ്രേമത്താൽ മനസ്സിളകിയ കുന്തി ലജ്ജാകുലയായി ചെന്നു ആ നരവരന്ദ്ര കഴുത്തിൽ വരണമല സമർപ്പിച്ചു. കുന്തിഭോജകുമാരി പാണ്ഡുവിനേ വരിച്ചതു കണ്ട ഉടനേ മാറ്റു രാജാക്കന്മാരെല്ലാം അവരവരുടേ രാജധാനിയിലേക്കു തിരിച്ചുപോയി. അതിൽപ്പിന്നേ പാണ്ഡുവും കുന്തിയും തമ്മിലുള്ള വിവാഹം യഥാവിധി കൊണ്ടാടി. ആ ദമ്പതികൾ സൗഭാഗ്യംകൊണ്ടു, ഭേദേന്ദ്രനും ശചിയുമെന്നപോലെ ഇണങ്ങി വിളങ്ങി. കുന്തിഭോജൻ നൽകിയ ധനവിഭവങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചു, കുന്തിയേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു, ബ്രാഹ്മണരിൽ നിന്നും മഹഷികളിൽ നിന്നും വഷിക്കുന്ന ആശിസ്സേറു്, പല പല കൊടികൾ ഉയർന്നു പെരുമ്പടയോടു കൂടി പാണ്ഡു ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ വന്നു ചേർന്നു.

അതിൽപ്പിന്നേ, പാണ്ഡുവിന്നു് രണ്ടാമതൊരു വിവാഹത്തിനായി ഭീഷ്മൻ ഒരുങ്ങി. അദ്ദേഹം വൃദ്ധമന്ത്രികൾ, മഹഷികൾ, ബ്രാഹ്മണർ എന്നിവരോടും, ചതുരംഗ സൈന്യത്തോടും കൂടി മദ്രാപുരത്തിലേക്കു പോയി. ഭീഷ്മൻ വന്നിരിക്കുന്നുവെന്നറിഞ്ഞ് വാൽഹികന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠനും മദ്രരാജാവുമായ ശല്യൻ എതിരേറു ചെന്നു പൂജിച്ചു ആ കുരുവൃദ്ധനേ രാജധാനിയിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നു. അവിടേ അദ്ദേഹത്തേ യഥാക്രമം ഉപചരിച്ചു ആഗമനാഹേതു എന്തെന്ന് ശല്യൻ അന്വേഷിച്ചു.

ഭീഷ്മൻ:—കുന്ദാത്മിയായിട്ടാണ് ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നത്. യ

ശബ്ദനിരൂപണ സാധനമായ മാർഗ്ഗവേദി ഞാൻ കേട്ടിരിക്കുന്നു. ആ കന്യകയേ പാണ്ഡുവിനുവേണ്ടി ഞാൻ വരിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഭവാനമാരുള്ള സംബന്ധത്തിന് ഞങ്ങൾക്കും ഞങ്ങളുമായുള്ള സംബന്ധത്തിന് ഭവാനും യോഗ്യതയുണ്ട്. ഇതിനേത് ഭവാനെ ഞങ്ങളേ വിധിപോലേ കൈക്കൊള്ളുക.”

മദ്രാജാവു:—“കുരുക്ഷേത്രത്തോടു സംബന്ധമുണ്ടാകുന്നതുപോലേ ശ്രേയസ്സുരമായി എനിക്ക് മരണാനിഷ്ട. എന്നാൽ എന്തെങ്കിലും കാരണത്താൽ രാജ്യഭ്രാന്തയായ പൂർവ്വികന്മാർ നടപ്പിലാക്കിയ മയ്യോദ, അതു യോഗ്യമായാലും, അയോഗ്യമായാലും ഞാൻ തെറ്റി നടക്കുകയില്ല. ഇവിടത്തേ ആ നടപ്പ് ഇന്നതെന്ന് ഭവാനെ അറിയുന്നതു തന്നെയാണ്. തരേണ്ടത് തരികയെന്നു ഭവാനോടു ഞാൻ കടന്ന് ചോദിക്കുന്നത് അയ്യങ്കുമാണല്ലോ. കലധർമ്മം കൈവിടരുതെന്നുവെച്ചാണ് ഞാൻ ഇത്രയും പറയുന്നത്. ആ കലധർമ്മം തന്നെയാണ് എല്ലാ കർമ്മങ്ങൾക്കും പരമമായ പ്രമാണം.”

ഭീഷ്മൻ:—“ഭവാനെ സൂചിപ്പിച്ച ധർമ്മം ഇന്നതെന്ന് എനിക്കറിയാം. വിധാതാവു തന്നെ വിധിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ ഉൽകൃഷ്ടമായ ധർമ്മം. പണ്ടുപണ്ടു തുടങ്ങി നടന്നു വരുന്ന ഈ ധർമ്മത്തിൽ ഭോഷം ഭ്രാന്തെന്നു ഞാൻ കാണുന്നില്ല.”

ഭീഷ്മൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞു, പണി ചെയ്തതും ചെയ്യാത്തതും ആയ സ്വർണ്ണക്കുടികളും വിവിധ രത്നങ്ങളും ആയിരക്കണക്കായെടുത്തു, കലമയ്ക്കാദികാരം കന്യാശുദ്ധമായി ശല്യം കൊടുത്തു. അതിന്നു പുറമേ, ആന, കുതിര, തേർ മുതലായവയും, വസ്ത്രഭരണങ്ങളും, വൈരം, മുതൽ, പവിഴം എന്നീ രത്നങ്ങളും ധാരാളമായി നൽകി. ഈ വക ധനം മുഴുവൻ ശല്യൻ സംപ്രീതിയോടെ ഏറ്റു വാങ്ങി, തന്റെ മകളേ അലങ്കരിച്ച് കൗരവേന്ദ്രൻ ദാനം ചെയ്തു. ആ കന്യകയോടു കൂടി ഭീഷ്മൻ ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ വന്ന് സുമംഗലത്തിൽ വിവാഹോത്സവം ആഘോഷിച്ചു. പാണ്ഡു ആ മദ്രാജാവിനേ പാണ്ഡിതാഹ്ലാസം ചെയ്ത് സ്വഗൃഹത്തിൽ പാപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

കന്തി, മാർഗ്ഗ എന്നീ രണ്ടു പത്നികളോടു കൂടി കാമരൂപം സുഖരൂപം മുപ്പതു നാൾ പാർത്തിയിട്ടിന്നേ പാണ്ഡു ദിഗ്വിജയത്തിനായി പുറപ്പെട്ടു. ഭീഷ്മൻ മുതലായ പ്രഭുജനത്തേ ഞാൻ കൂട്ടി, ഗുരുദാസൻ മുതലായ കൗരവന്മാരുടേ അനുമാതിയോടു കൂടി ആ പാർത്ഥിവാൻ യാത്രയായി. മംഗളാചാരം ചേർന്ന ആ ശിഷ്യങ്ങളോടു, ആന തേർ കുതിരകൾ അടങ്ങിയ വൻപടയോടു

കൂടി, ഭൂമി മുഴുവൻ വിജയാഘോഷം ചെയ്യുവാനായി ദേവകുമാരതുല്യനായ പാണ്ഡു അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു. അദ്ദേഹം കൗരവകുലത്തിന് യശസ്സ് വളർത്തുമാറ് ശത്രുക്കളേയെല്ലാം വെന്നു തുടങ്ങി. പൂർവ്വിരോധികളായ ദ്രോണന്മാരേ ആ നരസിംഹം ആദ്യമായി കീഴടക്കി. അന്ന് പല രാജാക്കന്മാർക്കും ഉപദ്രവകാരിയായിരുന്ന മഗധരാജാവായ ജിർഹ്വനേറ നേർക്കാട്, പിന്നീട്, പാണ്ഡു ചെന്നത് സ്വശക്തികൊണ്ട് അഹങ്കരിക്കുന്ന ആ അപരാധിയേ രാജധാനിയിൽ വെച്ചുതന്നെ വധിച്ചു. അവിടുത്തെ ഭൂധാരത്തേയും വാഹനങ്ങളേയും കൈക്കലാക്കിയ ശേഷം പാണ്ഡു മിഥിലയിലേക്കു പോയി. ആ രാജ്യത്തേയും, അതിനേ തുടന്ന്, കാശി, സുഷം, പുണ്ഡ്രം എന്നീ രാജ്യങ്ങളേയും തന്റേറ കൈയ്യ്ക്കും വീല്പുറംകൊണ്ട് ആ നരേന്ദ്രൻ കീഴടക്കി. ശരണിരയിൽ നിന്നുള്ള മഹാജപാലയും, അസ്രങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള തിക്ഷ്ണ കിരണങ്ങളും ചേന്ന് അഗ്നിയേപ്പോലേ എരിയുന്ന പാണ്ഡുവിനാൽ മാറു രാജാക്കന്മാർ ഭവിച്ചു തുടങ്ങി. തങ്ങളുടേ സൈന്യവലത്തോടുകൂടി തോററടങ്ങിയ രാജാക്കന്മാർ പാണ്ഡുവിനേ പരിചാരകന്മാരായി സേവിച്ചു. ദേവന്മാരിൽ ഇന്ദ്രനെനമ്പോലേ മനവന്മാരിൽ പാണ്ഡുവാണ് ഒരു ശ്രമനേന്ന് അവരെല്ലാം കൊണ്ടാടുകയും ചെയ്തു. അവർ ആ കുരുക്ഷേത്രനേ കൈകൂപ്പി നിന്ന് വന്ദിച്ചു, പലതരം രത്നങ്ങളും വളരേ വളരേ സ്വർണക്കുടികളും ആന, കുതിര, പശു മുതലായ മൃഗങ്ങളും, രഥങ്ങളും, വിവിധ വസ്ത്രങ്ങളും കാഴ്ചയായി വെച്ചു. ഈ ധനമെല്ലാം കൈക്കൊണ്ടു പാണ്ഡു ഹാസ്തിനപുരത്തിലേക്ക് മടങ്ങിപ്പോയി. വിജയ പൂർത്താനം അറിഞ്ഞ് നാട്ടുകാർ മുഴുവൻ ആമോദത്തിൽ മുഴുകി. ശാന്തനരവിന്റേറ കാലത്തിന്നു ശേഷം നഷ്ടമായിപ്പോയ കീർത്തിയേ പാണ്ഡു വീണ്ടെടുത്തിരിക്കുന്നുവെന്നും, കൗരവന്മാർക്കുള്ള ദോഷങ്ങളേയും ധനങ്ങളേയും അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയ അതേ രാജാക്കന്മാരേ തന്നെ പാണ്ഡു, ഇപ്പോൾ, കുരുക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് കപ്പം കൊടുക്കുന്നവരാക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്നും എല്ലാവരും ഒരുപോലേ ചുങ്കുണ്ണി. വിജയം നേടിവരുന്ന പാണ്ഡുവിനേ ഭീഷ്മൻ മുതലായ കുരുപുരുഷന്മാർ വളരേ ദൂരേ തന്നെ ചേന്ന് എതിരേറു. അവർ പണ്ഡു സന്വാദിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്ന ധനധാന്യവിഭവങ്ങൾ നോക്കിയപ്പോൾ അതിന്ന് അളവു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. തന്റേറ പാദങ്ങളിൽ കുമ്പിട്ടു നില്ക്കുന്ന പാണ്ഡുവിനേ ഭീഷ്മൻ സന്തോഷാധികൃത്താൽ കണ്ണീർ വാർത്തുകൊണ്ട് ആശ്ലേഷിച്ചു. അനന്തരം, ശാഖങ്ങളേക്കൊണ്ടും ഭേരികളേക്കൊണ്ടും മഹാശബ്ദം മുഴുകിയും

പെരുമാറ്റം മൂലമുൾപ്പെടെ സന്തോഷിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പാസ്കു രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

തന്നെ കൈയ്യടക്കുകയോണ്ടു നേടിയ ആ ധനം ധൂതരാശ്രമത്തിൽ അനുമാനിയോടുകൂടി ഭീഷ്മൻ, സത്യവതി, അമ്മമാർ, വിദൂരൻ എന്നിവർക്കെല്ലാം പാസ്കു കാഴ്ചയായി വെച്ചുകൊടുത്തു. ആ ധനംകൊണ്ട് ബന്ധുജനത്തെയും അദ്ദേഹം സംതുഷ്ടരാക്കി. അംബാലികയാവട്ടേ, തന്നെ തേജസ്വിയായ പുത്രനേ, ജയന്തനേ ശചീദേവി പോലേ ആലിംഗനം ചെയ്ത് ആനന്ദത്തിൽ നിമഗ്നയായി. ധൂതരാശ്രമത്തിൽ തന്നെ സഹോദരന്മാർ വിക്രാന്തചരിതത്തേ അഭിനന്ദിച്ച് ആയിരമായിരമായി ദാനങ്ങളും യാഗങ്ങളും ചെയ്തു.

ഈ വിജയം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ പാസ്കു തന്നെ പത്നികളായ കുന്തിയോടും മാദ്രിയോടുംകൂടി, നായാട്ടിലുള്ള രസംകൊണ്ട് കാടുകളിൽ ചെന്നു പാത്തു. മേടമാളികകളും, മുഴുവനുകളും വെടിഞ്ഞു, മൃഗയാതൽപരനായ അദ്ദേഹം ഹിമാലയത്തിലേ രമണീയമായ ദക്ഷിണപാർവ്വതത്തിൽ സസന്തോഷം സഞ്ചരിച്ചു. കുന്തിയോടും മാദ്രിയോടുംകൂടി, പിടിയാനകൾക്കിടയിൽ ഐരാവതമെന്നപോലേ, പാസ്കു, വൻമലകളിലും പെരുങ്കാടുകളിലും ചുറ്റി നടന്നു. കവചം ധരിച്ച് ആയുധങ്ങളോടുകൂടി നടക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തേ ഏതോ ദേവനെന്നാണ് വനവാസികൾ കരുതിയത്. അദ്ദേഹത്തിന്നു വേണ്ടുന്ന സുഖഭോഗങ്ങളെല്ലാം, ധൂതരാശ്രമിയോഗപ്രകാരം ഭൂതന്മാർ ആ കാട്ടിൽത്തന്നെ കൊണ്ടുപോയിക്കൊടുത്തു വന്നു.

ഇക്കാലത്തു തന്നെ വിദൂരനും വിവാഹം കഴിഞ്ഞു. ദേവകരാജാവിന് സൗന്ദര്യവും യൗവനവും തികഞ്ഞ ഒരു കമാരിയുണ്ടെന്ന് കേട്ട് ഭീഷ്മൻ ചെന്നു ആ കന്യകയേ വരിച്ച് രാജധാനിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്ന് വിദൂരന് വേളി കഴിച്ചു കൊടുത്തു. മഹാമതിയായ വിദൂരൻ ആ സാധുവിൽ, തന്നെപ്പോലേ സൽഗുണപൂർത്തിയും, വിനസമ്പത്തും ചേർന്നു പുത്രന്മാരെ ജനിപ്പിച്ചു സസുഖം വാണു.

ഇരുപതാം അദ്ധ്യായം. നൂറ്റാലേഖനം.

ഒരു നാൾ പ്രാസൻ വിശന്നു തളന്ന് അന്തഃപുരത്തിൽ ചെന്നു കയറുകയും, അതു കണ്ട് ഗാന്ധാരി അദ്ദേഹത്തേ അന്നപാനാദികൾ കൊണ്ട് സൽക്കരിച്ച് സംതുഷ്ടനാക്കുകയുമുണ്ടായി. ആ സന്തോഷത്തോടുകൂടി പ്രാസൻ, എന്തുവരമാണ് വേണ്ടതെന്ന് ഗാന്ധാരിയോടു

ചോദിച്ചു. സ്വന്തം ഭർത്താവിനോടൊത്ത ആ ചുറ്റുമ്മാർ തനിക്കുണ്ടാകുവാൻ അനുഗ്രഹിക്കണമെന്നാണ് ആ രാജ്ഞി പ്രാർത്ഥിച്ചത്. അങ്ങിനേ തന്നേ ഭവിക്കുമെന്നു ദൈവപായനമുനി വരുകൊടുത്തു. അതിൽപ്പിന്നെ, കാലവിളംബം കൂടാതെ ധൃതരാഷ്ട്രനിൽ നിന്ന് ഗാന്ധാരി ഗർഭം ധരിച്ചു. രണ്ടു വർഷം മുഴുവൻ ഗർഭിണിയായിരുന്നിട്ടും രാജ്ഞി പ്രസവിച്ചില്ല. കുന്തിക്ക് ഉദയ ഭാസ്കരനോപ്പോലേ ഒരു കുമാരൻ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുവെന്ന് കേട്ടപ്പോൾ, ഗാന്ധാരിയുടേ വിഷാദം പതിമടങ്ങു വർദ്ധിച്ചു. തന്റേറ ഉദരത്തിനുള്ള കടുപ്പത്തേ നിന്ദിച്ചു, ഗാന്ധാരി, വേഗം പ്രസവിക്കേണ്ടതിലേക്ക്, ധൃതരാഷ്ട്രൻ അറിയാതേ, തന്റേറ കക്ഷിയേ താൻ തന്നേ, ആ ദേവി വളരേ പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ട് ഇടിച്ചു കലക്കി. ആ മട്ടനത്തോടുകൂടി ധൃതരാഷ്ട്രപതി ഇരുമ്പിൻ കീടത്തോടൊത്ത ഒരു മാംസഖണ്ഡം പ്രസവിച്ചു. ഈ സംഭവം പ്യാസൻ അറിഞ്ഞ് അപ്പോൾത്തന്നേ അവിടേ വന്നെത്തി. ആ മാംസഖണ്ഡത്തേ കണ്ട് „നീ എന്തൊരു കടുംകൈയാണ് ചെയ്തപ്പോയത്!“ എന്നു ആ മാമുനി ആക്ഷേപിച്ചു. ആ സുബലകുമാരി, താൻ ഇങ്ങിനേ ചെയ്തവാനുണ്ടായ വാസ്തവമേതു തുറന്നു പറകയും ചെയ്തു.

ഗാന്ധാരി:—„സൂര്യനോപ്പോലേ പ്രകാശിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠചുത്രൻ കുന്തിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്നുവെന്ന് കേട്ടപ്പോൾ, അതിൽ എനിക്ക് അത്യുഗ്രമായ ദുഃഖമുണ്ടായി, ഞാൻ എന്റേറ ഉദരത്തേ ഇടിച്ചു കലക്കിപ്പോയി. എനിക്ക് ഒരു ആറു ചുറ്റുമ്മാർ ഉണ്ടാകുമെന്നാണല്ലോ ഭവാനു അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ, ആ ആറു മക്കൾക്കു പകരം ഇതാ, ഈ മാംസക്കട്ടയാണ് ഞാൻ പ്രസവിച്ചിരിക്കുന്നത്.“

പ്യാസൻ:—“ഞാൻ അങ്ങിനേ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളത് ശരിയാണ്; അത്, ഒന്നുകൊണ്ടും പിഴച്ചുപോകയില്ല. വിനോദത്തിൽക്കൂടിയും നല്ല പഠയാത്തവനാണ് ഞാൻ. നീ ഇനി ഇവിടേ ചെയ്യേണ്ടത്, ആദ്യമായി ആ കുടും നിറയേ നെയ്യ് തയ്യാറാക്കുകയാണ്. ആ നൈക്കടങ്ങൾ നല്ലൊരു ഗ്രന്ഥസ്ഥലത്തു വേണം സൂക്ഷിതമായി വെക്കുവാൻ. ഇപ്പോൾ, ഈ മാംസഖണ്ഡം തണുത്ത വെള്ളംകൊണ്ടു നന്നയ്ക്കട്ടേ.”

പ്യാസൻ പറഞ്ഞപ്പോലേ ആ മാംസഖണ്ഡത്തേ നന്നച്ചു. അപ്പോൾ അത് അംഗുഷ്ഠപ്രായത്തിൽ ഒരു ആറു ഖണ്ഡങ്ങളായി പിരിഞ്ഞു. ഉടനേ നൈക്കടങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി, ഓരോ കുടത്തിൽ ഓരോ ഖണ്ഡം വീതം ധാത്രിയേക്കൊണ്ട് നിക്ഷേപിച്ചിട്ടു തുടങ്ങി. ഈ ഖണ്ഡങ്ങളിൽ, ഗാന്ധാരിക്ക് ചുരീ സ്നേഹത്തേപ്പറ്റി വിചാരമുണ്ടായി.

എനിക്ക് ഇപ്പോൾ ഒരു നൂറു മക്കൾ നിശ്ചയമായും ഉണ്ടാകും. മുനിവാക്ക് ഒരിക്കലും പിഴച്ചു പോകയില്ല. ഒരു മകൾകൂടിയും എനിക്കുണ്ടായാൽ എത്ര സന്തോഷമാകുമായിരുന്നു! ഒരു നൂറു ജ്യേഷ്ഠന്മാരുടേ ഒരു അനുജത്തിയായി ആ ബാലിക കളിക്കും. അവളിലുണ്ടാകുന്ന സന്താനം വഴിക്ക് എന്റേ ഭർത്താവിന് ആ സിദ്ധിക്കു തക്ക ചുണ്ഡത്തേ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുകയും ചെയ്യും. ജാമാതാവിനെക്കൊണ്ടുള്ള പ്രീതിയാണ് സ്രീകർമ്മക്ക് സർവ്വോത്തമമായുള്ളത്. നൂറു പുത്രന്മാർക്ക് ചുറമേ ഒരു മകൾ കൂടിയും എനിക്കുണ്ടായാൽ, മക്കളേയും മരുമക്കളേയുംകൊണ്ട് ഞാൻ കൃതകൃത്യയായിത്തീരുമായിരുന്നു. ഞാൻ സത്യത്തിൽ ഉറച്ചു നില്ക്കുകയും, തപസ്സ്, ദാനം, ഹോമം എന്നിവ ആചരിക്കുകയും, ഹൃദയത്തോടെ സന്തോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ എനിക്ക് ഒരു പുത്രിയുണ്ടാവട്ടേ.”

ഇപ്രകാരം ഗാന്ധാരി വിചാരിക്കുന്നത് വ്യാസൻ അറിഞ്ഞു. മാംസഖണ്ഡങ്ങളേ നൂറു കുടങ്ങളിൽ എണ്ണിയിട്ടുതിർപ്പിന്നേ ആ മഹാക്ഷി ഗാന്ധാരിയോട് പറഞ്ഞു:—

“ഇതാ, നിനക്ക് ഒരു നൂറുപുത്രന്മാർ തികഞ്ഞു. ഞാൻ ഒരിക്കലും വെറും വാക്ക് പറയുന്നവനല്ല. നൂറുഖണ്ഡം കഴിഞ്ഞിട്ട് ഒന്ന് ഇതാ അധികമായുണ്ട്. ഇതിൽ നിന്ന്, നിന്റേ ആഗ്രഹപ്രകാരം സുഭഗയായ ഒരു കുമാരി ജനിക്കും.”

വ്യാസൻ മറ്റൊരു നൈഷടം തയ്യാറാക്കിച്ച് അതിൽ ആ കന്യാ ഭാഗമായ മാംസഖണ്ഡം നിക്ഷേപിച്ചു. ഈ കുടങ്ങളെല്ലാം ഒരു ഗ്രന്ഥസ്ഥലത്തു വെച്ച് രക്ഷിക്കേണമെന്നും, ഇന്നു കാലത്തേ ഇവ തുറന്നു നോക്കാവൂ എന്നും ഗാന്ധാരിയോട് പറഞ്ഞ് വ്യാസൻ മറഞ്ഞു. കന്തി ജ്യേഷ്ഠപുത്രനായ യുധിഷ്ഠിരനേ പ്രസവിച്ച് ഒരു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞ ഉടനേ, ഗാന്ധാരി രക്ഷിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള നൈഷടങ്ങളിൽ ഒന്നിൽനിന്ന് ദുഷ്ടോധനൻ ജനിച്ചു. അന്നു തന്നെയാണ്, കന്തിയുടേ രണ്ടാമത്തേ പുത്രനായ ഭീമൻറയും ജനനം. പിറന്ന ഉടനേ ആ ധൃതരാഷ്ട്രപുത്രൻ കഴുതയേപ്പോലേ വിളിച്ചു കരഞ്ഞു. അതുകേട്ട് കഴുത, കുറുക്കൻ, കഴു, കാക്ക എന്നിവ പ്രതിശബ്ദം ചുറപ്പെട്ടുവിട്ടു. ആ ജനനകാലത്ത് അതിഹോരമായി കാരാടിക്കുകയും, സർവ്വത്ര മൃട്ട് വർഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം കണ്ട്, ഭീതനായിത്തീർന്ന ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഭീഷ്മവിഭിരന്മാരേയും, ബ്രാഹ്മണരേയും, കൗരവന്മാരേയും, ബന്ധുക്കളേയും വിളിച്ചുവരുത്തി.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:—“യുധിഷ്ഠിരനാണല്ലോ കുലവർധനനായ ജ്യേഷ്ഠ

രാജ്യചുത്രൻ. ഗുണം തികഞ്ഞ അവൻ തന്നേയാണ് നിശ്ചയമായും രാജാവായി വരിക. അവന്റെ കാലത്തിന്നു ശേഷമെങ്കിലും എന്റെ ഈ മകൻ രാജാവായോ? ഇപ്പോൾ കണ്ട നിമിത്തങ്ങൾകൊണ്ട്. ഭാവിഫലം എങ്ങിനെയെന്നാണ് അറിയുവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.”

ധൃതരാഷ്ട്രൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞ ഉടനേ, അശ്വസൂചകമായി കഴക്കൂട്ടം കുറുക്കുമ്പോൾ ഉറക്കേ ശബ്ദിച്ചു നാടകച്ചു മുഴക്കി. ഇത്തരം ഘോരദുർന്നിമിത്തങ്ങൾ സർവ്വത്ര കാണുകയാൽ വിദൂരനും വിപ്രോത്തമന്മാരും ധൃതരാഷ്ട്രനോടു പറഞ്ഞതു ഇങ്ങിനെയായി:—

“ഭയങ്കരങ്ങളായ ദുശ്ശക്തനങ്ങളാണ് എങ്ങും കാണുന്നത്. ഭവാനെ ഈ ജ്യേഷ്ഠചുത്രൻ ഈ വക ദുർന്നിമിത്തങ്ങളോടുകൂടി ജനിക്കുവാൻ ഇവൻ ഈ വംശവും രാജ്യവും നശിപ്പിക്കുന്നവനായി വരും. ഇവനേ ഇപ്പോഴേ പരിത്യജിക്കുയാണെങ്കിൽ ആ നാശം കൂടാതെ കഴിക്കാം. അഥവാ, ഈ കുട്ടിയേ കൈക്കൊണ്ട് വളർത്തുകയാണെങ്കിൽ നിശ്ചയമായും, ആപത്തു തന്നേയാണ് ഫലം. തൊണ്ണൂറ്റിയൊമ്പതു ചുത്രന്മാർ ഭവാനു മതി. വംശക്ഷേമത്തിന്നു വേണ്ടി ഭവാനു ഈ ചുത്രനേ ഇപ്പോഴേ വിട്ടുകളയുക. ഈ ഒരേ മകനേ ത്യജിച്ചു വംശത്തെയും രാജ്യത്തെയും ഭവാൻ രക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. കുലത്തിന്നു വേണ്ടി ഏകനേ പരിത്യജിക്കാം. കുലത്തേ ഗ്രാമത്തിന്നു വേണ്ടിയും ഗ്രാമത്തേ രാജ്യത്തിന്നു വേണ്ടിയും രാജ്യത്തേ ആത്മരക്ഷയ്ക്കു വേണ്ടിയും കൈവിടാമെന്നാണ് ധർമ്മം.”

വിദൂരനും ഭൂദേവന്മാരും ചെയ്ത ഹിതോപദേശത്തേ ധൃതരാഷ്ട്രൻ ചുത്രവാത്സല്യത്താൽ കൈക്കൊണ്ടില്ല. ആദ്യം ജനിച്ച ആ ചുത്രനേ അദ്ദേഹം കൈക്കൊണ്ട് വളർത്തുക തന്നേ ചെയ്തു. ദുഷ്ടോധനൻ ജനിച്ച ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും ലേറെ തൊണ്ണൂറ്റിയൊമ്പതു ചുത്രന്മാരും ഒരു ചുത്രിയുമുണ്ടായി വന്നു. ഗാന്ധാരി ഗഭിണിയായിരുന്ന കാലത്തു് ഒരു വൈശ്വസ്രീ ധൃതരാഷ്ട്രനേ ശുശ്രൂഷിക്കുകയുണ്ടായി. ധൃതരാഷ്ട്രൻ ആ സ്ത്രീയിലും ഒരു ചുത്രൻ ആ കൊല്ലം തന്നേ ജനിച്ചു. യുദ്ധസുഖെന്ന പേരോടു കൂടി ധീമാനും കീർത്തിമാനുമായി ആ ചുത്രൻ വളന്നു. ചുത്രിക്ക് ദുശ്ശളയെന്ന് പേർ കൊടുത്തു. ദുഷ്ടോധനൻ, ദുശ്ശാസനൻ, ദുസ്സഹൻ, ദുശ്ശളൻ, ജലഗന്ധൻ, സമൻ, സഹൻ, വിന്ദൻ, അനുവിന്ദൻ, ദുഃഷ്ഠൻ, സുബാഹു, ദുഷ്ടധർമ്മൻ, ദുർമ്മർഷൻ, ദുർമുഖൻ, ദുഷ്കണ്ഠൻ, കണ്ഠൻ, വികണ്ഠൻ, ശമൻ, സതപൻ, സുലോചൻ, ചിത്രൻ, ഉപചിത്രൻ, ചിത്രാക്ഷൻ, ചാരുചിത്രൻ, ശരാസനൻ, ദുർമ്മദൻ, ദുർച്ചിഗാഹൻ, വിവിത്സു, വികടാനനൻ,

ജൂനോർ, സുനോർ, നന്ദൻ, ഉപനന്ദൻ, ചിത്രബാണൻ, ചിത്ര
വർമ്മൻ, സുവർമ്മൻ, ദുർവ്വിമോചനൻ, അയോബാഹു, മഹാബാഹു, ചി
ത്രാംഗൻ, ചിത്രകണ്ഠൻ, ഭീമവേഗൻ, ഭീമബലൻ, വലാഹി, ബലവ
ധൻ, ഉഗ്രായുധൻ, സുഷേണൻ, കുന്താരുൻ, മഹോദരൻ, ചി
ത്രായുധൻ, നിഷംഗി, പാശി, പൂന്മാരകൻ, ദുര്യവർമ്മൻ, ദുര്യക്ഷത്ര
ൻ, ശോമകീർത്തി, അന്തരൻ, ദുര്യസന്ധൻ, ജരാസന്ധൻ, സത്യസ
ന്ധൻ, സദസ്സവാക്, ഉഗ്രശ്രവസ്സ്, ഉഗ്രസേനൻ, സേനാനി, ദുഷ്ശരാ
ജയൻ, അപരാജിതൻ, കണ്ഠശായി, വിശാലാക്ഷൻ, ദുരായരൻ,
ദുര്യഹസ്തൻ, സുഹസ്തൻ, പാതപേതൻ, സുവർമ്മൻ, ആദിത്യകേതു,
ബഹുപാശി, നാഗദത്തൻ, ഉഗ്രശായി, കപചീകൃമനൻ, കണ്ഠി,
കണ്ഠധാരൻ, ധനുരൻ, വീരബാഹു, അലോലുപൻ, അഭയൻ,
ദുര്യകർമ്മാവ്, ദുര്യഹാശ്രയൻ, അനാധ്യക്ഷൻ, കണ്ഠഭേദി, വിരാ
വി, ചിത്രകണ്ഠൻ, പ്രമഥൻ, അപ്രമാഥി, ദീർഘരോമൻ, സുവീര്യ
വാൻ, ദീർഘബാഹു, മഹാബാഹു, പൃഥ്വീരാജസ്, കാഞ്ചനധർമ്മൻ,
കണ്ഠാശി, വിജസ്സ്—എന്നിവരാണ് ജ്യേഷ്ഠാനുജകൃമത്തിൽ ധൃത
രാഷ്ട്രൻ്റെ ഗാത്രിയിലുണ്ടായ നൂറു മക്കൾ. ഇവരെല്ലാവരും അതി
മഹത്വം, ശുരത്വം, യുദ്ധവിശാരദത്വമായി വളർന്നു. വേദജ്ഞ
ത്വം സർവ്വശ്രേഷ്ഠത്വം ഉൾക്കൊള്ളിയവരായ ഇവരെല്ലാം യഥാകാലം അനു
രൂപകളായ ഭാരങ്ങളുണ്ടായി. ഒറ്റക്കയേ ധൃതരാഷ്ട്രൻ ജയദ്രഥനു
കൊടുത്തു.

ഇരുപത്തിയൊന്നാം അദ്ധ്യായം. പാണ്ഡുശാപം.

കൗരവേന്ദ്രനായ പാണ്ഡു, വ്യാഘ്രാദി ഭൃഗുക്കൾ നിറഞ്ഞ വൻ
കാട്ടിൽ ചുറ്റി നടന്നു കഴിയുമ്പോൾ, ഒരുനാൾ, രണ്ടു മാനകൾ ത
മ്മിൽ ഇണകൂടുന്നതു കണ്ടു. അപ്പോൾ ആ മാനിനേയും മാൻപേട
യേയും ആ വീരൻ ചൊൻകെട്ടോടുകൂടിയ കൂത്ത ശരം പ്രയോഗിച്ചു
പിടന്നു പിഴ്ത്തി. ആ മാനാവട്ടേ, മഹാ തേജസ്വിയും, തപോ
ധനനുമായ ഒരു ഋഷികുമാരനാണ്. അദ്ദേഹം കാമാത്മാവായി
മൃഗരൂപം ധരിച്ച് ക്രീഡിക്കുമ്പോഴാണ് ഇങ്ങിനെ അമ്പേററത്ത്. മനു
ഷ്യനേപ്പോലെ സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് ആ ആൺമാൻ ഒരു പെൺമാ
നോട് ചേർന്ന് രമിച്ച് വിഹരിക്കുവേ, പാണ്ഡുവിന്റെ തീക്ഷ്ണ
ശരങ്ങളോട് വിഴുകയാൽ ആ ഭൃഗുഹന്ത്രിയങ്ങൾ തളന്ന് വിലപിച്ചു
തൂടങ്ങി.

മുഗം:—“കാമക്രോധങ്ങൾ നിറഞ്ഞവരായിരുന്നാലും, ബുദ്ധിമതി നരായിരുന്നാലും, പാപാത്മാക്കളായിരുന്നാലും മനുഷ്യരാകും തന്നെ ഇത്ര വലിയ ക്രൂരതയിൽ കൈയിടുകയില്ല. അനശ്വര ധർമ്മം സമ്പന്നമായുള്ള ശ്രേഷ്ഠകുലത്തിലാണല്ലോ ഭവാൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്നിട്ടും, കാമലോഭങ്ങളാൽ മൂഢാത്മാവായി ഭവാൻ ഇത്രയും ബുദ്ധികെട്ടവനായിപ്പോയത് എന്തുകൊണ്ട് ? അഥവാ, വിധിയേ ബുദ്ധിക്ക് കീഴടക്കുവാൻ കഴികയില്ലല്ലോ. എന്നാൽ വിധിയാവട്ടേ, ബുദ്ധിയേ ലംഘിക്കും. വിധിയോഗത്താൽ നേരിടുന്ന അനുഭവം പ്രാജ്ഞാനുപോലും അറിയുവാൻ വയ്യ.”

പാണ്ഡു:—“ശത്രുവധത്തിനായി ഏതേതെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കാമോ അതെല്ലാം തന്നെ മൃഗവധത്തിലും ആവാമെന്നാണല്ലോ സ്മൃതി. പിന്നെ, എന്തിനാണ് എടോ, മൃഗമേ, മൃഗതയാൽ, നീ രാജാവായ എന്നേ നിന്ദിക്കുന്നത് ! ഒളിച്ചും നേരിടും മൃഗങ്ങളേ വധിക്കാമെന്നാണ് രാജാക്കന്മാരുടേ ധർമ്മം; ഈ ധർമ്മം ആചരിച്ചതിൽ, നീ എന്തിന് എന്നേ നിന്ദിക്കുന്നു ! അഗസ്ത്യൻ യാഗകാലത്ത് വേട്ടയാടിക്കിട്ടിയ കാട്ടുമൃഗങ്ങളെ ഭേദമാക്കാതി അപ്പിച്ചില്ലയോ ? ആ മഹഷി ആഭിചാരംകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്കുള്ള കൊഴുപ്പ് ഹോമിച്ചിട്ടില്ലയോ ? ഇങ്ങിനെ പ്രമാണം തന്നെയുള്ള ധർമ്മത്തിൽ ഞാൻ നില്ക്കുമ്പോൾ, എന്നേ നിനക്ക് നിന്ദിക്കാമോ ?”

മുഗം:—“നിരായുധനോ, ദുഃഖിതനോ ആയി, യുദ്ധത്തിൽ ഏല്പടാതേ ഒഴിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നവൻ ശത്രുവായിരുന്നാൽക്കൂടിയും അവന്റെ നേരേ മനുഷ്യൻ ശരം പ്രയോഗിക്കുകയില്ല. കാലംപോലേ മാത്രമേ വധം ചെയ്യാവൂ.”

പാണ്ഡു:—“ഏതവസ്ഥയിലുള്ള മൃഗത്തേയും ഏതു കടുംകൈ പ്രയോഗിച്ചിട്ടും ആർക്കും കൊല്ലാം. അത് ഞാൻ ചെയ്തതിൽ എന്നേ നീ നിന്ദിക്കരുത് !”

മുഗം:—“എനിക്കു വേണ്ടിയല്ലാ ഞാൻ മൃഗവധത്തെ നിന്ദിക്കുന്നത്. ഞാൻ ഇണകൂടി നില്ക്കുന്നത് ക്രൂരതകൂടാതെ ഭവാൻ നോക്കേണ്ടതായിരുന്നു. സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും ഹിതകരവും സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും കാച്ചുവുമായ പ്രജോല്പാദന ക്രിയയിൽ, ഏല്പട്ടിരിക്കുന്ന മൃഗത്തേ ആ കാലത്ത് ഏതൊരു വിഭാഗനാണ് വധിക്കുക ! ചുരുഷാത്മം നേടുവാനായി ഞാൻ ഈ ജാൻപേടയോട് ചേർന്നു നില്ക്കുകയായിരുന്നു. ഭവാൻ എന്റെ ആ ശുഭകർമ്മത്തെ പാഴാക്കിക്കളഞ്ഞു. പുണ്യകർമ്മം വിടാത്ത ചെന്തവനും ശത്രുവായിരുന്നല്ലോ ഭവാൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ആ കലത്തിന് ഭവാനേർ ഈ കൃത്യം ഒട്ടും തന്നെ ചേർന്നതല്ല. ഈ കൃത്യം മഹാകൃത്യം സർവ്വജനത്താലും നിന്ദിതവുമാണ്. സപ്തത്തിന്നും, യശസ്സിന്നും ധർമ്മത്തിന്നും വിരുദ്ധവുമാണ് ഈ കർമ്മം. സ്രീ വിഷ്ണുവകമായ ലീലയിൽ വിശേഷജ്ഞാനം, ശാസ്ത്രധർമ്മാർത്ഥങ്ങളിൽ പണ്ഡിതനും, ദേവതുല്യനുമായ ഭവാനെ സപ്തഹിതമല്ലാത്ത ഈ കർമ്മം എന്തുകൊണ്ട് ചെയ്തു ? നിന്ദകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരേയും, ധർമ്മാർത്ഥ കർമ്മങ്ങൾ കൈവിട്ടവരേയും, പാപികളേയും നിഗ്രഹിക്കുന്ന രാജേന്ദ്രനാണല്ലോ ഭവാനെ. ഫലമൂലങ്ങൾ തിന്നു കഴിയുന്ന ഒരു മൂനിയായ ഈ ഞാൻ ഭൂഗരൂപം ധരിച്ചു നടക്കുവേ, നിരപരാധിയായ എന്നേ ഇങ്ങിനെ അവയെക്കൊന്നതിൽ നിന്ന് ഭവാനെ എന്തു ലാഭമാണുണ്ടാകുക! വനവാസിയും ശമതൽപരനുമായ എന്നേ ഭവാനെ വധിക്കുകയുണ്ടു് ഞാൻ ഇതാ, ഭവാനേ ശപിക്കുന്നു. ഞാൻ ഇന്നു ചേരുന്ന കാലത്തു് മൃഗാത്മാവായി നിന്ദകർമ്മം ചെയ്തു ഭവാനു ഇതേ കാലം വന്നാൽ, അപ്പോൾ അതിൽ ഭവാനെ മരിക്കും. കിന്ദമൻ എന്നു ചേരായ തപസ്വിയായ് ഞാൻ. ലജ്ജയുണ്ടു് മനുഷ്യസ്രീയോടു് അടുക്കുവാൻ കഴിയാതെയായ് ഞാൻ മാനായി ഈ മാനെ ചേരയോടു് ചേർന്നു്. ഞാൻ ഭൂഗർഭങ്ങളോടുകൂടി ഈ ഫോരാർണ്യത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചു വരികയായിരുന്നു. എന്നേ കൊന്നു് മൂന്നിയാണെന്നു് അറിയാതേയാകയാൽ ബ്രഹ്മഹത്യാ പാപം ഭവാനേ ബാധിക്കുകയുണ്ടു്. കാമമോഹിതനായ എന്നേ കൊല്ലുകയുണ്ടു്, എന്താ ഈ സ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ ഭവാനും മരിക്കും. കാമമോഹിതനായി ഭാഗ്യയോടു ചേർന്നു് മരിച്ചു് എന്താ ഈ സ്ഥിതിയിൽ വർത്തിക്കുമ്പോൾ ഭവാനെ പ്രാണൻ വിടും. ഏതു് ഭാഗ്യയോടു ചേർന്നിട്ടാണോ ഭവാനെ മരിക്കുന്നതു് ആ ഭാഗ്യ ആ അന്ത്യകാലത്തിലും ഭവാനേത്തന്നെ പിന്തുടരും. സുഖത്തിൽ വർത്തിച്ചു വന്ന ഞാൻ ഇങ്ങിനെ ദുഃഖത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതുപോലേ, ഇപ്പോൾ സുഖം കൊള്ളുന്ന ഭവാനും ദുഃഖത്തിൽ പരിക്കും.”

ദുഃഖാർത്ഥനായി ഇങ്ങിനെ ശപിച്ചു് ആ ഭൂഗം മരിച്ചു പോയി. അപ്പോൾത്തന്നെ പാണ്ഡു ദുഃഖാർത്ഥനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ആ ഭൂഗത്തിന്താൻ മരണത്താൽ തന്താൻ ഒരു ബന്ധുവിന്താൻ നഷ്ടത്താലെന്നു പോലേ ശോകം വളന്നു പാണ്ഡു തന്താൻ ഭാഗ്യമാരുടേ മുമ്പിൽ ചെന്നിരുന്ന് വിലപിച്ചു തുടങ്ങി.—

“സൽകലത്തിൽ ജനിച്ചവർ തന്നെ കാമമോഹിതരും പാപാത്മാക്കളുമായിത്തീർന്നു് കർമ്മദോഷംകൊണ്ടു് ദുഷ്ടതിയേ പ്രാപിക്കുന്നു.

അനശ്വര ധർമ്മാത്മാവിന്റെ ചുറ്റുമായി ജനിച്ചിട്ടും എന്റെ അച്ഛൻ കാമാത്മാവായിത്തീരുകയാലാണ് മരിച്ചതെന്ന് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ കാമാത്മാവിന്റെ ക്ഷേത്രത്തിലാണ് ലോകാൽ ഭഗവാനായ കൃഷ്ണദൈവമായവൻ എന്നേ ജനിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ആ എന്റെ ബുദ്ധി ഇത്രയും ദുഷിക്കുകയും ദേവന്മാർ ഈ നായാട്ടുകാരനേ കൈവിടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അചുരുതപത്താൽ സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിക്ക് ഞാൻ അർഹനല്ലായേയ്ക്കായി. ദുഃഖഹേതുകമായ കളത്രചുത്രാദി ബന്ധത്തിൽ നിന്ന് അകന്ന് മോക്ഷമാഗ്ഗമാണ് ശ്രേയസ്കരമെന്ന് നിശ്ചയിക്കുകയും ഇനി നിർവാഹമുള്ളൂ. എന്റെ പിതാവായ വ്യാസൻ ജനിച്ചുനാൾ തൊട്ടു കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ള ബ്രഹ്മചര്യയേതന്നെ ഞാൻ അനുവർത്തിച്ചേക്കാം. തിപ്രതപസ്സുകൊണ്ട് ഞാൻ ആത്മാവിനെ നിർവൃത്തിയിൽ ചേക്കും. ഭായ്യാഹിനനായി, ശിഷ്യസഹായം പോലുമില്ലാതെ ഞാൻ തനിയേ തന്നെ, മുണ്ഡിതനും ഭിക്ഷുവുമായി ആശ്രമങ്ങൾ തോറും സഞ്ചരിക്കും. പാഴ്ക്കുടിപ്പുകളിലോ മരച്ചവടുകളിലോ സുഖാസുഖങ്ങളൊന്നും നോക്കാതെ വെറും മണ്ണിൽ ഞാൻ കിടക്കും. ദുഃഖിക്കുകയോ ഹാസിക്കുകയോ ചെയ്യാതെയും, സ്തുതിയേയും നിന്ദയേയും തുല്യമായിക്കരുതിയും, ആശീർവാദത്തേയും നമസ്കാരത്തേയും ഭജിച്ചും, ശീതോഷ്ണാദിദന്ദപ ഭാവങ്ങളൊന്നും കൂടാതെയും, യാതൊന്നും കൈക്കൊള്ളാതെയും, ആരേയും നിന്ദിക്കാതെയും, ആരിലും കോപിക്കാതെയും എപ്പോഴും പ്രസന്നമുഖനായും, സർവ്വർക്കും ഹിതകാരിയായും, ചരങ്ങളേയും അചരങ്ങളേയും ഏതു വിധത്തിലും ഹിംസിക്കാതെയും, എല്ലാ പ്രാണികളേയും സ്വന്തം സന്താനങ്ങളേപ്പോലേ കരുതിയും ഞാൻ ജീവിക്കും. വീടുകളിൽ ചുറ്റി നടന്ന് ദിവസേന ഓരോ നേരം മാത്രമേ ഞാൻ ആഹാരം കഴിക്കുകയുള്ളൂ. ഭിക്ഷ കിട്ടാതിരുന്നാൽ അന്ന് ഉരണില്ലെന്നുവെക്കും. ലാഭത്തിലും നഷ്ടത്തിലും ഒരേ ഭാവം മാത്രമേ എന്നിക്കണ്ടാകുകയുള്ളൂ. രോഗം എന്റെ കൈയിൽ അടിച്ചാലും, മരണാരോഗം എന്റെ കൈയിൽ ചന്ദനം പൂശിയൊലും ആ ഇരുവരിലും ശുഭമാകട്ടേ അശുഭമാകട്ടേ ഞാൻ ചിന്തിക്കുകയില്ല. ജീവിക്കുന്നതിനോ, മരിക്കുന്നതിനോ രണ്ടിന്നും ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുകയില്ല. ജീവിതത്തെ അഭിനന്ദിക്കുകയോ, മരണത്തെ ദേവിക്കുകയോ ഞാൻ ചെയ്യുകയില്ല. കാലവ്യവസ്ഥയോടുകൂടിയ അഭ്യുദയക്രിയകൾ മുഴുവൻ ഞാൻ വിട്ടുകളയും. നശ്വരമായ ഏതൊരു കർമ്മത്തിലും ഞാൻ മനസ്സ് ചെലുത്തുകയില്ല. ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളേ ത്യജിച്ച് രാഗദേഷാദി കന്മഷങ്ങളെല്ലാം മനസ്സിൽ നിന്ന് നീക്കിപ്പോയെന്നും എല്ലാ പാപങ്ങളും

ജേയും, എല്ലാ ബന്ധങ്ങളേയും അകറ്റി, ഏതൊന്നിലും ചേരാതെ നിസ്സംഗനായി, വായുവിനേപ്പോലേ ഞാൻ സഞ്ചരിക്കാം. ഇപ്രകാരം നിർമ്മലമായ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി ഞാൻ ദേഹം വെടിയുകയും ചെയ്യും. ആത്മവീര്യം ക്ഷയിച്ചും ദുഃഖിച്ചുംകൊണ്ട് ചുത്രോല്പാദന ശക്തിയില്ലാതെ ഈ കർമ്മമാർഗ്ഗത്തിൽ ഇനി ഞാൻ ചെല്ലുകയില്ല. കൈക്കൊണ്ടാലും കൈവിട്ടാലും അതു നോക്കാതെ അന്ത്യനേർ മുഖിൽ ചെന്ന് ഭീനനായി കേണ നിന്ന് യാചിക്കുന്ന കാമാത്മാവ് വെറും ശവാവിനു തുല്യനാണ്.”

ദുഃഖാൽക്കനായ പാണ്ഡു ഇത്രയും വിലപിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, കന്തിയേയും മാദ്രിയേയും നോക്കി, “കൈരസപ്ര, വിദുരൻ, സത്യവതി, ഭീഷ്മൻ എന്നിവരോടും, ചുരോഹിതന്മാരോടും, ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാർ, ഋതപിക്കുകൾ, ചെമ്പരപ്പുലന്മാർ എന്നിവരോടും, ബന്ധുവർഗ്ഗത്തോടും പാണ്ഡു നാട്ടു വിട്ടു കാട്ടു പൂകിയെന്ന് നിങ്ങൾ ചെന്നു പറയുക.” എന്നേല്പിച്ചു.

കന്തിയും മാദ്രിയും:—“ധർമ്മപതികളായ ഞങ്ങളോടൊന്നിച്ചു തന്നെ തപസ്സു ചെയ്യുവാൻ കഴിയാവുന്ന വേദേ ആശ്രമങ്ങളുണ്ടല്ലോ. അവിടുത്തോടൊന്നിച്ച് സ്വർഗ്ഗസംബന്ധമായ മഹാഫലത്തിന്നു വേണ്ടി തപസ്സു ചെയ്യുന്നതായാൽ ഞങ്ങൾക്ക് സ്വർഗ്ഗത്തിലും അവിടുന്നു തന്നെ ഭർത്താവായി വരാം. ഭർത്താവിനുള്ള ചുണ്ണലോകത്തേത്തന്നെ പ്രാപിക്കുവാനായി ഇന്ദ്രിയങ്ങളെയെല്ലാം നിഗ്രഹിച്ച്, കാമസുഖം വെടിഞ്ഞു് ഞങ്ങൾ ചോരതപസ്സിൽ ഏല്പെട്ടുകൊള്ളാം. മഹാമതിയായ അവിടുന്ന് ഞങ്ങളേ തൃപ്തിയാക്കണമെങ്കിൽ, ഇപ്പോൾ തന്നെ ഞങ്ങൾ നിശ്ചയമായും മരിക്കും.”

പാണ്ഡു:—“ഇപ്രകാരം ധർമ്മഹിതം പോലേ പ്രവർത്തിക്കുവാനാണ് നിങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ, ഞാൻ എന്റേ പിതാവേറ്റിരിക്കുന്ന അനശ്വരമായ വൃത്തിയേ കൈക്കൊള്ളാം. ഗ്രാമോപരിതമായ സുഖശേഖരം ആഹാരത്തേയും വെടിഞ്ഞു് ഞാൻ മഹാതപസ്സിൽ തപിക്കും. മരത്തോലുടുത്തു്, കായ്കിഴങ്ങുകൾ തിന്ന് ഞാൻ മഹാവനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കും. ഇരുസന്ധ്യകൾതോറും ജലസ്പർശവും അഗ്നിഹോത്രവും ചെയ്തു്, പരിമിതമായി മാത്രം ഭുജിച്ചു്, ദേഹം മെലിഞ്ഞു്, മരവുമിരയും, മാനോലും, ജടയുമായി ഞാൻ നാൾ കഴിക്കും. കാര്യം ചൂടും തണുപ്പും ഒരുപോലേ ഏകകൃത്യം, വിശപ്പും ദാഹവും സഹിക്കുകയും ഞാൻ ചെയ്യും. ദുഷ്കരമായ തപസ്സുകൊണ്ട് ഞാൻ ഈ ശരീരത്തേ ശോഷിപ്പിക്കും. ഗുണങ്ങളിലും ദോ

ഷങ്ങളിലും, ബന്ധുക്കളിലും ശത്രുക്കളിലും ഞാൻ ഒരേ ഭാവത്തിൽ വർത്തിക്കും. മന്ത്രംകൊണ്ടും ജലംകൊണ്ടും വന്ദ്യഫലങ്ങൾകൊണ്ടും ഞാൻ പിതൃക്കളേയും ദേവന്മാരേയും പൂജിക്കും. ആർക്കും ഞാൻ അപ്രിയം ചെയ്യയില്ല. എന്റേറ വംശജന്മാരോ, ഗ്രാമവാസികളോ, വാനപ്രസ്ഥന്മാരോ എന്നേ വന്നു കണ്ടു കൊള്ളട്ടേ. അവരേയെല്ലാം ഞാൻ സമഭാവത്തിൽ നോക്കും. ഇങ്ങിനേ, ആരണ്യശാസ്ത്രങ്ങളിലേ ഉഗ്രവും അതുഗ്രവുമായ വിധികളേയെല്ലാം ഈ ദേഹം നശിക്കുവരേക്കും ഞാൻ അനുവർത്തിക്കും.”

ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിച്ച്, ധൃതരാഷ്ട്രൻ താനും തന്റേറ ഭായ്മാദരും അണിഞ്ഞിരുന്ന മൃഡാമണി, പതക്കം, വള മുതലായ ആഭരണങ്ങളും വസ്ത്രങ്ങളും അപ്പോൾ തന്നേ, അഴിച്ചു ബ്രാഹ്മണക്കു് ദാനം ചെയ്തു. “അത്ഥകാമ സുഖങ്ങൾ മുഴുവൻ പരിത്യജിച്ചു് ഭായ്മാരോടു കൂടി പാണ്ഡു കാടേറിയിരിക്കുന്നു”വെന്ന് ഹസ്തിനാപുരത്തിൽ ചെന്ന് പറയുകയെന്ന് അദ്ദേഹം ആ വിപ്രന്മാരേ നിയോഗിക്കയും ചെയ്തു. ഈ ദുഃഖകരമായ വാക്കു കേട്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റേറ പരിചാരകന്മാർ മുഴുവൻ അയ്യയ്യോ വിളിച്ചു് ഉറക്കേ കരയുവാൻ തുടങ്ങി. അവർ നെടുവീപ്പിട്ടും കണ്ണീർ വാർത്തുംകൊണ്ടു്, രാജകുലന പ്രകാരം ധനമെല്ലാം എടുത്തു്, രാജാവാനേ വിട്ടു് രാജധാനിയിലേക്കു് പോയി. ആ ധനം തിരുമുമ്പിൽ വെച്ചു് ധൃതരാഷ്ട്ര മഹാരാജാവോടു്, അവർ പൂത്താനമെല്ലാം ഉണർത്തിച്ചു. അതു കേട്ടു് ധൃതരാഷ്ട്രൻ തന്റേറ സഹോദരനായ പാണ്ഡുവിനേ ഓത്തോത്തു് ദുഃഖത്തിൽ ആണ്ടു ഇരിക്കുവാനും കിടക്കുവാനുംപോലും അദ്ദേഹത്തിന്നു വയ്യാതായി. ഏതനുഭവത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്നു പ്രീതിയുണ്ടായില്ല. ദ്രാഗുവിയോ ഗത്താൽ ദുസ്സഹമായ ശോകത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം നാൾ കഴിച്ചു. പാണ്ഡുവാകട്ടേ, ഭായ്മാരോടുകൂടി ഫലമൂലങ്ങൾ മാത്രം ഭക്ഷിച്ചു് വനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു. അദ്ദേഹം നാഗശതം, ചൈത്രരഥം, കാളകൂടം എന്നീ പവ്വതങ്ങൾ കടന്ന് ഹിമാലയം കയറി ഗന്ധമാദനത്തിൽ ചെന്നെത്തി. അവിടേയുള്ള മഹാഭൂതങ്ങളുടേയും മഹാമുനികളുടേയും രക്ഷയിൽ, സുഖദുഃഖങ്ങളിൽ സമഭാവത്തോടുകൂടി ഏതാനും നാൾ വസിച്ചു. അവിടേ നിന്ന്, പിന്നീടു്, ഇന്ദ്രദ്വേകസരസ്സു വഴിക്ക് ഹംസകൂടം കടന്ന് അദ്ദേഹം ഗതാംഗത്തിലെത്തി അവിടേയാണ് അദ്ദേഹം തപസ്സിലേപ്പെട്ടു് ചാത്തതു് :

ഇരുപത്തിരണ്ടാം അദ്ധ്യായം. സന്താനചിന്ത.

സിലന്മാർ, ചാരണന്മാർ മുതലായവർക്കെല്ലാം പ്രിയദർശനനായി ശ്രേഷ്ഠമായ തപസ്സിൽ എപ്പെട്ട് വീര്യവാനായ പാണ്ഡു ശതശ്രംഗത്തിൽ പാർത്തവന്നു. ശുശ്രൂഷാപരനായി, അഹംഭാവം വെടിഞ്ഞു, ഇന്ദ്രിയങ്ങളേ നിഗ്രഹിച്ചു, മനസ്സിനേ നിയന്ത്രിച്ചു, സ്വന്തം ശക്തി കൊണ്ട് സ്വർഗ്ഗം നേടുവാൻ ആ പരാക്രാന്തൻ ശ്രമിച്ചു. മഹഷി കളിൽ ചിലർ അദ്ദേഹത്തേ സഹോദരനേപ്പോലേയും മറ്റു ചിലർ സഖാവിനേപ്പോലേയും വേറേ ചിലർ പുത്രനെപ്പോലേയും സ്നേഹിച്ചു തുടങ്ങി. പല കാലത്തേ പരിശ്രമംകൊണ്ട് പാണ്ഡു നിഷ്കന്യ തപസ്വിയും ബ്രഹ്മക്ഷിപ്തശരണമായി ശോഭിച്ചു. അക്കാലത്ത് ഒരു കറുത്ത വാവിന്നാർ മഹാപ്രതാപമുള്ള മഹഷികൾ ബ്രഹ്മാവിനേ കാണുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു സത്യലോകത്തിലേക്ക് പുറപ്പെടുകയുണ്ടായി. അവരുടേ ആ പുറപ്പാട് കണ്ട്, എവിടേക്കാണ് പോകുന്നതെന്ന് പാണ്ഡു അന്വേഷിച്ചു.

ജ്ഞികൾ:—ദേവന്മാരും, മഹഷികളും, പിതൃക്കളും, മറ്റു മഹാത്മാക്കളും ചേർന്ന് ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ ഇന്ന് ഒരു മഹായോഗം നടക്കുന്നുണ്ട്. ബ്രഹ്മാവിനേ കണ്ട്, ആ യോഗത്തിൽ സംബന്ധിക്കുവാനാണ് ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പോകുന്നത്.”

പാണ്ഡു അപ്പോൾ തന്നെ എഴുന്നേറ്റു പത്നിമാരോടുകൂടി, ആ മഹഷികളോടൊന്നിച്ച് വടക്കോട്ട് തിരിഞ്ഞ് സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിക്കുവാൻ നടക്കൊണ്ടു. പാർവ്വതത്തിൽ നിന്ന് ഉയന്നുയർന്നു പോകുന്ന താപസന്മാർ പാണ്ഡുവിന്റെ വരവ് കണ്ട് അതു തടഞ്ഞ് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു.—

ഈ സാഹസത്തിൽ ഭവാനു പ്രവേശിക്കരുത്. രമണീയങ്ങളായ പാർവ്വതങ്ങളെന്നപോലെ ദുർഗ്ഗങ്ങളായ ദേശങ്ങളും വളരേ വളരേ കടന്നിട്ടു വേണം ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ എത്തുവാൻ. ഗീതസ്വരം ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിമാനസഞ്ചയംകൊണ്ട് ചിലെടത്ത് വഴി തടഞ്ഞിരിക്കും. ദേവന്മാർ, അസുരന്മാർ, ഗന്ധർവ്വന്മാർ മുതലായവരുടേ ക്രീഡാസ്ഥാനങ്ങളാണ് ചിലെടങ്ങളിൽ കാണുക. കണ്യേരന്റെ വക് ഉദ്യോഗങ്ങൾ പലതും കടന്നു പോകേണ്ടതുണ്ട്. വഴിയിൽ ചിലെടം നിർപ്പായം മറ്റു ചിലെടം കുന്നും കഴിയുമായും കിടക്കുന്നു. മഹാനദീതീരങ്ങളും ഗന്ധനങ്ങളായ ഗിരിഗന്ധപരങ്ങളും, വൃക്ഷങ്ങളും ദൃഗപക്ഷികളും കൂടിയില്ലാതെ എപ്പോഴും ഹിമമയമായിരിക്കി

കടന്ന പ്രദേശങ്ങളും വഴിയിൽ അവിടവുവേണ്ടിയായി കാണാം. കടക്ക വാനോ അടുക്കവാനോ ആക്കും വയ്യാത്ത ദുർഗ്ഗങ്ങളാണ് ചിലെടത്തുള്ളത്. പക്ഷികൾക്കുപോലും പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത ആ ദുർഗ്ഗങ്ങളേ മറ്റു ഗുരങ്ങളുണ്ടോ അതിക്രമിക്കുന്നു! വായു മാത്രം സഞ്ചരിക്കുന്ന ആ സ്ഥലങ്ങളിൽ സിദ്ധന്മാക്കും മഹഷികൾക്കുമല്ലാതെ മറ്റാർക്കും ചെല്ലുവാൻ വയ്യ. ഇങ്ങിനെയുള്ള പർവ്വതത്തിൽ ഈ രാജചക്രവർത്തി എങ്ങിനെയോ കയറിപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അവിടെ ഭവാനും ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ യാത്രയിൽ ഭവാനും ഏല്പുകയുമുണ്ട്.

പാണ്ടി:—മഹാശയന്മാരായ ഭവാനാർ എന്താണ് പറഞ്ഞതെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞു. സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിക്ക് അർഹതയുള്ള സിദ്ധനോ മഹഷിയോ അല്ലാ ഞാൻ. രാജചക്രവർത്തിയായ ഞാൻ ചക്രവർത്തിയായ ആ നിലയ്ക്കും സ്വർഗ്ഗഭ്രഷ്ടനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അചക്രവർത്തിയായ എനിക്ക് സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് ഒരിടത്തും ഒരു വഴിയും ഇല്ലാത്തതോത്താണ് ഞാൻ ഇപ്പോൾ ദുഃഖിക്കുന്നത്. പിതൃക്കളേ സംബന്ധിച്ച് എനിക്കുള്ള കടത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിയുവാൻ കഴിയാതായതിൽ ഞാൻ എങ്ങിനെയോ പരിതാപിക്കാതിരിക്കേണ്ടത്. ഞാൻ സന്താനം ഹീനനായാൽ എന്തേ നാശത്തോടുകൂടി പിതൃക്കൾക്കും നാശം പറ്റുമെന്നുള്ളത് നിശ്ചയമാണ്. മനുഷ്യൻ നാലു വിധം കടങ്ങളോടു കൂടിയാണ് ജനിക്കുന്നത്. പിതൃക്കളേയും, ദേവന്മാരേയും പ്രാണികളേയും മനുഷ്യരേയും സംബന്ധിച്ചവയാണ് ആ കടങ്ങൾ. ഇവ അതതു കാലത്ത് തീർക്കാതിരിക്കുന്ന മനുഷ്യന് പരലോകത്തിൽ സ്ഥാനമൊന്നും ഇല്ലെന്നാണ് ധർമ്മജ്ഞന്മാർ വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. യജ്ഞങ്ങളേക്കൊണ്ട് ദേവന്മാരേയും, സ്വാർദ്ധ്യായവും തപസ്സുംകൊണ്ട് മൃഗികളേയും, ചക്രവർത്തിയേയും ശ്രാദ്ധങ്ങളേയുംകൊണ്ട് പിതൃക്കളേയും, സത്വംകൊണ്ട് മനുഷ്യരേയും സന്തോഷിപ്പിക്കണം. ഞാനാവട്ടേ, പ്രാണികളോടും, ദേവന്മാരോടും, മനുഷ്യരോടുമുള്ള കടത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു; പൈതൃകമായ കടം മാത്രമാണ് തീർക്കാതിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് എന്തേ ദേഹം നശിക്കുന്നതോടുകൂടി പിതൃക്കൾ പ്രകാശശൂന്യരായിത്തീരും. മനുഷ്യൻ ഭൂമിയിൽ ജനിക്കുന്നത് സന്താനത്തിനായിട്ടാണ്. എന്തേ പിതൃക്ഷേത്രത്തിൽ മഹഷിയാൽ ഞാനെന്നപോലെ, എന്തേ ക്ഷേത്രത്തിൽ എങ്ങിനെയോ മക്കളുണ്ടാവേണ്ടതെന്ന് മുന്നിട്ടുവന്നവരായ ഭവാനാർ പറഞ്ഞുതന്നാലും?

പ്രാണികൾ:—ധർമ്മാത്മാവായ രാജാവേ, പുണ്യശാലിയും ദേവതാലയമായ ചക്രവർത്തി ഭവാനുണ്ടാകുമെന്ന് ദിവ്യപക്ഷ്യംകൊണ്ട് ഞ

ങ്ങൾ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഭവാൻ സചുത്രനാകുമെന്നാണ് ദൈവസങ്കല്പം; അത് സ്വന്തം കർമ്മംകൊണ്ട് ഭവാൻ ഫലവത്താക്കുക. അനാകുലനും ബുദ്ധിമാനമായ മനുഷ്യൻ ക്ലേശം കൂടാതെ ഫലം നേടുന്നു. അതുപോലെ, ഭവാൻ ഉണ്ടാകുവാനിരിക്കുന്ന ഫലത്തിനു വേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുക. അപ്പോൾ ഭവാൻ ഗുണസമ്പന്നനും പ്രീതികരനുമായ ചുത്രനേ നേടും.”

ഋഷികൾ പറഞ്ഞതു കേട്ട്, മൃഗശാപത്താൽ ചുത്രസിദ്ധിക്ക് നേർവഴിക്കു ചെല്ലുവാൻ കഴിവില്ലാത്ത പാണ്ഡു കുറേ നേരത്തേക്ക് ചിന്താപരനായിത്തീർന്നു. അതിൽപ്പിന്നേ, യശസിനിയും തന്റേറ ധർമ്മപത്നിയുമായ കുന്തിയോട്, മററാരുമില്ലാത്തപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“സന്താനം നേടുന്നതിന് എന്നാലാവുന്നതേതോ അത് ചെയ്യാവതല്ലെന്നാണ് വന്നിരിക്കുന്നത്. എന്തേ ഈ അപത്തിൽ നീ തന്നെ വേണം ചുത്രോല്പാദനത്തിന് യത്നിക്കുവാൻ. സന്താനമെന്നതാണ് ലോകത്തിൽ ധർമ്മതത്വം ശാശ്വതവുമായ പ്രതിഷ്ഠയെന്ന് ധീരന്മാരായ ധർമ്മവാദികൾ പറയുന്നു. യജ്ഞം, ദാനം, തപസ്സ്, നിയമം എന്നിവ ശരിയായി അനുഷ്ഠിച്ചാലും, ഇതെല്ലാം തന്നെയും, അപത്രിത്തോളം പാവനമല്ലത്രേ. ഇതറിഞ്ഞിട്ടു തന്നെയാണ്, ചുത്രനില്ലാത്തവൻ ചുണ്ഡലോകങ്ങളേ പ്രാപിക്കുവാൻ അഹ്നല്ലെന്ന് ചിന്തിച്ച് നിന്നോട് ഞാൻ ഇത്രയും പറയുന്നത്. ഇണ ചേർന്നു കളിക്കുന്ന ഇരുമൃഗങ്ങളേ ഞാൻ അതിക്രമമാവണ്ണം അന്വേഷിക്കുകയാൽ, മൃഗരൂപം ധരിച്ചിരുന്ന മുനികുമാരൻ തനിക്കുണ്ടായപ്പോലേയുള്ള നാശം എന്നേയും ബാധിക്കുമാറ് ശപിക്കുകകൊണ്ട് എനിക്ക് ഭായ്യയോട് ചേർന്ന് അപത്രിത്തേ ഉണ്ടാക്കുവാൻ കഴിവില്ലാതായിരിക്കുന്നു. ധർമ്മവിധി പ്രകാരം, ബന്ധുദായാദന്മാരായി ആദ്യം, അബന്ധുദായാദന്മാരായി ആദ്യം—ഇങ്ങിനെ പന്ത്രണ്ടു വിധം ചുത്രന്മാരുണ്ട്. ശരിയായി വിവാഹം ചെയ്തവളിൽ തനിക്കു തന്നെ ഉണ്ടാകുന്ന സ്വയംജാതൻ; തന്റേറ ഭാര്യയിൽ അന്യന്റേറ അനുഗ്രഹംകൊണ്ട് ജനിക്കുന്ന പ്രണീതൻ; അന്യന്റേറ രേതസ്സ് വിലയ്ക്കു വാങ്ങി, അതിൽ നിന്ന് തന്റേറ ഭാര്യയിലുണ്ടാകുന്ന പരിക്രീതൻ; അന്യന്റേറ ഭാര്യയായിരുന്നാലും അവളേ പ്രാപിച്ചു താൻ ജനിപ്പിക്കുന്ന പൈനാഭവൻ; താൻ വിവാഹം ചെയ്ത സ്ത്രീയിൽ, ആ വിവാഹത്തിനു മുമ്പു തന്നെ തനിക്കുണ്ടാകുന്ന കാന്തീനൻ; തന്റേറ ഭാര്യ സൈപരിണിയായിത്തീർന്ന് അവളിൽ അന്യനുണ്ടാകുന്ന കുണ്ഡൻ—എന്നിവരാണ് ചുരുക്കത്ത് ബ

സുഭാധാദന്മാരായ ആറുതരം ചുത്രന്മാർ. അന്യമാതാപിതാകന്മാരിൽനിന്ന് തന്നിക്കായി സമർപ്പിച്ച കിട്ടിയ ദത്തൻ; താൻ അന്യനിൽ നിന്ന് വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിയ ക്രീതൻ; മുൻപറഞ്ഞ ഏകപ്രകാരത്തിലും ചുത്രനായിട്ടുള്ളവനെല്ലെങ്കിലും, താൻ മകനാണെന്ന് തന്നെത്താൻ പറഞ്ഞു വരികയാൽ കൈക്കൊണ്ട കൃത്രിമൻ; ഗർഭവതിയായ സ്ത്രീയേ താൻ വിവാഹം ചെയ്തതിൽപ്പിന്നെ അവളുടേ ആ സന്താനമായ സഹോദരൻ; ഒന്നിലധികം സഹോദരന്മാരിൽ ഒരേ ആരംഭങ്ങളായിട്ടുള്ള സന്താനം മറ്റുള്ളവരുടേതുമാണെന്ന് ഭാവിച്ചു കൈക്കൊള്ളുന്ന ജ്ഞാതിഭരതസ്സ്; ഹീനസ്ത്രീയിൽ താൻ ജനിപ്പിക്കുന്ന സന്താനം— എന്നിവരാണ് മനുഷ്യന്റേ അബസുഭാധാദന്മാരായ മക്കൾ. ആദ്യ മാദ്യം പറഞ്ഞതുപോലേയുള്ള മക്കളൊന്നും ഉണ്ടാകാതിരുന്നാൽ, ഭട്ടവില്ലൊടുവിൽ പറഞ്ഞ തരത്തിലുള്ള സന്താനങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും മൊന്ന് നേടുവാൻ ശ്രമിക്കണം. തന്റേ ദത്താവ് ചുത്രോല്പാദനത്തിന് കഴിയാത്തവധം ആവത്തിൽപ്പെട്ടു പോയാൽ ഭാര്യ ഉത്തമനായ ഭർതൃസഹോദരനേ പ്രാപിച്ചിട്ടെങ്കിലും സ്വന്തം ഭർതാവിനായി പ്രണീതനെന്ന ചുത്രനേ നേടണം. പിതൃകുലത്തിൽ നിന്നു നേടുന്ന സന്താനവും ശ്രേഷ്ഠവും ധർമ്മപ്രദവുമാണെന്ന് മനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എട്ടോ, കുന്തി, സന്താനഹീനനാണ് ഞാൻ. ചുത്രനു വേണ്ടി ഞാൻ നന്നേത്തന്നേ ശ്രമം പ്രാപിക്കുന്നു. തുല്യന്മാരിൽ നിന്നോ ശ്രേയസ്വികളിൽ നിന്നോ നീ എന്നിക്കായി അപത്യത്തേ നേടുക. ശാരദണ്ഡായനിയുടേ കഥ ഇവിടേ നീ പ്രത്യേകം ഓർക്കേണ്ടതാണ്. ചുത്രോല്പാദനത്തിന് ഭർതാവിന്റേ നിയോഗപ്രകാരം ആ വീരപത്നി, ആത്മവകാലത്തിലേ രജസ്വലാപ്രസവം അനുഷ്ഠിച്ച് നാലാം നാൾ സ്നാനം ചെയ്ത്, പെരുവഴിയിൽ ചെന്നു നിന്ന് ഒരു സിദ്ധശ്രാദ്ധമണനേ വരിച്ച് ചുംസവനം സംബന്ധിച്ച അഗ്നി ഹോമം കഴിച്ചതിൽപ്പിന്നെ ആ വിപ്രോത്തമനോടൊന്നിച്ചു തന്നെ പാർക്കുകയുണ്ടായി. അതിൽ, ദുഷ്ടയൻ തുടങ്ങിയ മൂന്നു മഹാരഥന്മാരായ ചുത്രന്മാരേ അവൾ നേടി. അതുപോലെ, എന്റേ നിയോഗപ്രകാരം ഭവതി തപോനിധിയായ ബ്രാഹ്മണനിൽ നിന്ന് അപത്യത്തേ ഉല്പാദിപ്പിക്കുവാൻ ഉടൻ തന്നെ ശ്രമിക്കുക.”

കുന്തി:—ധർമ്മജ്ഞനായ ഭവാൻ എന്നോട് ഇപ്രകാരം ഒരിക്കലും പറയരുത്. സുന്ദരാംഗനായ ഭവാനിൽ പ്രേമം തികഞ്ഞ ധർമ്മപത്നിയാണ് ഞാൻ; വീരനും മഹാബാഹുവുമായ ഭവാൻ തന്നെ ഈ എന്നിൽ വീരശാലികളായ സന്താനങ്ങളേ ധർമ്മപ്രകാരം ജനിപ്പി

ക്കുറവാണ് വേണ്ടത്. അതിൽപ്പിന്നെ, ഭവാനോടൊന്നിച്ചു തന്നെ ഞാൻ സ്വയംതൃപ്തിപ്പെട്ട് വന്നുകൊള്ളാം. അപത്യത്തിനായി ഭവാനു തന്നെയായിരിക്കണം എന്നു പ്രാപിക്കുന്നത്. ഭവാനേ വിട്ട് അന്യപുരുഷനെ മനസ്സുകൊണ്ടുപോലും ഞാൻ പ്രാപിക്കുകയില്ല. ഈ ലോകത്തിൽ ഭവാനേക്കാൾ വിശിഷ്ടനായ മനുഷ്യൻ വേദോന്മുഖനാണ്? ഭവാനു ശരീരംകൊണ്ട് പുത്രോല്പാദനത്തിനു കഴിവില്ലെങ്കിൽ, ആ കൃത്രിമമനസ്സുകൊണ്ട് നിർമ്മിക്കാമല്ലോ. വൃഷ്ടിതാശ്വനേപ്പറ്റിയുള്ള പുരാണ കഥ ഭവാനു കേട്ടിട്ടില്ലയോ? ആ രാജാവിനേപ്പോലേ, തപോയോഗബലം ചേർന്ന ഭവാനു മനസ്സുകൊണ്ട് ഈ എന്നിൽത്തന്നെ പുത്രന്മാരേ ജനിപ്പിക്കുവാൻ ശക്തനാണ്.

കുന്തി പറഞ്ഞ വൃഷ്ടിതാശ്വനേറ കഥയാവിതു:—

പണ്ട്, പുരുവംശത്തിൽ വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ എന്നു പ്രഖ്യാതനായി പരമധർമ്മിയായ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. ആ മഹാ ഭൂമിയിൽ നടത്തിയ യാഗത്തിൽ ദേവേന്ദ്രനോടും ദേവജിതനോടുംകൂടി ദേവന്മാർ വന്നു ചേരുകയുണ്ടായി. രാജാവിനായ വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ ആ യജ്ഞത്തിൽ സോമത്താൽ ഇന്ദ്രനും ദക്ഷിണകളാൽ ദിവിന്മാരും സംപ്രീതിപ്പെട്ടു മരിച്ചു. ബ്രഹ്മജിതനും ദേവന്മാരുംകൂടി രാജാവിന്റെ യജ്ഞകർമ്മത്തിൽ പങ്കു ചേർന്ന് പണി ചെയ്തു. അന്നു മുതൽ വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ രാജാവു എല്ലാ മനുഷ്യരിലും വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠനായി വിളങ്ങി. ശിശിരകാലത്തിന്റെ അന്ത്യത്തിൽ സൂര്യൻ സമുദ്രത്തോളെയെന്ന പോലേ, ആ രാജസന്തമൻ മറ്റൊരാൾ രാജാക്കന്മാരേയും പിടിച്ചടക്കി വിജയിച്ചു. അശ്വമേധയെന്ന മഹാ യജ്ഞത്തിൽ ആ പ്രതാപവാൻ, കിഴക്കും വടക്കും തെക്കും പടിഞ്ഞാറും വാഴുന്ന എല്ലാ രാജാക്കന്മാരേയും വശവത്തിലാക്കി. പത്തു മത്ത ഗജങ്ങൾക്കുള്ള കായശക്തി ആ രാജേന്ദ്രനുണ്ടായി. വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ യശോവർദ്ധനും മനുഷ്യേന്ദ്രനുമായിരുന്നു, വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ കടൽ മുഴുനീളം മുന്നിൽ വെന്തിരിക്കുന്നുവെന്നും പുരാണ കഥകൾ അറിയുന്നവർ എപ്പോഴും ചുരുക്കിപ്പറയുകയുണ്ട്. അച്ഛൻ സ്വന്തം മക്കളെയെന്നപോലേ വൃഷ്ടിതാശ്വനൻ എല്ലാ വർണ്ണങ്ങളേയും പരിചരിച്ചു വന്നു. മഹാ യജ്ഞങ്ങൾ പലതും ചെയ്ത് അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണക്കുടുംബത്തിൽ. കക്ഷിവാന്റെ പുത്രിയായ ഭദ്രയാണു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ. ആ പരമസമ്മതയായ രാജ്ഞി ലോകത്തിൽ രൂപമണ്ഡലംകൊണ്ട് നിസ്സുലയായി ശോഭിച്ചു. പരസ്പരം കാമാതുരതയോടുകൂടിയാണ് അവർ വെന്തിച്ചത്. ഭദ്രയിൽ രാജാവിനു കാമം വളരുകകൊണ്ട് അദ്ദേഹം

ക്ഷയരാഗത്താൽ പിരിഞ്ഞുപോയി; പിന്നീട്, കാലവിളംബംകൂടാതെ സൂര്യനേപ്പോലെ, സ്വന്തം ശക്തിത്തേത്തുമാഞ്ഞുകൊണ്ട് മറഞ്ഞുപോയി. ഇങ്ങിനെ, ഭർത്താവു മരിക്കയാൽ അച്യുതയായ ഭദ്ര ചോരകുടുംബത്തിനായി വിലപിച്ചു:—

“സ്രീക്ക് ഭർത്താവില്ലാതെപ്പോയാൽ, പിന്നെ എന്താണുള്ളത്? ഭർത്താവിനേക്കൂടാതെ ദുഃഖിച്ചു നാറുകഴിക്കുന്നവരും, വാസ്തവത്തിൽ, ജീവിക്കുന്നവർല്ല. ഭർത്താവ് വേർപെട്ടാൽ, അപ്പോൾതന്നെ മരിക്കുകയാണ് സ്രീക്ക് ശ്രേയസ്സരം. അല്ലയോ, പരമധർമ്മജ്ഞനായ ക്ഷത്രിയചൂഡ, ഞാൻ അവിടുത്തെ ഗതിയേത്തന്നെ ചിന്താശൂന്യനായിത്തീർന്നു; എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചു എന്നേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയാലും! അവിടുത്തേക്കൂടാതെ ഒരു നിമിഷംപോലും ജീവിക്കുവാൻ എനിക്കവശ്യം. അവിടുന്ന് എന്നിൽ പ്രസാദിക്കണം! എന്നേയും, അവിടുന്ന് ചെല്ലുന്നെടത്തേക്ക് കൊണ്ടുപോകുക. നന്മയിലും തിന്മയിലും അവിടുത്തെ ചിന്താലേ ഞാൻ അനുഗമിക്കും. അവിടുത്തോടൊന്നിച്ചു ഞാനും മരിക്കുകതന്നെചെയ്യും. നിശ്ചലനേപ്പോലെ എപ്പോഴും ചിന്താശൂന്യനായിത്തീർന്ന അവിടുത്തെ വശവത്തിനായി, ഏതേതു അവിടുത്തേക്കു പ്രിയവും ഹിതവുമായിരിക്കുന്നുവോ, അതതിന്നൊത്തവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കുന്നവളാണ് ഞാൻ. ഞാൻ ഇനിയും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതന്നെ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ, അവിടുത്തെ വിധോഗത്താൽ ഇന്നു മുതൽ ഞാൻ മനസ്സുവരുന്ന കഷ്ടങ്ങളും വ്യഥകളും അനുഭവിക്കുന്നവളായിത്തീരും. പണ്ട് ഞാൻ ഭാഗ്യദോഷംകൊണ്ട് ദമ്പതികളേ വേർപെടുത്തിയിരിക്കാം. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം അവിടുത്തെ ഈ വിധോഗം എനിക്ക് ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായത്. ഭർത്താവിനെ പിരിഞ്ഞു ഒരു മുഹൂർത്തമെങ്കിലും ജീവിക്കുന്നവരും നരകത്തിൽവീണ പാപിയേപ്പോലേയാണ് ദുഃഖിക്കുക. പുറപ്പെട്ടവരിൽ ചെല്ല പാപകർമ്മത്തിന്റെ ഫലമാണ് ഇപ്പോൾ എനിക്ക് നേരിട്ടിരിക്കുന്നത്. അന്ന് ഞാൻ കൂടിയിണങ്ങിയിരിക്കുന്നവരേ വേർപെടുത്തി വിട്ടിരിക്കാം. അല്ലയോ, രാജേന്ദ്ര, അവിടുത്തെ വിധോഗത്താൽ ദുഃഖിതയായ ഞാൻ ഇന്നുമുതൽ വെറും ദർപ്പത്തിൽത്തന്നെ കിടന്ന് അവിടുത്തെ ദർശനത്തേപ്പറ്റിമാത്രം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു നാറുകഴിക്കുവാനാണ് നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്. അവിടുന്ന് എനിക്ക് കാണായിത്തീരട്ടേ. ശോകാന്തയായി, കൃപണയായി ഞാൻ കരുണകരുണം വിലപിക്കുന്നതു അവിടുന്ന് അറിയുന്നില്ലയോ!”

ഇങ്ങിനെ പലതും പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുകരഞ്ഞുകൊണ്ട് ഭർത്താവിന്റെ ശവത്തേ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകിടക്കുന്ന ഭദ്രയോടു വൃഷിതാശ്വനൻ മ-

റഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ട്—“ഭദ്രേ, ഏഭ്യേന്നേനാലും! നിനക്ക് ഞാൻ ഒരു വരം തരാം. ചാരുഹാസിനിയും വരാംഗിയുമായ നീ! ഋതുസ്ഥാനം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ അഷ്ടമിക്കോ ചതുർശിക്കോ നിന്റെ തലത്തിൽ എണ്ണാടൊന്നിച്ചു കിടന്നാൽ, അപ്പോൾ ഞാൻ അപത്യത്തേ ജനിപ്പിക്കാം” എന്നു പറഞ്ഞു സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. ഇതുകേട്ട് ചത്രാത്മിനിയായ ആ പതിവ്രത അപ്രകാരത്തന്നേ പ്രവർത്തിച്ചു. ശവത്തോടൊന്നിച്ചുകിടന്ന് ആ ദേവി മൂന്നു സാലപന്മാരേയും നാലു മന്ദനാരേയും മക്കളായി നേടി. ഇങ്ങിനെ, വൃഷിതരൂപാനേപ്പോലെ, മനശ്ശക്തികൊണ്ട് തന്നിൽ അപത്യത്തേ ഉണ്ടാക്കാമെന്ന് ചാണുധവനോട് കത്തി ഉണർത്തിച്ചു.

ചാണുധു:—“ഏഭോ കല്യാണി, പണ്ട് വൃഷിതരൂപൻ അങ്ങിനെ പ്രവർത്തിച്ചത് ശരിയാണ്. എന്നാൽ, ആ രാജാവ് അമരേല്യനാണെന്ന് നാം ഓർക്കണം. ധർമ്മജ്ഞന്മാരും മഹാത്മാക്കളുമായ മഹാഷികർ കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ചുരണതത്വം ഞാൻ നിന്നോടു പറയാം. മുൻകാലത്തു, സ്രീകർ ആക്കു കാണാവുന്നവണ്ണം വെളിയിലെങ്ങും സഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. ഭർത്താക്കന്മാർക്കോ മറ്റോ കീഴ്പ്പെടാതെ ഇഷ്ടം പോലെ വിഹരിക്കുന്നവരായിരുന്നു അന്ന് അവർ. യൗവനത്തിൽ സുഭഗനായ ഭർത്താവിനേവിട്ട് വ്യഭിചരിച്ചാൽത്തന്നെയും അതു അധർമ്മമല്ലെന്നാണ് പണ്ടത്തേ ധർമ്മം. ഇന്നും ആ പൌരണികധർമ്മം പക്ഷിമൃഗാദികൾ കാമക്രോധങ്ങൾകൂടാതെ ആചരിച്ചുവരുന്നു. ഇങ്ങിനെ പ്രമാണത്തോടുകൂടിയ ഈ ധർമ്മത്തേ മഹാഷികർ മാനിക്കുന്നുണ്ട്. സ്രീകർക്ക് അനുഗ്രഹകരവും സന്നാതനവുമായ ഈ ധർമ്മത്തെ ഇന്നും ഉത്തരകുരുരാജ്യത്ത് ആദരിക്കുന്നു. സ്രീകളേസാബന്ധിച്ച് ഇപ്പോഴത്തെപ്പോലെയുള്ള മയ്യാദ ഇവിടെ എപ്പിടത്തിട്ട് അധികം കാലമായിട്ടില്ല. ആരാണ്, എന്തിനാണ് ഇത്തരം മയ്യാദ നടപ്പിലാക്കിയതെന്ന് ഞാൻ നിന്നോട് പറയാം. മുന്പ് ഉദ്യാലകൻ എന്നു പേരായി ഒരു മഹാഷിയുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് ശേഷതകേതുവെന്ന് പ്രഖ്യാതനായ ഒരു മകനുണ്ടായി. ആ മുനികുമാരൻ ക്രൂദ്ധനായിത്തീർന്നു അവസരത്തിൽ ധർമ്മോചിതമാക്കിവെച്ചു മയ്യാദയാണ് ഇപ്പോൾ നടന്നു വരുന്നത്. ശേഷതകേതുവിന്റെ അമ്മയെ, അച്ഛന്റെ മുമ്പിൽ വെച്ചുതന്നെ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ കൂടെ പോരുവാൻ കൈയിൽകടന്നു പിടിക്കുകയുണ്ടായി. ഇതുകേട്ട് ആ മുനികുമാരൻ കോപാമയനായിത്തീർന്നു. ക്രൂദ്ധനായ മകനെ ഉദ്യാലകൻ സാത്തപനം ചെയ്യുവാൻ ശ്രമിച്ചു.

“ഉണ്ണീ നീ കോപിക്കരുത്. ഈ ബ്രാഹ്മണന്റെ കൃത്യാ സനാതനമായ ധർമ്മത്തിന് അനുസരിച്ചുതന്നേയാണ്. ആർക്കും ഇടവെടാവുന്നവണ്ണം വെളിയിലെങ്ങും സഞ്ചരിക്കുന്നവരാണ്. എല്ലാവണ്ണങ്ങളിലേയും സ്ത്രീകൾ. പന്തക്കളെ നാപോലേ അതതുവണ്ണത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കാം.”

അച്ഛൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടും ശേപതകേതു അടങ്ങിയില്ല. ആ മുനികുമാരൻ അപ്പോൾതന്നെ ഭൂമിയിൽ സ്ത്രീചുരുഷന്മാർക്ക് പ്രത്യേകമായ മയ്യാദ ഏല്പിട്ടുത്തി. ഈ മയ്യാദ മനുഷ്യരേയല്ലാതെ മറ്റു ജീവികളേ ബാധിക്കുകയല്ല.

“ഭർത്താവിനേവെട്ടി” സ്ത്രീകൾ വ്യഭിചരിക്കുന്നത് ഭൂണഹത്യയോലേ ഫോരവും ദുഃഖകരവുമായ പാപമാണ്. അതുപോലേ, സുവൃത്തയും പതിവൃത്തയുമായ ഭാര്യയേവെട്ടി ചുരുഷൻ വ്യഭിചരിക്കുന്നതും പാതകമത്രേ. സന്താനത്തിന്നുവേണ്ടി ഭർത്താവിന്റെ നിയോഗപ്രകാരം ഭാര്യ ചെയ്യാതിരുന്നാൽ, അതും പാപമാണ്.”

ഇങ്ങിനെയൊണ് ഉദ്ദാലകപുത്രനായ ശേപതകേതു ഏല്പിട്ടുത്തിയ മയ്യാദ. എട്ടോ, കുന്നി, ഭർത്താവായ സൌദാസൻ കല്പിക്കുകകൊണ്ടു മദയന്തി പുത്രലാഭത്തിനായി വസിഷ്ഠമുനിയുടേകൂടേ പോകുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് അവർ അർദ്ധകൻ എന്ന ഒരു കുമാരനേ നേടി. ഭർത്താവിന്റെ പ്രിയത്തിനായി അവർ അങ്ങിനെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടേ ജനനമത്രേ എങ്ങിനെയൊണെന്ന് ഭവതിക്കറിയാമല്ലോ. കൃഷ്ണദൈവചായനനിൽനിന്നല്ലയോ കുരുവംശം വളന്നിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, മുൻകഴിഞ്ഞ കാൽമുല്ലാം ശരിയായി ആലോചിച്ച് ഭവതി എന്റെ ധർമ്മാചിതമായ വാക്കുകേട്ടു അതിനണ്ണം പ്രവർത്തിക്കണം. അർത്ഥവകാലങ്ങളിൽ പതിവൃത്തയായ സ്ത്രീ ഭർത്താവിനേ അതിക്രമിക്കരുതെന്നാണ് ധർമ്മജ്ഞന്മാർ വെച്ചിരിക്കുന്നധർമ്മം. മറ്റു കാലങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ സ്വതന്ത്രരുകളാണ്. സജ്ജനം പറയുന്ന ഈ പൂർവ്വയുഗധർമ്മം നോക്കിയാലും ഭവതിക്ക് എന്റെ അഭിമതംപോലേ പ്രവർത്തിക്കാവുന്നതാണ്. പിന്നേ, പ്രത്യേകിച്ചു, ധർമ്മമായാലും, ഓധർമ്മമായാലും ഭർത്താവ് എന്തു പറയുന്നുവോ, അതിന്നനുസരിച്ച് ഭാര്യ ചെയ്യേണമെന്നുണ്ടല്ലോ വേദജ്ഞമതം. ഇതിന്നെല്ലാംപുറമേ, പുത്രോല്പാദനത്തിന് കഴിവില്ലാതായും, എന്നാൽ, പുത്രകാമനായുമിരിക്കുന്ന എന്റെ പ്രാർത്ഥനയാണ് ഇതെന്നറിഞ്ഞ് ഭവതി യഥോചിതം പ്രവർത്തിക്കുക. തണ്ടാരിതരപോലേ ചൊക്കപ്പൊളികലർന്ന വിരലുകളോടുകൂടിയ എന്റെ ഈ കൈകൾകൂടി നിറകുഴിയിൽ വെ

ചുകൊണ്ട്, ചുരുദാനത്തിലുള്ള കെരളകത്താൽ പ്രേരിതനായ ഞാൻ എന്നിൽ പ്രസാദിക്കേണമെന്ന് ഭവതിയോട് ഇതാ, പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. എന്റെ നിയോഗപ്രകാരം, ഭവതി താപസോത്തമനായ ബ്രാഹ്മണനേ പ്രാപിച്ചു ഗുണശാലികളായ ചുരുന്മാരേ നേടുക. ഭവതിയുടേ കർമ്മത്താൽ, ചുരുവാന്മാർക്കുള്ള ലോകം ഞാൻ നേടുമാവാട്ടേ.”

കുന്തി:—“ഞാൻ ബാല്യകാലത്ത് ചിത്രഗുഹത്തിൽ പാർക്കുമ്പോൾ എന്റെ അച്ഛൻ അതിഥിപൂജയ്ക്കാണ് എന്നേ നിയോഗിച്ചിരുന്നത്. ഉഗ്രബ്രാഹ്മണനും, തീർണ്ണപ്രതനും, ധർമ്മമജ്ജനമായ ഓട്ട്യാസസ്സിനേ അന്ന് ഞാൻ പണിപ്പെട്ട് ശുശ്രൂഷിക്കുകയുണ്ടായി. അതിൽ സംതൃപ്തനായ ആ ഭഗവാൻ ദേവന്മാരേ ആകർഷിക്കുവാൻ തക്ക ശക്തിയുള്ള മന്ത്രത്തോടുകൂടിയ ഒരു വരം എന്നിരിക്കുന്നു. ആ മന്ത്രം കൊണ്ട് ഏതേതുദേവനേ ആവാഹിക്കുന്നുവോ അതതുദേവൻ അകാമനായാലും സകാമനായാലും വശംഗതനാകുമെന്നും, അതതുദേവന്റെ പ്രസാദത്താൽ എനിക്ക് ഓരോചുരുനണ്ടാകുമെന്നും അദ്ദേഹം പറയുകയും ചെയ്തു. ആ വരം അനുഭവിക്കുവാൻ ഇപ്പോൾ കാലമായിരിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് ആജ്ഞാപിച്ചാൽ, ആ മന്ത്രംകൊണ്ട് ഞാൻ ദേവനേവിലിച്ച് ചുരുനേ നേടാം. ഏതു ദേവനേയാണു് ആവാഹിക്കേണ്ടതെന്ന് അവിടുന്നുതന്നെ പറയുക. ഈ കർമ്മത്തിൽ അവിടുത്തേ അനുജ്ഞ കേൾക്കുവാൻ ഞാൻ കാത്തിരിക്കുന്നു.

പാണ്ഡു:—“ഭവതി ഇന്നുതന്നെ ഈ കർമ്മത്തിൽ വിധിപോലേ പ്രവേശിക്കണം. സർവ്വലോകങ്ങളിലും വെച്ച് പുണ്യവാനായ ധർമ്മദേവനേ ഭവതി ആവാഹിക്കുക. ധർമ്മസ്വരൂപിയായ ആ ദേവൻ ഒരിക്കലും അധർമ്മം പ്രവർത്തിക്കുകയില്ലല്ലോ. ധർമ്മനിൽനിന്ന് സിദ്ധിക്കുന്ന ആ ക്ഷമാരൻ നിശ്ചയമായും അധർമ്മത്തിൽ ഇറങ്ങുകയില്ല. അവൻ കൂരുക്കളിൽവെച്ച് ധാർമികനായി ശോഭിക്കുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ട് ധർമ്മത്തേ മുൻനിർത്തി മന്ത്രശക്തികൊണ്ട് ഭവതി ധർമ്മദേവനേ ആവാഹിക്കുക.”

ഭർതാവിന്റെ ഈ നിയോഗംകേട്ടു, കുന്തി അങ്ങിനേതന്നെയോ വാമെന്ന് സമ്മതിച്ച് അദ്ദേഹത്തേവന്ദിച്ചു പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം. പാണ്ഡവോൽപത്തി.

ഗാത്സാരി ഗർഭംധരിച്ചിട്ട് ഒരു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നെ, കുഞ്ഞി ചുത്രോല്പാദനത്തിനായി, തനിക്ക് ഭർത്താവിൽനിന്ന് കിട്ടിയ ഏറ്റവും മനോഹരമായ വിധിപോലേ ജപിച്ചു. ധർമ്മദേവനേ വിളിക്കുകയും ആ ദേവൻ ബലികൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. മനുബലത്താൽ ധർമ്മദേവൻ സൂര്യസന്നിഭമായ വിമാനത്തിൽ കയറി, ജപനിഷ്ഠയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന കുഞ്ഞിനോടേ മുമ്പിൽ വന്നിറങ്ങി, “നിനക്കെന്താണ് വേണ്ടത്?” എന്ന് ചിരിച്ചുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു. തന്നേനോക്കി, കളിയാക്കി ചിരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ധർമ്മദേവനോടു് കുന്തി “എനിക്ക് ചുത്രനേതന്നാലും!” എന്ന് മടികൂടാതെ പറഞ്ഞു. ആ ദേവനുമായി അപ്സാരതന്നെയുണ്ടായ ചേർച്ചയിൽനിന്ന് കുന്തി, സർവ്വജീവികൾക്കും ഹിതകരനായ ഒരു ചുത്രനേ നേടി. തുലാമാസത്തിൽ ശുക്ലപഞ്ചമിയിൽ തൃക്കേട്ട നാളിൽ, പതിനാറുനാഴിക ചുലതമ്പോഴുള്ള അഭിജിത് എന്ന മുഹൂർത്തത്തിൽ കുന്തി സമൃദ്ധ യശസ്സോടുകൂടിയ ധർമ്മചുത്രനേ പ്രസവിച്ചു. മകൻ ജനിച്ച ഉടനേ താഴേക്കാണിച്ചവിധം അശരീരിവാക്കുകേട്ടു:—

“ഇവൻ ധർമ്മിഷ്ഠനാരിൽവെച്ചു് ഉത്തമനും നരശ്രേഷ്ഠനുമായിത്തീർക്കും. ഇവൻ വിക്രാന്തനും സത്യവാദിയും ഭീമീന്ദ്രനുമായിത്തീർക്കും. പാണ്ഡവന്റെ ഈ പ്രഥമചുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരനെന്ന്പേരിൽ വിശ്രുതനായിത്തീരും. ത്രിലോകങ്ങളിലും പ്രശസ്തനും പ്രഖ്യാതനുമായ രാജാവായി, ശ്രേയസ്സും തേജസ്സും, സുവൃത്തവും തികഞ്ഞു് ഇവൻ ശോഭിക്കും.”

ഈ ധർമ്മികനായ ചുത്രനേ നേടിയതിൽപിന്നെ, ഇനി, ക്ഷാത്രവീര്യത്തിലും ബലത്തിലും അഗ്രേസരനായ ഒരു ചുത്രനേക്കൂടി നേടേണമെന്ന് പാണ്ഡു പറയുകയാൽ കുന്തി വായുവിനേവിളിച്ചു. അപ്സാര, മഹാബലനായ വായു മൃഗാരൂഢനായി അവിടേവന്ന് “എടോ, കുന്തി, നിന്റെ മനോരമമെന്തെന്ന് പറഞ്ഞാൽ അതിന്മേൽ ഞാൻ ചെയ്യാം” എന്ന് വാഗ്ദാനംചെയ്തു. “മറന്നരിലുമുള്ള ഗർഭത്തേ മുഴുവൻ നശിപ്പിക്കുവാൻ കെൽപ്പുള്ളതായി, ബലവാനും മഹാകായനുമായ ഒരു ചുത്രനേ എനിക്ക് തന്നാലും!” എന്ന്, നാണിച്ചും പുഞ്ചിരിക്കൊണ്ടും നില്ക്കുന്ന കുന്തി അറിയിച്ചു. അതുപ്രകാരം, വായുവിന്ന് കുന്തിയിൽ മഹാബാഹുവും ഭീമപരാക്രമനുമായ ഭീമൻ ജനിച്ചു. ആ അതിബലനായ കുമാരൻ ജനിച്ചപ്പോഴും, “എല്ലാബലിഷ്ഠന്മാരിലുംവെച്ചു് മികച്ചവനാണ് ഇവൻ” എന്ന് അശരീരിവാക്കുകയും ചെയ്തു.

ണ്ടായി. പിറന്ന അനുഭവമെന്ന ഭീമനേസംബന്ധിച്ചു ഒരു അത്യുജ്വല
മുണ്ടായി. കുട്ടി അമ്മയുടേ മടിയിൽനിന്ന് വീണതിൽ പൊടിപൊ
ടിയായി പാറ തകർന്നുപോയതാണ് ആ അത്ഭുതം. കന്തി അവിടേ
ഒരു വ്യാഘ്രത്തേക്കുണ്ട് പേടിച്ചുഴറി പെട്ടെന്ന് ഏഴുനേരറുപോയി.
മടിയൽ കുട്ടി കിടന്നുറങ്ങുന്നുണ്ടെന്ന് കുന്തിയ്ക്ക് അപ്പോൾ ഓർപ്പാൻ
കഴിഞ്ഞില്ല. അമ്മ ഏഴുനേരത്തോടുകൂടി വളരുകയായ കമാരൻ
മലമേൽ വിഴുകയും, ആ വീഴ്ചയേറു് ആ പാറ നൂറുനൂറായി പൊടിഞ്ഞു
ചിതറുകയും ചെയ്തു. ഭീമനേര ശരീരത്താൽ ശില തകർന്നുകുണ്ട് പാ
ണ്ഡു വിസ്മയിച്ചു. ഈ ഭീമകമാരൻ പിറന്ന അനുഭവമെന്നാണ് ഏ
ഴുനേരൻ ജനിച്ചത്.

രണ്ടാമതൊരു മകനേക്കൂടി ലഭിച്ചിട്ടും പാണ്ഡു പിന്നേയും ചിന്ത
യിലാണു:—

“ലോകശ്രേഷ്ഠനായ ഒരു സൽപുത്രൻകൂടിയും ഏനിക്ക് ഇനി ഉ
ണ്ടാകണം. ദൈവത്തിലും പെരുന്തപ്പത്തിലുമാണ് ഈ ലോകത്തേ
പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നത്. ദൈവത്തേ വിധിക്കൊണ്ടും കാലയോഗം
കൊണ്ടും പ്രാപിക്കാം. ദേവരാജാവായ ഇന്ദ്രനാണ് സർവ്വപ്രധാന
നെന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. തപസ്സുകൊണ്ട് ആ ദേവനെ സന്തോഷി
പ്പിച്ചു, വിജ്യാലിയും മഹാ പ്രഭുനുമായി, ആർക്കും ഗണിച്ചറിയാൻ
വയ്യാത്തവിധം അത്രയും മഹാബലോത്സാഹത്തോടുകൂടിയ പുത്രനെ
ഞാൻ നേടും. ഇന്ദ്രനിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന പുത്രൻ ശ്രേഷ്ഠനായിട്ടേ വ
രികയുള്ളൂ. ആ മകൻ മാനുഷരേയെന്നപോലെ അമാനുഷരേയും യു
ദ്ധത്തിൽ നിഗ്രഹിക്കുവാൻ സമർത്ഥനായിവരും. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു
പുത്രനുവേണ്ടി മനസ്സുകൊണ്ടും കർമ്മംകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ഞാ
ൻ മഹാതപസ്സ് ചെയ്യുന്നതാണ്.”

ഇങ്ങിനെ വിചാരിച്ചുറച്ചു പാണ്ഡുരാജാവു മഹാഷിമാരോടുകൂടി
ആലോചിച്ചു, ഒരു കൊല്ലം മുഴുവൻ ശുഭപ്രതം അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ക
ന്തിയേ ഏല്പിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, തപസ്സിൽ ഏല്പിട്ടു. ഉദയം മുതൽ അ
സ്തമയം വരെ റേറുകാലിന്മേൽനിന്ന് ഏകാഗ്രമായ ധ്യാനത്തോടുകൂ
ടി ദേവേന്ദ്രനെ ആരാധിച്ചുകൊണ്ട് ആ മഹാബാഹു അത്ഭുഗമായി
ത്തന്നെ തപസ്സുചെയ്തു. കുറേനാൾ ചെന്നപ്പോൾ ദേവേന്ദ്രൻ പ്രത്യ
ക്ഷമായി.

ഇന്ദ്രൻ:—“മൂന്നുലോകങ്ങളിലും വിശ്രുതനായ പുത്രനെ ഞാൻ
ഭവാനു തരാം. ഞാൻ തരുന്ന ആ പുത്രൻ ബ്രാഹ്മണർക്കും പശുക്ക
ൾക്കും മിത്രങ്ങൾക്കും പുരുഷാർത്ഥം സാധിച്ചിരിക്കുന്നവനായും അമിത്ര

വർത്തിന്ന് ശോകജനിപ്പിക്കുന്നവനായും, ബന്ധുജനത്തിന് സം
പ്രീതി വളർത്തുന്നവനായും, സർവ്വശത്രുക്കളേയും നശിപ്പിക്കുന്നവനാ
യും ശോഭിക്കും.”

ഇപ്രകാരം വരംകൊടുത്ത് ദേവേന്ദ്രൻ മറഞ്ഞു. അപ്പോൾത
ന്നേ പാണ്ഡുചെന്ന് ഈ ശുഭവർത്തമാനം കുന്നിയേ അറിയിച്ചു.

പാണ്ഡു:—“എന്റേ തപസ്സുകൊണ്ട് ദേവേന്ദ്രൻ സന്തുഷ്ടനായി
രിക്കുന്നു. ആ ദേവന്റേ അനുഗ്രഹത്താൽ ഭവതിക്കു നന്മയുണ്ടാകും.
ഭവതി സങ്കല്പിക്കുംപോലേയുള്ള ഒരു ചുത്രനേ തരുവാൻ. വാസവൻ
സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ചുത്രൻ അതിമാനുഷകമർമ്മങ്ങളോടുകൂടിയ
യശസ്വിയും ശത്രുനാശകനുമായിരിക്കും. ദേവേന്ദ്രൻ പ്രസാദിച്ചാരി
ക്കുകൊണ്ട് ശുചിസ്ഥിതയും കല്യാണിയുമായ ഭവതി ആ ദേവനേ വി
ളിച്ചു നീതിമാനും, മഹാത്മാവും, സൂര്യതുല്യതേജസ്വിയും, അർക്കം
അടുക്കുവാൻ വയ്യാത്തവനും, ഉത്സാഹശാലിയും, ഏറ്റവും അത്ഭുതദ
രാനനം ക്ഷത്രിയത്തേജോനാഥിയുമായ ചുത്രനേ നേടുക.”

ഭർത്താവിന്റേ നിയോഗം കേട്ടു കുന്നി ദേവേന്ദ്രനേ വിളിക്കയും,
അതിനുള്ള ശക്തി വന്ന് ആ യശസ്വിനിയിൽ അജ്ഞാനേ ജനി
പ്പിക്കയും ചെയ്തു. ആ മകൻ പാറുന്ന ഉടനേ, ആ അശ്രമത്തിലേ
നിവാസികൾ മാത്രമല്ല, സർവ്വ ഭൂതങ്ങളും കേൾക്കുമാറ്, അകാശ
മെങ്ങും മാറൊലിക്കൊള്ളുന്ന മഹാ ഗാളീരമായ നിശ്ശേഷത്തോടു
കൂടി, കുന്നിയേ സംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ട് വിസ്തൃതമായ അശരീരി
വാക്ക് പുറപ്പെട്ടു.

“അല്ലയോ, കുന്നി, കാൽതവീർച്ചസമനം ശിവതുല്യപരാക്രമനും
ദേവേന്ദ്രനേപ്പോലേ അജയ്യനാണ് ഈ കുമാരൻ. ഇവൻ ഭവതിയുടേ
കീർത്തി സർവ്വത്ര പരത്തും. അതിദിക്ക് വിഷ്ണുവെന്നപോലേ, വിഷ്ണുസ
മനായ ഈ ചുത്രൻ ഭവതിക്ക് സംപ്രീതി വളർത്തും. മദ്രുനാരേയും,
കുരുക്കളേയും, സോമകന്മാരേയും ചേരി, കാശി, കത്രക്ഷം എന്നീ രാജ്യ
ങ്ങളേയും വശപ്പെടുത്തി ഇവൻ കുരുക്ഷലക്ഷ്മിയെ പരിപാലിക്കും.
ഇവന്റേ കൈയ്യടക്കുകൊണ്ട് ഖാണ്ഡവത്തിൽ വെച്ചു, അഗ്നി, സർവ്വ
ഭൂതങ്ങളുടേയും മേദസ്സ് ഭൂജിച്ചു, ഏറ്റവും സൗമ്യനായിത്തീരും.
ഈ മഹാബലൻ രാജാക്കന്മാരെയെല്ലാം വെന്ന് സഹോദരന്മാരോടു
കൂടി മൂന്ന് അശ്വമേധയാഗങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കും. ഇവൻ പരശുരാമ
തുല്യനും വിഷ്ണുവിനേപ്പോലെ പരാക്രമശാലിയും വീർച്ചവാന്മാരിൽ
ശ്രേഷ്ഠനും മഹായശസ്വിയുമായി വരും. യുദ്ധത്തിൽ ശങ്കരനേ സ
ന്തോഷിപ്പിച്ചു, ആ മഹാ ദേവനിൽനിന്ന് പാശുപതാസ്ത്രം ഇവൻ

നേടും. സുരന്മാരേ ദേവജിഹ്വയെ നിവൃത്തിയാക്കുന്നതിനായിട്ടാണ് ഈ മഹാബാഹുവായുരൻ വന്നിരിക്കുന്നത്. സർവ്വവിദ്യാസ്രജം നേടി ഈ ചുരുക്കത്തിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിലേക്ക് വന്നിരിക്കുന്നു.

ആകാശത്തിൽനിന്നുണ്ടായ ഈ അത്ഭുതവാക്യം മുഴുവൻ കേൾക്കുക. ഉറക്കം പുറപ്പെട്ട ഈ വാക്കുകൾ കേട്ട് ശതശതാബ്ദത്തിൽ പാർന്നു കിട്ടിയവർക്കെല്ലാം അത്ഭുതം സന്തോഷമുണ്ടായി. അതേ ഘട്ടത്തിൽ, ഇന്ദ്രനോടു കൂടി ദേവന്മാർ വിമാനസ്ഥിതിയിൽ വന്നു നിന്നു. ആകാശം മുറുക്കി ഘോഷത്തോടെ കലമ്പിയിരുന്നില്ല. ആ മഹാ ഘോഷത്തോടും നിരന്തരമായ ചുഴലിക്കൊടുതിയോടും കൂടി ദേവന്മാർ അത്ഭുതനേരിച്ചു. കാളവേലന്മാർ, വൈനതേയന്മാർ, ഗന്ധർവ്വന്മാർ, അപ്സരസ്സുകൾ, പ്രജാപതികൾ, സപ്തർഷികൾ എന്നിവരെല്ലാം ആകാശത്തിൽ നിന്നുള്ള ആ ഘോഷത്തിൽ പങ്കു കൊണ്ടിരുന്നു. ഭരതാജൻ, കശ്യപൻ, ഗൗതമൻ, വിശ്വപതി, ജമദഗ്നി, വസിഷ്ഠൻ, അത്രി മുതലായ മഹർഷിമാർ അത്ഭുതനേരിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ, ഉഗ്രസേനൻ, ചിത്രരഥൻ, നന്ദി, സുവർണ്ണൻ, വിശ്വവസു, ഭരത, സുചന്ദ്രൻ, ഹാ ഹാ, ഹേ ഹേ മുതലായ ഗന്ധർവ്വന്മാരോടുകൂടി താഴെ സ്ഥലത്തും തികഞ്ഞു പാടി. അഗ്നി, സോമൻ, അഹി, മരീചി, തിലോത്തമ, അംബിക, രംഭ, മനോരമ, സുപ്രിയ, ചന്ദ്രിക, സുരസ, ശരഭപതി മേനക, സഹജന്യ, കണ്ണിക, ഘൃതാചി വിശ്വപതി, ഉൽക്ക മുതലായ സുന്ദരിമാർ, ദിവ്യമാലാളികൾ, ദിവ്യ വസ്ത്രങ്ങളും അണിഞ്ഞു, സർവ്വഭരണങ്ങളും ചാർത്തി, അത്ഭുതനേരിച്ചു നിൽക്കുമ്പോൾ അത്ഭുതം പാടി വന്നു തുടങ്ങി. വിശ്വപതി, മിത്രൻ, ധാതാവ്, പൃഥ്വീ, തപഃപ്രഭാവ്, സവിതാവ് മുതലായ ആദിത്യന്മാരും, നിരൂതി, പിനാകി, കപാലി, സ്ഥാണു മുതലായ അശ്വിനന്മാരും, അശ്വിനീദേവന്മാരും, വസുകർ, മരുതകൾ, സാധുന്മാർ എന്നിവരും അത്ഭുതത്തിൽ മഹത്വം ചേർക്കുവാനായി ആകാശത്തിൽ വന്നു നിന്നു. വിമാനങ്ങളിലും പാർവ്വതാളങ്ങളിലും സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഈ ദേവന്മാരേ തപസ്സിഭൂതന്മാരായ മഹർഷികൾ മാത്രമേ കണ്ടുള്ളൂ. ആ മുനിമാർ ഇതെല്ലാം കണ്ടു മഹത്തരമായ ആശ്ചര്യം, നിറയെ ഉറക്കുകയും അങ്ങിനെ മരിച്ചു നിന്നുപോയി. അന്നു മുതൽ അവർ പാണ്ഡുപുത്രന്മാരേ അധികമായി ആദരിച്ചു വന്നു.

പാണ്ഡുവർക്കു, മൂന്നു മക്കളേ നേടീട്ടും തൃപ്തിപ്പെട്ടിരുന്നു. വീ

ണ്ടും ചുത്രോല്ലാഭനത്തിനായി ശ്രമിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം കുന്തിയോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ ആ ധർമ്മപത്തിയിൽനിന്നു കിട്ടിയ മറുപടി ഇങ്ങിനേ യാണ്:—“നാലു മക്കളേ നേടിയാൽ മാത്രമേ ആപത്തിൽനിന്ന് ഒഴി യുവാൻ കഴികയുള്ളുവെന്ന ദുരവസ്ഥയിൽ കുടുംബിയാൽപോലും, നാ ലാം പ്രസവം അരുതെന്നാണ് വിധി. അങ്ങിനേ റോപത്ത് ൧ പ്ലാ റ്റു നമുക്കില്ലെന്നും ഭവാനു അറിയണം. നാലു ചുത്രന്മാരേ പ്രസവിക്കു ന്നവൾ സൈപരിണിയും, അഞ്ചു മക്കളുടെ അമ്മ വന്ധകിയുമാണ്. ഈ ധർമ്മം അവിടുന്ന് അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ചുത്രലോഭംകൊണ്ട് വഴി പിഴച്ച് എനോട് ഇങ്ങിനേ പറയുന്നത് ശരിയാണോ?”

ഈ മറുപടി കേട്ടതിൽപിന്നേ പാണ്ഡു കുന്തിയേ ചുത്രോല്ലാഭന ത്തിനായി നിയോഗിക്കുകയുണ്ടായില്ല. കുന്തിക്ക് മൂന്നും ഗാന്ധാരിക്ക് നൂറൊന്നും മക്കളുണ്ടായതു കണ്ട്, ഒരുനാൾ മാത്രം മററാരുമില്ലാത്ത സമയത്ത് പാണ്ഡുവിനോട് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“കുന്തിയിൽ ചുത്രന്മാരേ ജനിപ്പിച്ചത്, ആ ഭാഗ്യവതി നേടിയ വരപ്രഭാവം കൊണ്ടാകയാൽ, അവിടുത്തേ ഈ പക്ഷപാതത്തിൽ എ നിക്ക് ഒട്ടും തന്നേ സന്താപമില്ല. എന്നാൽ, ഇവി ഞാൻ എന്നും കുന്തിക്ക് കീഴടങ്ങി നില്ക്കേണമല്ലോ എന്നോർക്കുമ്പോൾ എനിക്കുണ്ടാകു ന്ന ദുഃഖം ക്ലേശം തന്നെയായിരിക്കുന്നു. ഗാന്ധാരി ഒരുനൂറു മക്കളെ നേടിയതിൽ എനിക്ക് അത്ര ദുഃഖമില്ല. ഞാനും കുന്തിയും ഒരേ സ്ഥിതിയിൽ പാഴുന്നവരായിരിക്കേ, ഞാൻ മാത്രം ചുത്രഹീനയായതിൽ, എന്നേ മഹത്തായ ദുഃഖം പിടിപെടാതിരിക്കുന്നതെങ്ങിനേ? കുന്തിയേ കൊണ്ട് എന്റേ ഭർത്താവിന് ചുത്രവാനായിത്തീരുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടാ യതിൽ എനിക്ക് സന്തോഷം തന്നേയാണുള്ളത്. അതുപോലേ, കുന്തിയേകൊണ്ട് തന്നേ ഞാനും ചുത്രപതിയാകുമെങ്കിൽ അത് എനി ക്ക് അനുഗ്രഹവും അവിടുത്തേക്ക് ഹിതവുമായി വരും. സപത്നീത്വ ത്താലുള്ള അഭിമാനംകൊണ്ട് കുന്തിയോട് ചെന്നു ചുത്രനായി യാ ചിക്കുവാൻ എനിക്കു വയ്യ. എന്നിൽ പ്രസാദിച്ചു അവിടുന്ന് തന്നേ കുന്തിയോട് വേണ്ടുംവണ്ണം ചെയ്യുവാൻ പറയണം.”

പാണ്ഡു:—ഈ ആഗ്രഹം എന്റേ മനസ്സിലും പലനാളായുള്ളതാണ്. ഭവതിക്ക് ഇതു ഇഷ്ടമോ അനിഷ്ടമോ ചൂന്നു അറിയാതെകൊ ണ്ട് എന്റേ ഈ വിചാരം ഭവതിയേ അറിയ്ക്കുവാൻ ഇതുവരെയും എനിക്ക് ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. ഇപ്പോൾ ഭവതിയുടേ ഹൃദയം ചൂന്നെന്നു റിഞ്ഞതുകൊണ്ട്, ഇവി ഞാൻ ഇതിൽ പ്രവർത്തിക്കാം. എന്റേ വാക്ക് കുന്തി നിശ്ചയമായും അനുസരിക്കുമെന്നാണ് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്.”

ഈ സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, ഒരു നാൾ പാണ്ഡു വിജനസ്ഥലത്തുവെച്ച് തന്റെ ആഗ്രഹം കന്തിയേ അറിയിച്ചു:—

“എന്റെ ക്ഷത്രിയൻ സന്താനത്തേയും, ലോകത്തിൻ പ്രിയത്തേയും ഭവതി നൽകിയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും, എന്റെയും എന്റെ പുത്രികന്മാരുടേയും പാണ്ഡം നശിക്കാതിരിക്കുവാൻ, എന്റെ പ്രിയത്തേകൂടാതെ ഭവതി മറ്റൊരു സൽപുത്രനേക്കൂടിയും ജനിപ്പിക്കേണമെന്ന് എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ട്. ദുഷ്ശിരമായ കർമ്മമാണ് ഭവതിക്ക് ചെയ്യേണ്ടതായുള്ളതെങ്കിലും, അതിൽനിന്നുള്ള ഫലം ദുഷ്ടമായ യശസ്സാണെന്ന് ഭവതി ഓർക്കണം. ദേവേന്ദ്രൻ സർവ്വാധിപത്വംതന്നെ നേടീട്ടും, പിന്നേയും യജ്ഞം ചെയ്യുന്നത് യശസ്സിനുവേണ്ടിയല്ലാതെ, മറ്റൊന്നിനുമല്ല. മന്ത്രജ്ഞന്മാരായ വിപ്രന്മാർ ദുഷ്ശിരമായ തപസ്സിൽ തപിക്കുന്നതും യശസ്സിനായിത്തന്നെ. ഗുരുവിനേ തിരഞ്ഞു കണ്ടു പിടിച്ചു് സേവിക്കുന്നതും യശസ്സിനുവേണ്ടിയാണ്. രാജാക്കന്മാർ, ബ്രാഹ്മണർ, താപസന്മാർ എന്നിവരെല്ലാം യശസ്സിനുതന്നെയാണ് ദുഷ്ശിരങ്ങളായ പലതരം കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, ഭവതി പരമമായ കീർത്തിക്കുവേണ്ടി സ്വന്തം മന്ത്രശക്തിയാൽ മാത്രമേ സന്താനവതിയാക്കി രക്ഷിക്കുക.”

ഇതുകേട്ട്, ഭർത്താവിന്റെ ഹിതംചോലേതന്നെ കന്തി പ്രവർത്തിച്ചു. ആ മനസ്സിനി മാത്രമെ വിളിച്ചു, ഏതെങ്കിലുമൊരു ദൈവത്തേ ചിന്തിച്ചുകൊള്ളുകയെന്നും, ആ ദേവനിൽനിന്ന് അനുരൂപനായ പുത്രനേ നേടുവാൻ കഴിയുമെന്നും പറഞ്ഞെല്ലിച്ചു. മാത്രം അശ്വിനികളേയാണ് സ്മരിച്ചത്. അവരിൽനിന്നു രണ്ടു പുത്രന്മാർ മാത്രമുണ്ടായി. ആ കുമാരന്മാർ രൂപഗുണംകൊണ്ട് നിസ്തുലന്മാരായി ശോഭിച്ചു. സൗന്ദര്യംകൊണ്ട് അശ്വിനീദേവന്മാരേപ്പോലേ ശോഭിക്കുന്നവരാണ് ഇവരെന്നു് മാത്രേയന്മാരുടേ ജനനകാലത്തു് അശരീരിവാക്കുണ്ടായി. കൗന്തേയന്മാരേപ്പോലേതന്നെ മാത്രേയന്മാരും തേജസ്വികളായി വളന്നു. ശതശ്രംഗവാസികളായ മുനികളാണ് ഈ അഞ്ചു കുമാരന്മാർക്കും പേർവിളിച്ചത്. കന്തിയുടേ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ യുധിഷ്ഠിരനെന്നും രണ്ടാമൻ ഭീമസേനനെന്നും ഒടുക്കത്തേക്കു് അജ്ഞനെന്നും നാമകരണംചെയ്തു. മാത്രേയരിൽ ജ്യേഷ്ഠൻ നക്ഷത്രം കനിഷ്ഠൻ സഹദേവനുമാണ്. ഓരോ സംവത്സരത്തിലും ഓരോരുത്തരായി ജനിച്ച കൗസത്തമന്മാരായ പാണ്ഡു പുത്രന്മാർ പഞ്ചസംവത്സരങ്ങൾചോലേ ശോഭിച്ചു. മഹാകായന്മാരും, മഹാവീര്യന്മാരും, മഹാബലന്മാരും, മഹാചരാക്രമന്മാരുമായി, ദേ

വനാനുവാദരേപ്പോലേ മഹത്തായ ഓജസ്സോടുകൂടി വളരുന്ന മക്കളേകണ്ട് പാണ്ഡു പരമാനന്ദത്തിൽ വീണിരിക്കുകയും ശതശതംശതത്തിലേ മുനികൾക്കും മുനിപത്നികൾക്കും പാണ്ഡവന്മാർ പ്രിയഭർത്താക്കളായിത്തീർന്നു.

അന്നൊരുനാൾ, പാണ്ഡു കുന്തിയോട്, മാദ്രിക്ക് വീണ്ടും അവതൃഗാനം ചെയ്യാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു.

കുന്തി:--“ആദ്യത്തെ അവൾ എന്നേ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുന്നു. അവൾക്കു ഒരു പുത്രനുണ്ടാകട്ടേ എന്നുകരുതി, ഞാൻ അവിടുത്തെ ഹിതംപോലേ പ്രവർത്തിച്ചപ്പോൾ അവൾ ഇരട്ടഭേദവനാരേജിച്ച് ഇരട്ടമക്കളേ നേടിയിരിക്കുന്നു. വെറും നികൃഷ്ടസ്ത്രീകൾ മാത്രമേ ഇത്തരം വഞ്ചനയിൽ ഏപ്പെടുകയുള്ളൂ. ദേശസമയത്ത് ഇരുവരേ വിളിക്കാമെന്നും, അവരിൽനിന്ന് ഇരുപുത്രന്മാരേ നേടാമെന്നും മൂഢയായ ഞാൻ ഇതിനുമുമ്പ് അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എന്നേ ഇങ്ങിനെ വഞ്ചിച്ച ആ മാദ്രിയേ ഓക്കുമ്പോൾ എനിക്ക് ഭയമാണുണ്ടാകുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, അവളുടേ കായ്ക്കത്തിലേക്ക് ഇനി എന്നേ ഭവാൻ നിയോഗിക്കരുത്.”

ഈ മറുപടിയോടുകൂടി പാണ്ഡു അകായ്ക്കത്തിൽ നിഴങ്ങുന്നായി. ഭേദഭത്തന്മാരും മഹാബലന്മാരുമായ പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാർ കുരുവം ശവധാനന്മാരും, തുടലക്ഷണസ്വപന്നന്മാരും, ദേവവിക്രമന്മാരുമായി ചുണ്ണഹിമപയത്തിലേ ശതശതംശതത്തിൽ, അവിടേവന്നുചേരുന്ന മഹഷികളേയെല്ലാം വിസ്മയിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് വാണു. ഇവരേപ്പോലേ തന്നെ ആറുവരും കുരുക്ഷത്തിന് വിവരുകന്മാരായി വളർന്നുവന്നു.

ഇരുപത്തിനാലാം അദ്ധ്യായം.

പാണ്ഡു ചരമം.

തനിക്കുണ്ടായ ദർശനീയന്മാരായ പുത്രന്മാരേകണ്ട് സന്തോഷിച്ചുകൊണ്ട് പാണ്ഡു ആ രമണീയപർവ്വതത്തിലേ മഹാവനത്തിൽ വാണുവന്നു. സർവ്വഭൂതങ്ങൾക്കും സമ്മോഹനമായ വസന്തകാലം വന്നപ്പോൾ ഒരു നാൾ രാജാവ് മാദ്രിയോടുകൂടി ആ ചുഷ്പസമൃദ്ധമായ വനത്തിൽ ചുറ്റിനടന്നു. ചമ്പകം, അശോകം, മാവ്, ചിലാത്ത് മുതലായ്, ചുഷ്പങ്ങളും ഫലങ്ങളും വഹിച്ചുനില്ക്കുന്ന പലപല വൃക്ഷങ്ങളും; താമരപ്പൊന്തുകളും മാവു പലതരം ജലാശയങ്ങളും, നോക്കിനോക്കി ആഹ്ലാദിച്ചുകൊണ്ടുനടക്കുന്ന പാണ്ഡുവിന്റെ മനസ്സ് മന്ദമന്ദം

ധയാൽ ചലിച്ചുതുടങ്ങി. നേരിയ ചുഞ്ചലമാർത്തി, തന്നെ തനിച്ചു ചിന്തകരുന്ന യുവതിമാനമായ മാദ്രിയേ നോക്കിയതോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ കാമാഗ്നി കാട്ടുതീപോലെ പടർന്നുപിടിച്ചുപോയി. ആ സമയത്ത് ആ വിജനപ്രദേശത്ത് ആ രാജീവലോചനയേ നോക്കിനില്ക്കുന്ന കാമവശഗനായ പാണ്ഡുവിന് ആ കാമത്തേ അടക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം മാദ്രിയേ ബലാൽ പിടികൂടുകതന്നെ ചെയ്തു. ആ ദേവി, തനിക്കുള്ള ബലം മുഴുവൻ പ്രയോഗിച്ചുതടഞ്ഞിട്ടും പാണ്ഡു കൈവിട്ടുമാറാതെത്തന്നെന്നിന്നു. ആ കാമമോഹിതൻ, അപ്പോൾ, തനിക്കുള്ള ശാപത്തേപ്പറ്റി ഓർത്തതേയില്ല. കാമത്തിന്റെയും കാലത്തിന്റെയും വിധിയുടേയും പ്രേരണയാൽ നഷ്ടപ്പെട്ടവനായി, ശാപഭയംകൂടാതെ, ജീവിതാന്തത്തിനുവേണ്ടിത്തന്നെ ആ കൗതരവേഗ്രൻ, മാദ്രിയേ ബലാൽ പ്രാപിച്ചു. അതോടുകൂടിത്തന്നെ ആ ധർമ്മാത്മാവ് കാലധർമ്മത്തേയും പ്രാപിച്ചുപോയി. മരിച്ചുവീണ ഭർത്താവിനേ ആശ്ലേഷിച്ചു കിടന്നുകൊണ്ട് മാദ്രി, ചേർത്തും ചേർത്തും ഉറക്കേ കരയുവാൻതുടങ്ങി. ഈ വിലാപംകേട്ട്, കുന്തി തന്റെയും മാദ്രിയുടേയും മക്കളോടുകൂടി, പാണ്ഡു മരിച്ചുകിടക്കുന്നിടത്തേക്കുവെന്നു. മക്കളേ അകലേനിൽക്കുമ്പോൾ തനിച്ചുവന്നാൽ മതിയെന്ന് ശോകാർത്തയായ മാദ്രി പറഞ്ഞതു കേട്ടതോടുകൂടി കുന്തി അയ്യോ എന്ന് മുറയിടുകൊണ്ട് അങ്ങോട്ടു പാഞ്ഞു. അവിടേ വെറും മണ്ണിൽ വീണുകിടക്കുന്ന പാണ്ഡുവിനേയും അദ്ദേഹത്തേ ചൂണൻകിടന്നു കരയുന്ന മാദ്രിയേയും കണ്ട് ദുഃഖിതയായിത്തീർന്ന കുന്തി വിലാപം തുടങ്ങി.

“ഞാൻ എത്രസമയത്തും രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്ന ഈ വീരൻ ഈ കടുംകൈ ചെയ്യുമാറായതെങ്ങിനേ! ഭഗശാപത്തേപ്പറ്റി ഇദ്ദേഹം ഓർക്കാനേപോയത് എന്തുകൊണ്ട്? എടോ, മാദ്രി, നീ പ്രേമത്തോടുകൂടി രക്ഷിക്കേണ്ട ഈ രാജാവിനേ ലോഭംകൊണ്ട് ഈ വിജനപ്രദേശത്തുവെച്ച് നശിപ്പിക്കുവാനോ ചെയ്തത്? തനിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന ശാപത്തേയോർത്ത് ഏപ്പോഴും ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇദ്ദേഹം ആളൊഴിഞ്ഞ ഈ സ്ഥലത്ത് നിന്നേ തനിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ സന്തോഷംകൊണ്ടതെങ്ങിനേ? അഥവാ, എന്നേക്കാൾ ധന്യനും ഭാഗ്യവതിയുമാണ് നീ. രാജാവിന്റെ സന്തോഷപൂർണ്ണമായ ആ മുഖം നിനക്കല്ലയോ കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞത്!”

മാദ്രി:—“ദേവി, എനിക്ക് കഴിയുന്നേടത്തോളം ഞാൻ കരഞ്ഞു പറഞ്ഞു തടുത്തിട്ടും ദുഃഖിധിയാൽ ഇദ്ദേഹം അടങ്ങിയില്ല.”

കുന്തി:—ഞാനാണ് ധർമ്മപതികളിൽ മൂത്തവൾ. എന്നിക്കാണ് ധർമ്മലതയിൽ ജ്യേഷ്ഠാവകാശം. ഇവിടെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതേതോ അത് ചെയ്യുന്നതിൽ നീ തടക്കരുത്. പ്രേതരാജ്യത്തിലേക്കു എന്റെ ഭർത്താവിനെ ഞാനിതാ പിന്തുടരുവാൻ പോകുന്നു. നീ അദ്ദേഹത്തേവിട്ടെഴുന്നേറ്റ് ഈ മക്കളേ രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു വാഴുക.

മാദ്രി:—ഭർത്താവിനെ ഒരിക്കലും വിട്ടുകൊള്ളാത്ത ഞാൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തേ ഇപ്പോഴും അനുഗമിക്കും. കാമങ്ങളിൽ തൃപ്തിയുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത എന്നിക്ക് ഭർത്താവിനെ പിന്തുടന്നു ചെല്ലുവാൻ ജ്യേഷ്ഠയായ നീ അനുമതിതരണം. കാമത്താൽ എന്നേ പ്രാപിച്ചിട്ടാണ് ഈ ഭരതസത്തമൻ മരിച്ചുപോയത്. ഇദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ ചെന്നിരിക്കുന്ന യമപത്തനത്തിൽ ആ കാമത്തിന് ഈ ഞാൻ ഭംഗമുണ്ടാക്കുന്നത് സൂക്ഷമാണോ? പ്രത്യേകിച്ചു, ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതായാൽത്തന്നെ നിന്റെ മക്കളേ എന്റെ മക്കളേയെന്നപോലെ അതേഭാവത്തിൽ വളർത്തുവാൻ എന്നിക്ക് ശക്തിയില്ല. അപ്പോൾ ഞാൻ പാപമേല്ക്കേണ്ടതായിവരും. അതുകൊണ്ട് എന്റെ മക്കളേ നിന്റെ മക്കളേപ്പോലെതന്നെ രക്ഷിച്ചു നീതന്നെ ജീവിച്ചിരിക്കുക. രാജാവ് എന്നേ കാമിച്ചിട്ടാണല്ലോ മരിച്ചുപോയത്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തോടുകൂടി എന്റെ ഭേദമത്തേയും മൂടിക്കെട്ടി ദഹിപ്പിക്കുക. ആയ്ക്കു, ഇങ്ങിനെയൊരു പ്രിയം നീ എന്നിക്കായി ചെയ്താലും! എന്റെ മക്കളേസംബന്ധിച്ചു നി ഹിതകാരിണിയും ഗുണവതിയുമായി ഭവിക്കട്ടേ; ഇതല്ലാതെ മറ്റൊന്നാതന്നെ എന്നിക്ക് നിന്നേ അറിയിക്കുവാനില്ല.

ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പിച്ച് യശസ്വിനിയായ ആ ധർമ്മപതി ആ നരേന്ദ്രന്റേകൂടെ ചിതാഗ്നിയിൽ ചെന്നുകയറി.

പാണ്ഡു ഇങ്ങിനെ മൃതനായതുകണ്ട് ആ ദേവകുലന്മാരും മന്ത്രവിത്തമന്മാരായ മഹർഷികൾ ഇനി എന്തുചെയ്യേണ്ടതെന്ന് തമ്മിൽ തമ്മിൽ ആലോചിച്ചു.

“മഹാത്മാവായ പാണ്ഡു വീടും നാടും വിട്ടു താപസന്മാരായ നമ്മേ ആശ്രയിച്ച് ഈ സ്ഥലത്തുവന്ന് തപസ്സുചെയ്തു വാണിരിക്കുന്നു. ആ മഹായശസ്വി തന്റെ പതികളേയും ജാതമാത്രന്മാരായ പുത്രന്മാരേയും നമ്മേ ഏല്പിച്ചിട്ടാണ് സ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭേദാവശേഷത്തേയും ദാരങ്ങളേയും, പുത്രന്മാരേയും രാജധാനിയിൽ എത്തിക്കുയാണ് നമ്മുടെ ധർമ്മം.”

ഇങ്ങിനെ തീർമാനിച്ചു ആ ഉദാരായന്മാരായ സിദ്ധന്മാർ പാണ്ഡവന്മാരേ മുൻനിർത്തിക്കൊണ്ട് കുന്തിയോടുകൂടി ഹാസ്തിനപുര

ത്തിലേക്കു ചുരപ്പെട്ടു. ധൃതരാഷ്ട്രനേയും ഭീഷ്മനേയും ഏല്പിക്കുവാനായി പാണ്ഡുവിന്റേയും മാമുളയുടേയും അവശേഷങ്ങൾ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി. പണ്ട് സുഖവതിയായിരുന്നാലും, എന്നും തന്നിലുള്ള പുത്രവാത്സല്യത്താൽ മാറ്റമൊന്നുമില്ലാത്തപ്പോൾ കന്തി ഓത്തതേയില്ല. കാലവിളംബംകൂടാതെ അവർ കരുപത്തനത്തിലേ മുഖ്യദപാരത്തിൽ ഏത്തി. അവിടെ നില്ക്കുന്ന കാവലാളികളോട് തങ്ങളുടേ വരവ് രാജാവിനേ അറിയിക്കുവാൻ താപസന്മാർ കല്പിച്ചത് അവർ ഉടനേതന്നേ അനുസരിച്ചു. അനേകശതം ആണ്യേന്മാരായ മഹാതാപസന്മാർ കൂട്ടത്തോടെ വന്നിരിക്കുന്നതുകേട്ട് ഹാസ്തിനപുരനിവാസികൾ അത്ഭുതവശഗമായി. നേരം ചുലന്ന് ഉടനേ നല്ലൊരു മുഹൂർത്തത്തിൽ താപസന്മാരേ കാണുവാനായി ഭായ്മാരോടും മകളോടുംകൂടി പെരുന്മാർ ചുരപ്പെട്ടു. ബ്രാഹ്മണന്മാരും ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീകളും വാഹനങ്ങളിലേറിയ ക്ഷത്രിയഗണവും സ്രീജനവും വൈശ്വത്സദ്രുസംഘങ്ങളും ചുറ്റും വന്നു തിരിക്കുക. ആ ധർമ്മബുദ്ധികളായ പെരുന്മാർ പരസ്പരം കലഹിക്കാതെ പ്രശാന്തരായിത്തന്നെ നിന്നു. ആ മഹായോഗത്തിൽ ഭീഷ്മൻ, ബാൽഹികനായ ശല്യൻ, ധൃതരാഷ്ട്രൻ, വിദുരൻ, സത്യവതി, അംബിക, അംബാലിക, രാജദാരങ്ങൾ ചുഴന്ന ഗാസ്ഥാരി, ഭൂഷണാലങ്കൃതരായ ധാത്തരാഷ്ട്രന്മാർ എന്നിവരും സന്നിഹിതരായി. ആ കൗരവന്മാരെല്ലാവരും താപസന്മാരേ കുന്തിച്ച് ചുരോഹിതന്മാരോടുകൂടി ചുറ്റും ചെന്നിരുന്നു. അപ്പോൾതന്നെ പെരുന്മാരും ജാനപദന്മാരും മഹഷികളേ കൈകൂപ്പി നമസ്കരിച്ചു നിരന്നുനിന്നു. ആറുകൂട്ടം മുഴുവൻ നിശ്ശബ്ദമായതിൽപിന്നെ, ഭീഷ്മൻ താപസന്മാരേ അംഗ്യപാത്രങ്ങളേ കൊണ്ട് വിധിപോലേ പുജിച്ചു, കൗരവന്മാർക്കുള്ള വിടം നാടുമെല്ലാം ആ മഹഷികൾക്കുള്ള വതന്നെയെന്ന് ഉണർത്തിച്ചു. ആ മുനിസമൂഹത്തിൽവെച്ച് മഹാപുരുഷൻ ജടാധാരിയുമായ ഒരു മഹഷി കൂട്ടുകാരുടേ മതം ഗ്രഹിച്ചു, ചിഴന്നേറുന്നിന്ന് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“കൗരവകുലത്തിൽ ജനിച്ച പാണ്ഡുരാജാവ് കാമസുഖങ്ങളെല്ലാം പരിത്യജിച്ച് ശതശ്രംഗത്തിൽ വന്നു ചാർത്ത് ബ്രഹ്മചര്യവ്രതത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുമ്പോൾ, മന്ത്രശക്തിയാൽ സാക്ഷാൽ ധർമ്മഭവനിൽനിന്നുണ്ടായ പുത്രനാണ് ഈ യുധിഷ്ഠിരൻ. അപ്രകാരംതന്നെ, മഹാത്മാവായ പാണ്ഡുവിന് വായുദേവനിൽനിന്നു കിട്ടിയ പുത്രനാണ് ഈ മഹാബലനായ ഭീമൻ. കുന്തിക്ക് ദേവേന്ദ്രനാലുണ്ടായ ഈ അജ്ഞാൻ വല്ലാളികളിൽവെച്ച് മികച്ചവനാണ്. അശപിനി

കൾക്ക് മാത്രമല്ല ഇനിപ്പറഞ്ഞ മഹാപുരുഷനായ ഈ കമാരനാരേയും നിങ്ങൾ നോക്കവിൻ! വനവാസം കൈക്കൊണ്ട യശസ്വിയും യമൻ നിഷ്പന്നമായ പാണ്ഡു നഷ്ടമായ ചൈതന്യമഹവംശത്തേ ഇങ്ങിനെ ചു നന്ദലാഭം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഈ പാണ്ഡുപുത്രന്മാരുടേ ജീവിതോൽക്കഷ്ടം വേദാധ്യയനം മുതലായവയും കണ്ടു നിങ്ങൾ സംഗ്രീതമായിത്തീരട്ടേ. സജ്ജനോചിതമായിത്തന്നെ ജീവിച്ച് പുത്രവാനായിത്തീർന്ന പാണ്ഡു ഇന്നേക്ക് പതിനേഴുനാൾമുമ്പ് പിതൃലോകത്തേ പ്രാപിച്ചുപോയി. അതാവിനേ സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്ക് വിനോദഭാവനായി മാത്രയും തന്നെ ജീവിതം വെടിഞ്ഞു ചിത്രാഗ്നിയിൽ ചാടി ദഹിച്ചു. ആ രാജാവിന്റെയും രാജ്ഞിയുടേയും അവശേഷങ്ങൾ ഇതാ, ഞങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. ശേഷക്രിയയിൽ ഏതെങ്കിലും കാര്യം ഇനി നിങ്ങൾ ചെയ്യേണ്ടത്. ഉത്തമപുത്രന്മാരാണ് ഈ നിഷ്കന്നവർ. ഇവരേ ഇവരുടേ അമ്മയോടുകൂടി നിങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ട് പ്രേതകാൽപ്പങ്ങൾ നടത്തിക്കുക.”

ഈ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞ ഉടനേ, ആ കൗരവന്മാരുടേ മുമ്പിൽത്തന്നെ ആ മഹഷികൾ ചെയ്യുന്നത് മറഞ്ഞുപോയി. ക്ഷണംകൊണ്ടുണ്ടായ ഈ അന്തഃപാതത്താൽ ജനങ്ങളെല്ലാവരും വിസ്മയിച്ചുനിന്നു.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ അപ്പോൾതന്നെ വിദ്വരനോടുകൂടി പ്രേതകാൽപ്പങ്ങൾ നടത്തുവാനായി നിയോഗിച്ചു.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:—“വിദ്വര, പാണ്ഡുവിനേയും മാത്രിയേയും സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രേതകാൽപ്പങ്ങൾ മുഴുവൻ രാജോചിതമായിത്തന്നെ നടത്തുക. പാണ്ഡുവിനും മാട്രിക്കുവേണ്ടി പശുക്കൾ, വസ്രങ്ങൾ, രത്നങ്ങൾ മുതലായ വിവിധധനങ്ങൾ മതിയാകുവോളം കൈയെച്ച് ദാനംചെയ്യുക. കുന്തിയേ സൂര്യനും ചായുവിനും കൂടി കാണുവാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം അന്തഃപുരത്തിൽ പാപ്പിക്കുന്നതുപോലെ മാത്രിയേ കാറ്റും വെയിലുമേൽക്കുന്നവണ്ണം ആവരണംചെയ്ത് സൽക്കരിക്കുക. പുണ്യവാനായ പാണ്ഡുവിനേയോർത്ത് ആരുംതന്നെ ടുവിക്കേണ്ടതില്ല. ദൈവകമാരന്മാരോടൊത്ത അഞ്ചു വീരപുത്രന്മാരേ നേടിയ ആ നരേന്ദ്രൻ കീർത്തിയനാണ്.”

ധൃതരാഷ്ട്രന്റെ ഈ ഹിതംപോലെ വിദ്വരൻ ഭീഷ്മനോടുകൂടി പാണ്ഡുവിനേ ഒരു പുണ്യസ്ഥലത്ത് സംസ്കരിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങി. നൈമിഷം കലരുന്ന പാണ്ഡുവിന്റെ അസ്ഥികൾ ചുരോഹിതന്മാർ രാജധാനിയിൽനിന്ന് എടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു. വസ്രമാല്യങ്ങളേക്കൊണ്ട് അലങ്കരിച്ച്, മഹാധനങ്ങളാൽ സമ്പുഷ്ടമായി, പല പല നറുംവുമിര

കൊണ്ട് സുരഭിലമായി ശോഭിക്കുന്ന ഒരു മുട്ടപല്ലക്ക് വഹിച്ചുകൊണ്ട് മന്ത്രികൾ, ബന്ധുക്കൾ, സുഹൃത്തുക്കൾ മുതലായവർ വന്നെത്തി. അതിൽ, മാത്രയോടുകൂടി പാണ്ഡുവിനേ കയറ്റിവെച്ചു. അലങ്കാരവൈഭവത്താൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായ ആ പല്ലത്തിൽ വെൺകൊറക്കടയും വെഞ്ചാമരവും ഉയർന്നു. എല്ലാവിധ വാദ്യങ്ങളിൽനിന്നും സർവ്വത്ര ശബ്ദം മുഴങ്ങി. പാണ്ഡുവിന്റെ പരലോകയാത്രയിൽ ഉപകരിക്കേണ്ട മെന്ന് അഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ട് ജനങ്ങൾ വളരേവളരേ രത്നങ്ങൾ വാരി വാരിദാനംചെയ്തു. ധവളമയമായ കുടകൾ, വമ്പിച്ച വെഞ്ചാമരങ്ങൾ, ശോഭനവസ്ത്രങ്ങൾ എന്നിവ ആ പ്രജകൾ ആ കൗതൂഹലത്തോടുകൂടി അർപ്പിച്ചു. അലങ്കാരകർമ്മങ്ങൾ ഉജ്ജ്വലിക്കുന്ന മോമാഗി വഹിച്ചുകൊണ്ടു തുറുവസ്രം ധരിച്ച യാഗകർമ്മികൾ മുമ്പാൽക്കടന്നു നടന്നു. ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ, വൈശ്യർ, ശൂദ്രർ എന്നിവർ ശോകസന്തപ്തരായി കരഞ്ഞുകൊണ്ട് കൂട്ടുകൂട്ടമായി പാണ്ഡുവിനേ പിന്തുടർന്നുചെന്നു. “ഇത്രയുള്ളവരേ നിത്യദുഃഖത്തിൽ താഴ്ന്നിരിക്കേ അനാഥരാക്കിവിട്ട് അവിടുന്ന് എങ്ങോട്ടുപോകുന്നു!” എന്ന് ആ ആറിക്കൂട്ടത്തിൽനിന്ന് ഉയർന്നു മുറവിളിയോടുകൂടി പാണ്ഡുവന്മാരോടൊപ്പം ഭീഷ്മനും വിദൂരനുംകൂടിയും മനസ്സുവിട്ട് കരഞ്ഞുചെയ്തു. ഇങ്ങിനേ എല്ലാവരും നടന്നുചെന്ന് ഗംഗാതീരത്തിലെത്തി, ആ സത്യവാദിയും, പുരുഷസിംഹനും, മഹാ കർമ്മകശലനമായ പാണ്ഡുവിനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയേയും വഹിക്കുന്ന ആ പല്ലക്ക് നിരന്നും തെളിഞ്ഞു മുളള രമണീയമായ വനപ്രദേശത്തു് ഇറക്കിവെച്ചു. എന്നിട്ട്, പാണ്ഡുവിന്റെ സുഗന്ധമയമായ ദേഹാവശേഷത്തിൽ കാരകിൽച്ചാറും ദിവ്യചന്ദനവും പൂശി, ചൊൻകുടങ്ങളിലേ വെള്ളംകൊണ്ടു നന്നാക്കി. പിന്നേയും, ആ അവശേഷത്തിൽ കാരകിൽകലന്ന്, കൊഴുത്ത വെൺ ചന്ദനച്ചാറ് നല്ലവണ്ണം പുരട്ടുകയും തുറുവസ്രങ്ങൾ അണിയുകയും ചെയ്തു. ഏറ്റവും വിലയേറിയ പൂമെത്ത കയറേണ്ടുന്ന ആ നരാധിപൻ ഉടയാടാക്കി സജീവനെന്നപോലെ ശോഭിച്ചുകണ്ടു. അതിൽപിന്നെ, യാഗകർമ്മികളുടേ അനുമതിപ്രകാരം, പാണ്ഡുവിന്റെയും മാദ്രിയുടേയും അലങ്കൃതങ്ങളായ അവശിഷ്ടങ്ങളേ നെയ്യുംസുരഭിലമായ ചന്ദനദ്രവവും ഒഴിച്ചു നന്നാക്കി, മറ്റു പലതരം സുഗന്ധങ്ങളോടുകൂടി ദഹിപ്പിച്ചു. ഇതുകണ്ട്, അയ്യോ, മകനേയെന്ന് മുറവിട്ട് അഞ്ചാലിക ബോധംവെടിഞ്ഞു് ആ വെറും മണ്ണിൽത്തന്നെ വീണുപോയി. കൗസല്യ ഇങ്ങിനേ ശോകാന്തയായി വീണപ്പോൾ രാജകേതിയും മനസ്സുലിവും തികഞ്ഞ ചെന്തരന്മാരും ജാനപദന്മാരുമെല്ലാം ദുഃഖസ

നാലായി കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. കുന്തിയുടേ ആത്മനാദംകൊണ്ടാവട്ടേ മനുഷ്യർ മാത്രമല്ല, പക്ഷിമൃഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ സമുദ്രത്തുള്ള കണ്ണീർ വാർത്ത. ആ കൂട്ടത്തിൽ, ശാന്തനവനായ ഭീഷ്മനും, മഹാമതിയായ വിദൂരനും, മറെറല്ലാകൈരവന്മാരും കുറിനടുലം പിടിപെട്ട് കരഞ്ഞുപോയി. അനന്തരം പാണ്ഡുപുത്രന്മാരോടും, കൈരവസ്ത്രീകളോടുംകൂടി, ഭീഷ്മൻ, ധൃതരാഷ്ട്രൻ, വിദൂരൻ എന്നിവർ പാണ്ഡുവിനായി ഉദകുതിയചെയ്തു. ആ സമയത്തും പാണ്ഡവന്മാരോടൊപ്പം ഭീഷ്മനും വിദൂരനും ബന്ധുജനങ്ങളും കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉദകുതിയകഴിഞ്ഞ് ശോകാന്തരായി നില്ക്കുന്ന പാണ്ഡവന്മാരേ ജനങ്ങൾ സ്നാതപനവാക്കുകളാൽ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു. ചുല കൊള്ളുവാനായി പാണ്ഡവന്മാർ ബന്ധുക്കളോടുകൂടി വെറും മണ്ണിൽ കിടന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ബ്രാഹ്മണരടക്കം ആ നഗരവാസികളെല്ലാവരും ആ പാണ്ഡുപുത്രന്മാരേപോലേതന്നെയാണ് ആചരിച്ചത്. ആനന്ദഹീനരും അസ്വസ്ഥരും അസന്തുഷ്ടരുമായി ആ നഗരത്തിലേ ആബാലവൃദ്ധം പന്ത്രണ്ടുനാൾ മുഴുവൻ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

അനന്തരം, കുന്തിയും ധൃതരാഷ്ട്രനും ഭീഷ്മനും ബന്ധുക്കളോടുകൂടി പാണ്ഡുവിനേസംബന്ധിച്ചുള്ള ശ്രാദ്ധകർമ്മങ്ങളെല്ലാം നടത്തി. ആയിരക്കണക്കായുള്ള വിപ്രന്മാരേയും കുരുക്കളേയും ഉത്തുകയും രത്നങ്ങളും ഗ്രാമങ്ങളും ഭാനംചെയ്ത് ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാരേ തൃപ്തരാക്കുകയും ചെയ്തു. ചുലകഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ അവരെല്ലാവരും രാജധാനിയിൽ തിരിച്ചുവന്നു. പട്ടണത്തിലും ചുറ്റുനാടുകളിലുമുള്ള പ്രജകളെല്ലാവരും പാണ്ഡുവിനേയോത്ത് സ്വന്തം ബന്ധുവിന്റെ വിധോഗത്താലെന്നപോലേ ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ശ്രാദ്ധം കഴിഞ്ഞിട്ടുകൂടിയും, ജനങ്ങളുടേ ദുഃഖം കുറവില്ലാതിരിക്കുന്നതുകണ്ട്, ധ്യാസൻ, ശോകാന്തരായി മനസ്സമയങ്ങളുകഴിയുന്ന അമ്മയോട് ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞു:-

“അമ്മേ, സുഖാനുഭവങ്ങളെല്ലാം ഇനിയില്ലാതായിപ്പോയിരിക്കുന്നു. കാലം, അതിഭയംകരമായ സ്ഥിതിയിലേക്കാണ് മാറുവാൻപേർ കുന്നത്ത്. നാൾ ചെല്ലുംതോറും പാപത്തിന്റെ ശക്തി വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഭൂമിയുടേ ധൈര്യവനം ക്ഷയിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. കർമ്മവും വളരേവളരേ നിറഞ്ഞും, ദോഷങ്ങൾ പലതുപലതായി വളർന്നും, ധർമ്മവും കർമ്മവുമെല്ലാം ദുഷിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഘോരാവസ്ഥയിലേക്കാണ് കാലം ചെല്ലുന്നത്. കുരുക്കളുടേ ദുർന്നയംകൊണ്ട് ഇത് ഭൂമിനശിക്കും. അതുകൊണ്ട്, അമ്മേ, അവിടുന്ന് യോഗിനിയായി തപോവനത്തിലേക്ക് പോകയാണ് ഇനി നല്ലത്. ഈ കലശിന്റേ

തന്നെത്താൻ ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന ആ ദാരുണമായ നാശം അവിടുന്ന് കാണുവാൻ നില്ക്കേണ്ട.”

മകൻ പറഞ്ഞതുപോലെ സമ്മതിച്ച്, സത്യവതി, തന്റെ സ്നേഹമായ അംബികയേവിലിച്ച് ഇക്കാര്യം അറിയിച്ചു.

“അംബികേ, നിന്റെ പെരുന്തന്റെ ദുഷ്ടതയെക്കൊണ്ട് ഭാരതവാർ പെരുന്തന്മാരോടുകൂടി കൂട്ടത്തോടെ നടക്കുമത്രേ. അതുകൊണ്ട്, ഇനി ഇവിടെ പാർക്കാതെ എന്തെങ്കിലും നീയും പുത്രശോകാന്തയായ അംബാലികയും വനത്തിലേക്ക് വരികയാണ് നല്ലത്.”

സത്യവതിയുടേ ഈ അഭിപ്രായത്തേ അംബികയും അംബാലികയും കൈക്കൊണ്ട്, അവർ മൂവരും, ഭീഷ്മന്റെ അനുമതിയോടുകൂടിത്തന്നെ വനത്തിലേക്കുപോകയും, അവിടെ അവർ ലോരതപസ്സിൽ തപിച്ച് സൽഗതി പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്തഞ്ചാം അദ്ധ്യായം ബാലവിക്രമം.

വേദവിധിപ്രകാരമുള്ള സംസ്കാരങ്ങളെല്ലാം ചേർന്ന്, പാണ്ഡവന്മാർ സുഖാനുഭവങ്ങളോടുകൂടി പിതൃമന്ദിരത്തിൽ വളർന്നുവന്നു. അവർ ധാതന്തരാശ്രമമായ നൂറുപേരോടുകൂടി സസന്തോഷം തീർത്തി. ബാലകീഡകളിലെല്ലാം സാമർത്ഥ്യംകൊണ്ട് പാണ്ഡവന്മാരാണ് മെച്ചംനേടിയത്. ഓടുക, ചാടുക മുതലായ ഏതൊരു കളിയിലും ഭീമസേനൻ ധാതന്തരാശ്രമത്തോളമേ മുമ്പു വന്ന് വിജയിച്ചിട്ടു. ഹഷ്ഠത്തോടുകൂടി കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ആ ബാലൻ നൂറുപേരിൽ ഓരോരുത്തരേയായി പിടിച്ചു എങ്ങാനും ഭളിച്ചിരിക്കും. അവൻ അവരുടെ ശിരസ്സ് മുടിമറച്ചു അവരെ തന്റെ സഹോദരന്മാരേക്കൊണ്ട് ആകൃഷ്ടമാക്കി. ആ ഒരുനൂറുപേരേയും ഭീമൻ ഒട്ടും ആയാസംകൂടാതെ ഒറ്റയ്ക്ക് പിടിച്ചുനിർത്തും. അവൻ അവരുടെ തലമുടിയിൽ പിടിച്ചു മണ്ണിൽ ഉതക്കോടെ വലിച്ചിഴക്കും. എടുപത്തു കുട്ടികളെ ഒന്നിച്ചു പിടിച്ചു വെള്ളത്തിൽ മുക്കിക്കിടത്തി, കൊല്ലാതെ കൊന്നുവിടും. കായ്കനികൾക്കായി അവർ മരത്തിൽ കയറാനിരിക്കുമ്പോൾ, ഭീമൻ ആ മരത്തെ ചവിട്ടിക്കുലക്കി, അവരെ ആ മരത്തിൽനിന്നു കായ്കളോടുകൂടി പതീപ്പിക്കും. ഈവകകളിൽ ഒന്നിലും പ്രതികൂല ചെയ്യുവാൻ ധാതന്തരാശ്രമക്കാർ കഴിഞ്ഞില്ല. ഭീമസേനൻ നൂറുപേരോട് ഇങ്ങനെ എപ്പോഴും കലഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നുവെങ്കിലും ആ മത്സരം ബാലപ്രായംകൊ

ണ്ടല്ലാതെ, ദ്രോഹബുദ്ധികൊണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഭീമന്റെ ഈ മഹത്തായ ബലം കണ്ട് പ്രതാപവാനായ ദുര്യോധനൻ ദുഷ്ടഭാവം ദാറോന്ന് കാട്ടിത്തുടങ്ങി. ഐശ പയ്യലോഭംകൊണ്ടു മോഹിച്ച് ധർമ്മത്തിൽനിന്നു പിഴച്ച് ദുഷ്ടമുണ്ടുളപ്പാറി വിചാരിച്ച് അവന്റെ മനസ്സിൽ പാപം കലന്നു.

“ബലവാനും, മഹാ ശൂരനും വിക്രമിയുമായ ഭീമനെ എങ്ങിനെ യെങ്കിലും ചതിയിൽ അകപ്പെടുത്തണം. അവൻ ദറയ്ക്കുനിന്ന് ഞങ്ങളോടു കലഹിക്കുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ളവനെ ഉടനെ നശിപ്പിച്ചു കഴിയും. അവൻ ഉദ്യാനത്തിൽ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുമ്പോൾ ഉളിവിൽ എടുത്തു കൊണ്ടുപോയി ഗാഗയിൽ താഴ്ത്തിവിടണം. എന്നിട്ട് അവന്റെ അനുജനേയും ജ്യേഷ്ഠനേയും പിടിച്ചുകെട്ടി തടവിലാക്കി എനിക്ക് നിബാധം നാടുവാഴാം.”

ഇങ്ങിനെ നിശ്ചയിച്ച് ആ പാപാത്മനായ ദുര്യോധനൻ ഭീമനെ കൊല്ലുവാൻ തരം നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ജലതീഡ ചെയ്യവാൻ ആഗ്രഹിച്ച് അതിലേക്ക് വിചിത്രങ്ങളായ വലിയവലിയ കൂടാരങ്ങൾ നിർമ്മിച്ച്, അവിടെ സുഖവാസത്തിന്നും ക്രീഡയ്ക്കും വേണ്ടുന്ന എല്ലാ സാമാനങ്ങളും തെയ്യാറാക്കി. പ്രമാണകോടി എന്ന സ്ഥലത്താണ് ഈ ജലതീഡയ്ക്ക് ഏല്പാടുകയായത്. തിന്നുവാനും ഉണ്ണുവാനും കുടിക്കുവാനും വേണ്ടുന്നതെല്ലാം അവിടെ ഒരുക്കി. എന്നിട്ട് ദുര്യോധനൻ ചെന്ന് “ഗംഗാതീരത്തിലേ ഉദ്യാനവനത്തിൽ പോയി നമുക്കു ജലതീഡചെയ്യാം” എന്നു പറഞ്ഞ് പാണ്ഡവന്മാരേ വിളിച്ചു. അത് യുധിഷ്ഠിരനും സമ്മതമായില്ലെങ്കിലും, മറ്റൊരാളായും അതിലേക്ക് ചുറ്റപ്പെടുകയാൽ ആ രാജകുമാരനും പോകുകതന്നെ ചെയ്യും. ആന, തേർ മുതലായ വാഹനങ്ങളിൽ കയറി പാണ്ഡവന്മാരും ധാർമ്മരാഷ്ട്രന്മാരും ഗംഗാതീരത്തിലെത്തി, സിംഹങ്ങൾ പർവ്വതഗുഹയിൽ കുടിക്കുന്നതുപോലെ ആ ധീരന്മാർ ഉദ്യാനവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. നിർമ്മാണ വൈചിത്ര്യവും അലങ്കാരഭംഗിയും തികഞ്ഞ കൂടാരങ്ങളും ജലജപുഷ്പങ്ങൾ തെളിഞ്ഞു വിരിഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന പൊയ്കകളും, ശുദ്ധജലം നിറഞ്ഞൊഴുകുന്ന തോടുകളും സുഗന്ധചുഷ്പങ്ങൾ പരക്കേ ചിതറിക്കിടക്കുന്ന തറയും ചേർന്ന് മനോമോഹനമായി വിളങ്ങുന്ന ആ ഉദ്യാനത്തിൽ പാണ്ഡുപുത്രന്മാരും ധൃതരാഷ്ട്രപുത്രന്മാരും ഒരുമിച്ചുവേണം കളിച്ചു രസിച്ച് വേണ്ടുന്നസുഖമെല്ലാം അനുഭവിച്ച് സാമോദം ചാർത്തു. അങ്ങിനെ വിഹരിക്കുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ, അവർ, ആഹാരപദാർത്ഥങ്ങൾ അതു മിതമെല്ലാം വാരിയെടുത്തു പരസ്പരം വായിൽ തള്ളിക്കൊടുത്ത് കളി

അയ്യോധിയിൽ. ദുര്യോധനൻ, ഭീമൻ കൊടുക്കവാൻവേണ്ടി കാളത്തൂണി-
 വിഷം പേന്ത ആഹാരം തെയ്യനാക്കി ഒളിച്ചുവെച്ചിരുന്നു. കത്തിപ്പോ-
 ലെ മരിച്ചവളെ മനസ്സോടുകൂടിയ ആ ദുര്യോധനൻ, സഹോദരന്മാ-
 യും സുഹൃത്തിനേയുംപോലെ മധുരോഷ്ണികൾ ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ട്
 ഭീമന്റെ വായിൽ ആ വിഷഭോജനം ധാരാളമായി ചെലുത്തി. അത്
 വിഷമാണെന്ന് അറിയാത്ത ഭീമൻ ആ ആഹാരം കിട്ടിയേടത്തോളം
 അകത്താക്കുകയും ചെയ്തു. കാര്യം സാധിച്ചപ്പോൾ ദുര്യോധനൻ താൻ
 കൃതാർത്ഥനായിയെന്നു ധരിച്ച് ഉള്ളുകൊണ്ട് ചിരിച്ചു രസിച്ച്. ഈ
 കടംകൈ കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നേയാണ് ജലക്രീഡയിൽ ഏർപ്പെട്ടത്. ക-
 ളികഴിഞ്ഞ് തുച്ഛരായ ആ രാജകുമാരന്മാർ ഉടയാടകൾമാറി, പുതു-
 ശ്ശേപ്പകൾ അണിഞ്ഞു കളിയാലുണ്ടായ തളച്ചയോടുകൂടി കൂടാരങ്ങ-
 ലിൽ ചെന്നു കിടന്നു. അകത്തു വിഷമുള്ളതുകൊണ്ടും അധികമായി
 കുളിക്കുകകൊണ്ടും മറ്റു സഹോദരന്മാരേയെല്ലാം താൻ ഏകനായി
 വെച്ചു വെള്ളത്തിൽ നീന്തുകകൊണ്ടും ഭീമൻ അത്യുഗ്രമായ ക്ഷീണ-
 മുണ്ടായി. ആ കുമാരനും പ്രമാണകോടിയിൽ തന്റെ കൂടാരത്തിൽ
 വന്നു കിടന്ന് ബോധംവിട്ടുറങ്ങി. വിഷപ്രാപ്തിയാൽ നിശ്ചേഷ്ടനായി-
 ത്തിന്ന് ഭീമൻ അപ്പോഴത്തെ കുളിർകാറ്റിൽ മൃതപ്രായം കിടക്കുമ്പോ-
 ള് ദുര്യോധനൻ അവിടെവന്ന് ഭീമനെ വള്ളിക്കയർക്കൊണ്ട് കെട്ടി
 വരിഞ്ഞ് ഗംഗാനദിയിൽ തള്ളിവിട്ടു. ബോധഹീനനായി വെള്ളത്തി-
 ൽ വീണ വായുചക്രൻ അടിവരേ ചെന്നതിൽപ്പിന്നെ ശരീരത്തിന്റെ
 കനംകൊണ്ട് അവിടെത്തന്നെ നില്ക്കാതെ പിന്നേയും താഴ്ന്നാഗ-
 ലോകത്തിലെത്തി. തങ്ങളെ ആക്രമിച്ചവനെ ഭീമനെ അസംഖ്യം നാഗ-
 ങ്ങൾ മണിച്ചുചേന്ന് കൂട്ടത്തോടെ കടിക്കുവാൻതുടങ്ങി. അവയിൽനി-
 ന്നുള്ള അത്യുഗ്രവിഷം ഏറ്റപ്പോൾ ഭീമനിൽ മുവുകലണിതുന്ന കാള-
 കൂടവിഷം നിശ്ശേഷം നീങ്ങിപ്പോകയാണുണ്ടായത്. ആ ഫലാപവിഷം
 ധരിച്ച സപ്പുങ്ങളുടെ ദശശ്രങ്ങളും തന്റെ മുമ്പത്തുതന്നെ തറച്ചിട്ടും
 ആ മഹാബലനായ ഭീമന്റെ തൊലിപോലും മുറിഞ്ഞില്ല. ആ കുമാര-
 ന് പെട്ടെന്ന് ഉണർന്ന്, കെട്ടുകൾ പൊട്ടിച്ചെഴുന്നേറ്റ് സപ്പുങ്ങളോ-
 ടെത്തിത്തു. ഭീമന്റെ പ്രഹരമേറ്റ് ചത്തുപോകാതെ ശേഷിക്കുവാൻ
 ഭാഗ്യമുണ്ടായ ഏതാനും പാമ്പുകൾ ചേടിച്ചോടിച്ചെന്ന് നാഗേശ്വ-
 നായ വാസുകിയെ ഈ അത്ഭുതസംഭവം ഉണർത്തിച്ചു.

ഏതോ ഒരു മനുഷ്യൻ ബലനായി വെള്ളത്തിൽവീണ് ഇങ്ങനെ
 നീരിക്കുന്നു. അവൻ വിഷംകുടിച്ചിരുന്നുവെന്നാണ് തോന്നുന്നത്.
 നിശ്ചേഷ്ടനായിരുന്ന അവൻ ഞങ്ങളുടേ കടിയേറ്റപ്പോൾ ഉണർന്നി

തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഉടനേ അവൻ തന്റെ കെട്ടുകൾ പൊട്ടിച്ചു. അങ്ങേയ്ക്കിതിന്റെ തകർക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ആ മഹാബാഹുവീരനേ അവിടുന്ന് ചെന്നു നോക്കിയാലും!”

നാഗങ്ങൾ പറഞ്ഞതുകേട്ട് വാസുകി തന്റെ കൂട്ടുകാരോടുകൂടി ഇവന് ഭീമചരാക്രമനായ ഭീമനേകളെ, അകൂട്ടത്തിൽ ആയുധങ്ങൾ നാഗശ്രേഷ്ഠൻകൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. ആയുധങ്ങൾ മകളുടേ മകനാണ്. ഇവൻ. ഇവന്റെ മകളായ കുന്തിയാണല്ലോ ഭീമസേനന്റെ അമ്മ. ഇങ്ങിനെ തന്റെ മകൾവഴിക്കുള്ള ചാർച്ചയിൽപ്പെട്ടവനാണ് ഭീമനെന്ന് അറിഞ്ഞ് ആ കഥാരണെ ആയുധൻ ഗാഢമായി ആശ്ലേഷിച്ചു. മഹായശസ്വിയായ വാസുകിയും ഭീമനേകളുടെ സംപ്രീതനായി.

വാസുകി:—“ഇവന് നാം എന്തു പ്രിയമാണ് ചെയ്യേണ്ടതു്? അങ്ങനെയും ധനങ്ങളും മറ്റു പല വിഭവങ്ങളും ഇവന് ധാരിയായി കൊടുക്കട്ടേ!”

ആയുധൻ:—“അല്ലയോ നാഗേന്ദ്ര, അവിടുത്തേക്ക് ഇവനേപ്പറ്റി സന്തുഷ്ടിയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിനേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠമാണോ ഇവന് ഈ ധനസഞ്ചയങ്ങൾ. അവിടുത്തേക്ക് ഇവനിൽ പ്രീതിയുണ്ടെങ്കിൽ ഇവന് രസപാനം ചെയ്യുവാൻ അനുജക കൊടുക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. ഈ കണ്ഡത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്ന ദന്തംപാനം ചെയ്യുന്നവർക്കു ഓരായിരം ആനയ്ക്കുള്ള ബലം സിദ്ധിക്കുമല്ലോ. ഇവന് എത്രത്തോളം കുടിക്കുവാൻ കഴിയുമോ അത്രയും രസം കൊടുത്താലും!”

വാസുകി അത് സമ്മതിച്ചു. നാഗങ്ങൾ ഭീമനേ വിധിവേഷേ സജ്ജനാക്കി, രസകുടങ്ങൾ ആ പാർശ്വവന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവന്നുവെച്ചു. ആ മഹാബാഹുവൻ ദേശപാസത്തിൽ ഓരോ കുടം മീതും ഏറ്റ കുടം മുഴുവൻ കുടിച്ചൊഴിച്ചു. എന്നിട്ട്, ചുറ്റത്തുപ്രദിയിലേ ദിവ്യതലത്തിൽചെന്ന് ആ മഹാജ്ഞൻ കുടിക്കുകയും ചെയ്തു.

ക്രിഡാവീരനോടങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് കൗതവനാദം പാർശ്വവൻമാരും വാഹനങ്ങളിൽ കയറി രാജധാനിയിൽ മടങ്ങിയെത്തി. വഴി കൂട്ടത്തിൽ ഭീമസേനൻ മാത്രമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻ. എല്ലാവരുടേയും മുഖിലായിത്തന്നെ പോയിരുന്നത് ദുഷ്ടോധനൻ പറഞ്ഞ ഏതത്തി. ഗംഗയിൽ താഴ്ന്നിവിട്ട ഭീമൻ കരകയറാതെപോയതിൽ സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്നുകൊണ്ടാണ് ദുഷ്ടോധനൻ അനുജനോടുകൂടി കൊട്ടാരത്തിൽ കയറിയത്. പാപമെന്നെന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടുപോലുമില്ലാത്ത യുധിഷ്ഠിരൻ, തന്നേപ്പോലേയാണ് മറ്റുള്ളവരുമെന്നു ധരിച്ചു.

യ്യോധനൻ പറഞ്ഞത് നിശ്ചയം വിശ്വസിച്ചു. ആ ശ്രാത്രവത്സലൻ രാജധാനിയിൽ വന്ന് അവിടേയെങ്ങും ഭീമനേകാണാതേ, അമ്മയേ കണ്ട് നമസ്കരിച്ച് തന്റെ അനുജൻ എവിടേയെന്ന് അന്വേഷിച്ചു.

“അമ്മേ, ഭീമൻ ഞങ്ങളുടേ മുമ്പിൽത്തന്നെ വന്നുവല്ലോ. അവൻ ഇപ്പോൾ എവിടേപ്പോയി? ഇവിടേയെങ്ങും ഞാൻ അവനേ കണ്ടില്ല. കാട്ടിലും പൂങ്കാവുകളിലും ഞാൻ തെരഞ്ഞുനോക്കി; ആ വീരൻ അവിടേ ഒരിടത്തുമില്ല. അപ്പോൾ ഞങ്ങളുടേ മുമ്പിൽത്തന്നെ അവൻ വന്നിരിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിച്ചു. അവൻ ഞങ്ങളോടൊന്നി ചിലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് വ്യാകുലചിത്തരായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ ഇങ്ങോട്ടുവന്നത്. അവൻ ഇവിടേ വന്നിട്ട് എങ്ങോട്ടുപോയി? അമ്മേ, അവിടുന്ന് അവനേ എവിടേക്കെങ്കിലും അയച്ചുപോ? ഭീമനേകാണാതേ എന്റെ മനസ്സിന് തെളിയുണ്ടാകുന്നില്ല. അവൻ എങ്ങാനും കിടന്ന് ഉറങ്ങുകയാണോ? അഥവാ, അയ്യോ, - അവനേ ആരാനും കൊന്നിരിക്കുമോ?”

ഭീമനേ കാണാതാകയും, യുധിഷ്ഠിരൻ ഇങ്ങിനെ ആവലാതിപ്പെടുകയും ചെയ്തപ്പോൾ കുന്തി സംഭ്രാന്തയായിത്തീർന്ന് അയ്യയ്യോ എന്ന് മുറയിട്ടു.

“ഉണ്ണീ, ഞാൻ ഭീമനേ ഇവിടേ കണ്ടില്ല. അവൻ ഇവിടേ നിശ്ചയമായും വന്നിട്ടില്ല. അനുജന്മാരോടുകൂടി നീ ഉടനേ ചെന്ന് അവനെ എല്ലാടത്തും അന്വേഷിക്കുക.”

ജ്യേഷ്ഠപുത്രനേ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞെല്ലിച്ച് കുന്തി അപ്പോൾതന്നെ വിദൂരനേ വിളിച്ചുവരുത്തി ദീനയായി ഇക്കാര്യം അറിയിച്ചു.

“ഭഗവാനേ, ഭീമസേനൻ എങ്ങോട്ടുപോയിയെന്ന് അറിയുന്നില്ല. അവനേ ഇവിടേ എങ്ങും കാണുന്നില്ല. അവന്റെ സഹോദരന്മാരെല്ലാവരും ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്ന് വന്നിരിക്കുന്നു. ആ മഹാബാഹുവായ ഭീമൻ മാത്രം മടങ്ങിവന്നിട്ടില്ല. ദുര്യോധനന് എപ്പോഴും കണ്ടുകൂടാത്തവനാണ് എന്റെ ആ മകൻ. ആ ദുര്യോധനനാവട്ടേ, ക്രൂരനും ക്ഷുദ്രനും ദുർമ്മതിയും നാണക്കേടുവരും രാജ്യം കിട്ടുവാൻവേണ്ടി എന്തും ചെയ്യാൻ മടിക്കാത്തവനുമാണ്. അവൻ ദേവഷബ്ദമിരിക്കാൻ എന്റെ മകനേ കൊന്നിരിക്കുമോ! അത് വിചാരിക്കുമ്പോഴെക്കും എന്റെ മനസ്സ് വെറുനീറുന്നു.”

വിദൂരൻ:—“എടോ കല്യാണി, ഭവതി അങ്ങിനെ പറയരുത്. ദുര്യോധനനേ കോപിപ്പിക്കത്തക്ക വാക്കുകളൊന്നും പുറപ്പെടുവിക്കാതിരിക്കുവാൻ നല്ലത്. മറ്റുള്ള മക്കളേ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് വാഴുക.

ദുഷ്ടോധനൻ പിണങ്ങിയിടഞ്ഞാൽ മറുളള മക്കളേക്കൂടിയും ശ്രോഹി ചേക്കും. വേതിയുടേ പുത്രന്മാർ ദിഹായുഷ്ഠാനാരാണെന്ന് പ്രാസൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് ഭീമൻ നിശ്ചയമായും മരിച്ചിരിക്കയില്ല. അവൻ തിരിച്ചുവരികയും വേതി സംപ്രീതയാകയും ചെയ്യും.”

കുന്തിയെ ആശ്വസിപ്പിച്ച് വിദൂരൻ സ്വഗൃഹത്തിലേക്കുപോയി. കുന്തി മറു മക്കളോടുകൂടി ചിന്താമഗ്നയായി നാറുകഴിച്ചു. ഭീമസേനനാവട്ടേ, താൻ കടിച്ച രസം മുഴുവൻ ഉള്ളിൽ കിടന്ന് ദഹിച്ചതിൽ മഹത്തായ ബലം വർദ്ധിച്ച് എട്ടാംനാൾ ഉണർന്നെഴുന്നേറ്റു. പാണ്ഡവൻ ഉണർന്നുകൂടെ സപ്തർഷി അരികേചെന്നു ആ കുമാരനേ സ്നേഹപൂർവ്വം ആശ്വസിപ്പിച്ചു.

“നീ കടിച്ച രസം ഏറാവും വീഴും കൂടിയതാണ്. അതിൽ നിന്ന്, യുദ്ധത്തിൽ നിന്നോട് ആർക്കും അടുക്കുവാൻ ആവാത്തവണ്ണം പതിനായിരം ആനയ്ക്കുള്ള ബലം നിനക്കുണ്ടാകും. ഇനി നീ ഈ ദിവ്യജലത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്ത് സ്വന്തം വീട്ടിലേക്കു പോകുക. നിന്നേ കാണാതെ നിന്റേ സഹോദരന്മാർ ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്.”

ഉടനേ, ശുഭജലത്തിൽ സ്നാനം ചെയ്ത് ശുഭവസ്ത്രം ധരിച്ച ഭീമൻ വിഷഹരങ്ങളായ ഭാഷധികളെക്കൊണ്ട് മഹദ്സൂചകമായ കാപ്പകെട്ടുകയും, സപ്തർഷി നൽകിയ പായസം ഭുജിക്കുകയും ചെയ്തു. ദിവ്യസപ്തർഷിയുടേ അഭരണത്തിനും അഭിനന്ദനത്തിനും പാത്രമായി ആശീർവാദങ്ങളേറ്റ് ദിവ്യാഭരണങ്ങൾ ചാർത്തി സന്തുഷ്ടനായ ആ വിരകുമാരൻ നാഗലോകത്തുനിന്ന് സപ്തർഷിയുടേ സഹായത്തോടുകൂടി ഉയർന്ന് വെള്ളത്തിൽനിന്ന് കരകയറി പ്രമാണകോടിയിലേ ഉദ്യാനത്തിൽ എത്തി. അവിടേനിന്ന് ഭീമൻ രാജധാനിയിൽ വന്ന് അമ്മയേ കണ്ട്, ആ ദേവിയേയും ജ്യേഷ്ഠനേയും നമസ്കരിക്കുകയും അനുജന്മാരേ ആശ്വേഷിച്ച് മൃഗാവിൽ മുക്കുകയും ചെയ്തു. ഭീമൻ വന്നതു കണ്ട് അവരെല്ലാവരും സന്തോഷിച്ചാൽതു പോയി. ദുഷ്ടോധനന്റെ ദുഷ്പ്രേഷിതങ്ങളും, നാഗലോകത്തിലുണ്ടായ തന്റേ അനുഭവങ്ങളും ഭീമസേനൻ തന്റേ സഹോദരന്മാരോട് വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞു. എല്ലാം കേട്ടതിൽ പിന്നെ, യുധിഷ്ഠിരൻ ഭീമനോട്, “ഇക്കാര്യം ആരേയും അറിയിക്കാതെ അടങ്ങിയിരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്.” എന്ന് അത്ഥവത്തായി ഉപദേശിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ, ധർമ്മപുത്രൻ സഹോദരന്മാരോടുകൂടി വളരേ കരുതലോടുകൂടിയാണ് പാർത്ഥവനത്ത്. ധർമ്മാത്മാവായ വിദൂരനിൽനിന്ന് അവർ ധർമ്മാധർമ്മബോധം നേടിക്കൊണ്ടു വന്നു.

ദുഷ്ടാധനൻ, ഭീമൻ രണ്ടാമതും, തീക്ഷ്ണമായ കാളകൂട വിഷം ആഹാരത്തിൽ കലർത്തി ചതിയായി കൊടുക്കുകയുണ്ടായി. ധൃതരാഷ്ട്രൻ്റെ വൈശ്വത്സീയിലുണ്ടായ യുയത്സു പാണ്ഡവന്മാരുടേ ഹിതകാംക്ഷിയായാൽ ആ ഗുണവാനിൽ നിന്നാണ് ഇക്കാര്യം അറിഞ്ഞത്. ഭീമൻ്റെ അകത്തുപെട്ട ആ വിഷം യാതൊരു വികാരവുമുണ്ടാക്കാതെ ദഹിച്ചുപോയി. മഹാബലനായ ഭീമനിൽ ആ തീക്ഷ്ണ വിഷത്തിന് ഒന്നും പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പിന്നേയും, പാണ്ഡവന്മാരേ കൊല്ലുവാൻ ദുഷ്ടാധനനും കണ്ണനും, സുബലചൂരനായ ശകുനിയുംകൂടി പല വഴിക്ക് പരിശ്രമിച്ചുവെങ്കിലും, അതെല്ലാം നിഷ്ഫലമായിത്തന്നെ പോയി. പാണ്ഡവന്മാരാവട്ടേ, ഈ വക ദ്രോഹങ്ങളിൽ, വിദൂരമതം അനുസരിച്ച് അമച്ഛം അടക്കി, നിശ്ശബ്ദരായി വെളിച്ചം.

ഇരുപത്തൊന്നാം അദ്ധ്യായം കൃപനും ദ്രോഹനും.

ഗൌതമ മഹാഷിക്ക് ശരഭപാൻ എന്നൊരു മകനുണ്ടായി. ശരങ്ങപ്പോഴു കൂടി ജനിക്കുകയാലാണ് ആ ഗൌതമന് ശരഭപാൻ എന്നു് പേരുണ്ടായത്. വേദാധ്യയനത്തിലല്ലാ ആ മുനി കമാരന് ബുദ്ധി ചെന്നത്. ധനുർവിദ്യ അഭ്യസിക്കുവാനായി ഗൌതമൻ പരിശ്രമിച്ചു. മറ്റു മുനികമാരന്മാർ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതത്തോടും തപോനിഷ്ഠയോടും കൂടി വേദാധ്യയനം ചെയ്യുമ്പോൾ ശരഭപാനായ ഗൌതമൻ തപശ്ശുക്കി കൊണ്ട് ദിവാസ്രങ്ങളെല്ലാം നേടുകയാണ് ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നത്. ഇദ്ദേഹത്തിന്റേ ഈ മഹാ തപസ്സും, ധനുർവ്വേദപരതവും കണ്ട്, തന്റേൻ സ്ഥാനത്തിന് വല്ല ദോഷവും നേരിട്ടേക്കുമോ എന്ന് ശങ്കിച്ചു് ദേവേന്ദ്രൻ ദുഃഖിതനായി. ആ വാസവൻ, ഉടനേതന്നെ, ഗൌതമന്റേ തപസ്സ് മുടക്കുവാനായി ജാനപദിയെന്ന ദേവകന്യയെ നിയോഗിച്ചു. ആ ബാല, ശരഭപാന്റെ രമണീയാശ്രമത്തിൽ ചെന്നു് ആ അമ്പും വില്ലും ധരിച്ചു മുനിയെ പ്രലോഭിപ്പിച്ചു. റോപുഞ്ചേല ചർത്തി, നിസ്തലമായ സൌന്ദര്യം തികഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന ആ അർദ്ധശരഭരണത്തേ ഗൌതമൻ കണ്ട് കൂളിരേ നോക്കിനിന്നു. ആ കാഴ്ചയാൽ അരിരം വിറച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റേ കൈയിൽ നിന്ന് വില്ലും ആമ്പുകളും താഴേ വീണുപോയി. എന്നിട്ടും, ആ മഹാപ്രാജ്ഞൻ തന്റേക്കുള്ള ജ്ഞാനഭൈരവവും തപോബലവും കൊണ്ട് പരമധൈര്യത്തോ

കൂടി ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നതന്നെ ചെയ്തു. എങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ പെട്ടെന്നുണ്ടായ വികാരത്തിന്റെ ഫലമായി അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് രേ തഃസ്രവണമുണ്ടായി. അത് അറിയാതെ, ഗൗരതമൻ, അപ്പോൾതന്നെ തന്റെ അമ്പും വില്ലും മാനോലുമെല്ലാം അവിടേതന്നെ ഇടുകുളഞ്ഞു, ആ ആശ്രമത്തേയും ആ അപ്പാരസ്സിനേയും വെടിഞ്ഞു മരണാരികത്തേക്കുപോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ രേതസ്സ് ശരക്കെട്ടിലാണ് വീണത്. അത് അതിൽ വീണപ്പോൾ രണ്ടായി പിരിഞ്ഞു. അതിൽ നിന്ന് ശരഭപാനായ ഗൗരതമൻ ഒരു ആൺകുട്ടിയും ഒരു പെൺകുട്ടിയും ഉണ്ടായി. അന്ന്, ശാന്തനരാജാവ് ആ വനത്തിൽ വേട്ടയാടുവാൻ വരുകയുണ്ടായി. കാട്ടിൽ ചുറ്റിനടന്നിരുന്ന രാജഭടന്മാരിൽ ഒരാൾ ഈ കുട്ടികളേ കണ്ടു, ഇവരേ, അവിടേ കിടന്നിരുന്ന വില്ല്, അമ്പ്, മാനോൽ എന്നിവയോടു കൂടിത്തന്നെ എടുത്ത് രാജാവിന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുപോയി വെച്ചു. അദ്ദേഹം, ഇവർ തനിക്കുള്ള മക്കൾ തന്നെയെന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് കൃപയോടെ കൈക്കൊണ്ട് ഈ കുട്ടികളേ രാജധാനിയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി. ധനുവ്യാഴത്തിന്റെ അന്തം കണ്ടിട്ടുള്ള ഗൗരതമ ബ്രാഹ്മണനിൽ നിന്നാണ് ഈ സന്താനഭവം ജനിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് ആ അമ്പും വില്ലും കണ്ടപ്പോൾ തന്നെ ശാന്തൻ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഗൗരതമന്റെ ആ കുട്ടികളേ വൈദിക സംസ്കാരങ്ങളെല്ലാം നടത്തി വളർത്തി വന്നു. തന്റെ കൃപകൊണ്ട് വളരുവാനിടയായ ഈ കുട്ടികൾക്ക് കൃപനെന്നും കൃപിയെന്നും ആ രാജാവ് പേർകൊടുത്തു. ഇക്കാലത്ത്, ഗൗരതമ മഹാധി ധനുവ്യാഴപരനായിത്തന്നെ ഇവിടേ വന്നെത്തി. രാജാവിന്റെ രക്ഷയിൽ വളരുന്ന ഈ കുട്ടികൾ തന്റെ മക്കളാണെന്ന് അദ്ദേഹം തപഃപ്രഭാവംകൊണ്ട് അറിഞ്ഞു. ആ കുട്ടികളേ വിളിച്ചു ഗോത്രാഭിവൃദ്ധിതകളെല്ലാം പറഞ്ഞുകൊടുത്തതിൽപ്പിന്നെ, അദ്ദേഹം കൃപനേ ധനുവ്യാഴം മുഴുവനും വിവിധശാസ്ത്രങ്ങളും അവയിലേ നിഗൂഢതത്വങ്ങളോടു കൂടിത്തന്നെ പഠിപ്പിച്ചു. അങ്ങിനെ, അടുത്ത കാലത്തുതന്നെ കൃപൻ കൗരവന്മാരുടേ ആചാര്യനായി. ധാർമ്മരാഷ്ട്രന്മാർ, പാണ്ഡവന്മാർ, യാദവന്മാർ, വൃജ്ജികൾ മുതലായവരും മറ്റു പല രാജാക്കന്മാരും കൃപന്റെ ശിഷ്യരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

കൗരവപാണ്ഡവന്മാർ വിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിച്ചത് കൃപന്റെ സന്നിധിയിൽ വെച്ചാണെങ്കിലും, അവരുടേ പ്രധാനാചാര്യൻ ദ്രോണനാണ്. ആ വിദ്വേഷമന്ത്രൻ ചരിതമാണ് താഴേ പറയുന്നത്.

മുൻ, ഭരണാജനങ്ങൾ പ്രഖ്യാതനായ മഹാജന സഭാ തീർപ്പുപ്രകാരം നായി ഗാന്ധിജിയുടെ പാർട്ടി വന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹം, ഒരുനാൾ, സ്നാനത്തിനായി ഗാന്ധിജിയിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ, അവിടെ, സുന്ദരിയായ മലാളസമയമായ സാക്ഷാൽ പൂർണ്ണാക്ഷി കളികഴിഞ്ഞു നിൽക്കുന്നതു കണ്ടു. ഉടൻതന്നെ അഴിഞ്ഞ നിലയിൽ ആ യുവതിയേ കണ്ടതോടുകൂടി ഭരണാജൻ കാര്യമോഹിതനായും അദ്ദേഹത്തിന് രേതഃസ്രവണമുണ്ടായെന്നും ചെയ്തു. ആ രേതസ്സ് അദ്ദേഹം ഒരു ദ്രോണത്തിൽ (കുടത്തിൽ) സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചു. അതിൽനിന്നാണ് ദ്രോണൻ ഉത്ഭവം. ഭരണാജപുത്രനായ ദ്രോണൻ വേദവേദാംഗങ്ങളെല്ലാം പഠിച്ചുകൊണ്ടു വളർന്നു. പ്രതാപവാനായ ഭരണാജൻ അസുജ്ഞനാരിൽ ശ്രേഷ്ഠനായാൽ അദ്ദേഹം തനിക്കുവെച്ചു ആഗോഷം മഹാഭാഗനായ അഗ്നിവേശൻ ഉപദേശിച്ചുകൊടുക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അഗ്നിയിൽ ജനിച്ച് ആ മുനി തനിക്കു കിട്ടിയ ആ മഹാസുതേ തന്റെ ഗുരുപുത്രനായ ദ്രോണൻ കൊടുത്തു. ഭരണാജന്റെ സഖാവായി പൂജതൻ എന്നൊരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. ആ രാജാവിനും ഇക്കാലത്തു തന്നെ ഒരു പുത്രൻ പിറന്നു. പൂജതപുത്രനായ ദ്രുപദൻ ഭരണാജപുത്രനായ ദ്രോണനും തോഴന്മാരായിത്തീർന്നു. ഇവർ അഗ്നിവേശന്റെ ആശ്രമത്തിൽ ശിഷ്യന്മാരായി പാർത്ത് ഒന്നിച്ച് പഠിക്കുകയും ഒന്നിച്ചു കളിക്കുകയും ചെയ്തു. പൂജതൻ മരിച്ചപ്പോൾ ദ്രുപദൻ ഉത്തരവാജ്ഞാലത്തിലേ രാജാവായി. അതോടുകൂടി, തന്റെ സഹപാഠിയായ ദ്രോണനേയും അഗ്നിവേശാശ്രമത്തേയും ദ്രുപദൻ വിട്ടുകൊണ്ടുപോകേണ്ടിവന്നു. ഏതാനും നാൾ ചെന്നപ്പോൾ ഭരണാജനും കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ചു. ദ്രോണൻ, പിന്നെയും, ആ അഗ്നിവേശാശ്രമത്തിൽത്തന്നെയാണ് പാർത്ത് വന്നത്. തപസ്സുകൊണ്ട് കന്മഷമെല്ലാം അകന്ന ആ വേദവേദാംഗപണ്ഡിതൻ, പിതൃനിയോഗപ്രകാരം, അപത്യത്തിനായി, ശാരദതിയായ കൃപയേ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു. ആ ദമ്പതികൾക്ക് ഒരു പുത്രനുണ്ടായി. ആ കുട്ടി ജനിച്ച് ഉടനെ ഉച്ചൈശ്രവസ്സെന്ന ദിവ്യാപത്തേപ്പോലെ ശബ്ദിക്കുകയാൽ അപ്പൊഴുണ്ടായ അശരീരിവാക്യപ്രകാരം ഈ കുട്ടിക്ക് അശ്വത്ഥാമാവ് എന്ന് പേർ കൊടുത്തു. ഈ മകനാകൊണ്ട് ദ്രോണൻ സുപ്രീതനായിത്തീർന്നു.

ജഗദഗ്നി പുത്രനായ പരശുരാമ ബ്രാഹ്മണൻ സമുജ്ഞനായ മഹാത്മാവുമാ, ആയുധധാരികളിൽ വെച്ച് ശ്രേഷ്ഠനായ പരന്തപന്മാരെന്നും അദ്ദേഹം തന്റെ ധനം മുഴുവൻ ബ്രാഹ്മണക്കായി ദാനം ചെയ്യുന്നുവെന്നും, ധനുർവ്വേദവിദ്യയായ അദ്ദേഹത്തിന് ദിവ്യ

സൂങ്ങളെല്ലാം അറിയാമെന്നും കേട്ട് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് അസ്രവി
ദ്വയും നിതിശാസ്ത്രവും ഗ്രഹിക്കുവാനായി ദ്രോണൻ സുബ്രതന്മാരും ത
പസപികളുമായ തന്റേറ ശിഷ്യന്മാരോടു കൂടി മഹേന്ദ്രപർവ്വതത്തിലേ
ക്കു പോയി. അവിടേ ചെന്നു് അദ്ദേഹം, ക്ഷാന്തനും ദാന്തനും ശത്രു
ഘാതകനുമായ പരശുരാമനേ കണ്ടു് കൈ കൂപ്പിനമസ്കരിച്ചു്, അംഗി
രസ്സിന്റേറ കലത്തിലാണ് താൻ ജനിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും, താൻ ഭര
പാജപുത്രനായ ദ്രോണനാണെന്നും ഉണർത്തിച്ചു. സർവ്വത്തേയും പരി
ത്രിച്ചിച്ച് കാടുപുകുന്ന പരശുരാമനോടു്, താൻ വിത്തം കാമിച്ചുകൊ
ണ്ടാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന് ദ്രോണൻ അറിയിക്കയാൽ, ആ ക്ഷത്രിയ
മർദ്ദനൻ ആഗ്രഹമെന്താണെന്ന് പ്രശ്നമായിപറയുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു.
അപ്പോൾ, വിവിധധനങ്ങൾദാനംചെയ്യുന്ന വീർവാനായ രാമനോ
ടു് അനന്തമായ ധനത്തിനായി ദ്രോണൻ പിന്നേയും പ്രാർത്ഥിച്ചു.

രാമൻ:--ഏനിക്ക്ക്കണ്ടായിരുന്ന കാഞ്ചനാദിധനം മുഴുവൻ ഞാ
ൻ ബ്രാഹ്മണക്കാരി കൊടുത്തു പോയി. അതുപോലേ തന്നേ, നാടും
കാടും ഇട ചേർന്ന് കടലാളും പരന്നു കിടക്കുന്ന ഈ ഭൂമിയേ ഞാൻ
കശ്യപനും കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇനി എനിക്ക് ഈ ശരീരം മാത്ര
മാണ് ബാക്കിയുള്ളതു്. അമൃതപ്രസാദമായ പലതരം ആയുധങ്ങളും
എന്നോടൊന്നിച്ചുതന്നേയുണ്ടു്. എന്റേറ ഈ ശരീരത്തേയോ, അഥ
വാ, അസൂങ്ങളേയോ ഭവാനു് വാങ്ങിക്കൊള്ളുക. രണ്ടിൽ ഏതുവേണ
മോ, അതു തരാം."

ദ്രോണൻ:--അവിടുത്തേക്ക് അറിവുള്ള അസൂങ്ങൾ മുഴുവൻ പ്ര
യോഗരഹസ്യത്തോടും സംഹാരകൃമത്തോടും കൂടി എനിക്ക് ഉപദേ
ശിച്ചു തന്നാലും!"

പരശുരാമൻ ഈ പ്രാർത്ഥന കൈക്കൊണ്ടു. അദ്ദേഹം ധനുർവ്വേ
ദം മുഴുവൻ, അതിലടങ്ങിയ രഹസ്യങ്ങളോടുകൂടി ഉപദേശിക്കുകയും,
തന്റേറ വക അസൂങ്ങളെല്ലാം കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതെല്ലാം നേ
ടിയ ദ്രോണൻ ദിവ്യാസൂങ്ങുളാൽ പ്രീതനായി തന്റേറ തോഴനായ
ദ്രുപദനേ കാണുവാൻ പോയി.

രാജസന്നിധിയിൽ ചെന്നു്, തന്റേറ ഇഷ്ടസഖാവിനോടെന്ന
പോലേ, "ഞാൻ ഭവാനേറ തോഴനാണ്" എന്ന് ദ്രോണൻ അറിയി
ച്ചപ്പോൾ ആ പാഞ്ചാല രാജാവുന്ന് നീരസമാണുണ്ടായതു്. ഐശ്വ
ര്യമദം വളന്ന ദ്രുപദൻ ക്രോധാമഷ്ടന്താൽ ചുരികം ചൂളിയുകയും,
കണ്ണു കലങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ദ്രുപദൻ:--ഇതു ബാലിശമാണോ ഭവാനേറ ബുദ്ധി? എങ്കോ,

ബ്രാഹ്മണ, ഈ എന്റേ മുന്തിൽ വന്ന്, താൻ തോഴനാണെന്ന് ക
വാൻ പറയുകയെന്നോ? അങ്ങിനെ ചെയ്ത് ഒട്ടേറെ നന്നായി
ല്ല. നിരന്തരമായ ശ്രീഹിനമായായ ഭവാനാരോപോലെയുള്ള വെ
റും മനുഷ്യരോട് ഈ ഉൽകൃഷ്ടനായ രാജാക്കന്മാക്ക് സഖ്യമുണ്ടാക
ക സംഭാവ്യമാണോ എന്ന് മനുഷ്യലിയിയായ ഭവന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ
യിരിക്കാം! കാലപ്പഴക്കംകൊണ്ട് സഖ്യംകൂടിയും പഴകിപ്പോകതന്നെ
ചെയ്യും. മുഖവാരിക്ക് ഏതോ കായ്ക്കത്തിന് എനിക്ക് ഭവാനിൽ
സൗഹൃദം ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. പഴകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മൈത്രി ലോക
ത്തിൽ ഒരേതരമില്ലെന്ന് ഭവന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടെയോ? ഏതു സഖ്യ
ത്തെയും കാലം പാഞ്ഞു വിടുന്നു. പിന്നീട്, ക്രോധം അതിനെ നശി
പ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട്, പണ്ടത്തേ സഖ്യം ഇപ്പോഴുമു
ണ്ടെന്ന് ഭവൻ കരുതേണ്ട. സ്വാതന്ത്ര്യപരമായി എനിക്ക് ഭവാനിലു
ണ്ടായിരുന്ന ആ പഴയ സൗഹൃദം അന്നേ ജീർണ്ണിച്ചു പോയിക്കഴി
ഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ധനവാന് ദരിദ്രൻ വിഭവൻ മൃഗം തൂണു ക്ലി
പ്തം മിത്രമായി വരികയില്ല. അങ്ങിനെയുള്ളവർ തമ്മിലുള്ള പൂർണ്ണ
മൈത്രി മൈത്രിയായി നിലനിൽക്കുകയില്ല. വേഴ്ചയും ചാർച്ചയും വിദ്യ
കൊണ്ടും വിത്തുംകൊണ്ടും സമതലമുള്ളവർ തമ്മിൽ മാത്രമേ സംഭവ
ിക്കുകയുള്ളൂ. ചുഷ്കനും കൃഷ്ണനും തമ്മിൽ സഖ്യമുണ്ടാകയില്ല."

തന്നെ ഇങ്ങിനെ ധിക്കരിച്ചുകൊണ്ട് പാഞ്ചാലനായ ദ്രുപദൻ
പറഞ്ഞപ്പോൾ ഭ്രാണൻ ഒട്ടനേകം ചിന്താമഗ്നനായി നിന്നതിൽപ്പി
ന്നേ, അതുഗ്രമായക്രോധത്തോടുകൂടി, ആ രാജാവിനേപ്പറ്റി എന്തോ
കുന്ന് മനസ്സിലാച്ച്, അപ്പോൾ തന്നെ ആ രാജ്യം വിട്ട് കുരു മുഖ്യ
ന്മാർ പാക്കുന്ന ഹസ്തിനാപുരത്തിലേക്കു പോയി. അദ്ദേഹം അവിടെ
ചെന്ന് കൃപന്റേ ഗൃഹത്തിൽ ആരുമറിയാതെ പാർത്തുവന്നു. കുന്തി
ചുത്രന്മാരേ ധനുർവിദ്യ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഭ്രാണചുത്രൻ കൃപനെ
സഹായിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ, ആ ബ്രാഹ്മണൻ ഭ്രാണാത്മജനാ
യ അശ്വത്ഥാമാവെന്നെന്ന് ആരും തന്നെ അറിഞ്ഞില്ല.

ഒരുനാൾ രാജകുമാരന്മാർ രാജധാനിയിൽനിന്ന് പുറത്തുപോ
യി, എല്ലാവരും ചേന്ന് സന്തോഷം കാര്യപ്പെട്ടു കളിക്കുവാൻ തുട
ങ്ങി. അങ്ങിനെ, ക്രീഡിക്കുന്നതിനിടയ്ക്ക് ആ കാര ഒരു കിണറ്റിൽ
വീണുപോയി. അത് എടുക്കുവാനായി അവർ പലമട്ട് പണിപ്പെട്ടു
നോക്കിയതൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. കാരയെടുക്കുവാൻ വഴി കാണാതെ
വിഷണ്ണരായിത്തീർന്ന അവർ തമ്മിൽതമ്മിൽ നോക്കി നില്പായി. അ
പ്പോൾ, അകലേ ഒരിടത്ത്, കറുത്തു, മെലിഞ്ഞു, നരച്ചു വലഞ്ഞ

ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ അഗ്നിഹോത്രത്തോടുകൂടി നില്ക്കുന്നത് അവർ കണ്ടു. ഉടനേ തന്നെ, ആ ഭഗ്വാനുസാഹസാരായ രാജപുത്രന്മാർ ആ മഹാത്മാവിന്റെ അരികേ ചെന്ന് ചുഴന്നു നിന്നു. കാൽമുട്ടമെത്തിനിൽക്കെ ആ ബ്രാഹ്മണൻ കുമാരന്മാരേ നോക്കി പുഞ്ചിരിക്കുകയുണ്ടു്. മൃദുമധുരമായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—“കഷ്ടം, കഷ്ടം! നിങ്ങളുടേ കുടുംബം മോശം തന്നെ! നിങ്ങൾ പഠിച്ചിട്ടുള്ള അസ്രവിദ്യയും മോശം തന്നെ! ഭാരതവംശത്തിൽ ജനിച്ച നിങ്ങൾ ഈ കാര്യം എടുക്കുവാൻ അശക്തരെന്നോ! എന്നാൽ, ഇതാ, നോക്കുക. ഞാൻ എന്റെ ഈ മോതിരവും കിണററിൽ ഇടാം. എന്നിട്ട് ഈ കാര്യം ഈ മോതിരവും രണ്ടും വെറും ചുൽത്തണ്ടുകൊണ്ടു് ഞാൻ ഉയർത്തിയെടുക്കാം. അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ, ആഹാരത്തിനുള്ള വക നിങ്ങൾ എന്നിങ്ക് തരുമോ?”

ഈ ചോദ്യത്തിന്നു് മറുപടി കിട്ടുമുമ്പേതന്നെ ആ വൃദ്ധബ്രാഹ്മണൻ തന്റെ മോതിരം ആ പൊട്ടക്കിണറിൽ ഇട്ടു.

യുധിഷ്ഠിരൻ:—“കൃപാചാതു്യന്റെ അനുമതിയുണ്ടെങ്കിൽ, അവിടുത്തെക്കു് എന്നെന്നും ഭിക്ഷ തന്നുകൊള്ളാം.”

ദ്രോണൻ:—“ഞാൻ ഈ ഒരു ചിട്ടി ചുൽത്തണ്ടിൽ മന്ത്രശക്തി പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ, മറ്റൊന്നിനുമില്ലാത്ത അത്രയും വീഴ്ച ഇതിനുണ്ടാകുന്നത് കണ്ടുകൊള്ളുക. ഇതാൽ ഒരു ചുൽത്തണ്ടു് കാരയിൽ കോർത്തിട്ടു്, ആ ചുൽത്തണ്ടിനുമേൽ മറ്റുള്ളവ ഒന്നാന്നായി കോർത്തുകൊണ്ടു് ആ കാര ഞാൻ വലിച്ചെടുക്കാം.”

ആ ബ്രാഹ്മണൻ, താൻ പറഞ്ഞപോലെ തന്നെ പ്രവർത്തിച്ചു. ഈ അത്ഭുതകൃത്യ കണ്ടു് രാജകുമാരന്മാർ മിഴിച്ചു നോക്കി നിന്നുപോയി. “ആശ്ചര്യം, ആശ്ചര്യം”മെന്ന് അവർ ഘോഷിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടു്, അവർ ആ മോതിരവും എടുത്തു കാണിക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. ഉടനേ ആ ബ്രാഹ്മണൻ അമ്പെടുത്തു് വില്ലിൽ തൊടുത്തു് ആ മോതിരത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചു്, അതിനെ ആ അമ്പോടുകൂടിത്തന്നെ കിണററിൽ നിന്നു് ഉയർത്തിയെടുത്തു.

കുമാരന്മാർ:—“അല്ലയോ, ബ്രാഹ്മൻ, അവിടുത്തെക്കു് നമസ്കാരം! മറ്റാക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത വാദ്യമാണു് അവിടുന്ന് കാണിച്ചതു്. അവിടുന്ന് ആരാണ്? അവിടുത്തെ കുലം ഏതാണ്? ഞങ്ങൾ അവിടുത്തേക്കായി എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതു്?”

ദ്രോണൻ:—“നിങ്ങൾ എന്റെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും ശരിയായി ഭിക്ഷുമാന അറിയിക്കുക. അപ്പോൾ ആ മഹാത്തേജസ്വി യുക്തനേതോ, അതു ചെയ്യും.”

അതിനുള്ളും, കുമാരന്മാർ രാജധാനിയിൽ ചെന്ന് ഭീഷ്മനേ കണ്ട് പൂത്താനമെല്ലാം അറിയിച്ചു. അത് കേട്ടതോടുകൂടി ആ ബ്രാഹ്മണൻ ദ്രോണനാണെന്ന് ഭീഷ്മൻ അറിയുകയും, യോഗ്യനായ ഗുരുവാണെന്ന് ദ്രോണനെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഉടനേതന്നെ ദ്രോണനേ വരുത്തി ഹൃദയപൂർവ്വം സൽക്കരിച്ച് കൗലപ്രശ്നം ചെയ്തു. അതിന്ന് മറുപടിയായി, താൻ ഇങ്ങോട്ടു വരുവാനുണ്ടായ ഫേതു ദ്രോണൻ വിസ്മരിച്ചുപറഞ്ഞു.

“ഞാൻ ധനുർവ്വേദം പഠിക്കുവാനായി അഗ്നിവേശ മഹർഷിയുടേ സന്നിധിയിൽ ചെന്ന് ബ്രഹ്മചാരിയും ജടാധാരിയുമായി പല കാലം ഗുരുശുശ്രൂഷ ചെയ്തുകൊണ്ട് പാക്കുകയുണ്ടായി. അന്ന്, പാഞ്ചാല രാജപുത്രനായ യജ്ഞസേനനും അസ്രാഭാസം ചെയ്തുകൊണ്ട് ആ ഗുരുവിനേ തന്നെ സേവിച്ചുവന്നിരുന്നു. യജ്ഞസേനനെന്ന ആ ദ്രുപദൻ ഏന്റേ പ്രിയ സഖാവും ഉപകാര്യമായിത്തീർന്നു. അങ്ങിനേ ഞങ്ങളിരുവരും ഒരുമിച്ചു തന്നെ പല കാലം പാർത്തു. ബാല്യം മുതൽക്കു സഹചാരിയും സഖാവും, പ്രിയവാദിയും, പ്രിയംകരനുമായ ആ രാജകുമാരൻ പ്രീതി വർദ്ധിക്കുമാറ് ഒന്നാൾ എന്നോട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:—“ഏന്റേ അച്ഛൻ എന്നിൽ അത്യധികം പ്രിയമുണ്ട്. അദ്ദേഹം എന്നേത്തന്നെയാണ് പാഞ്ചാല രാജാവായ്ക്കക. ഞാൻ രാജാവായാൽ എനിക്കുള്ള സുഖാനുഭവങ്ങൾ മുഴുവൻ ഭവാനേറ വക തന്നെയാണെന്ന് ഞാൻ സത്യമായി പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. അന്ന് എനിക്കുള്ള സുഖവും ധനുവുമെല്ലാം ഭവാനധീനമായിരിക്കും.” ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു. ചില നാൾ കഴിഞ്ഞിട്ട്, കൃതാസ്രുനായിത്തീർന്ന ദ്രുപദൻ ആ ആശ്രമത്തിൽ നിന്നു പോയി. ആ രാജകുമാരന്റേ വാക്ക് ഞാൻ പൂർണ്ണമായി വാശപസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽപ്പിന്നേ, പിതൃനിയോഗപ്രകാരം അപത്യത്തിനായി ഞാൻ യശസ്വനിയും മഹാ വ്രതയും, മഹാ പ്രാജ്ഞയും, ദമം, യജ്ഞം, അഗ്നിഹോത്രം എന്നിവയിൽ നിരതയും, അധികം വളർന്ന തലമുടിയില്ലാത്തവളുമായ കൃപിയേ വിവാഹം ചെയ്തു. അവളിൽ എനിക്ക് ഔരസപുത്രനായി അശപത്നാമാവുണ്ടായി. ഭീമവിക്രമനും സൂര്യതുല്യ തേജസ്വിയുമായ ആ ഔരസപുത്രനെക്കൊണ്ട്, ഭരദവാജൻ എന്നാലെന്നപോലേ, ഞാൻ സംപ്രീതനായി. ഒരുനാൾ, ധനികന്മാരുടേ മക്കൾ പശുവിൻ പാൽ കുടിക്കുന്നത് കണ്ട് ബാലകനായ അശപത്നാമാവ്, തനിക്കും അതു വേണമെന്ന് പറഞ്ഞ് കരയുകാൻ തുടങ്ങി. ഇതു കണ്ട് ഏന്റേ മനസ്സ് വല്ലാതേ കലങ്ങിപ്പോയി. ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ ആദ്യമായി പ്രവേശിച്ചു തുട

ഞിയവൻ സപകമ്ങ്ങളിൽത്തന്നേ ഉറച്ചു നില്ക്കുന്നതായാൽ ഇത്തരം ദാരിദ്ര്യക്ലേശങ്ങളിൽ കഴങ്ങേണ്ടതില്ലെന്നു നിശ്ചയിച്ച് വിശുദ്ധവും ധർമ്മയുക്തവുമായ ദാനത്തിനായി ഞാൻ അവിടേയെല്ലാം ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞു. ദേശംതോറും ഉഴന്നു നടന്നിട്ടും എനിക്ക് ഒരു പതു കിട്ടിയില്ല. ആ ധനികബാലന്മാരവട്ടേ, അരിമാവു കലക്കിയ വെള്ളം കൊടുത്ത് എന്റേ മകനേ ലോഭിപ്പിച്ചു. അവൻ ആ വെള്ളംകുടിച്ച്, തനിക്കും പാല് കുടിയെന്നു് അജ്ഞതയാൽ വിമോഹിതനായി സന്തോഷാധികൃതനായിട്ടു ചാഞ്ഞാടിത്തുടങ്ങി. മറു കുട്ടികളോടുകൂടി, അങ്ങിനേ തുളളിക്കളിക്കുന്ന മകനേ കണ്ട് ഞാൻ വിഷണ്ണനും ഇളിഭ്രനുമായിപ്പോയി. „പണം നേടാതിരിക്കുന്ന ദരിദ്രനായ ഈ ദ്രോണന്റേറ സ്ഥിതി വളരേ വളരേ മോശംതന്നേ! അരിമാവു കലക്കിയ വെള്ളം കുടിച്ചിട്ടു് താൻ പാല് കുടിച്ചുവെന്ന് കരുതി സന്തോഷിച്ച് ഈ ദ്രോണപുത്രൻ ഇതാ ചാഞ്ഞാടുന്നതു നോക്കുക!“ എന്നിങ്ങിനേ ചുറ്റുമുള്ളവർ പറയുന്നതുകേട്ടപ്പോൾ എന്റേറ ബുദ്ധി നിലതെറുകതന്നേ ചെയ്തു. അയൽവീടുകാക്കു് നികൃഷ്ടനും നിന്ദനമായ ഞാൻ ഇനിമേൽ അവക്കിടയിൽ പാക്കുകയില്ലെന്നും ധനേച്ഛയായി പാചിഷ്ടമായ പരസേവനം ഇനിഞാൻ ചെയ്തയില്ലെന്നും നിശ്ചയിച്ച്, എന്റേറ ഭായ്യയോടും പുത്രനോടുംകൂടി, പൂവ്വസപ്തത്തേയോത്ത് ഞാൻ ദ്രുപദനേകാണുവാൻ പോയി. അന്ന് അദ്ദേഹം രാജാവായിരിക്കുന്നുവെന്നുകേട്ടു് എനിക്ക് സന്തോഷംവളന്നു. നാടുവാഴുന്ന ആ തോഴന്റേറ മുമ്പിൽചെന്ന്, ആ ശ്രമത്തിൽവെച്ച് അദ്ദേഹം എന്നോടു് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ വിശ്വാസത്തോടും ചെറുപ്പമുതലുള്ള പ്രിയത്തോടുംകൂടി „ഈ പഴയ സ്ലേഹിതനേ ഓക്കുന്നില്ലയോ!“ എന്ന് ഞാൻ ചോദിച്ചു. ആ രാജാവായാട്ടേ എന്നോടുള്ള ആ പൂവ്വസപ്തത്തേ വകവെക്കാതേ എന്നേ പരിഹസിച്ച് നിരാകരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. പൂവ്വസപ്തം അന്നത്തേ കാഴ്ച നേടുവാൻ മാത്രമുണ്ടായതാണെന്നും ഉയന്നുവന്നു താണവനും തമ്മിൽ ചേർച്ചയുണ്ടാകയില്ലെന്നും ആ ദ്രുപദൻ പറഞ്ഞു. മുമ്പ് എനിക്ക് ചെയ്ത ആ വാശാനത്തേപ്പറ്റി ഇപ്പോൾ ആ രാജാവു് ഓക്കുന്നില്ലത്രേ. ഒരു രാത്രികൂടാതും എനിക്ക് ആഹാരം തരാമെന്ന് സമ്മതിക്കുവാനേ അദ്ദേഹത്തിന് സന്തോഷമുണ്ടായുള്ളു. ആ ക്ഷണംതന്നേ ഞാൻ എന്റേറ ഭായ്യയേയും മകനേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് അവിടേനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. അടുത്തകാലത്തുതന്നേ ഞാൻ ഇതിന്നു് പ്രതിക്രിയചെയ്യുമെന്ന് അപ്പോൾതന്നേ മനസ്സുകൊണ്ടു് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തയുമുണ്ടായി. വിദേപം വളന്നു ഞാൻ പാഞ്ഞാലത്തേവിട്ടു്, ഗുണസമ്പന്നന്മാരായ ശിഷ്യന്മാരേ

നേടുവാൻ ഈ രാജ്യത്തേക്കുവന്നു. ഇപ്പോഴിതാ, ഭവാനു വിളിക്കുക കൊണ്ട് ഞാൻ ഇവിടെ എത്തിയിരിക്കുന്നു. ഈ രാജധാനിയിൽ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതായുള്ളത് എന്താണ്?"

ഭീഷ്മൻ:—ഭവാനു എന്തെങ്കിലും കാര്യങ്ങൾ അസൂവിപ്പെടുത്തി കൊണ്ട് ഈ രാജധാനിയിൽ പൂജനയി, സുഖാനുഭവങ്ങളാൽ പ്രീതനായി വാണുകൊള്ളുക! കുരുക്കൾക്കുള്ള വിത്തത്തിനും രാജ്യത്തിനും ഭരണാധിപതിനും ഭവാനുതന്നെ പരമാധികാരിയായി വാഴുക! കൗരവന്മാരെല്ലാവരും ഭവാനു അധീനരാണ്. ഭവാനു ആഗ്രഹിക്കുന്ന എന്തൊന്നും ഇവിടെ നിവർത്തിച്ചുകൊള്ളാം. ഞങ്ങളുടേ ഭാഗ്യം കൊണ്ടാണ് ഭവാനു ഇവിടെ വരുത്തായത്. ഈ ആഗ്രഹം ഞങ്ങൾക്ക് വലിയൊരു അനുഗ്രഹമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു.

ഇരുപത്തൊന്നാം അദ്ധ്യായം ഗുരുശിഷ്യന്മാർ.

ഭീഷ്മന്റെ അഭിമതപ്രകാരം നാശോത്തമനായ ദ്രോണൻ കുരുപത്തനത്തിൽ സംപൂജിതനായി വിശ്രമിച്ചു. ആ ഗുരുവിനു, ഭീഷ്മൻ തന്റെ ചെറുനാമമായ കൗരവന്മാരോടു ശിഷ്യന്മാരായി നൽകുകയും ധനുർവ്വജവിഭവത്തോടു കൂടിയ ഗുഹയും മറ്റു പലതരം ധനങ്ങളും കൊടുത്ത് സുപ്രീതി ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന ദ്രോണൻ പാണ്ഡവന്മാരെയും ധർമ്മരാഷ്ട്രന്മാരെയും ശിഷ്യന്മാരായി കൈക്കൊണ്ടതിൽപ്പിന്നെ, തന്നെ അവരെല്ലാവരും അടിപണിഞ്ഞുനില്ക്കുവേതന്റെ ഒരു ഗുഹനിഷേധം അവരോട് അറിയിച്ചു.

എന്തെങ്കിലും മനസ്സിൽ പ്രത്യേകമൊരു കാര്യം കടികൊള്ളുന്നുണ്ട്. വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയായ ഉടനെ ആദ്യമായി നിങ്ങൾ ആ കാര്യം സാധിപ്പിച്ചുതരണം."

ഇതുകേട്ട് മറ്റുള്ളവരെല്ലാം ഒന്നും മിണ്ടാതെത്തന്നെനിന്നുപോയി. അജ്ഞനൻ മുന്നോട്ടുവന്ന് താൻ ആ കാര്യം സാധിപ്പിക്കുമെന്ന് പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. അതിൽ പ്രീതനായ ദ്രോണൻ അജ്ഞനനോടു ഏറ്റുപറഞ്ഞു. മുൻപായിൽ വീണ്ടും വീണ്ടും മുകൾ സന്തോഷാധികൃത്താൽ കണ്ണിർപ്പാത്തു. അതിൽപ്പിന്നെ, ദ്രോണൻ ദൈവികവും മനുഷികവുമായ വിവിധാസ്രങ്ങൾ പാണ്ഡവരോടു ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അക്കാലത്ത് മറ്റു പല രാജകുമാരന്മാരും അസൂവിപ്പെട്ടു പഠിക്കുവാൻ ദ്രോണന്റെ ശിഷ്യന്മാരായി വന്നുവേണ്ടതുടങ്ങി. അഭ്യാസം, കൈയ്യട, ഉത്സാഹം എ

നിവയിൽ മററല്ലാരേക്കാളും അജ്ഞനനാണ് വിശിഷ്ടനായി ശോഭിച്ചത്. കൈവേഗത്തോടുകൂടി ഒരേ കണക്കിൽ വെട്ടുപ്പായി അമ്പെയ്യുന്നതിൽ അജ്ഞനൻ മെച്ചംനേടി. ആ ഇന്ദ്രചൂത്രനോട് കിടപിടി ക്ഷവാൻ ദ്രോണനേർ മറ്റു ശിഷ്യന്മാർക്കും കഴിഞ്ഞില്ല. ഇങ്ങിനെ അസ്രാദ്യാസം, നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നകാലത്ത്, ഒരു നാൾ ശിഷ്യന്മാരെയെല്ലാം വിളിച്ച് വെള്ളം കോരിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിലേക്ക് ഓരോ ആറിക്കും ഓരോ കമണ്ഡലു കൊടുത്തു. അതിനേർ വായ ഇടുങ്ങിയതാകകൊണ്ട് വെള്ളം നിറയുന്നതിന് കുറേയധികം താമസം നേരിട്ടേക്കും. ദ്രോണൻ തന്റെ ചൂത്രനായ അശ്വത്ഥാമാവിന് വായവട്ടം കൂടിയ ഒരു കുടമാണ് കൊടുത്തത്. ഒട്ടും താമസം കൂടാതെ വെള്ളം കോരിയെടുത്ത് വേഗേ ചില സ്വന്തം ജോലികൾക്കു നിവ്വഹിച്ച് മറ്റു ശിഷ്യന്മാരേക്കാൾ മുമ്പിൽത്തന്നെ വന്നെത്തുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ദ്രോണൻ മകനേർ കൈയിൽ ഒരു കുടം കൊടുത്തത്. എന്നാൽ, അജ്ഞനനാവട്ടേ തന്റെ കമണ്ഡലുവിൽ വാരുണാസ്രം പ്രയോഗിച്ച് വെള്ളംനിറച്ച്, ഗുരു അശ്വത്ഥാമാവിനെ ഏല്പിച്ചിരുന്ന ജോലികൾ താൻതന്നെ നിവ്വഹിച്ച് മററല്ലാരേക്കാളും മുമ്പിലായി ഗുരുസന്നിധിയിൽ ചെന്നുചേർന്നു. ഇതിൽനിന്ന് അശ്വത്ഥാമാവിനേക്കാളും അജ്ഞനൻ മികച്ചവനാണെന്നുവന്നു. ആ ഖുലിമാൻ ഗുരുശുശ്രൂഷയിലും അസ്രാദ്യാസത്തിലും ഏകാഗ്രമായി അത്യധികം പരിശ്രമിച്ചുവരുമ്പോൾ ആ കുമാരൻ ദ്രോണനേർ പ്രിയശിഷ്യനായിത്തീർന്നു. ഒരു നാൾ ദ്രോണൻ അടുക്കളക്കാരനേ വിളിച്ച്, അജ്ഞനന് ഒരിക്കലും ഇരുട്ടിൽ ആഹാരം കൊടുക്കരുതെന്നും, താൻ ഇങ്ങിനെ കല്പിച്ചിട്ടുള്ളത് അജ്ഞനനെ അറിയിക്കരുതെന്നും പറഞ്ഞുപിടിച്ചു. ഒരിക്കൽ അജ്ഞനൻ ഉണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കാരറടിച്ച് വാളിക്ക് കെട്ടുപോയി. ഇരുട്ടത്ത് ഇതിനുമ്പ് ഉണ്ണുകയുണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിലും, അപ്പൊഴത്തേ ഇരുട്ടിൽ തന്റെ കൈയിൽ നിന്നു പിട്ടു ഉരുള ശരീക്ക് വായിൽത്തന്നെ കടന്നു കണ്ടപ്പോൾ നിത്യപരിചയത്താലാണ് ഇങ്ങിനെ സംഭവിച്ചതെന്നറിഞ്ഞ്, അന്നുമുതൽ അജ്ഞനൻ അസ്രപ്രയോഗത്തിൽ അത്യാസമ്പലം നേടുവാനായി പകൽ മാത്രമല്ല രാത്രിയിൽ കൂടിയും പരിശ്രമിച്ചു തുടങ്ങി. ഒരു രാത്രി ദ്രോണൻ അജ്ഞനനേർ ഞാണൊലി കേട്ടു ഏഴുനേരമെന്ന് ആ സ്ഥിരോത്സാഹിയേ ആലിംഗനം ചെയ്ത്, “വിലാളികളിൽ നിന്നോട് തുല്യനായി ലോകത്തിൽ ആരുമില്ലെന്നാകമാറ് ഞാൻ ശ്രമിക്കാമെന്ന് നിനക്ക് സത്യവാക്കു തന്നുകൊള്ളുന്നു” എന്ന് അനുഗ്രഹിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ കുതിരകളിലും

ആനകളിലും മത്സ്യങ്ങളിലും ഭൂമിയിലും സ്ഥിതി ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള വിവിധയുദ്ധ ക്രമങ്ങൾ ഭ്രോണനിൽ നിന്ന് അജ്ഞാതൻ പരിശീലിച്ചു. ഗദ, വാൾ, കുന്ദം, വേലു, ഇരട്ടി എന്നിവകൊണ്ടുള്ള യുദ്ധങ്ങളിലും, കൂടിക്കലർന്നുപോരിലും അജ്ഞാതൻ സമർത്ഥനായിത്തീർന്നു. ഈ വക യുദ്ധസമ്പ്രദായങ്ങളെല്ലാം അജ്ഞാനനോടൊപ്പം മാറ്റു ശിഷ്യന്മാരും പഠിച്ചുവന്നു. നാനാദേശങ്ങളിൽ നിന്നും ഭ്രോണന്റെ സന്നിധിയിൽ ശിഷ്യത്വത്തിനായി നാനാഭാഷാജ്ഞാതൻ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്നിടയ്ക്ക് നിഷാദ(മുക്കവ)രാജാവായ ഹിരണ്യധനുസ്സിന്റെ പുത്രൻ ഏകലവ്യൻ എന്നൊരു വിദ്വാന്മിയും വരികയുണ്ടായി. അവൻ ചണ്ഡാലനാകയാൽ, മാറ്റുള്ളവരുടേ ഹിതത്തിനുവേണ്ടി ഭ്രോണൻ ആ നിഷാദരാജാവിനോട് കൈക്കൊണ്ടിട്ടു. അപ്പോൾ ഏകലവ്യൻ ഭ്രോണന്റെ കാലടികളിൽ ശിരസ്സുണച്ചു വന്നിട്ട്, അവിടേനിന്ന് നേരെ കാട്ടിലേക്കു പോയി. ആ കാട്ടിൽ മണ്ണുകൊണ്ട് ഭ്രോണരൂപമുണ്ടാക്കി, അതിൽ അചാൽതപത്തേ സങ്കല്പിച്ചു കണ്ടുകൊണ്ട് ആ നിഷാദൻ ഏകാഗ്രചിത്തനായി ശരപ്രയോഗം പരിശീലിച്ചുവന്നു. പരമശ്രദ്ധയോടെ കൂടിയ സ്ഥിരാഭ്യാസത്താൽ അതിവേഗം അമ്പകളെടുത്ത് വില്ലിൽ തൊടുത്ത് എയ്ക്കു വിടുവാൻ ആ നിഷാദരാജകുമാരൻ സമർത്ഥനായി.

ഒരുനാൾ, ചാണഡവാന്മാരും ധാതന്മാരും ഭ്രോണന്റെ അനുമാതിയോടുകൂടി വേട്ടയാടുവാൻ കാട്ടിലേക്കുപോയി. അന്ന് ഏതോ ഒരുവൻ ആ കാട്ടിൽത്തന്നെ ആകസ്മികമായി നായാടുവാൻ വന്നിരുന്നു. അവന്റെ നായ കാട്ടിനുള്ളിൽ എങ്ങെന്നും എന്തിനെന്നുമില്ലാതെ ചുറ്റിനടന്നു. രാജകുമാരന്മാർ ദുഃഖിതരായിത്തീർന്നു. സംബന്ധിച്ചുള്ള ഓരോ വക കർമ്മങ്ങളിൽ എപ്പോഴും കൊണ്ടിരുന്നു. ആ വനത്തിൽത്തന്നെയാണ് ഏകലവ്യൻ അസ്രാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നത്. അദ്ദേഹം ചുരണ്ടു കറുത്ത ശരീരത്തോടുകൂടി, മാത്തോലും ജടയും ധരിച്ചു നില്ക്കുന്ന ഏകലവ്യനെ കണ്ടു, കാട്ടിൽ ചുറ്റുന്ന ആ നായ കണ്ടു തുടങ്ങി. ആ നിമിഷത്തന്നെ ഏകലവ്യൻ ഒന്നിന്നൊന്നു തുടങ്ങുകൊണ്ട്, ഏഴു ശരങ്ങൾ ഒരേ സമയത്ത് ആ നായിന്റെ വായിൽ എയ്ക്കുവിട്ടു. വായിൽ ഏഴുവെക്കോടുകൂടി ഓടിപ്പോകുന്ന ആ നായിനേകളുടെ ചാണഡൻ വിസ്മയിച്ചു. ശബ്ദം കേട്ടമാത്രയിൽ ലക്ഷ്യം നേടിയെന്നതിനും, അത്രത്തേ ശരമേറു നായ തിരിഞ്ഞൊടുംമുമ്പേ ഏറ്റവും വേഗത്തിൽ വേഗേ ആദ്യ ശരംകൂടിയും ആ നായയുടേ വായിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതിനും കഴിവുള്ള ആ വില്ലാളിയെ ആ രാജകുമാരന്മാർ പ്രശംസിക്കുകയും, തങ്ങളേയോർത്ത് ലജ്ജിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട്, അവർ ആ കാട്ടിൽ

അന്നേപക്ഷിച്ചു നടന്ന് ആ വില്ലാളിയേ കണ്ടെത്തി. ഇടവിടാതെ അവയെ ശീലിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന ആ വികൃതരൂപൻ ആരെന്ന് രാജകുമാരന്മാർ അറിഞ്ഞില്ല. അപ്പോൾ അവർ തന്നെ അടുത്തുചെന്ന് അവനോടു് ആരെന്ന് ചോദിച്ചു.

ഏകലവ്യൻ:—“ഞാൻ നിഷാദരാജാവായ ഹിരണ്യധനുസ്സിന്റെ മകനാണ്. ദ്രോണാചാര്യന്റെ ശിഷ്യനായി ധനുർവ്വേദം അഭ്യസിക്കുകയാണ് ഞാൻ.”

കൌരവ രാജപുത്രന്മാർ ആ നിഷാദനേപ്പറിയുള്ള വൃത്താന്തമെല്ലാം അറിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, നായാട്ടു കഴിഞ്ഞ് ഹസ്തിനാപുരത്തിലേക്കു മടങ്ങി. അവിടേ എത്തിയ ഉടനെ അവർ ആദ്യമായി ചെയ്തത്, ദ്രോണനെ കണ്ട്, കാട്ടിൽ വെച്ചുണ്ടായ ആ അത്ഭുതം അറിയിക്കുകയാണ്. അതോടുകൂടി മറ്റൊല്ലാവരും അക്കഥ മറന്നുകളഞ്ഞുവെങ്കിലും, അജ്ഞനൻ മാത്രം ആ ഏക ലവ്യനേപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു. ഒരുനാൾ വിജനത്തിൽ വെച്ച് ദ്രോണനോടു് അജ്ഞനൻ ഇങ്ങിനെ ഉണർത്തിച്ചു:—

“അന്ന് എന്നേ പ്രീതിപൂർവ്വം ആലിംഗനം ചെയ്ത്, എന്നേക്കാൾ യോഗ്യനായി, അവിടുത്തെ ശിഷ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ആരുമുണ്ടാകയില്ലെന്ന് അവിടുന്ന് അരുളിച്ചിട്ടുയോ! എന്നാൽ, ഇപ്പോൾ എന്നേക്കാൾ യോഗ്യനും, എല്ലാവരിലും വെച്ച് വീയുവാൻമായി അവിടുത്തെ ശിഷ്യനും നിഷാദ രാജപുത്രനുമായ ഏകലവ്യൻ ശോഭിക്കുന്നുവല്ലോ!”

ഇതു കേട്ടു്, ദ്രോണൻ കുറേ നേരം ചിന്താപരനായിരുന്നതിൽപ്പിന്നെ എന്നോ ഒന്ന് തീർമാനിച്ചു്, അപ്പോൾ തന്നെ അജ്ഞനനേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് ഏകലവ്യനേ കാണുവാൻ കാട്ടിലേക്കു പോയി. ശരീരമാകേ അഴുക്കു പിടിച്ചു്, ജട ധരിച്ചു്, മരത്തോലടുത്തു്, ഇടവിടാതെ ശരം പ്രയോഗിച്ചു ശീലിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന ഏകലവ്യനേ അവർ കണ്ടു. ദ്രോണൻ തന്റെ അരുകിലേക്കു വരുന്നതു കണ്ട ഉടനെ ഏകലവ്യൻ എതിരോറു ചെന്ന് ഗുരുവിന്റെ പാദങ്ങളിൽ വീണ് നമസ്കരിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തേ യഥാവിധി പൂജിക്കുകയും ചെയ്തു്, “ഞാൻ, അവിടുത്തെ ശിഷ്യനാണ്.” എന്ന് ഉണർത്തിച്ചു് കൈക്കൂപ്പി നിന്നു.

ദ്രോണൻ:—“ഏടോ, വീര, നീ എന്റെ ശിഷ്യനാണെങ്കിൽ, എനിക്ക് നീ ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യുക.”

ഏകലവ്യൻ:—“ഭഗവാനേ, ഞാൻ എന്താണ് തരേണ്ടതെന്ന് ബ്രഹ്മജ്ഞനായ ഭവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചാലും! ഗുരുവിനായി അപ്പിക്കുവാൻ വയ്യാത്ത ഒന്നും തന്നെ എനിക്കില്ല.”

ദ്രോണൻ: - "എന്നാൽ, നിന്റേ വലതു കൈയിലേ പെരുവിരൽ എനിക്കു തരിക."

ദ്രോണനിൽ നിന്ന് ചുറപ്പെട്ട ഈ ഭാരണവാക്യം കേട്ടിട്ട് ഒട്ടും തന്നെ ക്ഷുഭിതനായ, ആ സത്യസന്ധനായ ഏകലവ്യൻ, തന്റേ പ്രതിജ്ഞയേ സംരക്ഷിക്കുവാനായി, മനസ്സിൽ ഒട്ടും തന്നെ വാടും തട്ടാതെയും, മുഖം സുപ്രസന്നമായും, അന്യവിചാരം കൂടാതെയും, തന്റേ പെരുവിരൽ മുറിച്ചു ഗുരുവിന്നു കൊടുത്തു. അതിൽപ്പിന്നെ, പെരുവിരൽ കൂടാതെ, മറ്റു വിരലുകൾകൊണ്ടാണ് ആ നിഷാദൻ അമ്പെയ്തു പന്തൂട്ട്. അതുകൊണ്ട്, അസ്രുപ്രയോഗത്തിൽ മുന്തിയതോളം കൈവേഗമില്ലാതായി. ഇതു കണ്ട്, അജ്ഞനൻ മനസ്സാപം അകന്ന് സംപ്രീതി നേടി, അജ്ഞനനേ കവിഞ്ഞ് ആരുമില്ലെന്നുള്ള തന്റേ വാക്ക് ദ്രോണൻ സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

ദ്രോണന്റേ ശിഷ്യന്മാരിൽ ഒട്ടേറെയുണ്ടെന്ന്, ഭീമസേനൻ എന്നീ രണ്ടു പേർ ഗദായുദ്ധത്തിൽ അദ്വൈതപരനായി. ഇവർ തമ്മിൽ എപ്പോഴും മത്സരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അപമാനമാവ് ഗ്രന്ഥപ്രയോഗങ്ങളിലാണ് മെച്ചം നേടിയത്. ഖഡ്ഗധാരികളിൽ നക്ഷത്രസംഭവന്മാരും തേരാളികളിൽ യുധിഷ്ഠിരനും സർവ്വോത്തമന്മാരായി. അജ്ഞനനാവട്ടെ എല്ലാറ്റിലും വിശിഷ്ടനായി ഭൂതലമാകേ പ്രഖ്യാതനായി. ബുദ്ധി, ബലം, ഉത്സാഹം, ഏകാഗ്രനിഷ്ഠ എന്നിവ കൊണ്ടും, സർവ്വസൂക്ഷ്മമുള്ള അദ്വൈതംകൊണ്ടും, അസൂഷ്മതയും ഗുരുവിലുമുള്ള ഭക്തികൊണ്ടും അജ്ഞനൻ എല്ലാ ശിഷ്യരിലും വെച്ച് വിശിഷ്ടനായി വിളങ്ങി. അസ്രുവിദ്യ എല്ലാ ശിഷ്യർക്കും ദ്രോണൻ ഒരേ പ്രകാരത്തിൽത്തന്നെയാണ് ഉപദേശിച്ചതെങ്കിലും കൈവേഗം കൊണ്ട് അജ്ഞനൻ മറ്റുള്ളവരേ താല്പി വിട്ടു. കായബലത്തിൽ ഭീമനും വിദ്യാബലത്തിൽ അജ്ഞനനും ഉയന്നതുകണ്ട് ദുരാത്മാക്കളായ ധാർത്തരാഷ്ട്രന്മാർക്ക് അമച്ഛമുണ്ടായി.

സർവ്വവിദ്യകളും സർവ്വസൂക്ഷ്മതയും ഒരേ നിലയിൽ അഭ്യസിച്ച ശിഷ്യന്മാർക്ക് അസ്രുപ്രയോഗത്തിലുള്ള പരിജ്ഞാനത്തേ പരീക്ഷിക്കുവാൻ ദ്രോണൻ നിശ്ചയിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരു കൃത്രിമപക്ഷി ശില്പികളേക്കൊണ്ട് തീപ്പിച്ച് രാജകുമാരന്മാർക്ക് ലക്ഷ്യമായിത്തീരുവാൻ മരക്കൊമ്പിൽ മറച്ചു വെച്ച് ശിഷ്യന്മാരെയെല്ലാം വിളിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

"നിങ്ങളെല്ലാവരും ഈ ക്ഷണം തന്നെ വില്ലെടുത്ത് അതാ, അക്കാണുന്ന പക്ഷിയേ ലക്ഷ്യമാക്കി അമ്പു തൊടുത്തു നില്ക്കവിൻ! ഞാൻ

കല്പിക്കുന്ന ആ നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ പക്ഷിയുടേ തല അറുത്തു വീഴ്ത്തണം. ഇതിലേക്ക് നിങ്ങളേ ഓരോരുത്തരെയായി ഞാൻ നിയോഗിക്കാം.”

ഇപ്രകാരം ശിഷ്യന്മാരേ തയ്യാറാക്കി നിർത്തിയതിൽപ്പിന്നെ, ഡ്രോണൻ യുധിഷ്ഠിരനേ വിളിച്ചു ആ പക്ഷിയേ ലാക്കാക്കി അമ്പു തൊട്ടു ക്ഷവാൻ പറഞ്ഞു. ഈ കല്പിച്ചതുപോലെ ആ ധർമ്മാത്മജൻ ചെയ്തു. ലക്ഷ്യത്തേ നോക്കി വില്ലിൽ അമ്പു തൊട്ടത്തു നില്ക്കുന്ന യുധിഷ്ഠിരനോട്, ഒരു മുഹൂർത്തം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, ഡ്രോണൻ ആ പക്ഷിയേ നല്ലവണ്ണം നോക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങിനെയും ആ ശിഷ്യൻ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഒരു മുഹൂർത്തം നിന്നു.

ഡ്രോണൻ:—“ഇപ്പോൾ ഈ വൃക്ഷത്തേയും എന്നേയും, നിന്റെ ഈ സഹോദരന്മാരേയും നീ കാണുന്നുണ്ടോ?”

യുധിഷ്ഠിരൻ:—“ഉണ്ട്; അവിടുത്തേയും, അനുജന്മാരേയും, വൃക്ഷത്തേയും ഞാൻ വേറേ വേറേ കാണുന്നുണ്ട്.”

ഈ മറുപടി കേട്ട് അപ്രീതനായിത്തീർന്ന ഡ്രോണൻ യുധിഷ്ഠിരനോട് “നീ ഈ ലക്ഷ്യത്തേ ഭേദിക്കുവാൻ സമർത്ഥനല്ല.” എന്ന് നിന്ദിച്ചു മാറി നില്ക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. ചാന്നിട്ട് ദുഷ്ടാധൻ, ഭീമൻ മുതലായ എല്ലാ ശിഷ്യന്മാരേയും ഓരോരുത്തരെയായി വിളിച്ചു ആ ഈ യുധിഷ്ഠിരനേയെന്നപോലെ പരീക്ഷിച്ചു. അവരെല്ലാവരും, ലക്ഷ്യത്തേനോക്കി നില്ക്കുമ്പോൾ തന്നെ ചുറ്റുമുള്ളതെല്ലാം കാണുന്നുണ്ടെന്നതന്നെയാണ് പറഞ്ഞത്.

ഒടുവിൽ, ഡ്രോണൻ മനുഷ്ഠിതത്തോടുകൂടി അജ്ഞനനേ വിളിച്ചു. “ഞാൻ പറഞ്ഞ ഉടനേ ലക്ഷ്യത്തിൽ ശരം പ്രയോഗിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം സന്നദ്ധനായി നില്ക്കുക”യെന്ന് കല്പിച്ചു. അതിനുമണ്ണം അജ്ഞനൻ ആ പക്ഷിയേ നോക്കി വില്ലു വളച്ചുനിന്നു. ഒരു മുഹൂർത്തം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ “ആ പക്ഷിയേയെന്നപോലെ എന്നേയും ഈ മരത്തേയും നീ കാണുന്നുണ്ടോ?” എന്ന് ഡ്രോണൻ ചോദിച്ചതിന്ന് “ഞാൻ പക്ഷിയേയല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കാണുന്നില്ല” എന്നാണ് അജ്ഞനനിൽനിന്ന് പുറപ്പെട്ട മറുപടി. ഇതിൽ സംപ്രീതനായ ഈ പിന്നേയും ഒരു മുഹൂർത്തം മിണ്ടാതേനിന്നു.

ഡ്രോണൻ:—“ഇപ്പോൾ പക്ഷിയേ നീ കാണുന്നുണ്ടോ?”

അജ്ഞനൻ:—“പക്ഷിയുടേ തലമാത്രമല്ലാതെ ഭേദം കാണുന്നില്ല.”

ഇതു കേട്ട് പുളകാഞ്ചിതനായിത്തീർന്ന ആചാര്യൻ അമ്പുവിട്ടു

വാൻ നിയോഗിച്ചു. ആ നിമിഷം തന്നെ അജ്ഞാനൻ വില്ലിൽനിന്നു ശരം പായുകയും ആ കൂത്തു മുൻ്റെ ശരത്താൽ പക്ഷിയുടേ ശിരസ്സ് അറുവീഴുകയും ചെയ്തു. ഈ കഥം കണ്ട് ദ്രുപദനേ വെല്ലുവാൻ ഇവൻ സമർത്ഥൻ തന്നെയെന്ന് നിശ്ചയിച്ച് ദ്രോണൻ അജ്ഞാനനെ ആശ്വേദിപ്പിച്ചു.

ഇതു കഴിഞ്ഞ് ചിലനാൾ ചെന്നപ്പോൾ, ഒരിക്കൽ, ശിഷ്യന്മാരോടു കൂടി ദ്രോണൻ ഗംഗയിൽ കുളിക്കുവാൻ പോയി. അദ്ദേഹം വെള്ളത്തിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു വലിയ മുതല കാലിൽ പിടികൂടി. ആ പിടിയിൽ നിന്ന് വിട്ടുപോരുവാൻ തനിക്കുതന്നെ കഴിവുണ്ടായിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹം അതു ചെയ്യുവാൻ ശിഷ്യന്മാരോടു വിളിച്ചു പറയുകയാണ് ചെയ്തത്. പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഈ ആപത്തിൽ ഏതു ചെയ്യേണമെന്നറിയാതെ സംഭ്രമിച്ചു നിന്നുപോയി. അജ്ഞാനനാവട്ടേ ആ നിമിഷം തന്നെ മുന്നിട്ട് തീക്ഷ്ണശ്ചായ ഞെപ്പു ശരങ്ങൾ വെള്ളത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചു. ആ ശരങ്ങൾ അഞ്ചും മുതലയിൽ തറയ്ക്കുകയാൽ ദ്രോണൻ മുക്കുന്നായി. ഈ ക്രിയയാൽ തന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽ വെച്ച് അജ്ഞാനൻതന്നെ ശ്രേഷ്ഠനെന്നു കണ്ട് ദ്രോണൻ പ്രീതിമാനായി.

ദ്രോണൻ:—അജ്ഞാന, വിശിഷ്ടവും ഭൂധർമ്മമായ ബ്രഹ്മശിരസ്സെന്ന ഈ അസുന്തേ നീ, പ്രയോഗിക്കുവാനും സംഹരിക്കുവാനുമുള്ള ശക്തിയോടുകൂടി വാങ്ങിക്കൊള്ളുക. ഇത് നീ മനുഷ്യരിലാരിലും പ്രയോഗിക്കരുത്. ലോകത്തിൽ അസാധാരണമായ അസുമാണിത്. ഇത് സാമാന്യന്മാരിൽ പ്രയോഗിച്ചാൽ ലോകത്തെ മുഴുവൻ ദഹിപ്പിക്കും. അമാനുഷന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും നിന്നോടു് ഏതിക്കുന്നതായാൽ അവനേ കൊല്ലുന്നതിന്ന് ഈ അസുവും ഉപയോഗിക്കാം. '

അങ്ങിനെ സമ്മതിച്ച് അജ്ഞാനൻ ആ ദിവ്യാസുന്തേ കൈക്കൊണ്ട് ആചാര്യനെ നമസ്കരിച്ചു.

“നിന്നോടു് തുല്യനായ വില്ലാളി ആരും തന്നെ ഉണ്ടാകയില്ല. ശത്രുക്കൾക്കൊക്കും വെല്ലുവാൻ കഴിയാത്തവനായി, കീർത്തിമാനനായി നീ ശോഭിക്കും”—എന്നിങ്ങിനെ അജ്ഞാനനെ ദ്രോണൻ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്തിയെട്ടാം അദ്ധ്യായം. അസ്രദർനം.

പാഞ്ചവന്മാരും ധാതരാഷ്ട്രന്മാരും വിദ്യാസമ്പന്നന്മാരായ തിൽപ്പിന്നേ, ദ്രോണൻ രാജസഭയിൽ ചെന്ന്, ഭീഷ്മൻ, വിദുരൻ, കൃപൻ, ശല്യൻ മുതലായവരെല്ലാം കേൾക്കേ, ധൃതരാഷ്ട്രമഹാരാജാവിനോടു് ഇങ്ങിനെ ഉണർത്തിച്ചു:—

“കൈരവോത്തമനായ രാജാവേ, അവിടുത്തെ കുമാരന്മാർ കൃതാസ്രരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആയുധ പ്രയോഗത്തിൽ അവർ നേടിയിരിക്കുന്ന പാടവം, അവിടുത്തെ അനുമതിയുണ്ടായാൽ, തിരുമുന്മാകേ അവർ കാണിക്കും.”

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:—“ബ്രാഹ്മണ ശ്രേഷ്ഠനായ ഭവാനു മഹത്തരമായ കർമ്മമാണ് ഇവിടേ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. എപ്പോൾ, എവിടേ വെച്ച്, എപ്രകാരം വിധാനിക്കേണമെന്ന് ഭവാനു വിചാരിക്കുന്നുവോ, അതു പോലേ ചെയ്യുവാൻ ഭവാനു തന്നെ എന്നോടു് ആജ്ഞാപിച്ചാലും! കണ്ണില്ലാത്തതോർത്ത് ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഘോരദുഃഖംകൊള്ളുന്നു. പരാകുന്തന്മാരായ പുത്രന്മാരുടേ അസ്രപ്രയോഗചാതുര്യം കണ്ണുള്ളവർക്കു ക്ഷേപണമുപദിഷ്ട, നമുക്ക് ഇത്രയും സന്തോഷകരമായി മരണാനില്ല. ആചാര്യൻ പറയുന്നതു പോലെയാലും റ്റി ചെയ്യണം.”

മേലിൽ ചെയ്യേണ്ടതെന്നുപറ്റി ധൃതരാഷ്ട്രനുമായി ആലോചന ചെയ്തതിൽപ്പിന്നേ, വിദുരൻ ആ വക കാര്യങ്ങൾ നിവ്വഹിക്കുവാനായി പുറത്തേക്കു പോയി. ദ്രോണൻ ചെന്ന്, മരങ്ങളും ചുരുട്ടെടുക്കുകയും ഭഴിഞ്ഞും വടക്കോട്ടു് ചരിഞ്ഞും കിടക്കുന്ന ഭൂമി അളന്ന് അതിരിട്ടു്, അവിടേ നടക്കുവാൻ പോകുന്ന അസ്രദർനാഘോഷം വീരസമൂഹത്തിൽ കൊട്ടിയറിയിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, ആ ഭൂമിയിൽ വെച്ച് ബലികർമ്മം അനുഷ്ഠിച്ചു. ആ രംഗഭൂമിയിൽ പ്രേക്ഷകന്മാർക്കായി ശാസ്രവിധി പ്രകാരം പരപ്പേറിയ ആലയങ്ങൾ ചേർച്ചപോലേ ഉണ്ടാക്കി. രാജാവിന്നും രാജസ്രീകൾക്കും വേണ്ടി ഉയരവും വീതിയും കൂടിയ പല്ലക്കുകളും, മഞ്ചങ്ങളും, സർപ്പായുധങ്ങളും ചുഴലവേ, തയ്യാറാക്കി വെച്ചു. നിശ്ചിത ദിവസം, മന്ത്രിമാരോടുകൂടി രാജാവു് ഭീഷ്മനേയും, ആചാര്യ ശ്രേഷ്ഠനായ കൃപനേയും മുന്തിൽ നടത്തിക്കൊണ്ടു് മുത്തുമാലകളും വൈദ്യ്യു് രത്നങ്ങളും, താഴികക്കുടങ്ങളുംകൊണ്ടു് ദിവ്യമായി ശോഭിതമായ പ്രേക്ഷകാലയത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഗാന്ധാരിയും, കന്തിയും മറ്റു രാജസ്രീകളും പരിചാരികമാരോടുകൂടി, ചമഞ്ഞു് തെളിഞ്ഞു്, ദേശ പർവ്വതത്തിൽ ദേവസ്രീകളെന്നപോലേ, ആ മഞ്ചങ്ങളിൽ കയ

റി വിളങ്ങി. രാജകുമാരന്മാരുടേ അസ്രാദ്യാസനൈചുണ്ണം കാണുവാനായി ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ തുടങ്ങിയ നാലു വർണ്ണങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരും അവിടേ വന്നു നിറഞ്ഞു. ക്ഷണംകൊണ്ട് പ്രേക്ഷകന്മാരുടേ സാഖ്യ വർദ്ധിച്ചു, അവരുടേ കോലാഹലത്തോടും വാദ്യഘോഷത്തോടും കൂടി ആ സമാജം തിരതല്ലിയാടുന്ന വൻകടൽ പോലെയായി. ആ സമയത്ത് ധവള വസ്ത്രത്തോടും, ധാവളമേറിയ പൂൺലോകം ധവളകേശത്തോടും, ധവളശൃംഗവോടും, ധവള മാല്യത്തോടും, വെൺമ കൂടിയ മെയ്ത്തേപ്പോടുംകൂടി ദ്രോണാചാര്യൻ രംഗ മധ്യത്തിൽ തന്നേറ ചുത്രനോടുകൂടി, കാരാഴിഞ്ഞു് തെളിഞ്ഞ ആകാശത്തിൽ ചന്ദ്രൻ കജനോടു കൂടിയെന്നപോലെ, പ്രവേശിച്ചു. ആ മഹാ ബലൻ യഥാകാലം നടത്തിയ ബലിയും, മന്ത്രജ്ഞന്മാരായ ബ്രാഹ്മണർ ചെയ്ത മാഗള ക്രിയകളും ശോഭനമായ ചുണ്ണാഹ ഘോഷവും കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നേ, പലതരം ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചുകൊണ്ട് വീരപുരുഷന്മാർ രംഗത്തിൽ കടന്നു. കുച്ചുകെട്ടി, കൈയുറയിട്ട്, ആവനാഴി ധരിച്ച്, വില്ലെടുത്തുകൊണ്ട് മഹാ വീര്യന്മാരായ ഭാരത കുമാരന്മാർ ജ്യേഷ്ഠനജ ക്രമത്തിൽ കയറി വന്നു അവരവർക്കുള്ള അത്യുത്തമമായ അസ്രവിദ്യാചാര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. അപ്പോൾ, അമ്പേല്ക്കുമെന്ന് ചേരിച്ച് ചിലർ തലതാഴ്ത്തിയിരിക്കയും, ധീരന്മാരായ മറുക്കുളവർ വിസ്മയത്തോടേ നോക്കി നില്ക്കയും ചെയ്തു. അവരവരുടേ പേരോടുകൂടിയ ബാണങ്ങൾകൊണ്ട് ലക്ഷ്യം ഭേദിക്കയും, കുതിരകളിൽ കയറി ഗതിചാതുര്യം പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ട് അതിവേഗം ഓടിക്കയും ചെയ്യുന്ന ആ രാജകുമാരന്മാരെ പ്രേക്ഷകന്മാരിൽ ചിലർ അത്യുത്തമ ദർശനമെന്നവണ്ണം നിരൂപണമായി മിഴിച്ചു നോക്കി. ചിലർ നൂറും ആയിരവുമായി കൂട്ടിച്ചേർന്ന്, വിസ്മയാധിക്യത്താൽ ഇമ തെറ്റാതെ നോക്കി നിന്നുകൊണ്ട് ഭേഷ് ഭേഷെന്ന് ആത്മവിളിച്ചു. വില്ലുകൊണ്ടും, തേളുകൊണ്ടും, വാളും പരിചയംകൊണ്ടുമുള്ള പലതരം പ്രയോഗങ്ങളും, മല്ല യുദ്ധക്രമവും, അനപ്പറത്തും കുതിരപ്പറത്തും കയറിയിറങ്ങുന്നുകൊണ്ടുള്ള യുദ്ധ സമ്പ്രദായങ്ങളും ആ രാജകുമാരന്മാർ അവിടേ കാണിച്ചു. ഖഡ്ഗ പ്രയോഗത്തിൽ അവർക്കുള്ള വേഗവും, ചാതുരിയും, നിർയതപവും പ്രദർശിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നേ, എന്നും പരസ്പരം മത്സരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭീമനും ദുഷ്ടോധനനും ഗദയേന്തിക്കൊണ്ട്, ഓരോ കൊടുമുടിയോടുകൂടിയ ഇരുപതുതങ്ങൾപോലെ ആ രംഗത്തിലേക്കിറങ്ങി. കുച്ചുകെട്ടി അര മുറുക്കി, ചെന്തരും തികഞ്ഞ ആ മഹാ ബാഹുക്കൾ, പിടിയുന്നതും വേണ്ടി രണ്ടു മത്ത ഗജങ്ങൾ തമ്മിലെന്ന

പോലേ, ഘോരതരം അലറുകയും, വട്ടം ചുറ്റുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് എതിരിട്ടു. ഗുതരാക്രന്ദനോട് വിഭരണം, ഗാന്ധാരിയോട് ക്ഷന്തിയും ആ രംഗത്തിൽ നടക്കുന്ന കഥാര ചേഷ്ടിതങ്ങളെല്ലാം വഴിക്കു വഴി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു.

കുരു രാജാവായ ദുര്യോധനനും, മഹാ ബലനായ ഭീമസേനനും തമ്മിൽ ഇടഞ്ഞേറ്റപ്പോരം പ്രേക്ഷകന്മാർ പക്ഷപാതത്താൽ ഇതുക ക്ഷിപ്തമായി പിരിഞ്ഞു. ദുര്യോധനനായും ഭീമനായും ഓരോ കക്ഷിയും വിജയാശംസ ചെയ്യുന്ന ശബ്ദം പരക്കേ വളർന്നു. ഇങ്ങിനേ ആ രംഗം, കലങ്ങി മറിഞ്ഞിരുന്ന കടൽ പോലെയായതു കണ്ട് ബലിമാനായ ദ്രോണൻ തന്റെ പ്രിയപുത്രനായ അശ്വത്ഥാമാവിനോട് ഇങ്ങിനേ പറഞ്ഞു:—

“മകനേ, ഭീമദുര്യോധനന്മാരേക്കൊണ്ട് അരങ്ങ് കലങ്ങിയിടയുമോ എന്ന് ശങ്കിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നീ ഉടനേ ചെന്ന് സൂര്യക്ഷിതന്മാരും മഹാ വിശ്വന്മാരുമായ ഇവരേ തടുക്കുക.”

അച്ഛന്റെ ഈ നിയോഗപ്രകാരം അശ്വത്ഥാമാവ് ഉടനേ തന്നെ ചെന്ന്, കല്പാന്തകാലത്തിലേ പെരു കാറ്റടിയേറ്റു കോളി ഉകി മറിയുന്ന ഇതുകടലുകൾപോലേ, കൂലായി ഗദയോങ്ങി നില്ക്കുന്ന ഭീമദുര്യോധനന്മാരേ തടഞ്ഞു നിൽക്കി. അതിൽപ്പിന്നേ, ദ്രോണൻ രംഗത്തിലിറങ്ങി, വാദ്യഗണത്തെയെല്ലാം നിശ്ശബ്ദമാക്കി, മഹാമേഘത്തിന്നൊത്ത നാദത്തോടുകൂടി, “എനിക്ക് പുത്രനേക്കാൾ പ്രിയതരനും, സർവ്വശത്രുവിശാരദനും, ഇന്ദ്രപുത്രനും വിഷ്ണു തുല്യനുമായ അജ്ഞാൻ ഇതാ, വരുന്നുത് കണ്ടാലും!” എന്ന് വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. ആ ചാതുർ ചൊന്നപോലേ, മംഗല്യച്ചാന്തോടുകൂടി, കൈയറ്റിട്ട്, അമ്പുനിറഞ്ഞ ആവനാഴിയും വാല്യം ധരിച്ച്, പൊൻചട്ടയണിഞ്ഞു, സൂര്യപ്രകാശവും മഴവില്ലൊളിയും ചേർന്ന സന്ധ്യാമേഘപോലേ വിളങ്ങുന്ന അജ്ഞാൻ ആ രംഗത്തിൽ കാണായിവന്നു. ആ ക്ഷണം തന്നെ സർവ്വത്ര കള കള നാദം മുഴങ്ങി. അതിനോടുകൂടി വാദ്യമേഘവും ശംഖനാദവും ഇടകലർന്നു. കന്തിപുത്രനായ ശ്രീമാനാണിവാൻ; ഇവൻ മധ്യമാണ്ഡവനാണ്; മഹേന്ദ്രപുത്രനാണിവാൻ; ഇവനാണ് കൗരവന്മാരുടേ രക്ഷിതാവ്; അസ്രജ്ഞപ്രവരനാണിവാൻ; ഇവൻ ധാർമികശ്രേഷ്ഠനാണ്; ഇവൻ ശീലവാന്മാരിൽ വെച്ച് ശീലജ്ഞാനസമ്പന്നാണ്—എന്നിങ്ങിനെയുള്ള പ്രശംസകൾ പ്രേക്ഷകന്മാരിൽ നിന്ന് ഉയർന്നു സർവ്വത്ര ശബ്ദമായമാനമായി. ഈ നിലയിൽ തന്റെ ആ മകനേ കണ്ടപ്പോൾ കന്തിക്ക് മൂല ചുരക്കുകയും പ്രേമാശ്രുവഴിയുകയും

ചെൽ മാറിടം നന്നത്തു. രംഗത്തിൽ നിന്ന് കാതടച്ചുകൊണ്ട് മുഴങ്ങുന്ന മഹാശബ്ദം കേട്ട് സന്തുഷ്ടനായിത്തീർന്ന ധൃതരാഷ്ട്രമഹാരാജാവ് വിട്ടുരുന്നോട്ട്, „കോളിളക്കിയ കടൽപോലേ രംഗത്തിൽ നിന്ന് ആകാശം പിളർന്നൊരു പെട്ടെന്നുയന്നിരിക്കുന്ന ഈ മഹാമോക്ഷം ഏന്താണ്?“ എന്നു ചോദിച്ചു.

വിദ്വരൻ:—„മഹാരാജാവേ, പാണ്ഡു പുത്രനായ അർജ്ജുനൻ ചട്ടയിട്ട് അരങ്ങേറിയിരിക്കുന്നതു കണ്ട് ജനങ്ങളിൽനിന്ന് ഉയന്നിരിക്കുന്ന മഹാശബ്ദമാണിത്.“

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:—„പാണ്ഡുവിന് പ്രഥമയിലുണ്ടായ ഈ മൂന്നു പുത്രന്മാരേക്കൊണ്ട് ഞാൻ ധന്യനായി; ഞാൻ അനന്തരഹിതനായി; ഞാൻ രക്ഷിതനുമായി.“

രംഗത്തിലേ ആ കളികളു കോലാഹലം കുറച്ചൊന്നടങ്ങിയപ്പോൾ, അർജ്ജുനൻ, താൻ നേടിയിരിക്കുന്ന അസുപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യം ആചാര്യന് കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ആഗേയാസ്രംകൊണ്ട് അഗ്നിയും, വാരുണാസ്രംകൊണ്ട് വെള്ളവും, വായുവ്യാകൊണ്ട് കാറ്റും, പാർശ്വനാദംകൊണ്ട് മേഘവും, പാവ്യാസ്രംകൊണ്ട് മലയും വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിട്ടു. ഭഗവാസ്രംകൊണ്ട് ഭൂമിയിൽ പ്രവേശിക്കുകയും, അന്തർധ്വജംകൊണ്ട് മറയുകയും ചെയ്തു. പെട്ടെന്ന് ദീപ്തകാന്തം, പെട്ടെന്ന് ഹൃദയകാന്തമാകുക; പെട്ടെന്ന് തേർമുകളിലും, ക്ഷണത്തിൽ തേർത്തടത്തിലും, ഞൊടിയിടകൊണ്ട് ഭൂമിയിലും മാറി മാറി പ്രവേശിക്കുക, എന്നിങ്ങിനെയുള്ള അത്യാസങ്ങളും അർജ്ജുനൻ പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ഇളതായും സൂക്ഷ്മമായും, ഗുരുവായുമുള്ള പലതരം ലക്ഷ്യങ്ങളേ വിവിധശരങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ച് ആ ഗുരുപ്രിയൻ തുളച്ചു. ലോഹംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പന്നിയുടേ വായിൽ അഞ്ചു ശരങ്ങൾ ഒന്നിനൊന്ന് തുടർന്നുകൊണ്ടും, എന്നാൽ ഒന്നിനൊന്ന് തടയാതെ ഒരേ സമയത്തെങ്ങനെയോ, അത്രയും വേഗത്തിലും എഴുന്നേറ്റു. കെട്ടിത്തൂക്കിയിരുന്ന കാളക്കൊമ്പിനുള്ളിൽ ഇരുപത്തൊന്നു ശരങ്ങൾ ആ മഹാവീര്യൻ പ്രയോഗിക്കുകയുണ്ടായി. ഇങ്ങിനെ, വില്ലിലെന്നപോലെ വാളിലും ശരയിലും അർജ്ജുനൻ പലതരം പ്രയോഗങ്ങൾ കാണിച്ചു. അതെല്ലാം കഴിഞ്ഞു വാദ്യങ്ങൾ നിശ്ശബ്ദമായി, സദസ്സ് അടങ്ങിയിരിക്കുമ്പോൾ, പടിക്കൽനിന്ന്, ഇടിവെട്ടുംപോലേ, മഹാത്മ്യ സൂചകമായ കരഘോഷം കേൾക്കായിവന്നു. ഈ ശബ്ദം കേട്ട് പദ്മം പൊട്ടിത്തൊടിക്കുന്നുവോ എന്നും, ഭൂമി പിളരുന്നുവോ എന്നും, ആകാശത്തിൽ കാർന്നിര തിങ്ങി ജലധാര ചെയ്യുന്നുവോ എന്നും സദസ്സർ പെട്ടെന്ന്

സംഭവിച്ചു നിന്നുപോയി. ആ പ്രേക്ഷകന്മാരെല്ലാവരും പടിക്കലേക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കി. ആ സന്ദർഭത്തിൽ, പഞ്ചതാരങ്ങൾ ചേർന്ന ഹസ്തനക്ഷത്രത്തോടുകൂടി ചന്ദ്രൻ എന്നപോലെ, പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരോടുകൂടി ദ്രോണൻ വിളങ്ങി. മറ്റൊരിടത്ത്, അപത്ഥമാവോടും ഗദാധാരികളായ ആസഹോദരന്മാരോടുകൂടി നില്ക്കുന്ന ശത്രുനാശകനായ ഭൃഷ്ടോധനൻ, അസുരധംസനത്തിനായി പണ്ടു് ദേവന്മാരാൽ ആവൃതനായിനിന്ന ഇന്ദ്രനേപ്പോലേ ശോഭിച്ചു.

അത്തുതംകൊണ്ടു് പ്രേക്ഷകന്മാരെല്ലാം മിഴിച്ചു നില്ക്കവേ, അവർ ഒഴിച്ചുകൊടുത്ത ഇടയിൽക്കൂടി ശത്രുക്കുലാന്തകനായ കണ്ണൻ ആ പരപ്പേറിയ രംഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. സഹജമായ കവചവും കണ്ഡലവും ചേർന്നു വിളങ്ങി, വില്ലും വാളും കൈയിലെന്തി, പവ്വതമെന്നപോലേ കുലുക്കുമൊട്ടുമില്ലാതെ കണ്ണൻ കാൽനടയായി അരങ്ങേറി. ആ കാമ്പീനൻ—ആ പൃഥ്വീപുത്രൻ—ആ മഹായശസ്വി—ആ ആയുതലോചനൻ—ആ തീക്ഷ്ണാംശുവായ ഭാസ്കരന്റേറ അംശം—ആ ശത്രുധംസകൻ—സിംഹം, ഋഷഭം, ഗജം എന്നിവയ്ക്കൊപ്പം വീഴ്ചപരാക്രമൻ—ദീപ്തിയാൽ സൂര്യനേയും, കാന്തിയാൽ ചന്ദ്രനേയും, ഭൂതിയാൽ അഗ്നിയേയുംപോലെ ഗുണവാനായ ആ കണ്ണൻ—പൊൻമയപ്പനപോലെ ദീപ്തവും, സിംഹതുല്യം സുദൃഢവുമായ ശരീരത്തോടുകൂടിയ ആ യുവാവു്—എണ്ണിയാലൊടുങ്ങാത്ത ഗുണങ്ങളുടേ വിള നിലമായ ആ ശ്രീമാൻ ആ സദസ്സ് ആകമാനമൊന്നു നോക്കിയതിൽപ്പിന്നേ, ദ്രോണനേയും കൃപനേയും അത്യാദരം കൂടാതെ തൊഴുത് മാറിനിന്നു. സദസ്യരെല്ലാവരും, ഇവനാരെന്നറിയാതെ മനഃക്ഷോഭത്തോടും, ഇമരൊറ്റാതെ നിശ്ചലരായി കൌതൂഹലത്തോടും നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കവേ, ആ തമ്മിൽത്തമ്മിൽ അറിയാത്ത സഹോദരന്മാരിൽ ജ്യേഷ്ഠനായ സൂര്യപുത്രൻ മേഘഗജനംപോലെ ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ അനുജനായ ഇന്ദ്രപുത്രനേ വാഗ്മിതപത്തോടുകൂടി ആക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ടു് വീരവാദം ചെയ്തു.

കണ്ണൻ:—ഐടോ, അജ്ജന, നീ ഒട്ടും അഹങ്കരിക്കേണ്ട. നീ ചെയ്തതിനേക്കാൾ വിശേഷവത്തായ കർമ്മങ്ങൾ ഞാൻ ഇവിടേ ചെയ്യുന്നത് കണ്ടുകൊള്ളുക.

കണ്ണൻ ഇത്രയും പറഞ്ഞു തീരും മുമ്പേ തന്നെ രംഗസ്ഥിതരായ മഹാജനങ്ങൾ യന്ത്രപ്രയോഗത്താലെണപോലേ, അത്രയും വേഗത്തിൽ കൂട്ടത്തോടേ ഏഴുന്നേറുപോയി. ആ ക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ ഭൃഷ്ടോധനനു് പ്രീതിയും അജ്ജനനു് ലജ്ജയും ക്രോധവും ഉദിച്ചു. അ

നന്തരം ട്രോണൻറെ അനുമതിയോടുകൂടി, രണപ്രിയനും മഹാബലനുമായ കണ്ണൻ, അജ്ജനൻ ചെയ്തതു മുഴുവൻ ശരിക്കു ചെയ്തുകാണിച്ചു. ഇതു കണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ ടുയ്യോധനൻ സഹോദരന്മാരോടുകൂടി കണ്ണനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത് സപാഗതം പറഞ്ഞു.

ടുയ്യോധനൻ:—ഔല്ലയോ, മഹാ ബാഹോ, എൻറെ ഭാഗ്യത്താലാണ് എനിക്ക് മാനപ്രദമായ ഭവാനു ഇവിടെ വന്നത്. ഞാനും ഈ കുരുരാജ്യവും ഭവാനു കീഴ്പ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.”

കണ്ണൻ:—ഭവാനു എന്നും എൻറെ തോഴനായി വർത്തിക്കട്ടേ. ഇവിടെ അജ്ജനൻ ചെയ്തതെല്ലാം ഞാനും ചെയ്തവെന്ന് വിചാരിക്കുന്നു. ഇനി, പാത്ഥനോടുകൂടി ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം ചെയ്യുവാൻ എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ട്.”

ടുയ്യോധനൻ:—ബന്ധുജനത്തിന്നു പ്രിയം ചെയ്തും, സർവ്വശത്രുക്കളേയും മൃഗാവിൽ ചവിട്ടിയമർത്തിയും ഭവാനു എന്നോടൊന്നിച്ചു പാത്ത് സുഖാനുഭവങ്ങളെല്ലാം കൈക്കൊള്ളുക.”

തന്നെ, വലിയേ കയറിവന്ന് അധികേഷപിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു കരുതിയ അജ്ജനൻ, സഹോദരന്മാർക്കിടയിൽ, പവ്വതമെന്നപോലെ ഉറച്ചുനില്ക്കുന്ന കണ്ണൻറെ നേരേ തിരിഞ്ഞു.

അജ്ജനൻ:—ഐടോ, നീ എന്നാൽ മൃതനായതിൽപ്പിന്നെ, വിളിക്കാതെ കയറിച്ചെല്ലുന്നവർക്കും ചോദിക്കാതെ ജല്പിക്കുന്നവർക്കുമുള്ള ആ സ്ഥാനമാണ് പരലോകത്തിൽ നിനക്ക് കിട്ടുക.”

കണ്ണൻ:—ഐടോ, അജ്ജന, ഈ രംഗം സർവ്വർക്കും ഒരുപോലേ യുള്ളതാണ്. നിനക്കെന്താണ് ഇതിൽ പ്രത്യേകാവകാശം? വീയു ശ്രേഷ്ഠന്മാരാണ്ല്ലോ രാജാക്കന്മാർ. ധർമ്മത്തന്നെയും ബലത്തേ പിന്തുടരുന്നു. ടുയ്യോധനന്മാരോപ്പോലേ നീ ചുവന്നുവന്നതെന്തിന്! ശരങ്ങളേക്കൊണ്ടുവേണം നീ എനിക്ക് മറുപടിതരുവാൻ. ഗുരുവിൻറെ മുമ്പിൽ വെച്ചുതന്നെ ശരങ്ങളേക്കൊണ്ടു നിൻറെ തല ഞാൻ ഇപ്പോൾ മുറിക്കും.”

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ, കണ്ണനോടുകൂടി ഒന്നു പോരാടി നോക്കുവാൻ തന്നെ അജ്ജനൻ നിശ്ചയിച്ചു. ട്രോണൻറെ അനുമതി നേടി, സഹോദരന്മാരുടേ ആശ്ശേഷമേറു ശത്രുപുര ഞയനായ പാത്ഥൻ യുദ്ധത്തിന്നൊരുങ്ങി. ടുയ്യോധനനും മറ്റു ധാർമ്മ്യശ്രദ്ധന്മാരും കെട്ടിപ്പിടിച്ചു ചൂണൻ കണ്ണനും അമ്പും വില്ലുമേന്തി നിന്നു. അപ്പോൾ, ആ കാശത്തിൽ ഇടിയും മിന്നലും മഴവെല്ലും ചേർന്നു മേഘങ്ങൾ നിറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ, ആ രംഗത്തിലേക്ക് സ്നേഹപൂർവ്വം ഇന്ദ്രൻ നോക്കുന്നതുകണ്ടു, സൂര്യൻ അരികേയുള്ള മേഘത്തെയെല്ലാം നശിപ്പിച്ച് മറു

നീക്കി ജപ്തിച്ചു. മേഘമഘായയിൽ അജ്ഞനൻ നില്ക്കവേ, ചുട്ട വെ
യിലിൽ കണ്ണൻ സ്ഥിതി ചെയ്തു. കണ്ണന്റെ പിന്നിൽ ദുഷ്ടോധനാദി
കളും, അജ്ഞനന്റെ പിന്നിൽ ഭീഷ്മദ്രോണ കൃപനാഥരും ചേർന്നു
നിന്നു. ഇങ്ങിനെ ആ രംഗം രണ്ടായി പിരിഞ്ഞു. സ്രീ ജനവും ഈ
കക്ഷിപ്രതികക്ഷികളിൽ പങ്കു ചേർന്നു. ഇതെല്ലാം കണ്ടു് ആ
കണ്ണൻ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠപുത്രനാണെന്നറിഞ്ഞ കന്തി ബോധം കെട്ടു്
വീണു പോയി. അപ്പോൾ ആ രാജനിയേ വിദൂരൻ ശീതോപചാര
ങ്ങളാൽ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. ബോധം തെളിഞ്ഞ കന്തി, തന്റെ രണ്ടു
പുത്രന്മാർ തമ്മിൽ ഇടഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു് സംഭ്രാന്തയായിത്തീ
ർന്നു. അജ്ഞനനും കണ്ണനും വില്ലേന്തി നില്ക്കവേ, ദീപന്ദുര്യം കൂടിയ
ശരിക്കുറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ധർമ്മജ്ഞനായ കൃപൻ കണ്ണനോടു് പറഞ്ഞതാ
വിതു്:—

“പാണ്ഡുപുത്രനും കന്തിയുടേ ഇളയ മകനുമായി കരു വംശ
ത്തിൽ ജനിച്ചവനാണു് ഈ അജ്ഞനൻ. നിന്നോടു് ദീപന്ദുര്യം
ചെയ്യുവാൻ ഇവൻ സന്നദ്ധൻ തന്നെ. നീയും, ഇതുപോലെ, അമ്മ
യാരെന്നും അച്ഛനാരെന്നും കലമേതെന്നും പറയണം. ഏതു രാജ
വംശത്തിന്നാണു് നീ ഭൂഷണമായിരിക്കുന്നതെന്നും പറയുക. അതെ
ല്ലാം അറിയുമ്പോൾ അജ്ഞനൻ നിന്നോടു് എതിർത്തുവെന്നും ഇല്ലെ
ന്നും വരാം. വെറും സാധാരണന്മാരോടു് രാജപുത്രന്മാർ പൊതു
തുകയില്ലെന്നു് നീ അറിയണം.”

കൃപൻ പറഞ്ഞതു കേട്ടപ്പോൾ ലജ്ജയാൽ താണുപോയ കണ്ണ
ന്റെ മുഖം, മഴയേറു് നന്നഞ്ഞു തുങ്ങിയ താമരപോലെയായി.

ദുഷ്ടോധനൻ:—“അല്ലയോ, ആചാതു്, ശാസ്ത്രവിധി പ്രകാരം, സ
ൽക്കലിനൽ, ശൂരൻ, സേനാപതി എന്നീ മൂവരും രാജാവിനോടു് സമ
ന്മാരാണു്. ആ സ്ഥിതിക്കു്, ശൂരനായ കണ്ണനോടു് അജ്ഞനൻ പൊ
രുതന്നതു് ശാസ്ത്രവിധി തന്നെ. എന്നാൽ, അജ്ഞനൻ രാജാവിനോ
ടല്ലാതെ മറ്റൊരോടും എതിരിടുകയില്ലെങ്കിൽ, ഞാൻ ഇതാ, കണ്ണനെ
അംഗരാജ്യത്തിലേ രാജാവായി അഭിഷേകം ചെയ്യുകൊള്ളുന്നു.”

ആ ക്ഷണം തന്നെ, ദുഷ്ടോധനന്റെ നിയോഗ പ്രകാരം കണ്ണ
നെ പൊന്മയമായ പീഠത്തിൽ ഇരുത്തി, കുടചാമരങ്ങളുയർത്തി,
വിജയ ഘോഷം മുഴക്കി മലർനിര ചേർന്ന നിറപ്പൊൻകുടങ്ങൾകൊ
ണ്ടു് അംഗരാജാധിപതിയായി അഭിഷേകം ചെയ്തു. ഈ മംഗള
ക്രിയ കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, കണ്ണൻ തനിക്കുള്ള നന്ദിയേ വെളി
പ്പെടുത്തി:—

“ഈ രാജ്യ ദാനത്തിനൊത്തപോലെ ഞാൻ എന്താണ് ഭവാനായി ചെയ്യേണ്ടത്? രാജപ്രാപ്തമായ വോൻ എങ്ങിനെ പറയുന്നവോ, അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്.”

“അത്രയ്ക്കു സല്പത്തേ മാത്രമേ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളൂ.” എന്നാണ് ദുര്യോധനൻ മറുപടി കൊടുത്തത്. അങ്ങിനെ തന്നെയെന്ന് കണ്ണൻ സമ്മതിക്കുകയും അവർ ഇരുവരും പരമാമോദത്തോടുകൂടി പരസ്പരം ആശ്വേഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

കണ്ണൻ അംഗ രാജാവായതു കേട്ട്, മേൽമുണ്ടു് ഉലഞ്ഞു് കിഴിഞ്ഞും, വിയത്തും, വിറച്ചും, കിതച്ചുമുള്ള നിലയിൽ പടി കുത്തിക്കൊണ്ടു് അധിരഥൻ ആ രംഗത്തിൽ കടന്നു വന്നു. ആയാളേ കണ്ണൻ പിതൃഭക്തിയാൽ വിനീതനായി, അമ്പും വല്ലും കൈവിട്ടു്, അഭിഷേകത്താൽ നന്നാത്ത ശിരസ്സുകൊണ്ടു് വന്ദിച്ചു. ഉടനേ, സംഭ്രമത്തോടുകൂടി, മുണ്ടിന്റേറ തല തടഞ്ഞു് കാലടിയിലൊണ്ടു് ആ സാരഥി ചെന്നു് “മകനേ” എന്ന് തികച്ചും വിളിച്ചു് കണ്ണനേ സ്നേഹാർദ്രതയോടെ ചൂണ്ടിപ്പറന്നു് അംഗരാജാഭിഷേകത്താൽ നന്നാത്ത ശിരസ്സ് സന്തോഷ വാച്ചത്താൽ വീണ്ടും നന്നച്ചു. ഇതുകണ്ടപ്പോൾ, സുതപത്രനാണു് ഈ യുവാവെന്നറിഞ്ഞ ഭീമസേനൻ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു പോയി.

ഭീമൻ:—“ഏകോ, സുതപത്ര, അജ്ഞനന്റേറ കൈകൊണ്ടു് യുദ്ധത്തിൽ മരിക്കുവാൻ നീ യോഗ്യനല്ല. നിന്റേറ കുലാചാരത്തിന്നു് അനുസരിച്ചു് ചമട്ടിയാണ് നീ ധരിക്കേണ്ടതു്. എട, നീച, അംഗ രാജ്യം അനുഭവിക്കുവാൻ നീ അർഹനല്ല. യാഗത്തിൽ ഹോമാഗ്നിക്കു രിക്കേ നിന്നു് ഫവിസ്സു് ഏല്ക്കുവാൻ ശപഥിപ്പിക്കുന്നേണ്ടോ അർഹത!”

ഭീമൻ ഇങ്ങിനെ നിന്ദിച്ചതിന്നു് ഒന്നും തന്നെ മറുപടി കൊടുക്കുവാൻ കണ്ണൻ ശക്തനായില്ല. ആ യുവാവു് ചൂണ്ടു വിറച്ചും നെടുവീപ്പിട്ടുംകൊണ്ടു് ആകാശത്തിൽ ജപലിക്കുന്ന സൂര്യനേ നോക്കി നിന്നതേയുള്ളു. ദുര്യോധനനാവട്ടേ, മദോൽകടനായ ഗജത്തേപ്പോലെ ക്രോധത്തോടുകൂടി സഹോദര സംഘത്തിൽ നിന്നു് മുന്നോട്ടു് ചാടി.

“ഏകോ, ഭീമ, ഇത്തരം വാക്കുകൾ നിനക്കു് യുക്തമല്ല. ക്ഷത്രിയന്മാർക്കു് ബലമാണു് പ്രധാനം. അവർക്കുള്ള ധനം ക്ഷാത്രമാണു്. നദികളുടേ എന്നപോലെ ശുഭനദീതടയുടേയും ഉത്ഭവസ്ഥാനം ഇന്നു മട്ടുന്നറിയുവാൻ പ്രയാസമേറിയതാണു്. വെറും വെള്ളത്തിൽ നിന്നല്ല യോ അഗ്നിയുടേ ആവിർഭാവം. ആ അഗ്നി ചരാചരങ്ങൾ മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. അസുരധർമ്മസകലമായ വജ്രായുധം ദധീചന്റേറ

അസ്ഥികൊണ്ടല്ലയോ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നത്? ക്ഷത്രിയരായി ജനിച്ചിട്ടും ബ്രാഹ്മണ്യം നേടിയവർ ചിലരുണ്ട്. വിശ്വാമിത്രൻ മുതലായ ക്ഷത്രിയർ അനശ്വരമായ ബ്രഹ്മരൂപത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടില്ലയോ! ശാസ്ത്രജ്ഞനും ആചാര്യനുമായ ഈ ദ്രോണർ തന്നെ കടത്തിൽ നിന്നാണ് ജനിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഗൌതമ വംശത്തിൽ പിറന്ന ഈ കൃപന്ദൻ ഉത്തമ വംശത്തിൽ നിന്നാണ്. ഇനി, നിങ്ങളുടേ ജനനം എങ്ങിനെയെന്ന് ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തതല്ലല്ലോ. കണ്ണനാവട്ടേ, കവചത്തോടും കണ്ഡലത്തോടും ജനിച്ച് സർവ്വലക്ഷണങ്ങളും തികഞ്ഞ ആദിത്യ തുല്യനാണ്. മാനിൽനിന്ന് വ്യാഘ്രം ജനിക്കുക സംഭാവ്യമാണോ? അംഗരാജ്യത്തേ മാത്രമല്ലാ ഈ പൃഥ്വിയിലേ മുഴുവൻ ഭരിക്കുവാൻ കണ്ണൻ യോഗ്യനാണ്. കണ്ണന്റേ ആജ്ഞാനുവർത്തിയായി ഈ ഞാനും ഏന്റേ ഈ ബാഹുവീർയ്യവും ഉണ്ടായിരിക്കേ ഏതൊരു മനുഷ്യനാണ് ഏന്റേ ഈ കർമ്മം അസഹ്യമായത്? ആ മനുഷ്യൻ യുദ്ധത്തിനായി തേരിൽ കയറി വില്ലു കലച്ചുകൊള്ളട്ടെ!”

ഭീമനേ നോക്കി ദുര്യോധനൻ ചെയ്ത ഈ പോർവിളി കേട്ടതോടുകൂടി ആ രംഗം മുഴുവൻ ഹാ ഹാ ശബ്ദം മുഴങ്ങി. അപ്പൊഴെങ്കും സൂര്യൻ അസ്തമിക്കയാൽ, ദുര്യോധനൻ കണ്ണനേ കൈകോർത്ത് പിടിച്ചുകൊണ്ട് മുമ്പിൽ വിളക്കോടുകൂടി ആ രംഗത്തിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോയി. പാണ്ഡവന്മാർ ഭീഷ്മദ്രോണകൃപന്മാരോടുകൂടി യാത്രയായി. അവരവരുടേ വിടുകുളിലേക്കു മടങ്ങിപ്പോകുന്ന ജനങ്ങൾ കക്ഷിപിരിഞ്ഞ്, ചിലർ ദുര്യോധനനേയും, ചിലർ ഭീമനേയും, ചിലർ അർജ്ജുനനേയും പ്രശംസിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നു. ദിവ്യലക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ട് കണ്ണൻ തന്റേറ മകനാണെന്നറിഞ്ഞ കന്തിക്ക് ആ അംഗരാജാവിൽ സ്നേഹവും പ്രീതിയും വളന്നു. ദുര്യോധനനാവട്ടേ, കണ്ണനേ തോഴനായി കിട്ടുകകൊണ്ട്, അർജ്ജുനനാലുണ്ടായ ഭയം തീരേ അകന്നുപോയി.

ഇരുപത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം. ഇരുദക്ഷിണ.

അസ്രദർശനം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ, ഒരു നാൾ, ദ്രോണൻ ശിഷ്യന്മാരെയെല്ലാം വിളിച്ച്, ഇരുദക്ഷിണയേപ്പറ്റിയുള്ള മുൻകരാറു ഓർമ്മിപ്പിച്ചു. പാണ്ഡവരാജാവായ ദ്രുപദനേ പിടിച്ചുകൊട്ടിക്കൊണ്ടുവരേണമെന്നാണ് ദ്രോണൻ ദക്ഷിണയായി ആവശ്യപ്പെട്ടത്. അങ്ങിനേ ചെയ്തുകൊള്ളുമെന്നു ശിഷ്യരെല്ലാവരും സമ്മതിച്ചു. അവർ ആ

യുദ്ധങ്ങളെല്ലാം തെയ്യറാക്കി, തേരിൽകയറി, ആചാര്യനോടുകൂടി പാഞ്ചാലനഗരത്തേ ആക്രമിക്കുവാൻ പുറപ്പെട്ടു. ദുഷ്ടോധനൻ, യുധിഷ്ഠി, കണ്ണൻ, ദുശ്ശാസനൻ, വികണ്ണൻ, ജലസന്ധൻ, സുലോചനൻ മുതലായ കുമാരന്മാർ ഞാൻ ഞാൻ മുഖെന്ന് മത്സരിച്ചുകൊണ്ട് കുതിരപ്പടയോടുകൂടി പാഞ്ചാലപുരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. കൗരവന്മാർ നഗരത്തേ ആക്രമിക്കുന്നതുകേട്ട്, ദ്രുപദമഹാരാജാവ് തന്റെ സാഹാദരന്മാരോടുകൂടി പോക്കോപ്പണിഞ്ഞ്, ശുഭ്രരഥത്തിൽ കയറി സന്തപനം ചെയ്ത് ആത്മവിളിച്ചു ശത്രുക്കളോടൊന്നിച്ച് ഘോരശരവഷം ചെയ്തു. ധാർമ്മ്യശ്രദ്ധയോടെ ഗുപ്തംകണ്ട്, അത് അടങ്ങിയതിൽപ്പിന്നെ, താൻ തന്റെ സഹാദരന്മാരോടുകൂടി യുദ്ധത്തിന്നുചെല്ലാമെന്നും, ദ്രുപദനേ ബന്ധിക്കുവാൻ ദുഷ്ടോധനാദികൾ ശക്തരല്ലെന്നും ആചാര്യനേ അറിയിച്ചു അജ്ഞാനനും മറ്റു പാണ്ഡവന്മാരും അകലേ മാറിനിന്നു.

നഗരത്തിൽ കയറിവന്ന കൗരവന്മാരേ ദ്രുപദൻ ചുറ്റിവളഞ്ഞ് ശങ്കാലംകൊണ്ട് സംഭ്രമിപ്പിച്ചുവിട്ടു. ക്ഷണം ക്ഷണം കായ്ക്കുവാൻ നടുത്തുന്നതിൽ സമന്വനായ പാഞ്ചാലനേ നോക്കുന്നേടത്തെല്ലാം കാണുകകൊണ്ട് ആ ഹൃദയം അനേകരൂപനാണെന്ന് വിചാരിച്ചു കൗരവന്മാർ പേടിച്ചുവിറച്ചുപോയി. ദ്രുപദന്റെ ഘോരശരങ്ങൾ സർവ്വതപാഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ പാഞ്ചാലപത്തനത്തിൽ ശംഖം, ഭേരി, മൃദംഗം മുതലായ വാദ്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഘോഷവും, പാഞ്ചാലന്മാരുടേ വീരാഭിമാനവും, ഞാണൊലിയും ഇടകലന്ന് മുഴങ്ങി. ദുഷ്ടോധനൻ, ദുശ്ശാസനൻ മുതലായവർ കൂലായായി പ്രയോഗിച്ച ശരവഷത്താൽ മുറിപ്പെട്ട പാഷ്ഠൻ പൂർവ്വാധികം ശക്തിയോടുകൂടി കൗരവന്മാരേ മട്ടിച്ചുതുടങ്ങി. ദുഷ്ടോധനൻ, കണ്ണൻ, വികണ്ണൻ മുതലായ രാജകുമാരന്മാരെല്ലാം ശരണിരയിൽ മറഞ്ഞു. നഗരവാസികൾ ആ കൗരവന്മാരേ യഷ്ടികളും മുസലങ്ങളും പ്രയോഗിച്ച് മട്ടിച്ചു. ആ നാടുകാർ സർവ്വമൊന്നിച്ച് എതിർത്തപ്പോൾ കൗരവന്മാർക്ക് നിലയില്ലാതായി. അവർ ദയനീയമായി ആത്തനാദി പുറപ്പെട്ടുവിട്ടുകൊണ്ട് പാണ്ഡവസന്നിധിയിൽ പാഞ്ഞുചെന്ന് അഭയം പ്രാപിച്ചു.

അതിൽപ്പിന്നെ പാണ്ഡവന്മാർ ദ്രോണനേ നമസ്കരിച്ചു യുദ്ധംഗത്തിലേക്കിറങ്ങി. ജ്യേഷ്ഠനായ യുധിഷ്ഠിരനേ, യുദ്ധത്തിൽ ചേരരുതെന്നു പറഞ്ഞ് വിശ്രമിപ്പിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, നക്ഷത്രമന്ത്രവുമായ സൈന്യവൃദ്ധങ്ങളുടേ സംരക്ഷകന്മാരാക്കിയും, ഗദായരനായ ഭീമസേനനേ സൈന്യാഗ്രത്തിൽ നിർത്തിയുകൊണ്ട് അജ്ഞാനൻ പാഞ്ചാലനഗരത്തിലേക്ക് തേരോടിച്ചു. കോളാളകിയ കടൽപോലേ മുഴങ്ങി.

കൊണ്ടു വരുന്ന പാഞ്ചാല സൈന്യത്തിൽ ഗദയേന്തിയ ഭീമൻ അന്തകനേപ്പോലേ പ്രവേശിച്ചു. ആദ്യമായി ആ മഹാ ബാഹു തന്റെ ഗദകൊണ്ട് ആനപ്പട മുഴുവൻ തകർത്തുകളഞ്ഞു. മല പോലേയുള്ള ആനകൾ ഭീമ ഗദയേററ് മസ്തകം പിളന്ന് രക്തം വാന്ന്, ഇന്ദ്രായുധത്താൽ പവ്വതങ്ങളെന്നപോലേ വീണു. ആനപ്പടയെന്നപോലേ, കുതിരപ്പട, തേർപ്പട, കാലാൾപ്പട എന്നിവയേയും ഭീമൻ മട്ടിച്ചു. ഗോപാലൻ കോലുകൊണ്ട് പശുക്കളേയെന്നപോലേ, ഭീമസേനൻ ഗദകൊണ്ട് പാഞ്ചാല സൈന്യത്തേ ഓടിച്ചു തുടങ്ങി.

അജ്ജനനാവട്ടേ, ശരങ്ങൾ വഷിച്ചുകൊണ്ട് ദ്രുപദനേ സമീപിച്ചു. കല്പാന്താഗ്നിയേപ്പോലേ ഉജ്വലിക്കുന്ന ബാണങ്ങളേക്കൊണ്ട് പാഞ്ചാല സൈന്യത്തേ മുഴുവൻ മുടി. ദ്രുപദസൈന്യം അജ്ജനനോട് എതിരിട്ട് വിമാട്ടമാസം ചെയ്തു. ആ നാടം ഇന്ദ്രചക്രനായ അജ്ജനന് ടുസ്സഹമായിത്തോന്നി. ആ വില്ലാളി ക്ഷണംകൊണ്ട് ശത്രുസൈന്യത്തേ ശരനിരയാൽ തകർത്തു. ദ്രുപദൻ അപ്പോൾ തന്നേ സത്യജിത്തോടുകൂടി അജ്ജനനോട് എതിരിട്ടു. പാത്ഥനിൽ നിന്ന് ബാണവഷം ഇടവിടാതേ തുടന്നുകൊണ്ടിരിക്കയാൽ ദ്രുപദ സൈന്യം ചിതറിപ്പോയി. ഉടനേ തന്നേ ദ്രുപദനേ പിടിച്ചു കെട്ടുവാൻ അജ്ജനൻ മുന്നോട്ടു പാഞ്ഞു. അതു കണ്ട്, സത്യജിത്ത് രാജാവിനേ രക്ഷിക്കുവാനായി പാത്ഥനേ തടഞ്ഞ് അതിഹോരമായി ചൊരുത്തു. എന്നാൽ, ആ സത്യജിത്തിന്, തന്നാൽ ആവുന്നെടത്തോളം പ്രയത്നിച്ചിട്ടും ഫലം നേടുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അജ്ജന ശരത്താൽ, തന്റെ വില്ല് മുറിയുകയും, കുതിര ചാകുകയും ചെയ്തതോടുകൂടി സത്യജിത്ത് പ്രാണരക്ഷയ്ക്കായി പിന്തിരിഞ്ഞോടി. പിന്നീട് ദ്രുപദനും അജ്ജനനും തമ്മിലായി യുദ്ധം. പാഞ്ചാലന്റെ വില്ല് കൊടിയും അജ്ജനൻ രേരേ സമയത്ത് മുറിച്ചു. മറ്റൊരു വില്ല് കൈക്കൊള്ളുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനടയ്ക്ക് ആ ദ്രുപദന്റെ തേർത്തടത്തിൽ, അജ്ജനൻ വാളുരിപ്പിടിച്ച് ഉറക്കേ അലറിക്കൊണ്ട് പാഞ്ഞുചെന്ന് ചാടിക്കയറി. ആ ക്ഷണംതന്നേ ദ്രുപദൻ ബദ്ധനാകുകയും ചെയ്തു. ഇതുകണ്ടു പേടിച്ച് പാഞ്ചാലസൈന്യം ഭയപ്പെട്ടുഴറി. ആ സൈന്യത്തേ അജ്ജനവിജയത്താൽ ഫക്ഷോന്മത്തരായ ഭീമാദികൾ മട്ടിക്കുവാൻതുടങ്ങി. അപ്പോൾ, അജ്ജനൻ അവരേ വിളിച്ച്, ദ്രുപദൻ കൗരവന്മാരുടേ ബന്ധുവാണെന്നും, നമുക്ക് ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യാമാത്രമേ വേണ്ടതുള്ളുവെന്നും ആരേയും കൊല്ലേണ്ടതില്ലെന്നും പറയുകയാൽ ഭീമസേനന് ഇച്ഛാഭംഗമുണ്ടായി.

യജ്ഞസേനനായ ദ്രുപദനേ മന്ത്രിമാരോടുകൂടി യുദ്ധത്തിൽ ഖഡ്ഗം പാണ്ഡവന്മാർ ഗുരുഭക്ഷിണയായി ഭ്രോണന്നു കൊടുത്തു. മാനവും ധനവും നശിച്ചു പരാധീനനായിത്തീർന്ന ദ്രുപദനോട്, പൂർവ്വദക്ഷിണോടുകൂടിയ ഭ്രോണൻ പരിഹസിച്ചുകൊണ്ട്, 'ധീനികനും ദരിദ്രനും തമ്മിലുണ്ടായ പുരുഷവൃത്തേ ആരാനും സ്ഥിരസഖ്യമായി കരുതുമോ!' എന്ന് ചോദിച്ചു.

ഭ്രോണൻ:—ഭവാനേൻ രാജ്യവും രജധാനിയും ഞാൻ ഇതാ, എതിർത്തു തകർത്തിരിക്കുന്നു. ഭവാനെ ജീവനോടുകൂടിത്തന്നെ എന്റേ കൈയിലായി. എന്നാൽ, ഇവിടേ മരണഭയം ഭവാനുണ്ടാവേണ്ട. എപ്പോഴും ക്ഷമാശീലന്മാരാണ് ബ്രാഹ്മണർ. ബാലകാലത്തു് ആശ്രമത്തിൽ നാം ഇരുവരുമൊന്നിച്ചു കളിച്ചു രസിച്ചു കഴിഞ്ഞതോർക്കുമ്പോൾ ഇന്നും എനിക്ക് ഭവാനിൽ സ്നേഹവും പ്രീതിയും വലിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട്, നാം തമ്മിലുള്ള സഖ്യത്തേയാണ് ഇപ്പോഴും ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. രാജ്യത്തിൽ പക്ഷിതി ഞാൻ ഭവാനു തരാം. രാജാവിനു് രാജാവല്ലാത്തവൻ തോഴനാകയില്ലെന്ന് അന്ന് എന്നേ ആക്ഷേപിച്ചു പറയുകതന്നെയാണ് ഞാൻ ഇത്രയും ചെയ്തത്. ഗംഗയുടേ തെക്കുകിടക്കുന്ന രാജ്യം ഭവാനുതന്നെ ഏടുത്തുകൊള്ളുക. വടക്കു സുപ്രദേശങ്ങൾക്ക് ഞാനാണ് അധികാരി. മേലിൽ നാം തമ്മിൽ സഖ്യത്തോടുകൂടിത്തന്നെ വർത്തിക്കണം..''

ദ്രുപദൻ:—മഹാത്മാവേ, പരാക്രാന്തന്മാരായ തുരന്മാർക്കു് ഇതു് ഒരു അതുതകൃിയല്ല. ഞാൻ ഭവാനേൻ പ്രീതിക്കായി ആഗ്രഹിച്ചു കൊണ്ട് പ്രിയങ്കരനായി വർത്തിച്ചുകൊള്ളാം..''

ഉടനേതന്നെ ഭ്രോണൻ ദ്രുപദനേ കെട്ടഴിച്ചുവിട്ടു് പാതിരാജ്യം കൊടുത്തു് സൽക്കരിച്ചുയച്ചു. ഗംഗാതീരത്തുനിന്നു തെക്ക് പർവ്വതപരിനദിവരേ, മാനദിയും കാമ്പിലുപുരയും അടങ്ങിയ ഭക്ഷിണപാഞ്ചാലത്തിന്റേ അധിപനായി ദ്രുപദൻ ഭിന്നതയോടെ വാണു. ഭ്രോണൻ വെന്നതിൽപ്പിന്നെ രക്ഷിച്ചുയച്ചു പാഞ്ചാലൻ ക്ഷാത്രവീര്യം കൊണ്ടുണ്ടായ പരാജയത്തോ വിചാരിച്ചല്ലാ ടുപിച്ചതു്. ബ്രാഹ്മണീയന്മാനിക്കില്ലാത്തുകൊണ്ടാണ് ഈ തോൽവ് പറ്റിയതെന്ന് ആ രാജാവു കരുതി. അതിൽപ്പിന്നെ, ചുരുളമെത്തിനായി ദ്രുപദൻ പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഗുരുഭക്ഷിണയ്ക്കു ശേഷം ഒരു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞിട്ടു് പാണ്ഡവാഗ്രജനായ യുധിഷ്ഠിരനേ ധൃതരാഷ്ട്രൻ യുദ്ധരാജാവാക്കി. കൈയ്യും, സ്വൈര്യം, ക്ഷമ, ദയ, സ്നേഹം മുതലായ ഗുണവിശേഷങ്ങളാലും ഭര

ണസാമത്വത്താലും പൂർവ്വികന്മാരേക്കാൾ ശ്രേഷ്ഠനായി ധർമ്മാത്മജൻ ശോഭിച്ചു. വാളുകൊണ്ടും, ഗദകൊണ്ടും, തേരുകൊണ്ടുമുള്ള യുദ്ധമുഖം ബലഭ്രമനിൽനിന്നു പഠിച്ചു ഭീമസേനൻ പൂർവാധികം സമരവിദഗ്ദ്ധനായി. അജ്ഞാനാവസ്ഥ, ശരപ്രയോഗമുഖങ്ങളിൽ എല്ലാറ്റിലും എല്ലാത്തരം മികച്ചവനായി വളങ്ങി. ഒരു നാൾ ദ്രോണൻ അജ്ഞാനവെളിച്ചം ചുറ്റത്തുവെച്ചു പറഞ്ഞതാവിതു്:—“എന്റേ ഗുരുവായ അഗ്നിപ്രേരണൻ അഗസ്ത്യശിഷ്യനാണു്. ആ ഗുരുവിന്നേ ശുശ്രൂഷിച്ചുകൊണ്ടു് പലകാലം പ്രയത്നിച്ചതു് തന്നെ, എന്റേ തപോബലംകൊണ്ടു് എനിക്ക് കിട്ടിയതാണു് ബ്രഹ്മശിരസ്സെന്ന ദിവ്യാസ്ത്രം. അന്യക്കാക്കുമില്ലാത്ത ആ അസ്ത്രം ഇപ്പോൾ നിനക്കു കിട്ടിയിരിക്കുന്നു. അതിലേക്കു് നീ എനിക്ക് ഗുരുദക്ഷിണ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടു്. ഞാൻ നിന്നോടിക്കഞ്ഞാൽ, അപ്പോൾ നീ നിശ്ചയമായും എന്നോടെതിർക്കണം. ആ പ്രതിജ്ഞയാണു നിന്നോടു് ഞാൻ ഗുരുദക്ഷിണയായി ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്.”

അജ്ഞാനൻ അതു സമ്മതിച്ചു. അതിൽപ്പിന്നെ ആചാര്യന്റേറുപദത്തിൽ വീണു ആശിസ്സേറു് അജ്ഞാനൻ ദിഗ്വിജയത്തിനായി വടക്കോട്ടേക്കുറങ്ങി. മറ്റു പാണ്ഡവന്മാരും ഓരോ വഴിക്ക് തിരിഞ്ഞുചെന്നു്, കടലോളം പരന്നുകിടക്കുന്ന ഭൂമിയിലെങ്ങും പോരാടിത്തകർത്തു. പാണ്ഡുവിനു് കീഴടക്കുവാൻ കഴിയാതിരുന്ന സൌവീരന്മാരേ പാണ്ഡവന്മാർ നശിപ്പിച്ചു. അജ്ഞാനന്റേ കൈയ്യുക്കാൽ യവനരാജാവു അടിയമൻപോയി. ഇങ്ങിന്നേ, നാലുദിക്കുകളിലുമുള്ള പലപല രാജാക്കന്മാരേയും രാജ്യങ്ങളേയും പിടിച്ചടക്കി, സ്വരാജ്യത്തോടുചേർത്തു്, അളവില്ലാത്ത ധനധാന്യവിഭവങ്ങൾ നേടി ഹാസ്തിനപുരത്തിൽ മടങ്ങിവന്നു പാണ്ഡവന്മാർ വിജയപുണ്ണരായും യശസ്സുളളവരായും വാണു വളന്നു.

